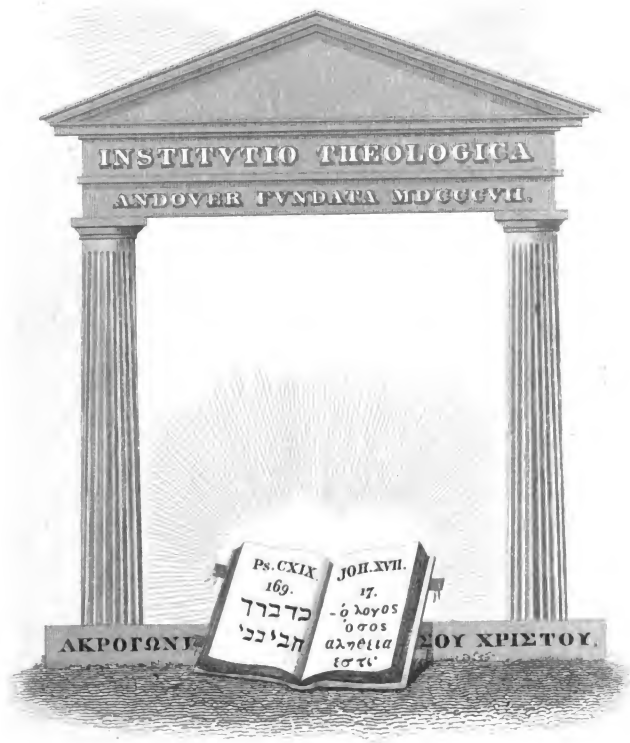

~~XIX~~^{m.} D² (Seneca)

740 te 171

יהוה

L. ANNAEI SENECAE
TRAGOEDIAE

ACCEDVNT

INCERTAE ORIGINIS TRAGOEDIAE TRES

RECENSERVNT

RVDOLFVS PEIPER ET GVSTAVVS RICHTER

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXVII

Est profecto poeta ille (Seneca) praeclarius et uetusti
sermonis diligentior quam quidam inepte fastidiosi
suspiciantur.

M. Antonius Muretus Var. Lect. II 4.

Recd. Aug. 28, 1879.

PRAEFATIO

Decem illarum, siue undecim dicere mauis, tragoediarum cum L. Annaei Senecae nomine ab antiquissimis temporibus coniunctarum **duplex** est in libris manu scriptis **textus recensio**, altera [*E*] emendatior, deterior altera [*A*], utraque primis huius aetatis saeculis oriunda. Ad illam prae-ter excerpta codicis thuanei unus pertinet codex Etru-secus siue Florentinus laurentianae bibliothecae plut. XXXVII, 13, huius — uulgarem dicimus — et folia re-scripta sunt a Friderico Ritschelio inter ambrosianas Plauti membranas reperta et alii quotquot aut ipsi inspeximus aut ab aliis inspectos scimus saeculi uel XIII uel XV uel XVI fere omnes *).

Prorsus diuersa esse inter se duo quae diximus codicum genera res est apertissima. Nam ut de Octauia taceamus ab *E* aliena, cum omnibus aliis libris adscripta sit, de lacu-nis **) quibusdam grauioribus quibus *E* affecta est ubi in libris *A* recensionis integer relictus est sermonis contextus

---

*) Recensio *A* cum aliquotiens typis esset descripta, pri-mum ab H. Auantio secundum seuerioris artis leges expolita (in aed. Aldi a. MDXVII) omnium deinceps editorum usque ad hoc tempus exemplarium fundamentum erat. Etenim ne post florentinum quidem repertum quisquam editorum a se inpe-trare potuit, ut textum tragoediarum ad praestantissimi libri normam uia ac ratione constitueret.

**) cf. HII (signorum conspectum u. p. 503) 410—442. 1568—1610.

— quae res cum maxime eorum opinioni refragatur si qui recentiorum librorum copiam e florentino deriuatam esse putant —: non solum fabularum neque ordo neque inscriptiones Etrusco conueniunt cum ceteris libris, uerum etiam scripturae sexcentis locis tanto opere inter se discrepant*), ut ad duas diuersas recensiones non possint non referri.

Neque magis profecto est quod de utriusque recensiois uetustate dubitemus. Thuaneorum membranarum aetatem saeculo X^o conscriptarum superat multo is unde Etruscus transcriptus est liber qui uncialibus literis exaratus erat. *A* uero recensiois uetustatem testantur folia illa rescripta ambrosiana, quae ante VII uel VI saeculum scripta esse probabile est. Nam plautini codicis scriptura pristina saeculi quinti fortasse quarti, posterior, qua ueteris testamenti quidam libri exarati sunt, noni est (Ritschl. prol. ad Trin. p. VIII), unde Senecae folia non post octauum saeculum scripta esse patet, saeculo uero multo priori codicem ad quem pertinebant ut tribuamus, cogit scriptura eius continua et literis uncialibus expressa. Accedit Lactanti testimonium quoddam statianae thebaidis interpretis, quem non multo post Seruium fuisse hodie recepta est opinio. Is enim cum Thyestis uu. 342—352 afferens u. 347 cum *A* tueatur scripturam „trabes“, non „fores“ quod in *E* legitur, uolgari recensione se usum esse prodit.

Vt uero utriusque generis libri, quamquam in multis ac gravissimis rebus inter se differunt, tamen tot tantosque errores communes habent, ut ad unum eundemque omnes redire archetypum manifestum sit: ita et differentiis et in quibus consentiunt corruptelis magna ex parte tam singularis est condicio et natura, ut neque illae quomodo nasci potuerint perspicere neque hae emendari satis probabiliter queant nisi ex ipso poetae exemplari non emendato illo et perpolito, sed satis inconposito festinan-

---

*) exempla quaeuis pagina suppeditat; sufficiet quasi digito monstrasse locos quales sunt in Hercule u. 36 sqq. 627 675 1311. uberius hac de re infra disputabimus.

terque scripto et crebris locis inculcato refecto lituris pleno i. e. ex ipsis eius pugillaribus utramque originem traxisse recensionem nobis persuademus *).

Nam primum permultis locis quae inter utriusque recensionis libros intercedit scripturae diuersitas ita comparata est, ut duplicem in archetypo lectionem fuisse aperte indicetur. Qualia haec sunt: -

*E**A*

- P 831 deformis senii mon- d. s. limina transeat
stret imaginem
- P 348 uenere instinctus sus- u. instincti quam magna
cipit audax grege pro gerunt g. p. t. b. iuueni
toto bella iuuenius
- H 36 patrem probaui glo- patrem probauit inde qua
riae feci locum quas sol lucem premit aperit-
reducens quaque re- quethetis qua ferens
ponens diem Titan diem
- H 627 teneone in auras uerumne cerno corpus
editum an uana fruor an fallor tua
- H 675 nocte sic mixta tale non dubie solet
solet
- T 347 fores *E* trabes *A* 610 extimescit *E* expauescit *A*
1048 detur uia *E* demus uiam *A* 327 scelus *E* nefas *A*

*) Senecam ipsum singulas tragoedias foras dedisse ueri est simile. Quod tamen latius persequi quoniam chartarum angustiis prohibemur, breuiter indicasse sufficiet non solum Medeam a Quintiliano laudatam, Oedipum quem et Statius et Quintiliani sectatores sunt imitati [cf. O 242 647 472 394 sqq. et 530 sq. = St. Theb. I 233. IIII 630. ibd. 29. ibd. 406 sqq. O 477 = St. Ach. I 307 et multa alia. — O 53 945 595 = declam. XII], sed etiam Herculem I et Troades suo quamque tempore ab auctore uolgasas esse. de Phaedra et Thyeste iudicium retinemus [cf. H I 573 = Stat. Silu. III 3, 192. H 391 320 1186 = Theb. IIII 643. III 343. III 757. — M 347 = Theb. V 413. — Tr 841 = Theb. IIII 286. — T 615 = (?) Th. II 688. T 738 = Ach. I 669. — P 755 = Silu. II 6, 36]. Vnde posteriores grammatici qui singulos Senecae uersus commemorant tragoediarum cognitionem hauserint, utrum ex schedis poetae uel eius apographis an ex fabulis separatim editis, in medio relinquendum est.

Pfr. 154 suspensae *E* sollicitae *A* P 283 moderatur *E* iaculatur *A* quibus accedunt innumera id genus alia.

Haec et quae sunt similia adparet ita non posse explicari, ut altera scriptura ex altera aut deprauata aut librari libidine mutata aut interpretandi caussa adscripta esse dicatur. Immo uix est dubium quin utraque quodam modo ab ipso poeta profecta sit, cuius pugillaribus utriusque generis auctorem usum esse diximus. Quos quidem codicillos cum poeta crebro correxisset, inducendo nimirum suprascibendo uerba uersusque siue inter lineas siue ad marginem adiciendo et ita quidem ut quid legi uellet aut quo quaeque pertinerent multis locis non satis accurate significaret*): fieri non potuit quin duo illi librarii qui diuerso tempore poetae chirographo ad describendum uterentur dubitantes saepe quid uel quo ordine describerent alter hoc alter illud eligeret, alter alterum sequeretur uersuum ordinem, haud raro uterque quae legi omnino non poterant omitteret**). Quid uero? non desunt loci ubi utramque archetypi lectionem librarius uideatur amplexus esse. Sic H 19 in *E* et *A* legitur 'sed uetera sero querimur' ubi aut 'uetera' aut 'sero', non utrumque admittit uersus. huius generis plura exempla in *E* adparent, uelut haec: H 688 errat ludit *A* ludit *VA* 1157 cur en *E* cur *A* φ Ofr. recipe admitte *E* recipe *A* Pfr. 41 concita cursu celerem gradum *E* conc. celerem gr. *A* Med. 769 nemoris antiqui decus domus *E* n. a. domus *A*. Sed latius hoc genus patet. Nam poeta cum aliquotiens eandem sententiam duplici modo expressisset, haud raro factum est ut aut utrumque ambo describerent, uelut H 50—54 = 46 sqq. 272—77 = 263—71. 677—8 = 670—1. Tr 122 = 120 etc., aut alterum alter, ut locis supra allatis H 36 sqq. 627 675 sqq. multisque aliis. Quae cum ita sint, ubi aut lacunas significauimus aut uersus siue transponendos siue eiciendos censuimus, nemini profecto ea uidebimur omnia

---

*) Simile exemplar historiae naturalis Plinium scimus reliquisse, inopinata morte prohibitum quominus libris suis ultimam manum inponeret.

**) Idem passi sunt scriptorum hist. Aug. libri quos qui descripserunt medii aevi homines lacunas prorsus dissimulabant.

temporum uel librariorum iniuriae tribuisse *). Immo ut pro dittographiis multa eorum quae exclusimus habenda sunt, ita non paucos uersus ambitum stropharum, quibus et in diuerbiis et in carminibus poeta orationem discipulis, supra iustum modum augentes ab ipso poeta arbitramur profectos esse (uelut H 552 745 791 alios), qui quidem scribendi impetu abreptus eandem rem qua erat ingeni ubertate uariando et aliis uerbis iterum et saepius inlustrando non numquam legem illam quam ipse sibi scripserat strophicam uiolasse existimandus est. Quae menda si tragoedias in emendatum exemplar et publico usui destinatum transcripsisset quin sublaturus fuerit uel resecando uel augendo orationem minime dubitandum arbitramur. Quo tamen in genere num in eligendis uersibus qui essent damnandi nobis contingerit ut uerum semper inueniremus, uehementer dubitamus. Sic, ut exemplo utamur, dubium quam maxime erat H 826 — 8 ex tribus uersibus quis potissimum esset delendus.

Redire utramque recensionem ad ipsius poetae chirographum publico usui non destinatum satis luculenter praeterea ostendunt Oedipi cuiusdam et Phoenissarum illa fragmenta in omnibus libris manuscriptis in unum conglutinata (cf. de Seneca trag. auct. p. 20—22), quae, si tragoedias suas publici iuris fecisset, non editurum sed in schedis retenturum fuisse existimamus poetam. Neque minus haec nostra de pugillaribus auctoris sententia confirmari uidetur anapaestis quibus Actaeonis fabula narratur O 772—884, prorsus et ab illo loco et a tota fabula alienis (cf. obseruat. in Sen. trag. lib. p. 36 s.).

Schedas denique auctoris per longum tempus circumlatas atque transcriptas esse, si quis miratur, is Suetoni consideret uerba, qui de Nerone agens haec tradit (c. 52 p. 196, 36 R): „itaque ad poeticam pronus carmina libenter

---

*) Tragoedias ultimam poetae manum passas non esse iam censuit G. Hermannus (el. doct. metr. p. 387 „praesertim si uerum est quod suspicor, non esse eis ultimam manum impositam“ cf. ibd. p. 431 „cum — ne perfectae quidem et penitus expolitae sint“).

ac sine labore composuit nec ut quidam putant aliena pro suis edidit. Venere in manus meas pugillares libelli-que cum quibusdam notissimis uersibus ipsius chirographo scriptis, ut facile appareret non tralatos aut dictante aliquo exceptos, sed plane quasi a cogitante atque generante exaratos; ita multa et deleta et inducta et superscripta inerant“. Neque abs re erit attulisse quae Leoni suo Sidonius scribit epp. VIII 3 (p. 462 Sauaro) „Apollonii Pythagorici uitam non ut Nicomachus senior e Philostrati, sed ut Tascius (?) Victorianus e Nicomachi schedio exscripsit, quia iusseras, misi: quam dum parere festino celeriter, eiecit (an: coniecit?) in tumultuarium exemplar turbida et praecepta et opica translatio“ (cf. O. Jahn. Ber. der Sächs. Ges. d. Wiss. 1851 p. 335 sqq.)*).

Neque uero schedae a L. A. Seneca scriptae alias continebant fabulas nisi priores octo. Nam quae in codicibus secuntur Agamemno et Hercules alter eas neque a philosopho ipso neque ab aequali quodam compositas esse certissimis argumentis potest euinci**). Quas qui composuerunt non solum neque in metris, anapaestis potissimum, condendis et in diuerbiis secundum legem strophicam constituendis ad constantem Senecae normam se accinxerunt, uerum etiam in iusto personarum numero seruando in choro adhibendo inque aliis multis rebus ad *ὀξυνοῦσαν* pertinentibus a seuerioribus artis praeceptis recesserunt et manifesta octo priorum tragoediarum imitatione non minus quam quo usi sunt dicendi genere ab annaeano non modice differente imitatores sese produnt. Hae igitur fabulae, cum in utramque recensionem eas transiisse constet, post Senecae mortem ab eis qui libellos tragoediarum ab eo relictos pos-

---

*) De Gracchorum Ciceronis Vergilii idiographis u. Plinius n. h. XIII 83 J. Gellius XIII 21 4 II 3 5 VIII 14 7 I 21 2 Quintilianus I 7 20.

**) Has duas fabulas a Seneca scriptas esse negauit R. Bentley opusc. ed. Lips. p. 232. Alter nostrum qui in comment. de Sen. trag. auct. Oedipum quoque in suspensionem uocauit, de hac opinione pridem recessit.

siderent ut consimilis artis opera cum genuinis uidentur coniunctae esse. Quod quidem eo tempore factum esse suspicamur, quo neque tragicorum graecorum studia euauissent nec Frontonianorum sedulitate ipsius Senecae auctoritas infracta esset. Nam eius exemplum quantopere cum Agamemnonis tum maxime Herculis auctor ad imitandum sibi proposuerit ne leuiter quidem intuentem fugiet.

Earum fabularum alteram anteit et tempore et pretio Agamemno, quam tragoediam is qui Herculem alterum scripsit ante oculos habuit et in multis est imitatus*). Agamemnonis auctor praeter Thyesten Senecae Aeschylum quem ille spreuerat, in rebus tractandis ducem sibi elegit, in sententiis uerbisque ab Vergilio Horatioque quibus Ouidium suum praeferre consueuit philosophus, non pauca mutuatus est. In carminibus uero condendis cum non acquieuisse formis Senecae uel potius eius aequalibus adamatis canticum illud ostendit ex dimetrorum et monometrorum anapaesticorum quinquies iteratorum strophis compositum u. 311—408. Monendum denique huius quoque tragoediae non perpolitum et publice editum exemplar Senecae schedis adiectum esse, sed plenum lituris ab auctoris manu factis, id quod mira docet scripturae diuersitas quae cernitur in canticum illo miserime deformato u. 845—924. Idem quod de Hercule altero affirmemus nulla est probabilis causa.

Iam uero nouem illae uel potius decem tragoediae tragoediarumque fragmenta priusquam describerentur, chartae plurium possessorum manibus commissae uarias expertae sunt uices. Quorum studiis poeticis et grammaticis cum inservirent, non mirum quod et locos siue ex aliorum poetarum libris siue ex ipsis tragoediis sublatis et uarii generis interpretamenta non numquam metro concepta uersus denique ad auctoris exemplum formatos quibus dilataretur oratio, ad marginem adlinebant. Ac primi quidem generis additamentorum ut exempla aliquot subiciamus, ad Publilium Syrum referendus est II 332 ubi cf. notam,

---

*) Ex hac fabula plurima desumpsere et Claudianus quem Octauiam quoque ante oculos habuisse ueri simile est et qui eius aequalis fuit auctor carminis de laudibus Herculis.

fortasse etiam T 452 'tutusque mensa capitur angusta cibus' pro eis quae expunximus 450^b 451^a, cum similibus uerbis legatur in cod. Parisino 8049 saec. XIII (Pithoeus: angusta capitur tutior mensa cibus). Praeterea syrianae sunt sententiae uel earum similes H 1312 T 416 529 P 145 146 269 1127 O 390 Tr 300 706 A 992. Plautinum deinde habes Tr 406 s., Silianum HII 1064 (de M 669 cf. Z. f. G. t. XVIII 1864 p. 329), ex Horatio repetitus uidetur Tr 545, ex Senecae rhetoris libris A 731 (cf. exc. contr. VIII 1 p. 422 Bursian), de Ouidio adscripti loci quos ante oculos habuisse auctorem uiderent lectores A 396 = Ou. met. VI 312 P 566 = Ou. Her. X 1 Am. I 10 26. Ex ipsius denique Senecae fabulis non raro in margine legebantur uersus magis minusue inmutatis uerbis, uelut Tr 115 = H 1110 Tr 692 = HII 1971, P 1229 ad uerba 'crudus et leti artifex' adscripta: 'exitia machinatus insolita effera' ex Tr 760 'o machinator fraudis et scelerum artifex' cf. M 266 tu tu malorum machinatrix facinorum e. q. s. P 285 = O 125 (u. notam) T 876 = M 315 Tr 478 (cf. 470) = H 626 O 665 s. = O 1080-83 M 228 s. = HII 575-580 HII 1333 = H 941 et HII 1002 qui in *E* deest. H 1155 = HII 745. similiter H 234 quamquam intactum reliquimus ex HII 27 uidetur interpolatus esse.

Multos praeterea locos additamenti interpretandi causa adscriptis auctos esse diximus. Ad hoc genus et alia et haec spectant: H 116 uerborum 'et se uincat' sententiam sic explicatam esse uidemus: 'cupiat mori ab inferis reuersus' T 1090 ignes torque) iaculare flammam || uindica amissum diem) lumen ereptum polo H 20 Dirce) Thebana tellus uiribus [uel nuribus] sparsa inpiis P 988 manu caeca) peiora fouens P 613 H 127 173 182 854 1132 1125 1137 1071 (cf. 1078) A 348 O 119 189 P 969 971 362 935 (cf. 232) Tr 817 O 929 (prosa oratione: audacis uiae comes audax *E* comes audacis uiae *A*). Non raro ubi manca uidebatur oratio supplere studebant quae deessent: T 809 num reiecto monte Tiphoeus?) latus explicuit [immo: renouat iras] T. 336-8 initium carminis abreptum restituere conabantur (cf. Rh. M. XVI p. 37) nec minus inepte T 336-8

interposita descriptione cenae lacunam dissimulare. Cf. praeterea P 406 1268 etc. — Sententia aliquot uersuum paucis uerbis comprehensa: P 626 ad uu. 625—630 Tr 279 ita non numquam ut orationis conexus pessime diuellatur, uelut T 34 sqq. ubi inculcato uersu 35 'label' in proximo uersu omnino non habet unde pendeat, nam quae uox antecedit 'fortuna' ad eam nequaquam potest referri. Respondetur etiam ad rhetoricas interrogationes: T 222 s. H 462 Pfr. 159 s. Porro sollemnis quaedam interpretamenti figura haec est: H 910 soror sagittis aptior — Phoebus lyrae M 515 Phoebi nepotes — Sisyphei nepotibus (cuius auctor contra metrum peccauit) 699 maior Pelasgis — apta Sidoniis minor Tr 355 652 T 222 s.

Denique in rebus geographicis mythologicis et quae sunt cognata tanta possessores pugillarum uti sunt licentia ut ab eis qui docerent grammaticam exempli caussa tales uersus conficti uideantur esse. Ofr. 128 sqq. (quisquis Eurotam bibis cf. M 376 s. O 433 Tr 9 A 320 s. u. Rh. Mus. 1863 p. 45) M 713 (Medus et Parthi) H 339 s. (Cithaeron et Isthmus) H 1044—46 (Getae Hebrus Bistones) Pfr. 206—208 (Thebae conditae cf. H 262 s. Sil. XI 447—9) H 1581 (anni tempora) P 292—94 H 381—2 T 353—55. Prorsus inepta sunt nec cum re ab auctore tractata ullo modo cohaerent quae de Cadmo et Laerte adscripta legimus H 396—8 T 586—7.

Recensionis *E* auctorem multo ante *A* librarium tragoe-dias descripsisse et eis probatur quae infra de discrepantia quae inter utramque recensionem intercedit dicentur, et ea re quod ab Etrusco codice abest Octauia omnibus qui ad alteram (*A*) recensionem pertinent libris adscripta. Quam fabulam ne libro laurentiano olim adtextam postea demum abreptam opinemur, obstat codicis inscriptio, ubi dubitari non potest quin librarius Octauiae mentionem fuerit factururus, si in librum suum recepisset. Neque magis adduci possumus ut Octauiam credamus in eo codice fuisse unde florentinus descriptus est (hoc censet Luc. Müller in Fleckeiseni ann. phil. 1866 p. 388). Quam fabulam olim in meliore recensione paenultimum locum occupasse (nam in *E* quoque Hercules in ultimo loco legitur) posteaque excidisse nullum prorsus uesti-

gium extat et quominus ultimum locum eam per aliquantum tempus obtinuisse putemus prohibent damna grauissima, quibus Hercules II prae ceteris fabulis affecta est.

Iam uero de Octauiae origine quaestionem instituentibus primum refellenda est quam nuper protulit W Braunius (die tragoedie Octavia und die zeit ihrer entstehung. Kiel 1863) opinio. Qui cum probare studeret Octauiam medii quod uocatur aevi setum esse, grauissima quibus eius tragoediae textus infectus est ulcera quomodo intra unius uel duorum saeculorum spatium oriri potuerint demonstrare prorsus supersedit (cf. infra p. XXI et Fleckeiseni ann. phil. 1867 'zur frage ueber den ursprung der tragoedie Octavia'). Porro neque ante Albertini Mussati, qui a. MCCCXXVIII uel XXX mortem obiit, aetatem quisquam erat qui scribeñdis tragoediis operam impenderet *), et Mussatus ipse quem cum Nicolao Treuetho († a. MCCCXXVIII) studia tragici resuscitasse constat, Octauiam hau dubie nouit. Ad priora igitur saecula reiecti et temporis indicia circumspicientes Boetiana uidemus metra in multis similia esse anapaestis Octauiae. Subtiliore autem conparatione instituta, huius fabulae anapaestos, quamquam cum multo maiore licentia compositi sunt quam anapaesti non solum Senecae tragoediarum sed etiam Aganemnonis et Herculis alterius (cf. de Sen. trag. auct. p. 5), tamen seueriorem normam secuntur Boetianis. Nam ut Boetius dimetrorum anapaesticorum partem posteriorem adonio effici iussit in duabus omnium uersuum partibus ($\frac{2}{3}$), Octauiae auctor, ne modum in Senecae tragoediis seruatum transiret, adonio in tertia tantum anapaestorum parte ($\frac{1}{3}$) locum concessit. Pari modestia Ausonium fuisse (prof. VI) non inutile est hoc loco commemorare. Quae cum ita sint, aliquo ante Boetium tempore Octauiam compositam esse probabile uidetur **). Neque

*) cf. Mehusius Vita Ambr. Traversari p. CLXXII. Edé-
léstand du Ménil Origines du théâtre moderne p. 11 n. 3.
C. G. Mueller Geta comoedia p. 9. Fr. Haasii Miscell. phil.
III p. 29. **) Non desunt apud Boetium loci ubi cum Octa-
uiae ei conueniat, quos tamen ex hac fabula eum desumpsisse
ad probabilitatem non potest adduci. Cf. Oct. 1 = Bo. II 2. 4.
O 238 = B. IV 53 (Med. 234). O 959 s. = B II 7. 1. O 754 =
B V 4. 35 (Quintil. XI 2. 3). O 819 = B IV 8. O 227 s. = B IV

uero ante Frontonis aetatem potuit scribi. Nam cum aliis argumentis Vaterus (misc. crit. fasc. v in Jahni annal. phil. VIII 1853 p. 588 sqq.) et Braunius (l. l. p. 56 s.) euicerint, praetextae auctorem non paruo temporis interuallo ab aetate Neroniana distare, tum ut referamus post eum qui Herculem *II* scripsit, rationes metricae adducunt. Vt uero adcuratius Octaviae aetatem definiamus, ne a uero nimis longe aberremus non ueremur si pari fere interuallo eius auctorem seiunctum esse dicimus a Frontonis et a Boeti saeculo. Rerum enim in hac tragoedia tractatarum praeter Senecae libros quos de clementia ad Neronem scripsit fons est primarius Tacitus, cuius studia postquam diu iacere resuscitata esse quarto saeculo, auctore ut uidetur Tacito Caesare, Vopiscus Hieronymus Orosius testantur. Quid igitur impedit quominus hoc ipso saeculo Octauiam scriptam esse nobis persuadeamus? Eidem uero saeculo uolgaris recensiois originem deberi arbitramur. Quae ut post Lactanti uel Serui aetatem facta esse nequit, ita multo post id tempus quo *E* recensiois archetypus exaratus est eam ortam esse inde necessario conligitur, quod chartae illae tragoediarum cum *A* librarius eas descripsit, multo grauioribus damnis affectae erant (u. infra), quam quibus librari *E* aetate laborabant. Quare cum neque post sextum uel potius quintum, neque ante alterum sed aliquanto post facta esse non possit non credi, quarto uidetur tribuenda esse saeculo, quo ipso Senecae philosophi auctoritatem per Lactantium Hieronymum Augustinum restitutam esse constat. Quodsi Octauia paulo ante recensiois uolgaris originem composita est, quidni illam ab initio cum hac coaluisse putemus? Immo haec opinio ea re cum maxime comprobatur, quod ex omnibus quorum quidem notitiam habemus (et permagna est copia) recensiois *A* codicibus ne unus quidem praetexta caret et omnes eam non ultimo sed paenultimo loco habent. Quod quo pacto fieri potuisse credes nisi ab eo qui archetypum librorum recensiois *A*

---

6. 20. In aetatum descriptione Boetius (*II* 5) non sequitur Oct. 408 sqq. sed Ouid. M. I 89 sqq. et Sen. Phaed. 533 sqq. De Claudiano u. not. ad p. VIII.

exarauit Octauiam receptam et consulto inter Agam. et Herc. II interpositam esse tibi persuaseris? Hoc ipsum autem reputantibus fieri uix potest quin suspicio animis oriat^r ab eodem homine et Octauiam compositam esse et recensionem *A* scriptam, qui dum opus suum uiri clarissimi auctoritate tueri studet, inter eius opera uel quae eius esse crederet suum interposuit*). Quae tamen opinio certis quibusdam argumentis probari uix umquam poterit.

Quicumque hodie extant Senecae tragoediarum libri, quoniam eos diximus ad duorum librariorum op^{er}am redire, qui diuerso tempore ex ipsis poetae chartis sua exemplaria transcripserint, iam quaerendum uidetur esse, utri eorum maior fides habenda, i. e. utra recensio in emendandis his tragoediis prae altera sequenda sit. Qua in re primariam esse recensionis *E* siue quod idem est codicis florentini auctoritatem satis patet. Nam primum uolgaris recensio etsi antiquissimo tempore elaborata est, tamen qui hodie eam repraesentant codices tanto temporis interuallo ab illa aetate seiuncti sunt**), ut non potuerit fieri quin a pristina uolga-

---

*) Eiusdem ut uidetur aetatis homines non uerebantur Pauli apostoli cum Seneca commercium fingere.

**) Non contigit nobis codicis uolgaris ullius uestigium inuenire uetustioris saeculo XIV. Nam praeter eos qui infra descripti a nobis et enumerati sunt, de non paucis aliis quos ad recens. trag. adhibere non licebat ita tamen sumus edocti, ut eos omnes et uolgaris recensionis et aetatis recentioris esse sciamus. Sic XII Neapolitani, X ambrosiani Mediolanenses, duodecim laurentiani Florentini, quorum H. Peter descriptionem nobiscum communicauit, duo bibl. monast. in Monte Casino (No. 394 memb. s. XIII mutilus rescriptus max. partem No. 392 memb. s. XIII) quorum notitiam Ottoni Benndorf debemus, Lobkowitzianus bibl. Raudnitz ad Albim in Bohemia (memb. a. 1440) cuius non nulla folia F. Pauly contulit. Accedit Vratislaviensis alter bibl. reg. univ. IV Q. 42 chart. a. 1502 Herc. et Thy. continens) Dresdenses duo (P 151 membr. 1402 rescriptus. D 152 chart. s. XV) Gudianus guelferbytanus lat. 34 s. XIII mutilus in. et fin. — Vincentius Bellouacensis qui in XXXI° libro speculi naturalis (confecti anno 1250) nonnullos uersus e Senecae tragoediis affert quo usus est tragoediarum exemplar utrius fuerit recensionis non liquet.

ris recensiois condicione magnopere degenerarent. Sed fac superesse hodie satis locupletem illius testem, uelut membranas illas ambrosianas quarum nihil praeter misera quaedam folia saeculorum inuidia nobis concessit: ne tum quidem ei prae florentino obsequendum esse largiremur. Tribus enim fere saeculis post priorem librarium auctor alterius recensiois suum librum conscripsit, quo temporis spatio chartarum illarum species et habitus multis in rebus inmutata erat: additamenta adcreuerant quibus antea liberae fuerant (cf. T 353—5 Ofr. 69 70 P 363 650 HII 815 816 944 1002 O 213), cum multa iam a priore librario legi non possent, talium locorum numerus summopere auctus est, id quod haec et similia ostendunt: Med. 961 antiqua erinis ira *E* antiqua mentis ira *A* Tro 50 ensis senili siccus *E* ens. s. tinctus *A* P 1217 morte facili dignus haud sum *E* m. dignum facinus ausum *A*. M 575 a sole generis. est *E* a s. gemmis est *A* ibd. 391 oculos uberi fletu rigat *E* o superi oculos fl. r. *A* Ofr. 195 ipse cui deo *E* ipsi ceu uideo *A* T 1 quis (me) inferorum *E* quis me furor nunc *A* 60 spument aena *E* spumante aeno *A* 180 iratus atreus *E* iras et argos *A* HII 77 peius ac leuius *E* p. a. peius *A* 244 armenia *E* armento *A* H 490 integer Cycnus *E* ante geryones (uide uers. seq.) *A* H 1311 eripere nectu *E* Theseu ipse necdum *A* M 226 gloriae florem *E* Graeciae fl. *A* Ag. 597 maluntque *E* uoluntque *A* ibd. 301 facesse propere *E* secede pr. *A* O 1033 inuite loquere nate *E* immitis oro nate *A* Tr 31 quo stetit stante ilium *EME* quodque stetit ante ilion *A* 311 increuit metus *E* increpuit m. *A* Tr 513 turrisque latebras *E* turpesque l. *A* multaque huius generis alia.

His accedunt non pauca quae illius hominis in scribendo et negligentiam et festinantiam testentur, qui quotiens uerborum uel uersuum collocationem particulas coniunctiones similia mutauerit uix potest dici (cf. M 267 713 740 252 218 233 268 1013 alia innumera). Sed restat res longe grauissima et quae plus etiam fidei detrahat et auctoritatis ei qui hanc recensioem composuit. Quae enim supra attulimus deprauatarum lectionum exempla qui perlustrauerit, is mira-

bitur sane quod librarius iste nullo loco quod corruptum in archetypo legebatur id ipsum reddidit sed aliquo modo emendatum uel potius ad emendatae lectionis speciem reductum. Quae quidem res eis potissimum locis perspicitur, ubi in Etrusco libro mendosa scriptura seruata est. Sic Agam. 282 ubi in *E* legitur 'et eurotantum' uitiosum illud quidem sed uero proximum, legendum enim 'et Eurotamtuum', *A* infelicissime locum uindicasse sibi uisus est scribendo 'et a tanto uiro'. Med. 931 *E*: 'ultimum agnosco scelus animo parandum est' quod una literula mutata ad bonam sententiam reuocari posse Gronouius ostendit ('ultimum, agnosco, scelus anime par.'). *A* multo et uiolentius et languidius 'ultimum magno scelus animo p. e.') P 4 saxosa loca parnetho *E* (i. e. saxoso loca Parnethi) saxa solo carpaneto *A* ibd. 30 fluus (i. e. Phlyeus) *E* philipis *A* Pfr. 26 salua (i. e. saeua) *E* tota *A* P 145 *E* habet: 'non ista primum uelle' (correctum ab N. Heinsio: honesta p. u.) *A* temptauit: 'obstare pr. u.' P 627 *E* 'regna tutari urbium' i. e. uirum, *A* a uestigiis uerae scripturae recedens: r. t. patris. Ofr. 22 s. 'uel qua alta maria uertice inmenso premit minor rupes' *E* i. e. minora ut uidit Bothius. *A* tamen maiora ausus posuit: Inoque praeceps.

Accedunt alia mutatae lectionis exempla ita comparata, ut *A* recensionis auctor, quem facile intellegimus hominem fuisse nec magnae doctrinae nec acutioris ingeni non mediocris tamen et mira pro tempore illo audacia, incertum sit utrum scripturam archetypi mutauerit re uera deprauatam an incorruptam pro corrupta habens — siue dicendi genere in tragoediis conspicuo parum intellecto siue quod sententiarum argutias non assecutus est — emendandam censuerit. Huius generis cum alia multa sunt tum haec: Th. 53 inple Tantalo totam domum *E* i. scelere tantaleam domum *A* ibd. 1109 hauseris angit *E* h. tangit *A* P 1187 animaque Phaedram pariter ac scelere exuam *E* a. memet p. a. s. e. *A*. Ofr. 233 quicquid mihi donastis oculi *E* negastis oc. *A* Ag. 84 nimias semper comitata domos *E* tumidas s. c. d. *A* ibd. 317 thebais hospes *E* thebana manus *A* ibd. 435 effare casus quis rates hausit meas *E*

quis fare nostras hauserit casus rates *A* HII 71 nimbos rapit *E* n. trahit *A* 123 patriis messibus *E* patriae moenibus *A* 151 membra *E* monstra *A* 222 pro saeue decor *E* p. s. dolor *A* (cf. 236) 252 fletus insequitur minas *E* f. ins. genas *A* 393 nec illa uenus est *E* malisque minus est *A* Tro. 425 quodcumque accidit *E* Troia concidit *A* 441 conditi dite exeunt *E* c. tumulo exeunt. Multis denique locis genuina poetae uerba interpretantis extrusit. Sic Ag. 187 Lyrnesida *E* Briseida *A* HII 201 natumque sonat flebilis Atthis *E* n. s. f. Itym *A* O 34 incolumis adsto. scilicet *E* inc. ergo scilicet *A* T 9 aut poena Tityi qui specu uasto patens *E*, at *A* nulla sententiae ratione habita: a. p. T. semper accrescens iecur. Ag. 597 cecidit in lucem furor postquam litatum est illo (i.e. Illo) Phoebus redit *E*, in *A* uerba 'in lucem' repetita erant ad 'redit' et eis receptis uox 'Illo' est extrita: postq. l. est Phoebus in lucem redit.

Satis constat in recensendis et emendandis tragoediis ab *E* recensione i.e. florentini codicis potissimum lectione proficiscendum esse, quippe quae non solum uetustate sed diligentia etiam et fide longe superet alteram. Attamen quamuis summa sit libri laurentiani auctoritas, eos tamen uehementer erraturos esse credimus si qui careri posse libris uolgaribus auderent affirmare. An uel prudentissimum librarium dum exemplar describit ab ipso poeta eo quo demonstrauimus modo compositum et alienis additamentis auctum, ne in multis erraret satis cauere potuisse putabis? Sed fac raro uel numquam eum errasse, hoc tamen non poterit neglegi melioris recensione exemplar quod unum superest descriptum esse eo saeculo quo foedari libros magis quam antea coeptos esse constat. Quare scripturam libri florentini in multis ab eo codice qui primus erat eius ordinis degenerare potuisse cum per se facile intellegitur, tum comparatio instituta inter folia illa ambrosiana uolgaris uel etiam fragmina ihuanea alterius recensione et librum etruscum ostendit multa quae olim rectius legebantur a codicis florentini librario deprauata esse. Et re uera haud ita raro

factum est ut quod *E* uitiose descripsit id in uolgares libros emendatum transiret. Praestó sunt exempla satis luculenta :

	<i>E</i>	<i>A</i>
T 72	mutare ipse	m. ripas
Ofr. 342	frigiamque flammam et eterias tali soli	frugemque flamma metite natalis soli
P 686	tantum ne nefas	titan tu nefas
1005	luctificam (repetit. ex u. 1004)	quassam
1066	agros	Argos
Ag. 162	lango	langore
299	sub rupe reductus	surripere doctus
1017	semitam	feminam
Tr 642	sicre	sero
644	uxtem	uatem
779	atque	ai
933	mille nauium	Menelaum
1050	meritum	mare cum
HII 404	uoti iuno quem	uoti quem Ioui
732	uix quoque mon- strum elocor	uix queo m. eloqui
895	thiestem titan fugit	ipse me T. f.
974	lux illa sistat	lux uilis ista est
1257	eraclia penitus	ibera calpe litus
1277	uagas tymphalida	uaga symplegade
1382	alique casus	auidae Caucasus

Haec omnia negligentiae librari *E* malumus tribuere quam eius qui *A* recensionem couposuit ingenio. Neque uero desunt loci ubi deterioris recensionis auctor ueriora descripserit quam alter. Sic O 250 quis non malit cum *A* amplecti uerbum 'prohibent' cum ui quadam repetitum quam male adscriptum illud 'Sphinx', uel ibid. 343 'uultum obliquat' quae scriptura et ipsius Senecae (T 160) et Ouidii (M VII 412) uerbis confirmatur pro eo quod *E* exhibet 'uultum solis' uel H 985 'marcentque Tempe' pro 'Macetumque Tempe' et quae sunt similia? Quamquam non ita magnus est talium exemplorum numerus. Accedit

quod non nullis locis lacunas in *E* propter negligentiam uel scribendi festinantiam librari et miseram libri unde florentinus descriptus est condicionem ortas e libris *A* generis suppleri necesse est. Denique non praetermittendum quod ordo tragoediarum qualis est in uolgari recensione magis conuenit quam is quem *E* sequitur cum auctorum aetatibus Agamemnone et Hercule II in fine conlocatis.

His in uniuersum de utraque recensione expositis sequitur ut breuiter ostendamus, quomodo factum esse putemus, ut singuli deterioris generis libri in singulis non raro contra ceteros sui generis codices cum laurentiano consentiant. Quod sane mirum non est. Etenim ut codicis florentini scripturam pristinam multis locis mutatam uidemus ad normam codicis cuiusdam alterius recensioneis, et sic quidem ut quid prior librarius scripserit saepe uel aegre uel omnino non possit distingui: ita non pauci generis deterioris libri aucti sunt et emendati lectionibus ex meliore recensione in eos translatis uel e pluribus diuersae recensioneis exemplaribus transcripti, ut Moguntinus et Pulauiensis, quem qui exarauit compluribus libris se usum esse in inscriptione profitetur (cf. p. xxxvi). Vnde qui potuerit fieri ut uel turpissimi ex his libris non numquam bonam et singularem lectionem reciperent facile intellegitur.

Non nullis tamen libris meliorum lectionum tanta est copia, ut aut ipsi secundum melioris recensioneis exemplar dedita opera correcti esse aut e libro ita correcto originem traxisse uideantur. Huc pertinent praeter ceteros Melisseus ille (cf. e. g. T 9 HII 1513) cui nimis tribuit Gronouius, Vossianus „melior“, Palatinorum 'biga' (cf. H 36 sqq.), Rehdigeranus n. 11, Gothanus alter (*g*) qui saepe cum meliore recentione consentiunt, interdum eius scripturam integriorem ostendunt florentino, ut HII 1380 quos *R* quod ϵA 1377 nec *R* ne *E* non *A* 920 (ubi in *E* lacuna est) euicte *R* enectae *A* || illi *Rgψ* illud *A* H 8 tepenti AE^2 tepente *VR*. Cf. praeterea, ut e multis pauca asseramus, Ag. 177 senis *ER mg. m. pr.* ducis *A* HII 1360 feminea *ER* femineis *A* P 651 uenis *Aε* uenus (i. e. uenas) *R* HII 1511 parens *EMER* meis *A* 1535 quo

sub axe *EMER* quoque summo *A* 1467 impulsans *Eg IPal.*
 impussans *ME* impulsus *A* Ag. 653 furto *EMeg* fato *A* 105
 forte *EMERmg.IPal.* parte *A* 726 pectora buxo *EMER*
 pectore buxum *A* HII 1495 thalamis *ER* flammis *A* 975
 misserorum *Eg* missurum *A* Ag. 164 peperit *Eg* peperit *A*
 316 stirpis *Eg* stirps *A* 790 uehit *Eg* uehet *A* HII 1506
 mei *ER* mihi *A* 1628 uasta late *ER* lata uasti *A* 1755
 quas *ER* qua *A* 1730 Venio uenio *Eg* Venio *A* Ag. 498
 mittit *ER* mittunt *A*. Hoc igitur librorum genus ad emen-
 dandas tragoedias si non magni at certe non nullius mo-
 menti est.

Denique singularis ratio est codicis Vindobonensis
 n. 211, qui quamuis in omnibus praeter priorem Herculem
 tragoediis plerumque cum deterrimis ex libris uolgaribus con-
 sentiat, tamen et de antiqua Oedipi fragmenti inscriptione
 solus nos facit certiores et in prima tragoedia textum praebet
 multis locis antiquiorem et emendatiorem ipso libro lauren-
 tiano. In Hercule enim priore ut in multis cum *E* consentit
 in nonnullis cum *A*, sed eis potissimum locis ubi lectioni
 uolgari prae altera palma debetur: ita haud raro contra
 utriusque recensionis pariter deprauatae consensum id quod
 a poeta profectum sit solus ostendit. Sic his locis:

<i>V</i>	<i>EA</i>
65 praeripiat	praeripiet
84 omnes	ista
273 quo horsum excidistis	quo recid.
275 prosequitur	persequitur
279 ut p. petat	et p. petet
380 ausoniae	ausonio
640 HER	om.
727 speciem	specimen
929 laboris	labores
933 serena	aeterna
1085 linguas	linquat
1117 medius	melius
1308 HER	om.
1309 AM	om. <i>E</i> Her. <i>A</i>
1351 tecta — solent	terra — solet

Praeterea non numquam ubi in florentino libro pristina scriptura erasa est uel obscurata, illam libri Vindob. auxilio agnoscimus:

112 iam odia $E^2 A$	uota V
116 me pariter et se uincat $E^2 A$	me uicit et se uincat V
273 quo recid. E^2 in ras. A	quo[ho]rsum excid. V
374 sociemus AE^2	sociemur VE^1
62 deuicti E (i in ras.) A	deuicta V
8 tepenti $E^2 A$	tepente VR

Quae cum ita sint qui librum Vindobonensem composuit is uidetur in describendo Hercule I praeter libros uulgares — eosdem nimirum unde ceteras fabulas transcripsit — codice usus esse uel codicis cuiusdam fragmentis recensione melioris uetustioribus florentino, unde Phoenissarum quoque inscriptio repetita sit. Nisi forte hanc libri V partem putamus ad tertiam quandam redire textus recensionem antiquissimo tempore factam, cuius praeterea nullum extet uestigium. Sed siue hoc siue illud amplecti males, hoc quidem concedes librum V cum in ceteris tragoediis restituendis nullius momenti sit, ad Herculem tamen priorem emendam plurimum ualere *).

Superest ut qua ratione in Octauia recensenda uersati simus doceamus. Atque omnes quidem libros mscr. quos ad hanc praetextam emendam adhibuimus, ad eundem codicem anticum referendos esse luculenter arguit mira eorum in corruptelis quibusdam grauioribus consensio (cf. Luc. Mueller. J. J. 1866 p. 388). Nam ut ea praetermittamus uitia quae nos quidem detexisse nobis uidemur, nemo profecto dubitabit quin deprauata sint haec: u. 42 ora

---

*) Quod in huius libri inscriptione ultimo loco Octauia commemoratur non est mirum. Nam librarius cum et inscriptionem et Herc. I ex libro illo optimae notae, ceteras ex codice uolgari (uolgari ordine nisi quod Thyestem interponeret ante Herc. II inscriptione fortasse conmotus) transcripsisset, quin Octauiam titulo adderet facere non poterat.

tanais (ora trais *R 13*), ubi dudum restitutum est 'Britannis', u. 43 tantis (i. e. et ante) 88 spernit superbos humilesque (superos hominesque) 139 undis (umbris) 254 nero nisi duo uel insiduo (Nero insitio?) 297 prodimus euo uel seuo (pr. eheu) 423 lacuna 501 specie sacra (sacro auspicio) 744 pristinus (crispinus) 1001 tandem pharie (Pandatariae) 1009 maurorum (Taurorum) etc. Ad exemplar uero illud anticum e nostris libris proxime uidetur accedere Rehdingerus n. 13 (*R 13*) pessimis ille quidem foedatus uititiis et ab homine scriptus et inperitissimo et neglegentissimo, sed, id quod maximi est in hoc genere momenti, mutandi libidine et uitiorum occulendorum consilio prorsus intactus. Id praeter alia aperte ostendit locus uexatissimus qui est 422 sqq. ubi omnes ceteri libri sic habent:

extrahere pisces rete uel calamo leui
decipere uolucres crate uel calamo aut leui
tenere laqueo premere subiectos iugo
tauros feroces e. q. s.

quem locum ita restitui posse putabant editores, ut uerba 'uel calamo aut leui tenere laqueo', ut quae et male repetita et insulso additamento aucta essent, exulare iuberent. Sed aliam uiam ingrediendam esse docet *R 13* uersus sic exhibens:

extrahere pisces rete uel calamo leui
decipere uolucres crate
tenere laqueo. premere e. q. s.

Cum uero res flagitet ut piscibus et auibus commemoratis beluarum quoque mentio fiat — ad quas 'crates' aperte spectant — libro illi qui hemistichium intercidissee ostendit, quin fides sit habenda non dubitamus. Versum suppleuimus ex Hor. ep. II 45 (u. adn. ad u. 423). Videmus igitur hoc loco uitium cum in omnibus ceteris libris hemistichio antecedenti male repetito dissimulatum sit, in solo *R 13* fideliter expressum. Neque magis fugiet peritos u. 42 quod in *R 13* legitur 'ora trais' id propius accedere ad genuinam scripturam 'britāis', quam quod ceteri praebent 'ora tanais', correctoris manum redolens. Praeterea u. 178 uitiose legitur in libris uolgaribus: 'uultus deo Similes uolanti feruens flamma abstulit',

quae uerba transponendo ad metrum redigere studebant editores male tamen prouidentes concinnitati structurae. Verum ostendit *R 13* qui uocibus ut saepissime transpositis hoc praebet: s. u. ferues quos fl. a., quod leui mutatione sic emendatur: s. u. quos furens fl. a. Simili ratione multis locis ex solo *R 13* genuinam scripturam restituiamus. Sic u. 50 ira pari (odio p. *A*) 260 iusti coniugi (nostri coniugis *A*) 408 numinis magni dea (nominis *A*) 149 dira et sitis (dira sitis *R 13* diri sitis *A* corr. N. Heins.) 701 infelix nox (i. mox *A*) 798 attonitas (attonitus *A*) 741 residui (resedi *A*) quaeque sunt alia. Sed is qui *R 13* exarauit quamquam de suo nihil addidisse nec quicquam uolens mutasse iudicandus est tamen cum tanta fuerit incititia tantaque in scribendo usus sit indiligentia, ut persaepe scripturam archetypi magis uitiosam redderet ac deprauatam quam ceteri libri: horum ad subsidium haud raro refugiendum est. Huius autem generis praeter ceteros excellunt Londinensis Rehdigeranus n. 12 Lugdunensis (*B R 12 C*), quos non solum multis locis cum *R 13* consentire uidemus uerum etiam haud ita raro, ubi et ille et ceteri peccant, solos pristinam scripturam seruare. Minoris ad Octauiam emendandam momenti erant Gothani Vindobonensis Rehdigerani 10 et 11.

I Transimus ad recensendos et describendos utriusque generis codices eos quorum auxilio in emendandis tragoediis uti sumus. Alterius (*E*) generis hi sunt:

Thu. **Excerpta thuanea.** Codex thuaneus i. e. Parisinus n. 8071 membr. foll. 61 formae maximae saec. ix ex. uel x in. scriptus (Fr. Duebner ap. L. Schwabium in Catulli praef. ii n. 6). De hoc libro praeter alios exposuit C. B. Hasius in praef. F. G. Schneidewini ad Martialis t. i p. LXXXIII. Quae foll. 57 58 continentur excerpta ex Senecae Troadibus Medea Oedipo ea accuratissime descripta accepimus Fr. Duebneri beneuolentia. Ex quibus quoniam pauca in adnotatione critica commemorari poterant, tota hoc loco describenda curauimus. Haec autem Ennodii epigrammatis subiecta leguntur:

fol. 57 uerso.

col. 1. IN NOMINE DÑI INCIPIT EXCERPTVM DI TRAGOEDIA
TROADOS ANNEI SENICÆ. HECVBA CHORVS,

;TROADÛ Haec ferite palmis pectore & p^{lan}////tus¹⁾ et iusta,
troie

facite iamdudum sonet fatalis ide iudicis dom'
CH non rude uulgu lacrimisq: nouũ lugere iubet
hoc continuis egim'. annos ex quo tetigit phrighus
gratias hospis amyclar²⁾ secuitq: fretum pinus matri
facra cibebe decies niuib: canuit idem deciens nñf
nudata rogis et si gens trepidat cāpis decimas secuit
messor aristas ut nulla dies merore caret sed noua
flet' causa ministratur i ce ad planctũq: miseramq:
leuare genam manũ uulgu dominā uile seq: mur
non indociles luger& sumus

HC fede casus nostri comites soluite spem per colla
fluant mesta capilli trepido troie

Puluere turpes paret exertos turba lacertos
uester emissa substringe sinus utroq: tenus
Pateant artus cui coniugio pectora uellas captiue
pudor cingit tunicas pallais luta f³⁾

Vacet ad crebri uerbera planctus furibunda man
Placet hic abiť placet agnosco troada turbam

Iterũ luctus redeāt ueteres solitum flendi
uincite morem hēctore fienius

Hoc soluimus om̃f lacerum multo
funere cinem coma dimisa est

Liberando sparsitque cinis feruidus ora cōplete man
Hic ex troias sũpsisse licet cadit ex humeris ũris aptus

Ique tegit suffulta talus iam nuda uocant pectora
dextas nunc nunc uires exprome dolor

Rhotea sonent litora planctũ habitasq: canis
montib: echo nouat solitos i extrema breuis

Verba remic tat totos reddat troie gemitus
audiat omnis pontus & her seuite manus

Pulsu pectus tundite uasto non sum solito contenta
sono haectora flemur

col. 2. haec tibi nñf dextra lacertos humero referit
ti sanguineos tibi nñf caput dextera pulsat
Tibi maternis palmis laniata iacent
fluat et multo sanguine man& quam
Funere feci rupta cicatrix columen patria
mora fatorum tu presidium

1) eraso ec

2) amydar?

3) luttif?

Cum usus eras humerisque tuis
 fulta p cinnos tecum cecidit somnus quelia
 Haectoris idem patriq̄ qui fuit uestite
 priamo uestros fundite fletus satis
 Choaccip estor phrigiēⁿ plactus
 accipe fletus bis capte senex
 Nil troia semel te rege tulit bis pulsari uidit
 dardana graio
 Moenaf ferro bisque pharetras passa hē^rculeas
 porte latos hēcubę partus re . . . . 4)
 Postrema pater funera cludis . . . . .
 cæssuffigēa premis litter a 5) . . . . .
 Haec alio lacrimas flectite ūras non est p . . . .
 miseranda me mors iliades felix priami
 Dicite cuncte liber manes uadit ad imos
 Nec feret umquam uicta granum ceruice iugū
 Non ille duos uidet triadas nec fallacem
 cernit ulixen non argolici p̄da triumphī
 Subiecta feret colla tropeis non ad sceptrā
 manus potergadabit agam mēonios aurea
 dextra uincula latis fiet pompa micenis
 Chofelix priamus dicimus omnes secum excedens
 sua regna tulit nunc et lysumen horis tutis
 errat in umbris in̄que p̄as felix animas hęc
 toraquerit felix priamus felix quisquis bello
 moriens omnia secum consumpta tulit.

FINIT. TEXTUS EX TRAGOEDIA MEDEAE.

Chonulla uis flāme tumidi euenti tanta
 necta lima uendat quanta cū c̄iunx uiduata
 ardet et odit non ubi hibernos nubilosus imbres
 Auster duxit pperata hister et cunctos u&ate
 acuagus erat non ubi pullit rodanus pfundum
 fol. 58 recto.
 aut ubi in riuos niuibz solutis soleiam forte 6)
 medioque uere tabuit themis.
 Caecus ē ignis stimulatus ira nec regi iurat
 patitur uesfrenos aut timet mortem cupit 7)
 ire in ipsos cho obuius enses. EX EODIPPI TR.
 Effusa redimite commam natante corimbo
 mollianis eis armatus brachia

4) extrema horum uu. uerba absumpta piceo unguine

5) litera a incerta. 6) corr. ex forti 7) cupit in ras. eadem m.

Iť te senior turpis sequitur silenus āselle
 turgida pampineis redimiť temp; ċdita lasciue deducuN
 Iť te pontiregnatene nitidi nereidūq; choriscat m&ia
 8) cingitur ius habet influctus magni cognatus bachi
 nomñuil

Et⁹⁾ te sequitur curuus fugientia carbasa daifin

.. diuiti ē¹⁰⁾ pactulas uex telidius unila

A . . . . . torrentide ducen flumina ripa

.. x¹¹⁾ufarcus genticasq; sagittas lucteam cahos seg&es qui

... sanguinem uincit regna securi geribaccum

..... ligurgi

..... l . . lum current annosi sidera mundi

... anus clausum dum fluctib: ambi η¹²⁾ τ orbem

.. naque dimissos dum plena colliget¹³⁾ ignes

Dum matutinos p̄dicet lucifer ortus

altaq; ceruleum dum nereia nefa a&¹⁴⁾ arctos

candida formonsi uenerabimur ora lyei

CHOXOUS THEBANORUM

Chociandis catmi generosa proles urbem cū tota uiduas
 colonis. Respicias terras miserana thebe carpitur l&o tuis
 ille bachemilles extremo comes usq; adindos ausus eois
 equita recampis mi

Figeret mundo tua signa primo cinna . . ¹⁵⁾ siluis arabas
 beatos uidi et uersa equites sagittas terga falacis me
 tuenda parthi litus intrauit pelagi rubentis

Promiit hinc hortus aperiq; lucem phoebus et flā
 ma propiore nudos inficit indos.

Stirpis inuicte genus interimos rapimur sēuo rapien
 tes fato dicitur sēp noua pompa morti longus ad mamis p
 peratur ordo agminis mesti seriesque tristis. heret
 et turbe et tumulos petenti non s̄atis ¹⁶⁾ semp patuere
 portae¹⁷⁾

col. 2. Stat grauis strages p̄miturq; iuncto funere funus p̄ma
 uis tardas tetigit bidentes laniger pingues male carpit
 herbas colla tacturus steterat sacerdos det manus certū
 parata alta uulnus. EX LIBRO LUCANI · VIII ·

DE DIVERSIS SERPENTIBVS

Illa tamen steriles tellus secundaq; nulli

VERSVS EUCHERĪAE POETRIAE

Aurea et q. s.

8) superioris paginae macula etiam hanc adeo affectit ut de-
 cem qui secuntur uersuum initia non legi possint. 9) Litera E
 incerta. 10) ē incertum. 11) litera x incerta. 12) a ex
 t factum. 13) colliget ex colligit corr. 14) uel nefaci&
 15) duabus literis erasis 16) uel scitis 17) uel portae.

*E*ε. *) Codex **Laurentianus** (Etruscus Tuscus Medicus Florentinus optimae membranae Gron.) Montfaucon p. 316^a Bandinius plut. xxxvii 13 membr. formae octavae foliorum clxiii quaternionum xx atque dimidio saeculi ut uidetur non xii sed xi. uersus in unaquaque pagella sunt xxxiii lineae stilo subductae quaternionum numeri imis foliis minio adiecti. Luculenter atque aequabiliter cum textus a librario esset scriptus, plures passus est correctores qui radendo in peius mutando supra scribendo proprias eius lectiones non raro deprauarunt. Secundae manus quae est saeculi xiiii atramentum nigrius est, pallidum tertiae saeculi xv, sed est ubi uariae manus non possint dignosci. Extremas uersuum literas non numquam absumptas secunda manus restituit. Scripturae compendia pauca tum potissimum si uersus essent longiores adhibita. Personarum notae non numquam in margine sinistro adiectae, plerumque ipsis uersibus praefixae. Inscriptiones et fabularum et scaenarum minio scriptae literis maiusculis. adduntur aliquotiens notae metricae quas huc ex parte congegimus:

Herc. I post u. 124 CHORVS | ME | TRṼ | A | NA | PE | STI | CVM
 post u. 523 METRṼ ASCLEPIADEVM. CHORVS
 post u. 592 METRṼ IAMBICVM. ARCHILOVCVM |
 HERCVLES
 post u. 829 METRṼ SAPHICVM. CONSTAT TRO-
 CHEO | SPONDEO. DACTILO. ET DUOBVS
 TROCHEIS. | CHORVS
 post u. 874 METRṼ · HOC GLICONICVM. CONSTAT
 SPONDEO. CHORIAMBO. VEL PYRRI-
 CHIO. CHORVS

Tro. post u. 368 mg. dextro: ME | TRṼ | AS | CLE | PIA | D | E | V | M ÷
 post u. 811 ME | TRṼ | H | O | C | S | A | P | H | I | C | V | M
 post u. 1006 ME | TRṼ | HOC SAPHYCVM

---

*) *E* posuimus ubi disertum scripturae habebamus testimonium, e ubi lectio silentio H. Peteri quodam modo comprobatur.

Herc. II u. 1

HERC̃ METRṼM Ĥ ARCHILOICŲ. TRIME-
TRŲ CATA | LEC | TICVM
u. 103 METRṼ HOC ASCLEPIADEŲ

Addita praeterea sunt interpretamenta quaedam uel supra uersum uel in margine. detersa uidentur consilio quae adscripta erant saec. XIII in mg. fol. 1 et plurium. Supra primum paginae primae uersum quae scripserat manus secunda possessoris alicuius nomen indicantia cum diris in libri raptorem eorum uix uestigia nunc adparent:

Iste liber . . . . . deturb a dis p hīcus occidet
^{istu} ^{deg} ^{ba} ^e ^{occidet}
^{um} ^{fl}

Continentur autem folio 1 r. haec:

Tragoedi sunt qui antiqua gesta atque facinora sceleratorū regū . luctuoso carmine . spectante pplo concinebant qbs initio canentibus pmiū erat . ircus . quē greci tragos uocant unde et oratius . Carmine q traico iulē certauit obir cū .

Iam de hinc sequentes tragici multum honorē adepti sūt . excellentes in argumtis fabularum . ad ueritatis imaginē fictis .

Cura labor . meritū . epitaphyū . M . L . a . Senecę sūpti pmunere honores . ite alias posthac . Sollicitate animas . Me procul a uobis dē euocat . ilicet actis terrenis rebus . hospita trā uale . corpus auarataē sollēpnib; excipe saxis . nāque animā celo reddimus ossa tibi

MARCI LUCII
ANNEI SENECAE
TRAGOEDIA . N . VIII .
HERCVLES . TROADES .
PHOENISSA MEDEA
PHAEDRA . OEDIPPVS .
AGAMEMNON . THYESTES .
HERCVLES .
INCIPIVNT .

§ lectico

METRŲ IĀDICŲ ARCHILOICŲ ĆSTAT TRIMETRO CATA

Hunc librum in lucem protraxit J. F. Gronovius anno **xxxx**^o saeculi **xvii** sed demum a. **Lxi**^o in editionis suae praefatione commendatum restituendis Senecae uerbis adhibuit. Pauca adiecit in altera editione a. **Lxxxii** Jacobus illius filius cuius manu scriptos codicillos a Diezio ex bibliotheca Laurentii Santenii a. **MDCC**^o coemptos (nunc sunt Berolini inter Mss. Dieziana B Sant. 154) post F. H. Bothium alter nostrum excussit m. maio a. **MDCCCLviii**. Sex annis post Gronovium in eundem librum incidit Nic. Heinsius qui et in commentariis Ovidianis et in aduersariorum libris multas eius lectiones commemoravit. Possidet bibliotheca Lugduno-Bataua (Geelii cat. n. 597. **xxi**. Burm. Q. 31) „Nic. Heinsii ex codd. Mediceis ad Martialem Senecam tragg. etc. perpauca.“ O Ribbeckius ex duobus Oedipi et Agamemnonis canticis excerpta nobiscum communicavit. Totum codicem in usum nostrum denuo conferendum suscepisse Hermannum Peterum a. **MDCCCLxiii**^o grato animo testamur.

II Pergimus ad enumerandos libros alterius generis

A

Rescr. **folia mediolanensia rescripta** a Friderico Ritschelio in palimpsesto plautino reperta. Cf. Z. f. A. W. 1837 p. 745. Rh. Mus. N. F. I. p. 31 et p. 66. 67. Parerga plaut. p. 305 s. Quinto fere uel sexto saeculo debere ea supra coniecimus. Quae folia quem in codice locum tenuerint et quas harum tragoediarum partes continuerint adcuratius dicendum est.

Reperit Ritscheliu bina foliorum paria et singulum folium, quorum par alterum continebat Med. 196—234 et 235—274*) (numeri sunt huius editionis), intimae scilicet quaternionis membranae uel fasciculi folium **iv**^{um} et **v**^{um}. alterum Oed. 399—438 et 520—557, quaternionis **iii**^{um} et **vi**^{um} folium**). in singulo denique folio scripti erant Med.

---

*) inuerso tamen ordine. recte Ritscheliu: „das 1te blätterpar war das innerste einer lage; der 2te schreiber brach es aber umgekeret, wodurch die blätter in verkerte folge kamen.“

**) non alterum et quintum („das andere

697—736*). Iam fasciculum illum cuius quartae membranae Med. 196—274 continebant, huius fabulae uu. 87—393 complexum esse facile computamus, quippe uicenos uersus singulas paginas habere, in personarum mutationibus binos in exordiis scaenarum singulos inpensos esse uersus Ritschelii testetur. Haec igitur eius fasciculi erat species:

Fol.	1. Med. 87—126
	2. 127—165
	3. 166—195
	4. 196—234
	5. 235—274
	6. 275—331
	7. 332—352
	8. 353—393

Proxima quaternio continebat Med. 394—696, i. e. 302 uersus in 320 lineis ut hodie adpellamus — numero enim 302 addas necesse est 18, cum 15 uersibus personae mutantur ter scaenae fiat exordium —, unde consecutaneum est singulum illud folium in quo sunt Med. 697—736 primum fuisse quaternionis. Reliqua pars Medae hanc nouam quaternionem compleuisse uidetur exceptis ultimis 7 uersibus. Etenim u. 737—1035 aequant 298 uersuum numerum, qui decem uersibus augendus est — ter scaena mutatur, septiens persona in septenis uersibus — ita ut 308 uersuum numerus euadat. His 21 detrahendi, 12 enim monom. anap. et 30 dim. iamb. probabile est 21 uersibus (i. e. lineis) discriptos fuisse**). Itaque 287 uersus relinquantur. Pri-

---

blätterpar ist das 2te eines quaternio gewesen, von aussen her [immo: „von innen her“] gezält“), nam uersus 439—519 non poterant per duo continuari folia sed unum complebant.

*) non 697—747 cum singulae paginae Ritschelii teste uicenorū uersuum non transeant numerum. **) Binos

uersus breuiores in singulos librarium coartasse cum omnino sit ueri simile, tum anapaestos quidem dimetris discriptos esse constat. Quod nisi statuis nullo pacto efficies Med. u. 697, qui re uera est primus foli uersus, a nouo folio incipere. Dimetros autem iamb. (857—886) qui dimetris non tetrametris discriptos fuisse in hoc codice mauolt statuere,

mum uero quaternionis folium cum uersibus 697 — 736 (i. e. 40 lineis) occupetur, lineae restant 280, unde patet 7 uersus ultimos primo folio proximi fasciculi tribuendos esse. Quae si recte sunt computata, Med. 87 — 1028 tres complebant quaterniones, uersus 1 — 86 et 1029 — 1035 erant in eis qui proxime antecedeabant et sequebantur fasciculis.

Oedipi reliquias quae complectebatur quaternionio hanc habuit effigiem:

Fol.	1.	321 — 358
	2.	359 — 398
	3.	399 — 438
	(4.)	439 — 519
	(5.)	
	6.	520 — 557
	7.	558 — 597
	8.	598 — 637

Tota autem tragoedia secundum similem qua modo utemur computandi rationem hasce codicis partes tenuisse uidetur:

inscriptio et u. 1 — 2 in fine fasciculi
u. 3 — 943 tres fasciculi
344 — 1081 tria folia quarti fasciculi et
nonnulli uersus quarti folii.

Videmus igitur neutram harum tragoediarum a plena quaternionione incipere, neutram in plena finire neque ita eas comparatas ut altera alteram exceperisse putari possit. Ex quo si nihil aliud id certe effecisse nobis uidetur, plures his duabus fabulas codicem illum continuisse.

Is liber quamquam alium tragoediarum ordinem uidetur secutus *) esse quam codices uulgares, tamen scripturae

---

is numeris nostris 15 addat oportet. Ad id quod nostra computatione consequimur ea differentia nullius est momenti.

*) Neque uulgarem neque florentinum fabularum ordinem tenuit, id quod non difficile esset computando probare. Sed tertium quendam est quod suspicemur in eo fuisse ordi-

cum uolgari recensione plerumque consentiunt. Folia ea quibus Medae reliquiae continentur contulit Ritschellius cum editione marolliana (Paris. 1664), Oedipi fragmenta cum collectione poett. latt. florentina ed. a. 1834 qua non licebat uti. Quae in eis foliis extare certis uerbis Ritschellius confirmat in nostris commentariis exhibuimus, quae ex tacito cum ed. maroll. consensu adparent, infra subiecimus*). Cum *E* folia resc. consentiunt his tribus Medae locis: 219 rabida (*A* rapida) 266 tu tu (sed tu *A*) 268 robur uirile est (uirile robur n. f. m. est *A*). Plerisque locis eis conuenit cum uolgaribus libris:

<i>A. Rescr.</i>	<i>E</i>
213 dulcescunt	durescunt
218 nunc	tunc
214 exercet	exterret
218 uiri	proci
233 ducum t. ducem	ducem t. ducum
240 primus	primum
241 flagranti <i>A</i> fraglante	flammanti
<i>Rescr.</i>	
242 qua	quae (ψ)
244 tuli	titul
249 terra hac	terram
et	ac
252 uiolenter	uiolentus
256 quippe te	quem (<i>om.</i> quippe)
267 audendum	audenda
704 manu	manus
712 sparsus	sparsas
713 Parthus leuis	Parthi leues
714 quis	qui (ψ)

---

nem, ad quem fortasse referenda sunt Aldhelmi uerba, saeculi vii hominis, Agamemnonem sextum fuisse uolumen dicentis (de septenario ed. Mai. p. 588). *) Leuiores orthographica nec non differentias typographi errore natas omisimus.

*A. Rescr.**E*

716 quos	quo
sueui	suebae
hercyniis	hyrcaniis (ψ)
721 dirusue	uirusque
740 istis	illis (ψ)
743 uos precor	comprecor

quarum differentiarum eis ubi *E* librarius aperte peccat nulla est auctoritas (213 218 244 704 712 716 721).

¶ **Codex Vindobonensis** in bibl. imperialem ex conlegio Iesuitarum Vindob. translatus membr. saec. XIII fol. 154 fol. in Endlicheri catal. sign. CCXI⁶¹_{R 920} hunc in fronte praefert titulum:

Marcij. Lucij. Añej: Senece Cordubensis. x. Tragedie. *)
Hercules. troades. Phenissa. Medea. Phedra. Edippus.
Agamenon. Thiestes. Hercules. Octauia. Iuno.

Alius in ipso libro est fabularum ordo, alia sunt nomina: fol. 1 Herc. furens f. 20 u. Phoen. f. 29 u. Hipp. f. 46 u. Oedipus f. 61 r. Tro. f. 77 u. Med. f. 90 u. Ag. f. 103 Oct. f. 114 u. Thy. f. 129 r. Herc. Oct. Herculis prioris duplicem habemus conlationem: alteram Jo. Vahleni auspiciis factam a. h. s. LVIII ad ed. Bip., alteram nostris sumptibus a J. Hauptio a. LXIII Aldina adhibita institutam.

¶ **Rehdigeranus** membr. sign. S 1 6, 11. Folia non numerata quinterniones efficiunt. In paginis 44 uersus habentur. Cuiusque tragoediae prima litera picta. Desunt argumenta neque adscriptae sunt glossae, sed addidit ipse librarius in mg. dextero uarias lectiones quae non numquam cum optimis consentiunt. Adscripsit tamen et recentior manus quaedam literis minimis supra uersum. Conpendia scripturae rarissima sunt pro eo tempore. Subscriptiones singularum tragoediarum in adnotatione descripsimus. Toti

*) 'Senece' in nostra conlatione omissum, x in Endlicheri catalogo desideratur.

uolumini in pagina quae Herculis subscriptionem sequitur haec sunt subscripta:

M. Lucij Anei Seneca Oetea Tragedia decima ⁊ ultima felicit' explicuit die xxv^{to} mensis Iulij de mcccclxxxxi^o. xiiii^{ta} Indic'. qua die offcite fuerunt gentes dñi Comitis de Arminiaco penes Alexandria ciuitateꝝ per gentes dñi Comitis V tutuz ꝛ quaruz gentiuz capitaneus generalis erat dñs Jacobus de Verme de Verona. Scriptuz et completuz dictuz opus per me Bartolomeuz notariuz de Cauaiono de Scto firmo Verone. quod opus Incepi die xxiiii^{to} aprilis deti Milli in festo beati Georgij.

Tragedie meij Bartolomei de Cauaiono de Scto Firmo Verone ut supra p me scripte.

Decem annis post Bartolomeus 'Euidentialiam Tragoediarum Senecae traditam magistro Marsilio philosopho paduano ab Albertino Mussato paduano poeta' duabus columnis scriptam subiecit, cuius in fine haec habes:

Sepsi uelociter die dñico ·xii· m̄s Febr m^occccii^o Jud'. x^a.
duꝝ nouus ellectus Imptor padue morā traheret iā
Venetiis reũsus ⁊ quo t̄p̄r oparii ml'ti cui'eũꝝ gñs
ēent i t'ritorio Vincētie pro reficiēdo bastitam de Y
Noualeis sup̄ baccaionū flumē peñ Vincēciā p quꝝ
Miliaria. Vbi erat do' Vgolotus cū multa caterua Y
gentiū armigeraz ꝛc. |

Finem denique facit Martialis epigramma I LXI.

R 10   **Rehdig.** S i 6, 10 membr. foll. 135 fol. saec. xiiii initialibus et picturis ornatus. Continet decem Senecae tragoedias. Adligata est Gregorii Corrarii Progne, cod. memb. saec. xv. foll. 16 fol. Glossas adiecit librarius, alia manus uarias aliquot lectiones. Ordo tragg. uolgaris. Inscriptio: Publii Annei Seneca Cordubeñ. h'cules furēs incipit etc.

R 12   **Rehdig.** S i 6, 12 'Senecae tragoediae cum glossis Nicol. Traveth'. Sed in ipso libro nullum Travethi uestigium. Cod. chart. saec. xiiii fol. Ordo tragg. uolgaris paucae glossae aliena manu adpersae. In fine: Iste liber tragediarum Seneca Cordubensis est meij girardi bertolani... | passalaque de casa noua || Ego girardus ..... publicus (sic) ipialis.

R13 **Rehdig.** S I 6, 13 'L. Annei Senecae Tragoediae' cod. chart. XIII saec. ex. fol. Argumenta librarius addidit. In fine:

Expliciūt tragedie contemplate per magrm Doīenꝫ
de domīcis de cremona ordīs bñe Marie de
monte carmelo. Consumate p man' anselmini
de raymondīs Anno dnīce Incarnatoīs
mccc octuagesimo sexto die decīo octavo maij.

Haec addidit rec. m.:

Iste tragedie st̃ mei ..... morantis
padue ⁊ nūc locnico (?) quas tragedias ego
accomodaui magrō Tomaxio de Zachanato.

R14 **Rehdig.** S I 6, 14 'Tragoediae senecae cum glossis Nicolai Traueth Ordinis Praedicatorum in Anglia' cod. chart. saec. XIII. Argumenta et commentarius perpetuus. Fol. 1 col. 1 Incipiunt tragedie senece glosate | per fr̃ez Nicolauꝫ traueth ordinis p̃ di | catoꝝ etc. Additae sunt glossae interlineares uariaeque manus uaria adleuerunt. Desinit codex in Medae uersu: Vos precor uulgas silentum. Personarum notae desunt sed mutatae personae signum = additur. Huius libri mentionem facit J. A. Fabricius in bibl. lat. ed. Ernesti t. II. c. IX.

G **Gothanus** membranaceus II No. 51. Folia inscripta CLXV, lineae in plena pagina 37 atramento ductae. Codex nitidissime scriptus. initiales auro et coloribus, tituli subscriptiones personarum notae rubro pictae. Continet fol. 1 et 2 argumenta*) decem tragoediarum, fol. 3 — 165 tragoedias hoc ordine: hercules furens. thyestes. thebays. ypolytus. edypus. troas. medea. agamemnon. octauia. hercules otheus. Scriptus uidetur in Italia saec. xv**) de exemplari et ipso recentiore ab homine indocto illo quidem sed diligenti. Fol. 3 infra textum insignia gentilicia quae ad-

*) In fine primi argumenti: 'causa uero efficiens siue seneca poeta. Sed q̃ dubium uertitur inter multos an fuerit ille moralis qui epistolas ad lucillū composuit placuit tē'. **) In primo argumento commemorantur Hugutio et Boccatus, ad Herc. oet. 1611 Travetta 'commentator tragoediarum'.

picta erant erasa sunt. Fol. 165 ubi hercules oethaeus finitur haec leguntur: Senece poete Tragediarum liber decimus et ultimus qui hercules oetheus nominatur hic feliciter explicit. Deo gratias. Amen.' Infra auro pictum nomen 'Nicolaus' et atramento nigro scripta: 'Sit nomen domini benedictum. Ex hoc nunc et usque in seculum'. Glossarum marginalium per totum librum uberrima copia*) item interlinearum in III primis tragoediis et parte v^{ae}. Scriptae sunt nitidissime et ab eadem manu ut uidetur ac textus tragoediarum.

- 9 **Gothanus** chartaceus n. 256 fol. CLXVIII lineae plumbo ductae in plena pagina 34. Scriptus est saec. XVI parum adcurate sed luculenter. continet x tragoedias eodem ordine ac G. argumenta singulis tragoediis praemissa, personarum notae inscriptiones subscriptiones omnino desiderantur. Scatet lacunis incuria librari ortis.

Vtrumque Gothanum ut alteri nostrum Posnaniae hieme MDCCCLX^{II}/_{III} inspicere liceret factum est liberalitate uirorum doctorum qui bibliothecae ducali gothanae praesunt.

- Vrat.* **Vratislaviensis** bibl. reg. uniu. chart. IV Q. 58. Liber B. V. Mariae in Lubens. scr. a. 1492. desinit in Agam. u. 61. conlatus ab altero nostrum a. MDCCCLVII.

His codicibus addendi sunt tres quorum pleniore notitia uti licebat in Hercule priore:

- T¹ T²* **Turonensis I et II.** Cf. Wollenbergius in Z. f. G. 1860 XIII p. 716 — 718. Alter (*T¹*) est cod. membr. saec. XV in. In fine: 'Expliciunt tragedie Senece. Deo gra-

---

*) Ioci caussa exemplum damus. Ad Oed. 407 'et ulterius notandum quod nullus corus tocus libri est in metro tam uarius nam constat ex datilo exametro heroico anapestico coriambico et plus quam tetrastrophos alicubi itaque contra Regulam dare nequiuit. Et potest una opinari causa quare sic poeta fecerit. Nam hic multe persone loquuntur et sic oportuit metrum multipliciter uariare et in festo et sacrificio bacchi bene potabant omnes et sic bene potuarie loquebantur'.

cias amen. scripte ac complete per manus Johannis. Ten. Norde. de Doetinchem. Clerici Traiectej diot. Sub anno domini M. CCC^o VIII die decima nona mensis Ianuarij. Tragg. ordo solitus. Argumenta singulis tragg. praemissi. — Alter (T²) saec. xv uergentis. deest fol. 1. incip. Hf. u. 66 Ordo paulum inmutatus (Edypus ypolitus trohas). — Vtriusque primam fabulam Wollenbergius contulit cum ed. Thysiana et varias lectiones publici iuris fecit Z. f. G. xv p. 190—194. alius eiusdem bibliothecae liber saec. xv med. praeter philosophica opera Senecae argumenta tragoediarum auctore Albertino Musato continet.

P **Pulauiensis s. Var'souiensis** membr. formae quartae. exaratus Pataviae a. 1396 conlatus a Groddeckio Ser. Principi Czartorinsky bibliothecae praefecto postea prof. Vilnensi cum ed. Gron. i qui varias in Herc. i lectiones foras dedit in Heereni Bibliothek der alten L. u. K. 1793, 10. Memorabilis est subscriptio: 'Lucii Annei Senece Hercules Oheteus tragedia decima simul ac totus Tragediarum liber hic finem habet dei grã quem scripsi ego Georgius filius Dñi Pauli Regii militis de Georgiis de Jadra et compleui Padue die xvi mensis Octobris hora xx millesimo trecentesimo nonagesimo sexto et habui exemplaria a Venerabili Nobilibus et sapientibus uiris dñis Petro de Rabata Canònico Paduano Johane Delfine de Venetiis Zanonio de Callonibus de Vicenzia. quibus et omnibus in hoc libro studentibus ac michi Cristus Omnipotens dignetur Spiritus Sacri gratiam habundanter largiri cui sit laus et s. p.' — De bibliothecae Pulauiensis fatis u. Serapeum vi p. 48 xi p. 333.

Praeterea ad restituendam uolgarem recensionem usi sumus

1a **editione aldina** a. MDXVII ab Hieronymo Auantio curata. Qui quoniam tanta cum diligentia et sano iudicio adiutus conplurium codicum mss. auxilio (u. infra) in textu constituendo uersatus est, ut recensionem effecerit uolgari simillimam, editionis aldinae lectionem, ubi cum libris uolgaribus uel omnibus uel pluribus uel uno et altero consentiret, pro lectione uolgata (A) dedimus, ita tamen ut

ψ discrepantes aliquot uel plurium librorum scripturas (ψ) adnotaremus. ubi ab omnibus libris discedebat α graecum ω ponebatur, utriusque recensiois consensum litera ω significauimus. Id uero hac in re monendum est, non numquam non A uere uolgarem lectionem esse, sed ψ . Etenim cum in libros uulgares singulae scripturae ex meliore recensione translatae essent, id quod supra demonstrauius, has Auantius interdum recepit. Quamquam si uniuersum spectamus, nullum librum uel manu scriptum uel inpressum fatendum est tam prope ad genuinam recensiois uolgaris condicionem accedere quam Aldinam.

In **Octauia** recensenda praeter **Rehdigeranos**, **Gothanos**, **Vindobonensem** de quibus supra dictum est, hos duos adhibuimus:

C Lugdunensis xviii 16 *E* quode J. Geel. catalog. mss. lugd. bat. No. 370 haec uerba facit: 'Codex partim membranaceus, partim chartaceus xiv sec., 236 foliorum in folio, literis initialibus pictis, prima pagina uersi coloribus et deauratis flosculis ornata. L. Annaei Senecae Tragoediae. Subscriptio: Explicit Annei d. Senece tragediarum liber feliciter scriptus per me michaellem de franchis de clauario scriptorem atque scribam uenerabili uiro magistro Guill' de montiolo tunc rectori scholarum loci requinixii in pedemontibus, sub anno mill^o ccc^o xl die xxviii mensis Augusti. Laus et gratia summo et altissimo sit creatori nostro in seculorum secula. amen. Tragoediae hoc ordine sunt: Hercules furens, Thyestes, Phoenissae, Hippolitus, Oedipus, Troades, Agamemnon, Octauia, Hercules Oetaeus. Codex correctus est sec. xv—xvi ab aliquo qui in fine adscripsit 'correxī bina uice — a principio usque ad finem'. Hae correctiones tantum sunt lectiones ex alio codice decerptae. Adiecta sunt hic illic scholia inter uersus et marginibus, quae tam ad res mythologicas pertinent quam ad metrum'. 'In prima pagina picta sunt arma possessoris ab eodem, qui reliqua ornamenta addidit. Sub his armis recentior manus adscripsit n. vii^o xxix C. Nutalis uel Mitalis (an Natalis Comes?). In fine post subscriptionem manus recentior ad-

notauit: Iste Senece liber spectat ad me Joh. Recordonis presbyterum alme uien ecclesie'.

Geeli uerbis Hermannus Klapp, qui scripturas huius libri in Octauia maxima cum diligentia in nostrum usum enotauit, addit haec:

'In der eigentlichen subscriptio ist scriptus corrigiert aus scriptum; ferner steht da guill'o. In der jareszal ist nach CCC ein buchstabe so radiert dass ein loch im blatte blieb, dann o darüber geschrieben. Scholien von denen der catalog spricht, finden sich in der Octauia nicht. Der titel der ersten trag. ist nicht genannt. Am ende steht Secunda tragedia thiestes et atreifratrium. Am ende der 2ten: Incipiunt 3 tragedia. s. cecus edippus ad antigonem filiam suam. Am ende der 3ten: Sequitur quarta tragedia de ypolito thesei ex regina amazonum filio. et phedre priuignio seu phylocatoe et per eam interempto et crudeliter ipso uirgine lacerato. Am ende der 4ten: Finis ypoliti celebis tragedie tetre. Et requiescat in pace. Amen. Inchoat quina pestilens adhuc edippi ceci. qualiter suum primeuum uesper se huius textus patet qui sequitur. Am ende der 5ten: Explicit ceci v^a. Incipit 6^a excidii troie et planctus hecube cum choro etc. Am ende der 6ten: Explicit trag^a vi que fertur hecuba. Incipit septima que medea dicitur in iason. Am ende der 7ten: Explicit medea trag. vii. Incipit viii que Agamenon intitulatur. Am ende der 8ten: Lucii annei senece Agamenon explicit. Incipit octauiaⁱ eiusdem seu claudius ymo nero in populum romanum. Am ende der 9ten: Lucii annei senece cordubensis octauia explicit tragedia nona. Sequitur a tergo decima et ultima que hercules oetheus nuncupatur et exitus eius'.

B Londinensis musei britici membranaceus, fol. 126, quorum 1—8 igne laesa. continet x tragoedias hoc ordine: hercules furens. thiestea. Edipa. ypolita. tebais. troas. medea. agamenonia. hercules oetheus. Octauia ultimo paenultimone loco sit, is qui codicem in usum nostrum contulit indicare praetermisit. In catalogo saeculo nimis ut uidetur liberaliter

xiii^o conceditur. Quod pleniorē huius libri, quī non parui uidetur esse pretii, notitiā nancisci nobis non contigit ualde dolemus.

Restat ut de uolgaribus libris ab eis adhibitis qui ante nos has tragoedias ediderunt breuiter exponamus.

Alberti Eybi († 1475) excerpta quae in Margarita poetica leguntur unde hausta sint non constat. Vsi sumus bibliothecae Rehdigeranae exemplari formae maximae s. a. et l. (foll. 231 non numer. quibus praemissa est tabula xii folia complexa. In eo Senecae excerpta continentur fol. 201 col. 1 ad fol. 204 col. 1).

Palaeotypa ferrariense lugdunense ueneta florentini quibus e libris fluxerint non magis constat. Commemorantur Bernardini m. s. et Danielis vetustissimum exemplar ad primum Herc. i chorū.

Codex Parisinus 8035 Pierrotio auctore aut ex ed. **C. Fernandi** exaratus aut summa cura compositus ad cuius exemplar editio Fernandi conformaretur. Praemittuntur in utroque libro argumenta ab Hieronymo Balbo conficta. Quodē Fernandus in elegia in calce editionis subiecta: Te Balbi meminisse decet qui codice multo Collato haec tribuit munera tanta tibi (cf. bibl. lugdunensis catal. u. 1716 n. 375 [99] cod. membr. cum quibusdam scholiis recentibus et uersibus Hier. Balbi in primis et postremis foliis).

Hieronymus Auantius uetera exemplaria se consulisse prodit et in praef. ed. Ald. a. MDXVII et in epistola illa ad Jo. Matheum Gibertum quam L. Schwabius ex A. A. Renouardi libro 'Annales de l'imprimerie des Aldes Paris 1834' p. 496 descripsit in Philologi uol. XXIII p. 351 unde docemur illos libros Veronenses fuisse.

Henricus Petri in adornanda ed. Basiliensi 1529 libro m. s. usus est cuius aliquot lectiones in margine leguntur.

Georgius Fabricius Chemnicensis (editio eius prodit 1566 praefatio e ludo illustri Miseno prid. Cal. Septemb. 1565) usus est codice Regiomontano, ut ipse dicit in

praef.: 'nostrum quidem tragicum ita probauit Joh. Regiomontanus [Joannes Mueller n. Koenigsbergae Francorum 1436 + Romae 1476] mathematicus excellens, ut sua cum manu diligenter et uenuste descripserit. quem librum apud Georgium Agricolam praeclarum philosophum a me uisum adolescens contuli e. q. s.' Ex eodem codice uidetur periochas tragoediarum nomine Lutati grammatici insignitas (sunt autem Albertini Mussati) descripsisse. Fabriciana conlatio adseruatur in bibliotheca Dresdensi 'Senecae tragoediae Bas. 1529 8° cum uariis lectt. a G. Fabricio e cod. ms. anno 1538 enotatis' u. Ebert Gesch. u. Besch'r. d. Dresd. Bibl. p. 290.

Antonius Delrio (ed. 1576 et 1593) hos adhibuit libros: Aquitanicos m. s. 'quibus sum postea usus' (comment. ad Oct. 405), Lugdunense exemplar a. 1536 a Ludouico Carrione Icto (n. 1547 + 1597) cum III codd. mss. Belgicis conlatum, ex quibus Tosanus nominatur ad Oed. 871 (comm. p. 132), Burdegalensem ab Elia Vineto concessum non tamen integrum (comm. p. 301) 'Delrianum' cui pauca initio et fine foliola deerant (is erat optimus omnium quibus Delrio usus est), Eguianum (s. Chauuinianum s. Milangianum) quem Simon Milangius typogr. conmodauit Delrioni acceptum a Jo. Chauuino praeside Eguiano, Moguntinum, quem integrum dicit sed prorsus recentem. adseruabatur in collegio societatis Iesu moguntiaco, ubi tamen hodie sit nescitur. maxime est interpolatus nec ullius pretii. Accedit liber Winckeliani collegii Louaniensis et Vaticanus 'quem semel tantum inspiciendi mihi Romae otium fuit'.

Justus Lipsius (praef. 1587 ed. 1588) usus est Melisseo quem a Paulo Schedio Melisso dono acceperat (cf. Lipsi praef. ad Raphel.) et Orteliano. Multis uero locis ubi 'librum suum' commemorat utrum librum dicat ambiguum est; quamquam aliquoties de Orteliani scripturis Raphelengius nos certiores facit.

Fr. Raphelengius (praef. 1588 ed. 1589) praeter Abrahami Orteli librum cuius lectiones Raph. ad margi-

nem notarum Lipsianarum adleuerat et quem 'in pluribus conformem Lipsiano' dicit ('nimis nouitium exemplar' uocat Lipsius in epist. ad Fr. Raph. filium data. Cf. epistolarum selectarum chiliis. Francof. MDXXVII [sic]) usus est quodam Parisiensi (cf. eius adn. ad Hrr 847 Hrr 23 815 859).

Commelinus (1589) et **Gruterus** (1604). Eis praesto erant Palatini octo et interpres Palatinus 'qui sua inscripsit Joa. Botticellae'. Ex his libris duo quos Palatinorum bigam uocant et uetustate et bonitate ceteros sex longe superant (in catalogo Gruteriano bibl. Palatinae qui est in bibl. Hamburgensi haec leguntur: 'Senecae tragoediae sexies. || In Senecae Tragoed. Comment.' Serapeum XI p. 188). Praeterea Coloniensem librum Commelinus contulit membr., cui deerant Oed. 428—470 (ut in *R 14*). Grut. ad Ag. 850 Oct. 86). Hodie neque Coloniae extat neque Darmstadii.

D. Heinsius (1611) Dionysi Villeri librum commemorat.

Scriuerius (1621). Nullius sunt preti quae Isaacus Pontanus Scriuerio transmisit excerpta ex Cantabrigiensi uel Anglicano membranaceo et Cruseriano uel Basiniano chartaceo Thomae Basini archiepiscopi Caesariensis, postea Hermannii Cruserii Campensis.

J. F. Gronouius. In eius commentario praeter Etruscum commemoratur prae ceteris Vossianus 'melior'. frustra quaesiuius exemplar illud diuenditum ex bibliotheca Santeniana Lugd. Bat. a. 1800 'L. Annaei Senecae trag. Antu. 1607 J. F. Gronov contulit cum mss. Vossii'. In indice mss. codd. Isaaci Vossi concinnato a Paulo Colomesio (Colomesii opuscula ed. Fabricius Hamb. 1709): p. 865 n. 24 et p. 878 n. 195 Senecarum tragoediae p. 894 n. 92 Seneca tragicus Gruteri cum mss. conlatus. — Montfaucon p. 680c: 'mss. Isaaci Vossii 2520 Senecarum Tragoediae'. Florentini duo (u. Montf. p. 315 sq. 425^a—430^c Bandinius p. 247), Foxiensis, Germanici duo Noricae membranae Th. 685 Ag. 938), Grotianus, nisi idem est ac Vossianus cf. Gron. ad Tro. 997 Hipp. 325 duo N. Heinsi alter maior Tro. 757

alter minore forma (cf. bibl. Lugd. Bat. cat. a. 1716 n. 327 membr. olim N. Heinsii 59), Suffridi Sixtini codex (u. Geeli cat. bibl. Lugd. n. 902 'Aduersaria J. F. Gronoui. collatio cum mss. Suffridi Sixtini. cf. Gronouii uita Hamb. 1723 p. 12 Gudii epistolae p. 324; Tholosates duo (Th. 685 Tro. 681), ms. bibl. Academ. Lugd. (HII 415), Gronouianus membr. ('quem domi habeo').

Schroederus (1728) usus est Traiectino codice ('chartaceus recentiorisque aetatis' cum scholiis in marg.) et excerptis ex illo et altero eiusdem bibliothecae manuscripto. Vtrumque commemorat J. Arntzenius ad Aurelium Victorem p. 198.

Torkillus Badenius praeter Pulauuiensem (de quo supra diximus) in praef. ad Herc. fur. (1798) his libris se usum esse dicit: Neapolitanis III bibliothecae regiae, Romanis XIII (III bibl. B. M. in Minerua II Angelicae VII Vaticanis quorum III Reg. Christinae II Ottoboniana II Vaticanae ueteris I Urbinensis), Vienne[n]si bibl. Caesareae; in editione tragoediarum (1821) horum librorum paene nullam facit mentionem.

Fr. H. Bothius (praef. 1817 ed. 1819) praeter schedia Gronouiana et Fernandi editione de quibus supra actum est in Hf. Hipp. Oct. usus est lectionibus Vltraiectini cuiusdam a Nic. Bondtio descriptis.

Pierrotius (1829) inspexit codices regios Parisienses, quorum quattuor (n. 8260 8026 6395 8055) saeculi. XIII quem ultimo loco commemorauimus Colbertinus ille est qui praeter Senecae tragoedias Stati Thebaida et Persi satiras continet, ab O. Jahnio saeculo XI a G. Queckio XIII uindicatus. ceterum modo uera sint quae Pierrotius ex eo protulit, inter deterrimos est numerandus. Ex ceteris praecipuos decem dicit esse librari peritia et scripturae nitore, Herculem I in XX extare exemplaribus u. praef. t. I p. XVI. De codice 8035 u. quae supra diximus.

Praeterea commemorantur C. Barthi 'codex peruetus calamo exaratus' u. Aduers. X 15 Thy. 763, Rutgersi Morellianus cf. Gron. ad Herc. 814 Florens Christianus

ad Theb. 402, Zinzerlingi Thuringicus (Gothanus?) cf. Herc. 814.

Argumenta tragoediarum cum omnia recentioris originis sint cum hac editione coniungere nolimus. Sunt autem quinque eorum genera: 1. quae ultimis Aldinae foliis impressa sunt ab ipso H. Auantio uidentur composita esse 2. argumenta editionis Basiliensis descripta sunt ex N. Trauethi commentariis (continet eos codex Rehd. n. 14). 3. periochae nomine Lutatii Grammatici e ms. cod. descriptae a Georgio Fabricio non Lactantii sunt Thebaidis stantianae interpretis sed Albertini Mussati. reperimus ea in libris gothanis. v. Scriueri nota et Wollenbergius (Z. f. A. XIII (1860) p. 717). 4. quae in editione Gronouiana singulis fabulis praecedunt confinxit Farnabius. 5. argumenta metrica a Bothio edita sunt Hieronymi Balbi. Bothius ea desumpsit ex editione Caroli Fernandi (i. e. cod. Paris. 8035 u. supra p. xxxviii. Hieronymi Balbi opera poetica coll. J. de Retzer Vindob. 1791 I 247).

Postremo quomodo harum tragoediarum edendarum operam inter nos simus partiti ut breuibz ostendamus, quinas uterque fabulas quasi peculiarem recensendi prouinciam sibi elegit (RP: H₁ O T₁ A H₁₁ — GR: T Ofr. Pfr. P_H M Oct.), sed ita ut et in adhibendis auxiliis criticis et in metris constituendis nec non in orthographia et modo interpungendi idem sequeremur consilium ac rationem. Hanc praefationem et indices communi labore composuimus.

Scripsimus mense Martio MDCCCLXVII.

ADDENDA ET CONTRIGENDA

HERCVLES 6 glaciales *E*¹ ut uidetur || 8 an recenti *E*¹? || 13 aureas *VA* || 30 quē *E* que *Vψ* || 89 non eat sed cał in mg. *E*² || 113 u litera in ras. *E*² (non: us syllaba) || 125 leg. Iam rara micant sidera prono | languida mundo | nox uicta uagos contrahit ignes [*luce renata*] || 130 leg. arcados cum *E* || 163 Turbine m. spes soll. *A* adde φ || 217 a prime *E* t. Gron. || 223 leg. *Christinae* || lumine. *Ibidem* uoce in deleto leg.: constantis pectore *VA* || 226 prolusit *EA* praelusit ed. *Basil.* || 252 Angaei *E* t. *NHs.* et literas ang. testatur *HPeter* || 281 adsis o sospes *E* || 288 fulmini quierens (non luimini) || p. 16 u. 339 post u. 340 transponatur || *ibid.*: in praef. ad *Petronium* || 356 l. factum φ fastum *AE*² φ (ex neutra *Vindobonensis* libri descriptione discerni potest) || 379 isto in *E* non supra uersum scriptum est, sed in ipsis uestigiis alius uocis quae nequit dignosci. illo *E* t. Gron. || 444 meae hae sunt *Aφ(?)* || 578 post ferae pone lineolam pro puncto. || 581 Taenariae *LMueller* quoque coniecit *Fleckeis.* ann. phil. 1867 p. 65 || 601 leg. archana *EV* || 651 pande uisorum ord. ci. *GR* || 663 s. quam tuta i. q. Enna ci. *L. M. l. l.* || 688 errat ludit *E* (non *P*) || 693 horrent) t in ras. *E*² || 727 leg. speciem || 745 regit) t in ras. *E*² || 806 minas^s *E*¹ uidetur x *erasum* esse pr. m. || 810 adde petenti *EA* || 877 leg. sis licet || 899 leg. *THESEVS TACITVS* || 940 in nota adde: u. ad *Herc. II* 1333 || lacunae signum post 942^a ponendum. || 1020 leg. Parce iam || 1037 pro *THES.* leg. *AMPH.* || 1037 *THES.* ω *AMPH.* ego et *HWeilius* p. 6 || 1038 latet *E* || 1069 domitum o superi *GR* conl. uu. 1083 s. soluite o superi *EV* unus *Christinae* || 1090 leg. clauaeque graui | lassum solitus mandare caput || 1101 leg. uaesano || 1124 leg. pharetraeque graues | date saeua fero uerbera tergo | [*caedant ueros robora fortes*] | stipesque potens | duris oneret pectora nodis. || u. 1125 deleui. || 1205 adde: cf. *Herc. II* 979 an arma cessant teque languenti manu non audit arcus? neruos a uisa coni. *GR.* || 1236 arcum) leg. arcum. || 1285 leg. si uiuo || 1294 laribus ci. etiam *LMueller.* l. l. p. 66. || adnotationis u. tertio extr. pro 1304 leg. 1303.

THYESTES 23 *pro ME A lege Me.* || 33 *repetantque E adde A* || 72 *ripas A ipse E* || 139 *cf. Orest. trag. (Haase misc. III p. 29) u. 232: dum commune nefas aequali mente fruuntur* || *adde* 148 *mensas instrueres E* || 232 *leg. in parte carpit* || 282 *leg. tuentur A* || 286 *leg. ε ψ (pro E ψ)* || 450 *rectius fortasse delebitur u. 452 Tutusque etc. qui inter syrianas sententias legatur in cod. Parisino 8049 saec. XIII.* || 529 *l. uncinis* || 633 **CHOR.** *om. A (non E)* || 661 *iutaeque ci. RP.* || 776 *h. u. in animo habuit Ibidis interpres ad u. 427 (ed. Merkel p. 468) 'quod scelus sol uidens retro fugit ut dicit Statius in tragoediis et Ovidius Metamor.'* (Attius *ci. Ribbeck Quaest. scaenicarum p. 334*) || 808 *leg. sautius* || 922 *leg. Chorus om. A (non: Chorus A)* || 983 *distingue post patrem, 1007 post adeste.* || 1022 *leg. Bad.* || 1063 *corpora exanima E et ita lege.* || 1088 *hac Grut. Scaliger. (dele E) in subscriptione codicis R leg. floř. ĩc (i. e. etc.).*

OEDIPI FRAGMENTVM *uid. Schoene Allgem. Schulzeitung 1831 II p. 1029.* || 35 *adde QV* || 42 *inanes ε ψ manes A* || 44 **ANT.** *om. ε (non E)* || 105 *fides E* || 160 *leg. 159* || 178 *Oedipus B Schm. Oedipu LMueller.* || 198 *aut E¹ haud E³* || 205 *dis E¹ diis E³* || 320 *Exemplar ingens ci. RP. conl. Hii 1854 matribus miseris adhuc exemplar ingens derat, Alcmene dabo.*

PHOENISSARVM FRAGM. p. 118 119 *leg. POLYNICES* || 34 *l. 35* || 62 *rapiat E* || 63 *arpyla E* || 73 *iamque corr. m. 3. ex namque ut uidetur.* || *folii E nota u. 71 addenda* || 119 **IOC.** *astr. E (dele: Ioc. om. E)* || *post u. 126 duo tantum uersus cum hemistichio exciderunt.* || 167 *leg. hinc hinc E* || 196 *lege: cf. Tro. 273 Hii 1867.* || 215 *leg. postergum cum E* || 270 *add. F. L*

PHAEDRA *Fedra fabulae nomen praefert Gudianus s. XIII (Guelferbytt. n. 34)* || 14 *lege: ubi per graciles leuis Ilissus 14 labitur agros piger, et steriles 15 ubi maeandros per inaequales 16 amne maligno radit harenas 17* || 12 *post rorifera rasura E* || 14 *elīf E³* || 16 *ubi maeander etc.) ordo uersuum uolgaris: ubi per | ubi Maeander | labitur | amne. rectum ordinem seruat E* || 103 *imo/ E* || 108 *andro E* || 152 *teneri crede ER (non Rε)* || 285 *cf. Oed. 124* || 358 *adde: F. LXXII.* || 416 *lege: ominus* || 424 *s. lege Quat. VIII F. LXXIII.* || 436 *deleta lineola cum numero 437 leg. timet deponat* || 470 *l. iuuentam* || 478

ⁿ
restituēt E || 517 *ramique E* || 540 *cincxerat E* || 593 *terre repente E* || 718 *u. Prisciani testimonium ad Ag. 379.* || 743 *cf. P. Syrus 498 R Voluntas impudicum non corpus facit.* || 789 *in E sic discripta haec sunt: formonsos solitae | claudere fontibus* || 815 *iuuenes E* || 837 *quidnam E* || 868 *aut E* || 872 *leg. sicine cum E* || 926 *leg. abditos* || 945 *leg. poste cum E* || 991 *fascē E* || 1045 **NVNT.** *om. E* || 1115 *qua ed. Lugdunensis ut uidetur* || *his uerbis 1183 oculique — iaces 1193^b 1194^a Morere — amoris deletis quattuor VI uersuum strophas c c' c c'.*

restituendas esse ci. RP. || 1216 *ascensor E* || 1265 *corp'ori^s E¹ corr. E²*

OEDIPVS 152 *haud scio an uris pro ursis legendum sit.* || 415 *leg. et tristes Erebi (terribilis) minas.* || 439 *edon ope dep. R10 (non R14)* || 461. 462 *commutandos censet GR* || 476 *l. uer-sum forte in α (non A) omisum etc.* || 524 *l. iubes pro inbet* || 560 *adde circuit A* || 570 *nota. uerbis interposui — 578^a adde: idem uidit GR* || 792 *at cf. Tr 196 aut cum superbo nictor in curru stetit.* || 865 *l. opimos pro optimos* || 864 *Edip' G Gron. om. EA* || 881 *Phorbanti dedit HWeilius lacuna constituta post u. 880.* || 1069 *pallantes E fallaces A*

TROADES 166 *adde tutis e'ed. Lugdunensis?* || 179 *l. caeco pro caeca.* || 279 *'al. tumidum' Farnabius* || 532 *callido ci. GR.* || 625 *l. set et huc* || 632 *l. Herc. 11845* || 643 *l. Lustrale pro Lustrare* || 830 *an speciosa? cf. Horat. epod. VIII 29 nobilis Creta centum urbibus III 27, 34 centum potentem urbibus Creten.* || 850 *adde Gonoessa Volaterranus* || 869 *fort. Hecubam*

MEDEA 43 *cf. Hor. c. I. 22. 6 ep. I. 12 Sen. Thy. 1052.* || 93 *uirgineo A femineo E* || 102 *Phasidis E ita lege.* || 139 *leg. melius a melius* || 267 *leg. feminae ut ci. RP.* || 303 *leg. post-erga cum E* || 301 *sq. Versus 307 — 8 seruari fortasse possunt ante u. 305 positi nec non uu. 329 — 334 suo loco ferri, si haec probabitur discriptionis et interpungendi ratio:*

A u. 301—304 307 308 305 306 (Audax — — ligno) a (8)

309—317 (Nondum — nomen habebant:) a' (8)

318—323 (Ausus — notos) b (6)

324—328 (Nunc — uelo) b' (6)

B 329—334 (Candida — opes) aⁿ (6)

335—341 (Bene — timores) c (7)

342—348 (Cum duo — habenas) c' (7) ||

315 *leg. arctica pro attica* || 381 *leg. tethysque* || 435 *ma-lam A* || 436 *inter syrianas sententias (n. 599 R) intrusit PPI-thoeus: 'grauiora quaedam sunt periculis remedia' abesse a libris mss. adfirmavit EWoelfflinus.* || 608 *cf. Plin. h. n. VII. 44 (143) cum resistendi sacroque sanctum repellendi ius non esset.* || 700 *leg. Pelasgis a. Sidoniis* || 712 *Promethei* || 785 *not. leg. E¹ (non E)* || 873 *gantiticum E* || 879 *leg. infanda ut ci. LMueller* || 977 *relinquerè E* || 1021 *fetum extraham ci. LMueller.*

AGAMEMNO 259 *rectius fort. cum E legitur palam ma-rita p.* || 302 *cf. u. 942 regemne perimet exul et adulter uirum?* || 379 *u. Phaed. 718* || 435 *pro qui l. quis* || 622 *pul-uerreamue legitur in E, non pulueramue* || 638 *fort. dorici cum conriperetis ignes* || 657 *pro fatale munus reponendum uidetur furtum* || 773 *l. uultu pro cultu* || 870 *l. nasci ~ A* || 879 880 *scribe: ~ ~ dictaea ~ ~ ~ linquens | horridus arua.* ||

888 *l. Geryonae pro Gerionae* || 905 *leg. insueta carpi*

HERCVLES II p. 367 368 *qui marg. sinistro adpositi sunt numeri 1 2 3 deleas.* || *u. 14 l. cum cessit Eguianus (non: Eg) || 40 l. Scythiae ψ Scaliger || 234 malim cum Gronouio malo legere.* || 414 *ad rigida adde: HII 1669 tum rigida secum spolia nemeaei mali arsura possit. propius accedit ad literas libris traditas torua.* || 583 *l. Amoris || 624—635 alia prorsus litera insigniri debebant hae strophae; e. g. b b'. uersus autem 627 posterioris strophae est initium, non prioris finis.* || 750 *l. regna * triumphā || 920 enectae A (non E) || 966 adde: abire EA || 1277 an: et uaga Stympthalide? sic HII 1384 uagae Stympthalides.* || 1326 *l. irata quidem A fort. irata precor. || 1346 poterat etiam reponi: bracchia et fletus cape || 1542 l. Rhodopes || 1725 praeferendum uidetur quod in Thyesta legitur eneruis. || 1799 praetulerim prisca supplicia. || 1806 rectius fort. cum E Thebae || 1843—45 om. g (non G)*

OCTAVIA 53 *leg. mutat imm. dolor consilia nostra. || 203 nescio an falsa reponendum sit, i. e. decepta, frustrata (Neronis amore). cf. Tac. h. II. 17. Sil. XIII. 886. || 213 sqq. Tutius erat ab his uersibus cultrum cohibere quamquam aliquot locis sermo auctoris ab eodem interpolatore dedita opera amplificatus esse uidetur. (cf. 558 305—9 399 749 fortasse etiam 634—5) || 634—5 (cf. HI 754 A 15.) mihi suspecti. Nihil enim ad res re uera gestas, ad quas totus hic locus spectat. Letum et fuga (632) omnibus nota, de uerberibus cf. Suet. Ner. 49 (corpus uirgis ad necem caedi), de siti ibid. 48 (fame interim et siti interpellante) cf. Cass. Dio 63, 28. || 791 leg. Phrygiaeque.*

p. 568 sqq. *adde has thuanei codicis scripturas (u. praef. p. xxiii—xxvi): Senice cibebe haecтора haecube agammennonios rodanus ligurgi (Lyc.) baccum (Bacch.) catmi (Cadmi), hister hortus (ortus) falacis caeffuf remicatat poterga ciunx formonsi interimos promiit natante (nut.) pullit (pell.) hospis (hospes).*

(Leuiora omisimus)

ADBREVIATA QVAEDAM

RP. = Rudolf Peiper | *GR.* = Gustav Richter | *BSchm.* = Bernhard Schmidt | *Gron.* = J. F. Gronouius (*t. Gr.* = Gronouio teste) | *IGron.* = Jacobus Gronouius | *Bo.* = Bothe | *Bad.* = Baden | *NHs.* = Nicolaus Heinsius | *DHs.* = Daniel Heinsius | *With.* = Withofius | *Grut.* = Gruterus | *Swob.* = Swoboda.

L. ANNAEI SENECAE

H E R C U L E S

[FVRENS]

PERSONAE

I HERCVLES

LYCVS

II AMPHITRYON

IVNO

III THESEVS

MEGARA

CHORVS THEBANORVM

SCAENA THEBIS

- a Soror tonantis — hoc enim solum mihi
nomen relictum est — semper alienum Iouem
ac templa summi uidua deserui aetheris
locumque caelo pulsa paelicibus dedi.
tellus colenda est: paelices caelum tenent. 5
- b Hinc Arctos alta parte glacialis poli
sublime classes sidus argolicas agit.
- b' Hinc, qua tepente uere laxatur dies,
tyriae per undas uector Europae nitet.
- b'' Illinc timendum ratibus ac ponto gregem 10
passim uagantes exerunt Atlantides.
- b Ferro minax hinc terret Orion deos
suasque Perseus aureus stellas habet.
- b' Hinc clara gemini signa Tyndaridae micant
quibusque natis mobilis tellus stetit. 15
- c Nec ipse tantum Bacchus aut Bacchi parens
adiere superos. ne qua pars probro uacet,
mundus puellae sarta gnosiaca gerit.
- c' Sed uetera [sero] querimur. una me Dirce fera

HERCVLES *EV* HERCVLES *FVRENS A* HERA-
CLES *FVRENS* *Vratislaviensis fol. 92 u.*

Iuno sola α || 6 post arctos *ras.* *E* || glaciale *E*¹ ||
8 tepente *VR* tepenti *AE*² (*E*¹ non liquet. prima littera r
uidetur fuisse) || 12 Ferro minax *E*³ in *mq.* Ferro minaci
*E*¹ Fera minax *AE* Fera/coma/ *E*² in *ras.* (post coma
littera m erasa uidetur) fera coma *VA* hinc terret *E*¹ *V* hinc
exterret *E*² *A* || 13 aureus *E* Delrio aureas φA . || 16 ba-
chus tantum *V* || aut ω et *With.* || 17 probro altero r
in *ras.* *E* || 18 puellas fert a nobis lac egent *E* || 19 Sed
uetera sero q. ω sero *del.* α sed uana q. *BSchm.* || dira
ac fera ω Dirce fera *scripsi deleto u.* 20 ||

- [*Thebana tellus uiribus sparsa inpiis*] 20
 quotiens nouercam fecit? escendat licet
 meumque uictrix teneat Alcmena torum.
- d Pariterque natus astra promissa occupet
 in cuius ortus mundus inpendit diem
 tardusque eoo Phoebus effulsit mari 25
 retinere mersum iussus Oceano iubar.
- c Non sic abibunt odia. uiuaces aget
 uiolentus iras animus et saeuus dolor
 aeterna bella pace sublata geret.
- c' Quae bella? quicquid horridum tellus creat 30
 inimica, quicquid pontus aut aër tulit
 terribile dirum pestilens atrox ferum
 fractum atque domitum est. F. 11r
- d' Superat et crescit malis
 iraque nostra fruitur. in laudes suas
 mea uertit odia. dum nimis saeua impero 35
 patrem probauit, gloriae feci locum.
- c Qua sol reducens, quaque reponens diem
 binos propinqua tangit Aethiopas face,
 indomita uirtus colitur et toto deus
 narratur orbe. 40

20 Th. nuribus sparsa tellus i. *VA* Th. tellus nuri-
 bus sparsa i. *E* uiribus *scripsi* || 21 escendat *E*¹ *Vrbinas*
 ascendat *E*² *VA* || 22 locum ω torum *Gron.* || 24 ortus
*E*¹ *V* ψ ortu *A* || 25 refulsit *V* || 30 que *EV* ψ quid *A* ||
 33 increscit *ME* || 34 fruitur) t in ras. *E* f sup. lin. *V* ||
 36 Patrem probauit inde qua lucem premit *E*² *VA*. *E*¹ *eras*.
scriptum fuisse probauit, gloriae feci locum *suspiciatur Gron.*
 gloriae feci locum *biga Pall. Paris. 8029 Mog.* (probauit
 g. f. l. *biga Pall.* probauit g. f. l. *Paris.* improbauit g.
 f. l. *Mog.*) || 37 Aperitque thetis qua ferens titan diem
V (dies *V*¹ diū *V*²) *E*² in *mg.* (*sed om. diem*) *A* Qua sol
 reducens quaq; reponens diem *E* et sic *biga Pall. ubi ta-*
men relucens *V*terque uersus inter uu. 36 et 38 interpositus
 legitur in *R12* (Quaq; sol relucens q. deponens d.) et *Vos-*
siano (reuertens q. deponens *Voss.*) *Haec autem Mog.:* Inde
 qua lucem premit aperitque Thetis | Qua sol reuertens,
 qua ferens Titan diem || 38 tinguit *E*¹ *A* tingit ψ tangit
VT R14 ||

- c' Monstra iam desunt mihi
minorque labor est Herculi iussa exequi
quam mihi iubere. laetus imperia excipit.
- c Quo fera tyranni iussa uiolento queant
nocere iuueni? nempe pro telis gerit
quae timuit et quae fudit. armatus uenit
leone et hydra. 45
- c' Nec satis terrae patent.
effregit ecce limen inferni Iouis
et opima uicti regis ad superos refert.
- c'' Parum est reuerti: foedus umbrarum perit.
[uidi ipsa, uidi nocte discussa inferum 50
et Dite domito spolia iactantem patri
fraterna. cur non uinctum et oppressum trahit
ipsum catenis paria sortitum Ioui
Ereboque capto potitur et relegit Styga?]
patefacta ab imis manibus retro uia est 55
et sacra dirae mortis in aperto iacent.
- c At iste rupto carcere umbrarum ferox
de me triumphat et superbifica manu
atrum per urbes ducit argolicas canem.
- c' Viso labantem Cerbero uidi diem 60
pavidumque solem. me quoque inuasit tremor
et tetra monstri colla deuicta intuens
timui imperasse.
- e Leuia sed nimium queror.
caelo timendum est, regna ne summa occupet
qui uicit ima, sceptrā praeripiat patri. 65

43 Quo *Vψ* Quae *εA* || 49 al' petit *E² mg.* || *uu.* 50—54
deleui dittographiam cf. u. 60 sqq. || *inferus V¹* || 52 uin-
ctum *VA* uictum *ε* || trahit) hit *in ras. E²* || 54 cerbe-
roque *Vψ* || *deesse uidetur uox* potitur *V* || et reteggit
EA et tegit *V* et relegit *With.* en reteggit *Bad. ed. 1795* ||
stigram V || 56 durae *E¹* totus uersus abest *V* || 57 iste
VR14 ille *εA* || 60 labantem *V* || 62 tetra *Vψ* thetra *E*
in ras. terna *A* || deuicta *V* deuicti *E* (*litera i in ras.*)
A || 63 /sed/nimium (*ni in ras.*) *E²* minimum *V¹* ||
65 pripiat *V* praeripiet *E* (*ras. inter e et r*) *A*

- nec in astra lenta ueniet ut Bacchus uia. F. Hu
 iter ruina quaeret et uacuo uolet
 regnare mundo. robore experto tumet.
 e' Et posse caelum uiribus uinci suis
 didicit ferendo. subdidit mundo caput 70
 meliusque collo sedit herculeo polus 72
 nec flexit umeros molis immensae labor. 71
 inmota ceruix sidera et caelum tulit 73
 et me prementem. quaerit ad superos uiam.
 d Perge ira perge et magna meditantem opprime. 75
 congregere. manibus ipsa dilacera tuis.
 quid tanta mandas odia? discedant ferae.
 ipse imperando fessus Eurystheus uacet.
 d' Titanas ausos rumpere imperium Iouis
 emitte. sicuti uerticis laxa specum. 80
 tellus gigante Doris excusso tremens
 supposita monstri colla terrifici leuet.
 e Sublimis alias luna concipiat feras.
 sed uicit omnes. quaeris Alcidae parem?
 nemo est nisi ipse. bella iam secum gerat. 85
 adsint ab imo Tartari fundo excitae
 Eumenides. ignem flammæe spargant comae.
 uiperea sacuæ uerbera incutiant manus.
 e' I nunc superbe, caelitem sedes pete.
 humana tempne. iam Styga et manes ferox 90
 fugisse credis? hic tibi ostendam inferos.

66 lenta (a in ras, m. sec.) E || uenit V || ut bac-
 chus) literae ut hac in ras. E² || 67 Iter EV Inter R13 ||
 68 experto EVME expenso E² mg. A || 72 meliusque E¹
 mediusque Aq || 71 innisae ME || u. 72 ante u. 71 collo-
 cavi || 76 dilacera E¹ iam lacera VA || 81 giganti³ eraso
 s E¹ dorica V || 82 sequitur u. 123 in Mog., uu. 83—89
 absunt R1314, in margine leguntur T², statim sequitur
 u. 123 R1314, secuntur uu. 123 124 T² || 84 omnes V
 ista EA || 87 flammæe V || 89 eat E² mg. dext. || u. 89 se-
 quitur u. 123 A om. ER11VT¹, primus in suspicionem no-
 cavit Bernardinus Gellius. || superbus Angelicus alter ||
 u. 90 post u. 91 positus E¹ corr. E² || ferox VE² (x in ras.)
 A feros Vratisl. ||

- reuocabo in alta conditam caligine
 ultra nocentum exilia discordem deam
 quam munit ingens montis oppositi specus.
 [educam et imo Ditis e regno extraham] 95
- d Quicquid relictum est ueniat. inuisum scelus
 suumque lambens sanguinem impietas ferox
 errorque et in se semper armatus furor.
 hoc hoc ministro noster utatur dolor. F. III r
- d' Incipite famulae Ditis. ardentem citae 100
 concutite pinum et agmen horrendum anguibus
 Megaera ducat atque luctifica manu
 uastam rogo flagrante corripit trabem.
- e Hoc agite. poenas petite uiolatae Stygis. 105
 concutite pectus. acrior mentem excoquat
 quam qui caminis ignis aetnaeis furit.
 ut possit animo captus Alcides agi
 magno furore percitus, nobis prius
 insaniendum est. Iuno cur nondum furis?
- e' Me me sorores mente deiectam mea 110
 uersate primam, facere si quicquam apparo
 dignum nouerca. uota mutantur mea.
 gnatos reuersus uideat incolumes precor
 manuque fortis redeat. inueni diem
 inuisa quo nos Herculis uirtus iuuat. 115
- e'' Me uicit et se uincat. [et cupiat mori]

94 quam) in *m. sec.* *E* qua mugit *α* || 95 e regno
 ditis *ψ* *deleui uersum* || 96 ueniat utinā (*lin. transfixa del.*)
 inuisum scelus *V* ueniat *i. sc. A* post ueniet *add. sec.*
m. ul' *E* ul' ueniet ut^{et} inu. *R 10* || 99 n̄r *factum ex* semp
V || 100 inci. .te (pi *syllaba erasa*) *V* incitae *A* citae *E¹*
 rite *V* || 101 anguibus *om.* *E¹* || 103 flagrante *E²V²A ind.*
err. flagrantem *A E¹V¹ψ* || 104 uiciatae *E* uiolate *VA*
 an uiduatae? || 108 parcit' *V* || 109 furit *VA* furis *ε T²*
Mog. || 110 deiectam (*m add. sec. m.*) *E* || 111 uersate)
 e in *ras.* *E²* || 112 'uota^{iam} mut. *V* iam odia in *ras.* *E²A* ||
 113 reuersus) us *syllaba* in *ras.* *E²* || 116 Me pariter *A*
 pariter *E²* in *ras.* Me uicit et se uincat et cupiat mori *V*
deleui uu. 116^b—117^a ||

ab inferis reuersus] hic prosit mihi
 Ioue esse genitum. stabo et ut certo exeant
 emissa neruo tela, librabo manum,
 regam furentis arma, pugnanti Herculi
 tandem fauebo. scelere perfecto licet
 admittat illas genitor in caelum manus.
 f Mouenda iam sunt bella. clarescit dies
 ortuque Titan lucidus croceo subit.

CHORVS.

a Iam rara micant sidera prono
 languida mundo. nox uicta uagos
 contrahit ignes luce renata.
 cogit nitidum Phosphoros agmen.
 signum celsi glaciale poli
 septem stellis arcades ursae
 lucem uerso temone uocant.
 125
 130

a' Iam caeruleis euectus aquis
 Titan summa prospicit Oeta.
 iam cadmeis incluta Bacchis
 aspersa die dumeta rubent
 Phoebique fugit reditura soror.
 labor exoritur durus et omnis
 agitat curas aperitque domos.
 F. III u
 135

117 hoc *A* hic *EVψ* || 119 manum *VA* manu *EME*
aliquot Pall. T² || 123 124 *cf. not. ad uu. 82—89. hoc*
loco uterque extat in his: EMEV biga Pall. R ψ || clarescit
V || 124 ortumque uel artumque *V¹* || 125—161 *Haec*
prior cantici pars adest in EVA GgRP Vratisl. desideratur
in R 10 12 13 14 ex nostris codd. In marg. add. in aliquot Pall.
cf. TBadenium ad h. l. ed. 1798 p. 17 s. ante u. 125 le-
guntur uu. 163 164 in g, solus u. 163 in ME CHORVS om.
ψ || 127 renata) a in ras. *E* || 130 arcados *E* archa-
 dos *ψ* archadis *V* corr. *A* || 132 equis ω aquis *II Gro-*
nouiani Vratisl. T² || 133 summa *E* summo *Mog.* summum
VA || oeta *E* *Egui. Mog.* hoeta *V* Oetan *A* || 134 bachis
EVψ baccis *A* Bacchis nescio quis. an brachis? || 138
 reperitque *V* ||

- b Pastor gelida cana pruina
grege dimisso pabula carpit. 140
ludit prato liber aperto
nondum rupta fronte iuuenus.
uacuae reparant ubera matres.
errat cursu levis incerto
molli petulans haedus in herba 145
- b' Pendet summo stridula ramo
. . . . .
pennasque nouo tradere soli
gestit querulos inter nidos
thracia paelex
turbaque circa confusa sonat 150
murmure mixto testata diem.
[carbasa]
- b'' Credit dubius nauita [uitae] uentis
laxos aura complente sinus.
hic exesis pendens scopulis 155
aut deceptos instruit hamos
aut suspensus
spectat pressa praemia dextra.
sentit tremulum linea piscem.
- c^o Haec innocuae quibus est uitae 160
tranquilla quies
et laeta suo paruoque domus.
turbine magno spes inmanis [spes sollicitae]
urbibus errant trepidique metus.

---

post u. 146 uersum excidisse conieci || 150 circa *EVG*
trita *R* circum *A* || 152 153 Carbasa uentis c. d. n. uitae
ω interpretamentis his Carbasa et uitae deletis uentis suo
loco restitui || 154 auro φ || 159 lineam *V*¹ spicem *V*¹ ||
162 add. spes iam magnis *EMEPg* spes iam magnis uel spes
iam in agris *V* iam spes magis *T*² spes in magnis *G* spes
in agris *R* iam spes in agris *Mog.* spes et in agris *A* spes
immanes *BSchm.* spes inmanis scripsi et transposui post
u. 163^a || 163 CHORVS *A* Turbine magno spes sollicitae
*A om. MEG aliquot Pall. E*¹ adscr. in *mg. E*². idem ante u.

e Alium multis gloria terris
tradat et omnes fama per urbes 195
garrula laudet
caeloque parem tollat et astris,
alius curru sublimis eat:
me mea tellus
lare secreto tutoque tegat. 200

e' Venit ad pigros cana senectus
humilique loco sed certa sedet
sordida paruae fortuna domus.
alte uirtus animosa cadit. F. V lu

Sed maesta uenit crine soluto 205
Megara paruū comitata gregem.
graditurque *grauī* tardus senio
pater Alcidae.

AMPHITRYON. MEGARA. LYCVS.

a O magne Olympi rector et mundi arbiter,
iam statue tandem grauibus aerumnis modum, 210
linemque cladi. nulla lux umquam mihi
secura fulsit. finis alterius mali
gradus est futuri. protinus reduci nouus
paratur hostis. antequam laetam domum
contingat, aliud iussus ad bellum meat. 215
nec ulla requies tempus aut ullum uacat,
nisi dum iubetur.

---

u. 195 *post u.* 197^a *in EV (sed in E adscriptis literis*
a b sec. m. ordo restitutus) || 207 *tardusque senio graditur*
Alcidae parens ω graui excidisse ante senio coniecit GR
graditurque graui tardus senio pater Alcidae scripsi ||
AMPHITRYON. MAEGERA. LYCVS | AP E Amphitryon.
Megara. Licus: amphitryon V (rubr.) MEGARA A || 209
O abest V || 211 *mihi uiro With.* || *reduci nouus) literae*
io us in ras. E² || 215 *meat EA exeat Vψ* || 216 *ulla*
supra uersum add. V || *uacat E Paris. 8260 datur Aφ* ||

- utrimque montes soluit. abrupto obice
latam ruenti fecit Oceano uiam.
- c^o Post haec adortus nemoris opulenti domos
aurifera uigilis spolia serpentis tulit.
- c Quid saeua Lernae monstra numerosum malum 245
non igne demum uicit et docuit mori?
- c' Solitasque pennis condere obductis diem
petit ab ipsis nubibus Stympthalidas?
- b' Non uicit illum caelibis semper tori
regina gentis uidua thermodontiae 250
nec ad omne clarum facinus audaces manus
stabuli fugauit turpis Augei labor.
- d Quid ista prosunt? orbe defenso caret.
sensere terrae pacis auctorem suae
abesse. Thebis prosperum ac felix scelus 255
uirtus uocatur, sontibus parent boni,
ius est in armis, opprimit leges timor.
- d' Ante ora uidi nostra truculenta manu
gnatos paterni cadere regni uindices
ipsumque Cadmi nobilis stirpem ultimam 260
occidere. uidi regium capitis decus
cum capite raptum. quis satis Thebas fleat?
- d Ferax deorum terra quem dominum tremis?
e cuius aruis eque fecundo sinu
stricto iuuentus orta cum ferro stetit 265
cuiusque muros gnatus Amphion Ioue
struxit canoro saxa modulatu trahens.
- d' In cuius urbem non semel diuum parens
caelo relicto uenit: haec quae caelites
recepit et quae fecit et — fas sit loqui — F. V u 270

242 latam *EV* etiam *A* || 243 adorsus *V* domus *E*¹ ||
246 decuit *V* || 252 stabui *E*¹ stabuli *Aφ* stabulis *R12*
Cruserianus || angaei (*sed n m. sec.*) *E* angei *Vψ* Augiae
A || 255 terris *ω* Thebis *With.* || 260 ipsumque *EA*
ipsamque *V* ipsamque *R12* || 261 capitis) s *add. m.*
sec. E || 263 tremit *AE*² tremis *E*¹*φ* *Paris. 6395* || 266
Ê V (*sed idem Cuius altero teste*) || natus) us in *ras. E*² ||
270 recipit *V R12* ||

fortasse faciet, sordido premitur iugo
*[cadmea proles ciuitasque Amphionis
 quorsum excidistis? tremitis ignarum exulem
 suis carentem finibus, nostris grauem?*

*qui scelera terra quique prosequitur mari
 ac saeua iusta sceptras confringit manu,
 nunc seruit absens fertque quae ferri uetat]*
 tenetque Thebas exul herculeas Lycus.

275

e Sed non tenebit. aderit ut poenas petat
 subitusque ad astra emerget. inueniet uiam
 aut faciet. adsis sospes et remees precor
 tandemque uenias uictor ad nictam domum.

280

e' MEG. Emerge coniunx atque dispulsas manu
 abrumpe tenebras. nulla si retro uia
 iterque clusum est, orbe diducto redi
 et quicquid atra nocte possessum latet,
 emitte tecum.

285

f Dirutis qualis iugis
 praeceps citato flumini quaerens iter
 quondam stetisti, scissa cum uasto impetu
 patuere Tempe, pectore impulsus tuo
 huc mons et illuc cecidit et rupto aggere
 noua cucurrit thessalus torrens uia:

290

f' Talis parentes liberos patriam petens,
 erumpe rerum terminos tecum efferens

272—277 *hinc remouendos censui* || 272 atq; ophyonius cinis *E V* (in quo ophinius) et sic fere ψ ciuis atque Ophionius α amphionis *R14 T* amphionius *R12* cinis atque Amphionis *Oblanca*. ciuitasque Amphionis *DHs.* || 273 Quo decidistis *A* Quo/rec. (r in ras.) *E²* Quo hoc sum uel Quo hor sum excidistis *V correxi* || ignauum *A* ignarum *E R1011* igm *V* || 275 persequitur *AE* pros. *V* || mare in mari mutatum *E¹* || 276 confringit *E Ottobonianus* confregit *AV* || 277 ferri ϵ Delriani fieri *VA* || 279 ut p. petat *V* et p. petet ϵA || 278 hospes ψ || precor *EMEV* tuis *A* || 283 MEG *E Me. V om. A* || dispulsas *EME* unus *Christinae* ui pulsas *V* depulsas *A* || 284 tenebras) prius ϵ in ras. *E* || retro *E* uelito *VA* || 285 Interque *pr. m. V R10* || 288 lumini quierens *E* || 294 efferens *EMEV* ψ afferens *A* ||

et quicquid auida tot per annorum gradus
abscondit aetas, redde et oblitos sui
lucisque pauidos ante te populos age.
indigna te sunt spolia, si tantum refers
quantum imperatum est.

e Magna sed nimium loquor
ignara nostrae sortis. unde illum mihi
quo te tuamque dexteram amplectar diem
reditusque lentos nec mei memores querar?

300

e'	Tibi o deorum ductor indomiti ferent centena tauri colla, tibi frugum potens secreta reddam sacra. tibi muta fide longas Eleusin tacita iactabit faces.	F. VI r. 305
----	--	-----------------

f" Tum restitutas fratribus rebor meis
animas et ipsum regna moderantem sua
florere patrem. si qua te maior tenet
clausum potestas, sequimur. aut omnes tuo
defende reditu sospes aut omnes trahe. 310
trahes nec ullus eriget fractos deus.

a AMPH. O socia nostri sanguinis casta fide
seruans torum gnatosque magnanimi Herculis,
meliora mente concipe atque animum excita.
aderit profecto qualis ex omni solet
labore maior.

MEG. quod nimis miseri uolunt,
hoc facile credunt.

AMPH. immo quod metuunt nimis,
numquam moueri posse nec tolli putant.
prona est timori semper in peius fides.

299 impertitum E^2 || locu E^1 || 304 parens α || 305
muta E multa VA || 306 eleusin E^1V (eleusin V altero
teste) Eleusi A || iactabo AV^2 iactabit EV^1 ut uidetur ||
307 restituas V || 310 tuo EVA tuos Gruteri exemplar ||
313 continuatur scaena $EMEV R 1012$ AMPHITRYON ME-
GARA A || 319 moueri EV Paris. 8024 amoueri A || 320-
MEG. A cui u. 321 demum adsignant EV Mog. 1111 Pall. ||
timoris E^1V est semper timoris V || peius ex penis fa-
ctum V ||

- a' MEG. Demersus ac defossus et toto insuper
oppressus orbe quam uiam ad superos habet?
AMPH. quam tunc habebat cum per arentem plagam
et fluctuantes more turbati maris
abiit harenas bisque discedens fretum 325
et bis recurrens cumque deserta rate
deprensus haesit syrtium breuibus uadis
et puppe fixa maria superauit pedes.
- h MEG. Iniqua raro maximis uirtutibus
fortuna parcit. nemo se tuto diu 330
periculis offerre tam crebris potest.
[*Casus quem saepe transit aliquando inuenit.*]
- h' Sed ecce saeuus ac minas uultu gerens
et qualis animo est talis incessu uenit
aliena dextra sceptrā concutiens Lycus. F. VI a 335
- h LYC. Urbis regens opulenta thebanæ loca
et omne quicquid uberi cingit solo
obliqua Phocis, quicquid Ismenos rigat,
[*quicquid Cithaeron uertice celso uidet
et bina scindens Isthmos exilis freta*] 340
- i Non uetera patriae iura possideo domus
ignauus heres. nobiles non sunt mihi
aui nec altis inclitum titulis genus,

---

321 ac pressus et *V* || 322 uim *E'V'* || 325 abiit)
b *litera in ras.* *E*² adiit *P* || 327 hesit *E* ^hexit *V* || 328
superauit...pedes (*auit in ras.*) *E* || 330 tuto) *prius t in*
ras. *E*² || u. 332 *Eduardo Woelflino auctore legitur inter*
Senecae sententias in codice Parisino 8049 saeculi XII de
quo uid. Buecheler in praef. Petronium p. XXI. Publili Syri
esse puto cui uindictur ab illarum sententiarum editoribus ||
Quem saepe t. c. ω *Casus quem s. t. P. Syri edd. u. 84* ||
336—340 *Megarae contiuantur A* || 337 ubere *EVR ube-*
ri A || 338 fatis *V* || ysmeneos *V* || uu. 339 340 *sustuli* ||
339 *post 340 positus est EV* || celso *V* excelso *EA* ||
340 *scindens Vψ findens EA* || 341 *Licus (sinistro marg.)*
Vψ LYCVS MEGARA AMPHITRYON A (E Lyci oratio
continuat) ||

sed clara uirtus. qui genus iactat suum,
aliena laudat.

345

i' Rapta sed trepida manu
sceptra optinentur. omnis in ferro est salus.
quod ciuibus tenere te inuitis scias,
strictus tuetur ensis. alieno in loco
haut stabile regnum est.

k Vna sed nostras potest
fundare uires iuncta regali face
thalamisque Megara ducet et genere incluto
nouitas colorem nostra. non equidem reor
fore ut recuset ac meos spernat toros.

350

k' Quod si inpotenti pertinax animo abnuet,
stat penitus omnem tollere herculeam domum.
inuidia factum ac sermo popularis premet.
ars prima regui est posse * inuidiam pati.
temptemus igitur. fors dedit nobis locum.

355

h' Namque ipsa tristi uestis obtentu caput
uelata iuxta praesides adstat deos,
laterique adhaeret uerus Alcidae sator.

360

i MEG. Quidnam iste nostri generis exitium ac lues
nouī parat? quid temptat?

LYC.

O clarum trahens

a stirpe nomen regia, facilis mea
parumper aure uerba patienti excipe.

365

i^o Si aeterna semper odia mortales gerant

345 rapta/ sed E || 346 optineo ex optinent factum
V || 347 tenere te VA tenetur ψ tur syllaba in ras.
E² || 349 aut E¹ || 351 que abest EV || th. thebana
ducet V || ducet et g. EVP ducet e g. A || 355
Stat tollere penitus omnem VP Vratist. Stat t. o. p.
εA Stat p. o. tollere scripsi || 356 factum E¹φ fastum
φA || 357 posse te inu. A te abest EVψ p. ad inuidiam ψ
et uel in inu. GR. fort. pondus inuidiae pati. || 358
sors VR12 m. sec. || locum nobis E¹ || 359 oblectu V
IIPall. A obtentu EAEψ || 360 om. E¹ in mg. E² || 366
gerant EVME agant A ||

nec coeptus umquam cedat ex animis furor,
sed arma felix teneat, infelix paret:
nihil relinquent bella. tum uastis ager
squalet aruis, subdita tectis face
altus sepultas obruet gentes cinis.

F. Villr

370

i' Pacem reduci uelle uictori expedit,
uicto necesse est. particeps regno ueni.
sociemur animis. pignus hoc fidei cape.
continge dextram. — quid truci uultu siles?

375

k MEG. Egone ut parentis sanguine adspersam ma-
num

fratrumque gemina caede contingam? prius
extinguet ortus, referet occasus diem,
pax ante fida niuibus et flammis erit
et Scylla siculum iunget Ausoniae latus
[priusque multo uicibus alternis fugax
Euripus unda stabit euboica piger.]

380

k' Patria abstulisti regna germanos larem
patrem. quid ultra est? una res superest mihi
fratre ac parente carior regno ac lare,
odium tui quod esse cum populo mihi
commune doleo. pars quota ex illo mea est?

385

k Dominare tumidus. spiritus altos gere.
sequitur superbos ultor a tergo deus.
Thebana noui regna. quid matres loquar
passas et ausas scelera, quid geminum nefas
mixtumque nomen coniugis gnati patris?

390

k' Quid bina fratrum castra, quid totidem rogos?
riget superba Tantalus luctu parens

369 uastus V || 372 reduci i in ras. trium literarum
E² || 374 sociemur E¹V sociemus AE² animis EV animos
A || 378 dies α || 380 ausonie V ausonio εA || 381 prius-
quam V¹ || uicibus) uic in ras. E² || deleui uu. 381 382 ||
383 patrem a. r. g. l. patriam ω patria a. r. g. l. patrem
scripsi || 385 carior) or in ras. E² certior With. || 387
uideo With. || ex illo E ex isto A φ idem suprascr. in
E || 389 uictor ω ultor JBPius ope codicis (cuiusdam)
Medicei || 394 superbo Grot. ||

- maestusque phrygio manat in Sipyllo lapis. 395
 [quin ipse toruum subrigens crista caput
 illyrica Cadmus regna permensus fuga,
 longas reliquit corporis tracti notas.]
 haec te manent exempla. dominare ut libet,
 dum solita regni fata te nostri uocent. 400
- k" LYC. Agedum efferatas rabida uoces amoue F. VIIa
 et disce regum imperia ab Alcide pati.
 ego rapta quamuis sceptrā uictrici geram
 dextra regamque cuncta sine legum metu
 quas arma uincunt, pauca pro causa loquar 405
 nostra.
- l Cruento cecidit in bello pater,
 cecidere fratres. arma non seruant modum
 nec temperari facile nec reprimi potest
 stricti ensis ira. bella delectat cruor. —
 sed ille regno pro suo, nos inproba 410
 cupidine acti — quaeritur belli exitus,
 non causa.
- l Sed nunc pereat omnis memoria.
 cum uictor arma posuit, et uictum decet
 deponere odia. non ut inflexo genu
 regnantem adores petimus. hoc ipsum placet 415
 animo ruinas quod capis magno tuas.
 es rege coniunx digna: sociemus toros.
- m MEG. Gelidus per artus uadit exanguis tremor. •
 quod facinus aures pepulit? haut equidem horruī
 cum pace rupta bellicus muros fragor 420
 circumsonaret. pertuli intrepide omnia.
- m' Thalamos tremesco. capta nunc uideor mihi.
 grauent catenae corpus et longa fame
 mors protrahatur lenta. non uincet fidem
 uis ulla nostram. moriar Alcide tua. 425

395 manet V || 396—398 sustulit || 397 Illyria Grno. ||
 398 reliquit) t in ras. E² || 399 libet Vψ lubet Aε || 401
 effrenatas) en in ras. E² || rapida V¹ || amoue ex amone
 factum V || 402 patri E¹ || 425 nostra α ||

m LYC. Animosne mersus inferis coniunx facit?

MEG. inferna tetigit, posset ut supera adsequi.

LYC. telluris illum pondus immensae premit.

MEG. nullo premetur onere qui caelum tulit.

m' LYC. Cogere.

430

MEG. cogi qui potest, nescit mori.

LYC. effare thalamis quod nouis potius parem
regale munus?

MEG. aut tuam mortem aut meam.

F. VIII r

LYC. moriere demens?

MEG. coniugi occurram meo.

m LYC. Sceptroque nostro famulus est potior tibi?

MEG. quot iste famulus tradidit reges neci.

435

LYC. cur ergo regi seruit et patitur iugum?

MEG. imperia dura tolle, quid uirtus erit?

m' LYC. Obici feris monstrisque uirtutem putas?

MEG. uirtutis est domare quae cuncti pauent,

LYC. tenebrae loquentem magna tartareae premunt.

440

MEG. non est ad astra mollis e terris uia.

n LYC. Quo patre genitus caelitem sperat domos?

AMPH. miseranda coniunx Herculis magni sile.

partes meae sunt reddere Alcidae patrem

genusque uerum. post tot ingentis uiri

445

memoranda facta postque pacatum manu

quodcumque Titan ortus et labens uidet:

n' Post monstra tot perdomita, post Phlegram in pio
sparsam cruore postque defensos deos

426 dabit *V* || 427 superna *E*³*ψ* supera *E*¹*φ* *A* ||
429 premeretur *E*¹ || 434 sceptroque *E*¹*V**A**ψ* sceptro *q*³
*E*²*ψ* sceptrone *ex m. s. reposuit Delrius* || potior est fa-
mulus tibi *A* fam. est pot. t. *EV* || 435 quod *E*¹ || 437
quod *in* quid *corr. E*¹ || 439 uirtus *Vψ* uirtu//s *T* uirtu-
tis *εA* || timent *V* *Basil. mg. R13* timent pauent *R11* pa-
uent *ε supra uersum rec. m. add. R13* || 442 sperat *E*¹*V**E*
penetrat *A* || 444 meae hae sunt *A* hae *deest E* || 448
phlegam *E* || 449 sparsum *Vψ* ||

nondum liquet de patre? mentimur Iouem? 450
Iunonis odio crede.

LYC. quid uiolas Iouem?
mortale caelo non potest iungi genus.

AMPH. communis ista pluribus causa est deis.

n'' LYC. Famuline fuerant ante quam fierent dei?

AMPH. pastor pheraeos Delius paut greges. 455

LYC. sed non per omnes exul errauit plagas.

AMPH. quem profuga terra mater errante edidit.

LYC. num monstra saeua Phoebus aut timuit feras?

AMPH. primus sagittas inbuit Phoebi draco.

n Quam grauia paruus tulerit ignoras mala 460
e matris utero fulmine eiectus puer?

[*mox fulminanti proximus patri stetit.*]

quid qui gubernat astra, qui nubes quatit, F. VIIIa

non latuit infans rupis idaeae specu?

sollicita tanti pretia natales habent 465

semperque magno constitit nasci deum.

o LYC. Quemcumque miserum uideris, homi-
nem scias.

o' AMPH. Quemcumque fortem uideris, mise-
rum neges.

p LYC. Fortem uocemus cuius ex umeris leo 470
donum puellae factus et claua excidit
fulsitque pictum ueste sidonia latus?

p' Fortem uocemus cuius horrentes comae
maduere nardo, laude qui notas manus
ad non uirilem tympani mouit sonum?

n' AMPH. Mitra ferocem barbara frontem premens 475
non erubescit Bacchus effusus tener

---

450 Am. *minio scr. sed lineola transf.* V || 453 deis E ||
457 terre V² || errante E erranti AV² errantem V¹ ||
edidit EA dedit V || 458 num EVψ non A || saeua E
seua V saeuas A || phebi V || 460 h. u. Lyco dat. Grut. ||
462 *deleui* || 464 non EVψ num A || exese VA idee E
al' idee *supra uersum R14* || 465 precia tanti E || 469 hu-
mero V || 475 AMP. ME *Mog. om.* ERAφ || 476 AMP.
ERAφ *om.* ME *Mog.* ||

- sparsisse crines nec manu molli leuem
 uibrare thyrsus, cum parum forti gradu
 auro decorum syrma barbarico trahit.
 post multa uirtus opera laxari solet. 480
- q^o LYC. Teuthrantis hoc fatetur euersi domus,
 pecorumque ritu uirginum oppressi greges,
 hoc nulla luno nullus Eurystheus iubet.
 ipsius haec sunt opera.
- AMPH. non nosti omnia.
- q Ipsius opus est caestibus fractus suis 485
 Eryx et Eryci iunctus Antaeus Libys
 et qui hospitali caede manantes foci
 bibere iustum sanguinem Busiridis.
- q' Ipsius opus est uulneri et ferro obuius
 mortem coactus integer Cycnus pati. 490
 nec unus una Geryon uictus manu.
 eris inter istos qui tamen nullo stupro
 laesere thalamos.
- r LYC. Quod Ioui hoc regi licet.
 Ioui dedisti coniugem, regi dabis
 et te magistro non nouum hoc discet nurus F. IX r
 etiam uiro probante meliorem sequi. 495
 sin copulari pertinax taedis negat,
 uel ex coacta nobilem partum feram.
- r' MEG. Vmbrae Creontis et penates Labdaci
 et nuptiales inpii Oedipodae faces 500
 nunc solita uestro fata coniugio date.
 nunc nunc cruentae regis Aegypti nurus

478 uibrare *EVψ* uibrasse *A* || gradum *V*¹ || 479
 barbarico *EV* barbaricum *A* || 481 Lic' (*minio scr.*) *V*
 LY. *AE*² *mg. om.* *E*¹ || Hoc euriti *EA* Hoc teutantis *R 11 12*
mg. Hoc teutantes *Vltrai.* teutantis *etiam Mog., IPal. re-*
centior, Voss. melior. corr. Delrius Hoc eantis *V* || 482 que
om. V || 483 LYC. *minio scr. sed deletum E*¹ || 486 erci *E*^y ||
 487 qui *supra uersum add. V*² || hospitalem caedem mi-
 nantes *E* || 490 integer cycnus *E* ante Geryones *A* aut
 gerionem *V* || 493 quid et *V* || 501 uestro *E* nostro *φA* ||
 502 egisti *VR* ||

adeste multo sanguine infectae manus.

deest una numero Danaïs. explebo nefas.

s LYC. Coniugia quoniam peruicax nostra abnuis 505
regemque terres, sceptrâ quid possint scies.

conplectere aras. nullus eripiet deus

te mihi nec orbe si remolito queat

ad supera uictor numina Alcides uehi.

s' Congerite siluas. templa supplicibus suis 510
iniecta flagrent. coniugem et totum gregem
consumat unus igne subiecto rogus.

AMPH. hoc munus a te genitor Alcida e peto

rogare quod me deceat, ut primus cadam.

s'' LYC. Qui morte cunctos luere supplicium iubet, 515
nescit tyrannus esse. diuersa in roga.

miserum ueta perire, felicem iube.

ego dum cremandis trabibus accrescit rogus,

sacro regentem maria uotiuo colam.

t AMPH. Pro numinum uis summa pro caelestium 520
rector parensque cuius excussis tremunt

humana telis, inpiam regis feri

conpesce dextram — quid deos frustra precor?

t' Vbicumque es, audi gnate — cur subito labant 525
agitata motu templa? cur mugit solum?

infernus imo tonuit e fundo fragor.

audimur. est est sonitus herculei gradus.

F. IX u

CHORVS

a O fortuna uiris inuida fortibus,
quam non aequa bonis praemia diuidis.
Eurystheus facili regnat in otio 530

503 inulto *With.* || 506 possunt *VR 12* || 508 demo-
lito *E* || 512 locus ω rogus α an focus? || 516 in loca
E || 517 ueta mori *V* || 519 uotiuâ *E¹ corr. E¹* || rogem
VA colam *E Fabricii liber* || 526 sonu ite *E¹* sonuit ω to-
nuit *Bo.* || 527 id est *E* est est *E t. Gron. V ψ* en est *A* ||
sonus *V* || herculi *V* || 529 aequa ho'mini pr. *B. Schm.* ||
530 Anristheus *E* || regnat *VR 12 14* pr. m. regnet *eA* ||
post h. u. tres uersus excidisse conieci. ||

. . . . .
 . . . . .
 . . . . .

- a' Alcmena genitus bella per omnia
 monstris exagitet caeliferam manum,
 serpentis resecet colla feracia,
 deceptis referat mala sororibus,
 cum somno dederit peruigiles genas 535
 pomis diuitibus praepositus draco.
- b Intrauit Scythiae multiuagas domos
 et gentes patriis sedibus hospitas
 calcavitque freti terga rigentia
 et mutis tacitum litoribus mare. 540
- c Illic dura carent aequora fluctibus
 et qua plena rates carbasa tenderant
 intonsis teritur semita Sarmatis.
 stat pontus uicibus mobilis annuis
 nauem nunc facilis nunc equitem pati. 545
- c' Illic quae uiduis gentibus imperat
 aurato religans ilia balteo,
 detraxit spoliū nobile corpori
 et peltam et niuei uincula pectoris
 uictorem posito suspiciens genu. 550
- b' Qua spe praecipites actus ad inferos,
 [audax ire uias inremeabiles]
 uidisti siculae regna Proserpinae?
 illic nulla noto nulla faunio
 consurgunt tumidis fluctibus aequora. 555

---

532 teliferam *ME Christinae unus, Otto-bon.* al' te *supra uersum R* || 533 ferocia ω feracia *T R 12 et hoc adpictum ad oram unius Palatini* || 535 dedit *V* || 540 multis *EV ψ* mutis *A* || 342 tenderent *E* || 547 yra *V¹* (*y¹ia V²*) || 550 suscipiens ω suspiciens α || 552 inremediabiles *E uersum deleui* ||

- d Non illic geminum Tyndaridae genus
succurrunt timidis sidera nauibus.
stat nigro pelagus gurgite languidum
et cum mors audis pallida dentibus
gentes innumeras manibus intulit,
uno tot populi remige transeunt. F. Xr
560
561
- d' Hic qui rex populis pluribus imperat,
bello cum peteres nestoream Pylon,
tecum conseruit pestiferas manus
telum tergemina cuspide praeferens.
effugit tenui uulnere saucius
et mortis dominus pertimuit mori. 564
565
- e Fatum rumpe manu: tristibus inferis
prospectus pateat lucis et inuius
limes det faciles ad superos uias.
inmites potuit flectere cantibus
umbrarum dominos et prece supplici
Orpheus, Eurydicen dum repetit suam. 570
575
- f Quae siluas et aues saxaque traxerat
ars, quae praebuerat fluminibus moras,
ad cuius sonitum constiterant ferae.
mulcet non solitis uocibus inferos
et surdis resonat clarius in locis. 580
- f' Deflent Eurydicen Taenariae nurus:
deflent et lacrimis difficiles dei

562—563 *post u.* 593 *collocavi* || 565 *bella Vψ bello*
 εA || *peterent Vψ peteret ER Vratist. peteres A* ||
 567 *post terg. εεε add. V* || 570 *rumpere E¹* || *tristi-*
bus EVA tristis et ψ || 571 *et lucis V* || 575 *recipit*
ψ || 581 *h. u. post u.* 584 *legitur A, hoc loco EMEVR, omnino*
abest R10 || *Surdis resonat clarius in locis* | *Deflent eu-*
rydicen v̄midi sedent Mog. threiciae ω tartareae With.
taenariae scripsi deflent Eumenides Threiciam nu-
rum coll. Ouid. M. X. 45 B.Schm¹ ||

et qui fronte nimis crimina tetrica
quaerunt ac ueteres excutiunt reos
flentes Eurydicen iuridici sedent. 585

e' Tandem mortis ait 'Vincimur' arbiter
'euade ad superos lege tamen data:
'tu post terga tui perge uiri comes.
'tu non ante tuam respice coniugem
'quam cum clara deos optulerit dies 590
'spartanique aderit ianua Taenari.'

e'' Odit uerus amor nec patitur moras. F. Xu
munus dum properat cernere, perdidit. 593
euincas utinam iura ferae Stygis 562
Parcarumque colos non reuocabiles: 563
quae uinci potuit regia carmine, 594
haec uinci poterit regia uiribus. 595

HERCVLES

a O lucis almae rector et caeli decus,
qui alterna curru spalia flammifero ambiens
inlustre latis exeris terris caput,
da Phoebe ueniam, si quid illicitum tui
uidere uultus. iussus in lucem extuli 600
arcana mundi. tu que caelestum arbiter
parensque uisus fulmine opposito tege.
a' Et tu secundo maria qui sceptro regis,
imas pete undas. quisquis ex alto adspicit
terrena facie pollui metuens noua, 605
aciem reflectat oraque in caelum erigat
portenta fugiens. hoc nefas cernant duo

583 nimis tetra *V* crimina in *mg.* *V* || 591 trenali
V || 563 irreuocabiles α non reuolubiles *Broukhousius*
et Burmannus || 594 carmine *EV* cantibus *A'* || 596 al-
mae ε *Caletani exemplar* almae *A* || 598 latis *E* laetis
Aφ || 601 arschana *EV* secreta *A* || caelestium *Vψ* ||
603 maria *abesse uidetur* *V* || 604 petende *V¹* ||

qui aduexit et quae iussit. in poenas meas
atque in labores non satis terrae patent.

b Iunonis odio uidi inaccessa omnibus 610
ignota Phoebo quaeque deterior polus
obscura diro spatia concessit Ioui
et si placerent tertiae sortis loca
regnare potui.

b' Noctis aeternae chaos
et nocte quiddam grauius et tristes deos 615
et fata uici. morte contempta redi.
quid restat aliud? uidi et ostendi inferos.

b'' Da, si quid ultra est. iam diu pateris manus
cessare nostras Iuno. quae uinci iubes?
Sed templa quare miles infestus tenet, 620
limenque sacrum terror armorum obsidet?

AMPHITRYON. HERCVLES. MEGARA. THESEVS.

a Vtrumne uisus uota decipiunt meos
an ille domitor orbis et Graium decus 625
tristi silentem nubilo liquit domum?
estne ille natus? membra laetitia stupent.

a' O gnate certa at sera Thebarum salus
teneone in auras editum an uana fruor
deceptus umbra? tune es? — agnosco toros
umerosque et alto nobilem trunco manum.

b HERC. Vnde iste genitor squalor et lugubribus 630

611 quaque *E* ~~ea~~ queq; *V* || popus in polus *corr. pr.*
m. E || 615 noctem *V*¹ || quidem *V R 14 Vratist.* quiddem
R 11 (sed e in rasura) || 618 iam *EV* tam *ψ* nam *α* ||
619 quid *Aφ* quae *Eφ* || AMPHYTRION. HERCVLES.
MEGERA. THESEVS. *EV*¹ (*sed hic Amphitryon*) Megarae
nomē abest A deletum m. rec. V || 624 silentum *α* ||
626 certa et sera *ω* at *Gruterus* || thebanarum *V*¹ ||
627 Verumne cerno corpus an fallor tua *A* Verumne c.
c. an fallor ul' t^o uidēs *V* Teneone in auras editum an
uana fruor *EME Ortelianus P mg.* uterque uersus legitur in
Parisino 8036 (an 8026?) in uno Mineruae et uno Napolitano || 629 alte *V* ||

amicta coniunx? unde tam foedo obsiti
 paedore nati? quae domum clades grauat?
 AMPH. socer est peremptus, regna possidit Lycus.
 gnatos parentem coniugem leto petit.

b' HERC. Ingrata tellus, nemo ad herculeae domus 635
 auxilia uenit? uidit hoc tantum nefas
 defensu orbis? cur diem questu tero?
 mactetur hostis.

THES. hanc ferat uirtus notam
 laborque summus fiat Alcidae Lycus?

a'' HERC. Ad hauriendum sanguinem inimicum feror. 640
 Theseu resiste, ne qua uis subita ingruat.
 me bella poscunt. differ amplexus parens
 coniunxque differ. nunciet Diti Lycus
 me iam redisse.

b THES. Flebilem ex oculis fuga 654
 regina uultum tuque nato sospite
 lacrimas cadentes reprime. si noui Herculem,
 Lycus Creonti debitas poenas dabit.
 lentum est dabit: dat. hoc quoque est lentum: dedit.

b' AMPH. Votum secundet qui potest nostrum deus 650
 rebusque lapsis adsit. o magni comes
 magnanime nati pande factorum ordinem.
 quam longa maestos ducat ad manes uia,
 ut uincla tulerit dura tartareus canis.

a THES. Memorare cogis acta securae quoque
 horrenda menti. uix adhuc certa est fides F. XI u 655
 uitalis aurae, torpet acies luminum
 hebetesque uisus uix diem insuetum ferunt.

---

632 pudore *V* || 633 regnaque Lycus possidet *α* pos-
 sidet *V* *Vratist.* possedit *Eψ* possidit *scripsi* || 634. pe-
 tunt *V* || 638 THES. Mactetur *V* THES. Hanc *A* Thesei
 nota *om. E* || 639 Fiatque summus hostis *ω* summus
 sudor *NHs.* Laborque summus fiat *scripsi coll. HO 816*
1455 || 640 HER. *V om. EA* || 641 HERC. *A om. EV* ||
 subito *VP* || 648 dabit) dedit *V* || 650 lassus *EA* lapsus
Vψ || 651 p. uirtutum *ω* p. tu totum *With.* p. fato-
 rum *scripsi* || 655 certe *E¹ corr. E¹* ||

- a' AMPH. Peruince Theseu quicquid alto in pectore
 remanet pauoris neuē te fructu optimo
 fraudā laborum. quae fuit durum pati, 660
 meminisse dulce est. fare casus horridos.
- a" THES. Fas omne mundi teque dominantem precor
 regno capaci teque quam tota inrita
 quaesiuit Aetna mater, ut iura abdita
 et operta terris liceat inpune eloqui. 665
- c Spartana tellus nobile attollit iugum
 densis ubi aequor Taenarus siluis premit.
 hic ora soluit Ditis inuisi domus
 hiatque rupes alta et immenso specu
 ingens uorago faucibus uastis patet 670
 latumque pandit omnibus populis iter.
- d Non caeca tenebris incipit primo uia.
 tenuis relictæ lucis a tergo nitor
 fulgorque dubius solis adflieti cadit
 et ludit aciem. nocte sic mixta solet 675
 praeberē lumen primus aut serus dies.
 [*hinc ampla uacuis spatia laxantur locis,*
in quae omne mersum pereat humanum genus.]
- d' Nec ire labor est. ipsa deducit uia.
 ut saepe puppes aestus inuitas rapit, 680
 sic pronus aër urget atque audum chaos
 gradumque retro flectere haut umquam sinunt
 umbrae tenaces. intus immensi sinus.
- e Placido quieta labitur Lethe uado
 demitque curas neuē remeandi amplius 685
 pateat facultas, flexibus multis grauem

658 Peruincet *E* Permicte *V* || in p. *EVR* duo *Christinae* in *om.* *A* || 660 quae *E* quae *V* quod α || 664 Enna α || 665 loqui *V* || 669 hiatque) at in *ras.* *E*² || 671 pandit) nd in *ras.* *E*² || 672 incipiet *V* || 675 tale non dubie solet *A* nocte sic mixta solet *EV* (*sed hic mista*) *IPalatinus* || 677—678 *deleui* || 678 Hincq; *V* || an pergat? || 681 agger α || 683 immensi *E* immensi *V* sinus *EV* immenso sinu *A* || 684 lethe *A* lethe/*E* lethes ψV || 686 fletibus *ed. Bip.* ||

- inuoluit amnem.
- e' Qualis incertus uagis
Maeander undis ludit et cedit sibi F. XII r
instatque dubius litus an fontem petat.
- e'' Palus inertis foeda Cocyti iacet. 690
hic uultur illic luctifer bubo gemit
omenque triste resonat infaustae strigis.
- f' Horrent opaca fronde nigrantes comae
taxo imminente quam tenet segnis sopor,
famesque maesta tabido rictu iacens 695
metus pauorque funus et frendens dolor. 697
- f' Aterque luctus sequitur et morbus tremens
et cincta ferro bella. in extremo abdita
iners senectus adiuvat baculo gradum 700
pudorque serus conscios uultus tegit. 696
- e' AMPH. Estne aliqua tellus Cereris aut Bacchi ferax? 701
THES. non prata uiridi laeta facie germinant
nec adulta leni fluctuat zephyro seges.
- e' Non ulla ramos silua pomiferos habet.
sterilis profundus uastitas squallet soli 705
et foeda tellus torpet aeterno situ.
[rerumque maestus finis et mundi ultima.]
- e'' Inmotus aër haeret et pigro sedet
nox atra mundo. cuncta paedore horrida
ipsaque morte peior est mortis locus 710

687 incertus $E^1 V^1$ incertis $E^2 V^2 P$ incerta A incertis
uadis $JGr.$ uagus ω uagis scripsi || 688 undis EVP
unda A || ludit VA errat ludit EP an incertus uadis $M.$
errat: ludit et c. s. e. q. s.? || 691 luctifer A luctifer EV
lucifer $R10$ letifer ψ || 692 omenq; V || 695 rapido
 $V^1 R$ rabido ψ || 696 post 700 interposui || 697 Metusque
 EV || an Laborque (coll. Vergil. A. VI 277)? || 699
bella ferro VR || extrema E^1 corr. E^1 || 701 cereris
 E || 703 leui V || 704 nulla V^1 || 705 del. Wakefieldius
|| 708 pigra V || 709 maerore ω paedore $Fr. Iacob-$
 sus et Wakefieldius || orrido V || 710 ipsa V || est)
et V ||

- g AMPH. Quid ille opaca qui regit sceptro loca,
qua sede positus temperat populos leues?
- g' THES. Est in recessu Tartari obscuro locus,
quem grauibus umbris spissa caligo adligat.
- h A fonte discors manat hinc uno latex: 715
alter quieto similis — hunc iurant dei —
tacente sacram deuehens fluuio Styga.
at hic cumultu rapitur ingenti ferox
et saxa fluctu uoluit Acheron inuius
renauigari. 720
- h' Cingitur duplici uado
aduersa Ditis regia atque ingens domus 725
umbrante luco tegitur. [*hic uasto specu
pendent tyranni limina*] hoc umbris iter,
haec porta regni. campus hanc circa iacet
in quo superbo digerit uultu sedens
animas recentes.
- h'' Dira maiestas dei
frons torua fratrum quae tamen speciem gerat
gentisque tantae. uultus est illi Iouis
sed fulminantis. magna pars regni trucis
est ipse dominus cuius adspectus timet 730
quicquid timetur.
- i^o AMPH. Verane est fama inferis
tam sera reddi iura et oblitos sui
sceleris nocentes debitas poenas dare?
quis iste ueri rector atque aequi arbiter?
- i' THES. Non unus alta sede quaesitor sedens 735
iudicia trepidis sera sortitur reis.
aditur illo gnosi^{us} Minos foro,
Rhadamanthus illo, Thetidis hoc audit socer.

713 recessu *EA* secessu *Vψ* || 715 dissors *E*² || primo
E imo *AV* || 716 ater *A* || 721 regna *V* || 722 uibrante
*V*¹ || 722^b 723^a *deleui* || 723 hic *V*¹ hac *Bo.* || 724
campus *supra uersum add. ab interprete V* || hanc) haud
*V*¹ || 726 dei *E* deo *Aψ* || 727 specimen *EA* speciem
*V*¹ || 730 aspectus *EVψ* aspectum *A* || 731 quicquid *E* ||
734 rector) fertur *With.* || 737 aditur *E* auditur *VA* ||
738 hos *V* ||

- i'' Quod quisque fecit, patitur. auctorem scelus
repetit suoque premitur exemplo nocens. 740
uidi cruentos carcere includi duces,
et inpotentis terga plebeia manu
scindi tyranni.
- h Quisquis est placide potens
dominusque uitae seruat innocuas manus
[et incruentum mitis imperium regit] 745
animaeque parcit, longa permensus diu
felicis aevi spatia uel caelum petit
uel laeta felix nemoris elysii loca
iudex futurus.
- h' Sanguine humano abstine
quicumque regnas. scelera taxantur modo 750
maiore uestra.
AMPH. certus inclusos tenet
locus nocentes utque fert fama inpios
supplicia uinclis saeua perpetuis domant? F. XIIIr
- k^o THES. Rapitur uolucris tortus Ixion rota. 755
ceruice saxum grande sisyphia sedet.
- k In amne medio faucibus siccis senex
sectatur undas. adluit mentum latex.
- k' Fidemque cum iam saepe decepto dedit,
perit unda in ore, poma destituunt famem.
- k Praebet uolucris Tityos aeternas dapes 760
urnasque frustra Danaïdes plenas gerunt.
- k' Errant furentes inopiae Cadmeïdes;
terretque mensas auida phineas auis.
- g AMPH. Nunc ede nati nobilem pugnam mei.
patrui uolentis munus an spoliū refert? 765

744 uitae abest V || 745 sustulit GR. || 746 animaeque
E V M E ψ animoque A || 748 elysi E || 751 uestra E φ ψ
nostra φ A || 757 septatur V || adluit Ottobonianus abluit
ε φ A || 761 gerunt E ferunt φ A || 763 terrentque m. aui-
dae fineas aues E oret mensas auida^h pineas auis (manus
pr. m.) V || 764 nunc) c m. sec. E ei mei (sic) V ||

- g' THES. Ferale tardis inminet saxum uadis,
stupent ubi undae, segne torpescit fretum.
- h Hinc seruat amnem cultu et adpectu horridus
puidosque manes ualidus expectat senex.
inpexa pendet barba. deformem sinum 770
nodus coërcet. concauae squalent genae,
regit ipse longo portitor conto ratem.
- i Hic onere uacuam litori puppem applicans
repetebat umbras. poscit Alcides uiam
cedente turba. dirus exclamat Charon: 775
'quo pergis audax? siste properantem gradum.'
- h' Non passus ulla gnatus Alcmena moras.
proprio coactum nauitam conto domat
scanditque puppem. cumba populorum capax
succubuit uni. sedit et grauior ratis 780
utrimque Lethen latere titubanti bibit.
- i' Tum uasta trepidant monstra Centauri truces
Lapithaeque multo in bella succensi mero.
stygiae paludis ultimos quaerens sinus
fecunda mergit capita lernaes labos. F. XIII u 785
- h Post haec auari Ditis apparet domus.
hic saeuus umbras territat stygius canis
qui trina uasto latera concutiens sono
regnum tuetur. sordidum tabo caput
lambunt colubrae, uiperis horrent iubae. 790

767 stupent ubi undae *E* stupente ubi unda *A* stupentibus *V*¹ stupentis *V*² unde *V* stupens profundo *Bad. ed. a. 1798* || segnes *V*¹ || 768 Hunc ω Hinc *With.* || 769 squalidus gestat ω ualidus expectat *With.* || 771 squalent *EVA* lucent ψ pallent uel lurent *NHs.* || 772 longo p. conto *EV* (compto) conto p. longo *A* || 774 umbras *EVME* ψ undas *A* || 779 cumpa ex cumba *corr. E*¹ || 780 succumbuit *V* sedit ω sedit *Gron.* || 781 titubanti *EVME* titubante ψ titubato *A* || 782 tunc ϵA tum *V* || uasta *AV*² uastra *R* uicta *E* ψ uecta *V*¹ || 783 in bella *EVME* in *om. A* || 785 labor *A* || 786 auaris *V*¹ || ditis) it in *ras. E*² || 788 trina $\epsilon\phi$ quidam *Delriani* terna ϕA || capita ω latera *scripsi* || 789 tabe *V* || 790 colubre *E* ψ colubre *V*¹ colubri *A* || uiperis *V* || horrentes *E* ||

[*longusque torta sibilat cauda draco.*]

- h' Par ira formae. sensit ut motus pedum
attollit hirtas angue uibrato comas,
missumque caplat aure subrecta sonum
sentire et umbras solitus. ut propior stetit 795
loue natus, antro sedit incertus canis.
- i Et uterque timuit. ecce latratu graui
loca muta terret, sibilat totos minax
serpens per armos. uocis horrendae fragor
per ora missus terna felices quoque 800
exterret umbras.
- i' Soluit Alcides feros
tunc ipse rictus et cleonaeum caput
opponit ac se tegmine ingenti tegit
uictrice magnum dextera robur gerens.
- l Huc nunc et illuc uerbere adsiduo rotat. 805
ingeminat ictus. domitus infregit minas
et cuncta lassus capita summisit canis
antroque toto cessit. extimuit sedens
uterque solio dominus et duci iubet.
me quoque petentim unus Alcidae dedit. 810
- l' Tum grauiam monstri colla permulcens manu
adamante texto uinxit. oblitus sui
custos opaci peruigil regni canis
conponit aures timidus et patiens trahi
erumque fassus ore summisso obsequens 815
utrumque cauda pulsat anguifera latus.
- m Postquam est ad oras Taenari uentum et nitor

u. 791 *deleui* || 792 Per *E* || 793 umbrato *V*¹ || 794 subrecta *EqME IPal.* subiecta *φA* || 796 sedit *EVψ* cedit *A* || 797 et uterque timuit *uix sana. an uteroque tumuit?* || 800 eterna *V* || 801 a laeua *ω* at laeua *With.* Alcides *scripsi* || feros *AR supra scr.* ferox *εVψ* || 803 tegit *E* ~~g~~tegit *V* clepit *A* || 804 uictrice// *E* || 805 assiduo) sid *in ras.* *E* || 806 minas) post *s ras.* *E* || 807 lapsus *Vψ* || 808 cessat *V*¹ || 810 petente *VR1214 T m. sec.* petentem *R pr. m.* || 811 Tum *ER13* Tunc *φA* || colla monstri *V* || 814 timidus *V*¹ ||

F. XIIIr

percussit oculos, lucis ignotae bono
resumit animos uictus et uastas furens
quassat catenas. paene uictorem abstulit
prorumque retro uexit et mouit gradu.

820

m' Tunc et meas respexit Alcides manus.
geminis uterque uiribus tractum canem
ira furentem et bella temptantem inrita
intulimus orbi. uidit ut clarum diem
[et pura nitidi spatia conspexit poli.]
oborta nox est, lumina in terram dedit.

825

l' Compressit oculos et diem inuisum expulit
aciemque retro flexit atque omni petit
ceruice terram. tum sub herculeas caput
abscondit umbras.

830

densa sed laeto uenit
clamore turba frontibus laurum gerens
magnique meritas Herculis laudes canit.

CHORVS.

a Natus Eurystheus properante partu

. . . . .
iusserat mundi penetrare fundum.
derat hoc solum numero laborum
tertia regem spoliare sortis.

835

b Ausus es caecos aditus inire,
ducit ad manes uia qua remotos
tristis et nigra metuenda silua
sed frequens magna comitante turba.

840

818 bono *EME*^{V1}ψ bonos *AV*² bonus *Wakefieldius*
nouos Rutgers. || 819 animo *V*¹ || uictus *EV*ψ uinctus
A || 820 uictorem *EV*ψ uectorem *A* || 822 despexit *V* ||
823 tactum *V*¹ || 825 claram *V* || diem *EVR*¹² aethera
A || 826 sustuli || 827 deleuit *Bo.* || 828 conspexit *E* || 830
tunc *V* || herculea c. *A.* umbra φ *A* herculeas c. *A.* um-
bras *E* || post 834 uersus unus et alter excidisse uidetur ||
835 Iussit Alciden *With.* || 838 es *EV* est *A* || 840
nigra m. silua *EVR*¹³ silua m. nigra *A* || 841 uolitante
turba *B.Schm.* ||

- b' Quantus incedit populus per urbes
ad noui ludos audius theatri:
qualis eleum ruit ad tonantem,
quinta cum sacrum reuocauit aestas. 845
- c Quanta, cum longae redit hora nocti
crescere et somnos cupiens quietos
librâ phocbeos tenet aequa currus, F.XIII u
turba secretam Cererem frequentat
et citi tectis properant relictis 850
attici noctem celebrare mystae:
- c' Tanta per campos agitur silentes
turba. pars tarda graditur senecta,
[tristis et longa satiata uita]
pars adhuc currit melioris aei, 855
uirgines nondum thalamis iugatae
et comis nondum positis ephebi
matris et nomen modo doctus infans.
- c'' His datum solis, minus ut timerent
igne praelato releuare noctem. 860
ceteri uadunt per opaca tristes,
qualis est nobis animus, remota
luce cum maestus sibi quisque sensit
obrutum tota caput esse terra.
- d Stat chaos densum tenebraeque turpes 865
et color noctis malus ac silentis
otium mundi uacuaeque nubes.
- e Sera nos illo referat senectus.
nemo ad id sero uenit unde numquam,

844 ruit *EV* ψ currit ψ coit *A* || 846 longe *A* || noctis
A || 848 thebeos *E* || 850 siti *V*¹ sciti *R14* scite ψ
Exciti *NHs.* || 853 graditur *EV R11* gradis^{tur} *R10* (tur
m. sec.) gradiens *A* || 854 *deleui* || 863 sensit *E ϕ A* sen-
tit ψ || 864 obtutum *V* ||

cum semel uenit, poterit reuerti.
quid iuuat dirum properare fatum? 870

e' Omnis haec magnis uaga turba terris
ibit ad manes facietque inert
uela Cocyto. tibi crescit omne,
et quod occasus uidet et quod ortus. 875

d' Parce uenturis: tibi mors paramur.
sic licet segnis, properamus ipsi.
prima quae uitam dedit hora, carpit.

f^o Thebis laeta dies adest. F. XV r
aras tangite supplices. 880
pingues caedite uictimas.
permixtae maribus nurus
solemnes agitent choros.
cessent deposito iugo
arui fertilis incolae. 885

f Pax est herculea manu
Auroram inter et Hesperum
et qua sol medium tenens
umbras corporibus negat.
quodcumque adluitur solum 890
longo Tethyos ambitu,
Alcidae domuit labor.

f' Transuectus uada Tartari,
pacatis redit inferis.

870 potuit ω poterit *Bo.* || 871 dirum *VT* durum
 ϵA || 874 crescit *E* || 876 et tibi *V* || paramus *V* ut uide-
tur || 876^b et 877^a post 874^a interponendos putat *B.Schm.* ||
878 carpit *E\phi* carpsit *A\phi* || CHORVS *ER om. \phi A* *Te-*
rentianus Maurus u. 2672 „Exemplum et Senecae dabo: |
Thebis — uictimas.“ || 879 *Terentianus u. 2786* || 880
aram *Terentianus* || 882 matribus *E* || 890 alluitur *EV\psi*
abluitur *A* ||

iam nullus superest timor
nil ultra iacet inferos.

895

stantes sacrificus comas
dilecta tege populo.

HERCVLES. THESEVS. AMPHITRYON. MEGARA.

- a Victrice dextra fusus aduerso Lycus
terram cecidit ore. tum quisquis comes 900
fuerat tyranni, iacuit et poenae comes.
nunc sacra patri uictor et superis feram
caesisque meritas uictimis aras colam.
- b Te te laborum socia et adiutrix precor
belligera Pallas cuius in laeua ciet 905
aegis feroces ore saxifico minas,
- b' Adsit Lycurgi domitor et rubri maris
tectam uirente cuspidem thyrsos gerens
geminumque numen Phoebus et Phoebi soror.
[soror sagittis aptior, Phoebus lyrae] 910
- a' Fraterque quisquis incolit caelum meus
non ex nouerca frater. huc appellite
greges opimos. quicquid Indorum seges
Arabesque odoris quicquid arboribus legunt,
conferte in aras. pinguis exundet uapor. 915
- b Populea nostras arbor exornet comas,
te ramus oleae fronde gentili tegat
Theseu. tonantem nostra adorabit manus.
- b' Tu conditores urbis et siluestria

post 896 lacunam significauit || 898 rege VR || CHORVS
additur E THESEVS om. E ultimum locum occupat VT || 899
Victrice EV Vitrice R12 Vltrice A || aduerso EV Basil.
mg. aduersam A || 900 tunc EV R12 m. pr. tum A || 903
sacra scolam E1 || 906 minax E || 907 adhesit V1 ||
908 uirente EV uirenti A || 910 uersum sustuli auctore
G.Richtero || 913 optimos V1 || Indorum genus With. Indi
aruis secant B.Schm. || 915 exundet EMEVψ exudet A ||
916 exornet comas V in ras. || 919 Thesei nota uersui
prae fixa A || Tu EV Dii A || orbis V1 ||

trucis antra Zethi, nobilis Dirces *nemus*
laremque regis aduenae tyrium coles.

F.XV u 920

c Date tura flammis.

AMPH. gnate manantes prius
manus cruenta caede et hostili expia.

HERC. utinam cruorem capitis inuisi deis
libare possem. gratior nullus liquor
tinxisset aras. uictima haut ulla amplior
potest magisque opima mactari Ioui,
quam rex iniquus.

925

c' AMPH. Finit genitor tuus
opta laboris. detur aliquando otium
quiesque fessis.

930

HERC. ipse concipiam preces
Ioue meque dignas. stet suo caelum loco
tellusque et aether. astra inoffensos agant
serena cursus. alta pax gentes alat.

d Ferrum omne teneat ruris innocui labor,
ensesque lateant. nulla tempestas fretum
uiolenta turbet, nullus irato Ioue
exiliat ignis, nullus hiberna niue
nutritus agros amnis euersos trahat.

935

d' Venena cessent. nulla nocituro grauis
suo tumescat herba . . . . .
. . . . . non saeui ac truces
regnent tyranni. si quod etiamnum est scelus
latura tellus, properet et si quod parat
monstrum, meum sit.

940

920 Ceti *A* || nobilis *EVR10* nobiles *A* || dircenaq3
E dirces aquis *V* Dirces aquas *A* Dirces nemus *With.* ||

que
921 larem regis *V* qui *post* regis *α* || colis *VA* coles *E*
colens *ME* || 922 manantē *V¹* || 923 cedde *uel* redde *V* ||
924 cruore *V* || 927 pot3 magis *V* || 928 tuus *EVψ*
tuos *A* || 929 optata *V²* || laboris *V* labores *EA* || 930
//fessis *E* || concipias *V¹* || 931 //dignas *E* || 932 ae-
quor *NHs.* || 933 serena *V* aeterna *EA* || 934 ferrumq3
V || 935 Ens3 *V¹* || 939 nullo *V* || 940 duo *hemistichia*
excidisse credo || 942 si qd¹ nunc eciam est scelus *V* ||

- e Sed quid hoc? medium *polum*
 cinxere tenebrae. Phoebus obscuro meat 945
 sine nube uultu. qui diem retro fugat
 agitque in ortus? unde nox atrum caput
 ignota profert? unde tot stellae *polum*
 implent diurnae? primus en noster labor
 caeli refulget parte non minima leo 950
 iraque totus feruet et morsus parat. F. XVI r
- e' Iam rapiet aliquod sidus. ingenti minax
 stat ore et ignes efflat et rutilam iubam
 ceruice iactans quicquid autumnus grauis
 hiemsque gelido *fulgidum* spatio refert, 955
 uno impetu transiliet et uerni petet
 frangetque tauri colla.
- AMPH. quod subitum hoc malum est?
 quo gnate uultus huc et huc acres refers
 acieque falsum turbida caelum uides?
- f HERC. Perdomita tellus, tumida cesserunt freta. 960
 inferna nostros regna sensere impetus:
 immune caelum est dignus Alcidae labor.
 in alta mundi spatia sublimis ferar.
 petatur aether. astra promittit pater.
- f' Quid si negaret? non capit terra Herculem 965
 tandemque superis reddit. en ultro uocat
 omnis deorum coetus et laxat fores
 una uetante. recipis et reseras *polum*
 an contumacis ianuam mundi traho?
- f Dubitatur etiam? uincla Saturno exuam 970
 contraque patris inpii regnum inpotens
 aum resoluam. bella Titanes parent
 me duce furentes. saxa cum siluis feram

944 diem ω *polum scripsi* || 946 quis *EV* ψ quid *A*
 fugiat *E* || 952 rapiat *EV*¹ rapiet *A* || 953 afflat *V*¹ ||
 rutilam *EV* rutilat *A* || 955 gelido frigida ω (gelida fri-
 gido *R14*) *fulgidum With.* || 958 huc illuc ψ huc et
 illuc *RTMog. V* (illic *V*¹) huc et huc ϵA || refert *V*¹ ||
 962 dignum *E*¹ || 964 astras *V*¹ || 966 reddet *R* || 968
 recipi sed *EV* || 969 trahi *V* traham *R* ||

- rapiamque dextra plena Centauris iuga.
 g Iam monte gemino limitem ad superos agam. 975
 uideat sub Ossa Pelion Chiron suum.
 in caelum Olympus tertio positus gradu
 perueniet aut mittetur.
 AMPH. infandos procul
 auerte sensus. pectoris sani parum
 magni tamen conpesce dementem impetum. 980
 g' HERC. Quid hoc? Gigantes arma pestiferi mouent.
 profugit umbras Tityos ac lacerum gerens F.XVIu
 et inane pectus, quam prope a caelo stetit.
 labat Cithaeron, alta Pallene tremit
 marcentque Tempe. rapuit hic Pindi iuga, 985
 hic rapuit Oeten. saeuit horrendum Mimans.
 f' Flammifera Erinys uerbere excusso sonat
 rogisque adustas propius ac propius sudes
 In ora tendit. saeua Tisiphone caput
 serpentibus uallata post raptum canem 990
 portam uacantem clausit opposita face. —
 h Sed ecce proles regis inimici latet
 Lyci nefandum semen. inuiso patri
 haec dextra iam uos reddet. excutiat leuis
 neruus sagittas. tela sic mitti decet 995
 herculea.
 h' AMPH. Quo se caecus inpegit furor?
 uastam coactis flexit arcum cornibus
 pharetramque soluit, stridet emissa impetu
 harundo. medio spiculum collo fugit
 uulnere relicto. 1000
 i HERC. Ceteram prolem eruam

977 caelum^olympus *E* || terno *V* || 978 perueniat aut
 mittatur α || 981 pestiferi ϵ *V* *Basil. mg.* pestifera *A* ||
 982 profugit et u. α || 983 quum *V*¹ || 984 pellene *E* ||
 985 Marcentque *VA* Macetumque *E* || 996 inpegit *EVME*
pr. m. impedit *ME* in *ras. m. sec.* inuergit *A* || 998 stridet
 $\epsilon\phi$ *R13* stridit *A\phi* || amissa *V*¹ || 999 medium *E* || 1000
 post eruam *add.*: sipo^t lib'et *V* ||

omnisque latebras. quid moror? maius mihi
bellum Mycenis restat, ut cyclopia
euersa manibus saxa nostris concidant.
huc eat et illuc ualua deiecto obice
ruantque postes, culmen impulsus labet.

1005

k Procumbat omnis regia. hic uideo abditum
gnatum scelesti patris.

AMPH. en blandas manus
ad genua tendens uoce miseranda rogat.
scelus nefandum triste et adspectu horridum:
dextra precantem rapuit et circa furens
bis ter rotatum misit. ast illi caput
sonuit, cerebro tecta disperso madent.

1010

F. XVII r

k' At misera paruum protegens gnatum sinu
Megara furenti similis e latebris fugit.

HERC. licet tonantis profuga condaris sinu,
petet undecumque temet haec dextra et feret.

1015

AMPH. quo misera pergis? quam fugam aut latebram
petis?

nullus salutis Hercule infesto est locus.
amplectere ipsum potius et blanda prece
lenire tempta.

1020

i' MEG. Parce tam coniunx precor.

agnosce Megaram. gnatus hic uultus tuos
habitusque reddit. cernis, ut tendat manus?

HERC. teneo nouercam. sequere, da poenas mihi
iugoque pressum libera turpi Iouem.

sed ante matrem paruulum hoc monstrum occidat.

1025

1004 et *abest* *E* aula ω ualua *Bad.* huc rotet et illuc
claua *With.* || deiecto *EV* disiecto *A* || 1005 rumpat-
que ω ruantque *scripsi* || culmen *EVR* columnen *A* iacēt
V || 1006 Procumbat *VA* perlucet *E* || 1010 dextra ϵA
dextram *V\psi* || precantem φA precante *E\varphi* || 1012 tecta
— madent *EV\psi* terra — madet *A* || disperse *V'* || 1013
sinum *V'* || 1016 et feriet *VP* et te feriet *R* || 1017 late-
bram *EV* latebras *A* || 1018 infesto *EV\psi* infenso *A* ||
1022 tendam *E* || 1023 Teneo *EME'\psi* Renuo *VA* || 1025
occidat *EV* auferam *A* ||

1 AMPH. Quo tendis amens? sanguinem fundes
tuum? —

pauefactus infans igneo uultu patris
perit ante uulnus. spiritum eripuit timor.

m In coniugem nunc claua libratur grauis. 1030
perfregit ossa. corpori trunco caput
abest nec usquam est. cernere hoc audes nimis
uiuax senectus? si piget luctus, habes
mortem paratam.

m' Pectus in tela indue
uel stipitem istum caede monstrorum inlitum
conuerte. falsum ac nomini turpem tuo 1035
remoue parentem, ne tuae laudi obstrepat.

1' THES. Quo te ipse senior obuium morti ingeris?
quo pergis amens? profuge et obtectus late
unumque manibus aufer herculeis scelus.

m'' HERC. Bene habet. pudendi regis excisa est domus. 1040
tibi hunc dicatum maximi coniunx Iouis
gregem cecidi. uota persolui libens
te digna et Argos uictimas alias dabit.

1'' AMPH. Nondum litasti gnate. consumma sacrum. F. XVIIu
stat ecce ad aras hostia, expectat manum 1045
ceruice prona. praebeo occurro insequor.

n Macta. quid hoc est? errat acies luminum
uisusque maeror hebetat. an uideo Herculis
manus tremantes? uultus in somnum cadit
et fessa ceruix capite summisso labat, 1050
flexo genu iam totus ad terram ruit

1026 AM. *V* HERC. *E* MEG. *A* || fundens *V*ψ ||
1027 Am. *A* om. *EV* || igneo infans *E*¹ || 1028 eripuit *E*
Voss, duo *Christinae* eripuit *V* erripuit *R* rapuit *A* || 1029
coniuge *E* || 1031 umquam *E*¹ || 1032 uiua^x *E* || 1033
pectus hoc telis pete *B.Schm.* pectus integrum (*uel*
antiquum) indue *scripserim* || 1034 nostrorum *B.Schm.* ||
1036 obsteprat *E*¹ *corr.* *E*¹ || 1037 senior *EVME Ascensius*
genitor *A* || obuium morti *EV*ψ morti obuium *A* || 1038
et *supra scr.* *V* || 1046 praebe *E* || 1048 memor *E* ||
1049 uultus in *mg.* *V* || insompnus *V*¹ || 1051 Et flexo *V* ||

ut caesa siluis ornus aut portum mari
datura moles.

- n   Viuis an leto dedit
idem tuos qui misit ad mortem furor?
sopor est. reciprocos spiritus uirtus agit.   1055
detur quieti tempus, ut somno graui
uis uicta morbi pectus oppressum leuet.
remouete famuli tela, ne repetat furens.

CHORVS

- a   Lugeat aether magnusque parens
aetheris alti tellusque ferax   1060
et uaga ponti mobilis unda
tuque ante omnis qui per terras
tractusque maris fundis radios
noctemque fugas ore decoro
feruide Titan. obitus pariter   1065
tecum Alcides uidit et ortus,
nouitque tuas utrasque domos.
- a'   Soluite tantis animum monstribus,
soluite superi.
caecam in melius flectite mentem.   1070
tuque o domitor somne malorum, [*requies animi,*]
pars humanae melior uitae,
uolucer, matris genus Astraeae,
frater durae languide mortis,
ueris miscens falsa, futuri   1075
certus et idem pessimus auctor :

1052 celsa *V* || portum *EV* portus *A* || 1055 recipi-
ros *V*¹ || in ortus *E* in uultus *V* motus *A* uirtus *scripsi*.
an fluctus? || 1056 graui *EV* alter *Angelicus* grauis *A* ||
1063 tractatusq; *V* || 1069 soluite o superi *E* unus *Chri-*
stinae || 1070 rectam ω caecam *With.* || 1071 laborum α ||
requies animi *sustuli* || 1073 uolucis *V*¹ || abstri *V*¹ ||
1074 durum- τ (et) *V*¹ || 1075 futuris *E* ||

b	Pater o rerum, portus uitae, lucis requies noctisque comes qui par regi famuloque uenis: pavidum leti genus humanum cogis longam discere mortem:	F. XVIII r 1080
---	--	--------------------------------

b Placidus fessum lenisque foue
preme deuinctum torpore graui,
sopor indomitos adliget artus.
nec torua prius pectora linquas,
quam mens repetat pristina cursum. 1085

c   En fusus humi saeua feroci
corde uolutat somnia. nondum est
tanti pestis superata mali.
clauaeque graui lassum solitus
mandare caput
quaerit uacua pondera dextra
motu iactans bracchia uano

c' Nec adhuc omnis expulit aestus.
sed ut ingenti uexata noto
seruat longos unda tumultus
et iam uento cessante tumet.

c" Pelle insanos fluctus animi.
· redeat pietas uirtusque uiro.

uu. 1080 sq. hoc ordine *A* exhibet: Placidus — Paul-
dum — Cogis — iusto ordine leguntur in *EV* || 1081 noctem
I. Douza filius || 1082 foue *EV* ψ foues *A* || 1083 Ppreme
E || deuinctum *E* deuictum φA || corpore *V* || 1084 ante
u. 1083 (Sopor — Preme —) legitur in *Vratisl.* || 1085 lin-
quas *V* linquat ϵA || 1087 Infusus *E* || 1088 uouat *E'* ||
1090 grauis *V*² graui *V'* ϵA || lapsus *VR* || 1097 alterum
comparationis membrum etiam *With.* desiderat qui apte con-
fert *HO.* 710—712. trium uersuum lacunam constitui || 1099
redat *V* ||

- uel sit potius 1100
 mens uesano concita motu.
 [*error caecus qua coepit eat.*]
 solus te iam praestare potest
 furor insontem. proxima puris
 sors est manibus nescire nefas. 1105
- d   Nunc herculeis percussa sonent.
           pectora palmis.
           mundum solitos ferre lacertos
           uictrice manu uerbera pulsent 1109
           et qui medius tua tela tamen 1117
           senserat aether . . . .
           pectora tantis obsessa malis
           non sunt ictu ferienda leui. 1120
- d'   Vno planctu tria regna sonent. 1121
           gemitus uastos audiat aether, 1110
           audiat atri regio populi F. XVIII u
           uastisque ferox
           qui colla gerit uincta catenis
           imo latitans Cerberus antro.
           resonet maestus clamore chaos, 1115
           latique patens unda profundus. 1116
- e   Et tu collo decus ac telum 1122
           suspensa diu fortis harundo
           pharetraeque graues date saeua fero

1101 concitata *V* || 1102 uncis inclusi || 1103 iam
 sp̄a p̄stare *V* || 1106 hercules *E*¹ || pectora sonent per-
 cussa p. *V* || 1109 uictrice *NHs.* || 1109^b ante 1109^a ω he-
 mistichius conmutatis hic interposui uu. 1117 — 1121 (et qui
 — sonent). || 1117 medius *V*¹ melius *εA* || tantum *V* ||
 1118 aer *Eψ* aether *AV* exciderunt aliquot uerba || 1119
 manus *V*¹ || 1110 uastos) istos *NHs.* g. -que tuos *With.* ||
 1111 Regia *EMog.* Regina *A* Reginaque *V* || poli *AE*
 proli *V*¹ Regio populi uel etiam Regia populi *With.* ||
 1112 uastusque *E* || 1124 graues *EV* leues *A* ||

uerbera tergo. caedantumeros
robora fortes stipesque potens
duris oneret pectora nodis.
plangant tantos arma dolores.

1125

e' Non uos patriae laudis comites
ulti saeuos uulnere reges.
non argiua membra palaestra
flectere docti [*fortes caestu
fortesque manu*] iam tamen ausi
telum scythicis leue corytis
missum certa librare manu
tutosque fuga figere ceruos.
[*nondumque ferae terga iubatae*]

1130

1135

f Itē ad stygios umbrae portus,
ite innocuae
quas in primo limine uitae
scelus oppressit patriusque furor.

1140

f' Itē infaustum genus o pueri
ite . . . . .
noti per iter triste laboris.
ite iratos uisite reges.

HERCVLES. AMPHITRYON. THESEVS.

F. XVIII^r

a Quis hic locus, quae regio, quae mundi plaga?
ubi sum? sub ortu solis an sub cardine
glacialis ursae? numquid hesperii maris

1145

1127 pectoras *V* || 1130 Vilisceuos *E* sceuos *V* seuos
Mog. Vltraiect. saeuo *A* || 1132 flectere forti fortes *ψ*
fl. fortes forti *R Mog.* fl. fortes (*FORTI mg. m. sec.*) *P*
fl. docti fortes *εA* fl. d. feroces *V¹* cestus *V* 1132^b 1133^a
sustuli || 1134 scithycis l. corytis *E* stitici l. corithi *V*
scythici l. corithi *A* || 1137 *deleui* || 1144 triste tenebris
With. || *excidisse unum uersiculum strophā docet.* || *HER.*
supra u. 1145 *add. E* ||

- extrema tellus hunc dat Oceano modum?
 quas trahimus auras? quod solum fesso subest?
- a' Certe redimus. unde prostrata a domo 1150
 uideo cruenta corpora? an nondum exiit
 simulacra mens inferna? post reditus quoque
 oberrat oculis turba feralis meis.
 pudet fateri, paueo nescio quid mihi.
 [*nescio quod animus grande praesagit malum.*] 1155
- b Vbi est parens? ubi illa natorum grege
 animosa coniunx? en latius laeuum uacat
 spolio leonis. quonam abit tegimen meum
 idemque somno mollis herculeo torus?
- b' Vbi tela? ubi arcus? arma quis uiuo mihi 1160
 detrahare potuit? spolia quis tanta abstulit
 ipsumque quis non Herculis somnum horruit?
 libet meum uidere uictorem, libet.
- a Exurge uirtus. quem nouum caelo pater
 genuit relicto, cuius in fetu stetit 1165
 nox longior quam nostra? — quod cerno nefas:
 gnati cruenta caede confecti iacent,
 perempta coniunx. quis Lycus regnum optinet?
- a' Quis tanta Thebis scelera moliri ausus est
 Hercule reuerso? quisquis Ismeni loca, 1170
 actaea quisquis arua, qui gemino mari
 pulsata Pelopis regna dardanii colis,
 succurre, saeuae cladis auctorem indica.
- a'' Ruat ira in omnes. hostis est quisquis mihi
 non monstrat hostem. uictor Alcidae lates? 1175
 procede seu tu uindicas currus truces

1148 ubi dat *With.* || 1149 aras *E* || 1150 prostrata
 domo ω p. a domo *Bo.* ad domum *B.Schm.* || 1151 exi-
 uit *V*¹ || 1153 oberrat *E* || oculis *EV* meis *E\phi* oculos t.
 f. meos *A* || 1154 quod $\epsilon\phi A$ quid ψ || 1155 *deleui coll.*
HO. 745 || 1157 cur en *E* cur *A\phi* || uacat) t *lit. ab-*
sterna E || 1158 quidnam *V*¹ || tegmen *A* tegimen *EV\psi* ||
 1162 qui *E* || 1165 in foetu *E* in fetu *V* incestu *A* || 1166
 nostra quam *V* (*nostra in ras.*) || u. 1168 in *mg. add. V* ||
 obtinet) *syll. et absterse E* || 1173 actorem $\phi\alpha$ || 1174
 Ruatur in o. *E* ||

Thracis cruenti siue Geryonae pecus
Libyaeue dominos. nulla pugnandi mora est.

F. XVIIIa

c En nudus adsto. uel meis armis licet
petas inermem. cur meos Theseus fugit
paterque uultus? ora cur condunt sua? 1180

c' Differte fletus. quis meos dederit neci
omnes simul profare. — quid genitor siles?
at tu ede Theseu, sed tua Theseu fide.

a⁰ Vterque tacitus ora pudibunda optegit 1185
furtimque lacrimas fundit. in tantis malis
quid est pudendum? numquid argiuae inpotens
dominator urbis, numquid infestum Lyci
pereuntis agmen clade nos tanta obruit?

c'' Per te meorum facinorum laudem precor 1190
genitor tuique nominis semper mihi
numen secundum, fare quis fudit domum?
cui praeda iacui?

c AMPH. Tacita sic abeant mala.
HERC. ut inultus ego sim?

AMPH. saepe uindicta obfuit.

HERC. quisquamne segnis tanta tolerauit mala? 1195

c' AMPH. Maiora quisquis timuit.

HERC. his etiam pater
quicquam timeri maius aut grauius potest?

AMPH. cladis tuae pars ista quam nosti quota est?

a HERC. Miserere genitor. supplices tendo manus.
quid hoc? manus refugit. hic errat scelus. 1200
unde hic cruor? quid illa puerili madens
harundo leto? — tincta lernaea nece

1177 *inter siue et geryone litera r interposita uidetur*
E seu tu g. *Basil. mg.* gerione *E Pall.* uetustiores gerion
V Geryonis *A* || 1180 inhermen *V* || meus *V¹ Vratist.* ||
1181 condit *V* || 1182 deferte fletus *E* at defer tellus
idem teste Gron. || 1183 simul p th. fãe *V* || 1187 potens
A imp. *E* inp. *V* || 1189 Parentis *α* || 1194 sum *V* ||
1195 tolerabit *E* tollerabit *V* tolerauit *A* || 1196 quisque
V || 1201 quid? illa puerili madet *H. l. t. l. nece?*
With. || 1202 lerna *E* ||

- iam tela uideo nostra. non quaero manum:
- a' Quis potuit arcum flectere aut quae dextera
sinuare neruum *inuita* cedentem mihi? 120
ad uos reuertor genitor. hoc nostrum est scelus?
tacuere. nostrum est.
- AMPH. luctus est istic tuus
crimen nouercae. casus hic culpa caret. F. X'
- d^o HERC. Nunc parte ab omni genitor iratus tona
oblite nostri. uindica sera manu 121
saltem nepotes. stelliger mundus sonet
flammasque et hic et ille iaculetur polus.
- d Rupes ligatum caspiae corpus trahant
[*atque ales auida. cur promethei uacant*
scopuli? uagetur uertice inmenso feras] 121
uolucresque pascens Caucasi abruptum latus
nudumque siluis. illa quae pontum scythen
Symplegas artat, hinc et hinc uinctas manus
distendat alto.
- a' Cumque reuocata uice
in se coibunt saxaque in caelum expriment 122
actis utrimque rupibus medium mare,
ego inquieta montium iaceam mora. 122
- d AMPH. Nondum tumultu pectus attonito carens 12
mutauit iras quodque habet proprium furor,
in se ipse saeuit.
- HERC. *clusa* furiarum loca
et inferorum carcer et sonti plaga

1203 nunc quero *VR13* || 1205 neruos *E* neruum *φA* ||
ui cedente mihi *E* uix cedentem *VP* uix reced. *A* uix iam ced.
Egrianus pene ced. *RVoss.* uix pene ced. *Mog.* iuxta ced.
mss. *Neapolitani* unde iusta ced. *Bo.* pene luctantem
With. *inuita scripsi* || 1207 Am. Tacuere *V¹* || 1212 et
ante hic *abest VR14* || 1214. 1215 *deleui* || _u 1215 uagetur
EV uagetus *R13 pr. m.* paretur *A* || 1217 q *V* || sticheum
V¹ || 1219 discedat *V¹* || 1220 coibit *B.Schm.* || expri-
ment *VA* expriment e || 1223 — 1225 *transposui post*
u. 1241 || 1228 attonito *EV* attonitum *A* || carens *EV*
Ultrai. u. l. Delriani caret *A* || 1228 furit *MEψ* || dira ω
clusa With. ||

decreta turbae.

1230

d' Si quod exilium latet
ulterius Erebo Cerbero ignotum et mihi,
huc me abde tellus. Tartari ad finem ultimum
mansurus ibo. pectus o nimium ferum.

d Quis uos per omnem liberi sparsos domum
deslere digne poterit? hic durus malis
lacrimare uultus nescit. huc arcum date,
date huc sagittas, stipitem huc uastum date.

1235

d' Tibi tela frangam nostra, tibi nostros puer
rumpemus arcus ac tuis stipes grauis
ardebit umbris. ipsa lernaeis frequens
pharetra telis in tuos ibit rogos.

F. XX u

1240

1241

e Quin structum acruans nemore congesto aggerem
cruore corpus inpio sparsum cremo?

1223

• sic sic agendum est: inferis reddam Herculem.

1225

dent arma poenas; uos quoque infaustas meis

1242

cremabo taedis o nouercales manus.

f AMPH. Quis nomen usquam sceleris errori
addidit?

f' HERC. Saepe error ingens scelëris optinuit
locum.

1245

f'' AMPH. Nunc Hercule opus est. perfer hanc molem
mali.

g⁰ HERC. Non sic furore cessit extinctus pudor,

populos ut omnes inpio aspectu fugem.

arma arma Theseu flagito propere mihi

subtracta reddi. sana si mens est mihi,

1250

1230 et si *A* et om. *EV* || 1232 hoc *E* adde *V* ||
1236 ensem ω arcum *With.* || 1238 telam *V¹R* nostram
V¹ || 1224 cremo *EV\psi* cremem *A* || 1225 Si^c sic *VR* ||
1242 infausta ψ || 1243 telis *EVA* taedis *codex Angelicus* ||
Am. o nouercales *V¹* || 1244 AMPH. *E Am. V*
The A || usquam *EV* unquam *A* || addidit *E\psi* addit *VR10*
dedit ψ indidit *A* || 1245 sēper furor ingens *E* || 1246
AMPH. *E Am. V The. A* || 1247 furor recessit *EV* fu-
rore ψ furori *A* cessit *A* || puer *E¹* ut uidetur || 1250
in mg. add. V ||

referte manibus tela. si remanet furor,
pater recede, mortis inueniam uiam.

g AMPH. Per sancta generis sacra, per ius nominis
utrumque nostri, siue me auctorem uocas
seu tu parentem, perque uenerandos piis
canos, senectae parce desertae precor
annisque fessis, unicum lapsae domus
firmamen, unum columen adflictae malis. 1255

g' Temet reserua. nullus ex te contigit
fructus laborum. semper aut dubium mare
aut monstra timui. quisquis in toto furit
rex saeuus orbe manibus aut aris nocens
a me timetur. semper absentis pater
fructum tui tactumque et adspectum peto. 1260

e' HERC. Cur animam in ista luce detineam amplius
morerque nihil est. cuncta iam amisi bona:
mentem arma famam coniugem gnatos manus
etiam furorem. nemo polluto queat
animo mederi. morte sanandum est scelus. 1265

f AMPH. Perimes parentem? 1270
HERC. facere ne possim occidam.

f' AMPH. Genitore coram? F. X XIr
HERC. cernere hunc docui nefas.

h AMPH. Memoranda potius omnibus facta intuens
unius a te criminis ueniam pete.

h' HERC. Veniam dabit sibi ipse qui nulli dedit?
laudanda feci iussus, hoc unum meum est. 1275

i Succurre genitor, siue te pietas mouet
seu triste fatum siue uiolatum decus

1254 siue mea. *V* auctorem *EV* actorem *VR* 13 alto-
rem *A* || 1258 lumen ω columen *DHs.* || afflicto *A* afflictæ *NHs.* || 1261 into^{to} *V* || furit *EV* fuit
A || 1262 artis *V* || 1263 Nox timetur *ME* || 1264 Fructum-
que *V* || 1266 nil *V* *Vratist.* || 1270 AMPH. *E* Am. *V*
The. *A* || 1271 AMPH. *E* Am. *V* The. *A* || 1272 uene-
randa *L. Mueller.* || 1273 pete *EVME* *R* 13 *Coloniensis*
peto *A* || 1277 factum *V* || uiolatum *EV* uiolatae *A* ||

uirtutis. affer arma. uincatur mea
fortuna dextra.

THES. sunt quidem patris preces
satis efficaces, sed tamen nostro quoque
mouere fletu. 1280

i' Surge et aduersa impetu
perfringe solito. nunc tuum nulli inparem
animum malo resume, nunc magna tibi
uirtute agendum est. Herculem irasci ueta.
HERC. si uino feci scelera, si morior tuli. 1285

k Purgare terras propero. iamdudum mihi
monstrum inpium saeuumque et inmite ac ferum
oberrat. agedum dextra conare aggredi
ingens opus labore bisseño amplius. —
ignaua cessas fortis in pueros modo
pauidamque matrem? arma nisi dantur mihi, 1290
aut omne Pindi thracis excidam nemus
Bacchique lucos et Cithaeronis iuga
mecum cremabo.

k' Tota cum laribus suis
dominisque tecta, cum deis templa omnibus 1295
thebana supra corpus excipiam meum
atque urbe uersa condar et si fortibus
leue pondus umeris moenia inmissa incident
septemque opertus non satis portis premar,
onus omne media parte quod mundi sedet 1300
dirimitque superos in meum uertam caput.

1278 affer *V* effer *EA* || 1279 Am. *uersui praefixum V* ||
fortuna) na *syllaba sec. m. E* an nouerca? || patris *V* pa-
triae *EA* || 1281 mouere *EVψ* moueare *A* || 1284 est
om. *V* || 1286 iamdudum *V¹* || 1288 agendum *V¹ R 13 14* ||
1290 ignaue ω ignaua *I.Gron.* || 1291 pauidasque matres
ψ || dantur *E* alii ut uidetur dentur *VA* || 1292 pinidi
V || excisum *B.Schm.* || 1294 aut tota *Vratisl. Bo.* || cum
domibus ω cum famulis suis *B.Schm.* cum laribus scri-
psi || 1297 euersa *EV Vratisl.* uersa *A* || 1298 incident
EVψ excident *A* || 1300 quod mundi *EV* qua mun-
dus *A* ||

- i AMPH. Reddo arma. F.XXI n
 HERC. uox est digna genitore Herculis.
 hoc en peremptus spiculo cecidit puer . . .
 AMPH. hoc luno telum manibus inmisit tuis
 HERC. hoc nunc ego utar. 1305
 AMPH. ecce quam miserum metu
 cor palpitat pectusque sollicitum ferit.
- i' HERC. Aptata harundo est.
 AMPH. ecce iam facies scelus.
 HERC. uolens sciensque. pande, quid fieri iubes?
 AMPH. nihil rogamus. noster in tuto est dolor.
 gnatum potes seruare tu solus mihi, 1310
 eripere nec tu. maximum euasi metum.
 [*miserum haut potes me facere, felicem potes.*]
- k Sic statue quicquid statuis, ut causam tuam
 famamque in arto stare et ancipiti scias.
 aut uiuis aut occidis. hanc animam leuem 1315
 fessamque senio nec minus fessam malis
 in ore primo teneo. — tam tarde patri
 uitam dat aliquis? non feram ulterius moram:
 letale ferro *uulnus* inpresso induam.
 hic hic iacebit Herculis sani scelus. 1320
- k' HERC. Iam parce genitor parce. iam reuoca manum.
 succumbe uirtus. perfer imperium patris.
 eat ad labores hic quoque herculeus labor:

1302^a AMPH. Reddo *E* Redde *A* Redite *VR13* Red-
 dite *Vratisl.* qui *Herculi* *continuant* || 1302^b HER. Vox est
 dignatore h. *E* Amph. Vox *A* personae nota abest *V* || 1304
 Her. *A* om. *EVψ* || 1304 AMP. *E* Am. *V* om. *A* || im-
 misit *E* inmisit *V* emisit *A* || 1305^a HER. Hoc *EVψ*
deest nota *A* || 1306 pectusque *E* corpusque *Aφ* || 1307^a
 HER *E* Hē. *V* om. *A* || 1307^b AMP. *E* Am. *V* om. *A* ||
 1308 Her. Volens *V* om. *EA* || *Bothius* haec uerba Pande
 q. f. i. *dederat Herculi* || iubets *E* || 1309 Am. *V* om. *E*
 Her. *A* || 1310 Am. *A* om. *EVψ* || 1311 Eripere nec tu *E*
 Eripereque max. *V* Theseu. ipse necdum *A* || 1312 me
deest ER10 me potes *R13 Vratisl.* || *deleui uersum coll.*
u. 517 || 1316 fessam malis *EV* quassam *A* || 1319 senile
Wüth. || pectus *ω* uulnus *scripsi* || 1323 herculeus *EV*
 herculeos *A* ||

uiuamus. artus adleua adfflictos solo
 Theseu parentis. dextra contactus pios 1325
 scelerata refugit.

AMPH. hanc manum amplexor libens,
 hac nisus ibo, pectori hanc aegro admouens
 pellam dolores.

HERC. quem locum profugus petam?

Vbi me recondam quauē tellure obruar?
 quis Tanais aut quis Nilus aut quis persica 1330
 uiolentus unda Tigris aut Rhenus ferox F. XXIIr

Tagusue hibera turbidus gaza fluens,
 abluerē dextram poterit? arctoum licet
 Maeotis in me gelida transfundat mare
 et tota Cethys per meas currat manus: 1335

l' Haerebit altum facinus. in quas inpius
 terras recedes? ortum an occasum petes?
 ubique notus perdidit exilio locum.
 me refugit orbis. astra transuersos agunt
 obliqua cursus. ipse Titan Cerberum 1340
 meliore uultu uidit. o fidum caput
 Theseu latebram quaere longinquam abditam.

m Quoniamque semper sceleris alieni arbiter
 amas nocentes, gratiam meritis refer
 uicemque nostris. redde me infernis precor 1345
 umbris reductum meque subiectum tuis
 restitue uinclis. [*ille me abscondet locus.
 sed et ille nouit.*]

m' THES. Nostra te tellus manet:
 illic solutam caede Graduius manum

1325 contractus E¹ R 13 || 1326 Am. Scelerata V ||
 1327 Hanc V¹ || ibo *suprascr.* V || pectore E || egro
 EV Coloniensis ergo A ego alii || 1328 Her. Pellam V ||
 profugii V || 1329 rocondam V || obruar EV Parisini 8032
 8033 obruam A || 1331 thenus E renus V || 1332 pa-
 dusue E || 1337 recides E || 1343 quoniamque E qui-
 cunque A qui-q3 V R m. pr. quiq3 alii || 1345 inferis
 VR 13 || 1347^b — 1348^a *uncis inclusi* || 1349 crede E ||

restituēt armis. illa te Alcide uocant,
facere innocentes tecta quae superos solent.

1350

1350 restituēt *VR1114 T* restituit *εA* || alcidæ *EP*
 Alcide *A* Alcida *NHs.* || uocant *V* uocat *εA* || 1352
 innocens *V¹* || tecta q. s. solent *V* terra q. s. solet *εA* ||
 MARCI. LVCII. ANNEI. SENECAE. HERCVLES | EX-
 PPLICIT. INCIPIT. FELICITER | TROADVM ∴ HE-
 CVBA. *E* || Marcij Lucij Annei Senece cordubensis tra-
 gediarum liber primus hercules Explicuit | Incipit secun-
 dus edippi eiusdem antigone *V* Marci Lucij Anei Senece
 prima tragedia .f. hercules | furens feliciter explicuit die.
 .viij. Maij mccccxxxxj: ~ | Marci Lucij Anei Senece Tie-
 stea Incipit | Vmbra Tantali *R*

L. ANNAEI SENECAE

T H Y E S T E S

PERSONAE

- I THYESTES
- II ATREVS
TANTALVS
- III FVRIA
SATELLES
TANTALVS iunior
NVNTIVS

CHORVS SENVM MYCENAEORVM

SCAENA MYCENIS

TANTALI VMBRA. FVRIA.

- a Quis me inferorum sede ab infausta extrahit
audivo fugaces ore captantem cibos?
- b Quis male deorum Tantalo uisas domos
ostendit iterum? peius inuentum est siti
arante in undis aliquid et peius fame
hiantem semper? Sisyphi numquid lapis
gestandus umeris lubricus nostris uenit? 5
- b' Aut membra celeri differens cursu rota?
aut poena Tityi, qui specu uasto patens
uisceribus atrae pascit effossis aues, F. CXVIII 10
et nocte reparans quicquid amisit die,
plenum recenti pabulum monstro iacet?
- c In quod malum transcribor? o quisquis noua
supplicia functis durus umbrarum arbiter
disponis, addi si quid ad poenas potest, 15
quod ipse custos carceris diri horreat,
- c' Quod maestus Acheron paucat, ad cuius metum

INCIPIT | THYESTES. FELICITER | TANTALI.
VMBRA · FVRIA. *E* || TANTALVS · MEGARA. *A* || 'In
ms. codice ATREVS inscribatur' *NHs.*

---

1 Quis me furor nunc sede ab infausta abstrahit *A*
TANT. (*sed paene detersum cum scholiis.*) Quis inferorum
sede ab infausta extrahit *E* Quis me inferorum sede ab
infausta extrahit *ME* || 3 uiuas domos *A* uisas domo *E*
inuissas *ci. NHs.* iussas *ci. RP.* || 9 aut poena Tityi sem-
per accrescens iecur *A* a. p. t. qui specu uasto patens
semper accrescens iecur *ME* a. p. t. qui specu uasto pa-
tens (*om. semp. ac. i.*) *E* || 10 uulneribus ω uisceribus α ||
15 adde ω addi *Bo.* || potes *A* potest *E* (*Gr. t.*) ||

nos quoque tremamus, quaere: iam nostra subit
e stirpe turba quae suum uincat genus
ac me innocentem faciat et inausa audeat.

20

c Regione quicquid inopia cessat loci,
conplebo, numquam stante pelopea domo
Minos uacabit.

FVR. perge detestabilis
umbra et penates inpios furiis age.

c Certetur omni scelere et alterna uice
stringatur ensis. nec sit irarum modus
pudorue: mentes caecus instiget furor,
rabies parentum duret et longum nefas
eat in nepotes.

25

b Nec uacet cuiquam uetus
odisse crimen: semper oriatur nouum
nec unum in uno, dumque punitur scelus,
crescat. superbis fratribus regna excidant
repetatque profugos dubia uiolentae domus
fortuna.

30

b' Reges inter incertos laebet
[*miser ex potente fiat, ex misero potens*]
fluctuque regnum casus adsiduo ferat.
ob scelera pulsi, cum dabit patriam deus,
in scelera redeant sintque tam inuisi omnibus,
quam sibi. nihil sit ira quod uetitum putet:

35

c Fratrem expauescat frater, et gnatum parens
gnatusque patrem, liberi pereant male,
peius tamen nascentur, immineat uiro
infesta coniunx, bella trans pontum uehant.

40

c' Effusus omnis inriget terras cruor
supraque magnos gentium exultet duces
libido uictrix. inopia stuprum in domo
leuissimum sit. fratris et fas et fides

45

---

23 ME. A FVRRIA. E (sic per totam scaenam) || 26 strin-
gantur enses A stringatur eses E (str. ensis E t. Gr.) ||
33 repetantque E t. Gr. repetatque ψ || 35 deleui || 36
luctuque E ||

iusque omne pereat.

c Non sit a uestris malis
immune caelum. cum micant *solis* polo
seruantque flammae debitum mundo decus, 50
nox alta fiat, excidat caelo dies.

c' Misce penates odia caedes funera
arcesse et imple Tantalo totam domum.
ornetur altum columen et lauro fores
laetae uirescant, dignus aduentu tuo 55
splendescat ignis.

d Thracium fiat nefas
maiore numero. liberos deflet suos
nondum Thyestes. dextra cur patrui uacat?
ecquando tollet? ignibus iam subditis
spument aena, membra per partes eant 60
discerpta, patruos polluat sanguis focos.

d' Epulae instruantur. non noui sceleris tibi
conuiua uenies. liberum dedimus diem
suamque ad istas soluimus mensas famem:
ieiunia exple, mixtus in bacchum cruor 65
spectante te potetur. inueni dapes
quas ipse fugeres. siste. quo praeceps ruis?

e TANT. Ad stagna et amnis *ad* recedentes aquas
labrisque ab ipsis arboris plenae fugas.
abire in atrum carceris liceat mei 70
cubile, liceat, si parum uideor miser,

---

48 a uestris *A* a om. *E* || 49 cum micant stellae polo
(50) flammeque seruant ω cum m. solis polo seruant-
que flammae ci. *Gron.* || 51 atra *A* alia *E* (*t. Hs.*) alta
unus ex Pall. || 53 imple scelere tantaleam domum *A*
imple tantalo totam domum *E* || 56 splendescat *E* || 57—
59 maiore numero. dextra cur patrui uacat? nondum Th.
liberos deflet suos. et quando tollet ω (ecquando t. α)
m. numero. liberos deflet suos nondum Thyestes?
dextra cur patrui uacat? ecquando tollet? *scripsi* ||
60 spumante aeno *A* spumentaena *E* || 67 preces *E* ||
68 et manes et *E* et amnes et *A* et amnis ad *scripsi* ||
70 antrum *Epsi* atrum *A* || mei ω mihi *Bo.* ||

mutare ripas: alueo medius tuo
Phlegethon relinquer igneo cinctus freto.

F. CXX

f Quicumque poenas lege factorum datas
pati iuberis, quisquis exeso iaces
pavidus sub antro iamque uenturi times
montis ruinam, quisquis auidorum feros
rictus leonum et dira furiarum agmina
inplicitus horres, quisquis inmissas faces
semiuustus abigis: Tantali uocem excipe
properantis ad uos. credite experto mihi:
amate poenas.

75

f Quando continget mihi
effugere superos?

FVR. ante perturba domum
inferque tecum proelia et ferri malum
regibus amorem, concute insano ferum
pectus tumultu.

85

TANT. me pati poenas decet,
non esse poenam. mittor ut dirus uapor
tellure rupta uel grauem populis luem
sparsura pestis. ducam in horrendum nefas
auus nepotes?

e' Magne diuorum parens
nosterque, quamuis pudeat, ingenti licet
taxata poena lingua crucietur loquax:
nec hoc tacebo: moneo ne sacra manus
uiolate caede neuē furiali malo
adspergite aras. stabo et arcebo scelus.

90

g Quid ora terres uerbere et tortos ferox
minaris angues? quid famem infixam intimis

95

---

72 ipse *E* || 76 quique *A* iamque *E* || 77 feres *E* ||
ripas *A* || 82 uersus hic omissus legitur in *E* post u. 84,
signis tamen adpositis significatur uerus ordo. || 83 ad marg.
adscriptis 3 m. deficiat vsus mg. haec uerba lineola transfixa
sunt et subpuncta. || 92 loquar *A* loquax *E* || 93 sacras
E un. ex Pall. sacra *A* || 94 uiolata *A* uiolenta ψ uiol-
atae *E* un. ex Pall. || 95 aspergat *A* aspergite *E* ||

agitas medullis? flagrat incensum siti
cor et perustis flamina uisceribus micat.

[sequor.]

100

g' FVR. Hunc hunc furorem diuide in totam domum.
sic sic ferantur et suum infensi inuicem
silitant cruorem. sentit introitus tuos
domus et nefando tota contactu horruit.

h' Actum est abunde. gradere ad infernos specus
amnemque notum: iam tuum maestae pedem
terrae grauantur. cernis, ut fontis liquor
introrsus actus linquat, ut ripae uacent
uentusque raras igneus nubes ferat?

h' Pallescit omnis arbor ac nudus stetit
fugiente pomo ramus et qui fluctibus
illinc propinquis Isthmos atque illinc fremit
uicina gracili diuidens terra uada,
longe remoto litus exaudit sono.

h'' Iam Lerna retro cessit et phoronides
latuere uenae nec suas profert sacer
Alpheos undas et Cithaeronis iuga
stant parte nulla cana deposita niue
timentque ueterem nobiles Argi sitim.

a En ipse Titan dubitat, an iubeat sequi
cogatque habenis ire periturum diem.

CHORVS

a Argos de superis si quis achaicum
pisaeasque domus curribus inclitas,
Isthmi si quis amat regna corinthii
et portus geminos et mare dissidens,

125

100 sequor ω om. α || 101 nunc o furorem ψ Me.
sequor nunc o furorem α (sequor hunc f. in ind. errat.)
FVR. hunc hunc fur. E || 103 sensit A sentit E || 106
tuo A tuum EME || pede A pedem ME (t. Gr.) || 114
remotos latus exaudit sonos A r. litus ex. son. E (t. Gr.)
remotis litus ex. sonis ci. Gron. remoto litus ex. sono
scripsi (litus i. e. mare) || 115 terra E lerna A || 116 sa-
cras A sacer E || CHORVS EA || 123 pisaeasque AE
piscisue ψ || turribus A curribus E ||

- a' Si quis Taygeti conspicuas niues,
 quas, cum sarmaticus tempore frigido
 in summis boreas conposuit iugis,
 aestas ueliferis soluit etesiis:
[quem tangit gelido flumine lucidus
Alpheos stadio notus olympico] 130
- a'' Aduertat placidum numen et arceat,
 alternae scelerum ne redeant uices
 nec succedat auo deterior nepos,
 et maior placeat culpa minoribus. 135
- b Tandem lassa feros exuat impetus
 sicci progenies inopia T a n t a l i.
 peccatum satis est. fas ualuit nihil
 aut commune nefas. proditus occidit
 deceptor domini Myrtilus et fide
 uectus qua tulerat, nobile reddidit
 mutato pelagus nomine. notior
 nulla est ioniiis fabula nauibus. 140
- b' Exceptus gladio paruulus inpio
 dum currit patrium natus ad osculum,
 immatura focis uictima concidit
 diuisusque tua est T a n t a l e dextera,
 mensas ut strueres hospitibus deis.
 hos aeterna fames persequitur cibos,
 hos aeterna sitis nec dapibus feris
 decerni potuit poena decentior. 145 150
- c Stat lassus uacuo gutture Tantalus:
 inpendet capiti plurima noxio
 phineis auibis praeda fugacior,

130. 131 *deleui*. Goebel *sustulit uu.* 126—131 || 134 neu
 α || 139 *protinus ci. RP* || 140 *dominae A domini E* ||
 141 *qua Aε quam ψ* || 152 *lusus A lassus E* || 155 *grauibus E grauidis A* ||

c'   Hinc illinc grauidis frondibus incubat   155
et curuata suis fetibus ac tremens
adludit patulis arbor hiatibus.

d (ἐπ.)   Haec quamuis auidus nec patiens morae
deceptus totiens tangere negligit
obliquatque oculos oraque comprimit   160
inclusisque famem dentibus adligat.

e   Sed tunc diuitias omne nemus suas
demittit propius pomaque desuper
insultant foliis mitia languidis
accenduntque famem quae iubet inritas   165
exercere manus. has ubi protulit
et falli libuit: totus in arduum
autumnus rapitur siluaque mobilis.

e'   Instat deinde sitis non leuior fame,
qua cum percaluit sanguis et igneis   170
exarsit facibus: stat miser obuios
fluctus ore petens, quos profugus latex
auertit sterili deficiens uado
conantemque sequi deserit, hic bibit
altum de rapido gurgite puluerem.   175

* * * * *

ATREVS. SATELLES.

a   Ignaue iners eneruis et quod maximum
probrum tyranno rebus in summis reor
inulte, post tot scelera post fratris dolos
fasque omne ruptum questibus uanis agis
iratus Atreus? fremere iam totus tuis   180

---

164 insultat *E* || 172 uocans *A* petens *EME* || 175
finem carminis abreptum esse uidit Scaliger. || ATREVS.
SERVVS. *A* ATREVS. SATELLES. *ER* (sic per totam
scaenam) || 177 probrum *E* || 180 iras et (uel ad) Argos *A*
iratus atreus *E* || totum *A* totus *E* ||

debebat armis orbis et geminum mare
utrimque classes agere, iam flammis agros
lucere et urbes decuit ac strictum undique
micare ferrum.

- a' Tota sub nostro sonet
argolica tellus equite, non siluae tegant 185
hostem nec altis montium structae iugis
arces. relictis bellicum totus canat
populus Mycenis. quisquis inuisum caput
tegit ac tuetur clade funesta occidat.
haec ipsa pollens incliti Pelopis domus 190
ruat uel in me, dummodo in fratrem ruat.
- b Age anime fac quod nulla posteritas probet,
sed nulla taceat. aliquod audendum est nefas
atrox cruentum tale quod frater meus
suum esse mallet. scelera non ulcisceris 195
nisi uincis. — ecquid esse tam saeuum potest
quod superet illum? numquid abiectus iacet?
- b' Numquid secundis patitur in rebus modum,
fessis quietem? noui ego ingenium uiri
indocile: flecti non potest, frangi potest. 200
proinde antequam se firmat aut uires parat
petatur ultro: ne quiescentem petat.
aut perdet, aut peribit, in medio est scelus
positum occupanti.
- c SAT. Fama te populi nihil
aduersa terret?
ATR. maximum hoc regni bonum est, 205
quod facta domini cogitur populus sui
tam ferre quam laudare.
SAT. quos cogit metus
laudare, eosdem reddit inimicos metus.

---

181 armis omnis *A* a. orbis *E* || 182 innare classis
iam tuis fl. a. *A* utrimque classes agere iam f. *E* ||
195 malit *A* mallet *E* || 196 et quid ω ecquid *Bo.* ||
201 firmet a. u. paret *A* firmat a. u. parat *E* || 207
quam f. tam l. *A* tam f. quam l. *E* ||

c' At qui fauoris gloriam ueri petit,
animo magis quam uoce laudari uolet. 210

ATR. laus uera et humili saepe contingit uiro,
non nisi potenti falsa. quod nolunt, uelint.

SAT. rex uelit honesta: nemo non eadem uolet.

c'' ATR. Vbicumque tantum honesta dominanti licent,
precario regnatur. 215

SAT. ubi non est pudor,
nec cura iuris, sanctitas pietas fides:
instabile regnum est.

ATR. sanctitas pietas fides
priuata bona sunt, qua iuuat reges eant.

c''' SAT. Nefas nocere uel malo fratri puta. 220

ATR. fas est in illo quicquid in fratre est nefas:
quid enim reliquit crimine intactum, aut ubi
sceleri pepercit? [*coniugem stupro abstulit,*
regnumque furto.] specimen antiquum imperi
fraude est adeptus, fraude turbauit domum.

d Est Pelopis altis nobile in stabulis pecus, 225
arcanus aries, ductor opulenti gregis.
huius per omne corpus effuso coma
dependet auro, tergore ex huius noui
aurata reges sceptrata tantalei gerunt.

d' Possessor huius regnat, hunc cunctae domus 230
fortuna sequitur. tuta seposita sacer
in parte capit prata, quae cludit lapis.
[*fatale saxeo pascuum muro tegens.*]

. . . . .
. . . . .

211 uiro *E* (*literae iro a 2 m.*) || 214 licent *E* (*lit. ent a 2 m.*) || 220 nefas *E* (*lit. fas a 2 m.*) || 221 reliquit *E* (*sed t a m. 2 in ras. reliquit E¹?*) || 222^b 223^a *sustulit R.P.* || 227 infuso *A* effuso *E* || 228 dependet *E²* || uiro *E* auro *A* || cuius e tergo ω tergore ex huius *ci. Bo.* || 229 tantalei *Ac* tantali *ME* tantalei *Lip.* || 230 tantae *A* cunctae *E Voss.* || 233 sacro pascuum ψ saxeo pecus α saxeo pascuum *E* ψ || more ψ muro *E t. Gr. α ψ (R) uersum deleuit L. Mueller. lacunam 2 uersuum statuit R.P.* ||

- d Hunc facinus ingens ausus assumpta in scelus
 consorte nostri perfidus thalami auehit. 235
 hinc omne cladis mutuae fluxit malum.
 per regna trepidus exul erraui mea.
 pars nulla generis tuta ab insidiis uacat.
- d' Corrupta coniunx, imperi quassa est fides,
 domus aegra, dubius sanguis est, certi nihil 240
 nisi frater hostis. quid stupes? tandem incipe
 animoque sume Tantalum et Pelopem aspice:
 ad haec manus exempla poscuntur meae.
- d Profare dirum qua caput mactem uia.
 SAT. ferro peremptus spiritum inimicum expuat. 245
 ATR. de fine poenae loqueris, ego poenam uolo.
 perimat tyrannus lenis, in regno meo
 mors inpetratur.
 SAT. nulla te pietas mouet?
- d' ATR. Excede pietas, si modo in nostra domo
 umquam fuisti. dira furiarum cohors 250
 discorsque Erinnyes ueniat et geminas faces
 Megaera quatiens. non satis magno meum
 ardet furore pectus, impleri iuuat
 maiore monstro.
- e SAT. Quid noui rabidus struis?
 ATR. nil quod doloris capiat assueti modum. 255
 nullum relinquam facinus et nullum est satis.
- e' SAT. Ferrum?
 ATR. parum est.
 SAT. quid ignis? F. CXXIII
 ATR. etiamnunc parum est.
 SAT. quonam ergo telo tantus utetur dolor?
 ATR. ipso Thyeste.
 SAT. maius hoc ira est malum.
- f ATR. Fateor. tumultus pectora attonitus quatit 260
 penitusque uoluit, rapior et quo nescio,

237 errauit *A* erraui *E* || 238 nulla nostri (nostra
 ψ) *A* nulla generis *EME* || 244 iactem *E* mactem *A* ||
 248 impetretur α ||

sed rapior. imo mugit e fundo solum,
tonat dies serenus ac totis domus
ut fracta tectis crepuit et moti lares
uertere uultum: fiat hoc, fiat nefas,
quod di timetis. 265

f' SAT. Facere quid tandem paras?
ATR. nescio quid animus maius et solito amplius
supraque fines moris humani tumet
instatque pigris manibus. haud quid sit scio,
sed grande quiddam est. ita sit. hoc anime occupa. 270
dignum est Thyeste facinus et dignum Atreo.

g Uterque faciat. — uidit infandas domus
odrysia mensas. — fateor, inmane est scelus,
sed occupatum: maius hoc aliquid dolor
inueniat. animum Daulis inspira parens 275
sororque. causa est similis: assiste et manum
inpelle nostram. — liberos auidus pater
gaudensque laceret et suos artus edat.

g' Bene est. abunde est. hic placet poenae modus
tantisper. ubinam est? tam diu cur innocens 280
uersatur Atreus? tota iam ante oculos meos
imago caedis errat, ingesta orbitas
in ora patris. anime quid rursus times
et ante rem subsidis? audendum est, age.
quod est in isto scelere praecipuum nefas, 285
hoc ipse faciet.

h SAT. Sed quibus captus dolis
nostros dabit perductus in laqueos pedem?
inimica credit cuncta.

ATR. non poterat capi,
nisi capere uellet. regna nunc sperat mea.

268 timet ψ tumet $E\alpha$ || 269 ^manimus E || 270 in-
cipe A occupa E un. ex *Pall.* || 272 uterque A quod
uterque E || 275 animum gnati ψ an. filii A animum dau-
lis E || 276 soror est ψ sororque $E\alpha$ || 277 parens A
pater E || 282 uerba ingesta orbitas in ora patris om. ψ ,
tuentur $\alpha\epsilon$ || 286 faciat α faciet $E\psi$ || 288 poterit A po-
terat ϵ un. ex *Pall.* ||

hac spe minanti fulmen occurret Ioui,
 h' Hac spe subibit gurgitis tumidi minas
 dubiumque libycae Syrtis intrabit fretum,
 hac spe, quod esse maximum retur malum,
 fratrem uidebit.

SAT. quis fidem pacis dabit?
 cui tanta credet?

ATR. credula est spes inproba.

i Gnatis tamen mandata quae patruo ferant
 dabimus: relictis exul hospitiis uagus
 regno ut miseria s mutet atque Argos regat
 ex parte dominus. si nimis durus preces
 spernet Thyestes: liberos eius rudes
 malisque fessos grauibus et faciles capi
 preces mouebunt.

i' Hinc uetus regni furor
 illinc egestas tristis ac durus labor

quamuis rigentem tot malis subigent uirum.

SAT. iam tempus illi fecit aerumnas leues.

ATR. erras: malorum sensus accrescit die.
 leue est miseria s ferre, perferre est graue.

k SAT. Alios ministros consili tristis lege:
 peiora iuuenes facile praecepta audiunt,
 in patre facient, quicquid in patruo doces.
 saepe in magistrum scelera redierunt sua.

k' ATR. Vt nemo doceat fraudis et sceleris uias:
 regnum docebit. ne mali fiant times?
 nascuntur istud. quod uocas saeuum asperum
 agique dure credis et nimium inpie,
 fortasse et illic agitur.

290 legitur in *E* post u. 293 || 300 eius rudes ω aeu
 r. ci. *NHs.*, melius r. ci. *L. Mueller.* || 302 precommoue-
 bunt uel prece mouebunt ψ prece commouebo *EME un.*
ex Pall. prece commoue bunt ci. *L. Mueller.* preces moue-
 bunt α || 303 hinc durus ω ac durus *Bo.* || 307 est
 graue *E* est om. *A* || 308 consiliis (s eras. in *R*) tristis ψ
 consiliis istis α consilii tristis *II Pall.*, consili tristis *E*
 (*t. Gr.*) || 309 ATR. peiora *E* ATR. om. *A* ||

- k SAT. Hanc fraudem scient F. CXXIII
gnati parari?
ATR. tacita tam rudibus fides
non est in annis, detegent forsā dolos:
tacere multis discitur uitae malis.
- k' SAT. Ipsosque, per quos fallere alium cogitas, 320
falles, ut ipsi crimine et culpa uacent?
ATR. quid enim necesse est liberos sceleri meo
inserere? per nos odia se nostra explicent. —
- i Male agis, recedis anime. si parcis tuis, 325
parces et illis: consili Agamemnon mei
sciens minister fiat et patri sciens
Menelaus assit. prolis incertae fides
ex hoc petatur scelere. si bellā abnuunt
et gerere nolunt odia, si patrum uocant:
pater est. eatur. 330
- i' Multa sed trepidus solet
detegere uultus, magna nolentem quoque
consilia produnt: nesciant quantae rei
fiant ministri. nostra tu coepta occules.
SAT. haud sum monendus: ista nostro in pectore
fides timorque, sed magis claudet fides. 335

CHORVS

[*Tandem regia nobilis,
antiqui genus Inachi,
fratrum composuit minas.*]

- a Quis uos exagitat furor
alternis dare sanguinem 340

317 ATR. *E om. A* || 319 ATR. tacere *A* ATR.
om. E || 320 ipsosne *A* ipsosque *E* || 321 falles ATR. at
ipsi *A* falles ut ipsi *E* || 325 illi *A* illis *E* || 326 in-
sciens *E* sciens *A* || patris cliens *A* patri sciens *E* ||
328 qui bella *E* si b. *A* || 329 patrum *A* patrum *E* ||
333 occule uel oculo *A* occules *E* || 335 claudit *A* clau-
det *e* || CHORVS *EA* || 336—338 *eieci ab hoc loco alienos.*
Verum initium carminis abreptum esse suspicor. ||

et sceptrum scelere aggredi?
nescitis cupidi arcium
regnum quo iaceat loco.

- b   Regem non faciunt opes,
non uestis tyriae color, 345
non frontis nota regiae,
non auro nitidae fores: 347
[non quicquid fodit occidens 353
aut unda Tagus aurea
claro deuehit alueo,] 355
non quicquid libycis terit
feruens area messibus. 357
- c   Rex est qui posuit metus 348
et diri mala pectoris,
quem non ambitio inpotens 350
et numquam stabilis fauor
uulgi praecipitis mouet, 352
- c'   Quem non concutiet cadens 358
obliqui uia fulminis
non Euris rapiens mare, 360
aut saeuo rabidus freto
uentosi tumor Hadriae.
- b'   Quem non lancea militis,
non strictus domuit chalybs,
qui tuto positus loco 365
infra se uidet omnia
occurritque suo libens
fato nec queritur mori.

---

347 trabes *A* et *Lactant.* ad. *Stat. Theb. IV 530*, ubi
uu. 342—352 affert. fores *E* || 353—357 huc reposui cum
Swoboda. 253—355 desunt in *E* || 359 oblunqui *E* || 361
rapidus *A* rabidus *E* || 363 immitis *E* militis *A* ||

d	Reges conueniant licet, qui sparsos agitant Dahas, qui rubri uada litoris et gemmis mare lucidis late sanguineum tenent, aut qui caspia fortibus recludunt iuga Sarmatis,	370 375
e	Certet Danuuii uadum audet qui pedes ingredi, et (quocumque loco iacent) Seres uellere nobiles :	379
d'	Nil ullis opus est equis, nil armis et inertibus telis, quae procul ingerit Parthus cum simulat fugas : admotis nihil est opus urbes sternere machinis longe saxa rotantibus :	381 385
e'	Rex est, qui metuet nihil rex est, qui cupiet nihil. mens regnum bona possidet hoc regnum sibi quisque dat.	389 380 390
f	Stet quicumque uolet potens aulae culmine lubrico : me dulcis saturet quies, obscuro positus loco leni perfruar otio.	F. CXXV 395

---

370 dachos uel dacos ψ dacas α dahas *E* || 372 aut *A* et *E* un. ex *Pall.* || 376 danubium licet *A* danubii uadum *E* || 380 reuocauit post u. 389 auctore *Swoboda* || 388 metuit ω metuet scripsi || 389 om. *A* rex est quiue cupit nihil *codex Fabricii* rex est qui cupit nihil in *marg. al. atram.* *R* rex est quique c. n. *ME* r. e. q. cupiet n. *E* un. ex *Pall.* ||

- f' Nullis nota Quiritibus
aetas per tacitum fluat.
sic cum transierint mei
nullo cum strepitu dies,
plebeius moriar senex. 400
- g (ἐπ.) Illi mors grauis incubat,
qui notus nimis omnibus,
ignotus moritur sibi.

THYESTES. TANTALVS. PLISTHENES TACITVS.

- a Optata patriae tecta et argolicas opes,
miserisque summum ac maximum exilibus bonum, 405
tractum soli natalis et patrios deos
(si sunt tamen di) cerno, Cyclopum sacras
turres labore maius humano decus,
celebrata iuueni stadia per quae nobilis
palmam paterno non semel curru tuli. 410
- b Occurret Argos, populus occurret frequens,
sed nempe et Atreus. repete siluestres fugas
saltusque densos potius et mixtam feris
similemque uitam. clarus hic regni nitor
fulgore non est quod oculos falso auferat. 415
[cum quod datur spectabis, et dantem adspice]
- c Modo inter illa quae putant cuncti aspera
fortis fui laetusque, nunc contra in metus
reuoluor, animus haeret ac retro cupit
corpus referre, moueo nolentem gradum. 420
TANT. pigro (quid hoc est?) genitor incessu stupel

396 notaque coetibus ci. *L. Mueller* || 401. 402 in-
uerso ordine leguntur in *E*, corr. 2 uel 3 m. litteris adscri-
ptis. || Thyestes. Phylistenes *A* THYESTES. TANTA-
LVS. PLISTHEVES. TACITVS. *E* || 406 tactum *Ae* tra-
ctum *Bo*. || 412 subnempe *E* repetet *E* (t del. 3 m.) ||
415 qui ψ quod *Ea* uersum om. un. ex *Pall.*, *g* || 416 quo ψ
quid *aR* quod *E* uersum del. *R.P.* || 421 *Phy. A* TANT. *E*
(sic per totam scaenam) ||

uultumque uersat seque in incerto tenet.

c' THY. Quid anime pendes, quidue consilium diu
tam facile torques? rebus incertissimis
fratri atque regno credis ac metuis mala
iam uicta, iam mansueta et aerumnas fugis
bene collocatas? esse iam miserum iuuat.
reflecte gressum dum licet teque eripe. 425

d TANT. Quae causa cogit genitor a patria gradum
referre uisa? cur bonis tantis sinum
subducis? ira frater abiecta redit
partemque regni reddit et lacerae domus
conponit artus teque restituit tibi. 430

c THY. Causam timoris ipse quam ignoro exigis.
nihil timendum uideo, sed timeo tamen.
placet ire, pigris membra sed genubus labant
alioque quam quo nitor abductus feror.
sic concitatam remige et uelo ratem
aestus resistens remigi et uelo refert. 435

c' TANT. Euince quicquid obstat et mentem inpedit
reducemque quanta praemia expectent uide.
pater, potes regnare. 440

THY. cum possim mori.

summa est potestas nulla si cupias nihil.

TANT. gnatis relinques.

THY. non capit regnum duos.

TANT. miser esse mauult esse qui felix potest? 445

e THY. Mihi crede, falsis magna nominibus placent,
frustra timentur dura. dum excelsus steti,
numquam pauere destiti atque ipsum mei
ferrum timere lateris. o quantum bonum est
obstare nulli. [*capere securas dapes*
humi iacentem.] scelera non intrant casas 450

428 deflecte *A* refl. ϵ || 436 subgenubus *E* sed geni-
bus *A* || 438 uento *A* uelo ϵ || 439 resurgens ψ resistens
 $\alpha\epsilon$ || 440 peruince *A* euince *E* uince *R10* || 443 TANT.
(Phy. *A*) summa est potestas. THY. nulla s. c. n. ω *Tan-*
tali et Thyestae nomina sustulit NHs. || 450^b 451^a *eiecti, con-*
flata ex eis quae secuntur. || 451 casam α casas *E\psi* ||

tutusque mensa capitur angusta cibus.
 uenenum in auro bibitur. expertus loquor:
 malam bonae praeferre fortunam licet.

F. CXXVI

e' Non uertice alti montis inpositam domum
 et eminentem ciuitas humilis tremit,
 nec fulget altis splendidum tectis ebur,
 somnosque non defendit excubitor meos.

455

non classibus piscamur et retro mare
 iacta fugamus mole nec uentrem improbum
 alimus tributo gentium: nullus mihi
 ultra Getas metatur et Parthos ager.

460

e'' Non ture colimur nec meae excluso Ioue
 ornantur arae, nulla culminibus meis
 inposita nutat silua, nec fumant manu
 succensa multa stagna, nec somno dies
 bacchoque nox iungenda peruigili datur:
 sed non timemur, tuta sine telo est domus
 rebusque paruis alta praestatur quies.
 inmane regnum est posse sine regno pati.

465

470

a' TANT. Nec abnuendum est, si dat imperium deus.
 THY. nec adpetendum est.

TANT. frater ut regnes rogat.

THY. rogat? timendum est. errat hic aliquis dolus.

TANT. redire pietas unde summoti est solet,
 reparatque uires iustus amissas amor.

475

a' THY. Amat Thyesten frater? aethereas prius
 perfundet Arctos pontus et siculi rapax
 consistet aestus unda et ionio seges
 matura pelago. surget et lucem dabit
 nox atra terris, ante cum flammis aquae
 cum morte uita cum mari uentus fidem

480

---

452 totusque *E* tutusque *A* || angusta cibus *E* (*litt.*
sta ci s a 2 m.) || 460 non *A* nec *ER* || 462 metitur *A* me-
 tatur *ME un. ex Pall. R* || 467 ducenda *A* iungenda *E* ||
 468 timemus α timemur *ER* || 471 est ϵ *om. A* || 472
 THY. *A om. E* || est *E om. A* || Phy. frater *A* Phy. *om.*
E || TANT. frater *scripsi* ||

foedusque iungent.

TANT. quam tamen fraudem times?

b' THY. Omnem: timori quem meo statuam modum?
tantum potest quantum odit.

TANT. in te quid potest?

THY. pro me nihil iam metuo, uos facitis mihi 485
Atrea timendum.

TANT. decipi captus times?

THY. serum est cauendi tempus in mediis malis.

f Eatur. unum genitor hoc testor tamen:
ego uos sequor non duco.

TANT. respiciet deus 490
bene cogitata. — perge non dubio gradu.

ATREVS. THYESTES. TANTALVS PLISTHENES TACITI.

a Plagis tenetur clausa dispositis fera:
et ipsum et una generis inuisi indolem
iunctam parenti cerno. iam tuto loco
uersantur odia: uenit in nostras manus
tandem Thyestes, uenit, et totus quidem. 495

b Vix tempero animo, uix dolor frenos capit.
sic cum feras uestigat et longo sagax
loro tenetur Vmber ac presso uias
scrutatur ore dum procul lento suem
odore sentit: paret et tacito locum 500
rostro pererrat. praeda cum propior fuit,
cervice tota pugnat et gemitu uocat
dominum morantem seque relinquenti eripit.

b' Cum sperat ira sanguinem nescit tegi,

484 quantum p. tant. od. α tantum p. quantum o.
Eψ || 487 THY. om. ω restituit Grut. || 488 THY. εψ,
om. A. hoc hortamen est A al' orton tamen R supra lin.
hoc testor tamen MEE || Atreus. Thyestes A. ATREVS.
THYESTES. TANTALVS. PLISTHENES. T|A|C|I|T|I|
E || 493 in loco A in om. E || 496 frenos dolor E dol.
fr. A || 497 feras E (s a m. 2.) || uestigat E (ultima litera
a m. 2.) || 498 loto E loro A || 504 spirat ψ sperat EA ||

tamen tegatur. aspice ut multo grauis
squalore uultus obruat maestos coma,
quam foeda iaceat barba. praestetur fides.
fratrem iuuat uidere. complexus mihi
redde expetitos. quicquid irarum fuit,
transierit. ex hoc sanguis ac pietas die
colantur, animis odia damnata excidant. 505 510

a' THY. Diluere possem cuncta nisi talis fores.

sed fateor Atreu fateor, admisi omnia
quae credidisti. pessimam causam meam
hodierna pietas fecit. est prorsus nocens
quicumque uisus tam bono fratri est nocens. F. CXXVII 515

c Lacrimis agendum est: supplicem primus uides,
hae te precantur pedibus intactae manus:
ponatur omnis ira et ex animo tumor
erasus abeat. obsides fidei accipe
hos innocentes frater. 520

ATR. a genibus manus
aufer meosque potius amplexus pete.

c' Vos quoque senum praesidia tot iuuenes meo
pendete collo. squalidam uestem exue
oculisque nostris parce et ornatus cape
pares meis laetusque fraterni imperi
capesse partem. maior haec laus est mea
fratri paternum reddere incolumi decus.
[habere regnum casus est, uirtus dare.] 525

c'' THY. Di paria frater pretia pro tantis tibi
meritis rependant. regiam capitis notam
squalor recusat noster et sceptrum manus
infausta refugit. liceat in media mihi
latere turba. 530

ATR. recipit hoc regnum duos.

507 iacet E iaceat A || praestatur ψ praestetur
Eα || 509 iratum ε || 518 uincte uel uincte uel nictē ψ
intactae Eα || 524 pendente E¹ pendete E³A || 526 qua-
les mei sunt laetusque A pares meis laetusque MEε ||
frater ψ partem α fraterni ε || 527 capesse frater α ||
529 cuninis inclusi ||

- THY. meum esse credo, quicquid est, frater, tuum. 535
 d ATR. Quis influentis dona fortunae abnuat?
 THY. expertus est quicumque, quam facile effluant.
 ATR. fratrem potiri gloria ingenti uetas?
 THY. tua iam peracta gloria est, restat mea:
 respuere certum est regna consilium mihi. 540
 d' ATR. Meam relinquam, nisi tuam partem accipis.
 THY. accipio. regni nomen inpositi feram,
 sed iura et arma seruiant mecum tibi.
 ATR. inposita capiti uincla uenerando gere.
 ego destinatas uictimas superis dabo. 545

CHORVS

- a Credat hoc quisquam? ferus ille et acer
 nec potens mentis truculentus Atreus
 fratris aspectu stupefactus haesit.
 a' Nulla uis maior pietate uera est:
 iurgia externis inimica durant, 550
 quos amor uerus tenuit, tenebit.
 b Ira cum magnis agitata causis
 gratiam rupit cecinitque bellum,
 cum leues frenis sonuere turmae,
 fulsit hinc illinc agitatus ensis, 555
 b' Quem mouet crebro furibundus ictu
 sanguinem Mauors cupiens recentem:
 opprimit ferrum manibusque iunctis
 ducit ad pacem pietas negantes.
 c Otium tanto subitum e tumultu 560
 quis deus fecit? modo per Mycenae
 arma ciuile crepuere belli.

---

541 ni tuam *E* || 544 regē *E* gere *A* || CHORVS *EA* ||
 558 opprimet *E* opprimit *A* ||

pallidae natos tenuere matres,
 uxor armato timuit marito,
 cum manum inuitus sequeretur ensis, 565
 sordidus pacis uitio quietae.

c' Ille labentes renouare muros,
 hic situ quassas stabilire turres,
 ferreis portas cohibere claustris
 ille certabat pauidusque pinnis 570
 anxiae noctis uigil incubabat.
 peior est bello timor ipse belli

. . . . .

d (ἐπ.) Iam minae saeui cecidere ferri,
 iam silet murmur graue classicorum,
 iam tacet stridor litui strepentis: 575
 alta pax urbi reuocata laetae.

e Sic ubi ex alto tumuere fluctus,
 Bruttium Coro feriente pontum, F. CXXVIII
 Scylla pulsatis resonat cauernis,
 ac mare in portu timuere nautae 580
 quod rapax haustum reuomit Charybdis,

e' Et ferus Cyclops metuit parentem
 rupe feruentis residens in Aetnae,
 ne superfusus uioletur undis
 ignis aeternis resonans caminis 585

---

563 matres tremuere natis α m. tenuere natos ψ natos
 tenuere matres E || 564 amato E armato A || 566 sor-
 dibus E sordidus A || 571 nocti A noctis ER (sed s
 eras.) || 572 ultimus strophae uersus uidetur intercidis-
 se || 576 urbis A urbi ε || 578 ponto feriente chorum ψ pon-
 tum feriente coro α choro f. pontum E uersum in suspi-
 tionem uocat R.P. || 580 in totum ψ intortum α inportu E
 in portu ME un. ex Pall. || 581 auster uel ausit uel aufert ψ
 haustum Eα || 585 aetnaeis α aeternis εψ ||

[et putat mergi sua posse pauper
regna Laertes Ithaca tremente.]

f Si suae uentis cecidere uires, 588
alta, quae nauis timuit secare 590
hinc et hinc fuis spatiosa uelis,
strata ludenti patuere cumbae. 592

f' Mitius stagno pelagus recumbit 589
et uacat mersos numerare pisces 593
hic ubi ingenti modo sub procella
Cyclades pontum timuere motae. 595

g Nulla sors longa est: dolor ac uoluptas
inuicem cedunt, breuior uoluptas.
ima permutat leuis hora summis.

h Ille, qui donat diadema fronti,
quem genu nixae tremuere gentes, 600
cuius ad nutum posuere bella
Medus et Phoebi propioris Indus
et Dahae Parthis equitem minati:

g' Anxius sceptrum tenet et mouentes
cuncta diuinat metuitque casus 605
mobiles rerum dubiumque tempus.

h' Vos quibus rector maris atque terrae
ius dedit magnum necis atque uitae,
ponite inflatos tumidosque uultus:
quicquid a uobis minor expauescit, 610
maior hoc uobis dominus minatur.

586. 587 *interpolatos esse uidit R.P. lacunam statui*
unius u. || 589 post 592 reuocauit R.P. || 591 spetiosa E ||
597 om. E¹, in marg. E² || 598 breuis A leuis Eψ || 603
dacae A dahae E || 605 diuitias A diuinus cod. Colo-
niensis. c. diuinat MEE || 610 extimescit A expauescit E ||

g" Omne sub regno grauiore regnum est:
quem dies uidit ueniens superbum,
hunc dies uidit fugiens iacentem.

i Nemo confidat nimium secundis, 615
nemo desperet meliora lassis:
miscet haec illis prohibetque Clotho
stare fortunam, rotat omne fatum.

i' Nemo tam diuos habuit fauentes, 620
crastinum ut posset sibi polliceri:
res deus nostras celeri citatas
turbine uersat.

NVNTIVS. CHORVS.

a Quis me per auras turbo praecipitem uehet
atraque nube inuoluit ut tantum nefas
eripiat oculis? o domus Pelopi quoque 625
et Tantalo pudenda.

CHOR. quid portas noui?

b NVNT. Quaenam ista regio est? Argos et Sparte pios
sortita fratres et maris gemini premens
fauces Corinthos, an feris Hister fugam
praebens Alanis, an sub aeterna niue 630
Hyrcana tellus, an uagi passim Scythae?

CHOR. quis hic nefandi est conscius monstri locus?
effare et istud pande quodcumque est malum.

b' NVNT. Si steterit animus, si metu corpus rigens 635
remittet artus. haeret in uultu trucis
imago facti. ferte me insanae procul
illo procellae ferte, quo fertur dies
hinc raptus.

CHOR. animos grauius incertos tenes.

616 lapsus uel lapsis *A* lassis *R10 E* (laesis *t. Gron.*) ||
620 possit *A* posset *Eψ* || NVNTIVS CHORVS *E* NVN-
CIVS CHORVS *A* || 624 uoluet *ψ* inuoluet *α* inuoluit *E* ||
627 impios *A* pios *E* || 632 CHO. *A om. E* || 633 CHOR.
effare *E* CHOR. *om. E* ||

quid sit quod horres, ede et auctorem indica.
non quaero quis sit, sed uter. effare ocus.

640

c NVNT. In arce summa pelopíae pars est domus
conuersa ad austros, cuius extremum latus
aequale monti crescit atque urbem premit
et contumacem regibus populum suis
habet sub ictu. fulget hic turbae capax
inmane tectum, cuius auratas trabes
uariis columnae nobiles maculis ferunt.
post ista uulgo nota quae populi colunt,
in multa diues spatia discedit domus.

645

Q. XVI
F. CXXVIII

c' Arcana in imo regio secessu iacet,
alta uetustum ualle conpescens nemus,
penetrare regni, nulla qua laetos solet
praebere ramos arbos aut ferro coli,
sed taxus et cupressus et nigra ilice
obscura nutat silua, quam supra eminens
despectat alte quercus et uincit nemus.
hinc auspicari regna Tantalidae solent,
hinc petere lassis rebus ac dubiis opem.

650

655

c'' Affixa inhaerent dona, uocales tubae
fractique currus spolia myrtoi maris,
uictaeque falsis axibus pendent rotae,
et omne gentis facinus, hoc phrygius loco
fixus tiaras Pelopis, hic praeda hostium
et de triumpho picta barbarico chlamys.
fons stat sub umbra tristis et nigra piger

660

665

639 effer autorem *A* ede et auctorem *E* || 640 non
quaero quis sit sed ψ (*nisi quod non nulli*: non quis sed,
uel: non quid sit sed) non quaero quis sed α non quero
quid sit sed *EMER* || 641 pelopis pars est domus ψ pe-
lopi una est pars domus α pelepeae pars e. d. *ME* pelo-
paeae p. e. d. *E* pelopiae *Bo.* || 647 columbae α co-
lumpnae *E\psi* || 650 regia recessu *A* regia ϵ secessu *E*
regio secessu ψ || patet *A* iacet *EME* || 655 supremiens
E || 658 lassiss *AE* (*laesis E t. Gr.*) et *A* ac *E* || 661 ui-
ctaeque *E* uictaeque *A* fultaeque *ci. NHs.* iunctaeque *ci.*
Bo. || 663 pelops *E* || 664 camus *E* (*sed u a 1 m. corr.*
in y) ||

haeret palude. talis est dirae Stygis
deformis unda quae facit caelo fidem.

c''' Hic nocte caeca gemere feralis deos
fama est, catenis lucus excussis sonat
ululantque manes. quicquid audire est metus, 670
illic uidetur: errat antiquis uetus
emissa bustis turba et insultant loco
maiora notis monstra, quin tota solet
micare silua flamma et excelsae trabes
ardent sine igne. saepe latratu nemus 675
trino remugit, saepe simulacris domus
attonita magnis.

d Nec dies sedat metum,
nox propria luco est et superstitio inferum
in luce media regnat. hinc orantibus
responsa dantur certa, cum ingenti sono 680
laxantur adyto fata et inmugit specus
uocem deo soluente. quo postquam furens
intrauit Atreus liberos fratris trahens:
ornantur arae. quis queat digne eloqui?

d' Post terga iuuenum nobiles reuocat manus 685
et maesta uitta capita purpurea ligat.
non tura desunt, non sacer bacchi liquor
tangensue fusa uictimam culter mola.
seruatur omnis ordo, ne tantum nefas
non rite fiat. 690

CHOR. quis manum ferro admouet?

NVNT. ipse est sacerdos, ipse funesta prece
letale carmen ore uiolento canit.

e Stat ipse ad aras, ipse deuotos neci
contrectat et conponit et ferro admouet,
attendit ipse: nulla pars sacri perit. 695
lucus tremescit, tota succusso solo.

668 nocte tota *A* n. cæca *E* || 672 ioco *E* loco *A* ||
flamma sylua *A* silua fl. *E* || 685 reuocat *A* religat *Re*
renodat *un. ex Pal.* || 688 fusa ψ salsa *Ae* || 695 accen-
dit α attendit *MEE t. Gr. \psi* ||

nutauit aula, dubia quo pondus daret
ac fluctuanti similis. e laeuo aethere,
atrum cucurrit limitem sidus trahens.

- e' Libata in ignes uina mutato fluunt 700
cruenta baccho. regium capiti decus
bis terque lapsum est. fleuit in templis ebur.
mouere cunctos monstra, sed solus sibi
inmotus Atreus constat atque ultro deos
terret minantes. iamque dimissa mora 705
adsistit aris toruum et obliquum intuens.

- f Ieiuna siluis qualis in gangeticis F.CXXX
inter iuuenos tigris errauit duos,
utriusque praedae cupida (quo primum ferat
incerta morsus flectit huc rictus suos 710
illo reflectit et famem dubiam tenet),

- f' Sic dirus Atreus capita deuota inpiæ
speculatur iræ. quem prius mactet sibi,
dubitatur, secunda deinde quem caede inmolet.
nec interest, sed dubitat et saeuum scelus 715
iuuat ordinare.

CHOR. quem tamen ferro occupat?

- g NVNT. Primus locus (ne deesse pietatem putes)
auo dicatur, Tantalus prima hostia est.

CHOR. quo iuuenis animo, quo tulit uultu necem?

- h NVNT. Stetit sui securus et non est preces 720
perire frustra passus. ast illi ferus
in uulnere ensem abscondit et penitus premens
iugulo manum commisit. educto stetit
ferro cadauer cumque dubitasset diu
hac parte an illa caderet, in patrum cadit. 725

- h' Tunc ille ad aras Plithenem saeuus trahit
adicitque fratri, colla percussa amputat,

704 deas α deos ψε || 706 assiluit A adsistit Eψ ||
709 primos α primum Eψ || 710 hoc E huc A || 712 du-
rus ER dirus A || 713 speculator ER (in R suprascr.
al' tur) speculatur A || mactet stygi ci. NHs. || 714 se-
cundam E secunda A || 715 tantum (al' sceuū rec. m. R)
scelus A saeuum sc. E ||

ceruice caesa truncus in prouum ruit,
querulum cucurrit murmure incerto caput.

CHOR. quid deinde gemina caede perfunctus facit? 730
puerone parcit? an scelus sceleri ingerit?

f NVNT. Silua iubatus qualis armenia leo
in caede multa uictor armento incubat
(cruore rictus madidus et pulsa fame
non ponit iras: hinc et hinc tauros premens 735
uitulis minatur, dente iam lasso piger):

f' Non aliter Atreus saeuit atque ira tumet
ferrumque gemina caede perfusum tenens,
oblitus in quem fureret, infesta manu
exegit ultra corpus. at pueri statim 740
pectore receptus ensis in tergo exstitit.

g' Cadit ille et aras sanguine extinguens suo
per utrumque uulnus moritur.

CHOR. o saeuum scelus.

NVNT. exhorruistis? hactenus si stat nefas,
pius est. 745

e CHOR. An ultra maius aut atrocius
natura recipit?

NVNT. sceleris hunc finem putas?
gradus est.

CHOR. quid ultra potuit? obiecit feris
lanianda fors corpora atque igne arcuit.

NVNT. utinam arcuisset. ne tegat functos humus,
nec soluat ignis, auihus epulandos licet 750
ferisque triste pabulum saeuus trahat.

e' Votum est sub hoc, quod esse supplicium solet:
pater insepultos spectet. o nullo scelus
credibile in aeuo quodque posteritas neget.
erepta uiuis exta pectoribus tremunt 755
spirantque uenae corque adhuc pauidum salit.

---

731 scelere *E* sceleri *A* || 739 rueret ψ fureret
Ea || 741 exiit α stetit *ME* extitit $\psi\epsilon$ || 744 non stat *A*
stetit *R* si stat *E* || 745 plus est *A* pius est *E* || 750
ne *A* nec *E* || 751 tradat *E* ||

at ille fibras tractat ac fata inspicit
et adhuc calentes uiscerum uenas notat.

h Postquam hostiae placuere: securus uacat
iam fratris epulis. ipse diuisum secat 760
in membra corpus: amputat trunco tenus
umeros patentes et lacertorum moras,
denudat artus durus atque ossa amputat,
tantum ora seruat et datas fidei manus.

h' Haec ueribus haerent uiscera et lentis data 765
stillant caminis, illa flammatus latex
candente aeno iactat. inpositas dapes
transiluit ignis inque trepidantes focos F. CXXXI
bis ter regestus et pati iussus moram
inuitus ardet. stridet in ueribus iecur. 770

i Nec facile dicam corpora an flammae gemant.
gemuere. piceos ignis in fumos abit,
et ipse fumus tristis ac nebula grauis
non rectus exit seque in excelsum leuat:
spissus penates nube deformi obsidet. 775

k O Phoebe patiens, fugeris retro licet
medioque ruptum merseris caelo diem,
sero occidisti. . . . .
. . . . . [*lancinat gnatos pater*
artusque mandit ore funesto suos.
nitet fluente madidus unguento comam 780
grauisque uino. saepe praeclusae cibum
tenuere fauces.] . . . . .
. . . . . in malis unum hoc tuis
bonum est, Thyesta, quod mala ignoras tua.
k' Sed et hoc peribit. uerterit currus licet

757 incipit E || 761 lancinat ci. NHs. || 763 delendum censet Barthius auctoritate codicis, perueteris calamo exarati. || 767 querente aeno A (haeno α) candente aeno E || 768 crepitantes A trepidantes Eψ (R) || 772 piceus A piceos E || 775 ipsos ω spissus ci. NHs. || 778^b — 782^a (lancinat — fauces) del. R.P. || 780 coma ψ comam ε α || 781 reclusae E praecl. A || 784 currus ψε ||

sibi ipse Titan obuium ducens iter 785
tenebrisque facinus obruat tetrum nouis
nox missa ab ortu tempore alieno grauis:
tamen uidendum est, tota patefiant mala.

CHORVS

- a Quo terrarum superumque parens,
cuius ad ortus noctis opacae 790
decus omne fugit, quo uertis iter
medioque diem perdis Olympo? 792
- b Nondum serae nuntius horae 794
nocturna uocat lumina Vesper, 795
nondum hesperiae flexura rotae
iubet emeritos soluere currus:
nondum in noctem uergente die
tertia misit bucina signum,
stupet ad subitae tempora cenae 800
nondum fessis bubus arator. 801
- a' Cur Phoebe tuos rapis adspectus? 793
quid te aetherio pepulit cursu? 802
quae causa tuos
limite certo deiecit equos?
- b' Numquid aperto carcere Ditis 805
uicti temptant bella gigantes?
numquid Tityos pectore fesso
renouat ueteres saucius iras?
num reiecto [*latus explicuit*] monte Typhoeus? 809
numquid struitur uia phlegraeos 810

788 nota *E* tota *A* || patefient *A* patefiant *E* ||
CHORVS *EA* || 789 potens *ci. NHe.* || 791 cecus *E* ||
793 *post u.* 801 collocauit *R.P.* || 798 in nocentem *E* ||
809 latus explicuit *del. R.P.* ||

	alta per hostes et thessalicum thressa premitur Pelion Ossa ?	813
e	Stupet eo os adsueta deo tradere frenos genetrix primae roscida lucis, peruersa sui limina regni nescit fessos tingere currus nec fumantes sudore iubas mergere ponto.	816 820
e'	Ipsē insueto nouus hospitio Sol auroram uidet occiduus tenebrasque iubet surgere nondum nocte parata. non succedunt astra nec ullo micat igne polus, non luna graues digerit umbras.	 825
d	Sed quicquid id est, utinam nox sit. trepidant trepidant pectora magno percussa metu, ne fatali cuncta ruina quassata labent, iterum terras et mare et ignes et uaga picti sidera mundi natura tegas iterumque deos hominesque premat deforme chaos.	830 832 835 836 F. CXXXII 837 833 ^a 833 ^b 834
d'	Non aeternae facis exortu dux astrorum saecula ducens dabit aestatis brumaeque notas.	838 840

uersus 814. 815 *a propria sede* (p. u. 881) *huc male delatos esse intellexit R.P.* || 816 *en stupet Eos ci. Swo-boda* || 828 *nec A non E* || 830 *trepidant pectora (uel pectore) magno ψ, trep. nostra p. m. A trepidant trepidant p. m. Rē* || 831 *perculsa æ percussa ψ* || 833. 834 (*iterumque — chaos*) *post u. 837 (— tegas) reuocauit cum R.P.* || 837 *tegat ω tegas ci. R.P.* || 838 *aetheriae uel alternae ci. NHs.* || 840 *aestates E aestatis A* ||

non phoebeis obuia flammis
 demet nocti luna timores
 uincetque sui fratris habenas
 curuo breuius limite currens.
 ibit in unum congesta sinum
 turba deorum. 845

e   Hic qui sacris peruius astris
 secatur obliquo tramite zonas
 flectens longos Signifer annos
 lapsa uidebit sidera labens. 850
 hic qui nondum uere benigno
 reddit Zephyro uela tepenti,
 praeceps aries ibit in undas
 per quas pauidam uexerat Hellen.

e'   Hic, qui nitido Taurus cornu
 praefert Hyadas, secum Geminos
 trahet et curui brachia Cancri.
 leo flammiferis aestibus ardens
 iterum e caelo cadet herculeus,
 cadet in terras Virgo relictas 860
 iustaeque cadent pondera Librae
 secumque trahent Scorpion acrem.

f   Et qui neruo tenet haemonio
 pinnata senex spicula Chiron
 rupto perdet spicula neruo. 865
 pigram referens hiemem gelidus
 cadet Aegoceros, frangesque tuam
 quisquis es urnam. tecum excedent
 ultima caeli sidera Pisces. 869

---

853 aries praeceps ω pr. ar. *scripsi* || 854 uixerat *E*
 uexerat *A*. || 864 spicula neruo *E'g*, sp. Chiron *E'A* ||
 865 om. *E'*, in marg. *E'* || 867 frangetque ω , franges que
ci. Wakefieldus ||

f'	Et qui medias diuidit Vrsas, fluminis instar lubricus Anguis magnoque minor iuncta Draconi frigida duro Cynosura gelu, [custosque sui tardus plaustrī] iam non stabilis ruet Arctophylax monstraque numquam perfusa mari merget condens omnia gurgēs.	872 875 877 870 871
g	Nos e tanto uisi populo digni premeret quos euerso cardine mundus.	878 880
g'	In nos aetas ultima uenit. solitae mundi periēre uices: nihil occasus, nihil ortus erit.	881 814 815
g''	O nos dura sorte creatos, seu perdidimus solem miseri, siue expulimus!	882
h (ἐπ.)	Abeant questus, discede timor. uitae est audus quisquis non uult mundo secum pereunte mori.	885

ATREVS

a	Aequalis astris gradior et cunctos super altum superbo uertice attingens polum. nunc decora regni teneo, nunc solium patris. dimitto superos: summa uotorum attingi.	890
a'	Bene est, abunde est, iam sat est etiam mihi. sed cur satis sit? pergam et inplebo patrem funere suorum. ne quit obstaret pudor, dies recessit: perge dum caelum uacat.	895
b	Vtinam quidem tenere fugientes deos	

870 871 post u. 877 reponendos, u. 876. delendum esse
(cf. Med. 315) uidit R.P. || 877 non instabilis E non sta-
bilis A || ATREVS EA || 895 uacat A uocat E t. Gr. ||
896 quidam E¹ quidem AE³ ||

possem et coactos trahere, ut ultricem dapem
omnes uiderent. quod sat est, uideat pater.
etiam die nolente discutiam tibi
tenebras, miseriae sub quibus latitant tuae.

900

b' Nimis diu conuiuia securo iaces
hilarique uultu, iam satis mensis datum est
satisque baccho, sobrio tanta ad mala
opus est Thyeste. turba famularis fores
templi relaxa, festa patefiat domus.

F. CXXXIII

905

b'' Libet uidere, capita natorum intuens
quos det colores, uerba quae primus dolor
effundat, aut ut spiritu expulso stupens
corpus rigescat. fructus hic operis mei est.
miserum uidere nolo, sed dum fit miser. —

910

c Aperta multa tecta conlucent face.
resupinus ipse purpurae atque auro incubat
uino grauatum fulciens laeua caput.
eructat. o me caelitem excelsissimum
regum atque regem. uota transcendendi mea.
satur est, capaci ducit argento merum.

915

c' Ne parce potu: restat etiamnunc cruor
tot hostiarum. ueteris hunc bacchi color
abscondet. hoc haec mensa cludatur scypho.
mixtum suorum sanguinem genitor bibat,
meum bibisset. ecce, iam cantus ciet
festasque uoces nec satis menti imperat.

920

CHORVS. THYESTES.

a *Chor.* Pectora longis hebetata malis
iam sollicitas ponite curas.

897 et ultricem *E* ut ultr. *A* || 901 conuiuia *corr. ex*
conniua *E*¹ || 903 ad *corr. ex* ac *E*¹ || 910 miserum
uirum uidere *E* uirum *om. A* || 912 purpura *A* purpure
E || 914 omne *E* ψ o me α || 915 regumque regem *A*
regum atque regem *E* || 919 hoc mensa *A* hoc hoc m. ψ
hoc haec m. ϵ || 922 festaque *E* festasque *A* || CHORVS.
THYESTES. *E* Chorus *A* || 923 CHOR. *om. \omega* restitui ||

fugiat maeror fugiatque pauor. 925
 fugiat trepidi comes exilii
 tristis egestas
 rebusque grauis pudor afflictis.
 magis unde cadas quam quo refert.

a' Thy. Magnum ex alto culmine lapsum 930
 stabilem in plano figere gressum.
 magnum ingenti strage malorum
 pressum fracti pondera regni
 non inflexa ceruice pati
 nec degenerem uictumque malis 935
 rectum inpositas ferre ruinas.

b Chor. Sed iam saeui nubila fati 938
 pelle ac miseri [*tempore in omni*] dimitte notas, 939
 redeant uultus ad laeta boni, 940
 ueterem ex animo mitte Thyesten. —

THY. Proprium hoc miser os sequitur uitium
 b' numquam rebus credere laetis.
 redeat felix fortuna licet,
 tamen afflictos gaudere piget. 945

c Thy. Quid me reuocas festumque uetas
 celebrare diem? quid flere iubes
 nulla surgens dolor ex causa?
 quis me prohibet flore decenti
 uincire comam? prohibet prohibet. 950

c' Chor. Vernae capiti fluxere rosae,
 pingui madidus crinis amomo

---

930 THY. *om. ω restitui* || 937 CHOR. *om. ω addidi* ||
 938 temporis omnes *A* tempore in omni *E del. R.P.* || 942
 THY. *E om. A* || 946 CHO. *E om. A* THY. *scripsi* || 949 quid
 me prohibes *ci. NHs.* || recenti *α* || 950 uincere *E* uin-
 cire *A* || prohibes prohibes *ci. NHs.* || 951 CHOR. *om.*
ω, restitui ||

subitos inter stetit horrores.
 imber uultu nolente cadit,
 uenit in medias uoces gemitus.

955

c'' *Thy.* Maeror lacrimas amat assuetas,
 flendi miseris dira cupido est.
 libet infaustos mittere questus,
 libet *heu* tyrio saturas ostro
 rumpere uestes, ululare libet.

960

b *Thy.* Mittit luctus signa futuri
 mens ante sui praesaga mali,
 instat nautis fera tempestas,
 cum sine uento tranquilla tument. —

b' CHOR. Quos tibi luctus quosue tumultus
 fingis, demens? credula praesta
 pectora fratri. iam quicquid id est
 uel sine causa uel sero times.

965

d THY. Nolo infelix, sed uagus intra
 terror oberrat, subitos fundunt
 oculi fletus nec causa subest.
 dolor an metus est?
 an habet lacrimas magna uoluptas? —

970

F. CXXXIII

ATREVS. THYESTES.

a Festum diem germane consensu pari
 celebramus: hic est sceptrum qui firmet mea
 solidamque pacis alliget certae fidem.

975

a' THY. Satias dapibus me nec minus bacchi tenet.
 augere cumulus hic uoluptatem potest,

---

953 inter subitos ω subitos inter scripsi || 956 THY.
om. ω , *restitui* || 958 libet et ω libet *hei ci.* *Bo.* libet
heu scripsi || 961 THY. *om.* ω , *restitui* || 965 CHOR. *E*
om. *A* || uultus *A* luctus *E* || 969 THY. *E om.* *A* || 973
amat uel alit uel capit ci. *NHs.* || ATREVS THYE-
 STES *EA* || 977 saties *A* sacias *E* || ten *E* (*lit.* et *de-*
tersae cum schol. marg.) ||

si cum meis gaudere felici datur.

b ATR. Hic esse natos crede in amplexu patris. 980

hic sunt eruntque nulla pars prolis tuae
tibi subtrahetur. ora quae exoptas dabo

b' Totumque turba iam sua inplebo patrem
satiaberis, ne metue. nunc mixti meis
iucunda mensae sacra iuuenilis colunt,
sed accientur. 985

b'' Poculum infuso cape
gentile baccho.

THY. capio fraternae dapis
donum. paternis uina libentur deis,
tunc hauriantur.

c Sed quid hoc? nolunt manus
parere, crescit pondus et dextram grauat. 990

admotus ipsis bacchus a labris fugit
circaque rictus ore decepto fluit
et ipsa trepido mensa subsiluit solo.
uix lucet ignis. ipse quin aether grauis
inter diem noctemque desertus stupet. 995

c' Quid hoc? magis magisque concussi labant
conuexa caeli, spissior densis coit
caligo tenebris noxque se in noctem abdidit.
fugit omne sidus. quicquid est fratri precor
gnatisque parcat, omnis in uile hoc caput 1000
abeat procella. redde iam gnatos mihi.

ATR. reddam et tibi illos nullus eripiet dies.

c'' THY. Quis hic tumultus uiscera exagitat mea?
quid tremuit intus? sentio inpatiens onus
meumque gemitu non meo pectus gemit. 1005
adeste, nati. genitor infelix uocat.
adeste uisis fugiet hic uobis dolor. —
unde obloquuntur?

982 hora quae *corr. ex hora guae* E^{ca} ora quae A ||

989 non uult A nol̃ E || 992 cirque rittus E circaque
rictus A || effluit A fluit E || 998 addidit *ci. Gron. (sic*
R 14) || 1003 quid E quis A ||

- ATR. expedi amplexus, pater:
uenere. natos ecquid agnoscis tuos?
- d THY. Agnosco fratrem. sustines tantum nefas 1010
gestare tellus? non ad infernam styga
tenebrasque mergis? rupta et ingenti uia
ad chaos inane regna cum rege abripis?
non tota ab imo tecta conuellens solo
uertis Mycenae? 1015
- d' Stare circa Tantalum
uterque iam debuimus: hinc compagibus
et hinc reuulsis, si quid infra Tartara est
aunosque nostros, huc tuam inmani sinu
demitte uallem nosque defossos tege
Acheronte toto. 1020
- d'' Noxiae supra caput
animae uagentur nostrum et ardenti freto
phlegethon harenas igneus totas agens
exitia supra nostra uiolentus fluat.
inmota tellus pondus ignauum iacet.
- e Fugere superi. 1025
- ATR. iam accipe hos potius libens
diu expetitos. nulla per fratrem est mora:
fruere osculare diuide amplexus tribus.
THY. hoc foedus? haec est gratia? haec fratris fides?
sic odia ponis? non peto, incolumis pater 1030

1009 et quid *E* ecquid *A* || 1012 te nosque *ω* corr. *B.Schm.* || 1015—1019 stare circa tantulum | aunosque nostros si quis intra tartara est | uterque iam debuimus. hinc compagibus | et hinc reuulsis huc tuam immani sinu | dimitte uallem *A* stare c. t. | uterque i. d. h. c. | et h. r. si quid infra tartara ē | aunosque nostros hoc tua in mani sinu | demitte ualle (ualles *t. Gr.*) *E* || 1022 totas *EA* 'tortas *mss. consensu*' (?) *Ba.* || 1024 iaces *A* iacet *E* || 1025 *om.* *ψ* fugere superi. *At.* at accipe (*Recipe R om.* *At.* at.) hos potius libens *Recipe (Atrous. Accipe R)* hosce citius. liberis tandem suis *A* (*nisi quod non nulli ψ uerba fugere superi, alii uerba Atr. at — libens omittunt*) fugere superi *ATR.* Accipe hos potius libens *E* iam accipe *ci.* *B.Schm.* [*an: suscipe?*] || 1028 THY. *A om.* *E* ||

gnatos ut habeam, scelere quod saluo dari
odioque possit, frater hoc fratrem rogo:
sepelire liceat. 1030

e' Redde quod cernas statim
uri. nihil te genitor habiturus rogo F. CXXXV
sed perditurus.

ATR. quicquid e gnatis tuis
superest habes, quodcumque non superest habes. 1035

THY. utrumne saevis pabulum alitibus iacent,
an beluis seruantur? an pascunt feras?

ATR. epulatus ipse es inopia natos dape.

f' THY. Hoc est deos quod puduit. hoc egit diem
auersum in ortus. quas miser uoces dabo 1040
questusque quos? quae uerba sufficient mihi?
abscisa cerno capita et auulsas manus
et rupta fractis cruribus uestigia.

f' Hoc est quod audis capere non potuit pater.
uoluuntur intus uiscera et clusum nefas 1045
sine exitu luctatur et quaerit fugam.
da frater ensem — sanguinis multum mei
habet ille: ferro liberis detur uia.

f' Negatur ensis? pectora inliso sonent
contusa planctu.

Atr. sustine infelix manum: 1050
parcamus umbris.

Thy. tale quis uidit nefas?
quis inhospitalis Caucasi rupem asperam
Heniochus habitans? quisue cecropiis metus
terris Procrustes?

f' Genitor en gnatos premo
premorque natis. sceleris est aliquis modus. 1055

1035 habebis *A* habes *E* || quodque *Ae* quodcumque
E (*t. Gr.*) || 1037 feras an pascunt *E* an p. f. *A* || 1040
aduersum *Eψ* auersum *α* || 1045 uoluuntur *corr.* ex uul-
uuntur *E¹* || 1046 uiam *A* fugam *E* || 1048 demus uiam
A detur uia *E* || 1050 concussa *A* contusa *E* || ATR. *et*
seq. uersu THY. *om.* ω, restituit *Bo.* ex codice *Dn. Heinsii* ||
1053 eniochus *E* ||

ATR. sceleri modus debetur, ut facias scelus,
non ubi reponas. hoc quoque exiguum est mihi.

e Ex uulnere ipso sanguinem calidum in tua
defundere ora debui: ut uiuentium
biberes cruorem. uerba sunt irae data 1060
dum propero: ferro uulnera inpresso dedi,
cecidit ad aras, caede uotiuia focos
placauit et artus corpore exanimo amputans
in parua carpsi frusta et haec feruentibus
demersi aenis.

e' Illa lentis ignibus 1065
stillare iussi, membra neruosque abscidi
uiuentibus gracilique traiectas ueru
mugire fibras uidi et aggressi manu
mea ipse flammis. omnia haec melius pater
fecisse potuit, cecidit in cassum dolor: 1070
scidit ore natos inpio, sed nesciens,
sed nescientes.

g THY. Clausa litoribus uagis
audite maria. uos quoque audite hoc scelus
quocumque di fugistis. audite inferi.
audite terrae noxque tartarea grauis 1075
et atra nube uocibus nostris uaca.
tibi sum relictus, sola tu miserum uides,
tu quoque sine astris. uota non faciam improba:
pro me nihil precabor: ecquid iam potest
pro me esse? uobis uota prospicient mea. 1080

g' Tu summe caeli rector aetheriae potens
dominator aulae nubibus totum horridis
conuolue mundum, bella uentorum undique
committe et omni parte uiolentum intona
manuque non qua tecta et inmeritas domos 1085

1056 ubi ω ut ci. *L. Mueller.* ubi $\tau\alpha\chi\alpha\varsigma$ ci. *R. P.* || 1057
lacunam unius u. statui || 1059 diffundere *A* def. *E* || 1067 tra-
iecto *A* traiectas ϵ || 1072 post clausa una littera (c?) *erasa*
E || 1073 uosque dii *A* uos quoque *E* || 1074 difugistis uel
diffugistis *A* ϵ dii fug. *Gron.* || 1079 et quid ω ecquid α ||

- telo petis minore, sed qua montium
tergemina moles cecidit et qui montibus
stabant pares gigantes, hac arma expedi
ignesque torque. uindica amissum diem.
[iaculare flammās: lumen ereptum polo] 1090
- g" Fulminibus exple. causa, ne dubites diu,
utriusque mala sit, si minus, mala sit mea:
me pete. trisulco flammeam telo facem
per pectus hoc transmittē. si gnatos pater
humare et igni tradere extremo uolo, 1095
ego sum cremandus. si nihil superos mouet
nullumque telis inpios numen petit:
aeterna nox permaneat et tenebris tegat
immensa longis scelera. nil Titan queror,
si perseueras.
- h ATR. Nunc meas laudo manus, 1100
nunc parta uera est palma. perdideram scelus
nisi sic doleres. liberos nasci mihi
nunc credo, castis nunc fidem reddi toris.
THY. quid liberi meruere?
ATR. quod fuerant tui.
- h' THY. Gnatos parenti. 1105
ATR. fateor et quod me iuuat,
certos.
THY. piorum praesides testor deos.
ATR. quid? coniugales?
THY. scelere quis pensat scelus?
ATR. scio quid queraris: scelere praerepto doles
nec quod nefandas hauseris angit dapes,
quod non pararis:
- h" Fuerat hic animus tibi 1110
instruere similes inscio fratri cibos
et adiuuante liberos matre aggredi
similique leto sternere. hoc unum obstitit.

1088 haec ω hac Grut. E Scaliger. || 1090 del. R.P. ||
1092 mala est siminus E mala sit si minus A || 1099 saecula
A scelera Re || 1107 quin coniugales ci. NHs. || 1109
nec AE (t. Hs.), non E (t. Gr.) || tangit A angit E ||

tuos putasti.

THY. uindices aderunt dei.

i His puniendum uota te tradunt mea.

1115

i' ATR. Te puniendum liberis trado tuis.

1118 ATR. *A om. E* || Thyestes explicit. Incipit hercules *E* || Explicit Thiestea tragedia secūda felicit' die lune quīto decimo Maij 1391. duj territoriuj Vonense hostil'r militaret dō Iohaēs acuth cuj gentibz lige. floř. re^r(*R*

L. ANNAEI SENECAE

OEDIPI FRAGMENTVM.

PERSONAE

I. OEDIPVS

II. ANTIGONA

OEDIPVS. ANTIGONA.

- a Caeci parentis regimen et fessi unicum
lateris leuamen gnata quam tanti est mihi
genuisse uel sic, desere infaustum patrem.
- b In recta quid deflectis errantem gradum?
permittite labi. melius inueniam uiam 5
quam quaero solus, quae me ab hac uita extrahat
et hoc nefandi capitis adspectu leuet
caelum atque terras. quantulum hac egi manu?
non uideo noxae conscium nostrae diem
sed uideor. hinc iam solue inhaerentem manum 10
et patere caecum qua uolet ferri pedem.
- c Ibo ibo qua praerupta protendit iuga
meus Cithaeron, qua peragrato celer
per saxa monte iacuit Actaeon suis
noua praeda canibus, qua per obscurum nemus 15
siluamque opacae uallis instinctas deo
egit sorores mater et gaudens malo
uibrente fixum praetulit thyrsos caput.
- b' Vel qua cucurrit corpus inuisum trahens

PHOENISSAE *E* THEBAIS *A* Incipit secundus
edippi eiusdem antigone *V*

INCIPIVNT

OEDIPPVS · ANTIGONA · *E* OEDIPPVS · ANTI-
GONE · *A* || 1 ac *A* et *E* || 2 patris ω lateris *ci. Gron.*
(*coll. Soph. O. C. 1112*) || 4 rectum *MEψ* || quid me flec-
tis? e. gradum p. l. *ci. I. Gron.* || 8 haec *E* hac *A* ||
13 peragrati *A* peragrato *εψ* pererrato *ci. R.P.* || 14 mon-
tis *A* monte *εψ* || 16 instincta *E* || 18 fixum praetulit
tryso *E* thyrsos pr. f. *A* ||

- Zethi iuuenus, qua per horrentes rubos
tauri ferocis sanguis ostentat fugas, 20
uel qua alta maria uertice inmenso premit
minora rupes. qua scelus fugiens nouum
nouumque faciens mater insiluit freto
mersura natum seque. felices quibus 25
fortuna melior tam bonas matres dedit.
- c' Est alius istis noster in siluis locus,
qui me reposcit, hunc petam cursu incito.
non haesitabit gressus, huc omni duce
spoliatus ibo. quid moror? sedes meas 30
montem Cithaeron redde et hospitium mihi
illud meum restitue: ut expirem senex
ubi debui infans. recipe supplicium uetus.
- d Semper cruenta saeue crudelis ferox,
cum occidis et cum parcis, olim iam tuum 35
est hoc cadauer: perage mandatum patris
iam et matris. animus gestit antiqua exequi
supplicia. quid me gnata pestifero tenes
amore uinctum? quid tenes? genitor uocat.
- d' Sequor sequor. iam parce. sanguineum gerens 40
insigne regni Laius rapti furit,
en ecce inanes manibus infestis petit
foditque uultus. gnata genitorem uides?
ego uideo. tandem spiritum inimicum expue
desertor anime fortis in partem tui. 45
- e Omitte poenae languidas longae moras
mortemque totam recipe. quid segnis traho

---

20 zethi iuuentus *A* ethi iuuenus *E* || 22 uictrice
E immerso α || 23 Inoque praeceps *A* Ino a rupes *ci. Gron.*
minor rupis *E* corr. *Bo.* (*cf. u. 68*) || suum ω (*sui cod.*
Voss. unde uiri ci. Gron.) nouum *ci. R.P.* || 31 mortem
E montem *A* sortem *ci. NHs. an: tandem? cf. u. 171* || 39
times? *ci. Bo.* || 42 et ecce *A* en ecce *E* || 44 ANT. ego *A*
ANT. om. *E* || exue *A* expue *E* || 45 OED. desertor *A*
OED. om. *E* || anime ω animi *ci. Gron.* || inparentem
tui *E* || 46 remitte *ci. NHs.* || poenas — morae ω corr.
Grot. || 47 recipe admitte *E* admitte om. *A* ||

quod uiuo? nullum facere iam possum scelus?
possum. miser praedico, discede a patre
discede uirgo: timeo post matrem omnia. 50

f ANT. Vis nulla genitor a tuo nostram manum
corpore resoluet, nemo me comitem tibi
eripiet umquam. Labdaci claram domum,
opulenta ferro regna germani petant: ,

f' Pars summa magni patris e regno mea est 55
pater ipse. non hunc auferet frater mihi,
thebana raptō sceptrā qui regno tenet
non huc cateruas alter argolicas agens.

f' Non si reuulso Iuppiter mundo tonet
mediumque nostros fulmen in nexus cadat, 60
manum hanc remittam. prohibeas genitor licet:
regam abnuentem, dirigam inuiti gradum.

f In plana tendis? uado. praerupta appetis?
non obsto, sed praecedo. quouis utere
duce me. duobus omnis eligitur uia. 65
perire sine me non potes, mecum potes.

g Hic alta rupes arduo surgit iugo
spectatque longe spatia subiecti maris,
[uis hanc petamus? nudus hic pendet silex.
hic scissa tellus faucibus ruptis hiat] 70
uis hanc petamus? hinc rapax torrens cadit,
partesque lassi montis exesas rotat,
in hunc ruamus? dum prior, quo uis eo.

g' Non deprecor non hortor. extinguī cupis
uotumque genitor maximum mors est tibi? 75
si moreris antecedo, si uiuis sequor.

de

48 quid ω corr. Gron. || 49 disceapatre E¹ || 52
tui A tibi ε || 55 pars magna patris optimo regno ψ
p. m. p. o. e. regno α p. summa magni patris e regno E ||
57 raptro E || 58 hic A hunc ε corr. NHs. || 59 mun-
dotenet E || 62 tegam ci. Bad. dirigam inuitum gradum A
d. inuiti g. E d. inuitum patrem ME diligam inuitum
patrem Florens Christianus || 64 uertere ME || 65 duce
e duobus A d. me d. E t. Gr. || 69 70 in margine legun-
tur R 10, prorsus omissi E || 72 lapsi ψε lassi A ||

sed flecte mentem, pectus antiquum aduoca
uictasque magno robore aerumnas doma.

78

a OEDIP. Vnde in nefanda specimen egregium domo? 80
unde ista generi uirgo dissimilis suo?
fortuna credis? aliquis est ex me pius.
non esset umquam, fata bene noui mea,
nisi ut noceret. ipsa se in leges nouas
natura uertet, regeret in fontem citas 85
reuolutus undas amnis et noctem adferet
phoebea lampas, Hesperus faciet diem.

85

a' Vt ad miseras aliquid accedat meas,
pii quoque erimus. unica Oedipodae est salus
non esse saluum. liceat ulcisci patrem 90
adhuc inultum. dextra quid cessas iners
exigere poenas? quicquid exactum est adhuc
matri dedisti. mitte genitoris manum
animosa uirgo: funus extendis meum
longasque uiui ducis exequias patris. 95

95

b Aliquando terra corpus inuisum tege.
peccas honesta mente, pietatem uocas
patrem insepultum trahere. qui cogit mori
nolentem in aequo est quique properantem inpedit. 99
nec tamen in aequo est: alterum grauius reor:
malo imperari quam eripi mortem mihi. 102
occidere est uetare cupientem mori. 100

99

101

102

100

b' Desiste coepto uirgo: ius uitae ac necis
meae penes me est. regna deserui libens, F. XXXXII
regnum mei retineo. si fida es comes: 105
ensem parenti trade, sed notum nece
ensem paterna. tradis an gnati tenent
cum regno et illum? faciet ubicumque est opus.
illis relinquo, gnatus hunc habeat meus,
sed uterque. 110

110

78 pectore *A ME in ras.* rubore *corr.* ex rabore *E*¹ || 79
uide ad u. 192 || 94 animosa *E* (*sed ult. littera scr. m. 2*) || 96
aliprquando *E* || 100 post u. 102 collocaui || 99. 100 in marg.
leguntur *R* || 108 scelus *A* opus *E* || 109 ibi sit *ω corr.* *R.P.* ||

- b"   Flammas potius et uastum aggerem
 conpone, in altos ipse me inmittam rogos
[haerebo ad ignes, funebrem escendam struem]
 pectusque soluam durum et in cineres dabo
 hoc quicquid in me uiuit. — ubi saeuum est mare?
 duc ubi sit altis prorutum saxis iugum,   115
 ubi torua rapidus ducat Ismenos uada,
[duc ubi ferae sint, ubi fretum ubi praeceps locus]
 si dux es. illuc ire morituro placet.
- c   Vbi sedit alta rupe semifero dolos
 Sphinx ore nectens, dirige huc gressus pedum,   120
 hic siste patrem. dira ne sedes uacet,
 monstrum repone maius. hoc saxum insidens
 obscura nostrae *fata* fortunae loquar,
 quae nemo soluat.
- d   Quisquis assyrio loca
 possessa regi scindis et Cadmi nemus   125
 supplex adoras, sacra quo Dirce latet   127^a 126^b
[serpente notum, quisquis Eurotam bibis
Spartenque fratre nobilem gemino colis,   126^a 127^b
quique Elin et Parnason et boeotios
colonus agros uberis tondis soli,]   130
 aduerte mentem: saeua Thebarum lues
 luctifica caecis uerba committens modis
 quid simile posuit? quid tam inextricabile?
- d'   Aui gener patrisque riuales sui,
 frater suorum liberum et fratrum parens.   135

112 erectam ad ignes funebrem ascendam *A* herebo
 adignes funebre escendam *E. deleui uersum a Grutero in*
suspitionem uocatum || 115 dic ψ duc $\alpha\epsilon$ || praerutum *A*
 pror. *E* || 117 del. *NHs.* || sunt *E* sint *A* || 120 gressu
 pedem *A* gressus pedum ϵ aliq. ψ || 122 saxo *A* saxum
E\psi || 123 uerba *AE*² in *ras.* *fata scripsi coll. u.* 139 || 126
 scatet *ci.* *Gron.* quod *d.* lau at *ci.* *NHs.* — hemistichia
 serpente notum et supplex adoras, quae in *codd.* inuerso or-
 dine leguntur, in ordinem reuocauit, *uu.* 127 — 130 *deleui.* *Sca-*
liger damnavit uerba 'et Cadmi (125) — Parnason' (129) ||
 129 quicumque *A* quique *E* || 130 tondes *A* tondis *E* || 132
 conectens *cod.* *mogunt.* *Cf. Oed. 92* ||

uno auia partu liberos peperit uiro
 ac sibi nepotes. mōnstra quis tanta explicat?
 ego ipse uictae spolia qui Sphingis tuli,
 haerebo fati tardus interpret mei.

c' *Ant.* . . . . .
 . . . . .
 . . . . .
 . . . . .

b' *Oedip.* Quid perdis ultra uerba? quid pectus ferum 140
 mollire tentas precibus? hoc animo sedet
 effundere hanc cum morte luctantem diu
 animam et tenebras petere, nam sceleri haec meo
 parum alta nox est, Tartaro condi iuuat
 et si quid ultra Tartarum est. tandem libet 145
 quod olim oportet. morte prohiberi haud queo.

b' Ferrum negabis? noxias lapso uias
 cludes et artis colla laqueis inseri
 prohibebis? herbas quae ferunt letum auferes?
 quid ista tandem cura proficiet tua? 150
 ubique mors est. optume hoc cauit deus.
 eripere uitam nemo non homini potest,
 at nemo mortem: mille ad hanc aditus patent.

b'' Nil quaero: dextra noster et nuda solet 155
 bene animus uti. dextra nunc toto impetu
 toto dolore uiribus totis ueni.
 non destino unum uulneri nostro locum:
 totus nocens sum: qua uoles mortem exige.
 effringe *pectus* corque tot scelerum capax
 euelle, totos uiscerum nuda sinus. 160

c'' Fractum incitatis ictibus guttur sonet
 laceraeque fixis unguibus uenae fluant.

137 ac sibi *A* at s. *ψ* sibi et *E* || explicet *A* explicat
E || 139 haereboque *E* que *om.* *A.* *Antigonae orationem inter-*
cidisse uidit Swoboda; lacunam statui V uersuum || 147 lapsu *E*
 lapso *A* saxa lapsuro inuia *ci.* *NHs.* || 156 conieci: totis
 rue || 157 destina *ci.* *NHs.* || 160 corpus corque *ω* *corr.*
NHs. || 162 laceraeue *A* laceraeque *E* ||

aut dirige iras quo soles: haec uulnera
rescissa multo sanguine ac tabe inriga,
hac extrahe animam duram inexpugnabilem. 165

a Et tu parens ubicumque poenarum arbiter
adstas mearum — non ego hoc tantum scelus
ulla expiari credidi poena satis
umquam nec ista morte contentus fui
nec me redemi parte, membratim tibi F. XXXXIII 170
perire uolui — debitum tandem exige.
nunc soluo poenas, tunc tibi inferias dedi.
ades atque inertem dexteram introrsus preme
magisque merge.

a' Timida tum paruo caput
libauit haustu uixque cupientes sequi 175
eduxit oculos. haeret etiam nunc mihi
ille animus haeret, cum recusantem manum
pressere uultus. audies uerum Oedipe:
minus eruisti lumina audacter tua
quam praestitisti. nunc manum cerebro indue, 180
hac parte mortem perage qua coepi mori.

a ANT. Pauca o parens magnanime miserandae precor
ut uerba natae mente placata audias.
non te ut reducam ueteris ad speciem domus
habitumque regni flore pollentem inclyto 185
peto aut ut iras tempore aut ipsa mora
fractas remisso pectore ac placido feras:

a' At hoc decebat roboris tanti uirum,
non esse sub dolore nec uictum malis
dare terga. non est ut putas uirtus pater 190
timere uitam, sed malis ingentibus

168 poene *E*¹ corr. *E*³ || 169 nocte *ci. Gron.* || 171
uolui perire *A* perire uolui *E* || 178 audias *A* audies
E || oedippum ω oedipe *ME* || 180 crebro *E* || 181 coe-
pit *A* coepi *EME* || 182 miseranda ψ miserande *E* mi-
serandae α || 184 specimen *A* speciem *E t. I. Gron.* ||
185 inclyti ω || 186 peto aut *EA* (peto at ψ) p. ast *ci.*
Commelinus || tempore aut ipsa mora ω corrupta sunt. *Bo.*
ci. temporum haud ipsa mora || 188 et ω at scripsi ||

- obstare nec se uertere ac retro dare. 192
 resiste: tantis in malis uinci mori est. 79
- b Qui fata proculcauit ac uitae bona 193
 proiecit atque abscidit et casus suos
 oneravit ipse, cui deo nullo est opus, 195
 quare ille mortem cupiat, aut quare petat?
- c Vtrumque timidi est. nemo contempsit mori
 qui concupiuit, cuius haud ultra mala
 exire possunt in loco tuto est situs.
 quis iam deorum, uelle fac, quicquam potest 200
 malis tuis adicere? iam nec tu potes
 nisi hoc, ut esse te putes dignum nece.
 non es nec ulla pectus hoc culpa attigit.
- c' Et hoc magis te genitor insontem uoca,
 quod innocens es dis quoque inuitis. quid est 205
 quod te efferarit, quod nouos suffixerit
 stimulos dolori? quid te in infernas agit
 sedes? quid ex his pellit? ut careas die? —
 cares. — ut altis nobilem muris domum
 patriamque fugias? — patria tibi uiuo perit. — 210
- d Gnatos fugis matremque? — ab adspectu omnium
 fortuna te submouit et quicquid potest
 auferre cuiquam mors, tibi hoc uita abstulit.
 regni tumultus, turba fortunae prior
 abcessit a te iussa. quem genitor fugis? 215
- d' OEDIP. Me fugio, fugio conscium scelerum omnium
 pectus manumque hanc fugio et hoc caelum et deos
 et dira fugio scelera quae feci innocens.
 ego hoc solum frugifera quo surgit Ceres,
 premo? has ego auras ore pestifero traho? 220

79 *huc reuocauit R.P.* || malum est *A* mori est *E* ||
 194 abcessit α abscidit *E\psi* || 195 ipsi ceu uideo *A* ipse
 cui deo *E* || 196 ipse *A* ille *E* || fugiat *ci. Lips.* || 197
 est uelle cont. *A* est nemo cont. *E* (uelle *om. E t. Gr.*) ||
 198 qui non concupiscit ψ qui concupiscit α qui concu-
 piuit *E* || 205 inuisis ψ inuitis $\epsilon\alpha$ || 206 nonuos *E* || 207
 te infernas ψ te ad inf. α te in infernas *E* || 213 hec
 ψ hoc $\epsilon\alpha$ || 214 fortuna *E* fortunae *A* || 215 ante iusta *A*
 ante iussa *R* a te iussa *E* || 218 nocens *A* innocens *E* ||

- d'' Ego laticis haustu satior aut ullo fruor
 almae parentis munere? ego castam manum
 nefandus incestificus execrabilis
 attrecto? ego ullos aure concipio sonos
 per quos parentis nomen aut gnati audiam? 225
- d''' Vtinam quidem rescindere has quirem uias
 manibusque adactis omne qua uoces meant
 aditusque uerbis tramite angusto patet
 eruere possem gnata. iam sensum tui,
 quae pars meorum es criminum, infelix pater 230
 fugissem.
- a Inhaeret ac recrudesceat nefas
 subinde et aures ingerunt quicquid mihi
 donastis oculi. cur caput tenebris graue
 non mitto ad umbras Ditis aeterni? quid hic
 manes meos detineo? quid terram grauo 235
 mixtusque superis erro? quid restat mali?
- a' Regnum parentes liberi uirtus quoque
 et ingeni solertis eximium decus
 periire: cuncta sors mihi infesta abstulit.
 lacrimae supererant, has quoque eripuit mihi. — 240
 absiste. nullas animus admittit preces
 nouamque poenam sceleribus quaerit parem.
- d Et esse par quae poterit? infanti quoque
 decreta mors est. uideram nondum diem 244^a 245^b
 uterique nondum solueram clausi moras
 et iam timebar. protinus quosdam editos
 nox occupauit et nouae luci abstulit, F. XXXXIII
- d' Mors me antecessit. fata quis tam tristia 249^a 244^b
 sortitus umquam? aliquis intra uiscera 245^a 249^b
 materna letum praecoquis fati tulit,

226 meas *E* uias *A* || 229 sensum tui *A* sensum
 tui *E* (tui corr. ex cui a 1 m.) s. ah! tui ci. *I. Gron.* ||
 230 criminum es *A* ē criminum *E* || 233 negastis *A* do-
 nastis *E t. Gr.* || 234 aeternas *A* aeterni *E* || 240 eripui *A*
 eripuit *E t. Gron.* || 242 patrem *E* parem *A* || 243 at
 ci. *Bo.* || 248 nox ω nex α || lucis *E* luci *A* || 244^b 245^a
 hic reuocauit *R.P.* || 250 praecoqui α precoquis *Eψ* ||

sed numquid et peccauit? abstrusum abditum
dubiumque an essem, sceleris infandi reum
deus egit.

d" Illo teste damnauit parens
calidoque teneros transiit ferro pedes
et in alta nemora pabulum misit feris
auiusque saeuis, quas Cithaeron noxius
cruore saepe regio tinctas alit. 255

d''' Sed quem deus damnauit abiicit pater,
mors quoque refugit. praestiti Delphis fidem:
genitorem adortus in pia strauit nece. 260
hoc aliqua pietas redimet? — occidi patrem,
sed matrem amaui. proloqui hymenaeum pudet
taedasque nostras.

c Has quoque inuitum pati
te coge poenas. facinus ignotum efferum
inuitatum fare quod populi horreant, 265
quod esse factum nulla non aetas neget,
quod patricidam pudeat. in patrios toros
tuli paterno sanguine adpersas manus
scelerisque pretium maius accepi scelus.

c' Leue est paternum facinus. in thalamos meos 270
deducta mater, ne parum sceleris foret,
fecunda. nullum crimen hoc maius potest
natura ferre. si quod etiamnum est tamen:
qui facere possint dedimus. abiici necis
pretium paternae sceptrum et hoc iterum manus 275
armauit aliis. optime regni mei
fatum ipse noui:

b Nemo sine sacro feret

---

252 reus *E*¹ reum *E*³*A* || 254 transtulit *AME* (trans-
tudit α in *ind. err.*) transiit *E* || 256 auiusque auidis ψ
auius et auidis α auiusque saeuis *E* || 257 tractas ψ
attractas α tinctas *E t. Gr. MER* instinctas agit *ci. NHs.* ||
261 alia ω aliqua *ci. Bo.* || 271 scelerum *A* sceleris *E* ||
273 si *om. E.* || 274 possunt α possent (*al. possint*) ψ
275 paternum *E* paternae *A* || 276 aliis *E t. I. Gr.* alias *A* ||
277 efferet *E* feret *A* ||

illud cruore. magna praesagit mala
paternus animus. iacta iam sunt semina
cladis futurae: spernitur pacti fides.

280

c Hic occupato cedere imperio negat,
ius ille et icti foederis testes deos
inuocat et Argos exul atque urbes mouet
graias in arma. non leuis fessis uenit
ruina Thebis: tela flammae uulnera
instant et istis si quod est maius malum:
ut esse genitos nemo non ex me sciat.

285

c' ANT. Si nulla genitor causa uiuendi tibi est,
haec una abunde est, ut pater gnatos regas
grauiter furentes. tu inpii belli minas
auertere unus tuque uacordes potes
inhibere iuuenes, ciuibus pacem dare
patriae quietem foederi laeso fidem.
uitam tibi ipse si negas, multis negas.

290

a OEDIP. Illis parentis ullus aut aequi est amor
audis cruoris imperi armorum doli
diris scelestis breuiter ut dicam meis?
certant in omnē facinus et pensi nihil
ducunt ubi illos ira praecipites agit
nefasque nullum per nefas nati putant.

295

300

a' Non patris illos tangit afflicti pudor,
non patria, regno pectus attonitum furit.
scio quo ferantur, quanta moliri parent
ideoque leti quaero maturam uiam
morique propero, dum in domo nemo est mea
nocentior me. . . . .

F. XXXXV

305

Ant. . . . .

c Oedip. Gnata, quid genibus meis
fles aduoluta? quid prece indomitum domas?

289 Regat *E* regas *A* || 290 ferentes *E* || 293 lesos
E laeso *A* || 295 est *supra lin. E* || 297 uiris celestis *E*
diris scelestis *A* || 299 agat *A* agit *E ψ* || 304 maturi
A maturam *E* || 305 morique *A* que om. *E* lacunam signi-
ficauit unius uersus, nam hic quoque (cf. 139) Antigoniae uerba
intercidisse docet Oedipi interrogatio (307) ||

- unum hoc habet fortuna quo possim capi
 inuictus aliis: sola tu adfectus potes
 mollire duos, sola pietatem in domo 310
 docere nostra. nil graue aut miserum est mihi
 quod te sciam uoluisse. tu tantum impera:
 c' Hic Oedipus aegaea transnabit freta
 iubente te flammisque quas siculo uomit
 de monte tellus igneos uoluens globos, 315
 excipiet ore seque serpenti offeret
 quae saeua furto nemoris herculeo furit,
 iubente te praebebit alitibus iecur,
 iubente te uel uiuet.

* * *

- a NVNT. Exemplum in ingens regia stirpe editum 320
 Thebae pauentes arma fraterna inuocant
 rogantque tectis arceas patriis faces.
 non sunt minae, iam propius accessit malum.
 a' Nam regna repetens frater et pactas uices
 in bella cunctos Graeciae populos agit, 325
 septena muros castra thebanos premunt.
 succurre, prohibe pariter et bellum et scelus.
 b OEDIP. Ego ille sum qui scelera committi uetem
 et abstinere sanguine a caro manus
 doceam? magister iuris et amoris pii 330
 ego sum? meorum exempla facinorum appetunt,
 me nunc secuntur. laudo et agnosco libens.
 exhortor, aliquid ut patre hoc dignum gerant.
 b' Agite o propago cara generosam indolem

313 aegae E || tranabit A transnabit ER || 315 soluens EA corr. α || 316 herculei EV herculeo A || 318 iubente te uel uiuet Eψ te uel om. α || Continuatur scaena in E. Nuntius edipus antigone R10 G Nuncius antigone edippus V Nuncius edippus R Nuntius Oedipus Antigone Iocaste α || 320 ANT. exemplum ingens r. st. editum E exemplum ingens ME regia stirpe edite (om. ex. ing.) A ex. in ingens ci. Lips. || 322 an: arceat? || 325 bella corr. ex bello E¹ || 327 nefas A scelus E || 331 facinorum exempla A ex. fac. MEψε || 334 clara A cara E ||

- probate factis, gloriam ac laudes meas 335
 superate et aliquid facite, propter quod patrem
 adhuc iuuēt uixisse. facietis scio:
 sic estis orti. scelere defungi haut leui
 haut usitato tanta nobilitas potest.
- b Ferte arma. facibus petite penetrales deos 340
 frugemque flamma metite natalis soli.
 miscete cuncta, rapite in exitium omnia.
 dissicite passim moenia, in planum date.
 templis deos obruite, maculatos lares
 conflāte. ab imo tota consadat domus. 345
- b' Vrbs concremetur. primus a thalamis meis
 incipiat ignis.
Nunt. mitte uiolentum impetum
 doloris ac te publica exorent mala
 auctorque placidae liberis pacis ueni.
 OEDIP. quid *me* modestae deditum menti senem 350
 placidaeque amantem pacis ad partes uocas?
- b Tumet animus ira, feruet immensus dolor.
 maiusque quam quod casus et iuuenum furor
 conatur aliquid cupio. non satis est adhuc
 ciuile bellum: frater in fratrem ruat. 355
 nec hoc satis: quod debet, ut fiat nefas
 de more nostro quod meos deceat toros:
- b' Date arma patri. — nemo me ex his eruat
 siluis: latebo rupis exesae cauo
 aut sepe densa corpus abstrusum tegam. 360
 hinc aucupabor uerba rumoris uagi
 et saeua fratrum bella quod possum audiam.
- . . . . .

340 penetrales *E* || 341 frugemque flammam et eterias tali soli *E* frugemque flamma metite natalis soli *A* ||
 342 miscete *corr.* ex miscere *E*¹ || exilium *A* exitium *ε* ||
 347 ANT. mitte *εα* ANT. ante (ANT. *al. ψ om.*) *ψ* Nūncig.
 arce *R* NVNT. mitte *scripsi* || 350 uidēs modestae *ω*
corr. *NHs.* || 352 immensum *A* immensus *ER* || 356 sat
 est *A* satis est *ER* satis *scripsi* (*an: satist?*) || 361 aucu-
 pabor *corr.* ex aucupauor *E*¹

L. ANNAEI SENECAE
PHOENISSARVM
FRAGMENTVM

PERSONAE

- I IOCASTA
- II ANTIGONE
POLINICES
- III ETEOCLES
SATELLES
- SCAENA THEBIS

IOCASTA. ANTIGONE. SATELLES. POLINICES.
ETEOCLES.

- a IOC. Felix Agaue: facinus horrendum manu
qua fecerat gestauit *ut* spolium *caput*
cruenta nati Maenas in partes dati. 365
- a' Fecit scelus, sed misera non ultro suo Fol. XXXXVI
sceleri *occucurrit*. hoc leue est quod sum nocens, 5
feci nocentes. hoc quoque etiamnunc leue est,
peperi nocentes.
- b Derat aerumnis meis,
ut et hostem amarem. bruma ter posuit niues 370
et tertia iam falce decubuit Ceres,
ut exul errat gnatus et patria caret 10
profugusque regum auxilia graiorum rogat.
- c Gener est Adrasti cuius imperio mare
quod cingit Isthmos regitur, hic gentes suas 375
septemque secum regna ad auxilium trahit
genero. quid optem quidue decernam, haut scio. 15
- b' Regnum reposit. causa repetentis bona est,
mala sic petentis. uota quae faciam parens?
utrimque natum uideo: nil possum pie 380

In codicibus Phoenissarum reliquiae cohaerent cum Oedipi fragmento. Continuaturs scaena in A, nouam constituunt EMER.

IOCASTA · SATELLES · POLINICES · ETHEOCLES
E Iocasta. Antigone. Nuncius R || 2 et sp. tulit ω ut
sp. caput *scripsi*. Cf. Oed. fr. u. 18 || 4 ultra ω ultro
ci. NHs. || suum A suo E || 5 scelus hoc *cucurrit* A
sceleri *occurrit* E *corr.* NHs. || 15 generi A genero E
t. I.Gr. || 18 utrumque ω *corr.* Bo. ||

- pietate salua facere, quodcumque alteri
optabo nato, fiet alterius malo. 20
- c' Sed utrumque quamuis diligam adfectu pari:
quo causa melior sorsque deterior trahit,
inclinat animus semper infirmo fauens. 385
miseros magis fortuna conciliat suis.
- d SAT. Regina dum tu flebiles questus cies
terisque tempus, saeua nudatis adest 25
acies in armis, aera iam bellum cient
aquilaque pugnam signifer mota uocat. 390
septena reges bella dispositi parant,
animo pari cadmea progenies subit, 30
cursu citato miles hinc atque hinc ruit.
- d' Viden? atra nubes puluere abscondit diem
fumoque similes campus in caelum erigit 395
nebulas, equestri fracta quas tellus pede
submittit et si uera metuentes uident, 35
infesta fulgent signa, subrectis adest
frons prima telis, aurea clarum nota
nomen ducum uexilla praescriptum ferunt. 400
- e I redde amorem fratribus pacem omnibus
et inopia arma mater opposita impedi. 40
ANT. perge o parens et concita celerem gradum.
conpesce tela, fratribus ferrum excute,
nudum inter enses pectus infestos tene, 405
aut solue bellum mater aut prima excipe.
- f IOC. Ibo ibo et armis obuium opponam caput,
stabo inter arma. petere qui fratrem uolet, 45
petat ante matrem. tela qui fuerit pius 410

25 SAT. *E* Nunt. *A* (sic per totam scaenam) || 26 tota
A salua *E* saeua ci. Gron. || stetit *A* adest *E* || 30 ani-
mo *E* (o 2 m. in ras., a eras.?) || 32 uide ut *A* uiden
ut *E* uiden? *Lachmannus* || abscondit *Eψ* abscondat *A* ||
33 erigat *Aε* erigit *scripsi* || 34 uidentēs *E* || 40 matris
oppositu *A* mater opposita *ER* || *Noua scaena in A, con-*
tinuatur in Eψ(Rg) || *Antigone. Iocasta. Nuncius A* ||
41 ANT. *R om. E* || perge o parens perge et concita
cursu celerem gradum *E* p. o p. et conc. cel. g. *A* ||
42 excute, i α || 43 i nudum ψ || 47 fuerit *A* fuerat *E* ||

- rogante ponat matre, qui non est pius 410
 incipiat a me. feruidos iuuenes anus
 tenebo. nullum teste me fiet nefas 50
 aut si aliquod et me teste committi potest
 non fiet unum.
- e' ANT. Signa conlatis micant
 uicina signis, clamor hostilis fremit. 415
 scelus in propinquo est: occupa mater preces.
 et ecce motos fletibus credas meis, 55
 sic agmen armis segne compositis uenit.
 procedit acies tarda, sed properant duces.
- f' IOC. Quis me procellae turbine insano uehens 420
 uolucer per auras uentus aetherias aget?
 quae Sphinx uel atra nube subtexens diem 60
 Stympthalis audis praepetem pennis feret?
 aut quae per altas aeris rapiet uias
 Harpyia saeui regis obseruans famem 425
 et inter acies proiciet raptam duas?
- e'' SAT. Vadit furenti similis aut etiam furit. 65
 sagitta qualis parthica uelox manu
 excussa fertur, qualis insano ratis
 premente uento rapitur aut qualis cadit 430
 delapsa caelo stella, cum stringens polum
 rectam citatis ignibus rumpit uiam: F. XXXXVII 70
- f' Attonita cursu fugit et binas statim
 diduxit acies. uicta materna prece
 haesere bella iamque in alternam necem 430
 illinc et hinc miscere cupientes manus
 Vibrata dextra tela suspensa tenent. 75
 paci fauetur, omnium ferrum iacet

---

51 si quod *A* si aliquot *E* || 52 ANT. *α om. E uerba*
 'signa (52) — prope est' (54) *nuntio dat Swoboda* || 57
nuntio tribuit Bo. || 58 IOC. *om. E* || 65 atque etiam *A*
 aut etiam *εψ* || 69 delapso *E* || 72 deduxit *ψ* || 73 iam-
 que *corr. m. 3 ex omniaque* || 75 uibrata tela continent
 dextra sua *A* uibrata dextra telasuspensa tenent *E* li-
 brata *NHs.* || 76 latet *A* iacet *E* ||

cessatue tectum, uibrat in fratrum manu.

- a Laniata canas mater ostendit comas, 440
 rogat abnuentes, inrigat fletu genas.
 negare matri qui diu dubitat, potest. 80
- a IOC. In me arma et ignes uertite. in me omnis ruat
 unam iuuentus quaeque ab inachio uenit
 animosa muro quaeque thebana ferox 445
 descendit arce. ciuis atque hostis simul
 hunc petite uentrem qui dedit fratres uiro. 85
 haec membra passim spargite ac diuellite:
 ego utrumque peperit. ponitis ferrum ocus?
 an dico et ex quo? dexteras matri date. 450
- a' Date dum piaae sunt. error inuitos adhuc
 fecit nocentes, omne fortunae fuit 90
 peccantis in nos crimen: hoc primum nefas
 inter scientes geritur. in uestra manu est
 utrum uelitis. sancta si pietas placet, 455
 donate matrem pace. si placuit scelus,
 maius paratum est: media se opponit parens. 95
 proinde bellum tollite aut belli moram.
- a Sollicita cui nunc mater alterna prece
 uerba admouebo? misera quem amplectar prius? 460
 in utramque partem ducor adfectu pari.
 hic afuit, sed pacta si fratrum ualent, 101
 nunc alter aberit. ergo iam numquam duos
 nisi sic uidebo? iunge complexus prior

77 cessatue ω cessatue NHs. || telum A tectum
 Eψ || 80 continuatur scaena in E nouam statuit A || Io-
 casta. Polynices A || 82 una ψ || 84 descendit A disc. E ||
 ciues atque hostes E ciuis a. hostis A || 86 mea A
 haec E || 88 an dico ψ ac d. αε || dexteras matri date ψ
 dexteris lege (ind. err. matri) datis α dexteris matri
 date E || 91 in uos A in nos εψ || 94 donate matri pa-
 cem ω d. matrem pace α d. matri pacta L. Mueller. coll.
 122 sq. || 96 proinde iam E iam om. A || 97 cui nunc
 sollicita mater E (soll. nunc cui m. t.Gron.) soll. cui nunc
 m. A cui soll. nunc. m. ψ || alternaprete E || 101 iam
 om. RME non ci. Lips. ||

- qui tot labores totque perpressus mala 465
 longo parentem fessus exilio uides.
- a' Accede propius. clude uagina inpium 105
 ensem et trementem iamque cupientem excuti
 hastam solo defige. maternum tuo
 coire pectus pectori clipeus uetat: 470
 hunc quoque repone. uinculo frontem exue
 tegumenque capitis triste belligeri leua 110
 et ora matri redde. quo uultus refers
 acieque pauida fratris obseruas manum?
- a'' Adfusa totum corpus amplexu tegam 475
 tuo cruori per meum fiet uia.
 quid dubius haeres? an times matris fidem? 115
 POL. timeo: nihil iam iura naturae ualent.
 post ista fratrum exempla ne matri quidem
 fides habenda est. 480
 IOC. redde iam capulo manum,
 adstringe galeam, laeua se clipeo inserat,
 dum frater exarmatur armatus mane. 120
- b Tu pone ferrum causa qui ferri es prior.
 si pacis odium est, furere si bello placet,
 inducias te mater exiguas rogat, 485
 ferat ut reuerso post fugam gnato oscula
 uel prima uel suprema. dum pacem peto 125
 audite inermes:
- b' Ille te tu illum times,
 ego utrumque, sed pro utroque. . . . .
Et. . . . . .
 . . . . .
 . . . . .
Ioc. quid strictum abnuis

que
 103 tu qui tot ψ qui tot $E\alpha$ || 106 iam E || 111
 uultu E || 113 in marg. R || 115 post *h. u.* in E legitur
u. 118 omisso tamen *Ioc.* nomine || 118 *Ioc.* α , om. ψ || 119
Ioc. astringe A *Ioc.* om. E || ingerat A inserat E t. *I. Gr.* ||
 120 est armatus α exarmatur E $ME\psi$ exarmetur R ||
 121 *Ioc.* ψ om. $E\alpha$ || es ferri α ferri es $E\psi$ || 123 rogas
E rogat A || 127 post utroque desideratur *Eteoclis oratio*;
lacunam significauit III uersuum ||

- recondere ensem? 490
- b Qualibet gaude mora:
id gerere bellum cupitis in quo est optimum
uinci. uereris fratris infesti dolos? 130
quotiens necesse est fallere aut falli a suis,
patiari potius ipse quam facias scelus.
- b' Sed ne uerere: mater insidias et hinc 495
et rursus illinc abiget. exoro an patri
inuideo uestro? ueni ut arcerem nefas 135
an ut uiderem propius? — hic ferrum abdidit,
reclinis *astat*, arma defixa incubant. F. XXXXVIII
- b Ad te preces nunc gnate maternas feram, 500
sed ante lacrimas. teneo longo tempore
petita uotis ora. te profugum solo 140
patrio penates regis externi tegunt:
te maria tot diuersa, tot casus uagum
egere: 505
- b Non te duxit in thalamos parens
comitata primos nec sua festas manu
ornauit aedes nec sua laetas faces 145
uitta reuinxit, dona non auro graues
gazas socer non arua non urbes dedit.
- b' Dotale bellum est. hostium es factus gener 510
patria remotus hospes alieni laris
externa consecutus expulsus tuis 150
sine crimine exul. ne quid e fatis tibi

---

137 reclinis (reclinis *R*) hastae et arma defixa incubant *A* reclinis hastae arma d. i. *E* reclinis *astat* a. d. incubans *ci. I.Gr.*, recl. *astat*, a. d. incubant *scripsi* || 142 te maria tot tam diuersa *E* tam *om.* *A* per maria tot tam uaria *ci. I.Gr.*, te amara *ci. Bo. fort.* te damna tot tam uaria || 144 letas ψ festa *E* festas *A* || 145 laetas faces *E*² *in ras.* || 146 auro et graues *A* auro *E* et *om.* *E t. I.Gr. et NHs.* ψ || 147 galeas *E* gazas *A* || arua *A* arma *E\psi* || urbes ω orbes *ci. R.P.* || 148 hostium est *E* h. es *A.* uerba dotale — est *Eteoclis esse putat Swoboda* || 150 meis *ci. Swob.*, qui h. u. et 151^a *Polinici adsignat* || 151 nequid e *A* nequit de *E* ||

desset paternis, hoc quoque ex illis habes,
errasse thalamis.

515

b Gnate post multos mihi
remisse soles, gnate suspensae metus
et spes parentis, cuius adspectum deos
semper rogavi, cum tuus reditus mihi
tantum esset erepturus aduentu tuo
quantum daturus:

155

520

c Quando pro te desinam,
dixi, timere? [*dixit irridens deus:*
ipsum timebis.] nempe nisi bellum foret
ego te carerem, nempe si tu non fores
bello carerem. triste conspectus datur
pretium tui durumque, sed matri placet.
hinc modo recedant arma, dum nullum nefas
Mars saeuus audet. hoc quoque est magnum nefas
tam prope fuisse.

160

525

165

c' Stupeo et exanguis tremo,
cum stare fratres hinc et hinc uideo duos
sceleris sub ictu, membra quassantur metu.
quam paene mater maius adspexi nefas,
quam quod miser uidere non potuit pater.
licet timore facinoris tanti uacem
uideamque iam nil tale, sum infelix tamen
quod paene uidi.

530

170

535

d^o Per decem mensum graues
uteri labores perque pietatem inclitae
precor sororis et per irati sibi
genas parentis scelere quas nullo nocens
erroris a se dura supplicia exigens
hausit: nefandas moenibus patriis faces
auerte, signa bellici retro agminis

175

540

153^b 154^a nate — soles om. E [in marg. a 2 m. hoc signum :
x.] || 154 sollicitae A suspensae E || 156 serper E ||
159^b 160^a sustulit R.P. || 162 carerem triste A carerem
patris te E c. ah! triste ci. I.Gr. || 174 pietate inclytas
A pietatem inclitę E || 175 sorores A sororis E ||

flecte. ut recedas, magna pars sceleris tamen
uestri peracta est: 180

c Vidit hostili grege
campos repleti patria, fulgentes procul
armis cateruas uidit. equitatu leui 545
cadmea frangi prata et excelsos rotis
uolitare procures, igne flagrantibus trabes 185
fumare, cineri quae petunt nostras domos
fratresque — facinus quod nouum et Thebis fuit —
in se ruentes: 550

c' Totus hoc exercitus,
hoc populus utrimque omnis, hoc uidit soror,
genetrixque uidit, nam pater debet sibi 190
quod ista non spectauit. occurrat tibi
nunc Oedipus, quo iudice erroris quoque
poenae petuntur. ne precor ferro erue 555
patriam ac penates neuē, quas regere expetis
euerte Thebas. 195

e Quis tenet mentem furor?
petendo patriam perdis? ut fiat tua,
uis esse nullam? quin tuae causae nocet
ipsum hoc quod armis uris infestis solum 560
segetesque adultas sternis et totos fugam
edis per agros: nemo sic uastat sua. 200

f Quae corripui igne quae meti gladio iubēs
aliena credis? rex sit e uobis uter
manente regno quaerite. haec telis petes
flamisque tecta? poteris has Amphionis
quassare moles? nulla quae struxit manus, 205

Quat. VI 565

F. XXXVIII

205

186 petant *ci. NHs.* || 189 et populus omnis utramque hoc uidit soror *E* (hoc pop. omnis utrimque *t. NHs.*, hoc utrimque pop. omnis. *t. Gron.*) et populus omnis et utraque hoc u. s. *A* hoc pop. utrimque omnis *L. Mueller.* || 190 uidi *ci. I. Gr.* || 191 *om. ψ* || 196 petendo patriam *Ac* (*cf. Tro. 268. Herc. II. 1863 Iuuen. sat. III. 232. Ouid. her. IX. 126*) || 198 uestris uel nostris *ψ* uertis *α* uris *E* || 199 adustas *A* adultas *E* || 205 quas *ω* quae scripsi ||

- [*stridente tardum machina ducens onus.*
sed conuocatus uocis et citharae sono
per se ipse summas uenit in turres lapis?] 570
 haec saxa franges? uictor hinc spolia auferes
 uinctosque duces patris aequales tui? 210
- e' Matres ab ipso coniugum raptas sinu
 saeuus catena miles inposita trahet?
 ut adulta uirgo mixta captiuo gregi 575
 thebana nuribus manus argolicis eat?
 an et ipsa palmas uincta post tergum datas 215
 mater triumphi praeda fraterni uehar?
- f' Potesne ciues laetus exitio datos
 uidere passim? moenibus caris potes 580
 hostem admouere? sanguine et flamma potes
 implere Thebas? tam ferus durum geris 220
 saeuumque in iras pectus et nondum imperas:
 quid sceptrata facient? pone uestros precor
 animi tumores teque pietati refer. 585
- g POL. Vt profugus errem semper? ut patria arcear
 opemque gentis hospes externae sequar? 225
 quid paterer aliud, si fefellissem fidem,
 si peierassem? fraudis alienae dabo
 poenas, at ille praemium scelerum feret? 590
 iubet abire: matris imperio obsequor,
 da quo reuertar. regia frater meus 230
 habitet superba, parua me abscondat casa.
- g' Hanc da repulso. liceat exiguo lare
 pensare regnum. coniugi donum datus, 595
 arbitria thalami dura felicitis feram

206—208 *sustuli ineptos in ore Iocastae et uitiose pro-*
latos. cf. *Herc.* 262.3. *Sil.* XI. 447—9 || 208 *turres u. in*
summas *A* *summas u. in turres* *E* *turres excitans ci.*
With. || 211 *ab ipso matres* ψ *matres ab ipso* α *matres-*
que a. i. E || 212 *tradet* *E* *trahet* *A* || 213 *ut om. E* ||
 217 *locto et exitio* *E* *laetus exitio* *A* || 220 *ferum et*
durum *A* *ferus durum* *E* || 222 *poene* *E* || 228. 229 *inuerso*
ordine habet *E* || 230 *mea* *A* *meus* *E* || 231 *superbus* α
superba *E* ψ || 232 *hanc dare repulso* *E* (*hanc date r.*
t. I.Gr.) *hanc da r. A* *repulsis* *Bo. coll.* 368 ||

- humilisque socerum lixa dominantem sequar? 235
 in seruitutem cadere de regno graue est.
 IOC. si regna quaeris nec potest sceptro manus
 uacare saeuo: multa quae possint peti 600
 in orbe toto, quaelibet tellus dabit.
- h Hinc nota Baccho Tmolus attollit iuga, 240
 qua lata terris spatia frugiferis iacent
 et qua trahens opulenta Pactolus uada
 inundat auro rura. nec laetis minus 605
 Maeandros aruis flectit errantes aquas
 rapidusque campos fertiles Hermus secat. 245
- h' Hinc grata Cereri Gargara et diues solum
 quod Xanthus ambit niuibus idaeis tumens,
 hinc qua relinquit nomen ionii maris 610
 faucesque Abydo Sestos opposita premit,
 aut quae latus iam propior orienti dedit 250
 tutamque crebris portibus Lyciam uidet:
- i^o Haec regna ferro quaere, in hos populos ferat
 socer arma fortis, has tuo sceptro paret 615
 tradatque gentes. hoc adhuc regnum puta
 tenere patrem. melius exilium est tibi 255
 quam reditus iste: crimine alieno exulas,
 tuo redibis. melius istis uiribus
 noua regna nullo scelere maculata appetes. 620
- h Quin ipse frater arma comitatus tua
 tibi militabit. uade et id bellum gere 260
 in quo pater materque pugnanti tibi
 fauere possint. regna cum scelere omnibus
 sunt exilis grauiora. nunc belli mala 625
 propone dubias martis incerti uices.
- h' Licet omne tecum Graeciae robur trahas 265
 licet arma longe miles ac late explicet

240 tota *E* || 245 hebrus *ω* *corr. Gron.* || 249 fauces
 abydi (abydos *ψ*) sestis oppositae *A* faucesque abydos
 estos opposita *E* || 250 qua *ω* quae *R.P.* (*scil. Rhodus*
ins.) || propius *ci. Gron.* || 252 hic *ci. Gron.* hac *Bo.* ||
 254 paret sceptro tuo *A* tuo *sc. p. E* || 257 usus *A* istis *E* ||

fortuna belli semper ancipiti in loco est.
 quodcumque Mars decernit: exaequat duos 630
 licet in pares sint gladius et spes et metus
 fors caeca uersat. praemium incertum petis. 270
 certum scelus.

k Fausse fac uotis deos
 omnes tuis: cessere et auersi fugam
 peliere ciues, clade funesta iacens 635
 obtexit agros miles. exultes licet
 uictorque fratris spolia deieci geras: 275
 plangenda palma est.

k' Quale tu hoc bellum putas,
 in quo execrandum uictor admittit nefas
 si gaudet? hunc quem uincere infelix cupis 640
 cum uiceris, lugebis. infaustas age
 dimitte pugnās, libera patriam metu, 280
 luctu parentes.

k POL. Sceleris et fraudis suae
 poenas nefandus frater ut nullas ferat?
 IOC. ne metue: poenas, et quidem soluet graues: 645
 regnabit. est haec poena. si dubitas, auo
 patrique crede, Cadmus hoc dicet tibi 285
 Cadmique proles.

k' Sceptra Thebano fuit
 in pūne nulli gerere, nec quisquam fide 650
 rupta tenebit illa. iam numeres licet
 fratrem inter istos.

Ete. numeret, est tanti mihi 290
 cum regibus iacere. te turbae exulum
 ascribe.

267 tormenta belli ci. Swob. || 269 gladio E || 270
 sors ω fors NHs. cf. Verg. ecl. IX 5 || petit A petis εψ ||
 276 frangenda A plangenda E t. I. Gr. || id A hoc E || 281
 uerba luctu — sceleris et om. E || 284 haec est poena α
 hec pena est R est haec p. Eψ || thebarum A thebana uel
 thebano ψ thebano E || 288 tenebat A tenebit E numeres
 corr. m. 2 ex numeris E || 289 POL. numero et est ω
 ETE. numeret, est B. Schm. || 290 IOC. A om. E || te tur-
 bae A et urbi E || 291 ascribo A ascribi E corr. NHs. ||

- 1 *Pol.* Regna, dummodo inuisus tuis.
Ete. regnare non uult esse qui inuisus timet.
 simul ista mundi conditor posuit deus 655
 odium atque regnum. regis hoc magni reor
 odia ipsa premere. multa dominantem uetat 295
 amor suorum, plus in iratos licet.
- 1' Qui uult amari languida regnat manu.
Pol. inuisa numquam imperia retinentur diu. 660
Ete. praecepta melius imperi reges dabunt,
 exilia tu dispone. 300
- POL.* pro regno uelim
 patriam penates coniugem flammis dare.
 imperia pretio quolibet constant bene.

* * *

291 *POL.* om. ω *IŌC.* regna *E POL.* regna *Bo.* ||
 292 *POL.* regnare ω *ETE.* regnare *H. Grot.* || 294
 regis et *A* regis hoc *E unus ex Pall.* || 295 ista *A ipsa*
E || 297 hunc u. *Iocastae* adsignat *A* regnet *A* regnat
Eψ || 298 *IŌC.* inuisa *Eψ IOC.* om. *A POL.* inuisa *Bo.* ||
 299 *POL.* *E om. A ETE.* *Grot.* || 300 oppone *E* dispone
A POL. *A om. E* || 301 *IOC.* patriam *E IOC.* om. *A* ||
 302 *POL.* imp. *E POL.* om. *A* || PHOENISSARVM TRA-
 GOEDIA FINIT INCIPIT MEDEA *E* Marci Lucij Anei
 Senece thebais tragedia tcia explicit feliciter die Iouis xvij
 maij 1391: ~ *R*

L. ANNAEI SENECAE

P H A E D R A

PERSONAE .

- I PHAEDRA
- II HIPPOLYTUS
THESEUS
- III NVNTIVS
NVTRIX

CHORVS [CIVIVM ATHENIENSIVM]

SCAENA ATHENIS

HIPPOLYTVS.

- a   Ite umbrosas cingite siluas
summaque montis iuga cecropii.
celeri planta lustrate uagi
quae saxoso loca Parnethi
subiecta iacent, 5
quae thiasiiis uallibus amnis
rapida currens uerberat unda.
scandite colles semper canos
niue riphaea.
- a'   Hac hac alii qua nemus alta 10
textitur alno, qua prata iacent
quae rorifera mulcens aura
zephyrus uernas euocat herbas,
ubi per graciles leuis Ilissus,
ubi maeandros per inaequales 15
labitur agros piger et steriles
amne maligno radit harenas.

INCIPIT PHAEDRA LEGI·INNOCENTI FELICITER
E PHAEDRA ME cf. Prisc. p. 253 (K) HIPPOLYTVS A

In ME bis scriptus est primus actus. || 4 saxa solo
carpaneto A saxoso loca parneto R saxosa loca parne-
tho E corr. Scaliger || 6 et quae thiasis ψ et quae thria-
sis α et om. E t. I. Gr., tristis E corr. I. Scoppa || 14 ubi
per glacies leuis Elissus A ubi per glacies lenis illisus
E¹, elis¹ E³ uersum om. ψ per glareas ci. Lips., par glacie
ci. Grot. pergracilis ci. Bo., corr. Gron. || 15 ubi Maëander
super aequales α inaequales ψ om. EME corr. M. Haupt. ||
16 steriles E ||

lustraue presso quaerant rostro
dum lux dubia est dum signa pedum 45
roscida tellus inpressa tenet.

d Alius raras
cervice graui portare plagas,
alius teretes properet laqueos. 50
picta rubenti linea penna 51
uano cludat terrore feras.

d' Tu graue dextra laeuaque simul 53
robur lato dirige ferro,
tu praecipites clamore feras 55
subsessor ages, tu iam victor
curuo solues uiscera cultro.

e Ades en comiti diua uirago, 58
tibi uibretur missile telum 52
cuius regno pars terrarum 59
secreta uacat, 60
cuius certis petitur telis
fera quae gelidum potat Araxen
et quae stanti ludit in Istro.

e' Tua gaetulos dextra leones, 65
tua Cretaeas sequitur ceruas,
nunc ueloces figis damas
leuiore manu.
tibi dant uariae pectora tigres,
tibi uillosi terga bisontes
latisque feri cornibus uri. 70

e'' Quicquid solis pascitur aruis,

---

48 rotare ψ || 52 post 58 collocavit R.P. || libretur
A uibretur $E\psi$ || 65 cresseas E crissaeas ci. Gron. cre-
teas A || 66 figit E ||

siue illud Arabs diuite silua
 siue illud inops nouit Garamans,
 siue ferocis iuga Pyrenes,
 siue hyrcani celant saltus
 uacuisque uagus Sarmata campis:
 arcus metuit Diana tuos.

75

f   Tua si gratus numina cultor
 tulit in saltus:
 retia uinctas tenere feras
 nulli laqueum rupere pedes.

80

f'   Fertur plaustro praeda gementi.
 tum rostra canes sanguine multo
 rubicunda gerunt repetitque casas
 rustica longo turba triumpho.

85

f''   En diua faues,
 signum arguti misere canes:
 uocor in siluas. hac hac pergam
 qua uia longum compensat iter.

PHAEDRA. NVTRIX.

a   O magna uasti Creta dominatrix freti
 cuius per omne litus innumerae rates
 tenere pontum quicquid assyria tenus
 tellure Nereus peruius rostris secat:

90

a'   Cur me in penates obsidem inuisos datam
 hostique nuptam degere aetatem in malis

95

72 post u. 73 habet A, recto ordine ER || 74 siue E
 in ras. || 75 ante 74 R || 82 plaustro α plaustro εψ ||
 trementi A gementi ER || 83 cum A tum εψ || 86 faue
 εψ fauet ci. Delrio. faues α || 89 iter PHAERA · NV-
 TRIX · E || 93 peruium A peruius E || Nerea peruium
 ci. NIs. ||

lacrimisque cogis? profugus en coniunx abest
praestatque nuptae quam solet Theseus fidem.

- b Fortis per altas inuii retro lacus F. LXVIII
uadit tenebras miles audacis proci
solio ut reuulsam regis inferni abstrahat, 100
pergit furoris socius. haud illum timor
pudoræ tenuit: stupra et illicitos toros
Acheronte in imo quaerit Hippolyti pater.
- b' Sed maior alius incubat maestae dolor. 105
non me quies nocturna non altus sopor
soluere curis: alitur et crescit malum
et ardet intus qualis aetnaeo uapor
exundat antro. palladis telae uacant
et inter ipsas pensa labuntur manus.
- c Non colere donis templa uotiuus libet, 110
non inter aras Atthidum mixtam choro
iactare tacitis conscias sacris faces
nec adire castis precibus aut ritu pio
adiudicatae praesidem terrae deam:
iuuat excitatas consequi cursu feras 115
et rigida molli gaesa iaculari manu.
- c' Quo tendis anime? quid furens saltus amas?
fatale miserae matris agnosco malum.
peccare noster nouit in silvis amor.
genetrix tui me miseret: infando malo 120
correpta pecoris efferum saeui ducem
audax amasti. toruus inpatiens iugi
adulter ille ductor indomiti gregis.
- d Sed amabat aliquid: quis meas miserae deus
aut quis iuare Daedalus flammis queat? 125
non si ille remeet arte mopsopia potens
qui nostra caeca monstra conclusit domo,
promittat ullam casibus nostris opem.

98 specus *ci. NHs.* || 102 pudorque ω pudorue *Bo.* ||
111 mistam choris *A* mixtam choros *E corr. Gron.* || 114
adiudicatam *A* adiudicatae ϵR || 121 efferi saeuum *A*
efferum saeui *E* || 125 leuare *ci. NHs.* || 127 conduxit *E* ||
128 promittet *ER* promittat *A* ||

- d' Stirpem perosa Solis inuisi Venus
per nos catenas uindicat Martis sui 130
suasque probris omne phoebeum genus
onerat nefandis. nulla minois levi
defuncta amore est, iungitur semper nefas.
- e NVTR. Thesea coniunx clara progenies Iouis
nefanda casto pectore exturba ocus. 135
extingue flammās neue te dirae spei
praebe obsequentem. quisquis in primo obstitit
populitque amorem tutus ac uictor fuit,
qui blandiendo dulce nutriuit malum
sero recusat ferre quod subiit iugum. 140
- e' Nec me fugit quam durus et ueri insolens
ad recta flecti regius nolit tumor.
quemcunque dederit exitum casus feram:
fortem facit uicina libertas senem.
[*honestā primum est uelle nec labi uia,* 145
pudor est secundus nosse peccandi modum.]
quo misera pergis? quid domum infamem aggrauas
superasque matrem? maius est monstro nefas:
nam monstra fato, moribus scelera imputes.
- e" Si quod maritus supera non cernit loca 150
tutum esse facinus credis et uacuum metu:
erras. teneri crede lethaeo abditum
Thesea profundo et ferre perpetuam Styga:
quid ille lato maria qui regno premit
populisque reddit iura centenis pater? 155
latere tantum facinus occultum sinet?

---

129 perosam *E* || nemus *E*¹ *corr.* *E*² || 131 phoebeum *E* ||
141 uere *α* || 143 PHAE. quemc. *Aε*, PHAE. *dell. Delrio.*
Grut. || 144 sortem — leuem *ci. Dn. Hs.* || 145 obstare *A*
non ista *E corr.* *NHs.* hunc et sequentem u. deleui, *Delrio*
utrumque collocauit post u. 263 interposito u. 255 || 147 gra-
uas *A* aggrauas *Eψ* || 148 maius es *ci. N. Hs.* || 152 tamen
tu crede *A* teneri crede *Rε* || 153 profundo ferre *A* pro-
fundo et ferri *E* (ferre *t. Gr.*) stygem *A* styga *E* || 156
tacitum *ci. I. Gron.* ||

- e''' Sagax parentum est cura. credamus tamen
 astu doloque tegere nos tantum nefas:
 quid ille rebus lumen infundens suum
 matris parens? quid ille qui mundum quatit 160
 uibrans corusca fulmen aetnaeum manu
 sator deorum? credis hoc posse effici
 inter uidentes omnia ut lateas auos?
- f Sed ut secundus numinum abscondat fauor Fol. LXVIII
 coitus nefandos utque contingat stupro 165
 negata magnis sceleribus semper fides:
 quid poena praesens conscius mentis pavor
 animusque culpa plenus et semet timens?
 scelus aliqua tutum, nulla securum tulit.
- f' Conpesce amoris inpii flammās precor 170
 nefasque quod non ulla tellus barbara
 commisit umquam non uagi campis Getae
 nec inhospitalis Taurus aut sparsus Scythes.
 expelle facinus mente castifica horridum
 memorque matris metue concubitus nouos. 175
- f'' Miscere thalamos patris et gnati apparas
 uteroque prolem capere confusam inpio?
 perge et nefandis uerte naturam ignibus.
 cur monstra cessant? aula cur fratris uacat?
 prodigia totiens orbis insueta audiet, 180
 natura totiens legibus cedit suis,
 quotiens amabit Cressa?
- g PH. quae memoras scio
 uera esse nutrix, sed furor cogit sequi
 peiora. uadit animus in praeceps sciens
 remeatque frustra sana consilia appetens. 185
 sic cum grauata nauita aduersa ratem
 propellit unda, cedit in uanum labor

---

160 quid ille quid ille *E* || 167 consciae noctis *A* con-
 sciae mentis ψ conscius mentis *EMER* || 172 uagus campis
 geta *A* uagi campis getae *ER Voss.* (campis corr. ex cam-
 pus *R*) || 176 gnato corr. 2 uel 3 *m.* ex gnata *E* gnati *A* ||
 179 fratris *A* patris *E* ||

et uicta prono puppis aufertur uado.
quid ratio possit? uicit ac regnat furor
potensque tota mente dominatur deus.

190

g' Hic uolucer omni pollet in terra impotens
laesumque flammis torret indomitis Iouem.
Gradius istas belliger sensit faces,
opifex trisulci fulminis sensit deus
et qui furentes semper aetnaeis iugis
uersat caminos igne tam paruo calet.
ipsumque Phoebum tela qui neruo regit,
figit sagitta certior missa puer
uolitatque caelo pariter et terris grauis.

195

h NVTR. Deum esse amorem turpis et uitio furens
finxit libido quoque liberior foret
titulum furori numinis falsi addidit.
gnatum per omnis scilicet terras uagum
Erycina mittit. ille per caelum uolans
proterua tenera tela molitur manu
regnumque tantum minimus e superis habet.

205

h' Vana ista demens animus adsciuit sibi
Venerisque numen finxit atque arcus dei.
quisquis secundis rebus exultat nimis
fluitque luxu semper insolita appetit.
tunc illa magnae dira fortunae comes
subit libido: non placent suetae dapes
non tecta sani moris aut uilis sinus.

210

h'' Cur in penates rarius tenues subit

---

189 quod r. poscit *A* quid r. possit *E* || uincit *A* uicit
E || 191 regnat *A* pollet *E* t. *Gr.* || potens α nocens *ci.*
Gron. impotens *ci.* *NHs.* || 192 ipsumque *A* lesumque *Eψ* ||
194 trisulci *corr. m. 2 ex trifulci E* || 200 turpi seruitio
fauens *ψ* turpiter uitio fauens α turpis et uitio furens
E || 206 regnique *ci. N. Hs.* in superos α in superis *ψ*
e superis *ER* || 210 appetens *A* appetit *ER* || 211 tunc
illum *ψ* hunc illa α tunc illa *Eψ* || 213 ullis (ullus t. *Gr.*)
cibus *E* uilis cibus *A* humilis uel uilis torus *ci. Gr.* uilis
scyphus *ci. Bo. et Mitscherlich* tyrii sinus *ci. Withof.*
uilis sinus scripsi cum *Bad.* ||

- haec delicatas eligens pestis domos? 215
 cur sancta paruis habitat in tectis Venus
 mediumque sanos uulgus adfectus tenet
 et se coercent modica? contra diuites
 regnoque fulti plura quam fas est petunt?
 quod non potest, uult posse qui nimium potest. 220
- i Quid deceat alto praeditam solio uides:
 metue ac uerere sceptrā remeantis uiri.
- a PH. Amoris in me maximum regnum puto
 reditusque nullos metuo: non umquam amplius
 conuexa tetigit supera qui mersus semel 225
 adiit silentem nocte perpetua domum.
- a' NVTR. Ne crede Diti. clausurit regnum licet
 canisque diras stygius obseruet fores:
 solus negatas inuenit Theseus uias. Fol. LXX
 PH. ueniam ille amori forsitan nostro dabit. 230
- b NVTR. Inmitis etiam coniugi castae fuit:
 experta saeuam est barbara Antiope manum.
 sed posse flecti coniugem iratum puta:
 quis huius animum flectet intractabilem?
 exosus omne feminae nomen fugit, 235
 inmitis annos caelibī uitae dicat,
 conubia uitat: genus amazonium scias.
- b' PH. Hunc in niuosi collis haerentem iugis
 et aspera agili saxa calcantem pede
 sequi per alta nemora per montes placet. 240
 NVTR. resistet ille seque mulcendum dabit
 castosque ritus uenere non casta exuet?
 tibi ponet odium cuius odio forsitan
 persequitur omnes?
 PH. precibus haud uinci potest?

218 etsecoernent *E* || 223 fero *A* puto *ER* (*sed add. ead. m. in R: l' fero*) || 227 ditis clausurit *A* diti clausurit *E* (*cluserit t. Gr.*) || 241 NVT. *A* om. *E* hunc et sequ. u. *Phaedrae adsignandos censuit Lips.* || 243 NVT. tibiponet *E* NVT. om. *A* || 244 PH. precibus *A* PH. om. *E* ||

- c NVTR. Ferus est. 245
 PH. amore didicimus uinci feros.
- c' NVTR. fugiet.
 PH. per ipsa maria si fugiat sequar.
- c NVTR. patris memento.
 PH. meminimus matris simul.
- c' NVTR. genus omne profugit.
 PH. paelicis careo metu.
- c NVTR. aderit maritus ...
 PH. nempe Perithoi comes.
- c' NVTR. aderitque genitor.
 PH. mitis Ariadnae pater. 250
- a NVTR. Per has senectae splendidae supplex comas
 fessumque curis pectus et rara ubera
 precor furorem siste teque ipsa adiua.
 pars sanitatis uelle sanari fuit.
- d PH. Non omnis animo cessit ingenuo pudor: 255
 paremus altrix. qui regi non uult amor
 uincatur. haud te fama maculari sinam.
 haec sola ratio est unicum effugium mali:
 uirum sequamur morte praeuertam nefas.
- NVTR. moderare alumna mentis effrenae impetus, 260
 animos coerce. dignam ob hoc uita reor
 quod esse temet autumas dignam nece.
- d' PH. Decreta mors est: quaeritur fati genus.
 laqueone uitam finiam an ferro incubem
 an missa praeceps arce palladia cadam? 265
 pro castitatis uindice armemus manum.

---

245 PHAE. ferus est *E* NVT. ferus est *A* || PHAE.
 amore *A* PH. om. *E* || 249 perithoy *E* pirithoi *A* || 251
 splendida *E* || 252 cara ω rara *scripsi* || 253 ipsam *A*
 ipsa *E* || 254 parsanitat^s *E* || 255 ingenio *E* || 261 ul-
 tra *E* uita *A* || 263 PHAE. om. α || 266 proin castitatis
E NVT. pro castitatis *A* uindicem *Ae* procacitatis *ci*.
Scaliger pro castitatis uindice *ci*. *Bo.* post u. 271 repo-
 nendum esse hunc uersum *Gron.* censuit. deest totus uersus
 in *V* ||

NVTR. sic te senectus nostra praecipiti sinat
perire leto? siste furibundum impetum.
[haud quisquam ad uitam facile reuocari potest.]

PH. prohibere nulla ratio periturum potest 270
ubi qui mori constituit et debet mori.

a' NVTR. Solamen annis unicum fessis hera,
si tam proteruus incubat menti furor:
contemne famam. fama uix uero fauet
peius merenti melior et peior bono. 275

e Temptemus animum tristem et intractabilem.
meus iste labor est aggredi iuuenem ferum
mentemque saeuam flectere inmitis uiri.

CHORUS. CRESSAE.

a Diua non miti generata ponto
quam uocat matrem geminus Cupido 280
inpotens flammis simul et sagittis

. . . . .

b Iste lasciuus puer et renidens
tela quam certo moderatur arcu.
[labitur totas furor in medullas
igne furtiuo populante uenas.] 285
non habet latum data plaga frontem,
sed uorat tectas penitus medullas.

---

267 NVT. om. α || sic te A sictē E si te ψ || sinet A
sinat εψ || 269 haud quisquam ad uitam facile reuocari
potest EG Voss. (sed in G legitur post u. 266), totum uersum
om. A PH. haud quisquam ad auram f. r. p. ci. Bad.
uersum in suspicionem uocauit Scaliger. deleui || 271 quis A
qui E || CHORVS A CHORUS · CRESSAE E || 281 la-
cunam 1 u. statuit R. P. || 282 acre nitens A et reni-
dens E Voss. || 283 iaculatur A moderatur E || 284. 285
in marg. leguntur VR14, uncis inclusi cum Bo. cf. u. 642 ||

b'	Nulla pax isti puero: per orbem spargit effusas agilis sagittas. quaeque nascentem uidet ora solem quaeque ad hesperias iacet ora metas: [<i>si qua feruenti subiecta cancro est,</i> <i>si qua parrhasiae glacialis ursae</i> <i>semper errantes patitur colonos</i>]	F. LXXI 290
c	Nouit hos aestus. iuuenum feroces concitāt flammās senibusque fessis rursus extinctos reuocat calores, uirginum ignoto ferit igne pectus et iubet caelo superos relicto uultibus falsis habitare terras. induit formas quotiens minores ipse qui caelum nebulasque ducit.	295 300 304 305
c'	Candidas ales modo mouit alas dulcior uocem moriente cygno fronte nunc torua petulans iuuenus uirginum strauit sua terga ludo perque fraternos noua regna fluctus ungula lentos imitante remos pectore aduerso domuit profundum pro sua uector timidus rapina.	 310 313
d ^o	Thessali Phoebus pecoris magister egit armentum positoque plectro inpari tauros calamo uocauit	301 302 303
c	Arsit obscuri dea clara mundi nocte deserta nitidosque fratri	314 315

291 hesperias *E* extremas *ci. R.P.* occasus *A* metas
EME seros *A* || 292 parrhasiae *EME* maioris *A* || 291—93
sustuli cum *R.P.* || 301—303 post u. 313 reuocauit consti-
tuta post 303 unius u. lacuna *R.P.* || 305 fecit *E* ducit *A* ||
307 uoce *E* || 310 mala *A* noua *EMEψ* ||

tradidit currus aliter regendos:
 ille nocturnas agitare bigas
 discit et gyro breuiore flecti.
 nec suum tempus tenuere noctes
 et dies tardo remeavit ortu 320
 dum tremunt axes grauiore curru.

c' Gnatus Alcmena posuit pharetras
 et minax uasti spolium leonis
 passus aptari digitis zmaragdos
 et dari legem rudibus capillis. 325
 crura distincto religauit auro
 luteo plantas cohibente socco
 et manu clauam modo qua gerebat,
 fila deduxit properante fuso.

" Vidit Persis 330
 ditique ferox Lydia regno
 deiecta feri terga leonis
 — cuiusque umeris
 sederat alti regia caeli
 tenuem tyrio stamine pallam. 335

β Sacer est ignis, credite laesis,
 nimiumque potens.
 qua terra salo cingitur alto
 quaque aethereo
 candida mundo sidera currunt: 340

β' Haec regna tenet puer inmitis

322 pharetram α pharetras Eψ || 328. clauam corr. a pr.
 m. ex dauam E || 330 uidit perses A uidi persis E || ditis-
 que A ditique E || ferax AE ferox Bo. || 331 regni
 deiecta A regno reiecta E || 333 humerisque quibus ω
 cuiusque umeris ci. R.P. coll. Herc. 465 || 336 laesis A
 laesi E || 338 mari A salo ε || 339 quaque per ipsum EME
 quaque ethereo A quaque hesperio ci. R.P. || 340 mun-
 dum EME mundo A || 341 haec Ae hic Valckenarius hac
 Bo. || pueri α ||

spicula cuius
sentit in imis peruius undis
rex Nereïdum
flammamque nequit releuare mari. 345

γ Ignes sentit genus aligerum.
uenere instinctus suscipit audax
grege pro toto bella iuuenus
si coniugio timuere suo
poscunt timidi proelia cerui. 350

γ' En mugitu dant concepti
signa furoris. tunc uirgatas
India tigres decolor horret,
tunc uulnificos acuit dentes
aper et toto est spumeus ore. 355

δ Amat insani belua ponti 359
lucaeque boues. 360
poeni quatiunt colla leones 356
cum mouit amor. 357
tunc silua gemit murmure saeuo. 358

δ' Vindicat omnes natura sibi, 361
nihil immune est. [*odiumque perit*] 362
ueteres cedunt ignibus irae, 364
cum iussit amor. [*quid plura canam*] 363

343 cerulus undis grex *A* peruius undis rex *E* || 345
eleuare α leuare ψ relauare *R* releuare ε || 347 instincti *A*
instinctus *E* quam magna gerunt *A* || suscipit audax *E* ||
348 iuueni *A* iuuenus *E* || post *h. u.* inserunt *VR* haec:
Regina cecis et quis (coquis *R*) est flāmis | agreste placa
uirginis (uirgini *R*) numen dee (deest *R*). In *sin. marg. R*
legitur: Vacat, uterque uersus recurrit in *R* post u. 405 | 351
et *Ae* en scripsi || mugitus *A* mugitu ε || 353 inclia *E* ||
359. 360 (amat — boues) huc reuocauit *R.P.* || 362 uerba
odiumque perit *del. R.P.* || 363 uerba quid plura canam
om. E || post u. 364 noua scaena in *A* PHAEDRA-
NYTRIX HIPPOLYTUS (*HIP. om. ψ*) ||

uincit saeuas cura nouercas.

365

Altrix profare quid feras? quonam in loco est
regina? saeuis ecquis est flammis modus?

NVTRIX. PHAEDRA. CHORVS.

- a Spes nulla tantum posse leniri malum
finisque flammis nullus insanis erit.
torretur aestu tacito et inclusus quoque 370
quamuis legatur proditur uultu furor:
erumpit oculis ignis et lassae genae
lucem recusant. nihil idem dubiae placet
artusque uarie iactat incertus dolor.
- b Nunc ut soluto labitur moriens gradu 375
et uix labante sustinet collo caput,
nunc se quieti reddit et somni inmemor
noctem querelis ducit. attolli iubet
iterumque poni corpus et solui comas,
rursusque fingi. semper inpatiens sui 380
mutatur habitus. nulla iam Cereris subit
cura aut salutis. uadit incerto pede
iam uiribus defecta. non idem uigor
non ora tingens niuea purpureus rubor:
- b' Populatur artus cura, iam gressus tremunt 385
tenerque nitidi corporis cecidit decor
et qui ferebant signa phoebeae facis
oculi nihil gentile nec patrium micant.
lacrimae cadunt per ora et assiduo genae
rore inrigantur qualiter Tauri iugis 390
tepido madscent imbre percussae niues.
sed en patescunt regiae fastigia.

367 regina saeuis et quis ẽ flammis modus *E uersus hoc loco omissus legitur in A post u. 412 (sepone —) Vide ad u. 348 || post u. 367 noua scaena in EG NVTRIX. PHAEDRA. CHORVS. E phedra. nutrix. ypolitus G || 368 lenire E || 372 lapsae α lassae Eψ || 377 nec se α || 383 de-foeta α || 384 nitida ω niuea Markland || 387 tenebant A ferebant E || 391 perfusae A percussae E |*

reclinis-ipsa sedis auratae toro
solitos amictus mente non sana abnuat.

- b'' PH. Remouete famulae purpura atque auro inlitas 395
uestes. procul sit muricis tyrii rubor,
[*quae fila ramis ultimi Seres legunt*]
breuis expeditos zona constringat sinus.
ceruix monili uacua nec niueus lapis
deducat auris indici donum maris. 400
odore crinis sparsus assyrio uacet:
sic temere iactae colla perfundant comae
umerosque summos, cursibus motae citis
uentos sequantur. laeua se pharetrae dabit:
hastile uibret dextra thessalicum manus. 405

- [*Talis seueri mater Hippolyti fuit.*]
a' Qualis relictis frigidi ponti plagis
egit cateruas atticum pulsans solum
Tanaitis aut Maeotis et nodo comas
coegit emitque lunata latus 410
protecta pelta: talis in siluas ferar.
CHOR. sepone questus: non leuat miseros dolor,
agreste placa uirginis numen deae.

HIPPOLYTUS. NVTRIX.

- a NVT. Regina nemorum sola quae montes colis
et una solis montibus coleris dea, 415
conuerte tristes omnium in melius minas.
b O magna siluas inter et lucos dea

395 purpuram *A* purpura ψ purpuraatque corr. ex
purpuraetque *E*¹ || 397 del. *R.P.* || 400 diducat α || 406
talis relictus *ci. Grot.* qualis *ci. Valckenarius. uersum sustuli*
cum NHs. || 409 tanatois (*al. tanatris uel tanais*) aut meo-
tis (*al. metois*) ψ aut tanais aut maeotis α tanais alti aut
maeotis *E* tanaitis aut maeotis *cod. Vossianus* || 411 pro-
iecta *ci. I. Gron.* || 412 CHORVS *E* NVT. *A* || depone *A*
sepone ϵ post hunc u. in *A* legitur u. 367 || post 413 HYP-
POLITVS NVTRIX *E* Nutrix Ypolitus ψ personarum notae
desunt in α || 417 inter educos *E* ||

clarumque caeli sidus et noctis decus
 cuius relucet mundus alterna uice,
 Hecate triformis en ades coeptis fauens. 420
 animum rigentem tristis Hippolyti domas.
 amare discat mutuos ignes ferat
 det facilis aures. mitiga pectus ferum.

b' Inuerte mentem, toruus auersus ferox Quat. VIII
 in iura Veneris redeat. huc uires tuas F. LXXII 425

intende. sic te lucidi uultus ferant
 et nube rupta cornibus puris eas,
 sic te regentem frenæ nocturni aetheris
 detrahare numquam thessali cantus queant
 nullusque de te gloriam pastor ferat. 430

c Ades inuocata. iam fauet uotis dea:
 ipsum intuoꝝ solemne uenerantem sacrum
 nullo latus comitante. quid dubitas? dedit
 tempus locumque casus: utendum artibus.

c' Trepidamus? haud est facile mandatum scelus 435
 audere, uerum iusta qui reges timet
 deponat, omne pellat ex animo decus:
 malus est minister regii imperii pudor.

d HIPPO. Quid huc seniles fessa moliris gradus 440
 o fida nutrix turbidam frontem gerens
 et maesta uultus? sospes est certe parens
 sospesque Phaedra stirpis et geminae iugum.

d' NVTR. Melus remitte: prospero regnum in statu est
 domusque florens sorte felici uiget. 445
 sed tu beatis mitior rebus ueni:
 namque anxiam me cura sollicitat tui.

[quod te ipse poenis grauibꝫ infestus domas.]

e Quem fata cogunt ille cum uenia est miser,

419 face A uice E || 420 aenades E (an ades t. Hs. ||
 422 legitur in E post u. 423 || 424 innecte εψ inuerte A || 431
 faue E¹ faues α fauet E³ ψ || 436 iussa qui regis timet ||
 437 deponat omne et pellat e. a. d. ci. NHs. || 446 anxiam
 E || 447 domas E Vossianus grauas A uersum damnauit Sca-
 tiger || 448 hic quidem uiuat miser AE³ ad marg. ille cum
 uenia est miser E ||

- at si quis ultro se malis offert uolens
 seque ipse torquet, perdere est dignus bona 450
 quis nescit uti. potius annorum memor
 mentem relaxa: noctibus festis facem
 attolle, curas Bacchus exoneret graues,
 aetate frui: mobili cursu fugit.
- e' Nunc facile pectus grata nunc iuueni Venus: 455
 exultet animus. cur toro uiduo iaces?
 tristem iuventam solue, nunc cursus rape
 effunde habenas optimos uitae dies
 effluere prohibe. propria descripsit deus
 officia et aenum per suos duxit gradus. 460
 laetitia iuuenem, frons decet tristis senem.
- e'' Quid te coherces et necas rectam indolem? ●
 seges illa magnum fenus agricolae dabit
 quaecumque laetis tenera luxuriat satis
 arborque celso uertice euincet nemus 465
 quam non maligna caedit aut resecat manus.
 ingenia melius recta se in laudes ferunt
 si nobilem animum uegeta libertas alit.
- f Truculentus et siluester ac uitae inscius
 tristem iuuentum Venere deserta colis. 470
 hoc esse munus credis indictum uiris,
 ut dura tolerant cursibus domitent equos
 et saeua bella Marte sanguineo gerant? 473
- g Excedat agedum rebus humanis Venus 477
 quae supplet ac restituit exhaustum genus:
 orbis iacebit squalido turpis situ,
 uacuum sine ullis classibus stabit mare 480
 alesque caelo derit et siluis fera
 solis et aër peruius uentis erit.

449 anti *E*¹ at si *E*³ || 452 montibus *A* noctibus *EME* ||
 457 luxus *A* lusus *ψ* cursus *E* (*sps. a 3 m.*: , at lusus) ||
 460 ducit *α* duxit *Eψ* || 462 coherc&s *E* || 465 euincit *A*
 euincet *E* || 469 e uitae *A* ac uitae *E* || 470 coles *E* || 474—
 476 post u. 484 relegauit auctore *R.P.* || 478 restituit *E* ||
 humanum *A* exhaustum *ε* ||

- f' Quam uaria leti genera mortalem trahunt 483
 carpuntque turbam, pontus et ferrum et doli.
 prouidit ille maximus mundi parens 474
 cum tam rapaces cerneret fati manus, 475
 ut damna semper subole repararet noua. 476
- g' Sed fata credas desse: sic atram styga 485
 iam petimus ultro. caelibem uitam^o probet
 sterilis iuuentus: hoc erit quicquid uides
 unius aevi turba et in semet ruet.
 proinde uitae sequere naturam ducem:
 urbem frequenta ciuium coetus cole. 490
- h^o HIPPOCRATES. Non alia magis est libera et uitio carens F. LXXIII
 ritusque melius uita quae priscos colat,
 quam quae relictis moenibus siluas amat.
- i Non illum auarae mentis inflamat furor 495
 qui se dicauit montium insontem iugis,
 non aura populi et uulgus infidum bonis
 non pestilens inuidia non fragilis fauor.
- i' Non ille regno seruit aut regno imminens
 uanos honores sequitur aut fluxas opes
 spei metusque liber. haud illum niger 500
 edaxque liuor dente degeneri petit.
- k Nec scelera populos inter atque urbes sata
 nouit nec omnes conscius strepitus pauet
 aut uerba fugit. mille non quaerit tegi
 diues columnis nec trabes multo insolens 505
 suffigit auro. non cruor largus pias
 inundat aras fruge nec sparsi sacra
 centena niuei colla summittunt boues:
- k' Sed rure uacuo potitur et aperto aethere
 innocuus errat. Callidas tantum feris 510
 struxisse fraudes nouit et fessus graui

475 minas *A* manus *E* || 476 sobole *corr. ex* subole
E' || 490 cetus *E* || 493 quamque *E* || 498 imminet *A* im-
 minens *ε* || 499 uanosque *α* || 502 inter atque *E* (*litt. erat*
scr. m. 2. in ras.) || sita *ω* sata *NHs.* || 504 haud *A* aut
E || 506 suffigit *α* sufficit *E* suffigit *ψ*, *unus cod. sufful-*
cit' Bad. || 507 sparsa *α* (*corr. in ind. err.*) ||

labore niueo corpus Elisso fouet.

nunc ille ripam celeris Alphei legit

nunc nemoris alti densa metatur loca

ubi Lerna puro gelida perlucet uado.

515

k Sedesque mutat: hinc aues querulae fremunt

ramique uentis lene percussi tremunt

ueteresque fagi. iuuat aut amnis uagi

pressisse ripas caespite aut nudo leues

duxisse somnos, siue fons largus citas

520

defundit undas siue per flores nouos

fugiente dulcis murmurat riuo sonus.

k' Excussa siluis poma compescunt famem

et fraga paruis uulsa dumetis cibos

faciles ministrant. regios luxus procul

525

est impetus fugisse. sollicito bibunt

auro superbi: quam iuuat nuda manu

captasse fontem. certior somnus premit

secura duro membra uersantem toro.

l Non in recessu furta et obscuro improbus

530

quaerit cubili seque multiplici timens

domo recondit aethera ac lucem petit

et teste caelo uiuit. hoc equidem reor

uixisse ritu prima quos mixtos deis

profudit aetas. nullus his auri fuit

535

caecus cupido. nullus in campo sacer

diuisit agros arbiter populis lapis.

m Nondum secabant credulae pontum rates:

sua quisque norat maria. non uasto aggere

crebraque turre cinxerant urbes latus.

540

512 uino *ci.* *Rutgersius* || ilyssō *A* eliso *E* || 513 aleet

E || 514 metitur *A* metatur *εψ* || 516 sedemque *A* sedes-

que *E* || hic *A* hinc *E* || 517 platanique uel ornique uel

alnique u. l. percussae *ci.* *NHs.* Rhamnique *ci.* *Bo.* || 518

iuuat *A* iuuat *ε* || aut *ψ* (et *α* in *ind. err.*) et *α* hic *ψ* ||

521 diffundit *A* defundit *EMEψ* || 526 bibant *α* bibunt

Eψ || 529 uersantur *AME* uersantem *ε* || 530 secessu *ψ* re-

cessu *α* *ε* || obscura *E* obscuro *A* || 540 cinxerat *E* latus

MEψ *ε* lacus *α* ||

non arma saeua miles aptabat manu
 nec torta clausas fregerat saxo graui
 ballista portas. iussa nec dominum pati
 iuncto ferebat terra seruitium boue:
 sed arua per se foeta poscentes nihil
 pauere gentes, silua natiuas opes
 et opaca dederant antra natiuas domos.

545

m' Rupere foedus inpius lucri furor
 et ira praeceps quaeque succensas agit
 libido mentes, uenit imperii sitis
 cruenta, factus praeda maiori minor,
 pro iure uires esse. tum primum manu
 bellare nuda. saxaque et ramos rudes
 uertere in arma. non erat gracili leuis
 armata ferro cornus, aut longo latus
 mucrone cingens ensis, aut crista procul
 galeae comantes: tela faciebat dolor.

550

555

F. LXXV

1' Inuenit artes bellicus Mauors nouas
 et mille formas mortis. hinc terras cruor
 infecit omnis fusus et rubuit mare.
 tum scelera dempto fine per cunctas domos
 iere, nullum caruit exemplo nefas.
 a fratre frater, dextera gnati parens
 cecidit, maritus coniugis ferro iacet
 perimuntque fetus inipiae matres suos.

560

565

[*Taceo nouercas. mitius nihil est feris.*]

n Sed dux malorum femina. haec scelerum artifex
 obsedit animos, huius incestis stupris
 fumant tot urbes bella tot gentes gerunt

---

545 ser arua *E*¹ corr. *E*² || 547 dederunt *ci. NHs.* ||
 549 precesp *E* || 551 cruentum facinus preda ψ || 553 sexa-
 que α || 556 aut cristae caput *A* aut triste caput ψ aut
 crista procul *E* || 557 dolor ω dolus *ci. Stephani.* fortasse
 scribendum: tela faciebat locus (*i. e. occasio*) || 566 mitior
 mens est feris *ci. Scaliger. eieci uersum. cf. Ou. her. X. 1* ||
 568 et *A* hec *E* || 568 huius incesti *E* cuius incestae *A*
 incestis *I. Gr.* ||

euersa ab imo regna tot populos premunt. 570
 sileantur aliae: sola coniunx Aegei
 Medea reddet feminas dirum genus.

o NVTR. Cur omnium fit culpa paucarum scelus?
 HIPP. detestor omnis horreo fugio execror.
 sit ratio sit natura sit durus furor, 575

odisse placuit. ignibus iunges aquas
 et amica ratibus ante promittit uada
 incerta Syrtis, ante ab extremo sinu
 hesperia Tethys lucidum attollet diem
 et ora damis blanda praebebunt lupi, 580
 quam uictus animum feminae mitem geram.

n NVTR. Saepe obstinatis induit frenos amor
 et odia mutat. regna materna adspice:
 illae feroces sentiunt Veneris iugum,
 testaris istud unicus gentis puer. 585

HIPP. solamen unum matris amissae fero
 odisse quod iam feminas omnes licet.

o NVTR. Vt dura cautes undique intractabilis
 resistit undis et lacescentes aquas
 longe remittit, uerba sic spernit mea. 590
 sed Phaedra praeceps graditur inpatiens morae.
 quo se dabit fortuna? quo uerget furor?
 terrae repente corpus exanimum accidit
 et ora morti similis obduxit color.
 attolle uultus, dimoue uocis moras: 595
 tuus en alumna temet Hippolytus tenet.

PHAEDRA ET IDEM.

a Quis me dolori reddit atque aestus graues

570 et uersa ω (et uersa R) euersa scripsi || 572 red-
 det $E\psi$ reddit α || 573 cur corr. ex cor E^1 || 582 NVT.
 E^3 || 585 genitus A gentis E || 590 in E abstersus est una
 cum scholiis nisi quod l et g litterae (uocis longe) relictæ
 sunt || 592 quouergit E quo nerget A || 593 repente ter-
 rae A terrae repente E || cadit A accidit E || PHAEDRA
 ET IDEM E PHAEDRA · HIPPOLYTUS · NVTRIX A ||

reponit animo? quam bene excideram mihi. —

HIPP. cur dulce munus redditae lucis fugis?

PH. aude anime tempta. perage mandatum tuum. 600

intrepida constant uerba: qui timide rogat

docet negare.

a' Magna pars sceleris mei

olim peracta est: serus est nobis pudor:

amauimus nefanda: si coepta exsequor,

forsan iugali crimen abscondam face. 605

honesta quaedam scelera successus facit.

a'' En incipe anime. — commodos paulum precor

secretus aures. si quis est abeat comes.

HIPP. en locus ab omni liber arbitrio uacat.

PH. sed ora coeptis transitum uerbis negant. 610

uis magna uocem emittit at maior tenet.

b Vos testor omnes caelites, hoc quod uolo —

[*me nolle*]

HIPP. animusne cupiens aliquid effari nequit?

PH. curae leues loquuntur ingentes stupent. 615

HIPP. committe curas auribus mater meis.

b' PH. Matris superbum est nomen et nimium potens,

nostros humiliter nomen affectus decet.

me uel sororem Hippolyte uel famulam uoca

famulamque potius: omne seruitium feram. 620

c Non me per altas ire si iubeas niues

pigeat gelatis ingredi Pindi iugis,

F. LXXVI

non si per ignes ire et infesta agmina

cuncter paratis ensibus pectus dare.

mandata recipe sceptras, me famulam accipe: 625

[*Te imperia regere, me decet iussa exsequi.*]

c' Muliebre non est regna tutari uirum

tu qui iuuentae flore prima uo uiges

599 YPP. *Eψ om. A* || 600 PHAED. *Eψ om. A* || 606
non ista *E* honesta *A* || 608 secretas *E* || 611 et *Eψ at α* ||
613 me nolle *EME duo Pall. ψ om. A* || 626 del. *R.P.* || 627
tutari patris *A* tutare urbium *EMEψ* tutari uirum *uir doctus*
adscriptis codici Vossiano ||

ciues paterno fortis imperio rege.
sinu receptam supplicem ac seruam tege. 630
miserere uiduae. HIPP. summus hoc omen deus
auertat.

c Aderit sospes actutum parens.
PH. regni tenacis dominus et tacitae Stygis
nullam relictos fecit ad superos uiam.
thalami remittet ille raptorem sui? 635
nisi forte amor placidus et Pluton sedet.

c' HIPP. Illum quidem aequi caelites reducem dabunt.
sed dum tenebit uota in incerto deus:
pietate caros debita fratres colam
et te merebor esse ne uiduam putes 640
ac tibi parentis ipse supplebo locum.

c PH. O spes amantum credula. o fallax amor.
satisne dixi? precibus admotis agam. —
miserere. tacitae mentis exaudi preces.
libet loqui pigetque. HIPP. quodnam istud malum est? 645
PH. quod in nouercam cadere uix credas malum.

c' HIPP. Ambigua uoce uerba perplexa iacis:
effare aperte. PH. pectus insanum uapor
amorque torret. intimis feruit ferus
[*penitus medullas, atque per uenas meat*] 650
uisceribus ignis mersus et uenas latens
ut agilis altas flamma percurrit trabes.

d HIPP. Amore nempe Thesei casto furis?
PH. Hippolyte sic est: Thesei uultus amo
illos priores quos tulit quondam puer, 655

---

632 actutum Aε at tutus V (an: ac tutus?) || 636 sedet
corr. a 1 m. ex series ut uidetur E || 640 tuebor A merebor
E || 641 hac ci. NHs. || 643 dixit A dixi E || 647 perplexe A
perplexa EV || 649 amorque torret corr. a 2 m. ex amore
torret E ardorque ci. Burmann || intimis ferit ferus E¹, sic
corr. a m. 2: intima ferit ferus uorat. intimas saeuus uo-
rat A intimis saeuit ferus ci. Gron. feruit f. ci. R.P. || 650
penitus medullas atque per uenas meat A om. E eiecit Gron. ||
651 uenis Aε uenus R membris ci. Grotius fibris NHs.
neruis Bad. uenas Bo. ||

- cum prima puras barba signaret genas
monstrique caecam gnosis uidit domum
et longa curua fila collegit uia.
- d' Quis tum ille fulsit. presserant uitae comam,
et ora flauus tenera tinguebat pudor. 660
inerant lacertis mollibus fortes tori
tuaeque Phoebes uultus aut Phoebi mei
tuusue potius. talis en talis fuit
cum placuit hosti. sic tulit celsum caput.
- d In te magis refulget incomptus decor 665
et genitor in te totus. et toruae tamen
pars aliqua matris miscet ex aequo decus:
in ore graio scythicus apparet rigor.
si cum parente creticum intrasses fretum
tibi fila potius nostra neuisset soror. 670
- d' Te te soror quacumque siderea poli
in parte fulges inuoco ad causam parem.
domus sorores una corripuit duas.
te genitor at me gnatus. en supplex iacet
adlapsa genibus regiae proles domus. 675
respersa nulla labe et intacta innocens.
- e Tibi mutor uni. certa descendi ad preces:
finem hic dolori faciet aut uitae dies.
miserere amantis.
- HIPP. magne regnator deum,
tam lentus audis scelera? tam lentus uides? 680
- f Ecquando saeua fulmen emittes manu
si nunc serenum est? omnis impulsus ruat

---

660 flau i ci. Bo. || tingebat rubor A tinguebat pudor E || 662 tuaeue Ae tuaeque Bo. || 663 tuusque ω tuusue Bo. et Bad. e coniectura uiri docti adscripta marg. ed. Fabric. (quae est in bibl. uniu. Hafniensis) || 666 est (uel en) genitor ci. NHs. || toruus A totus EME || 668 grato α graio Eψ || 670 neuisset E || 671 siderei A sydereia E || 673 duas corr. ex riuas (?) E || 677 mittor A mutor e || descendi E || 679 PHOED. magne E¹, ad mg. YPP. || 681 et quando Eψ ecquando α || emittes A emittis E ||

aether et atris nubibus condat diem
 ac uestra retro sidera obliquos agant
 retorta cursus. tuque sidereum caput
 radiate Titan tu nefas stirpis tuae
 speculere? lucem merge et in tenebras fuge.

F. LXXVII 685

f' Cur dextra diuum rector atque hominum uacat
 tua nec trisulca mundus ardescit face?
 in me tona. me fige. me uelox cremet
 transactus ignis. sum nocens merui mori:
 placui nouercae. — dignus en stupris ego
 scelerique tanto uisus? ego solus tibi
 materia facilis? hoc meus meruit rigor?

690

f'' O scelere uincens omne femineum genus.
 o maius ausa matre monstrifera malum
 genetrice peior. illa se tantum stupro
 contaminauit et tamen tacitum diu
 crimen biformi partus exhibuit nota
 scelusque matris arguit uultu truci
 ambiguus infans. ille te uenter tulit.

695

700

e' O ter quaterque prospero fato dati
 quos hausit et peremit et leto dedit
 odium dolusque. genitor inuideo tibi:
 colchide nouerca maius hoc maius malum est.

705

g PH. Et ipsa nostrae fata cognosco domus:
 fugienda petimus sed mei non sum potens.
 te uel per ignes per mare insanum sequar
 rupesque et amnes unda quos torrens rapit,
 quacumque gressus tuleris hac amens agar.
 iterum superbe genibus aduoluor tuis.

710

g' HIPPOCRATES. Procul inpudicos corpore a casto amoue
 tactus. quid hoc est? etiam in amplexus ruit?

684 ac uersa *A* acuestra *E* || 686 tantum ne nefas *E*
 titan tu nefas *A* || 687 speculari *A* speculari *E* *t. Gr.* ||
 692 dignus an *A* dignus en *E* || 693 scelerique *AE* sce-
 lerisque *V* || 695 femineo *ci. NHs.* monstriferum *ci. Bo.* ||
 696 unciis inclusit *Bo.* || 699 biformis *A* triformi *E* || 702
 date ψ sati *ci. NHs.* || 705 haec *ci. NHs.* || 710 sequar *A*
 agar *E* ||

stringatur ensis: merita supplicia exigit.
 en inpudicum crine contorto caput
 laeua reflexi: iustior numquam focis
 datus tuis est sanguis arquitenens dea.

715

h PH. Hippolyte nunc me compotem uoti facis:
 sanas furem. maius hoc uoto meo est
 saluo ut pudore manibus inmoriar tuis.
 HIP. abscede. uiue: ne quid exores et hic
 contactus ensis deserat castum latus.

720

e'' Quis eluet me Tanais? aut quae barbaris
 maeotis undis pontico incumbens mari?
 non ipse toto magnus oceano pater
 tantum expiarit sceleris. o siluae o ferae.

725

g NVT. Deprensa culpa est. anime quid segnis stupes?
 regeramus ipsi crimen atque ultro impiam
 uenerem arguamus. scelere uelandum est scelus.
 tutissimum est inferre cum timeas gradum.
 ausae priores simus an passae nefas
 secreta cum sit culpa quis testis sciet?

730

g' Adeste Athenae fida famulorum manus
 fer opem, nefandi raptor Hippolytus stupri
 instat premitque mortis intentat metum
 ferro pudicam terret. en praeceps abit
 enseque trepida liquit attonitus fuga.
 pignus tenemus sceleris. hanc maestam prius
 recreate.

735

h' Crinis tractus et lacerae comae
 ut sunt remaneant facinoris tanti notae.
 perferte in urbem. — recipe iam sensus hera.
 quid te ipsa lacerans omnium adspectus fugis?
 mens inpudicam facere non casus solet.

740

715 et *E* en *A* || 718 facies *E* || 720 soluout *E* || 726
 o silua eo ferae *E* || 728 ipsae *A* ipsi *ψε* || 728 celandum
ci. R.P. || 735 intentans *ci. Dn. Hs.* || 737 trepidam *E* ||
 740 notas *A* notæ *E* || 741 referte *A* perferte *E* || hera^o
 (o *scr. 2 m.*) *E* || 742 laceras *E* lacerans *A* || aspectum *A*
 adspectus *E* ||

CHORVS.

- a   Fugit insanae similis procellae
ocior nubes glomerante Coro 745
ocior cursum rapiente flamma
stella cum uentis agitata longos
porrigit ignes.
- b⁰   Conferat tecum decus omne priscum
fama miratrix senioris aevi. F. LXXVIII 750
pulcrior tanto tua forma lucet
clarior quanto micat orbe pleno
cum suos ignes coeunte cornu
iunxit et curru properante pernox
exerit uultus rubicunda Phoebe 755
nec tenent stellae faciem minores.
- a'   . . . . .
         . . . . .
qualis est primas referens tenebras
nuntius noctis, modo lotus undis,
[*Hesperus, pulsus iterum tenebris*]
Lucifer idem. 760
- [Anceps forma bonum mortalibus, 769
exigui donum breue temporis, 770
ut uelox celeri pede laberis.]
- α   Non sic prata nouo uere decentia
aestatis calidae despoliat uapor,
saeuit solstitio cum medius dies
et noctes breuibz praecipitat rotis: 775

CHORVS EA || 748 corripit A porrigit Eψ concipit
ci. Dn. Hs. || 755 exeret E exerit A || 757 lacunam agnouit
R.P. || 759 eieci || 761—768 collocaui cum Swoboda post
u. 816 || 769—771 deleui, a R.P. in suspitionem uocatos || 772
uere nouo prata Aprata n. uere e || 773 despoliat A de-
spoliat ER || 775 et noctem A sed noctem (al. mortem) ψ
et noctes E || praecipitant ci. Gron. ||

- α' [Languescunt folio ut lilia candido.]
 ut gratae capiti deficiunt comae
 et fulgor teneris qui radiat genis
 momento rapitur nullaue non dies
 formonsi spoliū corporis abstulit. 780
- α'' Res est forma fugax: quis sapiens bono
 confidit fragili? dum licet utere.
 tempus te tacitū subruet horaque
 semper praeterita deterior subit.
- β Quid deserta petis? tutior auis
 non est forma locis. te nemore abdito
 cum Titan medium constituit diem
 cingent turba licens Naidēs inprobae
 formonsos solitae claudere fontibus. 785
- β' . . . . .
 . . . . .
 et somnis facient insidias tuis
 lasciuā nemorum — . . — deae
 Panas quae Dryades montiuagos petunt. 790
- γ Aut te stellifero despiciens polo
 sidus post ueteres Arcadas editum
 currus non poterit flectere candidos 795

776 folio lilia *A* folio ut lilia *E* folio et lilia *ci.*
Gron. || pallido *A* candido *E* uersum *deleui* || 777 et ω ut
scripsi || rosae *A* comae *E* || 778 ut ω et *scripsi* || genūs *E* ||
 782 confidit *Eψ* confidat α || 783 tempus sed *A* tempus te
E Voss. || subruit *A* subruet *Eψ* || 786 abditum *A* abdito
E || 788 cinget *A* cingnet *E* cingent, turba licens,
scripsi || naiades *A* naidēs *E* || 790 duorum uersuum lacunam
statui. cf. ad uu. seqq. || 791 lasciuā nemorum deae *Eψ*
 lasciuā nemorum montiuagae deae α uersum sic *suppleuit*
R.P.: lasc. n. frondiferum deae. In *R10* post *h. u. spa-*
tium uacuum unius uersus || 792 montiuagique panes | panas
 quae (ques *R*) driades (-as *R*) montiuagos petunt ψ mon-
 tiuagique panes *om.* *Eα* panes quas driadas montiuagi pe-
 tunt α panasque driades montiuagos petunt *E* ||

et nuper rubuit nullaque lucidis
nubes sordidior uultibus obstitit.

- γ'   At nos solliciti numine turbido
tractam thessalicis carminibus rati
tinnitus dedimus: tu fueras labor 800
et tu causa morae, te dea noctium
dum spectat celeres sustinuit uias. 802
- δ   Quam grata est facies torua uiriliter, 806
et pondus ueteris triste supercili 807
· · · · ·
· · · · ·
uexent hanc faciem frigora parcius, 803
haec solem facies rarius appetat:
lucebit pario marmore clarius. 805
Phoebo colla licet splendida conpares. 808
- δ   Illum caesaries nescia conligi
perfundens umeros ornat et integit, 810
te frons hirta decet te breuior coma
nulla lege iacens. tu licet asperos
pugnacesque deos uiribus audeas
et uasti spatio uincere corporis:
aequas herculeos nam iuuenis toros F. LXXVIII 815
Martis belligeri pectore latior. 816
- δ''   Et tu thyrsigera Liber ab India, 761
intonsa iuuenis perpetuum coma
tigres pampinea cuspide territans ·
ac mitra cohibens cornigerum caput,
non uinces rigidas Hippolyti comas. 765
neu uultus nimium suspicias tuos:

798 lumine A numine E || 806. 807 huc reuocauit, post
eos intercidisse uidentur duo uu. || 812^b. 813. 814 spurios esse
putat Scaliger || 813 arceas A audeas E || 815 nam Ev
iam α || 766 ne EA neu ci. Gron. ||

omnes per populos fabula distulit, 767
Phaedrae quem Bromio praetulerit soror. 768

ε
si dorso libeat cornipedis uehi:
frenis castorea mobiliior manu
spartanum poteris flectere Cyllaron.

ε'
Ammentum digitis tende prioribus 820
et totis iaculum dirige uiribus:
tam longe dociles spicula figere
non mittent gracilem Cretes harundinem.

ε''
Aut si tela modo spargere parthico
in caelum placeat: nulla sine alite 825
descendent tepido uiscere condita,
praedam de mediis nubibus adferent.

ζ
Raris forma uiris, saecula prospice,
inpunita fuit. te melior deus
tutum praetereat formaque nobilis 830
deformis senii monstret imaginem.

α
Quid sinat inausum feminae praeceptis furor?
nefanda iuueni crimina insoniti apparat.
en scelera. quaerit crine lacerato fidem,
decus omne turbat capitis umectat genas 835
instruitur omni fraude feminea dolus.

α'
Sed iste quisnam est regium uultu decus
gerens et alto uertice attollens caput?

---

ante u. 817 uersum excidisse suspicor || 818 nobilior *E* ||
819 cyllarum *A* cyllaron *E* || 825 aue *E* alite *A* || 827
afferet *A* afferent *E* auferent *ci. Gron.* || 828 perspice *E*
prospice *A* || 831 limina transeat *A* monstret imagi-
nem *EMεψ* (*subpunxit haec uerba E³*) || 833 insomti *E* ||
apparat *EA* parat *ψ* || 834 in scelere *A* in scelera *ME¹*
en secla *ME²* en scelera *E* || 836 omnis *A* omni *E* femi-
neus *ci. Gron.* || 837 in uultu *AE* uultu *duo Pall.* ||

- ut ora iuueni paria Perithoo gerit,
 ni languido pallore canderent genae 840
 staretque recta squalor incultus coma.
 b^o En ipse Theseus redditus terris adest.

THESEVS. NVTRIX.

- Tandem profugi noctis aeternae plagam
 uasloque manes carcere umbrantem polum
 et uix cupitum sufferunt oculi diem. 845
 c Iam quarta Eleusin dona Triptolemi secat
 paremque totiens libra composuit diem,
 ambiguus ut me sortis ignotae labor
 detinuit inter mortis et uitae mala.
 c' Pars una uitae mansit extincto mihi, 850
 sensus. malorum finis Alcides fuit
 qui cum reuulso Tartaro abstraheret canem
 me quoque supernas pariter ad sedes tulit.
 c Sed fessa uirtus robore antiquo caret
 trepidantque gressus. heu labor quantus fuit 855
 Phlegethonte ab imo petere longinquum aethera
 pariterque mortem fugere et Alciden sequi.
 c' Quis fremitus aures flebilis pepulit meas?
 expromat aliquis. luctus et lacrimae et dolor
 in limine ipso maesta lamentatio 860
 hospitia digna prorsus inferno hospite.
 d NVTR. Tenet obstinatum Phaedra consilium necis

---

839 perithoo *A* perithoi *R* piritho o ϵ comiti paria
 Pirithoi *ci. Gron.* || 840 candore pallerent *A* pallore can-
 derent *E* || THESEVS. NVTRIX *EA* || 845 ut *A* et *E* ||
 846 eleusis *A* eleusin *E* (*sed litt. in a m. 2 in ras.*) || trepto-
 lemi *E* || 851 mersus malorum finis *A* mensus *V un. ex*
Pall. sensus ϵ || 852 reuulsum tartaro extraheret *A* reuulso
 tartaro abstraheret *E* || 860 et (*al. in*) limine in ipso mesta ψ
 et limine ipso uasta α in limine ipso mesta *E* || 861 ho-
 spitia ϵA auspicia *ci. Gron.* ||

fletusque nostros spernit ac morti inminet.

THES. quae causa leti? reduce cur moritur uiro?

NVTR. haec ipsa letum causa maturum attulit.

865

THES. perplexa magnum uerba nescio quid tegunt.

a' Effare aperte quis grauet mentem dolor.

NVTR. haut pandit ulli. maesta secretum occultit
statuitque secum ferre quo moritur malum.

iam perge quaeso perge: properato est opus.

870

THES. reserate clausos regii postes laris.

THESEVS. PHAEDRA. NVTRIX TACITA.

a O socia thalami siccine aduentum uiri

et expetiti coniugis uultum excipis?

quin ense uiduas dexteram atque animum mihi

restituís et te quicquid e uita fugat

875

expromis?

a' PH. Heu heu per tui sceptrum imperi

magnanime Theseu perque natorum indolem

tuosque reditus perque iam cineres meos

F. LXXX

permitte mortem.

THES. causa quae cogit mori?

b PH. Si causa leti dicitur fructus perit.

880

THES. nemo istud alius me quidem excepto audiet.

PH. aures pudica coniugis solas timet.

THES. effare: fido pectore arcana oculam.

PH. alium silere quod uoles primus sile.

b' THES. Leti facultas nulla continget tibi.

885

PH. mori uolenti desse mors numquam potest.

---

866 perplexa ^l E || 870 TH. iam perge α || 871 THES. ψ
om. Eα || postis lares A postes laris εψ || THESEVS ·
PHAEDRA A THESEVS · PHAEDRA · NVTRIX · TA-
CITA E continuatur scaena ψ || 876 heu Aε heu heu Bo ||
882 PHAED. E om. A || pudicas A pudica E || times A
timet E || 883 THES. E om. A || 886 nunquam mors A
mors numquam E ||

THES. quod sit luendum morte delictum indica.

PH. quod uiuo.

THES. lacrimae nonne te nostrae mouent?

PH. mors optima est perire lacrimandum suis.

c THES. Silere pergit. uerbere ac uinclis anus 890
altrixque prodet quicquid haec fari abnuit.
uincite ferro. uerberum uis extrahat
secreta mentis.

PH. ipsa iam labor, mane.

THES. quidnam ora maesta auertis et lacrimas genis
subito coortas ueste praetenta optegis? 895

c' PH. Te te creator caelitem testem inuoco
et te coruscum lucis aetheriae iubar
ex cuius ortu nostra dependet domus,
temptata precibus restiti. ferro ac minis
non cessit animus: uim tamen corpus tulit. 900
labem hanc pudoris eluet noster cruor.

d THES. Quis ede nostri decoris euersor fuit?

PH. quem rere minime.

THES. quis sit audire expeto.

d' PH. Hic dicet ensis quem tumultu territus
liquit stuprator ciuium accursum timens. 905

e THES. quod facinus heu me cerno? quod monstrum
intuor?

regale patriis asperum signis ebur.

capulo refulget generis actaei decus.

sed ipse quonam euasit?

PH. hi trepidum fuga

uidere famuli concitum celeri pede. 910

---

889 sors ci. *NHs.* || lacrimandum suis *Eψ* lachrymant
dum sui α || 890 probanda uidetur *Bothii coniectura*: uinclis
opus nisi potius altrixque seq. u. glossa habenda, qua ge-
nuina uox (coacta ci. *R.P.*) detrusa est. cf. ad u. 1048 || 891
attrita prodet ci. *NHs.* prodest *E* || 897 etheree *A* aethe-
riae *E* || 898 nostrā *E* || descendit ci. *NHs.* || 907 paruis *Aε*
patriis ci. *NHs.* || 908 generis atthaeae *A* generis *E* actaeae
E actaei ci. *Gr.* (cf. 1157) || 910 celeri concitum ψ con-
citur celeri *Aε* ||

- a THES. Pro sancta pietas pro gubernator poli
et qui secundum fluctibus regnum moues,
unde ista uenit generis infandi lues?
hunc graia tellus aluit an Taurus scythes
colchusue Phasis? redit ad auctores genus 915
stirpemque primam degener sanguis refert.
- a' Est iste prorsus gentis armiferae furor
odisse Veneris foedera et castum diu
uulgare populis corpus. o tetrum genus
nullaque uictum lege melioris soli. 920
ferae quoque ipsae ueneris euitant nefas
generisque leges inscius seruat pudor.
- a Vbi uultus ille et ficta maiestas uiri
atque habitus horrens prisca et antiqua appetens
morumque senium triste, et adfectus graues? 925
. . . . .
o uita fallax. obditos sensus geris
animisque pulcram turpibus faciem induis.
- a' Pudor inpudentem celat audacem quies,
pietas nefandum, uera fallaces probant
simulantque molles dura. siluarum incola 930
ille efferatus castus intactus rudis
mihi te reseruas? a meo primum toro
et scelere tanto placuit ordiri uirum?
- a Iamiam superno numini grates ago
[quod icta nostra cecidit Antiope manu] 935
quod non ad antra stygia descendens tibi
matrem reliqui. profugus ignotas procul
percurrere gentes. te licet terra ultimo
- Quat. X
F. LXXXI

---

912 in fluctibus *A* in *om.* *E* || tenes *A* moues *E* || 916
stirpemque *E* || 917 prorsus iste *α* || armiferae *A* armi-
ferae *Eψ* || 920 non ulla *A* nullaque *εψ* || 924 scripta
et antiqua *ci.* Wakefieldus. an: prisca et austera? ||
925 aspectu graue *A* affectus graues *E* lacunam sta-
tuit *R.P.* || 927 turbidis *A* turpibus *ε* || 931 asper intactu
rudis uel castus ac thalamis rudis *ci.* *NHs.* conicio: castus
inuietus rudis || 935 quo dicta nostra *E* uersum del. *R.P.* ||

- summota mundo dirimat Oceani plagis
orbemque nostris pedibus obuersum colas, 940
- a' Licet in recessu penitus extremo abditus
horrifera celsi regna transieris poli
hiemesque supra positus et canas niues
gelidi frementes liqueris Boreae minas
post te furentes: sceleribus poenas dabis. 945
profugum per omnis pertinax latebras premam.
- a ' Longinqua clausa abstrusa diuersa inuia
emetiemur. nullus obstat locus:
scis unde redeam. tela quo mitti haud queunt,
huc uota mittam. genitor aequoreus dedit, 950
ut uota prono terna concipiam deo
et inuocata munus hoc sanxit Styge.
- a' En perage donum triste regnator freti.
non cernat ultra lucidum Hippolytus diem
adeatque manes iuuenis iratos patri. 955
fer abominandam nunc opem gnato parens,
numquam supremum numinis munus tui
consumeremus magna ni premerent mala.
- b Inter profunda Tartara et Ditem horridum
et imminentes regis inferni minas 960
uoto peperci, redde nunc pactam fidem
genitor. moraris? cur adhuc undae silent?
- b' Nunc atra uentis nubila impellentibus
subtexe noctem, sidera et caelum eripe
effunde pontum, uulgus aequoreum cie 965
fluctusque ab ipso tumidus Oceano uoca.

944 gelidum frementis *ci. NHs.* || 947 longinquam *E* ||
949 huc uota mittam tela quo mitti haud queunt *A* scis
unde redeam *t. q. m. q. E* || 950 scis unde redeam genitor
aequoreus dedit *A* huc uota mittam *g. aeq. d. E* ||
951 trina *A* terna *E* || 955 irato patre *A* iratos *E* patris
E t. Gr. || 960 legis infernae *ci. NHs. ego* Ditem
potius proximo uersu corruptum esse putauerim. fortasse
noctem horridam scribendum est || 966 abispsos tumido *E*
ab ipso tumidus *A* ab imo *ci. Wakefieldus* ||

CHORVS.

- a   O magna parens natura deum
 tuque igniferi rector Olympi
 qui sparsa cito sidera mundo
 [cursusque uagos rapis astrorum] 970
 celerique polos cardine uersas,
 cur tanta tibi cura perennes
 agitare uias aetheris alti?
- a'   Vt nunc canae frigora brumae
 nudent siluas, 975
 nunc arbustis redeant umbrae,
 nunc aestiui colla leonis
 cererem magno feruore coquant
 uiresque suas temperet annus?
- a''   Sed cur idem qui tanta regis 980
 sub quo uasti pondera mundi
 librata suos ducunt orbes
 hominum nimium securus abes
 non sollicitus 984
 prodesse bonis nocuisse malis? 985
- a   O uane pudor falsumque decus. 997
 res humanas ordine nullo 986
 fortuna regit
 sparsitque manu munera caeca [peiora fouens]
 uincit sanctos dira libido,
 fraus sublimi regnat in aula. 990
- a'   Tradere turpi fasces populus
 gaudet, eosdem colit atque odit.

970 *del. R.P.* || 972 *cur tibi tanta est A cur tanta tibi (om. est) E* || 973 *uices ci. R.P.* || 974—986 *in E leguntur post u.* 999 || 983 *ades securus ψ securus abes E securus ades α* || 997 *post 985 conlocauit R.P. uani E uane A* || 988 *spargitque manu A sparsitque manu E uerba peiora fouens sustuli cum R.P.* || 992 *om. E* ||

tristis uirtus
 peruersa tulit praemia recti:
 castos sequitur mala paupertas, 995
 uitioque potens regnat adulter. 996

Sed quid citato nuntius portat gradu 998
 rigatque maestis lugubrem uultum genis?

NVNTIVS. THESEVS.

- a O sors acerba et dura famulatus grauis, 1000
 cur me ad nefandum nuntium casus uocat? 1001
 uocem dolori lingua luctificam negat. 1004
- a' THES. ne metue clades fortiter fari asperas: 1002
 non inparatum pectus aerumnis fero. 1003
 proloquere quae sors aggrauet quassam domum. 1005
- a'' NVNT. Hippolytus, heu me, flebili leto occubat.
 THES. gnatum parens obisse iam pridem scio,
 nunc raptor obiit. mortis effare ordinem. F. LXXXII
- a NVNT. Vt profugus urbem liquit infesto gradu
 celerem citatis passibus cursum explicans: 1010
 celso sonipedes ocius subigit iugo
 et ora frenis domita substrictis ligat.
 tum multa secum effatus et patrium solum
 abominatus saepe genitorem ciet
 acerque habenis lora permissis quatit: 1015
- a' Cum subito uastum tonuit ex alto mare,
 creuitque in astra. nullus inspirat salo
 uentus, quieti nulla pars caeli strepit

---

999 restatque moestas *A* rigatque mestis *E* *Voss.* ||
 uultum (*m a 3. m.*) *E* || gerens *A* genis *Eψ* || NVNTIVS
 THESEVS *EA* || 1000 graues *E* || 1001 nefandi *ψ* nefan-
 dum *E* nefandos *α* || uocas *A* uocat *E* || *u. 1004 ante u. 1002*
conlocavi || 1003 gero *A* fero *E* || 1004 luctifica *AE* luctifi-
 cam *E* || 1005 luctificā domum *E* quassam *d. A* || 1006 uoto
ψ leto *αE* || 1011 celsos *ω* celso *ci. NHs.* || 1013 fatur
ci. NHs. || 1016 tonuit *Eψ* tumuit *α* ||

placidumque pelagus propria tempestas agit.
 non tantus Auster sicula disturbat freta
 nec tam furens ionius exsurgit sinus 1020
 regnante coro saxa cum fluctu tremunt.

[*et cana summum spuma Leucaten ferit.*]

a' Consurgit ingens pontus in uastum aggerem.
 tumidumque monstro pelagus in terras ruit 1025
 nec ista ratibus tanta construitur lues,
 terris minatur. fluctus haud cursu leui
 prouoluitur: nescio quid onerato sinu
 grauis unda portat. quae nouum tellus caput
 ostendit astris? Cyclas exoritur noua? 1030

a Latuere rupes, limen epidauri dei,
 et scelere petrae nobiles scironides
 et quae duobus terra comprimitur fretis.
 haec dum stupentes quaerimus: totum en mare
 in mugit. omnes adstrepunt scopuli undique. 1035
 summum cacumen rorat, expulso sale
 spumat uomitque uicibus alternis aquas.

a' Qualis per alta uehitur oceani freta
 fluctus refundens ore physeter capax,
 inhorruit concussus undarum globus 1040
 soluitque sese et litori inuexit malum
 maius timore. pontus in terras ruit
 suumque monstrum sequitur. os quassat tremor.
 THES. quis habitus ille corporis uasti fuit?

a. NVNT. Caerulea taurus colla sublimis gerens 1045

1021 furenti pontus ex. sinu ω furenti Ionius e. sinu
ci. I. Gyon. furens ionius ex. sinus *ci. Bo.* || 1023 *sustuli* ||
 1025 in terram *A* in terras *E* || 1029 quod *ci. R.P.* || 1031
 nube numen *A* rupes numen *EME* rupes nomen *ci. Scatiger*
r. nomine ci. NHs. rupes, limen *scripsi.* *cf. Eurip. Hipp.*
 1209 || 1034 querimus en totum *A* quaerimus en
 t. *E* totum en *ci. R.P.* || 1035 undique scopuli adstrepunt
 ω *corr. B. Schm.* || 1036 rotat *E* rorat *A* || salo *A*
 sale *E* || 1037 spumas uomitque *ci. Dn. Hs.* spumans *ci. Gr.*
 || 1042 maius malum timore *E* malum *om. A* || 1043
 ossa *E* os *A* || 1044 THES. *A om. E* || 1045 herculea ψ
 cerulea *EA* ||

- erexit altam fronte uiridanti iubam,
 stant hispidae auris, orbibus uarius color
 et quem feri dominator habuisset gregis
 et quem sub undis gnatus, hinc flammam uomunt,
 [oculi] hinc relucent caerulea insignes nota 1050
 naresque hiulcis haustibus patulae fremunt. 1052
- a' Opima ceruix arduos tollit toros, 1051
 musco tenaci pectus ac palear uiret, 1053
 longum rubentē spargitur fuco latus,
 tum pone tergus ultima in monstrum coit 1055
 facies et ingens belua immensam trahit
 squamosa partem. talis extremo mari
 pistrix citatas sorbet aut frangit rates.
- a Tremuere terrae, fugit attonitum pecus
 passim per agros nec suos pastor sequi 1060
 meminit iuuenos, omnis e saltu fera
 diffugit, omnis frigidus exsanguis metu
 uenator horret. solis immunis metu
 Hippolytus artis continet frenis equos
 pauidosque notae uocis hortatu ciet. 1065
- a' Est alta ad Argos collibus ruptis uia
 uicina tangens spatia suppositi maris.
 hic se illa moles acuit atque iras parat.
 ut cepit animos seque praetemptans satis
 prolusit irae, praepeti cursu euolat 1070
 summam citato uix gradu tangens humum
 et torua currus ante trepidantes stetit.

1047 cornibus *A* orbibus *E* || 1049 uomit *A* uomunt *E* ||
 1050 oculi hinc relucent ω oculi inde lucent α in ind. err.
 uocem, oculi, quam ex margine inrepsisse recte Gron. suspi-
 catus est, sustuli. scripsit poeta uel at hinc uel illinc uel si-
 mile quid || 1052 ante u. 1051 posui cum Swoboda || 1053
 om. *E* || 1058 aut *EA* ac *Bo.* cum *Vltrai.* || reddit *A* fran-
 git *E* || 1062 discessit *A* diffugit *E* || 1064 contine/// (t in
 ras. a 2. m.) *E* || 1066 agros *E* Argos *A* Eurip. Hipp. 1197
 τὴν εὐθὺς Ἀργεὺς κατὰδραπίας ὁδὸν || 1067 uicini *E* ui-
 cina *A* || 1070 praelusit *A* prolusit *Eψ* || 1072 torusque *A*
 et torua *E* ||

- b Contra feroci gnatus insurgens minax
 uultu nec ora mutat et magnum intonat:
 'haud frangit animum uanus hic terror meum: F.LXXXIII 1075
 nam mihi paternus uincere est tauros labor.'
 inobsequentes protinus frenis equi
 rapuere currum iamque derrantes uia
 quacunq[ue] rabidos pauidus euexit furor,
 hac ire pergunt seque per scopulos agunt. 1080
- b' At ille qualis turbido rector mari
 ratem retentat ne det obliquum latus
 et arte fluctum fallit, haud aliter citos
 currus gubernat: ora nunc pressis trahit
 constricta frenis, terga nunc torto frequens 1085
 uerbere coerchet. sequitur adsiduus comes
 nunc aequa carpens spatia, nunc contra obuius
 oberrat omni parte terrorem mouens.
- b' Non licuit ultra fugere: nam toruo obuius
 incurrit ore corniger ponti horridus. 1090
 tum uero pauida sonipedes mente exciti
 imperia soluunt seque luctantur iugo
 eripere rectique in pedes iactant onus.
 praeceps in ora fusus implicuit cadens
 laqueo tenaci corpus et quanto magis 1095
 pugnat sequaces hoc magis nodos ligat.
- b Sensere pecudes facinus et curru leui
 dominante nullo qua timor iussit ruunt.
 talis per auras non suum agnoscens onus
 solique falso creditum indignans diem 1100
 Phaethonta currus deuio excussit polo.
 late cruentat arua et inlisum caput
 scopulis resultat. auferunt dumi comas
 et ora durus pulcra populatur lapis.

1079 pauidos rapidus *A* rabidos pauidus *E* rapidos *ci.*
Gron. || 1083 fluctus *A* fluctum *E* || 1087 obuiis *ci.* *I. Gr.* ||
 1088. 1089 *om.* *ψ* || toruo *A* toto *E* || 1090 *om.* *E*¹ *ad marg.*
scr. *E*² || 1094 ora *AE* lora *ψ* || gnatus *A* fusus *Eψ* || 1098
 domitante *ci.* *NHs.* || 1101 phetonta *Eψ* phaethonta *α* ||

- c Moribunda celeres membra prouoluunt rotae 1106
 peritique multo uulnere infelix decor. 1105
 tandemque raptum truncus ambusta sude 1107
 medium per inguen stipite erecto tenet
 paulumque domino currus adfixo stetit.
 haesere biiuges uulnere et pariter moram 1110
 dominumque rumpunt. inde semanimum secant
 uirgulta, acutis asperi uepres rubis
 omnisque truncus corporis partem tulit.
- c' Errant per agros funebres famuli manus
 per illa qua distractus Hippolytus loca 1115
 longum cruenta tramitem signat nota
 maestaeque domini membra uestigant canes.
 necdum dolentum sedulus potuit labor
 explere corpus. hocine est formae decus?
 qui modo paterni clarus imperii comes 1120
 et certus heres siderum fulsit modo
 passim ad supremos ille conligitur rogos
 et funeri confertur.
- d THES. O nimium potens,
 quanto parentes sanguinis uincolo tenes
 natura. quam te colimus inuiti quoque. 1125
 occidere uolui noxium, amissum fleo. — 1126
- d' NVNT. At si odia seruas, cur madent fletu genae? 1130
 THES. quod interemi, non quod amisi, fleo 1131
 [NVNT. *haud flere non est quisquam quod uoluit
 potens.*]
 equidem malorum maximum hunc cumulum reor,
 si abominanda casus optanda efficit.

1105 puluere *ci. Bo. coll. Hom. Il. XXII 401 sqq.* ||
 1106 prouoluunt *EA uersus transposuit R.P.* || 1108 iecto *E*
 eiecto *A* erecto *R10 in marg.* || 1114 funebris *A* funebres
E || 1115 quae *EA* qua nescio quis. || 1123 et funeri confertur
E² in marg. om. E¹ || 1127 haud flere honeste quisque quod
 uoluit potest *A* ha. odere non ē quisq. quod uoluit potens *E*
i. e. haud flere honeste quisquam q. u. potens. uersum eiecti,
uu. 1130. 1131 huc reuocauit || 1130 et si *EA* at si scripsi ||
 1129 optata *A* optanda *E* ||

CHORVS.

a	Quantus casus humana rotant. minor in parvis fortuna furit leuiusque ferit leuiores deus, seruat placidos obscura quies præbetque senes casa securos.	1132 1135
b	Admota ætheriis culmina sedibus euros excipiunt excipiunt notos insani boreæ minas imbriferumque corum.	 1140
a'	Raros patitur fulminis ictus humida uallis: tremuit telo Iouis altisoni Caucasus ingens phrygiumque nemus matris Cybeles. metuens caelo Iuppiter alto uicina petit.	F. LXXXIII 1145 1146
b'	Circa regna tonat — . . — . . — — — — . . — — . . — . . — — — — . . — . . — — . . — . . — . . —	1149
a	Non capit umquam magnos motus humilis tecti plebeia domus. uolat ambiguis mobilis alis	1147 1148 1150

1136 praebetque senes *Ep* praebet somnos α || 1138
Duros excipiunt notos *A* Euros excipiunt excipiunt notos
EME ψ || 1139 insani et *ci. NHs.* || 1141 uerba humida
uallis ponit α ante raros pat. || 1146^b uerba circa regna
tonat, quae in *EA scripta sunt post u. 1148* (domus) cum
uno ex *Pall.* huc reuocauit et relliquis esse strophae consi-
milis eius quae ante (u. 1137 sqq.) legitur coniecit *R.P.* circa
reges et regna tonat *ci. H. Grotius* ||

hora nec ulli
praestat uelox fortuna fidem.

a' Qui clara uidet sidera mundi
nitidumque diem nocte relictā,
luget maestos tristis reditus
ipsoque magis flebile Auerno
sedis patriae uidet hospitium. 1155

c⁰ Pallas Actaeae ueneranda genti,
quod tuus caelum superosque Theseus
spectat et fugit stygias paludes,
casta nil debes patruo rapaci:
constat inferno numerus tyranno. 1160

a Quae uox ab altis flebilis tectis sonat
strictoque uacors Phaëdra quid ferro parat?

THESEVS. PHAEDRA. ET IDEM.

Quis te dolore percitam instigat furor?
quid ensis iste quidue uociferatio
planctusque supra corpus inuisum uolunt? 1165

a PH. Me me profundi saeue dominator freti
inuade et in me monstra caerulei maris
emitte, quicquid intimo Tethys sinu
extrema gestat, quicquid Oceanus uagis
complexus undis ultimo fluctu tegit. 1170

b O dure Theseu semper, o numquam ad tuos
tuto reuerse. gnatus et genitor nece
reditus tuos luere: peruertis domum
amore semper coniugum aut odio nocens. 1175

1151 aura nec ulli praestat uelo ci. *NHs.* || 1153 hic
qui clari *Eg* qui clara uidet *A* || 1154 morte *A* nocte
εψ (?) || THESEVS · PHAEDRA · CHORVS *A* THESEVS ·
PHAEDRA ET IDEM *E* *inscr.* om. *ψ* || 1173 dure *Eψ*
dire *α* || 1176 nocens *Eψ* nocens *α* ||

- c Hippolyte tales intuoꝛ uultus tuos
 talesque feci? membra quis saeuus Sinis
 aut quis Procrustes sparsit? aut quis cresius
 daedalea uasto claustra mugitu replens 1180
 taurus biformis ore cornigero ferox
 diuulsit? heu me. quo tuus fugit decor
 oculique nostrum sidus? exanimis iaces.
- d Ades parumper uerbaque exaudi mea.
 nil turpe loquimur. hac manu poenas tibi 1185
 soluam et nefando pectori ferrum inseram
 animaque Phaedram pariter ac scelere exuam
 et te per undas perque tartareos lacus
 per Styga per amnes igneos amens sequar.
- c' Placemus umbras: capitis exuias cape 1190
 laceraeque frontis accipe abscisam comam.
 non licuit animos iungere, at certe licet
 iunxisse fata. morere si casta es uiro,
 si incesta amori. coniugis thalamos petam
 tanto inpiatos facinore? hoc derat nefas 1195
 ut uindicato sancta fruereris toro. 1199
- d Audite Athenae tuque funesta pater 1200
 peior nouerca: falsa memoraui et nefas
 quod ipsa demens pectore insano hauseram
 mentita finxi. uana punisti pater
 iuuenisque castus crimine incesto iacet.
 pudicus insons recipe iam mores tuos. 1205
- c" O mors amoris una sedamen mali, 1196
 o mors pudoris maximum laesi decus 1197
 confugimus ad te: pande placatos sinus. 1198
 mucrone pectus inpium iusto patet F. LXXXV 1206

1178 qui *E* quis *A* || cinis *Eψ* Scinis *α* || 1180 dedalea
 corr. ex dedaleo *E*¹ || 1183 exanimis *Eψ* exanimus *α* || 1185
 hoc *E* hac *A* || 1187 memet pariter *A* phaedram pariter *E* ||
 1191 abscisam *Eψ* abscissam *α* || 1193 castes *E* || 1195 im-
 pletos *E* impiatos *A* || 1199 uindicato *Eψ* uindicati *α* ||
 1196 om. *ψ* || 1197 ante 1196 legitur *α* || amoris *ψ* pudoris
EA || uu. 1196—1198 qui in codicibus male post u. 1195 legun-
 tur, suo loco (post u. 1205) restitui || 1203 falsa *A* uana
Eψ || 1204 incestae *A* incesto *Eψ* || 1205 puditus *E* ||

cruorque sancto soluit inferias uiro.

THE. quid facere raptō debeas gnato parens,
disce a nouerca: condere Acherontis plagis.

- α Pallidi fauces Auerni uosque taenarei specus, 1210
unda miseris grata Lethes uosque torpentes lacus,
inpium rapite atque mersum premite perpetuis malis.
- α' Nunc adeste saeua ponti monstra, nunc uastum mare
ultimo quodcumque Proteus aequorum abscondit sinu
meque ouantem scelere tanto rapite in altos gurgites. 1215
- α'' Tuque semper genitor irae facilis adsensor meae. 1216
sidera et manes et undas scelere conpleui meo: 1220
amplius sors nulla restat: regna me norunt tria. 1221
- α''' Morte facili dignus haud sum qui noua gnatum nece 1217
segregem sparsi per agros quique dum falsum nefas
exequor uindex seuerus, incidi in uerum scelus. 1219
- a In hoc redimus: patuit ad caelum uia, 1222
bina ut uiderem funera et geminam necem
caelebs et orbis, funebres una face
ut concremarem prolis ac thalami rogos. 1225
donator atrae lucis Alcide tuum
Diti remitte munus, ereptos mihi
restituē manes.
- a' Inpius frustra inuoco
mortem relictam. crudus et leti artifex
[*exitia machinatus insolita effera*] 1230
nunc tibimet ipse iusta supplicia inroga.
pinus coacto uertice attingens humum
caelo remissum findat in geminas trabes
mittarue praeceps saxa per scironia.

1207 soluit *Eψ* soluat α || 1208 THE. *E om. A* || 1209 ex *A*
a *E* || 1210 THES. *A om. E* || tenerai *E* taenarei *A* || 1213 uerba
saeua ponti monstra *mihi suspecta* || 1213 quicumque *ψ* ||
aequoris α aequorum *Eψ* aequor *ci. Scaliger* sinu *A* sinū *E* ||
1220. 1221 ante u. 1217 conlocaui auctore *R.P.* || 1217 morte
dignum facinus ausus *A* morte facili dignus haud cum (sum
t. Gr.) *E* || 1219 scelestus *A* seuerus *E* || nefas *A* scelus *E* ||
1224 face *corr. ex fioce E¹* facē *E² ad marg.* || 1230 del. *R.P.* ||
1232 remissum *Eψ* remissa α || 1234 mittarue *A* mittarue *E* ||

- b Grauiora uidi quae pati clausos iubet 1235
 Phlegethon nocentes igneo cingens uado:
 quae poena memet maneat et sedes scio.
 umbrae nocentes cedite et ceruicibus
 his his repositum degraue fessas manus
 saxum seni perennis aeolio labor. 1240
- b' Me ludat amnis ora uicina adluens,
 uultur relicto transuolet Tityo ferus
 meumque poenae semper accrescat iecur,
 et tu mei requiesce Perithoi pater:
 haec incitatis membra turbinibus ferat 1245
 nusquam resistens orbe reuoluta rota.
- b'' Dehisce tellus. recipe me dirum chaos
 recipe. haec ad umbras iustior nobis uia est:
 gnatum sequor. ne metue qui manes regis:
 casti uenimus. recipe me aeterna domo 1250
 non exiturum. non mouent diuos preces,
 at si rogarem scelera, quam proni forent.
- c^o CHOR. Theseu querelis tempus aeternum manet.
 nunc iusta nato solue et absconde ocus
 dispersa foede membra laniatu effero. 1255
- d THES. Huc huc reliquias uehite cari corporis
 pondusque et artus temere congestos date.
 Hippolytus hic est? crimen agnosco meum:
 ego te peremi, neu nocens tantum semel
 solusue fierem: facinus ausurus parens 1260
 patrem aduocaui. munere en patrio fruor.
 o triste fractis orbitas annis malum.
- d' Complectere artus quodque de gnato est super

1235 grauiora merui quam pati inclusos iubet ci.

NHs. || 1236 ^hplegeton *E* || cingens *E* || 1237 maneat memet
A memet maneat *E* || 1238 cedere *E* cedat ψ cedite α || 1240
 senis *A* seni *E* || Eolij *A* aeolio *E* || 1241 abluens *A* al-
 luens ϵ || 1243 accrescat *corr. ex* accressat *E*¹ || 1244 peri-
 thoi *E* pirithoi *A* || 1246 nunquam *A* nusquam *E* ψ || 1248 hoc
A haec *E* ψ || 1257 truncosque *ci. NHs. an: partesque?*
cf. u. 1267 || 1258 *es ci. I. Gr.* || facinus *A* crimen *E* || 1260
 fierem *E* ||

miserande maesto pectore incumbens foue.

disiecta genitor membra laceri corporis 1265

in ordinem dispone et errantes loco

restituē partes. fortis hic dextrae locus,

hic laeua frenis docta moderandis manus.

[*ponenda. laeui lateris agnosco notas.*]

quam magna lacrimis pars adhuc nostris abest. 1270

d'' Durate trepidae lugubri officio manus

fletusque largos sistite, arentes genae, F. LXXXVI

dum membra nato genitor adnumerat suo

corpusque fingit. hoc quid est forma carens 1275

et turpe multo uulnere abruptum undique?

quae pars tui sit dubito, sed pars est tui.

hic hic repone, non suo at uacuo loco.

a Haecne illa facies igne sidereo nitens
inimica flectens lumina? huc cecidit decor?

o dira fata. numinum o saeuus fauor. 1280

sic ad parentem gnatus ex uoto redit?

en haec suprema dona genitoris cape

saepe efferendus. interim haec ignes ferant.

a' Patefacite acerba caede funestam domum:

Mopsopia claris tota lamentis sonet. 1285

uos apparate regii flammam rogi,

at uos per agros corporis partes uagas

inquirite. istam terra defossam premat

grauisque tellus inpio capiti incubet.

1265 CHOR. disiecta *E* CHOR. om. *A* || 1266 errantes *E* ||
1267 humeri locus *A* dextrae locus *Eψ* || 1268 hic dextra *ψ*
hic laeua *Eα* || 1269 del. *R.P.* || 1274 quidem *A* quid *E* || 1275
multo et *A* multo *E* || ambesum *A* abruptum *E Voss.* || 1279
hic *A* huc *εψ* || 1280 furor *A* fauor *E* || 1282 Een *E* || uota *A*
dona *EMEψ* || 1284 funesta *E* funestam *A* || 1288 inquirite *E*
acquirite *A* anquirite *ψ* || MARCI · LVCI · ANNEI · SE-
NECAE · PHAEDRA · EXPLICIT · FELICITER · INCI-
PIT · OEDYPPVS *E* || Explicit quarta Tragedia Seneca.
s. Ipolita. feliciter die Veneris XXVI°. mensis Maij. dñ
dñ Johāns acuth cum gentibz lige tē hostil'r militaret ter-
ritoriuz dñi nostri ultra ///oliuzrē:— *R* ||

L. ANNAEI SENECAE

O E D I · P V S

PERSONAE

I OEDIPVS

II IOCASTA

CREO

TIRESIA

III MANTO

SENEX CORINTHIVS

NVNTIVS

CHORVS THEBANORVM. PHORBAS

SCAENA THEBIS

OEDIPVS. IOCASTA.

- c^o Iam nocte Titan dubius expulsa redit
et nube maestus squalida exoritur iubar
lumenque flamma triste luctifica gerens
prospiciet auida peste solatas domos
stragemque quam nox fecit ostendet dies. 5
- a^o Quisquamne regno gaudet? o fallax bonum,
quantum malorum fronte quam blanda tegis.
ut alta uentos semper excipiunt iuga
rupemque saxis uasta dirimentem freta
quamuis quieti uerberant fluctus maris, 10
imperia sic excelsa fortunae obiacent.
- a Quam bene parentis sceptrā Polybi fugeram.
curis solutus exul intrepidus uacans,
caelum deosque testor, in regnum incidi.
infanda timeo, ne mea genitor manu 15
perimatur. hoc me delphicae laurus monent
aliudque nobis maius indicunt scelus.

INCIPIT OEDYPPVS *E* Marci Lucii Anei Senece
Edippus Tragedia | Quinta feliciter Incipit. Edippus lo-
quit: *R*

---

1 OED. *E om. A* || 1. n. Titan dubius expulsa redit
EME 1. n. pulsa dubius effulsit dies *A* || 2 maestum *EA*
maestus *Gron.* || 3 luctifica *E Ge. Fabricius* luctifera *A* ||
4 prospiciet *EME Voss.* perspiciet *Burdeg.* iam cernet
A || 10 uerberat *E* uerberant *A* || 13 uacans *E* uagans *A*
uagus *VR14* || 17 maius indicunt *E m.* inducunt *Vratisl.*
m. indicant *ψ* indicant maius *α* ||

- a' Est maius aliquod patre mactato nefas.
 pro misera pietas eloqui fatum pudet.
 thalamos perempti Phoebus et diros toros 20
 gnato minatur in pia incestos face.
 hic me paternis expulit regnis timor.
 non ego penates profugus excessi meos.
- b Parum ipse fidens mihimet in tuto tua
 natura posui iura. cum magna horreas, 25
 quod posse fieri non putes metuas tamen.
 cuncta expauesco meque non credo mihi.
- b' Iamiam aliquid in nos fata moliri parant.
 nam quid rear quod ista cadmeae lues
 infesta genti strage tam late edita 30
 mihi parcit uni? cui reseruamur malo?
- c Inter ruinas urbis et semper nouis
 deflenda lacrimis funera ac populi struem
 incolumis adsto. scilicet Phoebi reus
 sperare poteras sceleribus tantis dari 35
 regnum salubre? fecimus caelum nocens.
- b Non aura gelido lenis adflatu fouet
 anhela flammis corda, non zephyri leues
 spirant, sed igne frigit aestiferi canis
 Titan leonis terga nemeaei premens. 40
- b' Deseruit amnes umor atque herbas color
 aretque Dirce, tenuis Ismenos fluit
 . . . . .
 et tinguit inopi nuda uix unda uada.
- b Obscura caelo labitur Phoebi soror
 tristisque mundus nubilo pallet Ioue. F. LXXXVII 45

18 aliquot *E*¹ aliquod *E*² *Vrat. pr. m.* aliud *A* || 20 parentis *EA* peremptis *V* perempti scripsi || 21 ominatur *I. Gron.* || 23 nuno ergo *E* non ego *A* || 24 parui *ψ* fidens *om. ψ* || 26 quod *Eψ* quae *A* || 28 in *om. α* || 34 asto *E* adsto *II Pall. Ortel.* ergo *A* || 37 nec *E* non *A* || 29 igne *E* ignes *A* || friget *E* frigit *I. Gron.* auget *A* || 40 Sitan *E* || nemei *Eψ* corr. *A* || 42 aretque *E* || post *h. u.* lacunam unius uersus indicauit || 43 inopi *E ME Rmg.* ipsa *A* || 45 die *EME* nouo *A* Ioue *DHs.* ||

nullum serenis noctibus sidus micat,
sed grauis et ater incubat terris uapor.

b' Obtexit arces caelitem ac summas domos
inferna facies. denegat fructum Ceres
adulta et altis flaua cum spicis tremat, . 50
arente culmo sterilis emoritur seges.

c' Nec ulla pars immunis exitio uacat,
sed omnis aetas pariter et sexus ruit
iuuenesque senibus iungit et gnatis patres
funesta pestis. una fax thalamos cremat 55
luctuque acerbo funera et questu carent.

c Quin ipsa tanti peruicax clades mali
siccauit oculos, quodque in extremis solet,
periere lacrimae. portat hunc aeger parens
supremum ad ignem, mater hunc amens gerit 60
properatque, ut alium repetat in eundem rogam.

c' Quin luctu in ipso luctus exoritur nouus
suaeque circa funus exequiae cadunt.
tum propria flammis corpora alienis cremant.
diripitur ignis, nullus est miseris pudor. 65
non ossa tumuli sancta discreti tegunt.

b Arsisse satis est. pars quota in cineres abit?
dest terra tumulis, iam rogos siluae negant.
non uota non ars ulla conreptos leuant.
cadunt medentes, morbus auxilium trahit. 70

b' Adfusus aris supplices tendo manus
matura poscens fata, praecurram ut prior
patriam ruentem neue post omnis cadam
flamque regni funus extremum mei.

a O saeua nimium numina, o fatum graue. 75
negatur uni nempe in hoc populo mihi

---

49 fluctum *E*¹ corr. *E*¹ || 50 cremat *A* e tremat *Gron.* ||
52 nec ulla pars i. *ER* 10 *mg.* nulla pars i. ψ pars nulla
regni i. α || 53 sed $\epsilon\psi$ et *A* || 56 fletuque ω planctuque *Bo.*
luctuque *scripsi* || 57 ipsa *E* ista *A* || 61 repetat *EME*
regerat *A* || rogam *E* ψ locum *A* || 66 discreta ψ || 69 cor-
reptos *E* corruptos *A* || 72 procuram *E* praecurram *A* ||

mors tam parata? sperne letali manu
 contacta regna. linque lacrimas funera
 tabifica caeli uitia quae tecum inuehis
 infaustus hospes. profuge iamdudum ocius 80
 uel ad parentes.

a' IOC. Quid iuuat coniunx mala
 grauare questu? regium hoc ipsum reor
 aduersa capere quoque sit dubius magis
 status et cadentis imperi moles labet,
 hoc stare certo pressius fortem gradu. 85
 haud est uirile terga fortunae dare.

d OED. Abest pauoris crimen ac probrum procul
 uirtusque nostra nescit ignauos metus.
 e Si tela contra stricta, si uis horrida
 Mauortis in me rueret aduersus feros 90
 audax gigantas obuam ferrem manus.

e' Nec Sphinga caecis uerba nectentem modis
 fugi: cruentos uatis infandae tuli
 rictus et albens ossibus sparsis solum.
 e Cumque e superna rupe iam praedae imminens 95
 aptaret ales uerbera et caudae moras
 saeui leonis more concuteret minax,
 carmen poposci.

e' Sonuit horrendum, insuper
 crepuere malae saxaque inpatiens morae
 reuulsit unguis uiscera expectans mea. 100

d' Nodosa sortis uerba et inplexos dolos
 ac triste carmen alitis solui ferae.

e" IOC. Quid sera mortis uota nunc demens facis?

---

77 iam *E* tam *A* || loetuli *E*¹ || 78 contracta *ψ* || 83 sit
om. *ψ* || 84 labet *Eψ* labat *A* || 85 gradum *E* || 90 ferox
ψ || 91 gigantas *E* gigantes *A* || obuam *E* obuias *A* || 93 ua-
 tis *EME* pestis *A* || 94 sparsi *ψ* || 95 superna *E Lips.* uel
potius ME Mog. superba *A* || 96 ales uerbera *EA* alas uer-
 bere *Scaliger* || caudae *EME* caudam *A* mouens *EA* || 97 con-
 ciperet *EA* concuteret *ψ scripsi* caudae moras s. l. m.
 concuteret minax || 101 sortis *εψ* fortis *A* || uerba tortis
 et i. d. *E* || 102 soluit *EV*¹ solui *A* || 103 IOC. *om.* *E* ||

licuit perire. laudis hoc pretium tibi
 sceptrum et peremptae Sphingis haec merces datur. 105
 b" OED. Ille ille dirus callidi monstri cinis
 in nos rebellat, illa nunc Thebas lues
 perempta perdit. una iam superest salus,
 si quam salutis Phoebus ostendit uiam.

CHORVS THEBANORVM.

F. LXXXVIII

A a   Occidis Cadmi generosa proles 110
 urbe cum tota. uiduas colonis
 respicis terras miseranda Thebe.
 carpitur leto tuus ille Bacche
 miles extremos comes usque ad Indos.
 ausus eo is equitare campis 115
 figere et mundo tua signa primo.
 cinnami siluis Arabas beatos
 uidit et uersas equites sagittas,
 [terga fallacis metuenda Parthi]
 litus intrauit pelagi rubentis. 120
 promit hinc ortus aperitque lucem
 Phoebus et flamma propiore nudos
 inficit Indos.

b   Igne furtiuo populante uenas
 stirpis inuictae genus interimus. 125

106 OED. A om. E || calidi EA corr. ψ || 107 luc&s E^e ||
 CHORVS THEBANORVM E Thu. ψ CHORVS A || 112

phoebe E || 113 bachi ψ || 117 cinnami E cinna^{mi}. Thu. cin-
 namis A || siluis E Thu. syluas A || arabes E arabas Thu.
 Arabum A || beatos E Thu. beatas A || 118 uersa Thu. fort.
 uersos || equites Thu. E equitis A || 119 fallacis E Voss.
 Thu. ψ conuersi A deleui uersum || 121 hinc ER Thu.
 hic A || 123 post Indos 'in m. s. aliquot sequitur igne uicino
 [Mog. G g R 10 11 14 V] uel igne furtiuo' Commelinus. huc
 reuocauit G.R. auctore Phaedrae u. 285 || 125 interimos
 E Thu. ||

- labimur saeuo rapiente fato.
 ducitur semper noua pompa morti.
 longus ad manes properatur ordo
 agminis maesti seriesque tristis
 haeret et turbae tumulos petenti 130
 non satis septem patuere portae.
 stat grauis strages premiturque iuncto
 funere funus. 133
- b' Colla tacturus steterat sacerdos: 136
 dum manus certum parat alta uulnus,
 aureo taurus rutilante cornu
 labitur segnis. patuit sub ictu
 ponderis uasti resoluta ceruix: 140
 nec cruor ferrum maculauit ater.
 turpis e plaga sanies profusa.
 segnior cursu sonipes in ipso
 concidit gyro dominumque prono
 prodidit armo. 145
- a' Prima uis tardas tetigit bidentes. 134
 laniger pingues male carpsit herbas. 135
 incubant agris pecudes relictæ, 146
 taurus armento pereunte marcet.
 deficit pastor grege diminuto
 tabidos inter moriens iuuenços.
 non lupos cerui metuunt rapaces, 150
 cessat irati fremitus leonis,
 nulla uillosis feritas in ursis,
 perdidit pestem latebrosa serpens,
 aret et sicco moritur ueneno,

. . . . .
 . . . . .

126 rapimur *Thu.* || 132 iuncto ϵ *Thu.* uincto *A* || 134
 135 *transposui post u.* 144 || 141 *atra* ω *scripsi* *ater* || 142
 profusa est *A* est *om.* *E* ψ turpis est *p.* *s.* *p.* *G* || 146 agris
E *pratis* *A* || 148 *de minuto* *E* *dim.* *A* || 153 perdidit *E*
Voss. perbidit *Delrianus* perbibit *A* || 154 *Arida et NHs.*
post h. u. sapphicum unum cum adonio excidisse suspicor ||

B a	Non silua sua decorata coma fundit opacis montibus umbras. non rura uirent ubere glebae. non plena suo uitis baccho bracchia curuant: omnia nostrum sensere malum.	155 160
a'	Rupere Erebi claustra profundi turba sororum face tartarea Phlegethonque suam mutat ripam. miscuit undis Styga sidoniis	
b	Mors atra auidos oris hiatus pandit et omnis explicat alas. quique capaci turbida cumba flumina seruat durus senio nauita crudo uix adsiduo bracchia conto lassata refert fessus turbam uectare nouam.	165 170
b'	Quin taenarii uincula ferri rupisse canem fama et nostris errare locis, mugisse solum: uaga per lucos simulacra uirum [maiora uiris], bis cadmeum niue discussa tremuisse nemus, bis turbatam sanguine Dircen, amphionios ululasse canes nocte silenti.	175 Quat. XI F. LXXXVIII 181 180

---

155 silua sua *Eψ* sua sylua *A* || 158 bacho *E* Iaccho *A*
hiaco *ψ* || 159 curuat *ω* curuant *scripsi* || 163 suam mutat
ripā *E* sua motam ripa *A* post u. 164 duo uu. *interierunt* ||
165 alta *ω* atra *NHs.* || 169 senio *E* senior *A* || 174 errare *E*
errasse *A* || 177 maiori *E* maiora uiris *deleui* || 179 bis turb.
ε *I Pal.* iam turb. *A* || 180 181 *conmutaui* ||

- c   O dira noui facies leti
           grauior leto.
           piger ignauos adligat artus
           languor et aegro rubor in uultu
           maculaeque caput sparsere leues. 185
           tum uapor ipsam corporis arcem
           flammeus urit.
- c'   En sacer ignis pascitur artus 190
           multoque genas sanguine tendit. [*oculique rigent*] 189
           resonant aures
           stillatque niger naris aduncae
           cruor et uenas rumpit hiantes.
           intima creber uiscera quassat
           gemitus stridens 195
- d   Iamque amplexu frigida presso
           saxa fatigant.
           quos liberior domus elato
           custode sinit, petitis fontes
           aliturque sitis latice ingesto. 200
- d'   Prostrata iacet turba per aras
           oratque mori. solum hoc faciles
           tribuere dei. delubra petunt
           haut ut uoto numina placent
           sed iuuat ipsos satiare deos. 205

OEDIPVS. CHORVS. CREO.

Quisnam ille propero regiam gressu petit?
 adestne clarus sanguine ac factis Creo,

---

186 ueles *E* || 190 *huc reuocauit deletis his oculique rigent* || et *ω* en *scripsi* || 189 tendit *EME* tingit *A* || 196 iamque *E Gg. Fabricius Ortel.* tunc *A* || 201 turba per aras *E Fabricii Codex t.* cadentum *A* || OEDIPVS · CHORVS · CREO | OED. *E om.* *A* || 206 prospero *E R14* ||

an aeger animus falsa pro ueris uidet ?

CHO. adest petitus omnibus uotis Creο.

a OED. Horrore quatiοr fata quo uergant timens 210

trepidoque gemitu pectus afflictum labat.

ubi laeta duris mixta in ambiguo iacent,

incertus animus scire cum cupiat timet.

germane nostrae coniugis fessis opem

si quam reportas, uoce properata edoce. 215

b CHO. Responsa dubia sorte perplexa latent.

OED. dubiam salutem qui dat afflictis, negat.

CHO. Ambage flexa delphico mos est deo

arcana tegere.

OED. fare sit dubium licet

ambigua soli noscere Oedipodae datur. 220

a' CR. Caedem expiari regiam exilio deus

et interemptum Laium ulcisci iubet.

non ante caelo lucidus curret dies

haustusque tutos aetheris puri dabit.

OED. et quis peremptor incluti regis fuit? 225

quem memoret ede Phoebus: ut poenas luat.

γ CR. Sit precor dixisse tutum uisu et auditu horrida.

torpor insedit per artus, frigidus sanguis coit.

δ Vt sacrata templa Phoebi supplici intraui pede 230

et pias numen precatus rite submisi manus:

gemina Parnassi niualis arx trucem fremitum dedit.

γ' Inminens phoebea laurus tremuit et mouit domum

ac repente sancta fontis lympa castalii stetit.

209 CHOR. *E om. A Oedipo libri aliquot attribuunt teste*
Bad. || 210 OEDIPVS · CREON *A om. E* || 211 trepidumque
 gemino ω trepidoque gemitu *scripsi* || afflictu *E* affectu
 NHs. afflictum *scripsi* euentu *A* || 216 CHORVS *E* Creonti
 datur *A* || perplexe *err. typ. α* || iacent *E* latent *A* || 218 CHO-
 RVS *E* Creontis est *A* || flexa *Eψ* fεξα nexa *V* nexa *A* || 221
 caedem *εψ* sedem *A* || exitio *E'* || 222 CREO manu detersum
E || 224 totos *ψ* || puniri (*sic*) *E* || 225 Et quis *Eψ* Ecquis *A* ||
 228 Ait pretor *ψ* || dixisse et et om α sed corr. in erratis || tuum
 ψ || horrida *E* 'alii libri' t. Delrio horrido *ψ* horridum *A* ||
 231 fremitum *E* sonitum *A* || 234 At α || casphalii *E* ||

- δ' Incipit letoa uates spargere horrentes comas
et pati conmotā Phoebum. contigit nondum specum, 235
emicat uasto fragore maior humano sonus:
- ε 'Mitia cadmeis remeabunt sidera Thebis,
'Si profugus Dircen ismenida liqueris hospes
'regis caede nocens Phoebō iam notus et infans.
- ε' 'Nec tibi longa manent sceleratae gaudia caedis: 240
'tecum bella geres, gnatis quoque bella relinques
'turpia maternos iterum reuolutus in ortus.'
- f^o OED. Quod facere monitu caelitus iussus paro, F.LXXXX
functi cineribus regis hoc decuit dari,
ne sancta quisquam sceptrā uiolaret dolo. 245
regi tuenda maxime regum est salus:
- b' Querit peremptum nemo quem incolumem timet.
CR. curam perempti maior excussit timor.
OED. pium prohibuit ullus officium metus?
CR. prohibent nefandi carminis tristes minae. 250
OED. nunc expietur numinum imperio scelus. 251
- f Tu tu penes quem iura praecipitis poli 253
tuque o sereni maximum mundi decus
bis sena cursu signa qui uario regis, 255
qui tarda celeri saecula euoluis rota:
- f' Sororque fratri semper occurrens tuo
noctiuaga Phoebe quique uentorum potens
aequor per altum caerulos currus agis
et qui carentis luce disponis domos: 260
- f Quisquis deorum regna placatus uides, 252
adeste. cuius Laius dextra occidit, 261
hunc non quieta tecta non fidi lares
non hospitalis exulem tellus ferat. 263

---

234 letoa *E* letea *i. e.* Lethaea *A* leteia *ψ* Letoa
NHs. || 237 phoebis *E* || 238 liquerit *E R14 V¹* liqueris *A* ||
239 instans *E* || 241 relinqueris *E* || 242 turpes *E* turpis *A*
turpia *NHs.* || hortus *E* || 247 querit *E* querit *ψ* queri-
tur *A* || 250 Spinx et nef. *E* prohibent nef. *A* || crimi-
nis *ψ* || 251 expletur *E¹* corr. *ras.* || 252 ante u. 261 transposui ||
262 nunc *E* hunc *A* || quieta *E R10* quietum *A* ||

- f' Thalamis pudendis doleat et prole inopia.
 hic et parentem dextera perimat sua 265
 faciatque — num quid grauius optari potest? —
 quicquid ego fugi. non erit ueniae locus.
- g Per regna iuro quaeque nunc hospes gero
 et quae reliqui perque penetrales deos,
 per te pater Neptune qui fluctu breui 270
 utrimque nostro geminus adludis solo.
 et ipse nostris uocibus testis ueni
 fatidica uatis ora cirrhaeae mouens.
- g' Ita molle senium ducat et summum diem
 securus alto reddat in solio parens 275
 solasque Merope nouerit Polybi faces,
 ut nulla sontem gratia eripiet mihi.
 sed quo nefandum facinus admissum loco est,
 memorate. aperto Marte an insidiis iacet?
- g CR. Frondifera sanctae nemora Castaliae petens 280
 calcauit artis obsitum dumis iter
 trigemina qua se spargit in campos uia.
 secat una gratum Phocidos Baccho solum,
 unde altus arua deserit caelum petens
 clementer acto colle Parnassos biceps. 285
- g' At una bimaris Sisyphei terras adit 286
 gelidumque dirimit amnis elei uadum. 289
 olenia in arua tertius trames caua 287
 conualle serpens tangit errantes aquas. 288
 hic pace fretum subita praedonum manus 290
 aggressa ferro facinus occultum tulit.
- h Oed. In tempore ipso sorte phoebea excitus
 Tiresia tremulo tardus accelerat genu
 comesque Manto luce uiduaturn trahens.

267 ergo *E* || 268 gero *E* ψ rego *A* || 275 reddat
EME degat *A* regat ψ || 278 nefandum *EME* nefastum *A* ||
 279 Memorare *E* ψ Memorato *A* || aperto Marte $\epsilon\psi$ Marte
 aperto *A* || 280 patens *E*¹ corr. *E*¹ || 281 artis *E*¹ *G* altis
A *E*³ || 282 tergemina ψ || 284 arua *E* *ME* *Mog.* ima *A* || *post*
u. 286 *interposui u.* 289 || elei *EA* elidis ψ || 288 serpit ψ ||
 292—294 *Oedipo dedi* || 293 Tiresias ψ || genu *E* ψ gradu *A* ||

- caerulea fuluis mixta oberrauit notis,
 sanguinea rursus, ultima in tenebras abit.
- c" Sed ecce pugnax ignis in partes duas 325
 discedit et se scindit unius sacri
 discors fauilla. genitor horresco intuens:
 libata Bacchi dona permutat cruor
 ambitque densus regium fumus caput
 ipsosque circa spissior uultus sedet. 330
 [et nube densa sordidam lucem abdidit.]
- d Quid sit, parens effare.
- TIR. quid fari queam
 inter tumultus mentis attonitae uagus?
 quidnam loquar? sunt dira sed in alto mala.
 solet ira certis numinum ostendi notis. 335
 quid istud est quod esse prolatum uolunt
 iterumque nolunt et truces iras tegunt?
- d' Pudet deos nescio quid. huc propere admoue
 et sparge salsa colla taurorum mola.
 placidone uultu sacra et admotas manus 340
 patiuntur?
- MAN. altum taurus attollens caput
 primos ad ortus positus expauit diem
 trepidusque uultum obliquat et radios fugit.
- e TIR. Vnone terram uulnere adfflicti petunt?
 MAN. iuuenca ferro semet inposito induit 345
 et uulnere uno cecidit, at taurus duos
 perpressus ictus huc et huc dubius ruit
 animamque fessus uix reluctantem exprimit.
- d TIR. Vtrum citatus uulnere angusto micat
 an lentus altas inrigat plagas cruor? 350
 MAN. huius per ipsam qua patet pectus uiam
 effusus amnis, huius exiguo graues

324 ultima *E* ultimum *A* || 331 densa ω tensa *C. Barthius. uersum deleui* || 333 uagus *E* uagos *A* || 337 iras ϵR aras *A* || 338 prope *ME G V*² || 343 uultum solis et *EME* uultum obliquat et *A* || 345 inposito *EME Voss.* ψ opposito *A* opposita *R* || 351 huius *E* ψ uinus *A* ||

maculantur ictus imbre, sed uersus retro
per ora multus sanguis atque oculos redit.

e TIR. Infausta magnos sacra terrores cient. 355
sed ede certas uiscerum nobis notas.

MAN. genitor quid hoc est? non leui motu ut solent
agitata trepidant exta, sed totas manus
quatiunt nouusque prosilit uenis cruor.

e' Cor marcet aegrum penitus ac mersum latet 360
liuentque uenae, magna pars fibris abest

et felle nigro tabidum spumat iecur
ac semper omen unico imperio graue
en capita paribus bina consurgunt toris.

e' Sed utrumque caesum tenuis abscondit caput 365
membrana. latebram rebus occultis negans

hostile ualido robore insurgit latus
septemque uenas tendit. has omnis retro
prohibens reuerti limes oblicus secat.

d' Mutatus ordo est, sede nil propria iacet, 370
sed acta retro cuncta. non animae capax

in parte dextra pulmo sanguineus latet, F. LXXXII
non laeua cordi regio, non molli ambitu
omenta pingues uisceri obtendunt sinus.
natura uersa est, nulla lex utero manet. 375

d Scrutemur unde tantus hic extis rigor.
quod hoc nefas? conceptus innuptae bouis

nec more solito positus alieno in loco
inplet parentem. membra cum gemitu mouet.
rigore tremulo debiles artus micant, 380
infecit atras liuidus fibras cruor.

d' Temptantque turpes mobilem trunci gradum
et inane surgit corpus ac sacros petit

357 hoc om. ψ || 359 nouusque *EG?* quidam *Debr.*
nouisque *A* || 370 nichil *E* || iacent *E* || 372 iacet ω latet
scripsi || 373 cordi *E* cordis *A* regio cordis ψ || 374 uisceri
E Pall. uiscerum *A* viscera *R14 G* || 376 TIR. *Aom. E ψ* ||
Scrutetur ψ || liur ψ || 377 MAN. *Aom. E ψ* || innuptae
EME infaustae *A* || 380 rigore tremulo *E* tremulo rigore *A* ||
381 atras *EME ψ* arctas *A* || 383 ac sacros *A* at s. *E* ||

cornu ministros. viscera effugiunt manum.
neque ista quae te pepulit armenti grauis
uox est nec usquam territi resonant greges:
inmugit aris ignis et trepidant foci. 385

b OED. Quid ista sacri signa terrifici ferant
exprome : uoces aure non timida hauriam.
[*solent extrema facere securos mala.*] 390

TIR. his inuidebis quibus opem quaeris malis.
OED. memora quod unum scire caelicolae uolunt.
contaminarit rege quis caeso manus.

b' TIR. Nec alta caeli quae leui pinna secant
nec fibra uiuis rapta pectoribus potest
ciere nomen. alia temptanda est uia. 395
ipse euocandus noctis aeternae plagis,
emissus Erebo ut caedis auctorem indicet.

a Reseranda tellus, Ditis inplacabile
numen precandum, populus infernae Stygis
huc extrahendus. ede cui mandes sacrum?
nam te penes quem summa regnorum nefas
inuisere umbras. 400

a' OED. Te Creo hic poscit labor,
ad quem secundum regna respiciunt mea.
TIR. dum nos profundae claustra laxamus Stygis, 405
populare Bacchi laudibus carmen sonet.

CHORVS.

A Effusam redimite comam nutante corymbo
mollia nysaeis armatae brachia thyrsis.

---

384 manum ε manus I Pal. manu A || 385 ista E ipsa A || 386 resonant ε MEψ fugiunt A mugiunt Lipsius, uoluitne rugiunt? || 387 are segnis ψ || 389 exprime ψ || 390 deleui. extrema E ceteri codd. suprema α || securos facere ψ || 394 leuis A leui EVoss.ψ || secat A secant EVoss.ψ || 395 parta ψ || 399 Reserenda α err. typ. || INPLAC... Rescr. || 401 mandes EA mandas Vrat. Bo. || 402 regnorum est n. A est om. E || 406 pupolare E || CHORVS EA om. ψ || 408 armatus E Thu. armate A armati ψ armatae Rescr.? ||

- α   Lucidum caeli decus o *Lyae*
 huc ades uotis *placidus secundis* 410
 palmis supplicibus | quae tibi nobiles
 Thebae Bacche | tuae ferunt.
- α'   Huc aduerte fauens uirgineum caput,
 uultu sidereo discute nubila.
 et tristes Erebi minas 415
mitis auertas audumque fatum.
- a   Te decet cingi *madidos capillos*
 floribus uernis | hederaue mollem 418 420
 baccare et festo religare frontem, 421
 te caput tyria cohibere mitra, 419
 spargere effusos sine lege crines, 422
 rursus adducto reuocare nodo. 423
- E   Lucidum caeli decus huc ades uotis 409
 Quae tibi nobiles
 Thebae Bacche tuae
 Palmis supplicibus ferunt
 Huc aduerte fauens uirgineum caput
 Vultu sydereo discute nubila
 Et tristes herebi minas 415
 Audumque fatum.
 Te decet cingi comam floribus uernis
 Te caput tyria cohibere mitra
 Hederaue . . . mollem 420
 Bacifera religare frontem.
 Spargere e. q. s.

haec in E leguntur a quo quid differant uulgares libri statim addam: 410 adeas α || 411 Q. t. n. Th. B. t. unum uersum efficiunt A || 415 Et — fatum coniuncti α || 420 II uel III literae erasae E nulla lacuna A || Hederaue — frontem coniuncti A || Bacchifera A ||

423 renouare E reuocare A ||

409—418 adnotabo quae alii suppleuerunt || 416 iambica penthemimeris periisse uidetur (Patria pellas Swob.) solam arsin desiderat GR ut efficiatur strophā similis illi quae est Phaed. 1289 sqq. (Pelle GR.) || 417 madidos capillos ex Gregorii Corrarīi Progne repeti || 419 picta c. m. GR || uersum hunc post u. 421 conlocauit Swoboda ||

- a Qualis iratam metuens nouercam
 creueras falsos imitatus artus
 crine flauenti simulata uirgo
 lutea uestem retinente zona.
 inde tam molles placuere cultus
 et sinus laxi fluidumque syrma. 425
- a" Vidit aurato residere curru 430
 . . . . .
 ueste cum longa regeres leones,
 omnis eoae plaga uasta terrae,
 qui bibit Gangen niueumque quisquis
 frangit Araxen.
- B Te senior *pando* sequitur Silenus asello 435
 turgida pampineis redimitus tempora sertis.
 condita lasciui deducunt orgia mystae. F. LXXXXIII
- b Te Bassaridum comitata cohors
 nunc edoni pede pulsauit
 sola Pangaei, | nunc cadmeas 440^a 441^b
 [*nunc threicio uertice Pindi*] 440^b 441^a
 inter matres inopia maenas
 comes ogygio uenit Iaccho
 nebride sacra praecincta latus.
- b' Tibi conmotae pectora matres 445
 fudere comam
 thyrsusque leuem uibrante manu
 iam post laceros Pentheos artus

427 lutea *Eψ* luteam *A Rescr.?* || 428 Inde *Eψ* unde *A* ||
post. u. 430 *excidisse uersum puto* || 431 tegeres *Rescr.?* *ψ* ||
 432 ueste *E¹* uasta *corr. E¹ A* || 435 turpi *ω pando scripsi*
tardo Bo. || 435—478 *absunt. ab R 14 Colontensi et nonnullis*
Pull. || 439 eden ope depulsauit *E* (sed en in *ras. E¹*) *ψ*
 Edonii p. p. *A* Edoni *GFabricius Rescr.?* edon ope dep.
R 14 || 440^b 441^a *deleui* || 448 lacertos *E* laceros *A* ||

thyades oestro membra remissae
uelut ignotum uidere nefas.

450

- C Ponti regna tenet nitidi matertera Bacchi
Nereidumque choris cadmeia cingitur Ino.
ius habet in fluctus magni puer aduena ponti
cognatus Bacchi numen non uile Palaemon.

c Te tyrrhena puer rapuit manus

455

c' Et timidum Nereus posuit mare,
caerula cum pratis mutant freta.

c Hinc uerno platanus folio uiret
et Phoebus laurus carum nemus.

c' Garrula per ramos auis obstrepit

460

c Viuaces hederas remus tenet,
summa ligat uitis carchesia.

c' Idaeus prora fremuit leo,
tigris puppe sedet gangetica.

c Tum pirata freto pauidus natat
et noua demersos facies habet.

465

c' Brachia prima cadunt praedonibus
inlisumque utero pectus coit.

---

449 oestro ψ || remissa ψ || 451 Fontis ψ || 453 in portus
GR ci. ex Ouid. Fast. VI 546 || post u. 455 intercisisse uer-
siculum puto || 456 at Swoboda || timidum $E\psi$ tumidum A ||
457 mutat ω mutant g IGron. mutas IGron. || post 460
unius uersus lacunam statui. u. 460 uncinis saepsit Bo. || 461
ramus ω remus g et ci. Raphelengius coll. Ouid. M. III 644 ||
465 Dum A Tum $\epsilon \psi$ || peirata α || 468 transponendum
post 469 putabat Swoboda ||

- c   Paruula dependet lateri manus
et dorso fluctum curuo subit. 470
- c'   Lunata scindit cauda mare
et sequitur curuus fugientia
carbasa delphin.
- D   Diuite Pactolos uexit te lydius unda
aurea torrenti deducens flumina ripa. 475
laxauit uictos arcus geticasque sagittas
lactea Massagetes qui pocula sanguine miscet.
regna securigeri Bacchum sensere Lycurgi.
- d   Senserunt terrae Zalacum feroces
quosque uicinus Boreas colonos 480
arua mutantes ferit — . — —
quasque Maeotis pharetra superbas
adluit gentes gelido fluento
quasque despectat rigidus Bootes
Arcadum sidus geminumque plaustrum 485
uertice summo.

474 pactolos *Eψ* Pactolus *A* || 476 uersum forte in *A* omis-
sum *G* Fabricius ex *m. s.* reposuit adestque in omnibus ut uidetur
codd. || 477 lacta *E* lactea *A* || massagetes *Eψ* Mesagetæ *α* ||
misce. *Eψ* miscent *A* || 478 ligurgi *E* *Thu. ψ* corr. *A* ||

- E*   Sensere^o terrae zalacum feroces 479
Et quos uicinus boreas ferit 480
Rigido fluctu   Arua mutantes alluit gentes
Quasque despectat uertice summo   Quasque maeotis^s
Sidus archadium   frigido fluctu 485
Geminumque plaustrum

479 zedacum *A* cedacum *ψ* || 481 Arua mutantes quas-
que Maeotis | Alluit gentes frigido fluctu *A* illa ab an-
tiqua sed ut uidetur non prima manu addita *E* || 485 Sidus
— plaustrum coniuncti *A* ||

472 473 ex hexametro alcmantium cum adonio effecit *GR* ||
Te seq. *ψ* seq. pandus fug. *GR* || 479 Senserant *GR* ||
482 pharetra sup. *Swoboda* || 483 gelido *Gron.* || fluento
Swob. || 484 glacialis ursa *Swob.* ||

d' Ille dispersos domuit Gelonos,
ille detraxit trucibus puellis
 arma. deiecto petiere terram
 ore thermodontiacae cateruae 490
supplices Bacchi positisque tandem
 — . — — — leuibis sagittis
 — . — factae *Minyēidesque*
numen adorant.

d'' Sanguine undauit sacer *hinc* Cithaeron 495
 — . — *amphioniaque* caede.
 Proetides siluas petiere et Argos
 praestitem Baechum coluit nouerca.
 Naxos aegaeo redimita ponto 499

E Ille dispersos domuit gelonos 487
 Arma detraxit trucibus puellis
 Ore deiecto petiere terram
 Thermodontiacae cateruae 490
 Positisque tandem leuibis sagittis
 Menadaes factae
 Sacer cytheron sanguine undauit 495
 Ophioniaque caede
 Proetides siluas petiere et argos
 Presente bacchum coluit nouerca
 Naxos aegaeo redimita ponto 499

490 Th. graues c. ed. Lugd.? graues abest EA || 493
 Menidaes E t. Ribbekkio Maenades t. Gron. mites sunt factae
 A || 495 sacer et C. A || inundauit A in abest ψ || 497 Pre-
 sides ψ || agros A || 498 praesentem A ||

488 Ille RKuenstler et GR || 491 supplices Baccho
 Swob. Bacchi ego || 494 numen adorant RKuenstler || 496
 Amphioniaque IGron. || 498 praesidem GFabricius cum
 Auantio colit urbs nouercae Swob. an: praestitem B. c.
 nouerca e? ||

tradidit *dignis* thalamis relictam 500
uirginem *cressam* meliore pensans
damna marito.

d Pumice ex sicco *feriente thyrsos*
Nicteli iussu latices fluebant.
garruli gramen secuere riui. 505
conbibit dulces humus alta sucos
roscidi mellis niueique lactis
candidos fontes . . — . — —
— . — — — . . — . — —
— . . — — —

d' Ducitur magno noua nupta caelo
igne solemnī. sociale Phoebus 510
carmen — — — . . — . — —

E Tradidit thalamis 500
Relictam uirginem
Meliore pensans
Damnum marito
Pumice ex sicco flux
Nycteleus latex
Garruli gramen secuere riui 505
Conbibit dulces humus alia sucos
Niueique lactes candidos fontes F. LXXXXIII
Et mixta odoro lesbia cum thymo
Ducitur magno noua nupta caelo
Solemne phoebus carmen 510

500 tradidit thalamis uirginem relictam *A* || 501 Me-
liore p. damna marito *A* || 503 Pumice ex s. fluxit Nycti-
leus latex *A* nictelius *ψ* || 506 alta *A* || 507 lactis *A*
lacus *ψ* || 510 carmen canit *A* ||

500 tr. Bacchi th. *GR* sponsam *Swob.* || 503 feriente
thyrsos *GR* || 504 Nicteli iussu *GR* || latices fluebant
Swob. || 507 Mellis Hyblaei *Swob.* Roscidi mellis *GR* ||
510 sociale *RKuenstler* ||

cantat infusis umero capillis.
 concutit taedas geminus Cupido.
 Iuppiter telum posuit *coruscum*
 odit *et* Baccho ueniente fulmen

515

E Lucida dum current annosi sidera mundi,
 oceanus clausum dum fluctibus ambiet orbem
 lunaque dimissos dum plena recolliget ignes,
 dum matutinos praedicet Lucifer ortus
 altaque caeruleum dum Nerea nesciet Arctos:
 candida formonsi uenerabimur ora Lyaei.

520

OEDIPVS. CREO.

α Etsi ipse uultus flebiles praefert notas,
 exprome cuius capite placemus deos.
 CR. fari iubet tacere quae suadet metus.

α' OED. Si te ruentes non satis Thebae mouent,
 at sceptrata moueant lapsa cognatae domus.
 CR. nescisse cupies nosse quae nimium expetis.

525

α OED. Iners malorum remedium ignorantia est.
 itane et salutis publicae indicium obrues?
 CR. ubi turpis est medicina, sanari piget.

530

α' OED. Audita fare, uel malo domitus graui
 quid arma possint regis irati scies.

E Infusis humero capillis
 Cantat et geminus cupido
 Concutit taedas
 Telum deposuit iuppiter igneum
 Oditque baccho ueniente fulmen.

512

515

513 Concinit taedas geminus Cupido *A* concutit *cum E*
R 14 || 515 condidit *α* condit *uel* conditque *ψ* oditque *R 11 14*
 518 demissos *E* d' missos *R 13* dimissos *A Thu.* || 522 Et
 (om. si) *ψ* || 523 exprome *E Rescr.* expone *A* || 526 lassa *G*
 lapsa (*p in ras.*) *E²* || 529 et *A* *ẽ E* || 530 sanare *E* ||

514 *coruscum Swoboda* || *post 515 fronte serena suppl.*
exempli causa GR ||

CR. odere reges dicta quae dici iubent.

α OED. Mitteris Erebo uile pro cunctis caput,
arcana sacri uoce ni retegis tua.

535

CR. tacere liceat. ulla libertas minor
a rege petitur?

α' OED. Saepe uel lingua magis
regi atque regno muta libertas obest.
CR. ubi non licet tacere, quid cuiquam licet?

α'' OED. Imperia soluit qui tacet iussus loqui.

540

CR. coacta uerba placidus accipias precor.

OED. ulline poena uocis expressae fuit?

a CR. Est procul ab urbe lucus ilicibus niger,

Dircaea circa uallis inriguae loca.

544

amara bacas laurus et tiliae leues

551

et paphia myrtus et per inmensum mare

552

motura remos alnus et Phoeb o obuia

553

enode zephyris pinus opponens latus.

554

a' Cupressus altis exerens siluis caput

545

uirente semper adligat trunco nemus

curuosque tendit quercus et putres situ

annosa ramos. huius abruptis latus

edax uetustas, illa iam spissa cadens

radice fulta pendet aliena trabe.

550

a'' Medio stat ingens arbor atque umbra graui

555

siluas minores urguet et magno ambitu

diffusa ramos una defendit nemus.

tristis sub illa lucis et Phoebi inscius

restagnat umor frigore aeterno rigens.

---

534 Mittes *E* || 536 ulla l. m. a r. petitur? *E* nulla
A || 537 uel *EA* uilis aut nili *ψ* || 539 ubi tacere non licet *ψ* ||
ante u. 545 *conlocauit ui.* 551—554 || 551 amarae α *err.*
typ. || bacas *E* baccis *A* bachis *ψ* || 553 alnus (*u in ras.*)
*E*² || remos ε *ψ* ramos *A* || *u.* 545 *uersum* 546 *sequitur in*
Rescr. || 548^b. 549^a *om.* *ψ* || 549 illa *EME* sylua *A* || spissa *E*
fessa A Rescr.? || 556 siluas minores urguet *EA* silua
minore surgit *ψ* || 557 ramos *E Rescr.* ramis *A* || una ε *A*
umbra *ψ* || 558 lucis ε *A* lucus *ψ* || 559 restagnat ε *R m.*
sec. Frat. hic stagnat *A* hinc st. *ψ* ||

- limosa pigrum circumit fontem palus. 560
- b Huc ut sacerdos intulit senior gradum,
haut est moratus. praestitit noctem locus.
tum effossa tellus et super rapti rogis
iaciuntur ignes. ipse funesto integit
uates amictu corpus et frondem quatit. 565
- lugubris imos palla perfundit pedes.
- b' Squalente cultu maestus ingreditur senex.
mortifera canam taxus adstringit comam.
nigro bidentes uellere atque atrae boues
antro trahuntur. | sanguinem libat focus 570^a 576^b
solidasque pecudes urit et multo specum 577
saturat cruore. | flamma praedatur dapes. 578^a 570^b
uiuumque trepidat igne ferali pecus. F. LXXXV
- c Vocat inde manes teque qui manes regis
et obsidentem claustra lethaei lacus
carmenque magicum uoluit et rabido minax
decantat ore quicquid aut placat leues 575
aut cogit umbras. 576^a
- c' Libat et niueum insuper 578^b
lactis liquorem fundit et bacchum manu
laeua canitque rursus ac terram intuens 580
grauiore manes uoce et attonita citat.
- d Latrauit Hecates turba, ter ualles cauae
sonuere maestum, tota succusso solo
pulsata tellus. 'audior', uates ait,
'rata uerba fudi, rumpitur caecum chaos 585
'iterque populis Ditis ad superos datur.'

560 circumit *E* || 563 tum *EA tunc ψ* || effossa *EA fossa Fabricii codex* || 565 frondem *EA frontem MEψ* || post 565 unum uersum interiisse puto || 566 perfundit *ε ψ* pertundit *A* || 570 antro *E retro A* || interposui inter hemistichia u. 569^a et ^b uersus 576^b 577 578^a || 576^b sanguinem libat focus *E Regiomontani liber irrigat sanguis focos A* || 577 solidat-que *E¹* || 573 loetalis *ω lethaei NHs.* || locus *α err. typ.* || 580 ac *E et A* || 581 citat *E ciet R* || 582 per *E ter A etiam aut et ψ* || cauas *E cauae A* ||

- e Subsed it omnis silua et erexit comas.
duxere rimas robora et totum nemus
concussit horror, terra se retro dedit
gemuitque penitus: siue temptari abditum 590
Acheron profundum mente non aequa tulit
siue ipsa tellus, ut daret functis uiam,
conpage rupta sonuit aut ira furens
triceps catenas Cerberus mouit graues.
- e' Subito dehiscit terra et inmenso sinu 595
laxata patuit. ipse torpentes lacus
uidi inter umbras, ipse pallentes deos
noctemque ueram. gelidus in uenis stetit
haesitque sanguis. saeua prosiluit cohors
et stetit in armis omne uipereum genus 600
fratrum cateruae dente dircaeo satae
audumque populi pestis ogygii malum.
- d' Tum torua Eriny's sonuit et caecus furor
horrorque et una quicquid aeternae creant
celantque tenebrae: luctus auellens comam 605
aegreque lassum sustinens morbus caput
grauis senectus sibimet et pendens metus.
- d'' Nos liquit animus. ipsa quae ritus senis
artisque norat, stupuit. intrepidus parens
audaxque damno conuocat Ditis feri 610
exangue uulgu's. ilico ut nebulae leues
uolitant et auras libero caelo trahunt.
- c Non tot caducas educat frondes Eryx
nec uere flores Hybla tot medio creat,
cum examen atro neclitur densum globo, 615
fluctusque non tot frangit ionium mare.
- c' Nec tanta gelidi Strymonis fugiens minas

---

587 comas *E* comam *A* || 590 obditum *α* *err. typ.* ||
596 torpentes lacus *E* pallentes deos *A* || 597 pallentes
deos *E* torpentes lacus *A* || 598 stetit *ψ* || 603 Tum tota *ψ* ||
606 lassum *Eψ* lapsum *A* || sustinet *ψ* || 613 Eryx *EA*
Oetha uel etha uel Oethea *ψ* || 615 alto *ω* atro *scripsi*
arto *GR* || 616 ionius *E* || 617 strynnonis *E* ||

- permutat hiemes ales et caelum secans
 tepente Nilo pensat arctoas niues,
 quot ille populos uatis eduxit sonus. 620
- d Auide latebras nemoris umbrosi petunt
 animae trementes. primus emergit solo
 dextra ferocem cornibus taurum premens
 Zethus manuque sustinens laeua chelyn
 qui saxa dulci traxit Amphion sono. 625
- d' Interque natos Tantalus tandem suos
 tuto superba fert caput fastu graue
 et numerat umbras. peior hac genetrix adest,
 furibunda Agaue [*tota quam sequitur manus
 partita regem*] sequitur et Bacchis lacer 630
 Pentheus tenetque sacuus etiam nunc minas.
- d'' Tandem uocatus saepe pudibundum extulit
 caput atque ab omni dissidet turba procul
 celatque semet. instat et stygias preces
 geminat sacerdos, donec in apertum efferat
 uultus opacos Laius. fari horreo. 635
- g Stelit per artus sanguine effuso horridus F. LXXXXVI
 paedore foedo squalidam obtentus comam
 et ore rabido fatur: 'o Cadmi effera
 cruore semper laeta cognato domus 640
 uibrate thyrsos. enthea gnatos manu
 lacerate potius: maximum Thebis scelus
 maternus amor est.
- g' Patria non ira deum
 sed scelere raperis. non graui flatu tibi
 lucrificus auster nec parum pluuiio aethere 645

---

619 Tepente ϵA Torpente ψ || 621 Pauide ϵA Paidae
 ed. Lugd.? Auide Markland || umbrosis E || 624 sustinens
 $Eg?$ substinens R sustinet A || 627 graue E Heinsianus
 minor graui A || 628 ac uel at ψ || 629^b 630^a sustuli || 630
 bacchis E bachas ψ Baccham A || lacer $\epsilon\psi$ sacer α ||
 632 pudibundus ψ || 633 desidet ME || 636 opertos ϵA
 apertos ψ opacos scripsi || 637 per ϵA que ψ || horridos
 $NHs.$ || 638 obtentus $E\psi$ obiectus A || 641 penthea $E V^2$
 enthea A ethnea ψ ||

satiata tellus halitu sicco nocet,
sed rex cruentus pretia qui saevae necis
sceptra et nefandos occupat thalamos patris.

g' Inuisa prolès, sed tamen peior parens
quam gnatus, utero rursus infausto grauis 650
egit qui in ortus semet et matri inpios
fetus regessit quique uix mos est feris,
fratres sibi ipse genuit, implicitum malum
magisque monstrum Sphinge perplexum sua.

d Te te cruenta sceptra qui dextra geris, 655
te pater inultus urbe cum tota petam
et mecum Erinnys pronubas thalami traham
toruum sonantes uerbera. incestam domum
uertam et penates inpio marte obteram.

d' Proinde pulsum finibus regem ocuis 660
agite exulem. quocumque funesto gradu
solum relinquet, uere florifero *nemus*
reparabit herbas, spiritus puros dabit
uitalis aura ueniet et siluis decor.
[*letum luesque mors labor tabes dolor* 665
comitatus illo dignus excedent simul.]

d'' Et ipse rapidis gressibus sedes uolet
effugere nostras, sed graues pedibus moras
addam et tenebo: repet incertus uiae
baculo senili triste praetemptans iter. 670
eripite terras, auferam caelum pater.

g OED. Et ossa et artus gelidus inuasit tremor:
quicquid timebam facere, fecisse arguor.

---

647 praecia *E* pretia *Mog.* praemia *MEψ* prima *A* ||
648 sceptrum *Gron.* || 651 Egitque *Eψ* Egit qui *A* || 652
uix *EA* nec *ψ* || 657 erynim prenubam *E* Erinnes pronu-
bas *A* || 658 traham *ω* toruum *scripsi* || incestam *εA*
incertam *ψ* || 661 quocumque *Eψ* quacumque *A* || 662 re-
linquat *A* relinquet *εψ* || uirens *ω* nemus *scripsi* (*fort.*
transpositis hemistichiis: spiritus p. d. V. a. uere f. nemus
Reparabit h. ueniet et s. d.) || 665 666 *sustuli* excedunt *ψ* ||
669 repetet *Eψ* reptet *A* repet *DHs.* || 671 Eripite *E*
Praeripite *A* || 672 OED. *εψ om.* *A* || 673 OED. *A om.* *εψ* ||

- tori iugalis abnuit Merope nefas
sociata Polybo, sospes absoluit manus 675
Polybus meas. uterque defendit parens
caedem stuprumque. quis locus culpae est super?
g' Multo ante Thebae Laium amissum gemunt
Boeota gressu quam meo tetigi loca.
falsusne senior an deus Thebis grauis? — 680
iam iam tenemus callidi socios doli.
mentitur ista praeferens fraudi deos
uates tibi que sceptrum despondet mea.
h CR. Egone ut sororem regia expelli uelim?
si me fides sacrata cognati laribus 685
non contineret in meo certum statu,
tamen ipsa me fortuna terreret nimis
sollicita semper. liceat hoc tuto tibi
exuere pondus nec recedentem opprimat.
iam te minore tutior pones loco. 690
h' OED. Hortaris etiam, sponte deponam ut mea
tam grauium regna?
CR. suadeam hoc illis ego,
in utrumque quis est liber etiamnum status.
tibi iam necesse est ferre fortunam tuam.
OED. certissima est regnare cupienti uia 695
laudare modica et otium ac somnum loqui.
ab inquieto saepe simulatur quies.
i CR. Parumne me tam longa defendit fides?
i' OED. Aditum nocendi perfido praestat fides.
g CR. Solutus onere regio regni bonis 700
frui domusque ciuium coetu uiget
nec ulla uicibus surgit alternis dies Quat. XII
qua non propinqui munera ad nostros lares F. LXXXXVII

675 Sociata *E* || absoluet *E* absoluit *A* || 676 abest
Vg || 688 libeat *Bo.* || 689 nec *E* ne *A* || 692 CRE. Tam *E*
cresua deam *E* || 693 qui se liber *E* || stantus *E* || 694 Tibi
et iam *E* || 695 uox *E* uia *A* || 696 et totum *E*¹ || ac *εψ*
at *A* || loqui *EME* sequi *A* || 698 fides *EME* dies *A* || 699
fides *EME* dies *A* || 702 Nec nulla *α* || 703 nostras *α* ||

sceptri redundant cultus opulentae dapes.
donata multis gratia nostra salus.

705

i Quid tam beatae desse fortunae rear?

i' OED. Quod dest: secunda non habent umquam
modum.

k⁰ CR. Incognita igitur ut nocens causa cadam?

OED. num ratio uobis reddita est uitae meae?

num audita causa est nostra Tiresiae? tamen

710

sontes uidemur. facitis exemplum: sequor.

k CR. Quid si innocens sum?

OED. dubia pro certis solent
timere reges.

CR. qui pauet uanos metus,
ueros meretur.

OED. quisquis in culpa fuit,
dimissus odit omne quod dubium putat.

715

k' CR. Sic odia fiunt.

OED. odia qui nimium timet
regnare nescit. regna custodit metus.

CR. qui sceptrā duro saeuus imperio regit,
timet et timentis.

Oed. metus in auctorem redit.

l Seruate sontem saxeo inclusum specu.

720

ipse ad penates regios referam gradum.

---

707 Quod de ē *E* deest *Vrat. m. sec.* Quod res *A* ||
secunda *E* secundae *A* || 711 ut sequor ^a*E*¹ || 714 me-
retur *E* fatetur *A* || 715 omne odit *ψ* || quod obuium
ē · eat *E* quod dubium putat *A* quod dubium est, eat
Gron. || 719 *Creontis sunt ω Oedipo dedi* || 720 OED. *ω*
deleui ||

CHORVS.

α   Non tu — . . — . —
           tanti *es* causa periculi.
           non haec Labdacidas petunt
           * fata sed ueteres deum
           irae — . * secuntur

725

β   — — castalium — . . — nemus
           umbram sidonio praebuit hospiti
           · alluitque — · Dirce
           — . . — tyrios colonos

730

β'   Vt primus *ingens* gnatus Agenoris
           fessus per orbem furta sequi Iouis
           sub nostra pauidus constitit arbore
           praedonem uenerans *deum*.

γ   — . — — — monituque Phoebi
           iussus erranti comes ire uaccae

735

E CHO. Non tu tantis causa periclis
           Non haec labdacidas petunt
           Fata sed ueteres deum
           Irae secuntur. castalium nemus
           Umbram sydonio praebuit hospiti
           Lauitque dirce tyrios colonos
           Vt primum magni natus agenoris
           Fessus per orbem furta sequi iouis
           Sub nostra pauidus consistit arbore
           Predonem uenerans suum
           Monituque phoebi
           Iussus erranti comes irae uaccae

722
725
730
735

724 lapdacitas *V*¹ lapdacias *V*² || premunt *A* || domos
add. V || 729 que *om. R* || 733 sub nostrae ramis constitit
 arboris *A* || 734 numerans *A* ||

729 lau atque *GR* || 731 primum iniqui *GR* || 734
 deum *GR coll. Ou. met. II 28: sacra Ioui facturus erat. ||*

flexerat quam non . . — . — —
 uomer aut tardi iuga curua plaustrī,
 inauspicatas deseruit fugas
 nomenque genti de boue tradidit. 740

γ'   Tempore ex illo noua monstra semper
 protulit tellus . . — . — —
                  *   *   *

δ   Aut anguis imis uallibus editus
                  annosa supra robora sibilat
                  supraque pinus — . . — . — 745
 supra chaonias celsior arbores
 erexit . . — caeruleum caput,
 cum maiore sui parte recumberet.

δ'   Aut feta tellus — . . — . —
                  * impio partu   *   * 750
                  effudit arma — . . — . —
 — . — — — sonuit reflexo
 classicum cornu lituusque adunco

E   Quam non flexerat uomer aut tardi 737
          Iuga curua plaustrī
          Deseruit fugas nomenque genti
          Inauspicata de boue tradidit. 740
          Tempore ex illo noua monstra semper
          Protulit tellus. aut anguis imis
          Vallibus editus annosa supra
          Robora sibilat superatque pinus 745
          Supra chaonias celsior arbores
          Erexit caeruleum caput
          Cum maiore sui parte recumberet
          Aut feta tellus impio partu 750
          Effudit arma
          Sonuit reflexo classicum cornu

737 q. n. fl. | u. a. t. i. c. plaustrī A || 745 supra-
 que A || 747 Caeruleum erexit c. A ||

frontem ramis texere nouis,
dominumque canes egere suum? 775

b Praeceptis siluas montesque fugit
citus Actaeon agilique magis
pede per saltus ac saxa uagus
metuit motas zephyris plumas
et quae posuit retia uitat. 780

a' Donec placidi fontis in unda
cornua uidit uultusque feros.
ubi uirgineos fouerat artus
nimium saeui diua pudoris.]

OEDIPVS. IOCASA.

a Curas reuoluit animus et repetit metus. 785
obisse nostro Laium scelere autumant
superi inferique, sed animus contra innocens
sibique melius quam deis notus negat.

b Redit memoria tenue per uestigium 790
cecidisse nostri stipitis pulsu obuium
datumque Diti, cum prior iuuenem senex
cursu superbus pelleret Thebis procul
phocaea trifidas regio qua scindit uias.

a' Vnanima coniunx explica errores precor. 795
quae spatia moriens Laius uitae tulit?
primone in aeuo uiridis an fracto occidit?
IOC. inter senem iuuenemque sed propior seni.

b' OED. Frequensne turba regum cinxit latus?

---

778 per siluas ψ || ac E et A || 779 zephyris ϵA ze-
phyro *Vratisl. Bo.* || 782 ferox $E\psi$ feros A || 783 ibi E
ubi A || 790 pulsu $EME\psi$ impulsu A uersus om. ψ || 791
datumque $\epsilon \psi$ datum esse A || 792 curru ω cursu *scripsi* ||
Thebas ψ || 793 in trif. ψ || 794 explicerrores E erro-
rem A ||

- IOC. Plures fefellit error ancipitis uiae,
 paucos fidelis curribus iunxit labor. 800
 OED. aliquisne cecidit regio fato comes?
 IOC. unum fides uirtusque consortem addidit.
 c OED. Teneo nocentem: conuenit numerus locus.
 c' Sed tempus adde.
 IOC. decima iam metitur seges.

SENEX CORINTHIUS. IDEM.

- a Corinthius te populus in regnum uocat 805
 patrium: quietem Polybus aeternam obtinet.
 OED. ut undique in me saeua fortuna inruit.
 a' Edissere agedum quo cadat fato parens.
 SEN. animam senilem mollis exsoluit sopor.
 OED. genitor sine ulla caede defunctus iacet. 810
 b Testor, licet iam tollere ad caelum pie
 puras nec ulla scelera metuentes manus.
 sed pars magis metuenda fatorum manet.
 SEN. omnem paterna regna discutient metum.
 b' OED. Repetam paterna regna, sed matrem horreo. 815
 SEN. metuis parentem quae tuum reditum expetens
 sollicita pendet?
 OED. ipsa me pietas fugat.
 SEN. uiduam relinques?
 OED. tangis en ipsos metus.
 c SEN. Effare mersus quis premat mentem timor. 820
 praestare tacitam regibus soleo fidem.
 OED. conubia matris delphico admonitu tremo.
 SEN. timere uana desine et turpes metus
 depone: Merope uera non fuerat parens.

800 cursibus *NHs.* || 805 SENEX CORINTHIUS .
 IDEM *E* Senex Corinth'. Edipp' *V* Senex Corinthius. Edi-
 pus *R 10* SENEX . OEDIPVS *A* phorbas additur *G* || 807
 Et undique *E* || 808 Ed. agedum $\epsilon\psi$ Ed. mihi *A* || 811 iam
 licet *E* || 814 discutient *ENE\psi* discutiunt *A* || 820 regibus
 bis *E* || 821 admonitu *E\psi* monitu *A* ||

- b OED. Quod subditiui praemium gnati petit?
 SEN. regum superbam liberi adstringunt fidem. 825
 OED. secreta thalami fare quo excipias modo.
 SEN. hae te parenti paruulum tradunt manus.
- b' OED. Tu me parenti tradis? at quis me tibi?
 SEN. pastor niuoso sub Cithaeronis iugo.
 OED. in illa temet nemora quis casus tulit? 830
 SEN. illo sequebar monte cornigeros greges. F. LXXXXVIII
- a OED. Nunc adice certas corporis nostri notas.
 SEN. forata ferro gesseras uestigia
 timore nactus nomen ac uitio pedum.
- a' OED. Quis fuerit ille qui meum dono dedit 835
 corpus requiro.
 SEN. regios pauit greges,
 minor sub illo turba pastorum fuit.
- c' OED. Eloquere nomen.
 SEN. prima languescit senum
 memoria longo lassa sublabens situ.
 OED. potesne facie noscere ac uultu uirum? 840
 SEN. fortasse noscam: saepe iam spatio obrutam
 leuis exoletam memoriam reuocat nota.
- a OED. Ad sacra et aras omne compulsum pecus
 duces sequantur. ite propere accersite
 famuli penes quos summa consistit gregum. 845
- a' SEN. Siue ista ratio siue fortuna occulit,
 latere semper patere quod latuit diu.
 saepe eruentis ueritas patuit malo.
- c OED. Malum timeri maius his aliquod potest?
 SEN. magnum esse magna mole quod petitur scias. 850
 concurrit illinc publica hinc regis salus
 utrimque paria. contine medias manus.

---

824 subditiui ϵ $\mathcal{AE}$ ψ subdititii A || 825 Regum $E\psi$
 Regnum A || 830 ille E^1 corr. E^1 || 840 cognoscere E || ac
 cultu uirum? GR || 844 sequantur E sequantur A || acer-
 site E || *uu.* 846 — 848 850 — 854 856 857 *locastae dedit*
HWeilius ualde probat GR || 846 abstulit ψ || 849 timere E ||
 850 petituro E || 852 paria E patria A ||

- nihil lacesas. ipsa se fata explicent.
- c' OED. Non expedit concutere felicem statum.
tuto mouetur quicquid extremo in loco est. 855
SEN. nobilius aliquid genere regali appetis?
ne te parentis pigeat inuenti uide.
OED. uel poenitendi sanguinis quaeram fidem.
si nosse liceat.
- c Ecce grandaeuus senex
arbitria sub quo regii fuerant gregis 860
Phorbas. refersne nomen aut uultum senis?
SEN. adridet animo forma nec notus satis
nec rursus iste uultus ignotus mihi.
- c' Oed. Regnum optinente Laio famulus greges
agitasti optimos sub Cithaeronis plaga? 865

PHORBAS. IDEM.

- Laetus Cithaeron pabulo semper nouo
aestiua nostro prata submittit gregi.
SEN. noscisne memet?
PHOR. dubitat anceps memoria.
- b OED. Huic aliquis a te traditur quondam puer?
effare. dubitas? cur genas mutat color? 870
quid uerba quaeris? ueritas odit moras.
PHOR. obducta longo temporum tractu moues.
- b' OED. Fateri, ne te cogat ad uerum dolor.
PHOR. inutile isti munus infantis dedi.
non potuit ille luce non caelo frui. 875
SEN. procul sit omen. uiuit et uiuat precor.

---

853 Nichil *E Mog.* Vt nil *A* Vt nichil *ψ* Nihil ut
Bo. || arcessas uel accersas *ψ* || ip^{sa} se *E Basil. mg.* ipsa
te *A* || explicent *E R m. sec.* explicant *A* || 854 .i. OED.
E mutatae personae nota praefixa R 14 om. A || 855 OED. *A*
om. E R 14 || 858 Vel *E Nec A* || 859 Si nosse *E* Sed nosse *A* ||
libeat *E* liceat *Bo.* certum est *A* || 864 Edip' *G Gron.* || 866
PHORBAS · IDEM *E* PHORBAS · SENEX · OEDIPVS *A* ||
872 Abducta *E* || 874 infantis *E* infantem *A* ||

- d OED. Superesse quare traditum infantem negas?
 PHOR. ferrum per ambos tenue transactum pedes
 ligabat artus, uulneri innatus tumor,
 puerile foeda corpus urebat lues. 880
 OED. quid quaeris ultra? fata iam accedunt prope. —
 quis fuerit infans edoce.
 PHOR. prohibet fides.
- d' OED. Huc aliquis ignem. flamma iam excutiet fidem.
Sen. per tam cruentas uera quaerentur uias?
 ignosce, quaeso.
Oed. si ferus uideor tibi 885
 et inpotens: parata uindicta in manu est:
 dic uera. quisnam quoue generatus patre,
 qua matre genitus?
 PHOR. coniuge est genitus tua.
- e OED. Dehisce tellus tuque tenebrarum potens
 in Tartara ima rector umbrarum rape 890
 retro reuersas generis ac stirpis uices.
 congerite ciues saxa in infandum caput,
 mactate telis. me petat ferro parens
 me gnatus, in me coniuges arment manus
 fratresque et aeger populus ereptos rogis 895
 iaculetur ignes.
- e' Saeculi crimen uagor
 odium deorum iuris exitium sacri,
 qua luce primum spiritus hausi rudes
 iam morte dignus. redde nunc animos pares.
 nunc aliquid aude sceleribus dignum tuis. 900
 i perge propero regiam gressu pete,
 gratare matri liberis auctam domum.

880 lues *EA* lue ψ || 881 OED. *EG SE. A* || 882^a OED.
A om. EG || u. 883 usque 888^a *Oedipi sunt E uu.* 885 886
Phorbantis A uu. 884 885^a *Phorbanti dedit Bo. ego seni corin-*
thio || 884 quaerenti ω quaerentur *Bo.* || 885 quaceror *E*
 quaeso *A* ^uuideor *E*¹ *corr.* *E*¹ || 886 parata *ER Mog.* iam parta
A || 888 est *om.* ψ || 890 irā *E* ima *A* || 892 in *om.* ψ || infandum *E* ψ
 infestum *A* || 899 acres *E* parens *A* pares *NHs.* || 901 gressu
E R 10 cursu A || 902 auctam domum *E* ψ aucta domo *A* ||

CHORVS.

a   Fata si liceat mihi
              fingere arbitrio meo,
              temperem zephyro leui
              uela, ne pressae graui
              spiritu antennae tremant. 905

a'   Lenis et modice fluens
              aura nec uergens latus,
              ducat intrepidam ratem. 910
              tuta me media uehat
              uita decurrens uia.

b   Gnosium regem timens
              astra dum demens petit
              artibus fisus nouis 915
              certat et ueras aues
              uincere ac falsis nimis
              imperat pinnis puer,
              nomen eripuit freto.

b'   Callidus medium senex 920
              Daedalus librans iter
              nube sub media stetit
              alitem expectans nouam;
              qualis accipitris minas
              fugit et sparsos metu 925
              conligit fetus auis.

c   Donec in ponto manus
              mouit implicitas puer.

---

908 Lenis et modice *EME* Lene sed modicum *A* || 912
 decurrere *E Egui.* decurre *I Pal.* decurrente *A* || *uu.* 911
 912 *om.* *ψ* || 914 Astra *E* Alta *A* || 915 fisus *E Voss.*
 fidens *A* || 919 *om.* *ψ* || 923 suam *EA* suum *Burdeg. Bo.*
 nouam *scripsi* ||

[*audacis uiae comes audax*]
 quicquid excessit modum,
 pendet instabili loco.

930

c'   Sed quid hoc? postes sonant.
           maestus *en* famulus manu
           regius quassans caput.
           ede quid portes noui.

935

NVNTIVS.

a   Praedicta postquam fata et infandum genus
           deprendit ac se scelere conuictum Oedipus
           damnauit ipse, regiam infestus petens
           inuisa propero tecta penetrauit gradu.

b   Qualis per arua libycus insanit leo
           fuluam minaci fronte concutiens iubam:
           uultus furore toruus atque oculi truces,
           gemitus et altum murmur et gelidus fluit
           sudor per artus, spumat et uoluit minas
           ac mersus alte magnus exundat dolor.

940

945

a'   Secum ipse saeuus grande nescio quid parat
           suisque fatis simile. 'quid poenas moror?'
           ait, 'hoc scelestum pectus aut ferro petat
           aut feruido aliquis igne uel saxo domet.

b'   Quae tigris aut quae saeua uisceribus meis
           incurrat ales? ipse tu scelerum capax
           sacer Cithaeron uel feras in me tuas
           emitte siluis, mitte uel rabidos canes.

950

---

929 Audacis uiae comes audax *E*] Comes audacis uiae *A*
 compos *LMueller. deleui* || 932 hoc *E* hic *A* || pōtes *E* ||
 sonant *E* sonat *A* || 933 Mestus et *Eψ* *en NHs.* || Regios
 f. m. α || 934 Regius *E* Regios *ψ* Moestus et q. c. α || quas-
 sat *E* quassans *A* || 936 genus *EA* scelus *ψ* || 943 fluit *εA*
 uolat *ψ* || 948 Ait hoc *E* Vt hoc *A* || 951 scelerum (*prius*
e m. rec.) *E* || 952 tuas *Eψ* tuis *A* ||

nunc redde Agauen. anime quid mortem times?
mors innocentem sola fortunae eripit.'

955

c Haec fatus aptat inpiam capulo manum,
ensemque ducit. 'itane? tam magnis breues
poenas sceleribus soluis atque uno omnia
pensabis ictu? moreris: hoc patri sat est.
quid deinde matri, quid male in lucem editis
gnatis, quid ipsi quae tuum magna luit
scelus ruina flebili patriae dabis?

960

c' Soluendo non es. illa quae leges ratas
natura in uno uertit Oedipoda nouos
conmenta partus, supplicis eadem meis
nouetur. iterum uiuere atque iterum mori
liceat renasci semper, ut totiens noua
supplicia pendas. utere ingenio miser.
quod saepe fieri non potest fiat diu.

965

d Mors eligatur longa. quaeratur uia
qua nec sepultis mixtus et uiuis tamen
exemptus erres. morere sed citra patrem.
cunctaris anime? subitus en uultus grauat
profusus imber ac rigat fletu genas.
et flere satis est? hactenus fundent leuem
oculi liquorem: sedibus pulsi suis
lacrimas sequantur. hi maritales statim
fodiantur oculi.' dixit atque ira furit.

970

F. C1

975

b Ardent minaces igne truculento genae
[oculique uix se sedibus retinent suis.]
uiolentus audax uultus iratus ferox
tantum eruentis. gemuit et dirum fremens
manus in ora torsit. at contra truces
oculi steterunt et suam intenti manum
ultra insecuntur uulneri occurrunt suo.

980

985

---

955 eripiet *E* || 961 ipsa *E* || 962 flebilis *ψ* || 963 Soluenda non est illa *ω* Soluendo non es. Illa *Grot.* Soluenda non est uita. *GR* || 964 Oedipoda *E Voss.* *ψ* Oedipode *A* || 971 Que *E* || 972 partem *E* || 973 en *E* an *A* || 974 Profusus *E ψ* Perfusus *A* || 980 *deleui* || 981 uultus *E ψ* mutus *α* multus *Delr.* || 982 eruentis *E ψ* cruentus *A* ||

- b' Scrutatur avidus manibus uncis lumina:
radice ab ima funditus uulsos simul
euoluit orbes. haeret in uacuo manus
et fixa penitus unguibus lacerat cauos
alte recessus luminum et inanes sinus 990
saeuitque frustra plusque quam satis est furit.
- d' Tantum est periculum lucis. attollit caput
causque lustrans orbibus caeli plagas
noctem experitur. quicquid effossis male
dependet oculis, rumpit et uictor deos 995
conclamat omnis: 'parcite heu patriae precor:
iam iusta feci, debitas poenas tuli.
inuenta thalamis digna nox tandem meis.'
rigat ora foedus imber et lacerum caput,
largum reuulsis sanguinem uenis uomit. — 1000

CHORVS.

- a Fatis agimur: cedit fatis.
non sollicitae possunt curae
mutare rati stamina fusi.
- b Quicquid patimur mortale genus,
quicquid facimus, uenit ex alto 1005
seruatque suae decreta colus
Lachesis dura reuoluta manu.
- b' Omnia recto tramite uadunt
primusque dies dedit extremum.
non illa deo uertisse licet 1010
quae nexa suis currunt causis.

991 sat est ϵ R14 satis est A || 992 Tanti est NHs. ||
995 dependit E || 996 en ϵ A heu ψ ? || 997 iussa ω iusta
NHs. || 1000 uomit E || 1001 agerimur (er del. m. sec.) E ||
credite E ψ cedit A || 1006 suae EA sua ψ || 1008 secto E ψ
septo Boccaccius certo A recto Gron. ||

- b" It cuique ratus prece non ulla
mobilis ordo.
multis ipsum metuisse nocet.
multi ad fatum uenere suum. 1015
dum fata timent.
- a' Sonuere fores atque ipse suum
duce non ullo
luminis orbus molitur iter.
- a OED. Bene habet, peractum est: iusta persolui patri. 1020
iuuant tenebrae. quis deus tandem mihi
placatus atra nube perfundit caput?
quis scelera donat? conscium euasi diem.
nil parricida dexteræ debes tuæ:
lux te refugit. uultus Oedipoda hic decet. 1025
- b CHO. En ecce rapido saeua prosiluit gradu
Iocasta uaecors qualis attonita et furens
cadmea mater abstulit gnato caput,
sensitue raptum. dubitat adflictum adloqui
caput pauetque. iam malis cessit pudor. 1030
en haeret ore prima uox.
- b' IOC. Quid te uocem?
gnatumne? dubitas? gnatus es: gnatum pudet.
inuite loquere gnate. quo aduertis caput

1012 It// *E* || 1014 Metuisse *Eg?* Timuisse *A* || 1019
luminis orbus | Mollitur iter *E* molitur iter | Luminis
orbus *A* || OEDIPVS · CHORVS · IOCASTA *om.* *E* || 1022
perfudit *Bo.* || 1025 Oedipodam *E* Oedipodem *A* Oedi-
poda *Gron.* || 1029 Censitue *E* Sensitue *Lipsius ex uesti-*
giis ME Sensimue *A* || dubitat *EME* traxit *A* || 1030 cupit *ω*
caput *scripsi* || 1031 IOC. *A om. MEG personae nescio cuius*
nota cum scholiis detera E et heret ore prima uox quid
te uocem *EME* En haeret *NHs.* Sed h. *Lips.* Cupiunt et
horrent ora. nam quid te uocem? *A* || 1032 gnatum? ne
dubites *α* pudor *E* || 1033 Inuite loquere gnate *E* Immitis
oro nate *A* || aduertis *E ψ* auertis *A* ||

uacuosque uultus?

OED. quis frui tenebris uetat?

quis reddit oculos? matris heu matris sonus. 1035

a Perdidimus operam. congredi fas amplius

haut est. nefandos diuidat uastum mare

dirimatque tellus abdita et quisquis sub hoc F. CII

in alia uersus sidera ac solem auius

dependet orbis alterum ex nobis ferat. 1040

IOC. fati ista culpa est. nemo fit fato nocens.

c OED. Iam parce uerbis mater et parce auribus.

per has reliquias corporis trunci precor

per inauspicatum sanguinis pignus mei

per omne nostri nominis fas ac nefas. 1045

c' IOC. Quid anime torpes? socia cur scelerum dare

poenas recusas? omne confusum perit

incesta per te iuris humani decus:

morere et nefastum spiritum ferro exige.

c Non si ipse mundum concitans diuum sator 1050

corusca saeua tela iaculetur manu,

umquam rependam sceleribus poenas pares

mater nefanda. mors placet: mortis uia

quaeratur.

c' Agedum commoda matri manum,

si parricida es. restat hoc operi ultimum. 1055

rapiatur ensis. hoc iacet ferro meus

coniunx. quid illum nomine haud uero uocas?

socer est.

a' Vtrumne pectori infigam meo

telum an patenti conditum iugulo inprimam?

eligere nescis uulnus: hunc dextra hunc pete 1060

uterum capacem qui uirum et gnatos tulit.

1034 frui et ψ et om. EA || 1035 mater A matris ϵ ME ||
 en ϵ ME an A heu *Seruius* || 1039 auium EA alium ψ auius
scripsi || 1043 peto E precor A || 1045 ac E ψ et A || 1047
 contusum E || 1048 Incesta ϵ A Incerta ψ || parte ψ ||
 1049 et E at A sed ψ || 1050 sator ϵ ψ pater A || 1058 so-
 cere stuprumne E || 1060 Fligere E || 1061 gnatos E *Voss*.
 natos ψ natum α uirum gnatum Bo. ||

CHO. iacet perempta. uulneri immoritur manus
ferrumque secum nimius eiecit cruor.

- b OED. Fatidice te te praesidem ueri deum
compello. solum debui fatis patrem. 1065
bis parricida plusque quam timui nocens
matrem peremi, scelere confecta est meo.
o Phoebe mendax fata superari impia.
- b' Pautante gressu sequere pallentes uias
suspensa plantis efferens uestigia. 1070
caecam tremante dextera noctem rege.
ingredere praeceptis lubricos ponens gradus.
i profuge uade. siste ne in matrem incidas.
- a' Quicumque fessi corpore et morbo graues
semianima trahitis pectora: en fugio exeo. 1075
releuate colla. mitior caeli status
posterga sequitur. quisquis exilem iacens
animam retentat, uiuidos haustus leuis
concipiat. ite ferte depositis opem.
- c Mortifera mecum uitia terrarum extraho. 1080
uiolenta fata et horridus morbi tremor
maciesque et atra pestis et rabidus dolor
mecum ite mecum. ducibus his uti libet.

1064 Fatidice te te *E* Fatidici te *ψ* Te fatidice te *α* ||
1067 1068 *an* scelere confectam impio. o Ph. m. fata s.
mea? || 1069 Putauit ante gressu *E* || pallantes *E* fallentes
E t. Gron. scripsi pallentes || 1072 Ingredere *Eψ* I gra-
dere *A* || gradus. *εψ* pedes *A* || 1075 pectora *E* corpora *A* ||
1077 Posterga *E* Post terga *A* || 1078 leues *E* || 1079 'Sta-
tius in Theb. Ferte depositis opem.' *Serui aliquot codd.*
ad Vergil. A. XII 395 || 1080 terrarum *E* terris *A* || 1081
morbi *EA* mortis *III Pall. Bo.* || EXPLICIT OEDIPPVS .
INCIPIT | AGAMEMNON *E* Marci Lucij Seneca Edipa
tragedia quinta felicit' | Explicit die Sabbati *ms* Iunii
MCCCLXXXI *R* ||

L. ANNAEI SENECAE

T R O A D E S

PERSONAE

I ANDROMACHA

PYRRHVS

II HECYBA

AGAMEMNON

VLIXES

III TALTHYBIOS

CALCHAS

SENEA

HELENA

NYNTIVS

ASTYANAX

POLYXENA } TACITI

CHORVS TROADVM

SCAENA TROIAE

HECVBA.

- a^o Quicumque regno fidit et magna potens
 dominatur aula nec leues metuit deos
 animumque rebus credulum laetis dedit,
 me uideat et te Troia: non umquam tulit
 documenta fors maiora quam fragili loco 5
 starent superbi. columen euersum occidit
 pollentis Asiae caelitum egregius labor.
- a Ad cuius arma uenit et qui frigidum
 septena Tanain ora pandentem bibit
 et qui renatum primus excipiens diem 10
 tepidum rubenti Tigrin inmiscet freto
 et quae uagos uicina prospiciens Scythas
 ripam cateruis ponticam uiduis ferit,
 excisa ferro est. Pergamum incubuit sibi.

TROADES *EV* in inscriptione TROAS *A* Thu. ad u. 64.
 refutarunt Scaliger et Daniel Heinsius conlato eüripideae fa-
 bulae nomine HECVBA cod. lugdunensis in f. Valerius Probus
Inst. art. p. 47, 10. p. 75, 3 L. INCIPIT FELICITER |
 TROADVM ÷ HECVBA *E* Marci Lucij Anei Senece Troas
 Tragedia sexta feliciter | Incipit. | HECVBA *R* Incipit 6^a
 excidii troie et planctus hecube cum choro etc. cod.
 lugdunensis n. 370.

---

4 non nunquam *E*¹ non unquam (n *eraso*) *E*² || 6 ce-
 cidit *ψ* || 8 quae *E* prob. *NHs.* qui *A* || 10 primus *E* *g*
Voss. mg. prorsus *A* pronus *Scriuerius* ||

- a' En alta muri decora congestis iacent 15
 tectis adusti, regiam flammae ambiunt
 omnisque late fumat Assaraci domus.
 non prohibet auidas flamma uictoris manus:
 diripitur ardens Troia. nec caelum patet
 undante fumo: nube ceu densa obsitus 20
 ater fauilla squalet iliaca dies.
- b Stat auidus irae uictor et lentum Ilium
 metitur oculis ac decem tandem ferus
 ignoscit annis. horret adflictam quoque
 uictamque quamuis uideat haut credit sibi 25
 potuisse uinci. spolia populator rapit
 dardania, praedam mille non capiunt rates.
- c Testor deorum numen aduersum mihi
 patriaeque cineres teque rectorem Phrygum
 quem Troia toto conditum regno tegit 30
 tuosque manes quo stetit stante Ilium
 et uos meorum liberum magni greges
 umbrae minores:
- c' Quicquid aduersi accidit,
 quaecumque Phoebas ore lymphato furens
 credi deo uetante praedixit mala, 35
 prior Hecuba uidi grauida nec tacui metus
 et uana uates ante Cassandram fui.
- b' Non cautus ignes Ithacus aut Ithaci comes
 nocturnus in uos sparsit aut fallax Sinon:
 meus ignis iste est, facibus ardetis meis. 40
 sed quid ruinas urbis euersae gemis,
 uiuax senectus? respice infelix ad hos
 luctus recentes: Troia iam uetus est malum. F. XXIII.

15 congestis *E* congesti *A* || 16 adusti *E* adustis *A* ||
 17 assarici *ψ* || domos *E*¹ || 18 cohibet *NHs.* || 19 troi-a
E || 20 umbrante *IGron.* || ceu *A* seu *ε* || 22 irae *E* ira *A* ||
 lentum//ilium *E* || 25 aut *E* (*ñc m. sec.*) || 29 phrygum
E || 31 quo stetit stante ilium *EME* quodq; stetit ante
 Ilion *A* quodq; stante stetit iliū *Vrat.* || 34 limphatico *ψ* ||
 36 tacui meos *R g* ||

- d Vidi execrandum regiae caedis nefas
 ipsas[que] ad aras [maius admissum scelus
Aeacis armis] cum ferox scaeuā manu
 coma reflectens regium torta caput
 alto nefandum uulneri ferrum abdidit,
 quod penitus actum cum recepisset libens,
 ensis senili siccus e iugulo redit. 45
- d' Placare quem non potuit a caede effera
 mortalis aevi cardinem extremum premens
 superique testes sceleris et quoddam sacrum
 regni iacentis? ille tot regum parens
 caret sepulchro Priamus et flamma indiget 50
 ardente Troia. non tamen superis sat est:
- d'' Dominum ecce Priami nuribus et gnatis legens
 sortitur urna. praeda quem uilis sequar?
 hic Hectoris coniugia despondet sibi,
 hic optat Heleni coniugem hic Antenoris 60
 nec dest tuos Cassandra qui thalamos petat:
 mea sors timetur, sola sum Danaïs metus.
- e Lamenta cessant? turba captivae mea
 ferite palmis pectora et planctus date
 et iusta Troiae facite. iamdudum sonet 65
 fatalis Ide iudicis diri domus.

---

45 46 *deleui* que || maius admissum scelus Aeacis
 armis *deleui* Aeacis *E* Aeacidac *A* Aeacidis *Scaliger et*
Vossius Aiakis *Gron.* || 46 scaeuā *E* saeuā *A* laeuā *Henne-*
berger cf. Phaed. 708 || 48 addidit *ψ* || 50 siccus *E R mg.*
tinctus A || 53 quoddam *Eψ* quodā *R 10* quondam *A* ||
 56 superis *EMEψ* superi *A* || 63 cessent *ψ* || 64 IN NOMINE
 DNI INCIPIT EXCERPTVM DI TRAGOEDIA TROADOS

ANNEI SENICE. HECVBA CHORVS TROADV Haec fe-
 rite etc. *Thu.* || 66 Idac *Ae* Ide *Thu. ψ* *Delrio Vossius* ||

CHORVS TROADVM. HECVBA.

A a Non rude uulguſ lacrimisque nouum
lugere iubet. hoc continuis
egimus annis ex quo tetigit
phrygius graias hospes Amyclas 70
ſecuitque fretum
pinuſ matri ſacra Cybebae.

a' Deciens niuibuſ canuit Ide
deciens noſtris nudata rogiſ
et ſigeiſ trepiduſ campis 75
decumaſ ſecuit meſſor ariſtaſ:
ut nulla dieſ maerore caret,
ſed noua fletuſ cauſa miniſtrat.

b Ite ad planctuſ
miſeramque leua regina manuſ.
uulguſ dominaſ uile ſequemur:
non indocileſ lugere ſumuſ. 80

B a HEC. Fidae caſuſ noſtri comiteſ
ſoluite crinem.
per colla fluant maſta capilli 85
tepiduſ Troiae puluere turpeſ.

Chorus. Heccuba R Chorus trianorum R 10 Troianorum
choruſ. Hecuba G CHORVS MVLIERV M α CHORVS
TROADVM. HECVBA E de Thu. uid. ad u. 64. || 67 CHO. E
Ch. Thu. om. A || 68 continuiſ egimuſ annuſ Thu. || 70 Phyr-
giuſ E¹ corr. E² || 72 Cybelę E cibeſe ψ Cybelle A
cibebe Thu. || 73 canuit (c minio pictuſ) idę decie' nriſ nu-
data E c. idem decienſ nriſ nud. Thu. canuit Ide Ide noſtriſ
nud. A || 75 ſigaeiſ E ſi genſ Thu. || 76 Decumaſ E de-
cimaſ Thu. decieſ A || 79 ad planctuſq; Thu. planctuſ ε A ||
81 ſequamur ψ || 83 comiteſ literae it m. ſec. E || 86 tre-
piduſ E Thu. g tepiduſ A (tranſpoſuit huc uu. 103 104 Fr.
Haſiuſ.) ||

c'	Rhoetea sonent litora planctu habitansque cauis montibus Echo non ut solita est extrema brevis uerba remittat: saeuite manus: totos reddat Troiae gemitus. [audiat omnis pontus et aether.]	110 113 116 114 115
a'	Pulsu pectus tundite uasto. non sum solito contenta sono.	F. XXIII
e'	HECTORA FLEMVS.	
A' a	HEC. Tibi nostra ferit dextra lacertos umerosque ferit tibi sanguineos. [Tibi nostra caput dextera pulsat.] tibi maternis ubera palmis laniata iacent. fluat et multo sanguine manet quamcumque tuo funere feci rupta cicatrix.	120 125
a'	Columen patriae mora fatorum tu praesidium Phrygibus fessis tu murus eras umerisque tuis stetit illa decem fulta per annos. tecum cecidit summusque dies Hectoris idem patriaeque fuit.	130
C a	Vertite planctus. Priamo uestros fundite fletus. satis Hector habet.	135

115 Audiat o. p. et aether Saeuitem manus ω deletu
u. 115 transposui 116 || 117 pulsu p. t. uasto E Thu. pulsu
uasto t. p. A || 120 HEC. haec tibi n. E Haec tibi
n. Thu. CHO. Tibi n. A || 124 Lania E || 125 fluat E Thu.
fluit' A || manet E Thu. manat A || 129 frigidus E ||
134 HEC. Vertite A HEC. om. E Thu. || 135 uestro ψ ||
///fundite E ||

- b CHO. Accipe rector Phrygiae planctus
 accipe fletus bis capte senex.
 nil Troia semel te rege tulit 139
 dardana graio moenia ferro 141
 bis pulsari | bisque pharetras 140 142^a
 passa herculeas. 142^b
- b' Post elatos Hecubae partus
 regumque gregem
 postrema pater funera cludis 145
 magnoque Ioui uictima caesus
 sigea premis litora truncus.
- a' HEC. Alio lacrimas flectite uestras:
 Non est Priami miseranda mei
 mors Iliades. 150
- D a FELIX PRIAMVS dicite cunctae. 151
 non ille duos uidet Atridas 155
 nec fallacem cernit Vlixem.
 non argolici praeda triumphii
 subiecta feret colla tropaeis.
- a' Non adsuetas ad sceptras manus
 posterga dabit 160
 currusque sequens agamemnonios
 aurea dextra uincula gestans
 latis fiet pompa Mycenis.
- D' a CHO. FELIX PRIAMVS dicimus omnes. 164
 liber manes uadit ad imos 152

---

138 captae *E* || *u.* 140 post *u.* 141 transposui || bis
 pulsari *A* bis pulsari uidit *E* *Thu.* bis pulsata *mg.* *Bas.* ||
 143 post te latos *E* || 144 regumque gregem *E* regumque
 rogos *A* || 147 Sigaea *E* || 148 Ilio *R* 10 al' Ilio *R* *mg.* ||
 149 miseranda *literae* *ise in ras. m. sec.* *E* || *mè* *E* *me*
Thu. || 151 cunct//e *E* || 152—154 hinc relegauit || 155 uidet *E*
t. IGron. *Thu.* uidit *A* || 160 poterga *Thu.* || 163 latis *E* *Thu.* *A*
 laetis ψ || *uu.* 152—154 huc transposui ||

nec feret umquam 153
 uicta Graium ceruice iugum 154
 secum excedens sua regna tulit. 165

a' Nunc elysiis [*nemoris tutis*] errat in umbris
 interque pias felix animas
 Hectora quaerit. FELIX PRIAMVS
 felix quisquis bello moriens
 omnia secum consumpta tulit. 170

TALTHYBIVS. CHORVS.

a O longa Danais semper in portu mora
 seu petere bellum petere seu patriam uolunt.
 a' CHO. Quae causa ratibus faciat et Danais moram
 effare, reduces quis deus claudat uias.
 b TAL. Pauet animus, artus horridus quassat tremor, 175
 maiora ueris monstra uix capiunt fidem:
 uidi ipse uidi. summa iam Titan iuga
 stringebat ortu, uicerat noctem dies,
 cum subito caeca terra mugitu fremens
 concussa totos traxit ex imo sinus. 180
 b' Mouere siluae capita et excelsum nemus
 fragore uasto tonuit et lucus sacer,
 idaea ruptis saxa ceciderunt iugis 183
 et scissa uallis aperit inmensos specus 186
 nec terra solum tremuit: et pontus suum 184
 adesse Achillen sensit ac strauit uada. 185

---

154 uincta *εA* uicta *Thu. ψ* || 166 elysiis *scripsi*
 elysii *ω* || *nemoris tutis deleui tutus A* || 170 tulit *E Thu. ME*
 uidet *A* || CHORVS) TROADVM *add. A om. Eψ greco-*
rum add. G || 171 O *E Quam A* || 174 Effare edoce quis *E* ||
 178 ortu *E ortus A* || 180 totos *E Mog. caecos A* || sinus
EMeg sonos A || *post u. 183 interposui u. 186 Tum ω Et*
scripsi || uallis *E tellus A* || 184 Nec terra solum *E Nec*
 sola tellus *A* ||

- b *Tum* hiatus Erebi peruuium ad superos iter 187
 tellure fracta praebet ac tumulum leuat.
 emicuit ingens umbra thessalici ducis
 threicia qualis arma proludens tuis 190
 iam Troia fatis strauit aut neptunium
 cana nitentem perculit iuuenem coma.
- b' Aut cum inter acies marte uiolento furens
 corporibus amnes clausit et quaerens iter
 tardus cruento Xanthus errauit uado Q. III 195
 aut cum superbo uictor in curru stetit F. XXV
 egitque habenas Hectorem et Troiam trahens.
 inpleuit omne litus irati sonus:
- b 'Ite ite inertes. manibus meis debitos
 auferte honores. soluite ingratas *moras* 200
 per nostra ituri maria. non paruo luit
 iras Achillis Graecia et magno luet.
 desponsa nostris cineribus Polyxena
 Pyrrhi manu mactetur et tumulum riget.'
- b' Haec fatus alta nocte diuulsit diem 205
 repetensque Ditem mersus ingentem specum
 coeunte terra iunxit. inmoti iacent
 tranquilla pelagi, uentus abiecit minas
 placidumque fluctu murmurat leni mare,
 Tritonum ab alto cecinit hymenaeum chorus. 210

PYRRHVS. AGAMEMNON. CALCHAS.

- a^o Cum laeta pelago uela rediturus dares,
 excidit Achilles cuius unius manu

187 Et ω *Tum scripsi* || 190 Traicia ψ || proludens *E*
 ψ ? praeludens *A* || 192 cana) a corr. ex e ut uidetur *E* ||
 195 cruento *E*¹ || 199 Ite *semel E* || manibus meis de-
 bitos *E*¹ debitos man. meis *E*² *A* debitosque manibus
Delrio manibusque debitos *Henneberger* || 200 Afferte *E* ψ
 Auferte *A* || *moras suprascr. m. sec. R14 rates* ω || 201
 luit *E* luet *A* || 202 et *E* at *A* ac *Mog.* || 203 polixene ψ ||
 205 nocte diuisit *E* ψ diuulsit *scripsi* uoce dimisit *A* || 207
 immota *E* || 210 Tritonum *EME* Triton *A* || chorus *EME*
 choro *A* || 211 PYRRH. om. ϵA ||

- impulsa Troia [*corruit tandem solo breui repensans*], quicquid adiecit morae illo remoto, dubia quo caderet stetit. 215
- a Velis licet quod petitur ac properes dare, sero es daturus. iam suum cuncti duces tulere pretium. quae minor merces potest tantae dari uirtutis? an meruit parum
- a' Qui fugere bellum iussus et longa sedens aeuum senecta ducere ac pylis senis transcendere annos fassus est armis uirum falsasque uestes exuit matris dolos? 220
- a'' Inhospitali Telephus regno inpotens dum Mysiae ferocis introitus negat, rudem cruore regio dextram inbuit fortemque eandem sensit et mitem manum. 225
- b Cecidere Thebae. uidit Eetion capi sua regna uictus. clade subuersa est pari apposita celso parua Lyrnesos iugo captaque tellus nobilis Briseide et causa litis regibus Chryse iacet, 230
- b' Et nota fama Tenedos et quae pascuo fecunda pingui thracios nutrit greges Syros fretumque Lesbos aegeum secans et cara Phoebo Cilla. quid quas adluit uernis Caycus gurgitem attollens aquis? 235
- b'' Haec tanta clades gentium ac tantus paupor sparsae tot urbes turbinis uasti modo alterius essent gloria ac summum decus? 240

213 corrunt — repensans exhibet *A*, non agnoscit *E* || ante u. 215 in *A* legitur u. 235 || 219 uirtuti ω uirtutis scripsi || an is α is om. *Ep* || 221 ducere *E* degere *A* || pylis *E* || 222 223 T. a. exuit matris dolos F. u. fassus est armis uirum: conmutavi hemistichia posteriora || exuit *EA* exuens *Scaligerana* || 228 etlongapi *E* ethion uel ethion ψ || 230 Apposita *EA* Imposita *Scriuerius* || ✕ hysmenos at *E*³ mg. || 234 mittit *ME* || 235 hoc loco legitur *E*, ante u. 215 *A* || Scyros *EA* correxit *Petitus* || 236 cara *E* *Mog.* R10 sacra *A* || scilla ψ || 237 calchus (*sed* mg. m. *tertia* ✕ cai-cus) *E* || 240 gloriae s. d. *IGron.* ||

iter est Achilli. sic meus uenit pater
et tanta gessit bella, dum bellum parat.

a' Vt alia sileam merita, non unus satis
Hector fuisset? Ilium uicit pater,
uos diruistis. inclitas laudes iuuat
et facta magni clara genitoris sequi. 245

a' Iacuit peremptus Hector ante oculos patris
patruique Memnon cuius ob luctum parens
pallente maestum protulit uultu diem,
didicitque Achilles et dea gnatos mori. 249

a'' Tum saeua Amazon ultimus cecidit metus
suique uictor operis exemplum horruit.
debes Achilli, merita si digne aestimas,
etsi ex Mycenis uirginem atque Argis petat. 252

''' Dubitatur etiam? placita nunc subito inprobas
gnatamque Priami Pelei gnato serum
mactare credis? at tuam gnatam parens
Helenae immolasti: solita iam et facta expeto. 255

a AGAM. Iuuenile uitium est regere non posse impetum.
Pyrrh. aetatis alios feruor hic primus rapit,
Pyrrhum paternus. 260

Agam. spiritus quondam trucis
minasque tumidi lentus Aeacidae tuli.

F. XXVI

a' Pyrrh. Quo plura possis, plura patienter feras.

Agam. quid caede dira nobiles clari ducis
adspergis umbras? noscere hoc primum decet
quid facere uictor debeat uictus pati. 265

241 achilli ψ Achillis Ae || 246 facta magni clara E
clara magni facta A magna ψ || 248 patruique EMEψ pari-
terque A(α?) || u. 250 post u. 252 traieci. post u. 251 eundem
transposuerat NHs. || 251 dea EMEψ deis α || 252 saeua E
uersa A || metus E timor A || 254 Etsi ex m. Eψ ex om. α ||
255 nunc E nec A || improbas E probas A || 256 Patriam-
que gnatam E Priamique natam A Gnatamque Priami
scripsi || uu. 259 — 301 Agamemnonis sunt ω sed Pyrrho dedi
uu. 260 261^a Scaligero auctore u. 263 Lipsii sententiam secu-
tus || 260 primus E primae A || 261 trucis E truces A || 264
nobiles .. umbras Eψ nobilem .. umbram α ||

- b Violenta nemo imperia continuit diu,
moderata durant quoque fortuna altius
euexit ac leuauit humanas opes,
hoc se magis suppressere felicem decet 270
uariosque casus tremere metuentem deos
nimium fauentes. magna momento obrui
uincendo didici.
- b' Troia nos tumidos facit
nimium ac feroces? stamus hoc Danaï loco
unde illa cecidit. fateor aliquando inpotens 275
regno ac superbus altius memet tuli,
sed fregit illos spiritus haec quae dare
potuisset aliis causa fortunae fauor.
- a [*Tu me superbum Priame tu timidum facis.*]
ego esse quicquam sceptrā nisi uano putem 280
fulgore tectum nomen et falso comam
uinclo decentem? casus haec rapiet breuis
nec mille forsā ratibus aut annis decem.
- a' Non omnibus fortuna tam lenta inminet.
equidem fatebor (pace dixisse hoc tua 285
argiua tellus liceat) adfligi Phrygas
uincique uolui, ruere et aequari solo
Troiam arcuissem.
- b Sed regi frenis nequit
et ira et ardens hostis et uictoria
commissa nocti. quicquid indignum aut ferum 290
cuiquam uideri potuit, hoc fecit dolor
tenebraeque per quas ipse se inritat furor
gladiusque felix cuius infecti semel
uacors libido est.
- b' Quicquid euersae potest
superesse Troiae maneat: exactum satis 295
poenarum et ultra est. regia ut uirgo occidat

273 timidos *Lips. Mog.* facit $\epsilon\psi$ facis *A* || 278 aliis *E*
alii *A* || 279 *ieici.* || timidum ω tumidum *nescio quis* || 282
tegentem ψ || hoc ψ || rapiet *EA* rapit ψ || 285 hoc dixisse
 ψ || 288 Etiam ω Troiam *Suoboda* || arguissem ω arcuis-
sem *Lipsius* || 292 ipse se *A* ($\alpha?$) se *om.* *E* ipse *om.* ψ ||

tumuloque donum detur et cineres riget
 et facinus atrox caedis ut thalamos uocent?
 non patiar. in me culpa cunctorum redit
 [qui non uetat peccare, cum possit, iubet.] 300

a PYRRH. Nullumne Achillis praemium manes ferent?

AGAM. ferent et illum laudibus cuncti canent
 magnumque terrae nomen ignotae audient.

a' Quod si leuatur sanguine infuso cinis,
 opima phrygii colla caedantur gregis 305
 fluatque nulli flebilis matri cruor.

a'' Quis iste mos est quando in inferias homo est
 inpensus hominis? detrahe inuidiam tuo
 odiumque patri quem coli poena iubes.

b PYRRH. O tumide rerum dum secundarum status 310
 extollit animos, timide cum increuit metus.

regum tyranne iamne flammatum geris
 amore subito pectus ac ueneris nouae?
 solusne totiens spolia de nobis feres?
 hac dextra Achilli uictimam reddam suam. 315

b' Quam si negas retinesque maiorem dabo
 dignamque quam det Pyrrhus. et nimium diu
 a caede nostra regia cessat manus
 paremque poscit Priamus.

AGAM. haud equidem nego
 hoc esse Pyrrhi maximum in bello decus 320
 saeuo peremptus ense quod Priamus iacet
 supplex paternus.

c PYRRH. Supplices nostri patris
 hostesque eosdem nouimus. Priamus tamen
 praesens rogauit, tu graui pauidus metu
 nec ad rogandum fortis Aiaci preces 325
 Ithacoque mandas clausus atque hostem tremens. F. XXVII

297 tumulto^oque E || donum εψ dono α || 298 uocent E
 uocem A || 300 *deleui* || 304^a leuatur (*lit. a m. tertia*) E || 306
 flebilis εψ flebili α || 307 homo est εA || 308 hominis E t.
IGron. Mog. homini A homo i. homini est Bo. || 311 extollit
 E || increuit E increpuit A || 313 subito Eψ solito A ||

c' AGAM. At non timebat tunc tuus fateor parens

interque caedes Graeciae atque uastas rates
segnis iacebat belli et armorum inmemor
leui canoram uerberans plectro chelyn.

330

c'' PYRRH. Tunc magnus Hector arma contemnens tua
cantus Achillis timuit et tanto in metu
naualibus pax alta thessalicis fuit.

AGAM. nempe isdem in istis Thessali naualibus
pax alta rursus Hectoris patri fuit.

335

a PYRRH. Est regis alli spiritum regi dare.

AGAM. cur dextra regi spiritum eripuit tua?

a' PYRRH. Mortem misericors saepe pro uita dabit.

AGAM. et nunc misericors uirgines busto petis?

a PYRRH. Iamne inmolari uirgines credis nefas?

340

AGAM. praeferre patriam liberis regem decet.

a' PYRRH. Lex nulla capto parcat aut poenam inpedit.

AGAM. quod non uetat lex, hoc uetat fieri pudor.

a'' PYRRH. Quodcumque libuit facere uictori, licet.

AGAM. minimum decet libere cui multum licet.

345

b PYRRH. His ista iactas quos decem annorum graui
regno subactos Pyrrhus exsoluit iugo?

b' AGAM. Hos Scyros animos ...

PYRRH. scelere quae fratrum caret.

AGAM. inclusa fluctu?

PYRRH. nempe cognati maris.

b'' *Agam.* . . . . .

Pyrrh. Atrei et Thyestae nobilem noui domum.

350

b AGAM. Ex uirginis concepte furtiuo stupro,
et ex Achille nate sed nondum uiro ...

b' PYRRH. Illo ex Achille genere qui mundum suo
sparsus per omne caelitem regnum tenet.

---

post u. 327 unius uersus lacunam statuit GR. || 328 uastas
ψ || 334 thessali E thessalis A || 339 Et E At A || 348 Sy-
rus E Scyros A || post u. 349 Agamemnonis orationem ex-
cidisse suspicatus u. 350 PYRRH. addidi. || 354 omnem α ||

- [*Thetide aequora umbras Aeaco caelum Ioue.*] 355
- b" AGAM. Illo ex Achille qui manu Paridis iacet...
PYRRH. quem nec deorum comminus quisquam petit.
- c AGAM. Conpescere equidem uerba et audacem male
poteram domare, sed meus captis quoque
scil parcare ensis. potius interpretes deum 360
Calchas uocetur. fata si poscent, dabo.
- d Tu qui pelasgae uincla soluisti ratis
morasque belli, rite qui reseras polum,
cui uiscerum secreta, cui mundi fragor
et stella longa semitam flamma trahens 365
dat signa fati, cuius ingenti mihi
mercede constant ora, quid iubeat deus
effare Calchas nosque consilio rege.
- c' CAL. Dant fata Danaïs quo solent pretio uiam.
mactanda uirgo est thessali busto ducis, 370
sed quo iugari thessalae cultu solent
inoidesue uel mycenaeae nurus,
- d' Pyrrhus parenti coniugem tradat suo.
sic rite dabitur. non tamen nostras tenet
haec una puppes causa, nobilior tuo 375
Polyxene cruore debetur cruor
quem fata quaerunt: turre de summa cadat
Priami nepos hectorius et letum oppetat.
tum mille uelis impleat classis freta.

CHORVS.

- a Verum est, an timidos fabula decipit, 380
umbras corporibus uiuere conditis:

u. 355 *sustuli* || *aequora* *E* *aequor* *A* || 358 *malo* ω *male*
scripsi cum *R 14* || 361 *poscent* *E* *poscunt* *A* || 362 *rati* ω *ratis*
Bo. 'quaedam schedae' *Delr.* || 363 *belli* *E* *bellis* *A* || *arte* ω
rite scripsi || 366 *dat* *E* ψ *dant* *A* || 368 *Calchas* *E* *calcas* *R 14*
Calcha *A* || 369 *pacto* *R* || 372 *Ionide* *sue* *E* *Ionidesue* *A* *Ioi-*
desue *Heusinger* *Inoidesue scripsi* || 376 *Polyxene* *E* ψ *Poly-*
xena *A* || 377 *dura* *reclusum* *cadat* ψ || 378 *Priamo* *E* *Priami* *A* ||

cum coniunx oculis inposuit manum
 supremusque dies solibus obstitit
 et tristis cineres urna cohercuit?
 non prodest animam tradere funeri,
 sed restat miseris uiuere longius? 385

b An toti morimur nullaque pars manet
 nostri, cum profugo spiritus halitu
 inmixtus nebulis cessit in aera
 et nudum tetigit subdita fax latus? F. XXVIII 390

b' Quicquid sol oriens quicquid et occidens
 nouit, caeruleis Oceanus fretis
 quicquid bis ueniens *bis* fugiens lauat,
 aetas pegaseo conripit gradu.

b Quo bissena uolant sidera turbine,
 quo cursu properat uoluere saecula
 astrorum dominus, quo properat modo
 obliquis Hecate currere flexibus: 395

b' Hoc omnes petimus fata nec amplius
 iuratos superis qui tetigit lacus,
 usquam est. ut calidis fumus ab ignibus
 uanescit spatium per breue sordidus, 400

b'' Vt nubes grauidas quas modo uidimus
 arctoi Boreae dissicit impetus:
 sic hic quo regimur spiritus effluet. 405

---

384 tristis *E* tristes *A* || 387 An *A* ac (c *in ras.*) *E*² ||
 390 subita *ψ* || 393 bis ueniens et f. *E* (uel f. *E t. IGron.*)
 bis u. bis f. *Henneberger* uel u. uel f. *A* || labat *E* || 395
 Bis quo^s (*s deleta tertia m.*) *E* || uocant *E'* corr. *E*³ ||
 396 uoluere secula *E* secula uoluere *A* || 398 aecate *E* ||
 399 Hoc e Haec *A* || 402 sordibus *ψ* || 404 dissicat *E*
 dissicit *AE* dissipat *A* ||

[*post mortem nihil est, ipsaque mors nihil,
uelocis spatii meta nouissima.*]

spem ponant auidi, solliciti metum. 408

- a' Tempus nos auidum deuorat et chaos. 411
quaeris quo iaceas post obitum loco? 409
quo non nata iacent. 410
[*mors indiuidua est noxia corpori
nec parcens animae.*] Taenara et aspero 412
regnum sub domino limen et obsidens
custos non facili Cerberus ostio
rumores uacui uerbaque inania 415
et par sollicito fabula somnio.

ANDROMACHA. SENEX. ASTYANAX *TACITVS.*

- a Quid maesta Phrygiae turba laceratae comas
miserumque lunsae pectus effuso genas
fletu rigatis? leuia perpressae sumus 420
si flenda patimur. Ilium uobis modo,
mihi cecidit olim, cum ferus curru incito
mea membra raperet et graui gerneret sono
peliacus axis pondere hectorreo tremens.
a' Tunc obruta atque euersa quodcumque accidit 425
torpens malis rigensque sine sensu fero.
iam erepta Danaïs coniugem sequerer meum,
nisi hic teneret: hic meos animos domat

406 407 *deleui coll. Plauti Captiu. 741—743 Tertullianum (de anima c. 42, de resurrectione carnis c. 1) respexisse hunc locum contendit GR. diss. p. 11 sed mihi non persuasit.* || 409 410 *post u. 417 in fine cantici positi sed lineolis non liquet qua manu adscriptis suo loco restituti E utrumque transposui post u. 411* || *iaceant ψ* || 412 413^a *deleui ego et GR.* || *taenaret E* || 415 *hostio Eψ* || ASTIANAX *E TACITVS addidi.* VLYSSES *A* || 418 ANDR. *om. EA* || *laceratae E lacera-* tis *A* || *manus ψ* || 425 *quodcumque accidit E Troia con-* cidit *A* || 426 *fero E feror A* ||

morique prohibet, cogit hic aliquid deos
adhuc rogare, tempus aerumnae addidit. 430
hic mihi malorum maximum fructum abstulit
nihil timere.

a Prosperis rebus locus
ereptus omnis, dira qua ueniant habent.
miserrimum est timere cum speres nihil.
SEN. quis te repens conmouit adflictam metus? 435
ANDR. exoritur aliquod maius ex magno malum.
nondum ruentis Ilii fatum stetit.

SEN. et quas reperiet, ut uelit, clades deus?

a' ANDR. Stygis profundae claustra et obscuri specus
laxantur et, ne desit euersis metus, 440
hostes ab imo conditi Dite exeunt.
solisne retro peruium est Danaïs iter?
certe aequa mors est. turbat atque agitat Phrygas
communis iste terror, hic proprie meum
exterret animum noctis horrendae sopor. 445

a'' SEN. Quae uisa portas? effer in medium metus.
ANDR. partes fere nox *ima* transierat duas
clarumque septem uerterant stellae iugum,
ignota tandem uenit adflictae quies
breuisque fessis somnus obrepsit genis, 450
si somnus ille est mentis attonitae stupor:
cum subito nostros Hector ante oculos stetit.

a Non qualis ultro bella in Argiuos ferens
graias petebat facibus idaeis rates
nec caede multa qualis in Danaos furens F. XXVIII 455
uera ex Achille spolia simulato tulit,
non ille uultus flammeum intendens iubar,

429 aliquos ψ || 436 aliquid *A* aliquod $\epsilon\psi$ || 438 reperiet *E* || *uu.* 439—445 *Andromachae sunt EA* 442 443^a *Seni dedit Scaliger quem refutat Gron.* 439—443^a *Seni continuat Bo.* || 439 Stygis profundę *ERg* Stygii profundi *A* || 441 imo *EA* || dite *E* tumulto *A* || 446 portas *E* portent *A* portant ψ || 447 nox iam *E* nox alma *A* nox *ima* scripsi || 455 multa *E* uasta *A* || Danaïs ψ || 457 intendens *E\psi* incendens *A* ||

sed fessus ac deiectus et fletu grauis
similisque *maesto* squalida oblectus coma.

- a' Iuuat tamen uidisse. tum quassans caput, 460
'dispelle somnos' inquit 'et gnatum eripe
o fida coniunx. lateat: haec una est salus.
omitte fletus. Troia quod cecidit gemis?
utinam iaceret tota. festina amoue
quocumque nostrae paruulam stirpem domus.' 465
- b Mihi gelidus horror ac tremor somnum expulit:
oculosque nunc huc pauida nunc illuc ferens
oblita nati misera quaesiui Hectorem.
fallax per ipsos umbra complexus abit.
- c O gnate magni certa progenies patris 470
spes una Phrygibus unica adflictae domus
ueterisque suboles sanguinis nimium incliti
nimiumque patri similis: hos uultus meus
habebat Hector, talis incessu fuit
habituque talis, sic tulit fortes manus, 475
sic celsus umeris fronte sic torua minax
cervice fusam dissipans iacta comam,
- c' [O gnate sero Phrygibus o matri cito]
eritne tempus illud ac felix dies
quô troici defensor et uindex soli 480
rediuiua ponas Pergama et sparsos fuga
ciues reducas nomen et patriae suum
Phrygibusque reddas? sed mei fati memor
tam magna timeo uota. quod captis sat est,

uu. 458 459 *desunt E* || 459 *nostro A scripsi maesto coll. Verg. A. II 270.* || *excidisse unum uersum suspicor ante u.* 460. || 461 *Dispelle E Depelle A* || 466 *expulit E excutit A sequitur Octaviae auctor u. 123* Tunc tremor et ingens excutit somnos pauor. || 471 *Spes uita ψ* || 477 *iacta ER iactat GR. lata A* || 478 *uersum delendum censeo.* || o *E at A om. Voss. ψ et Bo.* || 481 *Recidiua A Rediuiua E* || *poenas E* || 482 *Cuaes E* || 483 *prigibusque E* || *fati mei E t. Gron.* || *memor E Lips. ex ME ut uidetur g?* *immemor A* ||

- uiuamus. heu me qui locus fidus meo
erit timori quae te sede occulam? 485
- d Arx illa pollens opibus et muris deum
gentes per omnes clara et inuidiae grauis
nunc puluis altus, strata sunt flamma omnia,
superestque uasta ex urbe ne tantum quidem 490
quo lateat infans. quem locum fraudi legam?
- e Est tumulus ingens coniugis cari sacer,
uerendus hosti mole quem immensa parens
opibusque magnis struxit in luctus suos
rex non avarus: optume credam patri. — 495
sudor per artus frigidus totos cadit:
omen tremesco misera feralis loci.
- f SEN. Haec causa multos una ab interitu arcuit
credi perisse.
Andr. uix spei quicquam est super:
graue pondus illum magna nobilitas premit. 500
SEN. ne prodat aliquis, amoue testes doli.
ANDR. Si quaerit hostis?
SEN. urbe in euersa perit.
ANDR. quid proderit latuisse redituro in manus?
SEN. uictor feroces impetus primos habet.
ANDR. quid quod latere sine metu magno nequit? 505
SEN. miser occupet praesidia, securus legat.
- d' ANDR. Quis te locus quae regio seducta inuia
tuto reponet? quis feret trepidis opem?
quis proteget? qui semper etiam nunc tuos
Hector tuere, coniugis furtum piaë 510
serua et fideli cinere uicturum excipe.

---

485 qui *E* quis *A* || 488 grauis *E* capax *A* || 498 arguit *ψ* || 499 credit *E* || ANDR. *om.* *EA* addidit *Raphelengius*. ('*Florentinus totum*: Ne prodat aliquis, amoue *Seni* tribuit, in prioribus *Andromachae* relinquit Vix spei quidquam est super, *Seni* assignat Graue pondus.' *Gronouius parum recte*.) || 500 AND. *E om.* *A* || 501 SEN. Ne prodat aliquis [Amoue testes doli *E* *A.* Ne prodat aliquis. *Se.* amoue testes doli. *A* || 506 Misero *α* || 510 furtum *ω* sortem *Bo.* ||

- e' Succede tumulo gnate. quid retro fugis
 turrisque latebras spernis? agnosco indolem.
 pudet timere. spiritus magnos fuga
 animosque ueteres, sume quos casus dedit. 515
 en intuere turba quae simus super:
famulus puer captiua: cedendum est malis.
- e'' Sanctas parentis conditi sedes age
 aude subire. fata si miseros iuuant
 habes salutem, fata si uitam negant 520
 habes sepulcrum.
- SEN. claustra commissum tegunt, F. XXX
 quem ne tuus producat in medium timor,
 procul hinc recede teque diuersam amoue.
- g ANDR. Leuius solet timere qui propius timet:
 sed, si placet, referamus hinc alio pedem. 525
- g' SEN. Cohibe parumper ora questusque opprime:
 gressus nefandos dux Cephallanum admouet.
- a ANDR. Dehisce tellus tuque coniunx ultimo
 specu reuulsam scinde tellurem et Stygis
 sinu profundo conde depositum meum. 530
 adest Vlixes et quidem dubio gradu
 uultuque: nectit pectore astus callidos.

VLIXES. ANDROMACHA.

- a' Durae minister sortis hoc primum peto,
 ut ore quamuis uerba dicantur meo
 non esse credas nostra: Graiorum omnium 535
 procerumque uox est petere quos seras domos
 hectoraea suboles prohibet. hanc fata expetunt.
- b Sollicita Danaos pacis incertae fides

513 turrisque *E* turpesque *A* || 514 fuge *εA* fuga
NHs. || 527 Tumulus *ω* Famulus *uel* Vetulus *fortinus* Tre-
 mulus *With.* || 519 misero *E* || *an* misero fauent? || 527
 cephallanum *E* cephallanum *ψ* Cephalenum *A* || 529 et
 stygis *E* et *om.* *A* || VLIXES · ANDROMACHA *E om.* *A* ||
 533 VL. *EA* ||

semper tenebit, semper a tergo timor
respicere coget arma nec poni sinet, 540
dum Phrygibus animos gnatus euersis dabit
Andromacha uester.

ANDR. augur haec Calchas canit?

VL. et si taceret augur haec Calchas, tamen
dicebat Hector cuius et stirpem horreo.

[*generosa in ortus semina exurgunt suos.*] 545

b' Sic ille magni paruus armenti comes
primisque nondum cornibus findens cutem
cervice subito celsus et fronte arduus
gregem paternum ducit ac pecori imperat.
quae tenera caeso uirga de trunco stetit, 550
par ipsa matri tempore exiguo subit
umbrasque terris reddit et caelo nemus.

c' Sic male relictus igne de magno cinis
uires resumit. est quidem iniustus dolor
rerum aestimator, si tamen tecum exigas, 555
ueniam dabis quod bella post hiemes decem
totidemque messes iam senex miles timet
aliasque clades rursus ac numquam bene
Troiam iacentem.

c' Magna res Danaos mouet
futurus Hector: libera Graios metu. 560
haec una naues causa deductas tenet,
his classis haeret. neue crudelem putes
quod sorte iussus Hectoris gnatum petam:
petissem Oresten. patere quod uictor tulit.

d' ANDR. Vtinam quidem esses gnate materna in manu 565
nossemque quis te casus ereptum mihi

---

542 Andromacha *om.* ψ || AN. uester augur *A* AND.
Hec uester augur ψ AN. *om.* *E* || Andromacha uester.
AND. Augur *Henneberger*. Andromacha sospes. *GR. an*
AND. Dexter? || 543 VL. *A om.* *E* At si ψ || haec caecas *E*
hoc Calchas *A* et calcas ψ || 545 *sustuti* || 555 *excutias E*
t. IGron. (?) || 556 hiemes *E* annos *A* || 557 messes ϵME men-
ses *A* || 560 libera nos hoc m. *A* l. graios m. *EME* ||

- d' VL. Stulta est fides celare quod prodas statim.
 ANDR. animosa nullos mater admittit metus.
 VL. hic ipse quo nunc contumax perstas amor
 consulere paruis liberis Danaos mouet.
 post arma tam longinqua post annos decem 600
 minus timerem quos facit Calchas metus,
 si mihi timerem: bella Telemacho paras.
- e'' ANDR. Inuita Vlixes gaudium Danaïs dabo:
 dandum est. fatere quos premiis luctus dolor.
 gaudete Atridae tuque laetifica, ut soles, 605
 refer Pelasgis: Hectoris proles obit.
- VL. et esse uerum hoc qua probas Danaïs fide?
- f ANDR. Ita quod minari maximum uictor potest
 contingat et me fata maturo exitu
 facillique soluant ac meo condant solo 610
 et patria tellus Hectorem leuiter premat,
- f' Vt luce caruit. inter extinctos iacet
 datusque tumulo debita exanimis tulit.
 VL. expleta fata stirpe sublata Hectoris
 solidamque pacem laetus ad Danaos feram — 615
- d Quid agis Vlīxe? Danaïdae credent tibi?
 tu cui? parenti. fingit an quisquam hoc parens
 nec abominandae mortis auspicium pauet?
 auspicia metuunt qui nihil maius timent.
 fidem adligauit iureiurando suam. 620
 si peierat, timere quid grauius potest?
- d' Nunc aduoca astus anime nunc fraudes dolos,

596 VL. *A* extra uersum *E* om. ψ || hic legitur uersus *EA* *R* 14 II *Pall.* supra ante u. 591 ψ transposuit post u. 597 *Raphelengius* || 597 AND. *E* om. *A* VI. *R* || admittit *E* admittit *A* || 598 VLI. *E* om. *A* || pertinax *R* || 599 mouet *pr. m.* ut uidetur *E* ψ monet *A* || 600 tam om. *E* || 601 facit *E* facis *A* || 603 AND. om. α || Inuita *EME* Immiti *A* || ulixes (*erasso* s?) *E* Vlyssi *AME* || ac Danaïs *A* ac om. *E* || 605 soles (*lit. es m. sec.*) *E* || 609 ita me *Snoboda* || 611 patriam *E* || 612 caruit *EA* caret ut *ME* luce cassus nonnulli *codd. t. NHs.* || 616 danai dic *E* D. da *NHs.* Danaïdae *A* || 617 quisquam *E* quidquam *A* || hoc *E* om. *A* || 621 perierat ψ ||

punc totum Vlixen. ueritas numquam perit.
 scrutare matrem. maeret inlacrimat gemit.
Sed et huc et illuc anxios gressus refert 625
 missasque uoces aure sollicita excipit:
 magis haec timet quam maeret. ingenio est opus. —

g Alios parentes adloqui in luctu decet,
 tibi gratulandum est misera quod gnato cares
 quem mors manebat saeua praecipitem datum 630
 e turre lapsis sola quae muris manet.
 ANDR. reliquit animus membra quatiuntur labant
 torpetque uinctus frigido sanguis gelu.
 VL. intremuit: hac hac parte quaerendum est mihi.
 matrem timor detexit: iterabo metum. 635

g' Ite ite celeres, fraude materna abditum
 hostem pelasgi nominis pestem ultimam
 ubicumque latitat erutam in medium date.
 bene est: tenetur. perge festina attrahe —
 quid respicis trepidasque? iam certe perit. 640
 ANDR. utinam timerem. solitus ex longo est metus

. . . . .
 dediscit animus sero quod didicit diu.

g VL. Lustrare quoniam debitum muris puer
 sacrum antecessit nec potest uatem sequi
 meliore fato raptus: hoc Calchas ait 645
 modo piari posse redituras rates,
 si placet undas Hectoris sparsi cinis .
 ac tumulus imo totus aequetur solo.
 nunc ille quoniam debitam effugit necem,
 erit admouenda sedibus sacris manus. F. XXXII 650

623 Nunc *E* Et *A* || perit *E* latet *A* || 625 Et *εA* Sed *ψ*
 Sed et *Bo.* || 627 haec *εA* hoc *ψBo.* || 632 AN. *extra uersum.*
E || Reliquid *E* Reliquit *A* cf. *Herc. II 841* Destituit animus
 membra. Deliquit *Scaliger* Me liquit *Scriueriana* || 634 Intre-
 muit *Eψ* En tr. *A* || hac *semel E* || 636 ite *semel E* || 637 pe-
 lasgii *E* || post u. 641 excidisse *uersum censeo ante, h. u. GR.*
uox timerem *menlo affecta uidetur.* || 642 sicre *E* sero *A* ||
 643 Lustrare *E* || 644 uatem *A* uxtem *E* || 648 sequetur
E || 650 edibus *ψ* ||

- g' ANDR. Quid agimus? animum distrahit geminus timor ;
 [hinc natus illinc coniugis sacri cinis.]
 pias utra uincet? testor inmites deos
 deosque ueros coniugis manes mei
 non aliud Hector in meo gnato mihi
 placere quam te. uiuat, ut possit tuos
 referre uultus. prorutus tumulo cinis
 mergetur? ossa fluctibus spargi sinam
 disiecta uastis? potius hic mortem oppetat. — 655
- h Poteris nefandae deditum mater neci
 uidere? poteris celsa per fastigia
 missum rotari? potero perpetiar feram,
 dum non meus post fata uictoris manu
 iactetur Hector. hic suam poenam potest
 sentire, at illum fata iam in tuto locant. — 660
- h' Quid fluctuaris? statue quem poenae extrahas.
 ingrata dubitas? Hector est illinc tuus —
 erras: utrimque est Hector, hic sensus potens
 forsitan futurus ultor extincti patris —
 utrique parci non potest: quidnam facis?
 serua e duobus anime quem Danaei timent. 665
- g VL. Responsa peragam: funditus busta eruam.
 ANDR. quae uendidistis?
 VL. pergam et e summo aggere
 traham sepulcra.
 ANDR. caelitum appello fidem
 fidemque Achillis. Pyrrhe genitoris tui
 munus tuere. 670
- VL. tumulus hic campo statim
 toto iacebit.
 ANDR. fuerat hoc prorsus nefas
 Danaeis inausum. templa uiolastis deos
 etiam fauentes, busta transierat furor.
- . . . . .

652 *deleui* || sacri *E* cari *A*. || 653 uincet *ε* uincit *A* ||
 657 prorsus *ψ* || 662 perpetiar *E* (*sic!*) || 667 illinc *EA*
 illic *ψ* || 668 sensus *Eψ* sensu *A* || postet *E* || 669 forsam
E || 674 Traham *lit.* *T* primo *atram.* deinde *minio picta E* ||

- g' Resistam, inermis offeram armatis manus. 680
 dabit ira uires. qualis argolicas ferox
 turmas Amazon strauit aut qualis deo
 percussa maenas entheo siluas gradu
 armata thyrsos terret atque expers sui
 uulnus dedit nec sensit, in medios ruam 685
 tumultoque cineris socia defenso cadam.
- g' VL. Cessatis et uos flebilis clamor mouet
 furorque cassus feminae? iussa ocus
 peragite.
 ANDR. me me sternite hic ferro prius.
 repellor? heu me. rumpe fatorum moras, 690
 molire terras Hector, ut Vlixen domes.
 uel umbra satis es. arma concussit manu.
 iaculatur ignes. cernitis Danai Hectorem
 an sola uideo?
- VL. funditus cuncta eruam.
- g' ANDR. Quid agis? ruina *pariter* et gnatum et uirum 695
 prosternis una? forsitan Danaos prece
 placare poteris. conditum inlidet statim
 inmane busti pondus. intereat miser
 ubicumque potius: ne pater gnatum obruat
 prematque patrem gnatus. — ad genua accido 700
 supplex Vlixem quamque nullius pedes
 nouere dextram, pedibus admoueo tuis. 702
 [*miserio datur quodcumque, fortunae datur.*] 706
- a Sic te reuisat coniugis sanctae torus
 annosque, dum te recipit, extendat suos
 Laerta. sic te iuuenis excipiat tuus
 et uota uincens uestra felici indole 710

Quat. IIII 710

ante u. 680 unum uersum perisse puto. || 680 inermis E inermes A || 683 ethneo ψ || 686 Tumultoque E || 688 cassus E cassus A || 690 Repellor Eψg? Repelle A || heu me Eψg? Auernum A animum ψ || 692 Velis ψ || satis es A satis est eψ || 693 Iaculetur ψ || 694 eruam ER 10mg. erue A || 695 mater ω pariter IGron. || 697 illidet Et. IGron. elidet A || uu. 703—705 post 711 traieci, u. 706 deleui. || 709 accipiat E t. IGron. exhibeat NHs. || 710 nostra ψ ||

	aetate auum transcendat ingenio patrem.	F. XXXIII 711
a'	Miserere matris et preces placidus pias	703
	patiensque recipe quoque te celsum altius	704
	superi leuarunt, mitius lapsos preme.	705
	miserere matris: unicum adflictae mihi	712
	solamen hic est.	
VL.	exhibe gnatum et roga.	
a	ANDR. Huc e latebris procede tuis	
	flebile matris furtum miserae. —	715
a'	Hic est hic est	
	terror Vlixes mille carinis.	
b	Submitte manus dominique pedes	
	supplice dextra stratus adora	
	nec turpe puta	720
	quicquid miseros fortuna iubet.	
c	Pone ex animo reges ataus	
	magnique senis iura per omnis	
	incluta terras, excidat Hector.	
c'	Gere captium positoque genu,	725
	si tua nondum funera sentis,	
	matris fletus imitare tuae.	
d	Vidit pueri regis lacrimas	
	et Troia prior paruusque minas	
	trucis Alcidae flexit Priamus.	730
e	Ille ille ferox cuius uastis	
	uiribus omnes cessere ferae	
	qui perfracto limine Ditis	
	caecum retro patefecit iter:	
e'	Hostis parui uictus lacrimis	735
	'Suscipe' dixit 'rector habenas	
	patrioque sede celsus solio,	
	sed sceptrâ fide meliore tene.'	

713 hic e*A* hoc *Scaligerana* || ANDROMACHA *A* AN-
DROMACHE · VLIXES *R 10 om. E* || 714 AND. *E om. A* ||
716 hic est hic est *E* hic puer hic est *A* || 717 Vlixes *ω Vlixes*
scripsi || 726 funera *Eψ uulnera A* || 729 minax *E¹ corr. E²* ||

- d' Hoc fuit illo uictore capi.
discite mites Herculis iras. 740
an sola placent Herculis arma?
- b' Iacet ante pedes non minor illo
supplice supplex uitamque petit.
regnum Troiae,
quocumque uolet fortuna ferat. 745
- a VL. Matris quidem me maeror attonitae mouet,
magis pelasgae me tamen matres mouent,
quarum iste magnos crescit in luctus puer.
ANDR. has has ruinas urbis in cinerem datas
hic excitabit? hae manus Troiam erigent? 750
nullas habet spes Troia, si tales habet.
non sic iacemus Troes, ut cuiquam metus
possimus esse. —
- a' Spiritus genitor facit —
sed nempe fractus. ipse post Troiam pater
posuisset animos, magna quos frangunt mala. 755
si poena petitur, quae peti grauior potest?
famulare collo nobili subeat iugum,
seruire liceat. aliquis hoc regi negat?
VL. non hoc Vlixes, sed negat Calchas tibi.
- b ANDR. O machinator fraudis et scelerum artifex 760
uirtute cuius bellica nemo occidit,
dolis et astu maleficae mentis iacent
etiam Pelasgi, uatem et insontes deos
praetendis? hoc est pectoris facinus tui?
- b' Nocturne miles fortis in pueri necem 765
iam solus audes aliquid et claro die.
VL. uirtus Vlixis Danaidis nota est satis

VLYSSES · ANDROMACHA · ASTYANAX *A om. E*
R10. || 746 VLI. *om. A* || 749 Has has *E An has A* || 754
 fractus *E tractus A* || 757 subdat *E subeat A* || 760 et sc. *E*
 o sc. *A* || 766 e claro *E et cl. A* || 767 danais nota *Eψ*
 nota Danais α Danaidis *g? Heinsianus maior m. pr.* ||

nimisque Phrygibus. non uacat uanis diem
conterere uerbis: ancoras classis leget.

- c ANDR. Breuem moram largire, dum officium parens 770
gnato supremum reddo et amplexu ultimo
aidos dolores satio.

VL. misereri tui
utinam liceret. quod tamen solum licet,
tempus moramque dabimus. arbitrio tuo
implere lacrimis: fletus aerumnas leuat. 775

- d ANDR. O dulce pignus. o decus lapsae domus F. XXXIII
[summumque Troiae funus. o Danaum timor.]

genetricis o spes uana cui demens ego
laudes parentis bellicas annos aui
medios precabar. uota destituit deus. 780
iliaca non tu sceptrata regali potens
gestabis aula iura nec populis dabis
uictasque gentes sub tuum mittes iugum,
non graia caedes terga, non Pyrrhum trahes.

- d' Non arma tenera patria tractabis manu 785
sparsasque passim saltibus latis feras
audax sequeris nec statuto lustris die
solemne referens troici lusus sacrum
puer citatas nobilis turmas ages,
non inter aras mobili uelox pede 790
reuocante flexo concitos cornu modos
barbarica prisca templa saltatu coles. —

- c' O marte diro tristius leti genus.
flebilis aliquid Hectoris magni nece
muri uidebunt. 795

VL. rumpe iam fletus parens.

---

768 phrygibus (u m. sec. uel tert.) E || 769 leget E
legat ψ legit A || 770 AN. extra uersum alia ut uidetur
m. E || 771 amplexus E || 772 dolore E || 775 leuet NHs. ||
776 detus E || 777 deleui. || 779 aui A atque E || 785 parua ω
patria Swoboda an prima? || 787 statuto ψ || 788 re-
feres ψ || lusus E lustris A ludi R || 792 Barbara E ||
793 morte dira ω marte diro scripsi coll. uu. 794 1068 ||

magnus sibi ipse non facit finem dolor.

ANDR. lacrimis Vluxe parua quam petimus mora est.
concede, opacos ut mea condam manu
uiuentis oculos. —

b   Occidis parvus quidem
sed iam timendus. Troia te expectat tua.
i uade liber, liberos Troas uide. —
miserere mater. — quid meos retines sinus
manusque matris? cassa praesidia occupas.

800

b'   Fremitu leonis qualis audito tener
timidum iuuencus applicat matri latus,
at ille saeuus matre summtota loco
praedam minorem morsibus uastis tenens
frangit, uehitque: talis e nostro sinu
te rapiet hostis.

805

a   Oscula et fletus puer.
lucrosque crines excipe et plenus mei   810
occurre patri. pauca maternae tamen
perfer querelae uerba: si manes habent
curas priores nec perit flammis amor,
seruire graio pateris Andromachen uiro
crudelis Hector? lentus et segnis iaces.   815

a' Rediit Achilles. sume nunc iterum comas
et sume lacrimas [*quicquid e misero uiri
funere relictum est*] sume quae reddas tuo
oscula parenti. matris hanc solacium
relinque uestem: tumulus hanc tetigit meus
manesque cari. siquid hic cineris latet,

796 ipse e ipsi *A* || 798 paucos *E* paruos *A* patrios
Bo. scripsi opacos || 802 AST. Miserere mater AND. Quid ω
 AST. et AND. deleuit GR. || 806 leo ω loco *R NHs. coll.*
Med. 927 discessit loco. || 807 premens *A* tenens *E* ||
 809 pariet *E* || 814 uiro *E*ψ iugo ψ || 817 quicquid e mi-
 sero niri in *ras. atramenta m. sec. sed ductibus m. pr. E* ||
 817^b 818^a deleui. || 819 solatio e*A* solacium *R solatia*
NHs. || 821 siquid *E* quidquid *A* ||

scrutabor ore.

VL. nullus est flendi modus:
abripite propere classis argolicae moram.

CHORVS.

a	Quae uocat sedes habitanda captas?	
	thessali montes et opaca Tempe	825
	an uiros tellus dare militares	
	aptior Phthie meliorque fetu	
	fortis armenti lapidosa Trachin	
	an maris uasti domitrix Iolcos?	829
	parua Gyrtone sterilisque Tricce	831
	an frequens riuis leuibus Mothone	
	quae sub ossaeis latebrosa siluis	
	misit infestos Troiae ruinis	
	non semel arcus?	835
a'	— . — — — . . — — — — —	
	— . — — — . . — — — — —	
	quasque perfundit subiturus aequor	856
	segnibus terras Titaessos undis?	857
	Pelion regnum Prothoi superbum	839
	tertius caelo gradus? hic recumbens	840
	montis exesi spatiosus antro	
	iam trucis Chiron pueri magister	
	tinnulas plectro feriente chordas	
	tum quoque ingentes acuebat iras	
	bella canendo.	845

---

823 Abripete *E*¹ corr. *E*¹ || canticum uu. 824—870 restitui *Obs.* p. 10—18 || 827 et hieme *E* Pthie α phitie ψ *ed. Lugd.*? || meliorue *Bo.* || 828 armenti εψ armentis *A* || trache ψ || 829 maris in *ras.* *E*² || Iolchos *A* iolcos εψ || 831 cortinis *E* Gortyne *A* cortine ψ Gyrto ne *Gron.* || tripce *E* Trice *A* corr. *Delrius* cont. *Homero.* || 832 rusus *E* riuis *E t.* *Gron.* *R 10 m. pr.* ruscis *A*ψ rutis ψ || mothone *E* Methone *A* || 833 oetaeis ε Oethaeis *A* echatis ψ ossaeis scripsi. || 839 Protei *A* prothoi *E*ψ || 843 plecto^r *E* || 844 Tunc ω Tum *Bo.* || uerberat iras ψ ||

- a   An ferax uarii lapidis Carystos?
 an premens litus maris inquieti
 semper Euripo properante Chalcis?
 quolibet uento facilis Calydnæ
 ac carens numquam Gonoessa uento 850
 quæque formidat Borean Enispe?
 arctica pendens Peparethos ora
 an sacris gaudens tacitis Eleusin?
 numquid Aiakis Salamina saeui? 854
 an maris lati sinuosa Troezen FXXXV 838
 — . . — — ?
- a'   Urbibus centum spatiosa Crete 830
 — . — — — . . — — —
 Olenos tectis habitata raris? 836
 uirgini Pleuron inimica diuæ 837
 aut fera notam *ad* Calydona uersa 855
 — *uocor* — — . . — — —
 — . — — — . . — — —
 — . — — — . . — — —
 Bessan et Scarphen? Pylon an senilem? 858
 Pharin an Pisas Iouis et coronis
 Elida claram? 860
- a''   Quolibet tristes miseras procella
 mittat et donet cuicumque terræ,
 dum luem tantam Troiæ atque Achiuis

---

846 uarii *Eψ* rari *A* || 847 latus *E t. IGron.* || 849 calydnæ *E* Echidnae *A* || 850 An ω Ac *Bo.* || gono essa ε Genoessa *A* || 851 formidat *E* formidant *A* || borea nenispe *E* Enispæ *A* enipse ψ etrupe *R* || 852 attica ω arctica *scripsi cum Delrio.* || 853 eleusin *E* eleusim *R* Eleusis *A* || 854 ueri ω ueram *Scaliger Delrius scripsi* saeui. || 830 spaciosa *E* spatiosa *A* || 837 Virgini *E* Virginis *A* || pleuron *E* Pleuros *A* || 855 Aut *Eψ* An *A* || ad ... uocor *suppleui* saeua ω uersa *scripsi.* || 858 scarphen *Eψ* Scarphen *A* || phylonan selinem *E* physon an elmen *E t. IGron.* selmen *g* || 859 pisas *ER* ἴπας ψ Pisam *A* || coronos *E¹* *corr. E¹* || 861 tristes *E* tristis *A* ||

quae tulit Sparte procul absit, absit
 Argos et saevi Pelopis Mycenae, 865
 Neritos parua breuior Zacyntho
 et nocens saxis Ithace dolosis.
 quod manet fatum dominusue quis te
 aut quibus terris Hecabe uidendam
 ducet? in cuius moriere regno 870
 — . . . — ?

HELENA. ANDROMACHA. HECYBA.

- a Quicumque hymen funestus inlaetabilis
 lamenta caedes sanguinem gemitus habet,
 est auspice Helena dignus. euersis quoque
 nocere cogor Phrygibus. ego Pyrrhi toros 875
 narrare falsos iubeor, ego cultus dare
 habitusque graios. arte capietur mea
 meaque fraude concidet Paridis soror.
- a' Fallatur. ipsi leuius hoc equidem reor. 878
 quid iussa cessas agere? ad auctorem redit 880
 sceleris coacti culpa. — dardaniae domus
 generosa uirgo melius adflitos deus
 respicere coepit teque felici parat
 dotare thalamo. tale coniugium tibi
 non ipsa sospes Troia non Priamus daret: 885
- a'' Nam te pelasgae maximum gentis decus
 ad sancta lecti iura legitimi petit
 cui regna campi lata thessalici patent.
 te magna Tethys teque tot pelagi deae

---

866 breuiter *E* || zachintho *E* Zacyntho *A* iacintho *ψ* ||
 869 hecuba *EG* Hecube *A* Hecabe *Bo.* || 871 hymen/// *E*
Valerius Probus Inst. art. p. 47. 10 L. 'Seneca in Hecuba:
 Quicumque hymen funestus inlaetabilis.' || 878 Fallatur *E*
R10 mg. R11 mg. Fallatur *g* Fraudetur *A* Fidenter *ψ* ||
u. 879 post u. 947 transposui. || 880 auctorē *E* authorem *A*
 autores *ψ* || 882 melius *E* melior *A* || 887 post u. 888
traiciendum suspicabatur Swoboda. || 888 patent *E* *Heins.*
minor iacent A || 889 tethis *E* Thetis *A* ||

- placidumque numen aequoris tumidi Thetis 890
 suam uocabunt, te datam Pyrrho socer
 Peleus nurum uocabit et Nereus nurum.
- b Depone cultus squalidos, festos cape,
 dedisce captam, deprime horrentis comas
 crinemque docta patere distingui manu. 895
 hic forsitan te casus excelso magis
 solio reponet. profuit multis capi.
- b' ANDR. Hoc derat unum Phrygibus euersis malum
 gaudere. flagrant strata passim Pergama.
 o coniugale tempus. an quisquam audeat 900
 negare? quisquam dubius ad thalamos eat
 quos Helena suadet pestis exitium lues
 utriusque populi.
- b Cernis hos tumulos ducum
 et nuda totis ossa quae passim iacent F. XXXVI
 inhumata campis? haec hymen sparsit tuus. 905
 tibi fluxit Asiae, fluxit Europae cruor,
 cum dimicantes lenta prospiceres uiros
 incerta uoti.
- b' Perge, thalamos appara.
 taedis quid opus est quidue solemnī face,
 quid igne? thalamis Troia praelucet nouis. 910
 celebrate Pyrrhi Troades conubia,
 celebrate digne: planctus et gemitus sonet.
- c HEL. Ratione quamuis careat et flecti neget
 magnus dolor sociosque nonnumquam sui
 maeroris ipsos oderit: causam tamen 915
 possum tueri iudice infesto meam
 grauiora passa. luget Andromacha Hectorem
 et Hecuba Priamum, solus occulte Paris

---

890 thetis ε Tethys *A* || 898 derat *E*¹ *lit. e supra add.*
*E*³ || 901 deuius *E* || 903 cernis hoc *E t. IGron.* || 905
 haecymen *E* || 907 lenta *MEψ* laeta *EA* || 908 perge et
 t. *ψ* || 910 nobis *E* || 912 digne *Eψ* digni *A* || sonet *E*
 sonent *A* || 913 necti *ψ* || 918 soli at occulte *Swoboda* ||

lugendus Helenae.

- c' Durum et inuisum et graue est
seruitia ferre, patior hoc olim iugum 920
annis decem captiua. prostratum Ilium est,
uersi penates. perdere est patriam graue,
grauius timere. uos leuat tanti mali
comitatus, in me uictor et uictus furit.
- d Quam quisque famulam traheret, incerto diu 925
casu pendit, me meus traxit statim
sine sorte dominus. causa bellorum fui
tantaeque Teucris cladis. hoc uerum puta.
- d' Spartana uestra puppe si secui freta,
si rapta phrygiis praeda remigibus fui 930
deditque donum iudici uictrix dea:
ignosce Paridi. iudicem iratum mea
habitura causa est:
- d'' Ista Menelaum manent
arbitria. nunc hanc luctibus paulum tuis
Andromacha omissis flecte: uix lacrimas queo 935
retinere.
- ANDR. quantum est Helena quod lacrimat malum.
- c Cur lacrimat autem? fare quos Ithacus dolos
quae scelera nectat. utrum ab idaeis iugis
iactanda uirgo est arcis an celsae edito
mittenda saxo? num per has uastum in mare 940
uoluenda rupes latere quas scisso leuat
altum uadoso Sigeon spectans sinu?
- c' Dic fare quicquid subdolo uultu tegis.
leuiora mala sunt cuncta quam Priami gener

---

919 Helenae est *Ae* es *ψ* est *om. ed. Fern.* || durum
inuisum *om.* et *ψ* || 924 uictor et uictus *E R14 (at interpres
cum A)* uictus et uictor *A* || 926 trahit *E* || 928 tantaeque
E || 929 puppe uestra *E* puppis uestra *A* || secui *E* secuit *A*
uestra puppe *IGron.* || si *εA* que *ψ* || 930 Sin *εA* Si *ψ* ||
932 mea *EMEIPal.* puta *A cf.* 928 || 933 mille nauium *E*
Menelaum *A* || 934 arbitrix *E* || 935 flete *E* || 942 uadoso *E*
uadosos *A* || sigaeo *E* sigeon *A* || sinum *E* sinus *A E t.*
Gron. sinu *Gron.* ||

- Hecubaeque Pyrrhus. fare quam poenam pares, 945
 exprome et unum hoc deme nostris cladibus
 falli. paratas perpeli mortem uides. 947
 optanda mors est sine metu mortis mori. 879
- e HEL. Vtinam iuberet me quoque interpretes deum 948
 abrumpere ense lucis inuisae moras,
 uel Achillis ante busta furibunda manu 950
 occidere Pyrrhi fata comitantem tua
 Polyxene miseranda quam tradi sibi
 cineremque Achilles ante mactari suum,
 campo maritus ut sit Elysio, iubet.
- e' ANDR. Vide ut animus ingens laetus audierit necem. 955
 cultus decoros regiae uestis petit
 et admoueri crinibus patitur manum.
 mortem putabat illud, hoc thalamos putat.
 at misera luctu mater audito stupet,
 labefacta mens subcubuit. adsurge adleua 960
 animum et cadentem misera firma spiritum.
- f Quam tenuis anima uinculo pendet leui.
 minimum est quod Hecubam facere felicem potest.
 spirat reuixit. prima mors miseros fugit.
 HEC. adhuc Achilles uiuit in poenas Phrygum, 965
 adhuc rebellat. o manum Paridis leuem.
 cinis ipse nostrum sanguinem ac tumulus sitit.
- e'' Modo turba felix latera cingebat mea,
 lassabar in tot oscula et totum gregem F. XXXVII
 diuidere matrem. sola nunc haec est super 970
 uotum comes leuamen afflictæ quies.
 haec totus Hecubae fetus, hac sola uocor
 iam uoce mater. dura et infelix age
 elabere anima. denique hoc unum mihi

---

946 τ̄ nunc ψ || 879 sors *NHs.* || 952 Polyxenæ *E*
 Polyxene ψ Polyxena *A* || 953 achilles^a *E* || 954 iubet^b *E*
 (a et b *supra add. tertia manu.*) || 963 potest felicem fa-
 cere ψ || 969 et *Eψ* in ψ et in *A* || 972 fletus ψ ||

- remitte funus. 975
- f' *Andr.* Inrigat fletus genas
imberque uicto subitus e uultu cadit. 976
- ANDR. nos Hecuba nos nos Hecuba lugendae sumus 979
quas mota classis huc et huc sparsas feret, 980
hanc cara tellus sedibus patriis teget.
- g' HEL. Magis inuidebis, si tuam sortem scies.
ANDR. an aliqua poenae pars meae ignota est mihi?
HEL. uersata dominos urna captiuis dedit.
ANDR. cui famula trador? ede. quem dominum uoco? 985
HEL. te sorte prima scyrius iuuenis tulit.
ANDR. Cassandra felix quam furor sorti eximit
HEC. Phoebusque. 988
- h' HEL. Regum hanc maximus rector tenet.
HEC. Laetare gaude gnata. quam uellet tuos 977
Cassandra thalamos, uellet Andromache tuos. — 978
estne aliquis Hecubam qui suam dici uelit? 989
HEL. Ithaco obtigisti praeda nolenti breuis. 990
- g' HEC. Quis tam inpotens ac durus et iniquae ferus
sortitor urnae regibus reges dedit?
quis tam sinister diuidit captas deus?
quis arbiter crudelis et miseris grauis
eligere dominos nescit et [*saeua manu* 995
dat iniqua miseris fata? quis] matrem Hectoris
armis Achillis miscet? ad Vlixen uocor.
- h' Nunc uicta nunc captiua nunc cunctis mihi
obsessa uideor cladibus. domini pudet
non seruitutis. Hectoris spoliū feret 1000
qui tulit Achillis? sterilis et saeuis fretis

975 Demitte *E* || AND. *suppleui*. || *uu.* 977 978 *post*
u. 988 *transposuit* HEC. *nomine ex u.* 989 *odsumptō GR.* ||
ante u. 979 *excidisse unum uersum indicaui.* || Non illa nos
GR. || 981 patriis *εψ* patris *A* || 982 scies *Eψ* scias *A* ||
985 trador *E* tradar *A* || quem ad d. uocor *NHs.* || 986
schirius *ψ* || 987 sorti *E* sorte *A* || 988 HEC. *E om. A* ||
989 HEC. *ω del. GR.* || 991 potens *ψ* || durus *Eψ* di-
rus *A* || *u.* 994 *ante* 993 *ponendum censebat Deltrius.* ||

inclusa tellus non capit tumulos meos.

- g" Duc duc Vlixē. nil moror, dominum sequor.
 me mea sequentur fata: non pelago quies
 tranquilla ueniet, saeuiet uentis mare, 1005
 et bella et ignis et mea et Priami mala.
 dumque ista ueniunt, interim hoc poenae loco est:
 sortem occupauī, praemium eripui tibi.
- h" Sed en citato Pyrrhus accurrit gradu
 uultuque toruo. Pyrrhe quid cessas? age 1010
 reclude ferro pectus et Achillis tui
 coniunge soceros. perge mactator senum:
 et hic decet te sanguis. abreptam trahe.
- h" Maculate superos caede funesta deos,
 maculate manes. quid precer uobis? precor 1015
 his digna sacris aequora. hoc classi accidat
 toti pelasgae, ratibus hoc mille accidat,
 meae precabor, cum uehar, quicquid rati.

CHORVS.

- a Dulce maerenti populus dolentum,
 dulce maerentis resonare gentes. 1020
 lentius luctus lacrimaeque mordent
 turba quas fletu similis frequentat.
 semper a semper dolor est malignus:
 gaudet in multos sua fata mitti

1002 non capit *Eψ* num c. *A* nunc *ψ* || 1004 sequen-
 tur *εA* sequantur *ψ* || *uu.* 1004—1008 *post u.* 1018 *transpo-*
rendos esse coniecit Scaliger. || 1005 ueniet saeuiet *E* ueniat,
 saeuat *A* || 1007 ueniunt *E* uenient *A* ueniant *R* || hoc
 poenae loco est *E* haec poena in loco est *A* hoc poena
 in l. e. *ψ* || 1008 eripui tibi *E* eripuit mihi *A* || 1009 in-
 citato *ω* en citato *scripsi.* || 1010 pyrrhi *E* || 1013 trahe *E*
Voss. trahit *A* || 1015 precer *Eψ* preces *α* || 1020 Dulce
 lamentis res. *A* Dulce et maerentes res. *E* || 1021 Len-
 tius *A* Lenius *ε* || 1022 similis *E* simili *A* || frequentant
ed. Basil. *ψ* frequentat *εA* || 1023 semper ah semper *om.* *ψ* |
 est malignus *E* ipse magnus *A* et magnus *ψ* ||

	seque non solum placuisse poenae.	1025
	ferre quam sortem patiuntur omnes nemo recusat.	1027
a'	Dulce in immensis posito ruinis	1034
	neminem laetos habuisse uultus.	1035
	nemo se credet miserum, licet sit.	1028
	tolle felices, remouete multo diuites auro, remouete centum	1030
	rura qui scindunt opulenta bubus: pauperi surgent animi iacentes.	
	est miser nemo nisi comparatus.	F. XXXVIII 1033
b	Ille deplorat queriturque fatum	1036
	qui secans fluctum rate singulari nudus in portus cecidit petitos.	
	aequior casum tulit et procellas mille qui ponto pariter carinas	1040
	obruui uidit tabulaque litus naufraga, terris mare cum coactis fluctibus corus prohibet reuerti.	
b'	Questus est Hellen cecidisse Phrixus,	
	cum gregis ductor radiante uillo	1045
	aureo fratrem simul et sororem sustulit tergo medioque iactum fecit in ponto, tenuit querelas et uir et Pyrrha, mare cum uiderent et nihil praeter mare cum uiderent	1050
	unici terris homines relict.	

1025 placuisse *Ev* patuisse *A* || Ante u. 1028 interposui uu. 1034 1035. || 1034 en imm. *E* in mensis *ψ* in imm. *A* || 1028 credet *E* credit *A* || 1029 remouete *E* remoueto *A* || 1030 remouete *E* remoueto *A* || 1031 scindunt *E* scindant *A* || bubus *E* bobus *A* || 1032 recentes *ψ* || 1042 Naufraga terris mare *E* N. spargi m. *A* || coactos *E*¹ corr. *E*¹ || 1044 hellem *ψ* || 1047 iactum medioque (corr. 2 uel 3 m.) *E* || 1049 pyrrha *EA* coniunx ci. *Raphelengius* || 1050 meritum *E* mare cum *A* || totum uersum om. *ψ* ||

- c Soluet hunc questum lacrimasque nostras
 sparget huc illuc agitata classis
 et tuba iussi dare uela nautae,
 cum simul uentis properante remo 1055
 prenderint altum fugientque litus.
 quis status mentis miseris ubi omnis
 terra decrescet pelagusque crescet,
 celsa cum longe latitabit Ide?
- c' Tum puer matri genetrixque nato 1060
 Troia qua *squalet* regione monstrans
 dicet et longe digito notabit:
 Ilium est illic ubi fumus alte
 serpit in caelum nebulaeque turpes.
 Troes hoc signo patriam uidebunt. 1065
- . — — — . . — — —
 — . — — — . . — — —
 — . . — — —

NVNTIVS. HECVBA. ANDROMACHA.

- α O dura fata saeua miseranda horrida:
 quod tam ferum tam triste bis quinis scelus
 Mars uidit annis? quid prius referens gemam
 tuosne potius an tuos luctus anus?
- α' HEC. Quoscumque luctus fleueris, flebis meos. 1070

1052 questum *EA* cetum *ψ Scaliger* || 1055 simul *E* semel *A* || 1056 fugientque *EA* fugietque *ψ* || 1058 decrescet *E* || 1061 iaceat *EA* stabat *GR.* *squalet scripsi.* || 1063 illuc *E* illic *A* || *Val. Probus inst. art. p. 75, 3 L.* Seneca in Hecuba hendecasyllabo in sapphico uersu: 'Ilium e. illic ubi f. alte' || *post u.* 1065 excidisse duos hendecasyllabos cum adonio mihi persuasum est. idem censuit *GR.* || NVNTIVS · HECVBA · ANDROMACHA *E ψ* NVNTIVS · ANDROMACHA · HECVBA *A* || 1066 dura *E ψ* dira *A* || 1067 bisseus *ψ* || 1068 quid *ε ψ* quod *A* ||

- sua quemque tantum, me omnium clades premit.
 mihi cuncta pereunt, quisquis est Hecubae est miser. 1072
 expone seriem caedis et duplex nefas. 1075
- α'' NVNT. Mactata uirgo est, missus e muris puer, 1073
 sed uterque letum mente generosa tulit. 1074
 ANDR. persequere: gaudet magnus aerumnas dolor 1076
 tractare totas. ede et enarra omnia.
- a NVNT. Est una magna turris e Troia super
 adsueta Priamo cuius e fastigio
 summisque pinnis arbiter belli sedens 1080
 regebat acies. turre in hac blando sinu
 fouens nepotem, cum metu uersos graui
 Danaos fugaret Hector et ferro et face,
 paterna puero bella monstrabat senex.
- a' Haec nota quondam turris et muri decus 1085
 nunc saeua cautes undique adfusa ducum
 plebisque turba cingitur, totum coit
 ratibus relictis uulgus. his collis procul
 aciem patenti liberam praebet loco,
 his alta rupes cuius * in cacumine 1090
 erecta summo turba librauit pedes.
- b Hunc pinus illum laurus hunc fagus gerit
 et tota populo silua suspensio tremat.
 extrema montis ille praecepti petit,
 semusta at ille tecta uel saxum imminens 1095
 muri cadentis pressit atque aliquis — nefas —
 tumulto ferus spectator hec ore sedet.

1072 hecuba est *E* Hecubae est *A* hecuba (*om. est*)
 ψ || post u. 1072 interposui u. 1075 auctore *GR.* || 1076 Per-
 sequere *E R14* (non adstipulante *Treuetho*) Prosequere *A* ||
 magnus ae. dolor *E* animus ae. meus *A* || 1077 enarra
E || 1078 una *EA* magna magna turris *E* uoce una deleta
 magna magna *IGron.* summa magna? coll. u. 377 || 1086
 adfusa *E* affusa ψ effusa *A* || 1089 patenti *EA* patente ψ ||
 1090 e cacumine *A* in cac. *E* e fastigio *GLangius prob.*
GR. || 1091 summos *A* summo *E* || 1092 gerit *EM* tegit *A*
 regit *IPal.* || 1096 pressit *Eψ* pressat *A* ||

- c Per spatia late plena sublimi gradu
incedit Ithacus paruulum dextra trahens
Priami nepotem nec gradu segni puer
ad alta pergit moenia. ut summa stetit
pro turre, uultus huc et huc acres tulit:
c' Intrepidus animo qualis ingentis ferae
paruus tenerque fetus et nondum potens
saeuire dente iam tamen tollit minas
morsusque inanes templat atque animis tumet.
sic ille dextra pressus hostili puer.
b' Ferox superne mouerat uulgum ac duces
ipsumque Vlixen. non flet e turba omnium
qui fletur ac dum uerba fatidici et preces
concipit Vlixes uatis et saeuos ciet
ad sacra superos, sponte desiluit sua
in media Priami regna. —
a ANDR. Quis Colchus hoc, quis sedis incertae Scythia
conmisit? aut quae caspium cingens mare
gens iuris expers ausa? non Busiridis
puerilis aras sanguis adpersit feri
nec parua gregibus membra Diomedes suis
epulanda posuit. quis tuos artus leget
tumuloque tradet?
a' NVNT. Quos enim praeceps locus
reliquit artus? ossa disiecta et graui
elisa casu signa clari corporis
et ora et illas nobiles patris notas
confudit imam pondus ad terram datum,
soluta ceruix silicis impulsu caput

1100 haud gradu ψ || 1103 intrepidus E || 1104 sed E
et A || 1106 animis $E\psi$ animus α || 1108 superbe ω su-
perne $DHs.$ 'potes et ferox superbus' $DHs.$ || uulgus ψ ||
1112 desiluit $e\psi$ dissiluit A || 1113 male adtextum in editis
quibusdam: non trepidus puer. || 1114 hoc ϵ haec A || 1119
teget ω leget $Heusinger$ || 1121 disiecta (an disgesta?) E
disiecta A || et om. A || 1123 nobiles $E\psi$ nobilis A || 1125
impulsu $EAE R m.$ sec. incursu ψ incussu A ||

ruptum cerebro penitus expresso. iacet
deforme corpus.

ANDR. sic quoque est similis patri.

- d NVNT. Praeceptis ut altis cecidit e muris puer
flevitque Achium turba quod fecit nefas
idem ille populus aliud ad facinus redit 1130
tumulumque Achillis: cuius extremum latus
rhoetea leni verberant fluctu uada.
- d' Auersa cingit campus et cliuo leui
erecta medium uallis includens locum
crescit theatri more. concursus frequens 1135
inpleuit omne litus: hi classis moram
hac morte solui rentur, hi stirpem hostium
gaudent recidi.
- e Magna pars vulgi leuis
odit scelus spectatque nec Troes minus
suum frequentant lunus et pauidi metu 1140
partem ruentis ultimam Troiae uident:
cum subito thalami more praecedunt faces
et pronuba illi Tyndaris maestum caput
demissa.
- e' Tali nubat Hermione modo,
Phryges precantur. sic uiro turpis suo 1145
reddatur Helene. terror attonitos tenet
utrosque populos. ipsa deiectos gerit
uultus pudore, sed tamen fulgent genae
magisque solito splendet extremus decor.
- f Vt esse Phoebi dulcius lumen solet 1150
iam iam cadentis astra cum repetunt uices

1126 excusso ψ expresso ϵA || 1127 sic E hic A || 1129
Fleuit (*om.* que) ψ Fleuit ad g id G || 1131 cuius E huius
 A || 1132 Rhretea E || 1133 Auersa $EG?$ Aduersa A || 1136
moram E moras A || 1139 peccatq; ψ || 1143 Et $E R 10$
It A || illi EA illic *Scaligerana* || 1144 modo $E\psi$ face α ||
1146 helene ϵ Helena A || tenet E mouet A || 1151 Iam
semel tantum E ||

premiturque dubius nocte uicina dies.
 stupet omne uulgus, ut fere cuncti magis
 peritura laudant. hos mouet formae decus
 hos mollis aetas hos uagae rerum uices
 mouet animus omnes fortis et leto obuius.

1155

f' Pyrrhum antecedit. omnium mentes tremunt,
 mirantur ac miserantur. ut primum ardui
 sublime montis tetigit atque alte editus
 iuuenis paterni uertice in busti stetit:
 audax uirago non tulit retro gradum,
 conuersa ad ictum stat truci uultu ferox
 [tam fortis animus omnium mentes ferit]
 nouumque monstrum est Pyrrhus ad caedem piger.

1160

F. XXXX

d Vt dextra ferrum penitus exacta abdidit:
 subitus recepta morte prorupit cruor
 per uulnus ingens. nec tamen moriens adhuc
 deponit animos: cecidit ut Achilli grauem
 factura terram prona et irato impetu.

1165

d' Vterque fleuit coetus et timidum Phryges
 misere gemitum, clarius uictor gemit.
 hic ordo sacri. non stetit fusus cruor
 humoue summa fluxit: abduxit statim
 saeuusque totum sanguinem tumulus hibit.

1170

e HEC. Ite ite Danaï, petite iam tuti domos,
 optata uelis maria diffusis secet
 secura classis: concidit uirgo ac puer,
 bellum peractum est. quo meas lacrimas feram?
 ubi hanc anilis expuam leti moram?

1175

gnatam an nepotem, coniugem an patriam fleam?

1180

1153 et effert *E* et fere *E*'t. *Gron.* *A* ut fere *Gruter*
DNHsii || 1154 Vt peritura α Peritura (*om.* Vt) *E* *Colon.*
 Perituram *MEψ* || 1158 Mirantur ac miserantur *EME* Mise-
 rentur ac mirantur *A* Miserantur ac m. *Mog.* || 1159 edi-
 tus *EA* edito *Scaligerana* || 1163 deleui *conl.* u. 1056 ||
 1169 Fractura ψ || 1170 egetus *E* coetus *A* || et *Eψ* at *A* ||
 1173 abduxit ω obduxit *Muretus Scaliger* || 1176 secet *A*
 repetat *E* ||

e' An omnia an me sola? mors uotum meum
 infantibus uiolenta uirginibus uenis,
 ubique properas saeua, me solam times
 uitasque gladios inter ac tela et faces.

[*quaesita tota nocte cupientem fugis.*]

1185

non hostis aut ruina non ignis meos
 absumpsit artus: quam prope a Priamo steti.

β NVNT. Repetite celeri maria captivae gradu.
 iam uela puppis laxat et classis mouet.

1181 solam? (*cum interrogandi nota*) E solam ψ sola A ||
 1183 Vbique E Vbicunque A || u. 1185 *deleui* || 1187 a
 priamo Eψ ac Priamo A || steti E R14 stetit A || 1188 N.
 (i. e. NVNT.) A om. E || MARCI · LVCII · ANNEI · SENE-
 CAE · | TROADES EXPLICIT || T · INCIPIVNT | PHOE-
 NISSAE E Explicit trag. VI que fertur hecuba. Incipit
 septima que medea dicitur. *codex lugdunensis n. 370.* Marci
 Lucij Anee (e *corr. in i*) Seneca Troas tragedia sexta feli-
 citer | explicit die Sabati XXIII^{to} Iunij MCCCCLXXXJ^o
 post depo|pulationem ciuitatis V'one anno primo. R ||

L. ANNAEI SENECAE

M E D E A

PERSONAE

- I MEDEA
- II IASON
CREO
- III NVTRIX
NVNTIVS

CHORVS CORINTHIORVM

SCAENA CORINTHI

MEDEA.

- a Di coniugales tuque genialis tori
 Lucina custos quaeque domitutam freta
 Tiphyn nouam frenare docuisti ratem,
 et tu profundi saeue dominator maris
 clarumque Titan diuidens orbi diem 5
 tacitisque praebens conscium sacris iubar
 Hecate triformis,
- a' Quosque iurauit mihi
 deos Iason quosque Medae magis
 fas est precari noctis aeternae chaos
 auersa superis regna manesque inpios 10
 dominumque regni tristis et dominam fide
 meliore raptam uoce non fausta precor.
- a" Nunc nunc adeste. sceleris ultrices deae
 crinem solutis squalidae serpentibus
 atram cruentis manibus amplexae facem 15
 adeste thalamis horridae quondam meis
 quales stetit. coniugi letum nouae
 letumque socero et regiae stirpi date.
- b Mihi peius aliquid quod precer sponso malum:

INCIPIT · MEDEA *E* Marci Lucij Anei Senece Medea
 Tragedia Septima feliciter Incipit *R*

---

2 domitorem freti *A* domitutam freta *E* || 10 aduersa *A*
 auersa *E* || 13 adeste adeste *A* nunc nunc adeste *E* ||
 19 aliquid *A* aliquid *E* *ψ* uoci malum subicit notam inter-
 rogationis *E* *t. Gron.* me peius *a. q. p. sp.* malum? *ci.*
Gron. ||

- uiuat, per urbes erret ignotas egens 20
 exul pauens inuisus incerti laris,
 me coniugem optet, limen alienum expetat
 iam notus hospes, quoque non aliud queam
 peius precari, liberos similes patri
 similesque matri. parta iam parta ultio est: 25
 peperit. querelas uerbaque incassum sero. —
 b' Non ibo in hostes? manibus excutiam faces
 caeloque lucem? spectat hoc nostri sator
 Sol generis et spectatur et curru insidens F. LI
 per solita puri spatia decurrit poli? 30
 non redit in ortus et remetitur diem?
 da da per auras curribus patriis uehi.
 committe habenas genitor et flagrantibus
 ignifera loris tribue moderari iuga.
 [gemino Corinthos litori opponens moras 35
 cremata flammis maria committet et duo.]
 a Hoc restat unum, pronubam thalamo feram
 ut ipsa pinum postque sacrificas preces
 caedam dicatis uictimas altaribus.
 per uiscera ipsa quaere supplicio uiam. 40
 si uiuis anime si quid antiqui tibi
 remanet uigoris, pelle femineos metus.
 [et inhospitalem Caucasum mente indue]
 a' Quodcumque uidit Pontus aut Phasis nefas,
 uidebit Isthmos. effera ignota horrida 45
 tremenda caelo pariter ac terris mala

20 errat *E* (e sups. 2 m.) erret *A* || 25 pariat *E* ||
 uitio *E* || 29 spectator *A* spectatur *ME*? ϵ || currus *E* || 30
 curui *ME* || 31 nunc *ME* num *A* non $\psi\epsilon$ || re//metitur
 (d eras.) *E* || 32 patris *A* patriis ci. *Lips.* ϵ || 35 36 uersus
 hoc loco ineptos uncis inclusi. nescio an ponendi sint post
 u. 147. cf. *Ouid. met. VII. 395*: flagrantemque domum
 regis mare uidet utrumque. || committat *A* ϵ committet ci.
Lips. || 37 prenubam *E* ψ pronubam *A* || 43 causasum *E*
 (c spscr. m. 3) uersum deleui. || 44 phasis aut pontus *A*
 pontus a. ph. *E* ||

mens intus agitat, uulnera et caedem et uagum
funus per artus. leuia memorauim nimis:
haec uirgo feci, grauior exurgat dolor.

- a'' Maiora iam me scelera post partus decent: 50
accingere ira teque in exitium para
furore toto. paria narrentur tua
repudia thalamis. quo uirum linquis modo?
hoc quo secuta es. rumpe iam segnes moras:
quae scelere parta est, scelere linquenda est domus. 55

CHORVS.

- a Ad regum thalamos numine prospero
qui caelum superi quique regunt fretum
adsint cum populis rite fauentibus.
- b Primum sceptriferis colla tonantibus
taurus celsa ferat tergore candido, 60
Lucinam niuei femina corporis
intemptata iugo placet et aspera.
- b' Martis sanguineas quae cohibet manus,
quae dat belligeris foedera gentibus
et cornu retinet diuite copiam, 65
donetur tenera mitior hostia.
- b Et tu qui facibus legitimis ades
noctem discutiens auspice dextera,
huc incede gradu marcidus ebrio
praecingens roseo tempora uinculo. 70

---

47 uagos α || 53 linques A linquis $\epsilon\psi$ || 55 pacta $ME\psi$
parta EA || scelere rumpetur fides ME sc. linquetur (lin-
quatur ψ) domus A sc. linquenda est domus E || 59 pri-
mus A primum E || 61 feminam E || 62 placet. et asperi ω
corr. *R.P. coll. Verg. Georg. III. 56*: aut iuga detractans
interdumque aspera cornu. ||

b' Et tu quae gemini praeuia temporis
tarde stella redis semper amantibus:
te matres auidae te cupiunt nurus
quamprimum radios spargere lucidos.

α Vincit uirgineus decor 75
longe cecropias nurus,
et quas Taygeti iugis
exercet iuuenum modo
muris quod caret oppidum
et quas aonius latex 80
Alpheosque sacer lauat.

α' Cedent aesonio duci
[si forma uelit adspici]
proles fulminis improbi
aptat qui iuga tigribus, 85
nec non qui tripodas mouet
frater uirginis asperae,
cedet Castore cum suo
Pollux caestibus aptior.

β Sic sic caelicolae precor 90
uincat femina coniuges,
uir longe superet uiros.

b^o . . . . .
. . . . .
haec cum femineo constitit in choro: F. LI1
unius facies praenitet omnibus.

b Sic cum sole perit sidereus decor 95
et densi latitant Pleiadum greges,

77 et quae A et quas e || 78 exercent A exercet e ||
82 post u. 83 legitur in A, hoc loco in E, deleui cum R.P. ||
90 cēlicolae E (litt. icol a m. 2 in ras.) || 92 longe ut
superat ME longe superet Ae || 93 lacunam statuit R.P. || 94
unius E (prius u in ras.) || 95 syderibus A sidereus E ||

cum Phoebe solidum lumine non suo
orbem circuitis cornibus alligat.

b'   Ostro sic niueus puniceo color
          perfusus rubuit, sic nitidum iubar
          pastor luce noua roscidus adspicit
          100
          [*ereptus thalamis Phasidos horridis*]

b''   Effrenae solitus pectora coniugis
          inuita trepidus prendere dextera
          felix aeoliam conripe uirginem
          nunc primum soceris sponse uolentibus.
          105

a   Concesso iuuenes ludite iurgio.
          hinc illinc iuuenes mittite carmina.
          rara est in dominos iusta licentia.

γ   Candida thyrsigeri proles generosa Lyaei,
          multifidam iam tempus erat succendere pinum,
          excute solemnem digitis marcentibus ignem.
          110

γ'   Festa dicax fundat conuitia fescenninus,
          soluat turba iocos. tacitis eat illa tenebris,
          si qua peregrino nubit fugitiua marito.
          115

MEDEA. NVTRIX.

a   Occidimus, aures pepulit hymenaeus meas.
          uix ipsa tantum uix adhuc credo malum.

---

97 solitum *A* solidum *E* || 99 phoeniceo *A* puniceo *E* ||
101 uersum intercidisse *ci.*, sequentem *del. coll. u. 16 R.P.* || 102
phasidos *A* phasidis *Eψ* || horridis *A* horridus *ψ* horridi *E* ||
105 aoniam prendito *A* aeoliam corripe *E* || 106 soceris
sponte *A* sponse *ψ* socero sponsae *E* || 109 dominos *corr.*
ex domonos E¹ || ista *ci. DHs.* || 114 locos *E* || 115 fugi-
tura *ψ* fugitiua *AE* ||

- hoc facere Iason potuit? erepto patre
patria atque regno sedibus solam exteris
deserere? durus merita contempsit mea 120
qui scelere flammās uiderat uinci et mare?
adeone credet omne consumptum nefas?
- a' Incerta uaecors mente uaesana feror
partes in omnes, unde me ulcisci queam?
utinam esset illi frater. est coniunx: in hanc 125
ferrum exigatur. — hoc meis satis est malis?
si quod pelasgae si quod urbis barbarae
nouere facinus quod tuae ignorant manus,
nunc est parandum. scelera te hortentur tua
et cuncta redeant: 130
- a' Inclitum regni decus
raptum et nefandae uirginis paruus comes
diuisus ense funus ingestum patri
sparsunīque ponto corpus et Peliae senis
decocta aeno membra. funestum inpie
quam saepe fudi sanguinem. et nullum scelus 135
irata feci, saeuit infelix amor.
- a Quid tamen Iason potuit alieni arbitri
iurisque factus? — debuit ferro obuīum
offerre pectus. — melius ah melius dolor
furiose loquere. si potest uiuat meus 140
ut fuit Iason, si minus, uiuat tamen
memorque nostri muneri parcat meo
- a^o Culpa est Creontis tota qui sceptro inpotens
coniugia soluit quique genetricem abstrahit
gnatis et arto pignore adstrictam fidem 145

---

118 haec *A* hoc *E* || 122 credit *A* credet *E* || 123 non
sana *A* uesana *E* || 126 haec *α* hoc *ψε* || 129 patrandum
ci. Bo. || 132 incestum *A* infestum *ψ* ingestum *E* || 135
uidi *E* fudi *A* || at *α* || 136 post feci duo hemistichia de-
esse putat *DHs.* || 139 afferre *E* offerre *A* || ac *E* ah *A* ||
142 m. nostri. muneri parcam meo *ci. Gron. lacunam sta-*
tuit R.P. ||

dirimit. petatur solus hic, poenas luat
 quas debet. alto cinere cumulabo domum.
 uidebit atrum uerticem flammis agi
 Malea longas nauibus flectens moras.

b NVTR. Sile obsecro questusque secreto abditos 150
 manda dolori. grauia quisquis uulnera
 patiente et aequo mutus animo pertulit,
 referre potuit. ira quae tegitur nocet,
 professa perdunt odia uindictae locum.

b' MED. Leuis est dolor qui capere consilium potest 155
 et clepere sese, magna non latitant mala.
 libet ire contra.

NVTR. siste furialem impetum F. LIII
 alumna: uix te tacita defendit quies.

MED. fortuna fortes metuit, ignauos premit.

c α NVTR. Tunc est probanda si locum uirtus habet. 160

α' MED. numquam potest non esse uirtuti locus.

β NVTR. spes nulla rebus monstrat afflictis uiam.

β' MED. qui nil potest sperare, desperet nihil.

γ NVTR. abiere Colchi, coniugis nulla est fides
 nihilque superest opibus e tantis tibi. 165

γ' MED. Medea superest, hic mare et terras uides
 ferrumque et ignes et deos et fulmina.

c' α NVTR. Rex est timendus.

MED. rex meus fuerat pater.

α' NVTR. non metuis arma?

MED. sint licet terra edita.

β NVTR. moriere.

MED. cupio.

NVTR. profuge.

MED. paenituit fugae. 170

---

149 nectens ci. NHs. || 152 motus A mutus E || 154
 produnt ψ perdunt EA || 156 om. ψ (G R 14 Pall. uett.) ||
 158 ante h. u. in E MED. scriptum erat sed a m. 1. del. ||
 160 nunc ψ tunc αε || 162 rebus monstrat Eψ monstrat
 rebus A || 170 fugae medea E ||

β' Medea fugiam?

NVTR. mater es.

MED. cui sim uides.

β'' NVTR. profugere dubitas?

MED. fugiam, at ulciscar prius.

γ NVTR. uirndex sequetur.

MED. forsan inueniam moram.

NVTR. conpesce uerba, parce iam demens minis
animosque minue: tempori aptari decet.

175

d MED. Fortuna opes auferre non animum potest.
sed cuius ictu regius cardo strepit?
ipse est pelasgo tumidus imperio Creο.

CREO IDEM.

a CR. Medea Colchi noxium Aeetae genus
nondum meis exportat e regnis pedem?
molitur aliquid: nota fraus nota est manus.

180

a' Cui parcat illa quemue securum sinet?
abolere propere pessimam ferro luem
equidem parabam, precibus euicit gener.

a'' Concessa uita est, liberet fines metu
abeatque tuta. fert gradum contra ferox
minaxque nostros propius adfatus petit.

185

b⁰ Arcete famuli tactu et accessu procul.
iubete sileat. regium imperium pati
aliquando discat. uade ueloci uia
monstrumque saeuum horribile iamdudum auehe.

190

a MED. Quod crimen aut quae culpa multatur fuga?
CR. quae causa pellat innocens mulier rogat.

---

171 MED. fiam *E* Medea fugiam *A* || NV. teipsam
uide. ME. fugiam? *ME* || 172 fugiam sed *E* f. et *ψ* f. at *α* ||
173 moras *A* morā *E* || CREO · IDEAI · *E* CREON · ME-
DEA · *A* CREO · IDEM *scripsi*. || 179 oete (*uel* oethe) *ψ*
aetae *E*² in *ras*. Aeetae *α* || 180 e *om.* *E* || 181 minus *E* ||
187 effatus *α* || 190 ualde *E* || fuga ci. *Bo.* ||

- MED. si iudicas cognosce, si regnas iube.
- a' CR. Aequum atque iniquum regis imperium feras.
 MED. iniqua numquam regna perpetuo manent. 195
 CR. i querere Colchis.
 MED. redeo. qui aduexit ferat.
- a CR. Vox constituto sera decreto uenit.
 MED. qui statuit aliquid parte inaudita altera:
 aequum licet statuerit, haud aequus fuit.
- a' CR. Auditus a te Pelia supplicium tulit? 200
 . . . . .
 sed fare, causae detur egregiae locus.
- a MED. Difficile quam sit animum ab ira flectere
 iam concitatum quamque regale hoc putet,
 sceptris superbas quisquis admouit manus, 205
 qua coepit ire, regia didici mea.
- a' Quamuis enim sim clade miseranda obruta
 expulsa supplex sola deserta undique
 afflicta: quondam nobili fulsi patre
 auoque clarum Sole deduxi genus. 210
- b Quodcumque placidis flexibus Phasis rigat
 pontusque quicquid scythicus a tergo uidet
 palustribus qua maria dulcescunt aquis,
 armata peltis quicquid exterret cohors
 inclusa ripis uidua thermodontiis: 215
- b' Hoc omne noster genitor imperio regit.
 generosa felix decore regali potens
 fulsi. petebant tunc meos thalamos proci
 qui nunc petuntur. rabida fortuna ac leuis
 praecepsque regno eripuit exilio dedit. 220
- c Confide regnis, cum leuis magnas opes
 huc ferat et illuc casus. hoc reges habent

197 IQVAERERE *Rescr.* || auexit α || 198 nox *MEψ* ||
 post 200 uersum intercidisse suspicor. || 201 audiit et a te *ci.*
Gron. || pelias *Eψ* Pelia α || 204 caput *MEψ* putet *Aε* ||
 213 durescunt *E* dulcescunt *A* || 214 exercet *MEψ* exter-
 ret *Eα* || 218 uiri *A* proci *E* || 219 tunc *E* || rapida *A*
 rabida *E* RABIDA *Rescr.* || 220 et exilio *Eψ* ex. et α ||

magnificum et ingens nulla quod rapiat dies,
 prodesset miseris, supplices fido lare
 protegere. solum hoc colchico regno extuli 225
 decus illud ingens gloriae florem inclitum
 praesidia achiuae gentis et prolem deum
 seruasse memet.

c' Munus est Orpheus meum
 [*qui saxa cantu mulcet et silvas trahit*]
 geminumque munus Castor et Pollux meum est 230
 satique Borea quique trans Pontum quoque
 summotus Lynceus lumine inmisso uidet
 omnesque Minyae: nam ducem taceo ducum
 pro quo nihil debetur, hunc nulli inputo:
 uobis reuexi ceteros, unum mihi. 235

d Incesse nunc et cuncta flagitiaingere.
 fatebor: obici crimen hoc solum potest
 Argo reuersa. uirgini placeat pudor
 paterque placeat: tota cum ducibus ruet
 pelasga tellus, hic tuus primum gener 240
 tauri ferocis ore flammanti occidet.

e Fortuna causam quae uolet nostram premat,
 non paenitet seruasse tot regum decus.
 quodcumque culpa praemium ex omni tuli,
 hoc est penes te. si placet: damna ream, 245
 sed redde crimen. sum nocens fateor Creon.

e' Talem sciebas esse, cum genua attigi
 fidemque supplex praesidis dextra peti.

---

223 rapiet α || 226 graeciae $A\epsilon$ gloriae ψ *E t. Gr.* ||
 229 *deleui* || 230 geminique *ci. NHs.* || *uerba* meum est *mihi*
suspecta. || 233 ducum taceo ducem A ducem /// taceo
 ducum E (*in ras. d erat*) || 234 nullum puto E nulli im-
 puto A || 236 flamina ME flamma ψ flagitia AE || 240
 primus A primum E || 241 FEROCISORE · FRAGLANTE
Rescr. f. o. flagranti A f. o. flammanti E || 242 qua A
 quae $E\psi$ || 244 tulit E tuli A || 248 petijque supplex α
 fidemque suppl. $\psi\epsilon ME$ || dextrae fidem α dextre pecij ψME
 dextrapeti E ||

- te iam miseriis angulum ac sedem rogo
latebrasque uiles. urbe si pelli placet 250
detur remotus aliquis in regnis locus.
- d' CR. Non esse me qui sceptrā uiolentus geram
nec qui superbo miseras calcem pede,
testatus equidem uideor haut clare parum
generum exulem legendo et afflictum et graui 255
terrore pauidum quippe *quem* poenae expetit
letoque Acastus regna thessalica optinens.
- f Senio trementem debili atque aeuo grauem
patrem peremptum queritur et caesi senis
discissa membra, cum dolo captae tuo 260
piaae sorores inpiū auderent nefas.
- f' Potest Iason, si tuam causam amoues,
suam tueri: nullus innocuum cruor
contaminauit, afuit ferro manus
proculque uestro purus a coetu stetit. 265
- d Tu tu malorum machinatrix facinorum,
cui feminea nequitia ad audenda omnia
robur uirile est, nulla famae memoria,
egredere purga regna letales simul
tecum aufer herbas. libera ciues metu. 270
alia sedens tellure sollicita deos.
- e MED. Profugere cogis? redde fugienti ratem
uel redde comitem. fugere cur solam iubes?
non sola ueni. bella si metuis pati:
utrumque regno pelle. cur sontes duos 275
distinguis? illi Pelia non nobis iacet.

---

249 terra hac *A* terram *E* terrae *ci. Gron.* te iam
ci. Henneberger. || et *A* ac *E* || 252 uiolenter *A* uiolen-
tus *E* || 255 afflictā (*corr. ex afflicet*) *E*¹ || 256 quippe te
p. *A* quē p. *E* quippe quem *ci. Gron.* || 260 discisca *E* ||
coepte *E* || 265 prorsusque *α* || 266 sed tu malorum *A*
TVTVMAL.. *Rescr.* tu tu malorum *E* || 267 feminea cui
ci. Bo. feminae *ci. R.P.* || audendum *A* audenda *E* || 268
uirile robur *A* ROBUR VIRILE EST *Rescr.* robur uirile
est *E* || memoria est *α* uerba nulla famae memoria uix
sana puto. || 276 pelias *E* Pelia *A* ||

- e' Fugam rapinasque adice desertum patrem
lacerumque fratrem, quicquid etiam nunc nouas
docet maritus coniuges: non est meum.
totiens nocens sum facta, sed numquam mihi. 280
CR. iam exisse decuit. quid seris fando moras?
- h^o MED. Supplex recedens illud extremum precor,
ne culpa natos matris insontes trahat.
CR. uade: hos paterno ut genitor excipiam sinu. F. LV
- i MED. Per ego auspicatos regii thalami toros 285
per spes futuras perque regnorum status
fortuna uaria dubia quos agitat uice,
precor: breuem largire fugienti moram,
dum extrema natis mater infigo oscula
fortasse moriens. 290
- h CR. Fraudibus tempus petis.
MED. quae fraus timeri tempore exiguo potest?
CR. nullum ad nocendum tempus angustum est malis.
- h' MED. Paruumne miserae temporis lacrimis negas?
CR. etsi repugnat precibus infixus timor,
unus parando dabitur exilio dies. 295
- i' MED. nimis est, recidas aliquid ex isto licet
et ipsa propero.
CR. capite supplicium lues
clarum priusquam Phoebus attollat diem,
nisi cedis Isthmo. sacra me thalami uocant,
uocat precari festus Hymenaeo dies. 300

CHORVS.

A a Audax nimium qui freta primus
Rate tam fragili perfida rupit,

277 rapinas *A* rapinasque *ε* || 278 nouam *α* nouas *ψ*
nota *E* nouus *ci. Bo.* || 279 conuoces *E* coniuges *ψ* con-
iugem *α* || 293 parumne *Αε* paruumne *ci. Bo.* || 294 in-
felix *A* infixus *E* || 296 nimis est et ex hoc aliquid abscondas
licet *A* n. e. recidas aliquid existit licet *E* || 297 Cr. et
ipsa propera cap. s. l. *A* et ipsa propero | Cr. cap. s. l. *ε* ||
298 clarus *A* clarum *E* || 300 *om. E* ||

- terrasque suas post terga uidens
 animam leuibus credidit auris
 dubioque secans aequora cursu 305
 potuit tenui fidere ligno.
 [*inter uitae mortisque uias*
nimum gracili limite ducto.] 308
- b Candida nostri saecula patres 329
 uidere procul fraude remota.
 sua quisque piger litora tangens
 patrioque senex factus in aruo
 paruo diues, nisi quas tulerat
 natale solum, non norat opes. 334
- c Nondum quisquam sidera norat 309
 stellisque quibus pingitur aether 310
 non erat usus, nondum pluuias
 hyadas poterat uitare ratis.
- c' Non oleniae lumina caprae
 nec quae sequitur flectitque senex
 attica tardus plaustra Bootes, 315
 nondum boreas, nondum zephyrus
 nomen habebant.
- a' Ausus Tiphys
 pandere uasto carbasa ponto
 legesque nouas scribere uentis: 320
 nunc lina sinu tendere toto,
 nunc prolato
 pede transuersos captare notos,

---

301 *Diomedes art. gramm. l. III p. 511 K. (cf. p. 517)*
 'anapaesticum choricum habemus in Seneca, audax nimium
 qui freta primus.' || 307 308 *deleui. post u. 308 uersus 329—*
334 reuocauit; inter ui. 317 et 318 inserendos putauerat R.P. ||
 311 *pliaſas A pluuias E* || 312 *poterant A poterat E* ||
rates A ratis E || 313 *sidera A lumina E* || 314 *non A*
nec E || *defletque EMEψ flectitque A cf. de hac scriptura*
Hennebergerum l. c. p. 7—10. || 315 *arctica A attica E* ||
 322 *prolato α prolato εψ* ||

	solitam cantu retinere ratem	360
	paene coegit Sirena sequi	361
	thracius Orpheus.	359
C e	Quod fuit huius pretium cursus?	362
	aurea pellis	
	maiusque mari Medea malum,	
	merces prima digna carina.	365
e'	Nunc iam cessit pontus et omnes	
	patitur leges.	
	non palladia compacta manu	
	regum referens inclita remos	
	quaeritur Argō.	370
f	Quaelibet altum cumba pererrat.	
	terminus omnis motus et urbes	
	muros terra posuere noua.	373
	peruius orbis	375
	nil qua fuerat sede reliquit.	374
	[<i>Indus gelidum potat Araxen,</i>	376
	<i>Albin Persae Rhenumque bibunt.</i>]	
f'	Venient annis saecula seris	
	quibus Oceanus uincula rerum	
	laxet et ingens pateat tellus	380
	Tethisque nouos detegat orbes	
	nec sit terris ultima Thule.	

NVTRIX. MEDEA.

a	Alumna celerem quo rapis tectis pedem?	
	resiste et iras conprime ac retine impetum.	
b	Incerta qualis entheos gressus tulit	385
	cum iam recepto maenas insanit deo	

359 *transp. R.P.* || 360 rates *A* ratem *E* || 362 hui *E*
huius *A* || 369 remis *A* remos *ε* || 372 metus *E* notus *α*
motus *ψ* || 373 nouos *A* noua *E* nouas *E t. Gron.* || 374 *posui*
post 375. || 376 377 *ieicit R.P.* || 381 *tiphysque A thetisue E* ||
385 *pentheos E entheos A* || cursus *A* gressus *E* ||

- Pindi niualis uertice aut Nysae iugis
 furoris ore signa lymphati gerens: 389
- b' Talis recursat huc et huc motu effero: 388
 flammata facies spiritum ex alto citat 390
 proclamat oculos uberi fletu rigat
 renidet. omnis specimen adfectus capit.
- b Haeret minatur aestuat queritur gemit
 . . . . .
 quo pondus animi uergat ubi ponat minas.
 ubi se iste fluctus franget? exundat furor. 395
- b' Non facile secum uersat aut medium scelus:
 se uincet, irae nouimus ueteris notas.
 magnum aliquit instat efferum inmane inpium:
 uultum furoris cerno. di fallant metum.
- c MED. Si quaeris odio misera quem statuas modum, 400
 imitare amorem. regias egone ut faces
 inulta patiar? segnis hic ibit dies
 tanto petitus ambitu tanto datus?
- d Dum terra caelum media libratum feret
 nitidusque certas mundus euoluet uices 405
 numerusque harenis derit et solem dies
 noctem sequentur astra, dum siccas polus
 uersabit arctos flumina in pontum cadent:
- d' Numquam meus cessabit in poenas furor
 crescetque semper. quae ferarum inmanitas 410
 quae Scylla quae Charybdis ausonium mare
 siculumque sorbens quaeue anhelantem premens
 titana tantis Aetna feruebit minis?

387 iugalis *A* niualis *εR* || *uu.* 388 389 *commutandos*
putauit. || 391 o superi oculos *A* oculos uberi *EME* || 392
 omne *ci.* *NHs.* || *ante u.* 394 *uersum perüsse, id quod censuit*
R.P., docet scriptura codicis E u. seq. || 394 quo pondus istud
 uerget ubi ponet *A* quopondus animi uergat ubi ponat *E* ||
 396 aut induit scelus *ME* || 397 se iungit *E* se uincet
A || 401 emitare *E* imitare *A* || 411 ionium *A* auso-
 nium *E* || 412 quaeque *A* quaeue *E* || 413 feruescit *ci.*
Lips. ||

- c' Non rapidus amnis non procellosum mare
 pontusue coro saeuus aut uis ignium 415
 adiuta flatu possit inhibere impetum
 irasque nostras: sternam et euertam omnia. Quat. VII
- d Timuit Creontem ac bella thessalici ducis? F. LVII
 amor timere neminem uerus potest.
 sed cesserit coactus et dederit manus: 420
 adire certe coniugem extremo adloqui
 sermone potuit, hoc quoque extimuit ferox.
- d' Laxare certe tempus inmitis fugae
 genero licebat: liberis unus dies
 datus est duobus. — non queror tempus breue: 425
 multum patebit. faciet hic faciet dies
 quod nullus umquam taceat. inuadam deos
 et cuncta quatiam.
- c'' NVTR. Recipe turbatum malis
 era pectus. animum mitiga.
 MED. sola est quies
 mecum ruina cuncta si uideo obruta. 430
 mecum omnia abeant. trahere cum pereas libet.
- a' NVTR. Quam multa sint timenda si perstas uide
 nemo potentes aggredi tutus potest.

IASON. IDEM.

- a O dura fata semper et sortem asperam
 cum saeuit et cum parcit ex aequo mala 435
 remedia quotiens inuenit nobis deus
 periculis peiora. si uellem fidem

---

415 pontusque *A* pontusue *E* || 420 conuictus *A* co-
 actus *E* || 421 et coniugem *A* coniugem et *E* et *om.* *Bo.* ||
 425 est *E om.* *A* || 426 hic dies faciet *E* (*transposuit 2*
uel 3 m.) hic faciet dies *A* || 428 reprime *conieci.* || 433
 potentem *E* potentes *A* || IASON · IDEM *E* (*cf. u. 571 sqq.*)
 IASON · MEDEA *A* || 435 exaequat *ci.* *Gron.* || malum *A*
 mala *E* || 436 toties *A* quotiens *E* || 437 uellem uicem *ci.*
Gron. ||

praestare meritis coniugis: leto fuit
caput obferendum; si mori nollem: fide
misero carendum. non timor uicit fidem 440
sed trepida pietas: quippe sequeretur nece
proles parentem.

a' O sancta si caelum incolis
Iustitia numen inuoco ac testor tuum,
gnati patrem uicere. quin ipsam quoque
etsi ferox est corde nec patiens iugi 445
consulere natis malle quam thalamis reor.
constituit animus precibus iratam aggredi.
atque ecce uiso memet exiluit furit:
fert odia prae se totus in uultu est dolor. 1

b⁰ MED. Fugimus Iason fugimus. hoc non est nouum 450
mutare sedes, causa fugiendi noua est:
pro te solebam fugere. discedo exeo
penatibus profugere quam cogis tuis.

a Ad quos remittis? Phasin et Colchos petam
patriumque regnum quaeque fraternus cruor 455
perfudit arua? quas peti terras iubes?
quae maria monstras? pontici fauces freti
per quas reuexi nobilem regum manum
adulterum secuta per Symplegadas?
paruamne Iolcon thessala an Tempe petam? 460
quascumque aperui tibi uias clausi mihi.

a' Quo me remittis? exul exiliū imperas
nec das. eatur. regius iussit gener:
nihil recuso. dira suppliciaingere:
merui. cruentis paelicem poenis premat 465
regalis ira uinculis oneret manus
clausamque saxo noctis aeternae obruat:

---

439 nolim *A* nollem *E* || 440 carendum est *A* est
om. E || uicit uirum *A* uicit (*t. Gr.*) fidem *E* || 441 necem *A*
neci *E* nece *Gron.* || 442 parentum *ω* parentem *Gron.* || 456
Quintilianus IX. 2. 8: 'ut Medea apud Senecam: quas peti
terras iubes?' || 458 nobiles *r.* manus *A* nobilem *r.* manum
E || 459 adulterum *E* || 460 colchon *ψ* colcon *ER* iolcon *α* ||
ante paepetam *E* an tempe petam *A* || 462 exuli *A* exul *E* ||

- minora meritis patiar. — ingratum caput. 468
 tibi patria cessit tibi pater frater pudor. 491
- c Reuoluat animus igneos tauri halitus 469
 . . . . .
 interque saeuos gentis indomitae metus 470
 [armifero in aruo flammeum Aeetae pecus]
 hostisque subiti tela: cum iussu meo
 terrigena miles mutua caede occidit.
- c' Adice expetita spolia phrixei arietis
 somnoque iussum lumina ignoto dare 475
 insomne monstrum, traditum fratrem neci
 et scelere in uno non semel factum scelus
 ius sasque natas fraude deceptas mea
 secare membra non reuicturi senis.
- d Aliena quaerens regna deserui mea. F. LVIII 480
 per spes tuorum liberum et certum larem,
 per uicta monstra, per manus pro te quibus
 numquam peperci perque praeteritos metus,
 per caelum et undas coniugi testes mei
 miserere. redde supplici felix uicem. 485
- d' Ex opibus illis quas procul raptas Scythae
 usque a perustis Indiae populis agunt
 quas quia referta uix domus gazas capit
 ornamus auro nemora, nil exul tuli
 nisi fratris artus, hos quoque impendi tibi, 490
 hac dote nupsi. redde fugienti sua. 492
- e IAS. Perimere cum te uellet infestus Creon
 lacrimis meis euictus exilium dedit.
 MED. poenam putabam, munus ut uideo est fuga. 495

491 *huc reuocandum censuit R.P.* || tibi frater *E* tibi om.
A || 470 referque *ci.* Henneberger, lacunam statuit *R.P.* || 471
 oethe uel oete ψ aetae *E* Aeetae α hunc u. ante 469 ponend-
 um esse censet Henneberger, ego delendum duxi. || 475 sum-
 moque *E* somnoque *A* || 478 ausasque *ci.* *NHs.* || 480 aliena
 sequens ψ alienaque sequens α aliena querens *E* || 487
 petunt *A* agunt *E* || 488 quasque referta ψ referta quas-
 que *A* quas quia referta *E* || 491 conlocavi ante u. 469. ||

- e' IAS. Dum licet abire profuge teque hinc eripe:
gravis ira regum est semper.
- MED. hoc suades mihi,
praestas Creusae: paelicem inuisam amoues.
- f IAS. Medea amores obicit?
- MED. et caedem et dolos.
- IAS. Obicere tandem quod potest crimen mihi? 500
- MED. quodcumque feci.
- IAS. restat hoc unum insuper,
tuis ut etiam sceleribus fiam nocens.
- f' MED. Tua illa tua sunt illa: cui prodest scelus,
is fecit. omnes coniugem infamem arguant:
solus tuere, solus insontem uoca. 505
- tibi innocens sit quisquis est pro te nocens.
- g IAS. Ingrata uita est cuius acceptae pudet.
- g' MED. Retinenda non est cuius acceptae pudet.
- h IAS. Quin potius ira concitum pectus doma. 510
- placare natis.
- MED. abdico eiuro abnuo.
meis Creusa liberis fratres dabit?
- h' IAS. Regina natis exulum afflictis potens.
- MED. non ueniat umquam tam malus miseris dies,
qui prole foeda misceat prolem inclitam.
[*Phoebi nepotes Sisyphei nepotibus.*] 515
- h IAS. Quid misera meque teque in exitium trahis?
abscede quaeso.
- MED. supplicem audiuit Creon.
- IAS. quid facere possim loquere.
- MED. pro me? uel scelus.
- h' IAS. Hinc rex et illinc.
- MED. est et his maior metus:
- Medea. nos conflige. certemus sine, 520

---

499 mores *E* amores *A* || obijcis *A* obicit $\psi\epsilon$ || 500
obijcere crimen quod potes tandem mihi *A* obicere tandem
quod potest crimen michi *E* || 512 IAS. *om.* *A* || 513 MED.
om. *A* || malus *A* malus *corr.* ex malis *E*¹ || 515 *deleui uersum*
uitio deformem. || 516 exilium *E\psi* exitium α || 520 confi-
gere ω conflige α (*i. e. confer, compara cf. Bad. ad h. l.*) ||

sit pretium Iason.

IAS. cedo defessus malis.

h Et ipsa casus saepe iam expertos time.

MED. fortuna semper omnis infra me stetit.

IAS. Acastus instat —

MED. propior est hostis Creο.

h' Vtrumque profuge. non ut in socerum manus 525
armes nec ut te caede cognata inquires

Medea cogit: innocens mecum fuge.

i IAS. Et quis resistet gemina si bella ingrauant
Creο atque Acastus arma si iungunt sua?

i' MED. His adice Colchos adice et Aeeten ducem 530
Scythas Pelasgis iunge: demersos dabo.

k IAS. Alta extimesco scepra.

MED. ne cupias uide.

k' IAS. Suspecta ne sint longa colloquia amputa.

l MED. Nunc summe toto Iuppiter caelo tona. 535
intende dextram. uindices flammās para
omnemque ruptis nubibus mundum quate.

l' Nec diligenti tela librentur manu F. LVIII
uel me uel istum: quisquis e nobis cadet
nocens peribit, non potest in nos tuum
errare fulmen. 540

m IAS. Sana meditari incipe
et placida fare. si quod ex soceri domo
potest fugam leuare: solamen pete.

MED. contemnere animus regias ut scis opes
potest soletque, liberos tantum fugae
habere comites liceat in quorum sinu 545
lacrimas profundam. te noui gnati manent.

m' IAS. Parere precibus cupere me fateor tuis,

---

523 intra *A* infra *ER* || 524 MED. *E om. A* || 525
MED. utr. *A* MED. *om. E* || nolo *A* non *E* || 528 in-
gruant *A* ingrauant *E* || 529 iungant *A* iungunt *scripsi.* ||
530 adijce Aeetem *A* adice et aetem *E* || 537 manum *E*
manu *A* || 538 in me *A* uel me *E* || 541 si quid *A* si
quod *Ev* ||

pietas uetat: namque istud ut possim pati
non ipse memet cogat et rex et socer.
haec causa uitae est hoc perusti pectoris
curis leuamen, spiritu citius queam
carere membris luce.

550

MED. sic gnatos amat?
bene est: tenetur, uulneri patuit locus. —

- o Suprema certe liceat abeuntem loqui
mandata, liceat ultimum amplexum dare:
gratum est et illud. uoce iam extrema peto
ne si qua noster dubius effudit dolor
maneant in animo uerba. melioris tibi
memoria nostri sedeat, haec irae data
oblitterentur.

555

560

IAS. omnia ex animo expuli
precorque et ipsa feruidam ut mentem regas
placideque tractes: miseras lenit quies.

- p MED. Discessit. itane est? uadis oblitus mei
et tot meorum facinorum? excidimus tibi?
numquam excidemus. hoc age omnis aduoca
uires et artes. fructus est scelerum tibi
nullum scelus putare. uix fraudi est locus:

565

- p' Timemur. hac aggredere qua nemo potest
quicquam timere. perge. nunc aude incipe
quicquid potest Medea quicquid non potest.
tu fida nutrix socia maeroris mei
uariique casus misera consilia adiuua.

570

- o' Est palla nobis munus aetherium domus
decusque regni pignus Aeetae datum
a Sole generis, est et auro textili

575

---

548 haud possum *A* ut possim *E* || 549 non si ipse *A*
non ipse *E* || 552 si hic natos *A* signatos *E* || 558 melior
tibi ψ sed melior tibi *A* melioris tibi *E* || 559 subeat *A*
sedeat *E* || 561 ipse *E* ψ ipsa *A* || 565 excides *E* excide-
mus *A* || 568 quam α (qua *ind. err.*) || 570 potes *A* potest *E* ||
Medea *om. E* || potes *A* potest *E* || 573 etheree ψ aetheriae α
aetherium *E* || 574 oete *uel* oethe ψ aete *E* Aeetae α ||
575 gemmis *A* generis *E* ||

monile fulgens quodque gemmarum nitor
 distinguit aurum quo solent cingi comae.
 haec nostra nati dona nubenti ferant
 sed ante diris inlita ac tincta artibus.
 uocetur Hecate. sacra letifica appara: 580
 statuuntur arae flamma iam tectis sonet.

CHORVS.

- a⁰   Nulla uis flammae tumidiue uenti
 tanta nec teli metuenda torti
 quanta cum coniunx uiduata taedis
    ardet et odit. 585
- a   Non ubi hibernos nebulosus imbres
 auster aduexit properatque torrens
 hister et iunctos uetat esse pontes
    ac uagus errat.
- a'   Non ubi inpellit Rhodanus profundum, 590
 aut ubi in riuos niuibis solutis
 sole iam forti medioque uere
    tabuit Haemus.
- a''   Caecus est ignis stimulatus ira
 nec regi curat patiturue frenos, 595
 haut timet mortem: cupit ire in ipsos
    obuius enses.
- a⁰   Parcite o diui. ueniam precamur 600
 uiuat ut tutus mare qui subegit.
 sed furit uinci dominus profundi
    regna secunda.

---

576 quique *ci. Gron.* || 580 luctifica *A* loetifica *E* ||
 581 struantur *A* statuuntur *E* || 582 tumidique *A* tumi-
 diue *E* || 584 taetlis *E* || 590 pellit *E* impellit *A* || 599 qui
E supra lin. ||

cui suo cantu uolucris relicto
 adfuit tota comitante silua,
 thracios sparsus iacuit per agros.
 at caput tristi fluitauit Hebro:
 contigit notam Styga Tartarumque
 non rediturus. 635

b   Strauit Alcides Aquilone natos,
 patre Neptuno genitum necauit
 sumere inuersas solitum figuras:
 ipse post terrae pelagique pacem,
 post feri Ditis patefacta regna,
 uiuus ardenti recubans in Oeta
 praeuit saeuis sua membra flammis
 tabe consumptus gemini cruoris
 munere nuptae. 645

b'   Strauit Ancaem uiolentus ictu
 saetiger. fratrem Melagre matris
 inpius mactas: morerisque dextra
 matris iratae. meruere cuncti
 morte quod crimen tener expiauit
 Herculi magno puer inreperitus? 650
 raptus heu tutas puer inter undas.
 ite nunc fortes perarate pontum
 fonte timendo.

b   Idmonem quamuis bene fata nosset 655
 condidit *pestis* libycis harenis.
 omnibus uerax sibi falsus uni
 concidit Mopsus caruitque Thebis.

---

631 uolucres *E* uolucris *A* || 634 ad caput tractu
 (tractus ψ) fluuiialis hebri *A* ad caput tristis fluuitauit
 hebri *E* corr. *Gron.* || 639 innumeras ω inuersas *scripsi*
ex coniectura Burmanni. || 644 prioris *E* cruoris *A* || 646
 antheum ψ antaeum *E* Ancaem α || 647 fratres *A* fra-
 trem *E* || 652 est *A* heu *E* 'inreperitus, raptus — undas?'
sic distinxit Bad. || 654 sorte timenda *A* ponte timendo *E*
corr. Gron. || 656 serpens *A* sepi *E* corr. *R.P.* || 658 mor-
 sus *E* Mopsus *A* ||

ille si uere cecinit futura:
 exul errabit Thetidis maritus,
 fulmine et ponto moriens Oileus
 — . — — — patrioque pendet
 crimine poenas.

b'   Igne fallaci nociturus Argis
 Nauplius praeceps cadet in profundum.
 coniugis fatum redimens pheraei
 uxor impendens animam marito.
 ipse qui praedam spoliūque iussit
 aureum prima reuehi carina
 arsit accenso Pelias aeno.
 [ustus angustas uagus inter undas]
 iam satis diui mare uindicastis:
 parcite iusso.

NVTRIX.

a   Pauet animus horret magna perniciēs adest.
 inmane quantum augescit et semet dolor
 accendit ipse uimque praeteritam integrat.
 uidi furem saepe et aggressam deos
 caelum trahentem, maius his maius parat
 Medea monstrum.

a'   Namque ut attonito gradu
 euasit et penetrāle funestum attingit:
 totas opes effudit et quicquid diu

---

660 errauit Aε errabit ci. Grut. || 664 huc reuocauit R.P. || 661 ille E igne A || 662 cadit Aε cadet ci. Grut. || 663 patrio pendit crimine poenas A patrioque pend& crimine poenas E prius sapphici hemistichium intercidiſſe uidit R.P. || 666 impendit A impendens E corr. Gron. || 669 ustus ω arsit scripsi. hunc u. tollendum esse censet R.P. || 670 arsit ω ustus scripsi. uersum eieci. || 672 iusso Aε uino ME diuo ci. Lips. || NVTRIX · MEDEA Eψ NVTRIX A. || 674 augessit E || 677 caelo ci. NHs. ||

etiam ipsa timuit promit atque omnem explicat
turbam malorum: arcana secreta abdita.

- b Et triste laeua conprecans sacrum manu
pestes uocat quascumque feruentis creat
harena Libyae quasque perpetua niue
Taurus coercescet frigore arctoo rigens
et omne monstrum 685

. . . . . tracta magicis cantibus
squamifera latebris turba desertis adest.

- b' Hic saeua serpens corpus inmensum trahit
trifidamque linguam exertat et quaerit quibus
mortifera ueniat, carmine audito stupet
tumidumque nodis corpus aggestis plicat
cogitque in orbes. 'parua sunt' inquit 'mala
et uile telum est ima quod tellus creat:
caelo petam uenena. iam iam tempus est
aliquid mouere fraude uulgari altius. 690 695

- c Huc ille uasti more torrentis iacens
descendat anguis cuius inmensos duae
maior minorque sentiunt nodos ferae
[*maior pelasgis apta sidoniis minor*]
pressasque tandem soluat ophiucus manus
uirusque fundat. adsit ad cantus meos
lacersse ausus gemina Python numina. 700

- c' Et hydra et omnis redeat herculea manu
succisa serpens caede se reparans sua.
tu quoque relictis peruigil Colchis ades
sopite primum cantibus serpens meis.
postquam euocauit omne serpentum genus:
congerit in unum frugis infaustae mala: 705

---

683 en scripserim || complicans A conprecans E || 684
feruenti EA feruentis R14 || 686 arcto oriens E || 687 lacu-
nam significauit auctore R.P. || 688 squamea A squamifera E ||
689 sera A saeua Eg || 690 querens A quaerit E || 695 iam
nunc tempus A iam tempus E iam iam t. E t. Gr. || 700
eieci. || 702 FANDAT Rescr. || 704 manus E manu A || 705 sede
E C. DE Rescr. caede A || 709 INFAVTAE Rescr. ||

- c Quaecumque generat inuius saxis Eryx, 710
 quae fert opertis hieme perpetua iugis
 sparsus cruore Caucasus promethei
 [*pharetraque pugnax Medus aut Parthi leues*]
 et quis sagittas diuites Arabes linunt
 aut quos sub axe frigido sucos legunt 715
 lucis Suebae nobiles hyrcaniis.
- c' Quodcumque tellus uere nidifico creat
 aut rigida cum iam bruma decussit decus
 nemorum et niuali cuncta constrinxit gelu,
 quodcumque gramen flore mortifero uiret 720
 dirusue tortis sucus in radicibus
 causas nocendi gignit: attrahat manu.
- c Haemonius illas contulit pestes Athos
 has Pindus ingens illa Pangaei iugis
 teneram cruenta falce deposuit comam, 725
 haec passa ferrum est dum parat Phoebus diem F.LXII 731
 illius alta nocte succisus frutex, 732
 at huius ungue secta cantato seges. 733
- c' Has aluit altum gurgitem Tigris premens 726
 Danuuius illas has per arentes plagas
 tepidis Hydaspes gemmifer currens aquis
 . . . . .
 nomenque terris qui dedit Baetis suis
 hesperia pulsans maria languenti uado. 730
- c'' Mortifera carpit gramina ac serpentium 734
 saniem exprimit miscetque et obscenas aues
 maestique cor bubonis et raucae strigis
 execta uiuae uiscera. haec scelerum artifex

710 inniis *ci. Gron.* || 712 sparsas *E* sparsus *A* || 713
del. R.P. post 714 posuerat Gron. || Parthus leuis *A* parthi
 leues *E* || 714 qui *Eψ* queis *α* || 715 quo *E* quos *A* ||
 716 sueui *A* suebae *E* || herciniis *A* hyrcaneis *uel* herca-
 neis *ψ* hyrcaniis *E* || 717 quotcumque *E* || 718 discussit *EA*
corr. Gron. || 721 uirusque *E* dirusue *A* || 724 panchēi *E*
 pangaei *A* || 731—733 *huic loco restituit R.P.* || 728 GEMMI-
 FERICVRRENS *Rescr. uersum intercidisse uidit R.P.* || 734
 ac *om. E* ||

- discreta ponit: his rapax uis ignium
his gelida pigri frigoris glacies inest.
- d Addit uenenis uerba non illis minus 740
metuenda. sonuit ecce uaesano gradu
canitque. mundus uocibus primis tremit.

MEDEA.

- α Conprecor uulgu silentum uosque ferales deos
et chaos caecum atque opacam Ditis umbrosi domum,
Tartari ripis ligatos squalidae mortis specus. 745
supplicis animae remissis currite ad thalamos nouos.
- α' Rota resistat membra torquens, tangat Ixion humum.
Tantalus securus undas hauriat Pirenidas. 748
uos quoque urnis quas foratis inritus ludit labor 751
Danaides coite: uestras hic dies quaerit manus: 752
- α'' Grauior uni poena sedeat coniugis socero mei. 749
lubricus per saxa retro Sisyphum uoluat lapis. 750
nunc meis uocata sacris noctium sidus ueni 753
pessimos induta uultus fronte non una minax.
- a Tibi more gentis uinculo soluens comam 755
secreta nudo nemora lustraui pede
et euocaui nubibus siccis aquas
egique ad imum maria et Oceanus graues
interius undas aestibus uictis dedit. 759
- a' Die relicto Phoebus in medio stetit 771
hyadesque nostris cantibus motae labant 772
pariterque mundus lege confusa aetheris 760
et solem et astra uidit et uetitum mare
teligistis ursae. temporum flexi uices.

---

738 dis *E* || 740 istis α illis *Ep* || 743 uos precor *A*
comprecor *E* || 747 oxyon *E* || 751 752 transposuit *Bo.* ||
757 rupibus *ci. NHs. Bad. confert Luc. IV. 331*: siccis
uultus in nubibus haerent. || 751 uosque quas urnis *A*
uos quoque urnis quas *ε* || 749 grauior pena ψ grauiorque
poena α grauior uni poena *E* || 771 772 *huc reuocauit R.P.* ||

- a Aestiua tellus floruit cantu meo,
coacta messem uidit hibernam Ceres.
violenta Phasis uertit in fontem uada 765
et Hister in tot ora diuisus truces
compressit undas omnibus ripis piger.
- a' Sonuere fluctus tumuit insanum mare
tacente uento. nemoris antiqui domus
amisit umbras uocis imperio meae. 770
. . . . .
adesse sacris tempus est Phoebe tuis. 773
- b Tibi haec cruenta sarta texuntur manu
nouena quae serpens ligat: 775
tibi haec Typhoeus membra quae discors tulit
qui regna concussit Iouis.
- b' Vectoris istic perfidi sanguis inest
quem Nessus expirans dedit.
oetaeus isto cinere defecit rogos 780
qui uirus herculeum bibit.
- b Piae sororis inopiae matris facem
ultricis Althaeae uides.
reliquit istas inuio plumas specu
Harpyia dum Zetén fugit. 785
- b' His adice pinnas sauciae Stymphalidos
lernaeanae passae spicula.
sonuistis arae. tripodas agnosco meos
fauente conmotos dea.
- a Video Triuiiae currus agiles 790
non quos pleno lucida uultu
pernox agitat,

---

763 horruit *ci. Markland.* || 764 messem coacta *A*
coacta messem *E* || 769 antiqui domus *A* antiqui decus
domus *E* || 770 umbram *A* umbras *E* || 776 qui *A* quae *E*
dissors *ci. NHs.* || 778 sanies *ci. Scaliger.* At sanguis ultima
producta legitur *Tib. I, 6, 67. Ou. met. XII, 127. Pescen-*
nus Niger ap. Spartianum c. VIII || 785 h^a///pyia *E* || ze-
tum *A* zeten *E* || 788 a. e. (*á. é. t. Gr.*) *E* arae *A* ||

- sed quos facie lurida maesta,
cum thessalicis uexata minis
caelum freno propiore legit. 795
- b Sic face tristem pallida lucem
funde per auras.
horrore nouo terre populos F. LXIII
inque auxilium Dictynna tuum
pretiosa sonent aera Corinthi. 800
- c Tibi sanguineo caespite sacrum
solemne damus.
tibi de medio rapta sepulchro
fax nocturnos sustulit ignes,
tibi mota caput 805
flexa uoces ceruice dedi,
- c' Tibi funereo de more iacens
passos cingit uitta capillos,
tibi iactatur
tristis stygia ramus ab unda, 810
tibi nudato pectore maenas
sacro feriam bracchia cultro.
- d Manet noster sanguis ad aras.
adsuesce manus stringere ferrum
carosque pati posse cruores. 815
sacrum laticem percussa dedi.
- e Quodsi nimium saepe uocari
quereris: uotis ignosce precor,
causa uocandi
Persei tuos saepius arcus 820
una atque eadem semper Iason.
- e' Tu nunc uestes tinge Creusae,
quas cum primum sumpserit, imas
urat serpens flamma medullas.
ignis fuluo 825
latet obscurus clusus in auro,

793 metat *E* moesta *A* || 799 inque *E* || 808 uincit *A*
cingit *E* || 821 eadem est *A* est *om.* *ε* || 823 inmas *E* ||
826 clusus in auro latet obscurus (obscura *E*) ω *hemistichia*
transposui auctore R.P. ||

- f Quem mihi caeli qui furta luit
 uiscere feto,
 dedit et docuit . . — . . —
 condere uires arte Prometheus. 830
- f' Dedit et tenui sulfure tectos
 Mulciber ignes,
 et uiuacis fulgura flammae .
 de cognato Phaethonte tuli,
- e'' Habeo flammās 836
 usto tauri gutture raptas, 837
 habeo mediae dona Chimaerae 835
 quae permixto felle Medusae 838
 tacitum iussi seruare malum.
- b' Adde uenenis 840
 stimulos Hecate donisque meis
 semina flammae condita serua
 fallant uisus tactusque ferant
 meet in pectus uenasque calor,
- a' Stillent artus ossaque fument 845
 uincatque suas
 flagrante coma noua nupta faces.
 uota tenentur: ter latratus
 audax Hecate dedit et sacros
 edidit ignes face luctifera. 850

Peracta uis est omnis: huc gnatos uoca,
 pretiosa per quos dona nubenti feras.
 ite ite nati matris infaustae genus
 placate uobis munere et multa prece
 dominam ac nouercam. uadite et celeres domum 855
 referte gressus: ultimo amplexu ut fruam.

---

829 artem *A* arte *E* || 830 at tenuit *A* et tenui *ε* ||
 835 habeo mediae dona Chimaerae (clymerae *E*) | habeo
 flammās. usto Tauri | gutture raptas · quas permixto (per-
 misto *A*) ω ordinem restituit, quae (838) scripsit *R.P.* ||
 845 stillet *E* || 850 luctifera *E* || 855 et *A* ac *E* ||

CHORVS.

- a   Quonam cruenta Maenas
praeceps amore saeuo
rapitur? quod inpotenti
facinus parat furore? 860
- b   Vultus citatus ira
riget et caput feroci
quatiens superba motu
regi minatur ultro.
quis credat exulem? 865
- a   Flagrant genae rubentes, F. LXIII
pallor fugat ruborem:
nullum uagante forma
seruat diu colorem.
- c   Huc fert pedes et illuc, 870
ut tigris orba natis
cursu furente lustrat
gangeticum nemus.
- a'   Frenare nescit iras
Medea non amores, 875
nunc ira amorque causam
iunxere: quid sequetur?
- a'   Quando efferet pelasgis
nefanda Colchis aruis
gressum metuque soluet 880
regnum simulque reges?

861 c≡ecatus E citatus A || 865 exulantem α exu-
lem Eψ || 873 gantici cum E gangeticum A nemus. sic α
sic om. Eψ ||

- b' Nunc Phoebe mitte currus
 nullo morante loro.
 nox condat alma lucem,
 mergat diem timendum
 dux noctis Hesperus.

885

NVNTIVS. CHORVS. NVTRIX. MEDEA. IASON.

- a NVNT. Periere cuncta. concidit regni status.
 gnata atque genitor cinere permixto iacent.
 CHO. qua fraude capti?
 NVNT. qua solent reges capi:
 donis.
 CHO. in illis esse quis potuit dolus?
 NVNT. et ipse miror uixque iam facto malo
 potuisse fieri credo.
 CHO. quis cladis modus?
 a' NVNT. Auidus per omnem regiae partem furit
 ut iussus ignis: iam domus tota occidit,
 urbi timetur.
 CHO. unda flammis opprimat.
 NVNT. et hoc in ista clade mirandum accidit:
 alit unda flammis quoque prohibetur magis,
 magis ardet ignis, ipsa praesidia occupat.
 b NVTR. Effer citatum sede pelopea gradum
 Medea. praeceps quaslibet terras pete.
 b' MED. Egone ut recedam? si profugissem prius:
 ad hoc redirem. nuptias specto novas.
 c Quid anime cessas? sequere felicem impetum
 pars ultionis ista qua gaudes quota est?
 amas adhuc furiosa si satis est tibi

890

895

900

905

886 hesperus ω hesperugo ed. *Lugdunensis*? || NVNTIVS.
 CHORVS · MEDEA · IASON E NVNTIVS · CHORVS ·
 NVTRIX · MEDEA · IASON A || 890 CHO. donis in illis E
 Donis. CHO. in illis A || 894 inmissus ci. *Gron.* || 899
 NVTR. A om. E || pelopeia A pelopea E ||

caelebs Iason: quaere poenarum genus
 haut usitatum iamque sic temet para:

c' Fas omne cedat, abeat expulsus pudor.
 uindicta levis est quam ferunt purae manus:
 incumbe in iras teque languentem excita 910
 penitusque ueteres pectore ex imo impetus
 uiolentus hauri. quicquid admissum est adhuc,
 pietas uocetur.

d Hoc age et faxo sciant
 quam leuia fuerint quamque uulgaris notae
 quae conmodaui scelera. prolusit dolor 915
 per ista noster. quid manus poterant rudes
 audere magnum? quid puellaris furor?
 Medea nunc sum, creuit ingenium malis.

c Iuuat iuuat rapuisse fraternum caput,
 artus iuuat secuisse et arcano patrem 920
 spoliasse sacro, iuuat in exitum senis
 armasse natas. quaere materiam dolor:
 ad omne facinus non rudem dextram adferes.

c' Quo te igitur ira mittis, aut quae perfido
 intendis hosti tela? nescio quid ferox 925
 decreuit animus intus et nondum sibi
 audet fateri. stulta properaui nimis

d' Ex paelice utinam liberos hostis meus
 aliquos haberet. quicquid ex illo tuum est,
 Creusa peperit. placuit hoc poenae genus 930
 meritoque placuit: ultimum, agnosco, scelus
 anime parandum est. liberi quondam mei
 uos pro paternis sceleribus poenas date. —

906 c//elebs (a eras.) E || qu//ere (a eras.) E p//enarum
 (e eras.) E || 907 haustu citatum E haud usitatum A ||
 909 paruae A purae E || 912 adhuc est E est adhuc A ||
 914 not//e (a eras.?) E || 915 praelusit A prolusit e || 920
 ortus E || 921 exitum E || 927 lacunam statui cum R.P. ||
 929 aliquot α aliquos ψe || 930 pepirit E || 931 magno A
 agnosco E || 932 animo Ae anime ci. Gron. || parendum E
 parandum A patrandum ci. Gron. ||

- e Cor pepulit horror membra torpescunt gelu
pectusque tremuit. ira discessit loco 935
materque tota coniuge expulsa redit.
egone ut meorum liberum ac prolis meae
fundam cruorem? melius a demens furor.
incognitum istud facinus ac dirum nefas Quat. VIII F. LXV
a me quoque absit. quod scelus miseri luent? 940
- e' Scelus est Iason genitor, est maius scelus
Medea mater. — occidant. non sunt mei. —
pereant? mei sunt, crimine et culpa carent. —
sunt innocentes fateor: et frater fuit.
quid anime titubas? ora quid lacrimae rigant 945
uariamque nunc huc ira nunc illuc amor
diducit, anceps aestus incertam rapit?
- f Vt saeva rapidi bella cum uenti gerunt
utrimque fluctus maria discordes agunt
dubiumque feruet pelagus: haut aliter meum 950
cor fluctuatur. ira pietatem fugat
iramque pietas. cede pietati dolor.
- g Huc cara proles, unicum adflictae domus
solamen, huc uos fert et infusos mihi
coniungite artus. habeat incolumes pater, 955
dum et mater habeat. — urguet exilium ac fuga.
- f' Iam iam meo rapiuntur auulsi e sinu.
flentes gementes ocīus pereant patri,
periere matri. rursus increscit dolor
et feruet odium. repetit inuitam manum 960
antiqua Erinnyes. ira qua ducis sequor.
- g' Vtinam superbae turba Tantalidos meo
exisset utero bisque septenos parens

---

937 ac delendum censet Bo. || 938 ah demens A ah
om. E || 946 huc sup. lin. E || 947 deducit E diducit A ||
950 pelagus feruet A feruet pelagus E || 957 euulsi sinu A
(e sinu ψ) auulsi e sinu E || 958 gementes oculis ψ E
t. Gr. gem. sed oculis α osculis ME oculis un. ex Pall.
ocius ci. IGron. || 959 matris A matri E || 960 inuisam AE
corr. Gron. || 961 mentis ira A erinis ira E ||

- gnatos tulissem. sterilis in poenas fui.
 fratri patrique quod sat est, peperī duos. 965
- h Quonam ista tendit turba furiarum inpotens?
 quem quaerit aut quo flammeos ictus parat?
 aut cui cruentas agmen infernum faces
 intentat? ingens anguis excusso sonat
 tortus flagello. quem trabe infesta petit 970
 Megaera? cuius umbra dispersis uenit
 incerta membris? frater est. poenas petit.
- i Dabimus, sed omnes. fige luminibus faces.
 lania. perure. pectus en furiis patet. —
 discedere a me frater ultrices deas 975
 manesque ad inos ire securas iube:
 mihi me relinque et utere hac frater manu
 quae strinxit ensem. uictima manes tuos
 placamus ista.
- h' Quid repens adfert sonus?
 parantur arma meque in exitium petunt. 980
 excelsa nostrae tecta conscendam domus
 caede inchoata. perge tu mecum comes.
 tuum quoque ipsa corpus hinc mecum auerham.
 nunc hoc age anime. non in occulto tibi est
 perdenda uirtus, approba populo manum. 985
- k IAS. Quicumque regum cladibus fidus doles
 concurre, ut ipsam sceleris auctorem horridi
 capiamus, huc huc fortis armiferi cohors
 conferte tela. uertite ex imo domum.
- i' MED. Iam iam recepi sceptrā germanum patrem 990
 spoliūque Colchi pecudis auratae tenent.
 rediere regna. rapta uirginitas redit.
 o placida tandem numina. o festum diem.

---

967 squameos *ci. Bo.* || rictus *ci. Hs.* || 969 ign sanguis *E* ingens anguis *A* || 977 relinquere utere *E* || 979 placamus *Æ* placemus *Ortel.* || 983 ipse *A* ipsa *E* || auerham *A* auerham *E* || 985 perpenda *E* || 986 regum es *A* es *om. E* || dolens *A* doles *E* || 988 armigeri *A* armiferi *E* || 990 recipi *E* || 993 nomina *E* ||

- o nuptialem. uade: perfectum est scelus,
uindicta nondum. perage dum faciunt manus. 995
- h Quid nunc moraris anime? quid dubitas? potes.
iam cecidit ira. paenitet facti pudet.
quid misera feci? misera paeniteat licet,
feci. — uoluptas magna me inuitam subit
et ecce crescit. derat hoc unum mihi,
spectator iste. nihil adhuc facti reor,
quicquid sine isto fecimus sceleris, perit. 1000
- h' IAS. En ipsa tecti parte praecipiti inminet.
huc rapiat ignes aliquis, ut flammis cadat
suis perusta. 1005
- MED. congere extremum tuis
gnatis Iason funus ac tumulum strue:
coniunx socerque iusta iam functis habent
a me sepulti. gnatus hic fatum tulit,
hic te uidente dabitur exitio pari.
- k IAS. Per numen omne perque communes fugas 1010
torosque quos non nostra uiolauit fides,
iam parce nato. si quod est crimen, meum est:
me dedo morti, noxium macta caput.
- k' MED. Hac qua recusas qua doles, ferrum exigam.
i nunc superbe, uirginum thalamos pete. 1015
relinque matres.
- IAS. unus est poenae satis.
- MED. si posset una caede satiari haec manus:
nullam petisset.
- k' Vt duos perimam: tamen
nimium est dolori numerus angustus meo.
in matre si quod pignus etiamnunc latet,
scrutabor ense uiscera et ferro extraham. 1020

---

994 est scelus *A* scelus est *E* || 996 potens *E* potens α
potes ψ || 999 magna me et inuitam *E* et *om.* *A* magna et
inuitam *ci.* Henneberger. || 1001 ipse *A* iste *E* || factum *A*
facti *E* || 1013 dede *A* dedo *E* || 1017 satiari manus *A*
satiari a manus *E* corr. Gron. ||

k IAS. iam perage coeptum facinus — haut ultra
precor —

moramque saltem supplicis dona meis.

MED. perfruere lento scelere ne propera dolor.
meus dies est: tempore accepto ulimur.

1025

1 IAS. Infesta memet perime.

MED. misereri iubes.

bene est: peractum est. plura non habui dolor

quae tibi litarem. lumina huc tumida adleua

ingrate Iason. coniugem agnoscis tuam?

sic fugere soleo: patuit in caelum uia:

1030

1' Squamosa gemini colla serpentes iugo

submissa praebent. recipe iam gnatos parens.

ego inter auras aliti curru uehar.

IAS. per alta uade spatia sublimi aetheris.

testare nullos esse qua ueheris deos.

1035

1022 perge *E* || 1024 scelere *A* sceleri *E* || 1034 uadit *α*
uade *ψε* uades *ci. Bo.* || aetheris *MEA* aetheri *E* || MARCI ·
LVCII · ANNEI · SENECAE · MEDEA · EXPLICIT · IN-
CIPIT · PHAEDRA. *E* Explicit Medea tragedia septima
feliciter die scd'o Iulij MCCCLXXXj. dum do' Iohannes
aucuth hostilit' militaret ut alias scriptu3 est territoriu3
cremonese. ~ *R* ||

INCERTI

A G A M E M N O

PERSONAE

- I CLYTEMESTRA
- II THYESTIS VMBRA
  - AEGISTHVS
  - AGAMEMNO
  - STROPHIVS
- III CASSANDRA
- IIII NVTRIX
  - EVRYBATES
  - ELECTRA

ORESTES }
PYLADES } TACITI

CHORVS I MYCENAEARVM

CHORVS II ILIADVM

SCAENA MYCENIS

THYESTIS VMBRA.

Opaca linquens Ditis inferni loca
adsum profundo Tartari emissus specu
incertus utras oderim sedes magis:
fugio Thyestes inferos, superos fugo.
inhorret animus et pauor membra excutit: 5
uideo paternos immo fraternos lares.

Hoc est uetustum pelopiae limen domus.
hinc auspicari regium capiti decus
mos est Pelasgis, hoc sedent alti toro
quibus superba sceptrata gestantur manu. 10
locus hic habendae curiae, hic epolis locus.

Libet reuerti. nonne uel tristes lacus
incolere satius? nonne custodem Stygis
trigemina nigris colla iactantem iubis
ubi ille celeri corpus euinctus rota 15
in se refertur, ubi per aduersum inritus
redeunte totiens luditur saxo labor,

INCIPIT | AGAMEMNO · THYESTIS · VM|BRA E
Marci Lucij Anei Senece Agamenonia Tragedia octa|ua
feliciter Incipit. R

Vmbra Thiestis loquitur R Vmbra Thiestis G Thye-
stes A || 5 In horret E En horret A Heu h. R || 9 alte E ||
13 Ad colere Bo. || 14 Trigemina EA Terg. ψ || nigris A
nimis E || 15 rota EA rote ψ ||

Vbi tondet ales auida fecundum iecur
et inter undas feruida exustus siti
aquas fugaces ore decepto appetit
poenas daturus caelitus dapibus graues? F. CHI 20

Sed ille nostrae pars quota est culpa senex?
reputemus omnes quos ob infandas manus
quaesitor urna gnosiùs uersat reos:
uincam Thyestes sceleribus cunctos meis, 25
a fratre uincar. liberis plenus tribus
in me sepultis uiscera exedi mea.

Nec hactenus fortuna maculauit patrem,
sed maius aliud ausa conmisso scelus,
gnatae nefandos petere concubitus iubet. 30
non pauidus hausi dicta, sed cepi nefas.

Ergo ut per omnis liberos irem parens,
coacta fatis gnata fert uterum grauem
me patre dignum. uersa natura est retro.
auo parentem pro nefas patri uirum 35
gnatis nepotes miscui nocti diem.

Sed sera tandem respicit fessos malis
post fata demum sortis incertae fides:
rex ille regum ductor Agamemnon ducum
cuius secutae mille uexillum rates . 40
iliaca uelis maria texerunt suis,
post decima Phoebi lustra deuicto Ilio
adest daturus coniugi iugulum suae.

Iam iam natabit sanguine alterno domus.
enses securem tela diuisum graui 45
ictu bipennis regium uideo caput.
iam scelera prope sunt iam dolus caedes cruor.

Parantur epulae. causa natalis tui
Aegisthe uenit. quid pudor uultus grauat,
quid dextra dubio trepida consilio labat, 50

23 repetamus ψ || 35 Auo nepotem ψ A. parentem
EMERA || 38 incertae EM incestae A || 42 decima E
dena ψ bina α || 45 securem E secures A || 48 tuus NHs. ||

quid ipse temet consulis torques rogas
an deceat hoc te? respice ad matrem: decet.

Sed cur repente noctis aestiuæ uices
hiberna longa spatia producunt mora
aut quid cadentes detinet stellas polo? 55
Phoebum moramur. redde iam mundo diem.

CHORVS.

a O regnorum magnis fallax
fortuna bonis in praecipiti
dubioque locas nimis excelsos.
numquam placidam scepra quietem 60
certumue sui tenuere diem,
alia ex aliis cura fatigat
uexatque animos noua tempestas.

a' Non sic libycis syrtibus aequor
furit alternos uoluere fluctus, 65
non Euxini turgēt ab imis
conmota uadis
unda niuali uicina polo,
ubi caeruleis immunis aquis
lucida uersat plaustra Bootes. 70

b Vt praecipites regum casus
fortuna rotat.
metui cupiunt metuique timent.
non nox illis alma recessus
praebet tutos, non curarum 75
somnus domitor pectora soluit.

51 timet *E* || 52 ad *ε* *Ortel.* at *A* an *ψ* || 56 reddo
Gron. || 57 O *om.* *ψ* || 59 D. l. excelsos nimis *E* nimis ex-
celsos *LMueller.* D. nimis excelsa locas *A* excelsa nimis
Bo. || 62 ex aliis *ω* ex alia *Regiomontani liber* || 63 uexat
(*om.* que) *E* || 66 euxini) eu in *ras.* *E*³ ||

- b' Quas non arces scelus alternum
dedit in praeceps, in pia quas non
arma fatigant? iura pudorque
et coniugii sacrata fides 80
fugiant aulas. sequitur tristis
sanguinolenta Bellona manu,
- c Quaeque superbos urit Erinys
nimias semper comitata domos,
quas in planum quaelibet hora F. CIII 85
tulit ex alto.
licet arma uacent cessentque doli,
sidunt ipso pondere magna
ceditque oneri fortuna suo.
- d Vela secundis inflata notis 90
uentos nimium timere suos.
nubibus ipsis inserta caput
turris pluui uapulat austro
densasque nemus spargens umbras
annosa uidet robora frangi. 95
- c Feriunt celsos fulmina colles,
corpora morbis maiora patent
et cum in pastus armenta uagos
uilia currant, 100
placet in uulnus maxima ceruix.
quicquid in altum
fortuna tulit, ruitura leuat.
- d' Modicis rebus longius aeuum est.
felix mediae quisquis turbae
sorte quietus 105

---

80 fides) e *in ras.* E² || 81 Faciunt E || 84 Nimias EME
Tumidas A || 85 quaelibet EA qual. *ψRg* || 88 onere R^ψ ||
97 patent) e *in ras.* E² || 99 currant ERg^ψ currunt A || 104
quisquis mediae E || 105 Sorte EMERmg. IPal. Parte A ||

aura stringit litora tuta
timidusque mari credere cumbam
remo terras propiore legit.

CLYTEMESTRA. NVTRIX.

Quid segnis anime tuta consilia expetis?
quid fluctuaris? clausa iam melior uia est. 110
licuit pudicos coniugis quondam toros
et sceptrata casta uidua tutari fide.
periere mores ius decus pietas fides
et qui redire, cum perit, nescit pudor.
da frena et omnem prona nequitiam incita: 115
per scelera semper sceleribus tutum est iter.

Tecum ipsa nunc euolue femineos dolos,
quod ulla coniunx perfida atque inpos sui
amore caeco, quod nouercales manus
ausae, quod ardens in pia uirgo face 120
phasiaca fugiens regna thessalica trabe:
ferrum uenena. uel mycenaeas domos
coniuncta socio profuge furtiua rate.
quid timida loqueris furta et exilium et fugas?
soror ista fecit. te decet maius nefas. 125

NVTR. Regina Danaum et inclitum Ledaee genus
quid tacita uersas quidue consilii inpotens
tumido feroces impetus animo geris?
licet ipsa sileas, totus in uultu est dolor.
proin quicquid est, da tempus ac spatium tibi. 130
quod ratio non quit, saepe sanauit mora.

Clytemestra ubique *ERG* || 109 anime) e in ras. *E*² ||
112 uidua e *Regiomontani liber* iuncta *A* || 121 th. graue
E || 122 micaeneas domos *E* miceneam domum *G* Mycenaea
domo *A* uersus om. *g* || 125 Soror *E* *Ge. Fabricius* Sors *A* ||
126 et om. e || 127 consilia *E* || 130 Proinde quicquid *ω*
Proin quid *α* Proin quicquid *Lipsius* || 131 non quit *E*
nequit *ψ* nequit *α* ||

CLYT. Maiora cruciant quam ut moras possim pati.
 flammae medullas et cor exurunt meum,
 mixtus dolori subdidit stimulos timor,
 inuidia pulsat pectus. hinc animum iugo 135
 premit cupido turpis et uinci uetat
 et inter istas mentis obsessae faces
 fessus quidem et deuictus et pessumdatum
 pudor rebellat.

Fluctibus uariis agor,
 ut, cum hinc profundum uentus hinc aestus rapit, 140
 incerta dubitat unda cui cedat malo.
 proinde omisi regimen e manibus meis.
 quocumque me ira, quo dolor, quo spes feret,
 hoc ire pergam. fluctibus dedimus ratem.

Vbi animus errat, optimum est casum sequi. 145
 NVTR. caeca est temeritas quae petit casum ducem.

CLYT. Cui ultima est fortuna, quid dubiam timet?
 NVTR. tuta est latetque culpa, si pateris, tua.

CLYT. Perlucet omne regiae uitium domus.
 NVTR. piget prioris et nouum crimen struis? 150

CLYT. Res est profecto, stulta nequitiae modus. Quat. XIII
 NVTR. quod metuit, auget qui scelus scelere obruit. F. CV

CLYT. Et ferrum et ignis saepe medicinae loco est.
 NVTR. extrema primo nemo temptauit loco.

CLYT. Rapienda rebus in malis praeceps uia est. 155
 NVTR. at te reflectat coniugi nomen sacrum.

CLYT. Decem per annos uidua respiciam uirum?
 NVTR. meminisse debes sobolis ex illo tuae.

---

132 ut om. E q. m. p. ut pati NHs. || 134 iixtus (sed
 i in u mutato m. sec.) E || 135 pectus) cecus E || 138 de-
 uinctus E deuictus ψ deiectus α || 139 uagor R || 144
 Hoc E Huc A || dedimus E dedam ψ dedi α || 147 quid ω
 quis Bo. || dubiam E Lips. Pal. dubium A || 152 metuit Eψ
 meruit α || obruit Eψ obstruit α || 155 Rapienda E aliquot
 Delriani Capienda α || 156 coniugii εA coniugis Bur-
 degal. ||

CLYT. Equidem et iugales filiae memini faces
et generum Achillem. praestitit matri fidem. 160

NVTR. Redemit illa classis inmotae moras
et maria pigro fixa languore inpulit.

CLYT. Piget doletque. Tyndaris caeli genus
lustrale classi doricae peperit caput.
reuoluit animus uirginis thalamos meae 165
quos ille dignos pelopia fecit domo,
cum stetit ad aras ore sacrifico pater.

Quam nuptiales. horruit Calchas suae
responsa uocis et recedentes focos.
o scelera semper sceleribus uincens domus. 170
cruore uentos emimus, bellum nece.
NVTR. sed uela pariter mille fecerunt rates.

CLYT. Non est soluta prospero classis deo:
eiecit Aulis inpias portu rates.
sic auspicatus bella non melius gerit. 175
[*amore captae captus inmotus prece*]
zminthea tenuit spolia phoebei senis
ardore sacrae uirginis iam tum furens.

Non illum Achilles flexit indomitus minis,
non ille solus fata qui mundi uidet 180
in nos fidelis augur in captas leuis,
non populus aeger et relucentes rogi.
inter ruentis Graeciae stragem ultimam
sine hoste uictus marcet ac Veneri uacat
reparatque amores 185

Neue desertus foret

---

159 Et quidem *ER* || 161 *Clytemestrae dant nonnulli Pall.* || 162 lango *E* langore *A* || 163 Piget doletque *E* Pudet pigetque *A* || 164 peperit *E g* peperit *A* || 167 sacrifico *EA* sacrilego ψ || 168 Quam *E* Quasi *A* || 172 NVTR. *A om. E \psi* || bella *E* uela *A* || 173 CLYT. *A om. E \psi* || 174 alio *E* Aulis *A* || 176 post u. 177 *R 10 deleui propter uu.* 178 190 192 || 177 senis *E R mg. m. pr. ducis A* || 178 Ardorem ψ || tantum ψ || ferens ψ || 179 indomitis α ||

a paelice umquam barbara caelebs torus,
 ablatam Achilli diligit Lyrnesida
 nec rapere puduit e sinu auulsam uiri.

En Paridis hostem. nunc nouum uulnus gerens
 amore phrygiae uatis incensus furit 190
 et post tropaea troica ac uersum Ilium
 captae maritus remeat et Priami gener.

Accingere anime: bella non leuia apparas.
 scelus occupandum est. pigra quem expectas diem?
 pelopia phrygiae sceptrum dum teneant nurus? 195
 an te morantur uirgines uiduae domi
 patrique Orestes similis? horum te mala
 uentura moueant turbo quis rerum imminet.

Quid misera cessas? en adest gnatis tuis
 furens nouerca. per tuum, si aliter nequit, 200
 latus exigatur ensis et perimat duos.
 misce cruorem, perde pereundo uirum.
 mors misera non est conmori cum quo uelis.

NVTR. Regina frena temet et siste impetum
 et quanta temptes, cogita. uictor uenit 205
 Asiae ferocis ultor Europae, trahit
 captiua Pergama et diu uictos Phrygas.
 hunc fraude nunc conaris et furto aggredi.

Quem non Achilles ense uiolauit fero,
 quamuis procacem toruus armasset manum, 210
 non melior Ajax morte decreta furens,
 non sola Danais Hector et bello mora,
 non tela Paridis certa, non Memnon niger
 non Xanthus armis corpora inmixta aggerans
 fluctusque Simois caede purpureos agens, 215

---

186 barbara celebs *E Regiomontani liber R mq. pr. m. b.*
 a c c. *NHs.* uel suus caelebs *A* || 187 Lyrnesida *E Briseida A*
 briseidam *ψ* || 188 auulsam *E uulsam A* || 189 Hem α
 En rapidis *E* || 200 aliter *E IPal.* aliud *A* aliquid *ψ* || 202
 perde perfunde *E* || 205 temptes *E tentas A* || 208 et furto
E NE Regiomontani liber. insana aggr. *A* || 214 inmixtis *A*
 inmixta *Eψ* || gerens ω aggerens *IGron.* aggerans
scripsi ||

non niuea proles Cynus aequorei dei,
 non bellicoso Thressa cum Rheseo phalanx,
 non picta pharetras et securigera manu
 peltata Amazon: hunc domi reducem paras
 mactare et aras caede maculare inopia? F. CVI
 220

Victrix inultum Graecia hoc facinus feret?
 equos et arma classibusque horrens fretum
 propone et alto sanguine exundans solum
 et tota captae fata dardaniae domus
 regesta Danaïs. conprime adfectus truces
 mentemque tibimet ipsa pacifica tuam. 225

AEGISTHVS. CLYTEMESTRA. NVTRIX.

Quod tempus animo semper ac mente horrui,
 adest profecto rebus extremum meis.
 quid terga uertis anime? quid primo impetu
 deponis arma? crede perniciem tibi
 et dira saeuos fata moliri deos. 230
 oppone cunctis uile supplicii caput
 ferrumque et ignes pectore aduerso excipe.
 Aegisthe non est poena sic nato mori.

Tu nos pericli socia tu Leda sata
 comitare tantum: sanguinem reddet tibi
 ignauus iste ductor ac fortis pater. 235
 sed quid tremantes circuit pallor genas,
 iacensque uultus languido optutu stupet?

CLYT. Amor iugalis uincit ac flectit retro.
 referamur illuc, unde non decuit prius
 abire. uel nunc casta repetatur fides. 240

---

221 Victrix E Vltrix A || 223 Propone e R Basil. mg.
 Praepone A || 226 ipsa) p in ras. E² || NVTRIX add. E
 om. A || 230 permitti tibi E || 234 CLY. A om. E || 235
 AEG. A om. E || 239 uultus e Lipsius uultu A || optutus E
 obtutus A obtutu Lipsius. || 241 Referemus E Referamur
 IGron. Remeemus A || 242 sed nunc EA uel nunc in optimo
 t. Gron. ||

nam sera numquam est ad bonos mores uia.
quem paenitet peccasse, paene est innocens.

AEG. Quo raperis amens? credis aut speras tibi 245
Agamemnonis fidele coniugium? ut nihil
subesset animo quod graues faceret metus,
tamen superba et inpotens flatu nimis
fortuna magno spiritus tumidos daret.

Grauis ille sociis stante adhuc Troia fuit. 250
quid rere ad animum suapte natura truce
Troiam addidisse? rex Mycenarum fuit,
ueniet tyrannus: prospera animos efferunt.
effusa circa paelicum quanto uenit
turba apparatus. sola sed turba eminent 255
tenetque regem famula ueridici dei.

Feresne thalami uicta consortem tui?
at illa nolet. ultimum est nuptae malum
palam maritam possidens paelex domum.
nec regna socium ferre nec taedae sciunt. 260

CLYT. Aegisthe quid me rursus in praeceps agis
iramque flammis iam residentem incitas?
permisit aliquid uictor in captam sibi:
nec coniugem hoc respicere nec dominam decet.

Lex alia solio est alia priuato in toro. 265
quid quod seueras ferre me leges uiro
non patitur animus turpis admissi memor.
det ille ueniam facile cui uenia est opus.

AEG. Ita est? pacisci mutuam ueniam licet?
ignota tibi sunt iura regnorum haut noua. 270
nobis maligni iudices aequi sibi

---

244 poenae α || 255 sola sed turba eminent *E* sola
sed longe em. *A* turba sed longe em. *ME* || 256 regnum *ME* ||
258 nollet *E* || 259 marita ex corr. pr. m. *E* mariti *A*
maritam *NHs.* || 261 CLY: *A* om. *E*¹ sed *Cl.* add. *E*³ ||
agis *E* rapis *A* || 262 incitas *E* *Voss.* ψ excitas α || 263
aliquis *E* aliquid *A* || captam *EA* captas *Mog.* || 264 Non
— non — ‘o. v. l.’ *Delr.* || 265 solio *EA* socio ψ || priuata *E*
priuato *A* || in toro *E* ψ in om. *A* || 270 aut *E* *R* *Ortel.*
haud *A* ||

id esse regni maximum pignus putant,
si quicquid aliis non licet, solis licet.

CLYT. Ignouit Helenae: iuncta Menelao redit
quae Europam et Asiam paribus adflixit malis. 275

AEG. sed nulla Atriden uenere furtiua abstulit
nec cepit animum coniugi obstrictum suae.
iam crimen ille quaerit et causas parat.
nihil esse crede turpe commissum tibi:
quid honesta prodest uita flagitio uacans 280
ubi dominus odit? fit nocens, non quaeritur.

Spartamne repetes spreta et Eurotan tuum
patriasque sedes profuga? non dant exitum
repudia regum. spe metus falsa leuas. F. CVII 285

CLYT. Delicta nouit nemo nisi fidus mea. 285
AEG. non intrat umquam regium limen fides.

CLYT. Opibus merebor, ut fidem pretio obligem.
AEG. pretio parata uincitur pretio fides.

NVT. Surgit residuus pristinae mentis pudor.
quid obstrepis, quid uoce blandiloqua mala 290
consilia dictas? scilicet nubet tibi
regum relicto rege generosa exuli?
AEG. et cur Atrida uideor inferior tibi
gnatus Thyestae?

NVT. si parum est, adde et nepos.
AEG. auctore Phoebo gignor. haud generis pudet. 295

NVT. Phoebum nefande stirpis auctorem uocas
quem nocte subita frena reuocantem sua
caelo expulistis? quid deos probro addimus?
subripere doctus fraude genialis toros

---

279 Nichil *E* Nil *A* || 280 uacans *E* carens *A* || 282
Spartam *E* Sparten *A* || ne *EA* num ψ || et euro tantum *E*
Eurotan tuum *Gron.* et a tanto uiro *A* || 284 metus *E*
metum *A* || 289 294 296 NVT. *E* CLYT. *A* || 291 nubet *EA*
nubam *Voss.* || 292 generoso *E* generosa *A* || 296 nefande *E*
nefandae α || 298 addimus *E* aduocas *A* || 299 Sub rupe
reductus *E* Surripere doctus *A* || genialis *E* geniales ψ
genitales α || tori *E* toros *A* ||

quem uenere tantum scimus illicita uirum, 300
 facesse propere ac dedecus nostrae domus.
 asporta ab oculis: haec uacat regi uiro.

AEG. Exilia mihi sunt haud noua. adsueui malis.
 si tu imperas regina, non tantum domo
 Argisue cedo, nil moror iussu tuo 305
 aperire ferro pectus aerumnis graue.

CLYT. Siquidem hoc cruenta Tyndaris fieri sinam.
 quae iuncta peccat, debet et culpae fidem.
 secede mecum potius, ut rerum statum
 dubium ac minacem iuncta consilia explicent. 310

CHORVS.

a Canite o pubes inclita Phoebum 311

. . . — . . . —

quaeque Erasini gelidos fontes 319

quaeque Eurotan 320

quaeque uirenti tacitum ripa

bibis Ismenon:

quam fatorum praescia Manto

sata Tiresia

latonigenas monuit sacris 325

celebrare deos. 326

a' Tibi festa caput turba coronat 312

. . . — . . . —

tibi uirgineas laurum quatiens

de more comas

innuba fundit . . . — . . . — 315

---

301 Facesse *E* Secede *A* || ac *E* om. *A* || nostrae *E*
 clarae *A* || 302 regia *Eψ* regi ac *A* regi et *R* regi uiro
 scripsi. || 307 sinam) am *syll. detera* *E* || 308 iuncta *Mog.*
 inuita *εA* || *Ordinem uu.* 312—316 ('Tibi festa — inachia)
 319—326 (Quaeque — deos) *conmutaui lacunis indicatis post*
uu. 311 312 315 316 || 319 quaeque Eurotae gelidos fontes
 (*deletis uocibus* quaeque Erasini) *coniecerat GR.* || 325 sa-
 cri *E* sacris *A* || 315 fudit *E* fundit *A* ||

- stirps inachia. 316
 . . . . .
 . . . . .
 arcus uictor pace relata 327
 Phoebe relaxa.
- b Vmeroque graues leuibus telis
 pone pharetras 330
 resonetque manu pulsa citata
 uocale chelys.
 nil acre uelim magnumque modis
 intonet altis,
 sed quale soles leuiore lyra 335
 flectere carmen
 simplex, lusus cum docta tuos
 Musa recenset.
- b' Licet et chorda grauiore sonos
 quale canebas, 340
 cum Titanas fulmine uictos
 uidere dei
 uel cum montes montibus altis
 superinpositi
 struxere gradus trucibus monstis, 345
 stetit inposita
 Pelion Ossa, pinifer ambos
 pressit Olympus. F. CVIII
- c Ades o magni [*soror et coniunx*] consors sceptri
 regia Iuno:
 tua te colimus turba Mycenae. 350
 tu sollicitum

---

316 stirpis inachiae *E* stirpis *g* stirps Inachia *A* ||
 317 318 ante 323 ponendos esse censuerat *GR.*, post u. 377
 transposui || 327 pace relata *om.* ψ || 337 lusus *EA* usus ψ
 uersus ψ || 339 sonos *E*¹ || 341 f. uictos uidere dei *EME*
 f misso fregere dei *A* || 349 soror et coniunx *deleui* ||

- supplexque tui numinis Argos
sola tueris,
tu bella manu pacemque regis, 355
.. — .. —
tu nunc laurus agamemnonias
accipe uictrix.
- c' Tibi multifora tibia buxo
solemne canit,
tibi fila mouent docta puellae 360
carmine molli,
tibi uotiuam matres graiae
lampada iactant,
ad tua coniunx candida tauri
delubra cadit 365
nescia aratri nullo collum
signata iugo.
- d Tuque o magni gnata tonantis
inclita Pallas
quae dardanias cuspide turres 370
saepe petisti,
te permixto matrona minor
maiorque choro
colit et reserat ueniente dea
templa sacerdos. 375
tibi nexilibus turba coronis
redimita uenit. 377
- d' Tu quoque nostros thebais hospes 317
comitare choros. 318

* * *

post 355 lacunam statui. || 356 laurus *E* lauros *A* claros ψ || agamemnonias ϵ Agamemnonios *A* || 365 cadet *E* cadit *A* || 370 cuspide turres | Sepe petisti *E* saepe petisti | Cuspide turres *A* || 317 thebana manus *A* thebais hospes *EME de Venere haec intellegenda cf. Pausanias VIII 16, 2* || *uu.* 378—381 *post u.* 398 *transposui* ||

- e Et te Triuiam nota memores 382
 uoce precamur.
 tu maternam sistere Delon
 Lucina iubes 385
 huc atque illuc prius errantem
 Cyclada uentis.
 nunc iam stabilis fixa terras
 radice tenet,
 respuit auras religatque rates 390
 adsueta sequi.
- e' Tu Tantalidos funera matris
 uictrix numeras.
 stat nunc Sipyli uertice summo
 flebile saxum 395
 et adhuc lacrimas marmora fundunt
 antiqua nouas.
 [maesta aeternum marmora manant] 398
 tibi grandaeui lassique senes 378
 conpote uoto
 reddunt grates libantque manu
 uina trementi. 381
- f Colit inpanse femina uirque
 numen geminum 399
 tuque ante omnis pater ac rector 400
 fulmine pollens
 cuius nutu simul extremi
 tremuere poli,

382 triuiam nota *E* Triuia grata *A* || 386 errante *E* ||
 394 sypili *EA* siphili ψ sisiphi ψ || 395 flebile saxum et
 adhuc lacrimas *om. g* || 396 Et adhuc lacrimas marmora
 fundunt | Antiqua nouas | Lacrimas maesta aeternum |
 Marmora manant *E* et eodem fere modo *R1011 G g VPall.*
 fundunt) sudant *Coloniensis.* manant) mittunt *IIPall. R11*
R10 suprascr. 'Possis suspicari adscriptum orae fuisse Ouidii
 uersum *M. VI 312*' *Gron. sustuli posteriora* || 379 *Priscianus*
inst. l. VI 68 'Seneca in *Phaedra*: Hippolyte me nunc
 compotem uoto facis. in *Agam.* [in eadem libri. corr.
Welcker.] Compote uoto.' || 401 teque ψ ||

generis nostri Iuppiter auctor 405
 cape dona libens
 abauusque tuam non degenerem
 respice prolem.

Sed ecce uasto concitus miles gradu
 manifesta properat signa laetitiae ferens 410
 namque hasta summo lauream ferro gerit
 fidusque regi semper Eurybates adest. F. CVIII

EVRYBATES. CLYTEMESTRA. CHORVS.

Delubra et aras caelitum et patrios lares
 post longa fessus spatia uix credens mihi
 supplex adoro. uota superis soluite : 415
 telluris altum remeat argolicae decus
 tandem ad penates uictor Agamemnon suos.

CLYT. Felix ad aures nuntius uenit meas.
 ubinam petitus per decem coniunx mihi
 annos moratur? pelagus an terras premit? 420
 EVR. incolumis auctus gloria laude inclitus
 reducem expetito litori inpressit pedem.

CLYT. Sacris colamus prosperum tandem diem
 et si propitios attamen lentos deos.
 tu pande uiuat coniugis frater mei 425
 et pande teneat quas soror sedes mea.
 EVR. meliora uotis posco et obtestor deos:
 nam certa fari sors maris dubii uetat.

Vt sparsa tumidum classis excepit mare,
 ratis uidere socia non potuit ratem. 430
 quin ipse Atrides aequore inmenso uagus
 grauiora pelago damna quam bello tulit
 remeatque uicto similis exiguas trahens
 lacerasque uictor classe de tanta rates.

406 caede *E* cape *A* || 410 ferens *E* gerens *A* ||
 CHORVS *add. E om. A* ||

CLYT. Effare, casus qui rates hausit meas, 435
aut quae maris fortuna dispulerit duces?

EVR. Acerba fatu poscis, infaustum iubes
miscere laeto nuntium. refugit loqui
mens aegra tantis atque inhorrescit malis.

CLYT. Exprobre. clades scire qui refugit suas, 440
grauat timorem. dubia plus torquent mala.

EVR. Vt Pergamum omne dorica cecidit face,
diuisa praeda est. maria properantes petunt.
iamque ense fessum miles exonerat latus.
neglecta summas scuta per puppes iacent, 445
ad militares remus aptatur manus
omnisque nimium longa properanti mora est.

Signum recursus regia ut fulsit rate
et clara lentum remigem monuit tuba,
aurata primas prora designat uias 450
aperitque cursus mille quos puppes secant.

Hinc aura primo lenis inpellit rates
adlapsa uelis. unda uix actu leui
tranquilla zephyri mollis adflatu tremit
splendetque classe pelagus et pariter latet. 455
iuuat uidere nuda Troiae litora,
iuuat relictis sola Sigei loca.

Properat iuuentus omnis adductos simul
lentare remos, adiuuat uentos manu
et ualida nisu brachia alterno mouet. 460
sulcata uibrant aequora et latera increpant
dirimuntque canae caerulum spumae mare.

Vt aura plenos fortior tendit sinus,

---

435 Effare casus quis rates hausit meas *E* Quis fare
nostras hauserit casus rates *A* || 436 dispulerit *ω* dispule-
rat *Bo.* || 437 iubens *Bo.* || 445 summa *E* || 449 remigem
E *Regiom.* *IPal. mg.* remigen *R* regimen *A* || mouit *E*
monuit *E t. Gron. Regiom. plerique Delriani* euomit *R Mog.*
emouit *Voss.* *ψ* emonuit *α* || 450 designat *EME* signauit *A* ||
453 actu leui *E* tactu leuis *A* || 454 Tranquillo *ψ* ||

posuere tonsas. credita est uento rates
 fususque transtris miles aut terras procul, 465
 quantum recedunt uela, fugientes notat
 aut bella narrat Hectoris fortis minas
 currusque et empto redditum corpus rogo
 sparsum cruore regis herceum Iouem.

Tum qui iacente reciprocus ludit salo 470
 tumidumque pando transilit dorso mare
 tyrrhenus omni piscis exultat freto
 agitatque gyros et comes lateri adnatat
 anteire naues laetus et rursus sequi.
 nunc prima tangens rostra lasciuit chorus, 475
 millesimam nunc ambit et lustrat ratem.

Iam litus omne tegitur et campi latent F. CX
 et dubia parent montis idaei iuga.
 et id quod unum peruicax acies uidet,
 iliacus atra fumus apparet nota. 480
 iam lassa Titan colla releuabat iugo,
 in astra iam lux prona, iam praeceps dies:

Exigua nubes sordido crescens globo
 nitidum cadentis inquinat Phoebi iubar.
 suspecta uariis occidens fecit freta. 485
 nox prima caelum sparserat stellis, iacent
 deserta uento uela. tum murmur graue
 maiora minitans collibus summis cadit
 tractuque longo litus ac petrae gemunt.

Agitata uentis unda uenturis tumet. 490
 cum subito luna conditur, stellae latent,
 in astra pontus tollitur, caelum perit.
 nec una nox est: densa tenebris obruit

---

464 rates *E* ratis *A* || 465 miles *E* *Regiom.* natita *A* ||
 469 hercaem *E* Herceum α herculeum ψ || 470 Tunc *E*
 Tum *A* || 472 omni *E* ψ omnis *A* || 473 Agitatque *E* Agit-
 que *A* || 477 omnè *E* *corr.* *E*³ || 478 parent *EA* patent ψ ||
 479 Et id *E* Et iam *A* || 491 subito luna *E* ψ luna su-
 bito *AME* || latent *EME* cadunt *A* || 493 Nec una nox est *EA*
 Nec est nox una *uel* Nec est una nox ψ || tenebras ω
 tenebris *scripsi* tenebrarum *NHs.* ||

caligo et omni luce subducta fretum
caelumque miscet. undique incumbunt simul 495
rapiuntque pelagus infimo euersum solo
aduersus euro zephyrus et boreae notus.

☞ Sua quisque mittit tela et infesti fretum
emoliuntur. turbo conuoluit mare:
strymonius altis aquilo contorquet niues 500
libycusque harenas auster ad syrtes agit.
nec manet in austro: fit grauis nimbis notus,
imbre auget undas, eurus orientem mouet
nabataea quatiens regna et eos sinus.

Quid rabidus ora corus oceano exerens? 505
mundum reuelli sedibus totum suis
ipsosque rupto crederes caelo deos
decidere et atrum rebus induci chaos.
uento resistit aestus et uentus retro
aestum reuoluit. non capit sese mare 510
undaeque miscent imber et fluctus suas.

Nec hoc leuamen denique aerumnis datur
uidere saltem et nosse quo pereant malo:
premunt tenebrae lumina et dirae Stygis
inferna nox est. excidunt ignes tamen 515
et nube dirum fulmen elisa micat
miserisque lucis tanta dulcedo est malae:
hoc lumen optant.

Ipsa se classis premit
et prora prorae nocuit et lateri latus.
illam dehiscens pontus in praeceps rapit 520
hauritque et alto redditam reuomit mari,

---

496 Rapuitque ψ || infimum euerso polo *E* infimo
euersum solo *A* || 497 Aduerso *E*¹ || 498 mittit *E R* *Hein-*
sianus mittunt *A* || 501 ad *E ME II* *Pall. g?* *Germanicus* ac *A* ||
504 ete oos (*prius* o *m. tert.*) *E* || sonus *E*¹ sinus *E*³ || 505
rabidus *E* rapidus *A* || 506 reuellit *E* reuelli *A* || 507 ru-
ptos *g* raptos *R* || 508 Decedere *E* || 512 datur *E* datum
est *A* est *om. R* || 517 male (*sc. optant*) *Bo.* || 521 mare ω
mari *Gron. et NHs.* ||

haec onere sidit, illa conuulsum latus
 submittit undis, fluctus hanc decimus tegit,
 haec lacera et omni decore populato leuis
 fluitat nec illi uela nec tonsae manent 525
 nec rectus altis malus antemnas ferens,
 sed trunca toto puppis ionio natat.

Nil ratio et usus audet, ars cessit malis.
 tenet horror artus, omnis officio stupet
 nauita relicto, remus effugit manus. 530
 in uota miseros ultimus cogit timor
 eademque superos Troes et Danaï rogant.

Quid fata possunt. inuidet Pyrrhus patri,
 Aiaci Vlixes, Hectori Atrides minor,
 Agamemno Priamo. quisquis ad Troiam iacet, 535
 felix uocatur, cadere qui meruit gradu,
 quem fama seruat, uicta quem tellus tegit.

Nil nobile ausos pontus atque undae ferent?
 ignaua fortes fata consument uiros?
 perdenda mors est? quisquis es nondum malis 540
 satiate tantis caelitum, tandem tuum
 numen serena. cladibus nostris daret
 uel Troia lacrimas. odia si durant tua
 placetque mitti doricum exitio genus, F. CXI
 quid hos simul perire nobiscum iuuat 545
 quibus perimus? sistite infestum mare:
 uehit ista Danaos classis et Troas uehit.

Nec plura possunt, occupat uocem mare.
 ecce alia clades. fulmine irati Iouis

---

522 sidit *εΑ* sedit *ψ* || 524 latera *E* || populata *ψ* ||
 527 trunca *E* *Regiom. IPal. G?* truncata *IPal.* structa *ψ*
 fracta *AME* || puppis *εΑ* turpis *ψ* || 528 ars cessit malis *E*
 in magnis malis *A* || 535 Agamemnon priamo *E* Aga-
 menon pr. *ψ* corr. *Gron.* Priamo Agamemnon *α* || 536
 meruit *EA* potuit *ψ* || gradu *E* manu *A* || 537 tegit *EA*
 premit *Fabricius* || 538 ferunt *E R10 suprascr.* ferent *A* ||
 539 consumunt *R10* || 540 Perdenda *Eψ* Pudenda *A* || 546
 p. et sistite *E* sistite *Bo.* || 547 et troas uehit *εME* et T.
 simul *A* ||

armata Pallas quicquid aut hasta minax
aut aegide et furore gorgoneo potest,
aut igne patrio temptat et caelo nouae
spirant procellae. 550

Solus inuictus malis
luctatur Aiax. uela cogentem hunc sua
tento rudente flamma perstrinxit cadens. 555
libratur aliud fulmen. hoc toto impetu
certum reducta Pallas excussit manu
imitata patrem. transit Aiace[m] et ratem
ratisque partem secum et Aiace[m] tulit.

Nil ille motus ardua ut cautes salo 560
ambustus extat, dirimit insanum mare
fluctusque rumpit pectore et nauem manu
complexus in se traxit et caeco mari
conlucet Aiax. omne resplendet fretum.
tandem occupata rupe furibundum intonat 565
superasse nunc se pelagus atque ignes. 'iuuat
uicisse caelum Palladem fulmen mare.

Non me fugauit bellici terror, dei
et Hectorem una solus et Martem tuli
phoebea nec me tela pepulerunt gradu. 570
cum Phrygibus istos uicimus. tene horream?
aliena inerti tela mittis dextera.
quid si ipse mittat?'

Plura cum auderet furens,
tridente rupem subruit pulsam pater
Neptunus imis exerens undis caput 575
soluitque montem quem cadens secum tulit
terraque et igne uictus et pelago iacet.

551 aut furore *EA* et *Gron. ed. 1661.* || 555 Tento *E*
Tenso *A* || 557 Tortum *Iouianus Pontanus ex cod. ut uide-*
tur. || 559 et magis *E* et Aiace[m] *A* et Aiace[m] *Pontanus.*
Mog. || 563 in se *ω* ipse *Bo.* || 565 furibundus *R g Mog.* ||
566 nunc se *A* se *om. E* || 571 tene horream *EME* tandem
h. *A* || 572 Aliena inerti tela pepulerunt gradu *E* Al. i.
tela mitti dextera *A* t. mittis dextera *ME* tela perden-
tem manu *Gron.* iaculantem uel mittentem manu
NHs. || 577 Terra) *corr. ex torra E* ||

Nos alia maior naufragos pestis uocat.
 est humilis unda scrupeis mendax uadis
 ubi saxa rapidis clausa uerticibus tegit 580
 fallax Caphereus. aestuat scopulis fretum
 feruetque semper fluctus alterna uice.

Arx imminet praerupta quae spectat mare
 utrimque geminum. Pelopis hinc oras tui
 et Isthmon arto qui recuruatus solo 585
 ionia iungi maria phruxeis uetat,
 hinc scelere Lemnon nobilem, hinc Chalcodona
 tardamque ratibus Aulin. hanc arcem occupat
 Palamedis ille genitor et clarum manu
 lumen nefanda uertice e summo efferens 590
 in saxa ducit perfida classem face.

Haerent acutis rupibus fixae rates.
 has inopis undae breuia conminuunt uada.
 pars uehitur huius prima, pars scopulo sedet,
 hanc alia retro spatia relegentem ferit 595
 et fracta frangit. iam timent terram rates
 et maria malunt. cecidit in lucem furor.
 postquam litatum est Ilio, Phoebus redit
 et damna noctis tristis ostendit dies.

CLYT. Vtrumne doleam laeter an reducem uirum? 600
 remeasse laetor, uulnus at regni graue
 lugere cogor. redde iam Graïs pater
 altisona quatiens regna placatos deos.

---

580 uerticibus *Eψ* uorticibus *A* || 581 caphereus *E*
 Caphareus *A* || 583 arsx *E* || 586 leninon *E* || nobilem et
 calchedona *E* n. hinc calcedona *ψ* n. et hinc *ψ* n. et
 hinc Chalcida *α* n. hinc Chalcodona *IGron.* || 588 artem
E || 590 e summo *εR* ex s. *A* || 591 ducit *εA* duxit *Gron.*
ed. 1661. || 597 Et maria malunt *E IPal.* Maluntque maria
ME IPal. Ortel. Voluntque maria *A* Voluntque maria *ψ* ||
 cecidit *Eψ* cedit *A* || in lucem *Eψ* in luctum *α* || 598 P.
 l. est illo phoebus redit *E* Ilio *Gron.* illico *Besselius*
 P. l. est, Phoebus in lucem redit *A* || 600 doleam an lae-
 taere red. u. *E* d. laeter an r. u. *A* || 601 laetor *εA*
 leter *ψ* || et *E* at *A* || 602 grais *EA* graijs *ψ* ||

Nunc omne laeta fronde ueletur caput,
sacrifica dulces tibia effundat modos 605
et niuea magnas uictima ante aras cadat.

Sed ecce turba tristis incomptae comas
Iliades adsunt quas super celso gradu
effrena phoebas entheas laurus quatit. F. CXII

CHORVS ILIADVM. CASSANDRA.

A a Heu quam dulce malum *mentibus* additum 610
uitae dirus amor, cum pateat mali
effugium et miseros libera mors uocet
portus aeterna placidus quiete.

b Nullus hunc terror (*quatit*) impotentis
— . — — — . . nec procella 615
(*saeua*) fortunae mouet aut iniqui
flamma tonantis.

b' Alta pax — — . . — . nullos
ciuium coetus timet aut *inanis*
— . uictoris . . — . iras 620
— . . — —

604 fronte *E* fronde *A* || uelletur α || 609 entheas ϵA
eritheas ψ || CHORVS ILIADVM *E* Ch. troyanorum *G*
CHORVS *A* CASSANDRA *EA* CASANDRA *R om.* ψ ||

E CHO. Heu quam dulce malum mortalibus additum 610
Vitae dirus amor: cum pateat malis
Effugium et miseros libera mors uocet
Portus aeterna placidus quiete.
Nullus hunc terror nec impotentis 615
Procella fortunae mouet aut iniqui
Flamma tonantis.
Paxalta nullos ciuium coetos
Timet aut minas uictoris iras

uersum finiri lineola, cohaerere cum sequenti arcu signifi-
caui. quae in contextu dedi, partim sunt mea partim Snobodae. ||
610 Quam mortalibus heu d. m. a. α || 611 durus ψ || 614
impotens *A* || 616 mouet | *A* || iniqui *A* || post u. 617 *inseren-*
dos GR. putat uu. 628—633 || 619 coetus *A* || minaces *A* ni-
mias *R* 12 ||

- c (Non) — . — —, non maria asperis
 insana coris, non acies feras
 (non) puluerem nubemque motam
 barbaricis equitum cateruis. 624
- b Omne perrumpet . . — seuerus 628
 — . contemptor leuium deorum
 — . — . — . — . — . — . — . — .
- b' Qui uidet uultus Acherontis atri 630
 qui(que) non tristis Styga tristem (adire)
 audet et uitae . . — . — . — .
 ponere finem.
- c' Par ille regi, par superis erit
 — . — . — . — . — . — . — . — .
 — . — . — . — . — . — . — . — .
 — . — . — . — . — . — . — . — .
- B O quam miserum est nescire mori 635
 — . — . — . — . — . — . — . — .
 * . * . *
- E Non maria asperis insana choris 621
 Non aties feras pulueram ue nubem
 Mota barbaricis equitum cateruis, 624
 Nonurbe cum tota populos cadentes 625
 Hostica muros populante flamma
 Indomitumue bellum.
 Perrumpet omne seruitium contemptor 628
 Leuium deorum
 Qui uultus acherontis atri qui styga tristem 630
 Non tristis uidet audetque uitae
 Ponere finem. par ille regi par superis erit.
 O quam miserum est 635
 Nescire mori.

621 coris *A* choris *ψ* || 622 acies *A* || -que *A* || 623
 motam *A* || 627 ue *om.* *ψ* || bellum *A* || 628 omne | Solus
 contemptor *A* || 630 Ille qui *G* || atri | *A* || tristem *A* ||
 631 uidet | *A* || uitae *A* || 633 finem | *A* || 635 est *A* ||

- C a Vidimus (*Troes*) patriam ruentem 636
 nocte funesta . . — . — — 637
 [*non*] urbe cum tota populos cadentes 625
 hostica muros populante flamma 626
 — . — — indomitumque bellum, 627
 dorici cum — raperetis ignes 638
 dardana tecta.
- b Illa non armis *neque* uicta bello. 640
rursus Alcidae cecidit pharetra
 Pelei quam non Thetidisque natus
 uicit — — — . . — . — —
 (*qui*)que Pelidae nimium feroci
 carus acceptis *radians* (*in*) armis 645
troades fudit . . — . (*turbas*)
 falsus Achilles.
- b' [*Aut cum*] Ipse Pelides animos feroces
 sustulit luctu celeremque saltu
Troades summis timuere muris. 650
 perdidit [*in malis*] summum decus — . — —
 fortiter uinci . . — . — —
-
- E Vidimus patriam ruentem nocte funesta 636
 Cum dardana tecta dorici raperetis ignes.
 Non illa bello uicta non armis. 640
 Vt quondam herculea cecidit pharetra
 Quam non pelei thetidisque natus
 Carusque pelidae nimium feroci uicit
 Acceptis cum fulsit armis fuditque troas 645
 Falsus achilles.
 Aut cum ipse pelidos animos feroces.
 Sustulit luctu
 Celeremque saltu troades summis 650
 Timuere muris. perdidit in malis
 Extremum decus fortiter uinci.

638 raperent *A* raperetis ψ || 640 nec *A* non *R12* ||
 644 feroci | Vicit $\sim A$ || 645 armis | *A* || Troas $\sim A$ || 648 peli-
 des *A* || luctu $\sim A$ || 649 saltu | *A* || summis $\sim A$ || 650 mu-
 ris | *A* || malis $\sim A$ || 651 decus | *A* || uinci $\sim A$ ||

unius noctis peritura furto
Troia bis quinīs (*Danaum furori*)
restitit annis.

655

a' Vidimus (*Troes*) simulata dona
molis immensae Danaumque [*fatale*] munus
duximus nostra . . — (*in urbem*)
creduli dextra tremuitque saepe
limine in primo sonipes cauernis
conditos reges . . — . gestans
bellaque (*saeua*)

660

c' — — . — — et licuit dolos
uersare ut ipsi — . . — . —

— — . — — — . — —
fraude sua caderent Pelasgi.

665

c' Saepe commotae sonuere parmae.
(*rumor heus*) aures tacitumque murmur
perculit (*nostras*) fremuitque (*dirum*)
subdolo parens male — . — —
Pyrrhus Vlixī.

670

E Restitit quinīs bis annis unius noctis
Peritur a furto.

655

Vidimus simulata dona molis immensae
Danaumque fatale munus duximus

Nostra creduli dextra tremuitque saepe

Limine in primo sonipes cauernis

660

Conditos reges bellumque gestans.

Et licuit dolos uersare ut ipsi fraude sua

665

Caderent pelasgi saepe commotae.

Sonuere parmae tacitumque murmur

Percussit aures et fremuit male subdolo

Parens pyrrus ulixi.

670

654 *sqq.* bis quinīs *Et. Ribbeckio* || Fortiter uinci, restitit
annis | Troia bisquinis unius n. p. fato *A* || noctis | *R12* ||
furto *MEg* || 658 duximus *A* || nostra | *A* || 663 uer-
sare dolos ut ipsi | *A* || F. sua capti cad. Pelasgi | S. com-
motae son. parmae | T. murmur perc. aures | et f. m. subdolo
parens | Pyrrhus Vlyssi *A* || subdolo *R12* || Et f. m. s.
p. p. ulixi ψ ||

D a   Secura metus troica pubes
         sacros gaudet tangere funes.
         hinc aequaeui gregis Astyanax,
         hinc haemonio desponsa rogo
         ducunt turmas, 675
         haec femineas ille uiriles.

a'   Festae matres
         notiua ferunt munera diuis,
         festi patres adeunt aras,
         unus tota est uultus in urbe: 680
         et quod numquam post hector eos
         uidimus ignes, laeta est Hecabe.

b   Quid nunc primum dolor infelix
         quidue extremum deflere paras?
         moenia diuum fabricata manu 685
         diruta nostra
         an templa deos super usta suos?

b'   Non uacat istis lacrimare malis:
         te magne parens flent Iliades.
         uidi uidi Quat. XIII 690
         senis in iugulo | telum Pyrrhi F. CXIII
         uix exiguo sanguine tingi.

CAS. Cohibete lacrimas omne quas tempus petet
         Troades et ipsae uestra lamentabili
         lugete gemitu funera. aerumnae meae 695
         socium recusant. cladibus questus meis
         remouete. nostris ipsa sufficiam malis.

c   CHO. Lacrimas lacrimis miscere iuuat.
         magis exurunt

---

671 metus εψ metu A || 680 u. t. u. in urbe est Bo. ||
 682 hecubae E Hecube A hecuba R10 Hecabe Bo. || 684
 deferre E || 689 flectent E || 693 petit ψ ||

- quos secretae lacerant curae. 700
 iuuat in medium deflere suos.
 nec tu quamuis dura uirago
 patiensque mali
 poteris tantas flere ruinas.
- d' Non quae uerno mobile carmen 705
 ramo cantat tristis aedon
 Ityn in uarios modulata sonos,
 non quae tectis bistonis ales
 residens summis
 in pia diri furta mariti 710
 garrula narrat lugere tuam
 poterit digne conquesta domum.
- d' Licet ipse uelit
 clarus niueos inter olores
 Histrum cyncus Tanainque colens 715
 extrema loqui
 licet alcyones Ceyca suum
 fluctu leuiter plangente sonent,
 cum tranquillo male confisae
 credunt iterum pelago audaces: 720
 [*fetusque suos*
nido pauidae titubante fouent.]
- c' Non si molles imitata uiros
 tristis laceret brachia tecum
 quae turritae turba parenti 725
 pectora rauco concita buxo
 furit ut phrygium lugeat Attin,

---

702 nec tu *E* nec enim *A* || 704 ferre *ci. GR.* || 705
 mobile *E* nobile *A* || 706 aedom *E* aedon *A* edonis *ψ* ||
 708 bistonos *E* bistonis *A* || 709 summis *εMEA* siluis *ψ* ||
 711 narrat *EME* deflet *A* || 713 ipsa *E* || 715 tanainque *ω*
 Tanainque *Bo.* || 721 722 *deleui* || 726 pectora *EMER*
 pectore *A* || buxo *EMER* buxum *A* || 727 Furit *E* Ferit
MEA || atin *E* Atym *A* Attin *Gron.* ||

non est lacrimis Cassandra modus,
 quia quae patimur uicere modum. 729
 [*miseris colendos maxime superos putem*] 731

CAS. Vicere nostra iam metus omnis mala.
 equidem nec ulla caelites placo prece
 nec si uelint saeuire, quo noceant habent.
 fortuna uires ipsa consumpsit suas. 735

Quae patria restat quis pater quae iam soror?
 bibere tumuli sanguinem atque arae meum.
 quid illa felix turba fraterni greges?
 exhausta nempe. regia miseri senes
 uacua relictis totque per thalamos uident 740
 praeter Lacaenam ceteras uiduas nurus.

Tot illa regum mater et regimen Phrygum
 fecunda in ignes Hecuba fatorum nouas
 experta leges induit uultus feros:
 circa ruinas rabida latrauit suas 745
 Troiae superstes Hectori Priamo sibi.

CHO. Silet repente phoebas et pallor genas
 creberque totum possidet corpus tremor,
 stetere uitae, mollis horrescit coma,
 anhela corda murmure incluso fremunt, 750
 incerta nutant lumina et uersi retro
 torquentur oculi, rursus inmites rigent.
 nunc leuat in auras altior solito caput
 graditurque celsa, nunc reluctantis parat
 reserare fauces, uerba nunc clauso male 755
 custodit ore maenas inpatiens dei.

CAS. Quid me furoris incitam stimulis noui.

---

u. 730 post 795 transposuit Swoboda || u. 731 in marg.
 adscr. R deleui cont. u. 733 || CAS. E om. A || putē E
 reor A || 732 CAS. A om. E || nostrā E || 738 fra-
 trum ψ || gregis ω greges IGron. || 739 exhaustu E ||
 regia ER regiam A || senes E senis A || 740 uacua E ua-
 cuam A || 747 phoebea E || 751 micant ψ || CASANDRA
 supra u. 757 R ||

quid mentis inopem sacra Parnasi iuga
 rapitis? recede Phoebe, iam non sum tua.
 extingue flammas pectori infixas meo. F. CXIII 760
 cui nunc uagor uaesana, cui bacchor furens?
 iam Troia cecidit. falsa quid uates agor?

Vbi sum? fugit lux alma et obscurat genas
 nox alta et aether abditus tenebris latet.
 sed ecce gemino sole praefulget dies 765
 geminumque duplices Argos attollit domos.
 idaea cerno nemora. fatalis sedet
 inter potentes arbiter pastor deas.
 timete reges moneo furtium genus.
 agrestis ille alumnus euertet domum. 770

Quid ista uaecors tela feminea manu
 destrieta praefert? quem petit dextra uirum
 Lacaena cultu ferrum amazonium gerens?
 quae uersat oculos alia nunc facies meos?
 uictor ferarum colla sublimis iacet 775
 ignobili sub dente marmaricus leo
 morsus cruentos passus audacis leae.

Quid me uocatis sospitem solam e meis
 umbrae meorum? te sequor tota pater
 Troia sepulte. frater auxilium Phrygum 780
 terrorque Danaum, non ego antiquum decus
 uideo aut calentes ratibus exustis manus,
 sed lacera membra et saucios uinclo graui

---

762 ago ω agor *NHs.* || 764 abditus *E ψ* abditis ψ ob-
 ditus *A* || 765 praefulget *EA* perfulget *Rg* || 766 *S. Ald-*
helmus de septenario (p. 588 Mai): Lucius Anneus Seneca
 in sexto uolumine tetrametro brachycatalecto sic ait:
 'geminumque d. A. attollit domus.' et infra: 'dubia l. c.,
 f. attollite' (*u.* 824) || 767 Idaecerno *E* || 768 patentes
DHs. || 769 Timete *EA* Timere ψ || 772 Destrieta *E* Di-
 stricta *A* || 773 uultu *E* cultu *A* ritu et Amazonidum
LMueller. || 774 alia $\epsilon\psi$ alta *A* || 775 sublimis *E* uexa-
 tus *A* || 779 te sequor tota *A* testis uel tota *E* || 780
 sepulte *E ψ* sepulta *A* || 782 ratibus exustis *A* rupta
 bustis *E* || 783 membra et laceros uinclo graui *A* menbra
 connectens uinculo graui *E* ||

illos lacertos. te sequor nimium cito
congresse Achilli Troile. incertos geris 785
Deiphobe uultus coniugis munus nouae.

Iuuat per ipsos ingredi stygios lacus,
iuuat uidere Tartari saeuum canem
audique regna Ditis. haec hodie rates
Phlegethontis atri regias animas uehet 790
uictamque uictricemque. uos umbrae precor,
iurata superis unda te pariter precor,
reserate paulum terga nigrantis poli,
leuis ut Mycenae turba prospiciat Phrygum.
spectate miseri: fata se uertunt retro. 795
CHO. sed cur sacratas deripis capiti infulas? 730

a *Cas.* Instant sorores squalidae,
anguinea iactant uerbera. 796

b Fert laeua semustas faces
turgentque pallentes genae
et uestis atri funeris 800
exesa cingit ilia.

b' Strepuntque nocturni metus
et ossa uasti corporis
corrupta longinquo situ
palude limosa iacent. 805

b'' En ecce defessus senex
ad ora ludentes aquas

---

784 Illos lacertos *E* Fortes lacertos *A* || te sequor
nimium cito *A* te sequitur tuum cito *E* || 785 Troile *A*
troia *E* || 786 Deiphoebe *EA* Deiphebe ψ *corr. ed.*
Lugd.? || 787 post 788 posuit *Bo. cum ed. Fern.* || 787 tar-
tan:///seuum (*s in. ras. m. sec.*) *E* || 789 rates *E* ratis *A* ||
790 uehit *Eg* uehet *A* || 730 deripis *E* diripis *A* || *CAS.*
Swoboda. || *dimetris E tetrametris A* || 797 sanguinea ω
anguinea *NHs. conl. Herc. I u. 88.* || 798 semustas *E*¹ *A* se-
miustas ψ || 799 turgentque *EME* ardentque *A* || 800 En
uestis arcte funebris *NHs.* || 803 En ossa *NHs.* || 806
Et ω En *GR.* ||

non captat oblitus sitim
maestus futuro funere.

a' Exultat et ponit gradus 810
pater decoros Dardanus.

CHO. Iam peruagatus ipse se fregit furor
caditque flexo qualis ante aras genu
ceruice taurus uulnus incertum gerens.
releuemus artus. en deos tandem suos 815
uictrice lauru cinctus Agamemnon adit
et festa coniunx obuios illi tulit
gressus reditque iuncta concordi gradu.

AGAMEMNO. CASSANDRA.

Tandem reuertor sospes ad patrios lares.
o cara salue terra. tibi tot barbarae 820
dedere gentes spolia, tibi felix diu
potentis Asiae Troia submisit manus.

Quid ista uates corpus effusa ac tremens
dubia labat ceruice? famuli attollite,
refouete gelido latice. iam recipit diem F. CXV 825
marcente uisu.

Suscita sensus tuos,
optatus ille portus aerumnis adest,

Festus dies est.
CAS. festus et Troiae fuit.

---

808 sitim *E* sitis *A* || 809 furore *E*¹ *corr.* *E*² || CHORVS
TROIANORVM *Coloniensis*. CHORVS ψ CH. *sinistro mg.*
A om. *E* || 813 genu *E* gradu *A* || 814 incertum *E* in-
cisa *A* || 815 endeos *E* entheos *A* eritheos ψ || 816 lauru *E*
lauro *A* || 817 Et festa coniunx *EME* Coniuxque pariter *A* ||
obuias *ut uidetur E* || 823 Quid *E* Cur *A* || 824 *S. Aldhelmus*
de septenario (p. 588 Mai) uid. ad u. 766. ||

AGAM. Veneremur aras.

CAS. cecidit ante aras pater.

AGAM. Iouem precemur pariter.

CAS. herceum Iouem? 830

AGAM. Credis uidere te Ilium?

CAS. et Priamum simul.

AGAM. Hic Troia non est.

CAS. Helena ubi est, Troiam puto.

AGAM. Ne metue dominam famula.

CAS. libertas adest.

AGAM. Secura uiue.

CAS. mihi mori est securitas.

AGAM. Nullum est periculum tibimet. 835

CAS. at magnum tibi.

AGAM. Victor timere quid potest?

CAS. quod non timet.

AGAM. Hanc fida famuli turba dum excutiat deum,
retinete, ne quid inpotens peccet furor.

At te pater qui saeua torques fulmina
pellisque nubes, sidera et terras regis, 840
ad quem triumphi spolia uictores ferunt,
et te sororem cuncta pollentis uiri
argolica Iuno pecore uotiuo libens
Arabumque donis supplice et fibra colam.

* * *

---

830 herceum *E* Herceum *A* herculeum ψ || 831 et delendum censet *GR.* || 832 Vbi Helena est ω H. ubi est *B* *Schm.* || 834 mihi mori est *E* mors mihi est *A* || 835 periculum ψ || magnum tibi est *A* est *om.* *E* || 842 cuncti pollentis *NHs.* || post u. 844 totam scaenam interisse suspicor. ||

CHORVS. CASSANDRA.

- a   Argos * [*nobilibus nobile ciuibus*]   845
 Argos iratae *placitum* nouercae
 semper ingentes (*genetrix*) alumnos
 educas — — numerum deorum
 inparem aequasti . . — . — —
 — . — — — . . — . — —
- b   — . — (*ciuis*) tuus ille (*quondam*)   850
 — . bis seno meruit labore
 adlegi caelo (*superumque mensae*)
 magnus Alcides cui lege mundi
 Iuppiter rupta geminauit horas

E

CHORVS. CASSANDRA.

Argos nobilibus nobile ciui-
 bus
 Argos iratae carum nouer-
 cae
 Semper ingentes alumnos
 Educas. numerum deorum
 Imparem aequasti. tuus ille
 Bisseno meruit labore
 Adlegi caelo.
 Magnus Alcides cui lege
 mundi
 Iuppiter rupta geminauit ho-
 ras

A

CHORVS.

Argos nobilibus nobile ciui- 845
 bus,
 Argos iratae carum nouer-
 cae,
 Semper ingentes educas alu-
 mnos
 Imparem aequasti numerum
 deorum.
 Tuus ille bis seno meruit la- 850
 bore
 Allegi coelo magnus Alcides
 Cui lege mundi Iuppiter
 rupta

CHORVS *GRAECORVM* α CHORVS ψ || 848 nu-
 mero α || 850 ille *om.* ψ || 852 adlegi ψ || 853 Ippiter
E t. Ribb. ||

roscidae noctis celeresque iussit 855
 tardius currus agitare Phoebum
 et tuas lente remeare bigas
 pallida Phoebe.

b' (Paruit iussis) retulitque gressum
 nomen alternis (uicibus diei) 860
 stella quae mutat . . — . — —
 seque mirata est . . — . — —
 Hesperum dici . . — . — —
 ad uices Aurora mouet suetas
 — . — — — caput et relabens 865
 in (sinus rursus) posuit senilis
 colla marita.

a' — . — — — . . sensit ortus
 sensit occasus . . — . — —

<i>E</i>	<i>A</i>
Roscidae noctis iussitque phoebum	Roscidae noctis geminauit 855 horas
Tardius celeres agitare cur- rus	Iussitque Phoebum tardius celeris
Et tuas lente remeare bigas Pallida phoebe.	Agitare currus et tuas lente Remeare bigas candida Phoebe.
Retulit pedem nomen alter- nis	Retulitque pedem alternis 860 nomen
Stella quae mutat seque mi- rata est	Stella quae mutat seque mi- rata est
Hesperum dici. aurora mo- uet	Hesperum dici. Aurora mouit
Ad solitas uices Caput et relabens imposuit seni	Ad solitas uices caput et 865 relabens
Collum marito.	Imposuit senis humero mariti.
Sensit ortus sensit occasus	Sensit ortus, sensit occasus

858 pallida *ME R12 g?* || 864 865 ad uices Eos soli-
 tas. — — | mouit auratum caput et rel. *ci. GR.* ||

- Herculem nasci. uiolentus ille 870
 nocte non una poterat creari.
 substitit mundus tibi concitatus
 o puer (*magnum*) subiture caelum.
- c   Te sensit arto — Nemeae (*timor*)
 pressus lacerto fulmineus leo 875
 — — . — — — . — —
 ceruaque Parrhasis — . — —
- c'   Arcadi sensit populator agri
 — . — — — gemuitque taurus
 dictaea linquens — . — —
 horridus arua . — . — — 880
- d   Morte fecundum domuit draconem
 stipite incusso uetuitque collo
 — . — — — pereunte nasci
-
- E .   Herculem nasci. 870
 Violentus ille
 Nocte non una poterat creari.
 Tibi concitatus substitit mundus,
 O puer subiture caelum.
 Te sensit nemeus arto
 Pressus lacerto fulmineus leo 875
 Ceruaque parra hsis.
 Sensit arcadii populator agri
 Gemuitque taurus dictaea linquens
 Horridus arua. 880
 Morte fecundum domuit draconem
 Vetuitque collo pereunte nasci

870 nasci ~ || 871 potuit ψ || 873 O p. magnum s. c.
 α G || 874 nemeus ψ Nemeaeus α || 876 Parrhasis A ||

— . — — — geminosque fratres
pectore ex uno tria monstra natos 885
fregit insultans . . — . — —
— . . — — —

e — — . — — — — . . — . —
duxitque ad ortus hesperium pecus
— . — — — — . — — —
Gerionae spoliū triformis.

e' Egit — . . — threiciū gregem,
quem non strymonii gramine fluminis 890
Hebriue ripis — . — —
pauit . — . . — tyrannus.

d' Hospitum dirus stabulis cruorem
praebuit saevis . . — . — —
— . — tinxit . . — . crudos 895
ultimos rictus . . — . — —
sanguis aurigae . . — . — —
— . — — . . . — . — —
— . . — — —

E Geminosque fratres pectore ex uno 884
Tria monstra natos stipite incusso
Fregit insultans duxitque ad ortus
Hesperium pecus geryone
Spoliū triformis.
Egit threiciū gregem quem non
Strimonii gramine fluminis hebriue 890
Ripis pauit tyrannus.
Hospitum dirus stabulis cruorem
Prebuit saeuistrixinquitque crudos 895
Ultimos rictus sanguis aurigae

885 ab uno *A* ab imo ψ ab uno ex imo *R12* || 887
duxitque ψ que om. *A* || hesperiumque ψ || gerionis *E*
t. Ribb. ψ Geryonei *A* || 889 Threiciū *A* traiciū ψ ||
gregem | Quem non st. g. f. | Hebriue r. p. t. | *A sed R12*
cum E || 895 crudus ψ cruentos ψ || 896 Vltimus *A* ||

f	— uidit — — Hippolyte ferox	
	— pectore — — e medio rapi [<i>spolium et</i>]	
	— nube percussa sagittis	900
	— — . — Stymphalis alto	
	decidit — . . — . caelo	
f'	Arborque pomis fertilis aureis	
	— — . — — extimuit manus	
	insueta carpi — . . — . —	905
	— — . — fugitque in auras	
	— . . — leuiore ramo.	
g	— . audiuit sonitum . — —	
	frigidus custos crepetante lamna	
	nescius somni . . — . — —	910
	linqueret cum iam nemus omne fuluo.	
	plenus Alcides uacuum metallo.	
g'	Tractus ad caelum canis inferorum	
	— . — — — triplici catena	
	— . — — — tacuit nec ullo	915
<hr/>		
E	Vidit hyppolite ferox	898
	Pectore e medio rapi	
	Spolium et sagittis	
	Nube percussa stymphalis alto	900
	Cecidit caelo.	
	Arborque pomis fertilis aureis	
	Extimuit manus insueta carpi	905
	Fugitque in auras leuiore ramo.	
	Audiuit sonitum crepetante lamna	
	Frigidus custos nescius somni	910
	Linqueret cum iam nemus omne fuluo	
	Plenus alcides uacuum metallo.	
	Tractus ad caelum canis inferorum	
	Triplici catena tacuit nec ullo	915

899 rapi *A* || 900 sagittas *A* sagittis *g* || 902 Decidit *A*
 Cecidit *quidam Delriani*. || 909 crepitante *A* || flamma *A*
 lamna *etiam Coloniensis* || 911 fuluo *add. sec. uel tertia*
manu E ||

ore latrauit . . — . — —
lucis ignotae metuens colorem.

d" Succidit mendax duce te . — —
Dardani — — domus — . — —
et (*tuos*) arcus iterum timendos 920
sensit — — — duce te . — —
concidit — — totidem diebus
Troia quot — — (*Danaum furori*)
(*restitit*) annis.

CAS. Res agitur intus magna par annis decem. 925
eheu quid hoc est? anime consurge et cape
pretium furoris: uicimus uicti Phryges.
bene est, resurgis Troia. traxisti iacens
pares Mycenae, terga dat uictor tuus.

Tam clara numquam prouiduae mentis furor 930
ostendit oculis: uideo et intersum et fruor.
imago uisus dubia non fallit meos.

Spectemus. epulae regia instructae domo
quales fuerunt ultimae Phrygibus dapes
celebrantur. ostro lectus iliaco nitet 935
merumque in auro ueteris Assaraci trahunt.

Latrauit ore lucis ignotae 916
Metuens colorem.

Te duce succedit mendax
Dardaniae domus et sensit arcus. 920
Iterum timendo te duce concidit
Totidem diebus troia quot annis.

917 M. colorem te duce succidit | M. d. d. | Et s. a.
i. timendos | Te d. c. t. d. | T. q. a. A sed R12 plane
ut E uersus distinguit ||

925 per annos E par annis A || 926 Eheu eA Heu ψ ||
quid est hoc R || anima E anime A || 928 resurgit ER
resurgis A || 929 parens E pares A || 930 pudor ψ || 931
i. et fruor A et om. E || 933 Spectemus E Spectamus A ||
936 Assarici A assaraci e R G? g? || traunt E ||

En ipse picta ueste sublimis iacet
 Priami superbas corpore exuias gerens.
 detrahare cultus uxor hostiles iubet,
 induere potius coniugis fidae manu 940
 textos amictus.

horreo atque animo tremo.
 regemne perimet exul et adulter uirum?
 uenere fata, sanguinem extremae dapes
 domini uidebunt et cruor baccho incidet.

Mortifera uinctum perfidae tradet neci 945
 induta uestis: exitum manibus negant
 caputque laxi et inuui cludunt sinus.
 haurit trementi semiuir dextra latus
 nec penitus egit: uulnere in medio stupet.

At ille ut altis hispidus siluis aper 950
 cum casse uinctus temptat egressus tamen
 artatque motu uincla et incassum furit,
 cupit fluentes undique et caecos sinus
 disicere et hostem quaerit implicitus suum.

Armat bipenni Tyndaris dextram furens 955
 qualisque ad aras colla taurorum pius
 designat oculis ante quam ferro petat:
 sic huc et illuc inpiam librat manum.
 habet, peractum est. pendet exigua male
 caput amputatum parte et hinc trunco cruor 960
 exundat, illinc ora cum fremitu iacent.

Nondum recedunt. ille iam exanime inpetit
 laceratque corpus, illa fodientem adiuuat, F. CXVII
 uterque tanto scelere respondet suis:
 est hic Thyestae gnatus haec Helenae soror. 965
 stat ecce Titan dubius emerito die
 suane currat an thyestea uia.

---

937 Et ω En NHs. || 945 perfid& E^o || 946 negat ω
 negant NHs. || 947 inuui E inuui A || 949 egit E agit ψ
 adigit A || 956 prius ω pius Ascensius || 962 exanime E
 exanimem A || petit ω impetit NHs. || 965 Est hic E Hic
 est A || Thyeste EA Thyestae Gron. ||

ELECTRA FVGIENS. ORESTES TACITVS.

Fuge o paternae mortis auxilium unicum,
fuge et scelestas hostium uita manus. 970
euersa domus est funditus, regna occidunt.

Quis iste celeres concitus currus agit?
germane uultus ueste furabor tuos.
quid anime demens refugis? externos times,
domus timenda est. pone iam trepidos metus 975
Oresta, amici fida praesidia intuo.

STROPHIVS. ELECTRA. ORESTES PYLADES
TACITI.

Phocide relictâ Strophius elea inclutus
palma reuertor. causa ueniendi fuit
gratari amico cuius impulsus manu
cecidit decenni Marte concussum Ilium.

Quaenam ista lacrimis lugubrem uultum rigat 980
pauetque maesta? regium agnosco genus.
Electra fletus causa quae laeta in domo est?

EL. Pater peremptus scelere materno iacet,
comes paternae quaeritur gnatus neci,
Aegisthus arces uenere quaesitas tenet. 985

STROPH. O nulla longi temporis felicitas.

ELECTRA · FVGIENS · ORESTES TACITVS *E*
ELECTRA *A* || 968 ELE. *E om. A* || 969 Fuge et sc. *ε ψ?*
Fuge scel. *Fabricius* Fugito *A* || uita *E* euita *A* || 971 Quis
iste hospes concitus c. a. *E* Q. iste celeres concitus c.
a. *A* Hospes quis iste concitos c. a. *Gron.* || 973 Quid *EJE*
Quos *A* || externos times *E* externos metus *ME* ext. fugis *A* ||
975 horesta *ψ ubique.* || STROPHIVS · ELECTRA · ORE-
STES *E PYLADES TACITI addidi (cf. u. 999.)* STRO-
PHILVS · ELECTRA *A (at STROPHIVS R)* || 976 STR.
E om. A || Strophius *E R1110* Strophilus *A* || indutus *E*
inclutus *A* || 979 Ilium *εA* || 982 fletus *E* luctus *A* ||

EL. per te parentis memoriam obtestor mei
per scepra terris nota per dubios deos,
recipe hunc Oresten ac pium furtum occule.

STROPH. Etsi timendum caesus Agamemnon docet, 990
aggrediar et te Oresta furabor libens.

[*fidem secunda poscunt, aduersa exigunt.*]

cape hoc decorum ludicri certaminis
insigne frontis. laeua uictricem tenens
frondem uirenti protegat ramo caput
et ista donum palma pisaei Iouis
uelamen eadem praestet atque omen tibi. 995

Tuque o paternis adsidens frenis comes
condisce Pylade patris exemplo fidem.
uos Graecia nunc teste ueloces equi
infida cursu fugite praecipiti loca. 1000

EL. Excessit abiit. currus effreno impetu
effugit aciem. tuta iam opperiar meos
hostes et ultro uulneri opponam caput.

Adest cruenta coniugis uictrix sui
et signa caedis ueste maculata gerit. 1005
manus recenti sanguine etiamnunc madent
uultusque prae se scelera truculenti ferunt.
concedam ad aras. patere me uittis tuis
Cassandra iungi paria metuentem tibi. 1010

CLYTEMESTRA. ELECTRA. AEGISTHVS.

CASSANDRA.

Hostis parentis inpium atque audax caput
quo more coetus publicos uirgo petis?

EL. adulterorum uirgo deserui domum.

---

990 quid sit *E* caesus *A* || 992 secundam *E* corr. *E*³
secunda *A* Poscunt f. s. at a. e. α *deleui* || 996 donum
EME Noricus Gronouii demum *A* || 1002 habiit *E* || 1007
etiamnunc *Eψ* etiamnum α ||

CLYT. Quis esse credat uirginem?

EL. gnatam tuam.

CLYT. modestius cum matre.

EL. pietatem doces. 1015

CLYT. Animos uiriles corde tumefacto geris,
sed agere domita feminam disces malo.

EL. nisi forte fallor feminas ferrum decet.

CLYT. Et esse demens te parem nobis putas?

EL. uobis? quis iste est alter Agamemnon tuus? 1020

ut uidua loquere, uir caret uita tuus.

CLYT. Indomita posthac uirginis uerba inpiæ
regina frangam. citius interea mihi

edissere, ubi sit gnatus, ubi frater tuus. F. CXVIII

EL. Extra Mycenæ.

CLYT. redde nunc gnatum mihi. 1025

EL. et tu parentem redde.

CLYT. quo latitat loco?

EL. Tuto quietus regna non metuens noua.
dixi, parenti satis.

Clyt. at iratae parum.

moriæ hodie.

EL. dummodo hac moriar manu.

Recedo ab aris. siue te iugulo iuuat 1030

mersisse ferrum, praebeo iugulum tibi,

seu more pecudum colla resecari placet,

intentæ ceruix uulnus expectat tuum.

scelus paratum est. caede respersam uiri

atque obsoletam sanguine hoc dextram ablue. 1035

1015 Pietatem *EA* Eia tandem ψ || 1017 semitam *E*
feminam *A* || 1018 Nisi *E* Ni *A* || 1020 Vobis *EME* Nobis *A* ||
u. 1021 *abest ME Ortel.*, post 1023 (Regina — mihi) *posi-*
tus A, recte conlocant *E Mog. g* || Vt *E\psi* Tu *A* || 1022
posthac *E* post haec *A* || 1023 citius *EA* mitius ψ || EL.
Interea mihi | *A* EL. *om. E\psi* || 1025 Extra *E* Exiit ||
1027 noua) a *deterso E* || 1028 CLY. Dixi parenti satis
atiratae (auratae *t. Gron.*) parum *E* CLY. *om. A* Iustae
p. s. at iratae p. *A* CLYT. At iratae *Bo.* || 1031 tibi *E*
uolens *A* || 1034 paratum est *E G Mog.* peractum est *A* ||
1035 obsoletam *EA* absoletam ψ ||

CLYT. Consors pericli pariter ac regni mei
Aegisthe gradere. gnata genetricem inpie
probris lacessit, occulit fratrem abditum.

AEG. furibunda uirgo uocis infandae sonum
et aure uerba indigna materna opprime.

1040

EL. Etiam monebit sceleris infandi artifex
per scelera natus nomen ambiguum suis
idem sororis gnatus et patris nepos?

CLYT. Aegisthe cessas inpium ferro caput
demetere? fratrem reddat aut animam statim.

1045

EL. Concede mortem.

1052

AEG. si recusares darem.
rudis est tyrannus morte qui poenam exigit.

EL. mortem aliquid ultra est?

AEG. uita, si cupias mori.

Abripite famuli monstrum et auectam procul

1055

ultra Mycenae ultimo in regni angulo
uincite saeptam nocte tenebroso specus,
ut inquietam uirginem carcer domet.

1058

Abstrusa caeco carcere et saxo exigit
aeuum et per omnes torta poenarum modos.
referre quem nunc occulit forsitan uolet
inops egens inclusa paedore obruta.

1046

uidua ante thalamos exul inuisa omnibus
aethere negato sero succumbet malis.

1050

1051

CLYT. At ista poenas capite persoluet suo
captiua coniunx regii paelex tori.

1059

1060

trahite, ut sequatur coniugem ereptum mihi.

CAS. Ne trahite. uestros ipsa praecedam gradus.

1037 gradere *E R IIPal.* gaudes *A* || gnatam *E* || 1038
occulit fratrem abditum *E* abd. fr. occ. *A* || 1042 natus *Eψ*
nactus *A* || *uu.* 1046—1051 *post u.* 1058 *traieci auctore Delrio.* ||
1052^b AEG. *ε ψ?* *IIPal.* CLY. *A* || 1054 Morte *E ed. Basil.*
Mortem *A* || 1054^b AEG. *ε g?* *IIPal.* CLY. *A* || 1055 CLY.
ε g? *om. A* || Abripite *ε ψ* Arripite *A* || 1056 mecenas *E* ||
1046 AEG. *ε g?* *IIPal. om. A* || 1047 et per *E* et *om. A* ||
1048 forsam *E* || 1049 obsita *A* obruta *E* || 1059 CLY. *E*
om. A || ipsa *E* ista *A* || persoluet *Eψ* persoluat *A* ||

perferre prima nuntium Phrygibus meis
 propero repletum ratibus euersis mare
 captas Mycenae mille ductorem ducum, 1065
 ut paria fata troicis lueret malis,
 perisse dono feminae stupro dolo.

Nihil moramur, rapite. quin grates ago.
 tantum iuuat uixisse post Troiam, iuuat.
 LCYT. furiosa morere.

CAS. ueniet et uobis furor. 1070

1066 lueret *EME* tulerit *A* || 1069 Tantum *E* iam
 iam *A* || 1070 Furiosa *E* Furibunda *A* || MARCI · LVCII ·
 ANNEI · SENECAE · | AGAMEMNON · EXPLICIT · IN-
 CIPIT | THYESTES · *E* || Explicit Agamenonia Tragedia
 octaua feliciter die VIII° | Iulij 1391. dum do' Ioh'es au-
 cuth cum gentib; lige ꝛc nupie | se padua; transtulisset
 cum maxima iumentoru; preda. | Marci Lucij Anei Senece
 Octauia Tragedia nona Incipit. *R* ||

INCERTI

HERCVLES [OETAEVVS]

PERSONAE

I HERCVLES

II IOLE

DEIANIRA

III NVTRIX

ALCMENA

IIII HYLLVS

NVNTIVS

PHILOCTETES

LICHAS

} TACITI

CHORVS I OECHALIARVM VIRGINVM

CHORVS II AETOLARVM MVLIERV

SCAENA I AD OECHALIAM

II TRACHINE ATQVE IN OETA MONTE

- Sator deorum cuius excussum manu
 utraeque Phoebi sentiunt fulmen domus,
 secure regna. protuli pacem tibi.
 quacumque Nereus porrigi terras uetat
 non est tonandum. perfidi reges iacent 5
 saeui tyranni. fregimus quicquid fuit
 tibi fulminandum. sed mihi caelum parens
 adhuc negatur? parui certe Ioue
 ubique dignus teque testata est meum
 patrem nouerca. quid tamen nectis moras? 10
 numquid timemur? numquid inpositum sibi
 non poterit Atlas ferre cum caelo Herculem?
 2 quid astra genitor quid negas? mors me tibi
 certe remisit, omne concessit malum
 quod terra genuit pontus aer inferi. 15
 nullus per urbes errat argolicas leo,
 Stymphalis icta est, Maenali nulla est fera,

HERCVLES *E V Voss.* Mors Herculis (?) *cod. lugduno-*
batauus n. 373 HERCVLES OETAEVS *A*

INCIPI HERCVLES *E* Incipit quae dicitur Hercules
 (et hoc rubrica) *Voss.* || 1 excelsum *ψ* || 14 concessit *εME*
IPal. *R13* concesset *IPal.* cum cessit *E g* cum cesset *A*
 cum esset *ψ* cessat (*om. cum uel con*) *R* || 15 Quodcumque
 terra *ψ* || 16 arcadias *EA* argolicas *IGron.* ||

- sparsit peremptus aureum serpens nemus
 et hydra uires posuit et notos Hebro
 cruore pingues hospitum fregi greges 20
 hostisque traxi spolia thermodontiae.
 uidi silentum fata nec tantum redi,
 sed trepidus atrum Cerberum uidit dies
 et ille solem. nullus Antaeus Libys
 animam resumit, cecidit ante aras suas 25
 Busiris, una est Geryon sparsus manu
 taurusque populis horridus centum pauor.
 quodcumque tellus genuit infesta occidit
 meaque fusum est dextera. iratis deis
 non licuit esse. si negat mundus feras 30
 animum nouerca, redde nunc gnato patrem
 uel astra forti. nec peto ut monstres iter:
 permitte tantum genitor, inueniam uiam.
 uel si times ne terra concipiat feras,
 3 properet malum quodcumque, dum terra Herculem 35
 habet uidetque: nam quis inuadet mala
 aut quis per urbes rursus argolicas erit
 Iunonis odio dignus? — in tutum meas
 laudes redegī, nulla me tellus silet. Quat. XVII
 me sensit ursae frigidum scythicae genus F. CXXXVII 40
 Indusque Phoebo subditus cancro Libys.
 te clare Titan testor, occurri tibi
 quacumque fulges nec meos lux prosequi
 potuit triumphos. solis excessi uices
 infraque nostras substitit metas dies. 45
 natura cessit, terra defecit gradum,

20 fregi *E Delriani* fudi *A* || 22 silentum *EA* regentem *ψ* || tantum *εψ* tamen *A* || 26 una geryon (*om. est*) *E* || 28 infesta *Eψ* infestum *A* || 29 fusum est *Eψ* est *om. α* || erat *E* || 30 si *E Voss. Lipsius ex ME ut uidetur. sic A* || 31 coërca *E* (*sed coercam t. NHs.*) nouerca *A an* dominum nouerca? || 34 terra *ω* foeta *NHs.* || 35 terra *ω an* laeta? terrā hercules *ms. Colon.* || 39 redegī *E* recepi *A* || 40 Scythiae *ψ Scaliger* scythicae *E* Scythicae *A* || 41 cancri *E* || 45 Infraque *ω* Intraque *Gron.* || 46 defecit *εA* deseruit *R13* ||

lassata prior est nox et extremum chaos
 in me incucurrit. inde ad hunc orbem redi
 nemo unde retro. tulimus oceani minas
 nec ulla ualuit quaterne tempestas ratem 50
 quamcumque pressi. pars quota est quam prosequor?
 iam uacuum aether non potest odio tuae
 sufficere nuptae quasque deuincam feras
 tellus timet concipere nec monstra inuenit.
 ferae negantur? Hercules monstri loco 55
 iam coepit esse: quanta enim fregi mala,
 quot scelera nudus. quicquid inmane obstitit,
 solae manus strauere. nec iuuenis feras
 timui nec infans. quicquid est iussum, leue est
 nec ulla nobis segnis inluxit dies. 60
 o quanta fudi monstra quae nullus mihi
 rex imperauit. institit uirtus mihi
 Iunone peior. sed quid inpauidum genus
 fecisse prodest? non habent pacem dei:
 purgata tellus omnis in caelo uidet 65
 quodcumque timuit: transtulit Iuno feras.
 ambit peremptus cancer ardentem plagam
 Libyaeque sidus fertur et messes alit.
 annum fugacem tradit Astraeae leo,
 at ipse iactans feruidam collo iubam 70
 austrum madentem siccatur et nimbos rapit.

47 Laxata per me nox *A* L. per me est nox *R* Las-
 sata prior est nox *E* Laxata peior nox *Gron.* Lassata
 per me. Nox *GR.* || 48 incucurrit *E* incurrit ψ cucurrit *A* ||
 49 Unde omne retro est *E* Unde nemo retro ψ (retro
 est *R*) U. retro nemo α Nemo unde retro *scripsi cum*
Ascensio || 51 Quacumque *R* 13 || pressit *E* || perseus mei *E*
 unde Nereus mei *ci. NHs.* || quam prosequor *A* || 52 uagus *E*
 uacuum *A* uariis *scripserim conl. uu.* 65 72 || potuit *E* ||
 54^b 55^a *absunt GR* 10 || 56 quanta nunc fregi ω q. con-
 fregi *Delr.* q. enim f. *Bo.* quanta adhuc *ci. GR.* || 59
 leue est ϵA est *om.* ψ || 64 Fregisse *E* Fecisse *A* || 68 fer-
 tur et m. ω fertilis m. *NHs.* || menses *E* messes *A* || 69
 fugacem *E* *Voss. IParis.* fugasem *Gronouianus* fugatae *A* ||
 70 ipse *E* ille *A* || celo *E* ψ collo α *cf. Herc. I u.* 953 ||
 71 rapit *E* trahit *A* ||

inuasit omnis ecce iam caelum fera
 meque antecessit. uictor e terris meos
 specto labores. astra portentis prius
 ferisque Iuno tribuit, ut caelum mihi 75
 faceret timendum. sparserit mundum licet
 caelumque terris peius ac leuius Styge
 irata faciat, dabitur Alcidae locus.
 si post feras post bella post stygium canem
 nondum astra merui: sículus hesperium latus 80
 tangat Pelorus, [*una iam tellus erit.*
illinc fugabo] maria si iungi iubes,
 committat undas Isthmos et iuncto salo
 noua ferantur atticae puppes uia.
 mutetur orbis, uallibus currat nouis 85
 Hister nouasque Tanais accipiat uias.
 da da tuendos Iuppiter saltem deos.
 illa licebit fulmen a parte auferas
 ego quam tuebor. siue glaciale polum
 seu me tueri feruidam partem iubes, 90
 hac esse superos parte securos puta.
 cirrhaea Paeon templa et aetheriam domum
 serpente caeso meruit. α quotiens iacet
 Python in hydra. Bacchus et Perseus deis
 iam se intulere, sed quota est mundi plaga 95
 oriens subactus aut quota est Gorgon fera.
 quis astra natus laudibus meruit suis
 ex te et nouerca? quem tuli mundum peto.
 sed tu comes laboris herculei Licha
 perfer triumphos Euryti uictos lares 100
 stratumque regnum. uos pecus rapite ocus

76 Faceret *ER* Laceret *Voss.* faciat *A* || 77 peius ac
 leuius *E* peius ac peius *A* || 80 Haud (*om. dum?*) *E* Non-
 dum *A* || 81 una iam t. *EMεψ* una si t. *R13* et una iam
 t. *R10* et una sic t. *Ortel.* ut una iam α || erit *EMεψ*
 erat α || *haec uerba* Una iam tellus erit. Illinc fugabo *de-*
leui. || 93 O quotiens *E* at q. *A* a *scripsi.* || 99 Lyca *A* ||
 100 Perfer *E* *Voss.* ψ Praefer α || labores *E* ||

qua *petra* pollens arce cenaei Iouis
austro timendum spectat euboicum mare.

CHORVS.

- a Par ille est superis cui pariter dies F. CXXXVIII
et fortuna fuit. mortis habet uices 105
lente cum trahitur uita gementibus.
quisquis sub pedibus fata rapacia
et puppem posuit fluminis ultimi,
non captiua dabit bracchia uinculis
nec pompae ueniet nobile ferculum. 110
[*numquam est ille miser cui facile est mori.*]
- a' Illum si medio decipiat ratis
ponto, cum borean expulit africanus
aut eurus zephyrum: quae mare diuidunt 115
non puppis lacerae fragmina conligit,
ut litus medio speret in aequore.
uitam qui poterit reddere protinus,
solus non poterit naufragium pati.
- b^o Nos turpis macies et lacrimae tenent
et crinis patrio puluere sordidus. 120
nos non flamma rapax, non fragor obruit
[*felices sequeris mors, miseros fugis.*]
. . . . .
. . . . .

102 templa ω (tela R) || pollens E tollens A || ara ω
acra Scaliger acta Rutgersius area Schultingius ora Bo.
scripsi qua petra pollens arce c. I. conl. Herc. II 783
Ag. 562 Oed. fr. 67 || 103 Austro E Voss. AE ψ Astro A ||
CHORVS EA || 108 fluminis ER luminis ψ liminis A ||
u. 111 deleui || 113 borean EA boream ψ || 114 eurus in
ras. E² || cum EA qui Bo. quae scripsi. || 116 Ut EA
AVt g Aut Bo. || modio E medio A || speret EA sperat
Mog. Bo. || 118 non poterit naufragium pati E naufr. non
pot. pati A || u. 122 deleta lacunam aliquot uersuum statui.
proodum aut stropharum bb' aut cc' uu. 119 sqq. contineri
sententia docet. ||

- b   Stamus. nunc patrius messibus heu locus
et siluis dabitur lapsaque sordidae
fient templa casae. iam gelidus Dolops   125
hac ducet pecudes qua tepet obrutus
stratae qui superest Oechaliae cinis.
- b'   Illo thessalicus pastor in oppido
indocta referens carmina fistula
cantu nostra canet tempora flebili   130
et dum pauca deus saecula contrahet,
quaeretur, patriae quis fuerit locus.
- c   Felix incolui non steriles focos
nec ieiuna soli iugera thessali.
ad Trachina uocor saxa rigentia   135
et dumeta iugis horrida torridis
[uix gratum pecori montiuago nemus.]
- c'   At si quas melior sors famulas uocat,
illas aut uolucer transferet Inachus
aut dircaea colent moenia, qua fugit   140
Ismenos tenui flumine languidus.
[hic mater tumidi nupserat Herculis.]
- c   Quae cautes Scythiae, quis genuit lapis?
num Titana ferum te Rhodope tulit,
te praeruptus Athos, te fera Caspias   145
quae uirgata tibi praebuit ubera?

123 nec ϵA nunc ψ || patriis messibus E patriae moenibus A patrius *Swoboda* || heu ϵA hic *Bo.* || *fort. focus scribendum.* || 124 Et EA At *Scaliger.* || 126 patet E tepet A || 127 superest $\equiv$ eechaliae E Oecaliae A etholie ψ || 131 contrahet R contrahit A || 133 focos E locos A || 135 Adtrachina E Ad Trachyna A cartina ψ || 137 *deleui* || 139 transfert ψ || 140 fugit $A\epsilon$ fluit $\epsilon ME\psi$ || 140 colent ϵA colunt ψ || 141 Ismenon E Hismenon $R13$ Ismenos A || 142 *deleui* At m. t. hic n. H. *Swoboda.* || 144 ferum $\equiv$ terhodope (*literae ter in ras. m. pr.*) E ferum *quidam Pall.* al' ferum R ferunt? te Rh. A || 145 caspias E Caspia A caseta ψ ||

- c' Falsa est de geminis fabula noctibus,
aether cum tenuit sidera longius,
conmisitque uices lucifer hespero
et solem uetuit Delia tardior. 150
- d Nullis uulneribus peruia membra sunt.
ferrum sentit hebes, lentior est chalybs.
in nudo gladius corpore frangitur
et saxum resilit fataque neglegit
et martem indomito *pectore* prouocat. 155
- e Non illum poterant figere cuspides,
non arcus scythica tensus harundine,
non quae tela gerit Sarmata frigidus
aut qui soliferae suppositus plagae
uicino *Batanae* uulnera dirigit 160
Parthus gnosiatis certior ictibus.
- d' Muros Oechaliae corpore propulit.
nil obstare ualet. uincere quod parat
iam uictum est. quota pars uulnere concidit?
pro fato patuit uultus iniquior 165
et uidisse sat est herculeas minas.
- e' Qui uastus Briareus, qui tumidus Gyas
supra thessalicum constitit aggerem

148 contenuit uel continuit ψ || 150 solem *E R* (m in ras.) *Cruser.* soles *A* || 151 membra *EME* monstra *A* || 152 sentit *EME* sensit *A* || 155 mortem ω martem *scripsi* || corpore ω pectore *LMueller* || 160 uicino) *ultima uocis litera* quae uidetur o fuisse lineolis deleta supra scriptum o m. *tertia E* uicino *A* uicinus ψ || nabatae *E* Nabathae *A* Batanae ex *Stephano Byz. reposui.* || 162 oechaliae *E* Oechaliae *A* etholie ψ || 165 patuit *E Mog. R* 13 potuit *AME* || 166 uidisse ϵ *ME* uicisse *A* || herculeas minas ϵ *ME R* Herculeis minis *A* || 167 Quis ... quis *E* Qui ... qui *A* || gigans *E* gigas ψ Gyges α Gyas *Delrio* || 168 Subter thessalicum stetit (stitit *t. Gron.*) aggerem *E* Supra Thessalicos constitit aggeres *A* quum stetit *Gron.* ||

caeloque inseruit uipereas manus,
 hoc uultu riguit? commoda cladibus F. CXXXVIII 170
 magnis magna patent. nil superest mali.
 iratum miserae uidimus Herculem.

IOLE.

- a At ego infelix non templa suis
 conlapsa deis sparsosue focos,
 natis mixtos arsisse patres 175
 hominique deos templa sepulcris,
 nullum querimur commune malum.
 alio nostras fortuna uocat
 lacrimas, alias flere ruinas
 mea fata iubent. 180
 quae prima querar? quae summa gemam?
 pariter cunctos | deflere iuuat F. CLVIII b
 nec plura dedit pectora tellus,
 ut digna sonent uerbera fatis.
- a' Me uel sipylum flebile saxum 185
 fingite superi
 uel in Eridani ponite ripis,
 ubi maesta sonat
 phaethontiadum silua sororum.
 me uel sicutis addite saxis, 190
 ubi fata gemam thessala Siren

169 Caeloque *E* Celo ut ψ Vt caelo α || insereret ω
 inseruit *Gron.* || minas *E* manus *A* || 172 miseri *E* mise-
 rae *A* || IOLE *EA* Iole Chorus *R13* || 180 Mea ω Me
Raphelengius || 182 cuncta *A om.* *E* scripsi cunctos || 182b—
 228 suo loco omissi continentur folio minore a quaternione
 alieno quod est intermissum inter fol. *CLVIII et CLX E* ||
 184 satis *E* (fatis *t. Gron.*) planctu *A* || 185 siphum *E*
 (Sipylum *t. Gron.*) Sipyli *A* sisiphi ψ || 186 fingite *EME*
 figit *e R* figite *Delrio* figat *A* || 189 phoetontia dum *E*
 phet. ψ corr. α || silua *E* turba *A* || 191 gemam *E* gemit *A* ||
 sirenę *E* ||

uel in edonas tollite siluas
 qualis natum daulias ales
 solet ismaria flere sub umbra.
 formam lacrimis aptate meis
 resonetque malis aspera Trachin. 195

a" Cyprias lacrimas Myrrha tuetur,
 raptum coniunx Ceyca gemit,
 sibi Tantalus est facta superstes,
 fugit uultus Philomela suos 200
 natumque sonat flebilis Atthis.
 cur mea nondum
 capiunt uolucres bracchia plumas?
 felix felix
 cum silua domus nostra feretur 205
 patrioque sedens ales in agro
 referam querulo murmure casus
 uolucrumque Iolen fama loquetur.

b Vidi uidi
 miseranda mei fata parentis,
 cum letifero stipite pulsus 210
 tota iacuit sparsus in aula.
 pro si tumulum fata dedissent,
 quotiens genitor quaerendus eras.

b' Potuine tuam spectare necem 215
 nondum teneras uestite genas

---

192 edonias *EA* edonas *E t. Gron.* || ponite *E* tol-
 lite *A* || 193 daulias *EA* daunias *ψ* || 197 Cypria *E* Cy-
 prias *A* || myrtha *E* || 200 fylomela *E* philomena *ψ corr. α* ||
 201 atthis *E* Itym *A* || 206 sedesⁿ *E* || 207 casus *EME*
 questus *A* || 208 fama *E* 'in meo' *Lipsius* (*quod de Orte-*
liano quo etiam Raphelengius est usus, non de ME intelle-
gendum) turba *A* || 210 fama *E* fata *A* || 211 laetifero *E*
 letifero *A* luctifero *R* || 213 Pro om. *E* ||

necdum forti sanguine Toxeu?
 quid uestra queror fata parentes
 quos in tutum mors aequa tulit?
 mea me lacrimas fortuna rogat.

220

c Iamiam dominae captiua colus
 fusosque legam. pro saeue decor
 formaque mortem paritura mihi,
 tibi cuncta domus concidit uni,
 dum me genitor negat Alcidae
 atque herculeus socer esse timet.
 sed iam dominae tecta petantur.

225

CHORVS.

c' Quid regna tui clara parentis
 proauosque tuos respicis amens
 fugiat uultus fortuna prior.
 felix quisquis nouit famulum
 regemque pati
 [*uultusque suos uariare potest*]
 rapuit uires pondusque malis
 casus animo qui tulit aequo.

F. CXXXVIII n. 14

230

235

---

217 forti *E* fortis *A* || toxtum *E* Thoxeu *A* toxeu ψ
 thosen *R* texeu *g* theseu *G* *Mog.* || 218 queror *E* que-
 rar *A* || 220 *om.* *R* 10 13 || 221 colus *E* colos *A* || 222 saeue
E Colon. *IPal.* scaeue *ME* saepe *A* || decor *EME* dolor *A* ||
 224 concipit *E* concidit *A* contigit ψ || CHORVS *A* *om.*
E || 228 CH. *E* *om.* *A* || 229 Casusque *E* Proauosque *A* ||
 231 Felix *E* *IPal.* *g*? Patiens *A* Sapiens *DHs.* || *Bis h. u.*
exhibet Mog. sic: Felix q. n. f. r. pati Vultusque s. u. p.
 Patiens q. n. f. r. pati Pepulit et q. s. || 233 Vultusque
 suos uariare potest *E* *R* *g*? *Basil. mg. Fabricii liber Mog.*
IIPal. t. Grut. totus uersus abest A deleui. || 234 rapuit
 uires *ER* pepulit uires ψ uires pepulit α || mali *EA* malo
Gron. malis Bo. || *post* mali *add.* nec seruit inops scripti
Lugdunenses Delrii. ||

NVTRIX. DEIANIRA. *LICHAS TACITVS.*

O quam cruentus feminas stimulat furor,
 cum patuit una paelici et nuptae domus.
 Scylla et Charybdis sicula contorquens freta
 minus est timenda, nulla non melior fera est.
 namque ut reluxit paelicis captae decus 240
 et fulsit Iole qualis innubis dies
 purisue clarum noctibus sidus micat:
 stetit furenti similis ac toruum intuens
 herculea coniunx, feta ut armenia iacens
 sub rupe tigris hoste conspecto exilit 245
 aut iussa thyrsum quaterere conceptum furens
 maenas Lyaeum dubia quo gressus ferat.
 haesit parumper, tum per herculeos lares
 attonita fertur, tota uix satis est domus,
 incurrit errat sistit. in uoltus dolor 250
 processit omnis, pectori paene intimo
 nihil est relictum. fletus insequitur minas
 nec unus habitus durat aut uno furit
 contenta uoltu: nunc inardescunt genae,
 pallor ruborem pellit et formas dolor 255
 errat per omnes: queritur inplorat gemit.
 sonuere postes: ecce praecipiti gradu
 secreta mentis ore confuso exerit.
 DEIAN. quaecumque partem sedis aetheriae premis
 coniunx tonantis, mitte in Alciden feram 260
 quae mihi satis sit. si qua secundum caput
 palude tota uastior serpens mouet,

NVTRIX. DEIANIRA *EA LICHAE nomen addidi cum*
edd. || 236 NVT. *E Nutrix R om. A* || furor *E dolor A* ||
 240 decus ω decor *NHs. cont. u. 222* || 241 in nubes *E* || 242
 Purisue clarum *EME Purumue claris A* || 244 fera *Rg* ||
 armenia *EME Lugd. mg. Ascensius armento A* || 246 fe-
 rens ω furens *scripsi.* || 247 ferat *E agat A* || 249 Attonita
 fertur *E Lymphata rapitur A* || 252 minas *E genas A* ||
 258 exferit *E* || 259 Quamcūque *Eψ Quacunque A* ||

ignara uinci, si quid excessit feras
 inmane dirum horribile quo uiso Hercules
 auertat oculos: huc specu inmenso exeat. 265
 uel si ferae negantur: hanc animam precor
 conuerte in aliud. quodlibet possum malum
 hac mente fieri. comoda effugiem mihi
 parem dolori: non capit pectus minas.
 quid excutis telluris extremae sinus 270
 orbemque uersas? quid rogas Ditem mala?
 omnes in isto pectore inuenies feras
 quas timuit: odiis accipe hoc telum tuis:
 age dum nouerca perdere Alciden potes:
 profer manus quocumque. quid cessas dea? 275
 utere furente. quod iubes fieri nefas?
 reperi. quid haeres? ipsa iam cesses licet,
 haec ira satis est.

NVTR.   pectoris sani parum
 alumna questus conprime et flammās doma.
 frena dolorem. coniugem ostende Herculis. F. CXXXX 280
 DEIAN. Iole meis captiua germanos dabit
 natis Iouisque fiet ex famula nurus?
 num flamma cursus pariter et torrens feret
 et ursa pontum sicca caeruleum bibet?
 non ibo inulta. gesseris caelum licet 285
 totusque pacem debeat mundus tibi:
 est aliquid hydra potius iratae dolor
 nuptae. quis ignis tantus in caelum furit
 ardentis Aetnae? quicquid est uictum tibi

264 quod *E* quo *A* || Hercules *E*¹ corr. *E*¹ || 265 hoc ω
 huc *NHs.* || specu *EA* sinu ψ || 267 aliquod *EA* aliquid ψ
 aliud *NHs.* || possum ω possit α || 272 inuenies *E* *Delriani*
 inuenias *A* || 273 timuit *E* timeat *A* || 274 Ego sum ω
 Aequum *NHs.* Agedum *scripsi.* || 275 Perfer *EA* Profer
Basil. mg. Fer fer uel Offer *NHs.* || 276 fieri ω fiet *A* ||
 277 Reperi *EA* Peperi ψ || 278 fati est *E* satis est *A* || 281
 Iole *EA* Illi ψ || 282 ex *EA* in *ind. err.* || 283 Num ε*R*
Pall. omnes Non *A* || feret *EA* ferent *Pall. ut uidetur.* ||
 286 michi *E* tibi *A* || 287 potius εψ peius *A* || 289 q. in-
 uictum tibi *IIPal.* q. inuictum est tibi *Scaliger* ||

hic uincet animus. capta praeripiet toros? 290
 adhuc timebam monstra, iam nullum est malum.
 cessere pestes, in locum uenit ferae
 inuisa paelex. summe pro rector deum
 et clare Titan Herculis tantum fui
 coniunx timentis. uota quae superis tuli, 295
 cessere captae, paelici felix fui.
 illi meas audistis o superi preces.
 incolumis illi remeat. o nulla dolor
 contente poena quaere supplicia horrida
 incogitata infanda. Iunonem doce 300
 quid odia ualeant: nescit irasci satis.
 pro me gerebas bella, propter me uagas
 Achelous undas sanguine infecit suo,
 cum lenta serpens fieret, in taurum trucem
 nunc flecteret serpente deposita minas, 305
 ut mille in hoste uinceret uno feras.
 iam displicemus, capta praelata est mihi.
 non praeferetur: qui dies thalami ultimus
 nostri est futurus, hic erit uitae tuae.
 quid hoc? recedit animus et ponit minas, 310
 iam cessat ira. quid miser langues dolor?
 perdis furorem, coniugis tacitae fidem
 mihi reddis iterum. quid uetas flammās ali?
 quid frangis ignes? hunc mihi serua impetum. —
 pares eramus, non erat uotis opus. 315
 aderit nouerca quae manus nostras regat
 nec inuocata.
 NVTR. quod paras demens scelus?
 perimes maritum cuius extremus dies
 primusque laudes nouit et caelo tenus
 erecta terras fama suppositas habet? 320

293 protector ω proh rector *Lipstus*. || 306 Et ω V t
scripsi. || 308 perferetur *Bo*. || 310 recedit ω resedit
Wuestemannus || 311 cessit εA cecidit uel cessat *Iortinus* ||
 312 tacitae E sanctae A || 315 patres E pares A || eri-
 mus E R 10 11 eramus A || erit εA erat R *Bo*. ||

- rogos in istos terra consurget parens
 domusque soceri prima et aetolum genus
 sternetur omne, saxa iam dudum ac faces
 in te ferentur, uindicem tellus suum
 defendet omnis. una quot poenas dabis? 325
 effugere terras crede et humanum genus
 te posse, fulmen genitor Alcidae gerit.
 iam iam minaces ire per caelum faces
 spectata et tonantem fulmine excusso diem.
 mortem quoque ipsam quam putas tutam time: 330
 dominatur illic patruus Alcidae tui.
 quocumque perges misera cognatos deos
 illi uidebis.
 DEIAN. maximum fieri scelus
 et ipsa fateor, sed dolor fieri iubet.
 NVTR. moriere. 335
 DEIAN. moriar Herculis nempe incluti
 coniunx nec ullus nocte discussa dies
 uiduam notabit nec meos paelex toros
 captiua capiet. ante ab occasu dies
 nascetur, Indos ante glacialis polus
 Scythasue tepida Phoebus inficiet rota 340
 quam me relictam thessalae adspiciant nurus.
 meo iugales sanguine extinguiam faces.
 aut pereat aut me perimat. elisis feris F. CXXXI
 et coniugem addat. inter herculeos licet
 me quoque labores numeret: Alcidae toros 345

---

321 Angor inistos *E* Rogos in istos *A* || lares *E* parens *A* || 323 Sternetur omne. saxa iam dudum ac faces | Inte ferentur. uindicem tellus suum | Defendit *E ME g IPat. Fabricii liber.* (saxa i. et faces *ME?* sacua iam dudum faces *Fabricianus*) Sternetur omne. nam tuum gens Herculem | Defendit *A* (nam dudum genus Herculem *G*) || 325 Defendet *e Fabricianus Mog. Pall.* Defendit *Ag* || 329 Specto *NHs.* || 333 Illic *ω Illi Gron.* || 335 NVN. *E* || nempe *om. E* || 339 indos *E Indis A* || glacialis polus *EME* (glacialis) glacialem polum *A* || 340 inficiet *E afficiet A* || 341 inspiciant *E aspiciant A* ||

moritura certe corpore amplectar meo.
 ire ire ad umbras Herculis nuptam libet
 sed non inultam. si quid e nostro Hercule
 concepit Iole: manibus auellam meis
 ante et per ipsas paelicem inuadam faces. 350
 me nuptiali uictimam feriat die
 infestus, Iolen dum supra exanimem ruam.
 felix iacet, quicumque, quos odit, premit.
 NVTR. quid ipsa flammis pascis et uastum foues
 ultro dolorem misera? quid cassum times? 355
 dilexit Iolen nempe, cum staret parens
 regisque natam peteret. en famulae in locum
 regina cecidit: perdidit uires amor
 ulcusque ab illo traxit infelix statu.
 illicita amantur, excidit quicquid licet. 360
 DEIAN. fortuna amorem peior inflamat magis.
 amat uel ipsum, quod caret patrio lare,
 quod nudus auro crinis et gemma iacet,
 ipsas misericors fors aerumnas amat.
 NVTR. hoc usitatum est Herculi, captas amat. 365
 dilecta Priami nempe dardanii soror
 concessa famula est. adice quot nuptas prius
 quot uirgines dilexit: errauit uagus.
 arcadia nempe uirgo palladios choros

---

347 herculis *E* Herculi *AME* || nuptam (nubtam *t. Gron.*)
E Basil. *mg.* iunctam *ψ* uictimam *A* || 348 e nostro *eg?* ex
 nostro *A* || 349 auellam *E* 'alii' *t. Comnelino.* euellam *A* ||
 355 casum *ω* cassum *edd. Venetae et Herbip. Lipsius.* ||
 356 cum staret parens *E* dum starent lares *A* || 357 in
 famulae *A* enim fam. *E* en famulae in locum *scripsi.* ||
 359 Vultumque uel Vultumque *E g* || ab illo *ω* || status *εA*
 statu *R 10 11* || Vultumque anilem *t. i.* status *Gron.*
conl. u. 397. Multumque ab illa carpsit *i.* status *NHs.*
 Vultusque uel Vlcusque ab illo *t. i.* status *ego antea et GR.* Vlcus-
 que ab illo *t. i.* statu *scripsi.* || 362 ipsum *ε g?* *ME* ipsam
A || 365 *om. sed in mg. adscr. m. sec. uel tertia.* *E* || 366
 priami *εRA* priamo uel primo *ψ* || dardani *E* || 367 famula
Eψ famulo *A* ||

dum nectit Auge, uim stupri passa excidit 370
 nullamque amoris retinet herculei notam.
 referam quid alias? nempe Thespiades uacant
 breuique in illas arsit Alcides face.
 hospes Timoli lydiam fouit nurum
 et amore captus ad leues sedit colos 375
 uñum feroci stamen intorquens manu.
 nempe illa ceruix spolia deposuit ferae
 crinemque mitra pressit et famulus stetit
 hirtam sabaea marcidus myrrha comam.
 ubique caluit, sed leui caluit face, 380
 haerere amantes post uagos ignes solent.
 famulamne et hostis praeferebat natam tibi?
 DEIAN. ut alta siluas forma uernantes habet
 quas nemore nudo primus inuestit tepor,
 at cum solutos expulit boreas notos 385
 et saeua totas bruma decussit comas,
 deforme solis adspicis truncis nemus:
 sic nostra longum forma percurrrens iter
 deperdit aliquid semper et fulget minus
 nec illa uenus est. quicquid in nobis fuit 390
 olim petatum cecidit et partu labat
 materque multum rapuit ex illo mihi,
 aetas citato senior *irrupit* gradu.
 uides ut altum famula non perdat decus?
 cessere cultus penitus et paedor sedet, 395
 tamen per ipsas fulget aerumnas decor

371 herculis *E* Herculei *A* || 372 nempe thespides
 uacant *E* mene Thespiades uocant *A* || 373 in illis *NHs.* ||
 375 Meroque *NHs. cont. u.* 575 || 376 Colum feroci *E*
 Vnum f. *A* Vdum f. *GCanter* || 377 Nemeaea ceruix *NHs.* ||
 381 NVT. Haerere (*puncta m. sec. uel tert.*) *E* uersus
 Deianirae est *A* Nutrici dedit *Lipsius.* || 382 Nutricis
 nota praefixa *A om. E* || Famulam nec et h. *E* || galatam *E* ||
 383 alia *NHs.* || habet *E* alit *A* || 385 expulit *EA* extulit *R*
VPall. excutit *R10* || 387 solis *E ME* ψ foliis α || aspexit *E*
 aspiciis *A* || 390 Nec illa uenus est *E* Malisque minus est *A* ||
 391 pariter *E* partu *A* || 393 Metas *E* Aetas *A* || eripuit ω (*se-*
nio erripuit R) *irrupit NHs.* || 395 nultus *EA* cultus *DHs.* ||

nihilque ab illa casus et fatum graue
 nisi regna traxit. hic meum pectus timor
 altrix lacessit, hic rapit somnos pauor.
 praeclara totis gentibus coniunx eram . 400
 thalamosque nostros inuido uoto nurus
 optabat omnis: [*quaeue mens quicquam deos
 orabat ullos. nuribus argolicis fuit
 mensura uoti.*] quem Ioui socerum parem
 altrix habebō? quis sub hoc mundo mihi 405
 dabitur maritus? ipse qui Alcidae imperat
 facibus suis me iungat Eurystheus licet,
 minus est toris creuisse regnantis, leue est,
 alte illa cecidit quae uiro caret Hercule. F. CXXXXII
 NVTR. conciliat animos coniugum partus fere. 410
 DEIAN. sic ipse forsā diuidet partus toros.
 NVTR. famula illa trahitur interim donum tibi.
 DEIAN. hunc quem per urbes ire praeclarum uides
 et uiua tergo spolia gestantem ferae,
 qui regna miseris donat et celsis rapit 415
 uasta grauatus horridam claua manum,
 cuius triumphos ultimi Seres canunt
 et quisquis alius orbe conposito iacet:

398 hic *E* hinc *A* || 399 hic *E* hinc *A* || 401 uoto *E*
 fato *A* || 402 obtabat *E* || quaeue mens *E ME g IPal. I Delria-*
nus Mog. (quae mens) *R 10 mg.* (al'q̄ ne meus) quae tumens
Gron. quo nimis *A* quae nimis *ψ* || quicquam uel quid-
 quam *E ME g Mog. R 10 mg.* quisquam *idem Pal.* quisq̄ *R*
I IPall. quisquis *A* || 403 fuit *E g fui A* || 402^b 403 404^a
expunxi. || 404 *M.* uoti iuno. quem socerum parem *E*
M. uoti, quem Ioui socerum parem *A* || 405 qui *E* quis *A* ||
 408 toris *EME* toros *A* || caruisse *EME* meruisse *A* cre-
 uisse *scripsi.* || regnante *E* regnantem *ME* regnantis *A* ||
 409 Alte iam c. *E* Alte illa c. *A* || *desunt in E qui secuntur*
XXXIII uersus a u. 410 usque ad 442 defic h' ml'tum *mg.*
E³ || 410 coniugium *R* || 412 illa *om.* *R* do/num *R* do-
 num *g* || 413 Hic *A* Hunc *Voss. et IV alii t. Gron. G? g?* ||
 414 uiua *A* fulua *NHs.* uicta *Gron.* rigida ego opima
GR. || 418 concepto *A* concepto *ψ* consumpto *Grotius et*
NHs. || confecto (uel orbis incertus) *Gron.* conposito
 (uel conposito) *scripsi.* ||

- leuis est nec illum gloriae stimulat decor.
 errat per orbem, non ut aequetur Ioui 420
 nec ut per urbes magnus argolicas eat,
 quod amet requirit, uirginum thalamos petit.
 si qua est negata rapitur, in populos furit,
 nuptas ruinis quaerit et uitium inpotens
 uirtus uocatur. cecidit Oechalia inclita 425
 unusque Titan uidit atque unus dies
 stantem et cadentem. causa bellandi est amor.
 totiens timebit, Herculi natam parens
 quotiens negabit: hostis est quisquis socer
 fieri recusat, si gener non est, furit. 430
 post haec quid istas innocens seruo manus,
 donec furem simulet ac saeua manu
 intendat arcus meque natumque opprimat?
 sic coniuges expellit Alcides suas,
 haec sunt repudia. nec potest fieri nocens: 435
 terris uideri sceleribus causam suis
 fecit nouercam. quid stupes segnis furor?
 scelus occupandum est. perage, dum feruet manus.
 NVTR. perimes maritum?
 DEIAN. paelicis certe meae.
 NVTR. at Ioue creatum. 440
 DEIAN. nempe et Alcmena satum.
 NVTR. ferrone?
 DEIAN. ferro.
 NVTR. si nequis?
 DEIAN. perimam dolo.
 NVTR. quis iste furor est?
 DEIAN. quem meus coniunx docet.

---

419 post 420 transp. *NHs.* Vilis nec illum *NHs.* ||
 423 Si qua est neg. ω || capitur *A Pall. uetustiores R 10 11*
G g rapitur *A ind. err.* (α ?) et in p. f. *R* || 425 etholia ψ ||
 429 quotiens socer ω quisquis socer *NHs. conl. Herc. I*
u. 1174 || 430 non fit furit *NHs.* furit *A R g? Mog. ferit ψ*
fecit Pall. uetustiores. || 432 stimulet α (*typographi sphalma*)
mg. Bas. || 438 perge ω per age *scripsi.* || 440 nempe alc.
(om. et) R ||

NVTR. Quem nec nouerca potuit, hunc perimes uirum?
DEIAN. caelestis ira quos premit, miseros facit,
humana nullos.

445

NVTR. parce miseranda et time.

DEIAN. contempsit omnes ille qui mortem prius.
libet ire in enses.

NVTR. maior admisso tuus
alumna dolor est: culpa ius proprium exigit.
cur saeua modicis statuis? ut laesa es dole.

DEIAN. leue esse credis paelicis nuptae malum?
quicquid dolorem pascit, hoc nimium puta.

450

NVTR. amorne clari fugit Alcidae tibi?

DEIAN. non fugit altrix, remanet et penitus sedet
fixus medullis crede, sed magnus dolor
iratus amor est.

455

NVTR. artibus magicis fera
coniugia nuptae precibus admixtis ligant.
uernare iussi frigore in medio nemus
missumque fulmen stare, concussi fretum
cessante uento, turbidum explicui mare
et sicca tellus fontibus patuit nouis,
habuere motum saxa, discussi fores:
umbrae stetit et mea iussi prece
manes loquuntur. sonuit infernus canis,
mare terra caelum et tartarus seruit mihi,
nox media solem uidit et noctem dies

460

465

443 potuit ϵ ME IPal. uetustior et schidae Burdegal.
peremit α perimit ψ || 445^b 446 447^a (NVTR. Parce —
in enses) absunt E d'fic hⁱ E² mg. || 448 culpa propius E
culpa par odium A par pretium Gron. prope ius Bo.
ius proprium scripsi. || exigit EA exigit IPal. u. l. Delr. ||
449 modicis EME ψ modice α || laesaes EME passa es A
om. g || 450 pelicem Gron. || 451 Nutrix RG quidam Pall.
om. ϵ A || hoc E id A hunc Bo. || nimium ϵ A minimum RG
Villerianus || 452 NVT. ϵ A om. G R 10 11. || 455 fare E
fere A uaga Gron. fera scripsi an ferae? || 458 mixtum-
que E missumque A || flumen E fulmen A || 463 nouit E
sonuit A || 464 om. E d'fic . 1 . v mg. E³ || uu. 464 465
conmutauit Bo. ||

nihilque leges ad meos cantus tenent:
 flectemus illum, carmina inuenient iter.
 DEIAN. quas Pontus herbas generat aut quae thessala
 sub rupe Pindus alit: ubi inueniam malum
 cui cedat ille? carmine in terras mago 470
 descendat astris luna desertis licet
 et bruma messes uideat et cantu fugax
 stet deprehensum fulmen et uersa uice
 medius coactis ferueat stellis dies:
 non flectet illum. 475
 NVTR. uicit et superos amor.
 DEIAN. uincetur uni forsan et spoliū dabit
 amorque summus fiet Alcidae labor.
 sed te per omne caelitū numen precor,
 per hunc timorem: quicquid arcani apparo
 penitus recondas et fidem tacitam exprimas. 480
 NVTR. quid istud est quod esse secretum petis?
 DEIAN. non tela sunt non arma non ignis minax.
 NVTR. praestare fateor posse me tacitam fidem,
 si scelere careat: interim scelus est fides.
 DEIAN. circumspice aedum, ne quis arcana aucupet 485
 partemque in omnem uultus inquirens eat.
 NVTR. en locus ab omni tutus arbitrio uacat.
 DEIAN. est in remoto regiae sedis loco
 arcana tacitus nostra defendens specus.
 non ille primos accipit soles locus, 490
 non ille seros, cum ferens Titan diem

466 legis *NHs.* || tenet *IPal. Scaliger* || 468 quas *εA*
 que *ψ* || 469 aluit *E* aut *A* alit *scripsi.* || 470 cedat *εA*
 cedet *ψ?* || 471 in astra *E* astris *A* || discedat licet *E*
 desertis licet *A* || 473 Stet *E ME G? Heinsianus maior* Sit *A* ||
 aduersa *E* et uersa *A* || 474 ferueat *E ME Heinsianus maior*
 fulxerit *R* fugerit *A* || 475 unum *εA* uirum *R g Basil. mg.*
 illum *GR.* || 475^b NVT. *A om. E* || 476 DEI. *A om. E* ||
 480 fidem tacitam *E* fide tacita *A* || 477 exprimas *E* pre-
 mas *A* || 481 petis *E* iubes *A* || 482 minax *E* minae *A*
 non ignis non mine *ψ* || 484 Sed sc. c. *R* || 485 occupet *ω*
 aucupet *Scaliger* || 487 arbitrio *E Pall.* arbitro *A* || 488
 regiae sedis *εME* sedis egregiae *A* || 489 specus *εA* locus *ψ* ||

lassum rubenti mergit oceano diem,
 illic amoris pignus herculei latet.
 altrix fatebor: auctor est Nessus mali
 quem grauida Nephele thessalo genuit duci, 495
 qua trepidus astris inserit Pindus caput
 ultraque nubes Othrys eductus riget.
 namque ut subactus Herculis claua horridi
 Achelous omnis facilis in species dari
 tandem peractis omnibus patuit feris 500
 unoque turpe subdidit cornu caput:
 me coniugem dum uictor Alcides habet,
 repetebat Argos. forte per campos uagus
 Euenos altum gurgitem in pontum ferens
 iam paene summus turbidus siluis erat. 505
 transire Nessus uerticem solitus uadis
 pretium poposcit meque iam dorso ferens,
 qua iungit hominem spina deficiens equo,
 frangebat ipsas fluminis tumidi minas. F. CXXXXXIII
 iam totus undis Nessus exierat ferox 510
 medioque adhuc errabat Alcides uado
 uasto rapacem uerticem scindens gradu.
 at ille ut esse uidit Alciden procul:
 'tu praeda nobis' inquit 'et coniunx eris.'
 prouehitur undis: inque complexus ruens 515
 gressum citabat. non tenent undae Herculem:

492 Lassum n. m. o. diem *E* Lassam n. m. o. ro-
 tam *A* || 493 Illinc *E* Illic *A* || 494 auctor est nessus *E*
 Nessus est auctor *A* || 495 nefele *E* nubes *A* || 496 tre-
 pidus *EME* celsus *A* || 497 rubet *E* riget *A* || 499 spicies *E* ||
 501 turpe *EME* turpis *A* || 504 Euenos *E* Euenus *A* He-
 benus *ψ* || g. et pontum *ME* || 505 Iam poene *E* Iam pene *A*
 Par paene *Gron. et NHs.* || summis *ω* summus *scripsi* ||
 siluis *E* ripis *A* || 506 uagus *E* uagum *A* uadis *ME* || 507
 tergo *R* || 510 totus *εψ* totis *A* || an fere? || 513 At *ER*
 Ast *A* || 515 Prohibetur *ω* Prouehitur *NHs.* || meque com-
 plexus *E* meque complexam *A* || ferens *EA* foris *g* m.
 complexus furens *GR.* m. complexu ferens *NHs.* inque
 complexus ruens *scripsi conl. Phaed. u. 713* ||

'infide uector' inquit 'inmixti licet
 Ganges et Hister uallibus iunctis eant,
 uincemus ambos, consequar telo fugam.'
 praecessit arcus uerba. cum longum ferens 520
 harundo uulnus tenuit haerentem fugam
 mortemque fixit: ille iam quaerens diem
 tabo fluentem uolneris dextra excipit
 traditque nobis ungulae insertam suae
 quam forte saeua sciderat auolsam manu. 525
 tum uerba moriens addit. 'hoc' inquit 'magae
 dixere amorem posse desigi malo,
 hoc docta Mycale thessalas docuit nurus
 unam inter omnis luna quam sequitur magas
 astris relictis. inlitas uestes dabis 530
 hac' inquit 'ipsa tabe, si paelex tuos
 inuisa thalamos tulerit et coniunx leuis
 aliam parenti dederit altisono nurum.
 hoc nulla lux conspiciat, hoc tenebrae tegant
 tantum remotae: sic potens uires suas 535
 sanguis tenebit.' uerba deprendit quies
 mortemque lassus inpulit membris sopor.
 tu quam meis admittit arcanis fides,
 perge, ut nitentem uirus in uestem datum

517 uictor *E* uector *A* || immixtus *Ev* immixti *A* ||
 518 Ganger *E* || 519 ambos *εA* ambo *Bo.* || consequar *εA*
 consequitur *ψ* || 520 tum *ω* cum *Bo.* || u. 520 om. *R10*
 (adscr. tamen in *mg.*) u. 521 om. *G*, uterque et 520 et 521 in
mg. add. *R* || 523 tabum fluentem *E* tabem fluentis *A* ta-
 bem fluentem *Burm.* tabum fluentum *LMueller* tabo
 fluentem *scripsi* (sc. *harundinem*) || 524 ungulae i. suae *EME*
 ungula i. sua *A* || insertum *E t. Gron.* insertam *εMEA* in-
 fertam *g* || 526 Tunc *E* Tum *A* || 528 Mychale *A* mich.
 uel micale *ψ* Mycale *ε Ge. Fabricius* || docuit *εME* monuit *A*
 mouit *ψ* || 529 magas *E* magam *A* || 534 conspiciat *ω*
 aspiciat 'o. u. l.' *t. Delrio.* || 535 Tantum *ω* Antri uel
 Tectum uel Tacitum *conl.* u. 489 uel Tutum *NHs.* || 536
 deprendit *εψ* deprehendit *A* || 537 impulit *E* intulit *A* ||
 539 nitentē u. in uestē datum *E* nitentes u. in uestes sa-
 tum *A* ||

mentem per artus adeat et tacitum *intumas* 540
intret medullas.

NVTR.   ocius iussa exsequar
alumna, precibus tu deum inuictum aduoca
qui certa tenera tela dimittit manu.

DEIAN. te deprecor quem mundus et superi timent 545
et aequor et qui fulmen aetnaeum quatis
timende matri te aliger saeuae puer: .

intende certa spiculum uelox manu
non ex sagittis leuibus, ex umero precor
deprome grauius quod tuae nondum manus
misere in aliquem: non leui telo est opus, 550
ut amare possit Hercules. rigida manu
intende et arcum cornibus iunctis para.

nunc nunc sagittam prome qua quondam horridum
Iouem petisti, fulmine abiecto deus
cum fronte subita tumuit et rabidum mare 555
taurus puellae uector assyriae scidit.

inmitte amorem. uincat exempla omnia.
amare discat coniugem. si quas decor
Ioles inussit pectori herculeo faces,
extingue totas: perbibat flammās mei. 560
tu fulmantem saeue domuisti Iouem,
tu furua nigri sceptrā gestantem poli
turbā ducem maioris et dominum Stygis:

---

540 mentemque *RG* lente uel sensim *NHs.* || tacitus
mas *E* tacitus imas *g* *Heinsianus* minor tactus imas *ME*
tactus sinus *A* tactum cicius al' sinus *R* tactu intimas
Lipsius tacitum intumas *Gron. et NHs.* || 541 Intret ad
m. *E* ad om. *A* || 544 Te deprecor *E* Te te precor *A* ||
545 quatit *ω* quatis *Bo.* || 546 te aliger *E* teliger *A* || 548
ex s. *ω* || ex umero *E* e numero *A* || 549 Grauide prome *E*
Grauiore profer *A* Deprome grauius *scripsi* || 551 rigidas
manus *εA* rigida manu *NHs.* || 553 condā *E* || horridū *E*
horridus *A* || 555 subita *εA* subito *Ascensius* || tumuit (uit
in ras. pr. m.) *Eψ* timuit *A* || rabidum *E* rapidum *A* ||
556 excidit *E* scidit *A* || 558 coniugem *E* coniuges *A* || 559
Ioles inussit *E* Immisit Ioles *A* || 560 totus *E t. NHs.*
Extingue. Totus perbibat *NHs.* totas *εA* || formam mei
ME || 561 saepe *εA* saeue *scripsi.* || 562 furua *εA* fulua *ψ* ||

tuque o nouerca grauior irata deus cape hunc triumphum solus et uince Herculem.	565
NVTR. prolata uis est quaeque palladia colu lassauit omnem texta famularum manum.	
DEIAN. nunc congeratur uirus et uestis bibat herculea pestem, precibus augebo malum.	
NVTR. in tempore ipso nauus occurrit Lichas.	570
DEIAN. uelanda uis est dira ne pateat doli. o quod superbae non habent umquam domus fidele semper regibus nomen Licha	
cape hos amictus nostra quos neuit manus, dum uagus in orbe fertur et uictus mero	F. CXXXXIII 575
tenet feroci lydiam gremio nurum. nunc poscit Iolen. sed iecur fors horridum flectam merendo: merita uicerunt malos.	
non ante coniunx induat uestes iube quam ture flammam pascat et placet deos	580
cana rigentem populo cinctus comam. ipsa in penates regios gressus feram precibusque amoris horridi matrem colam. uos quas paternis expulit comites focis	
Calydoniae deflete lugendam uicem.	585

564 Tuqueo *E* Tu quē (*om.* o) ψ Tu qui *A* (α ?) ||
nouerca es grauior *A* (α ?) es *om.* *E* ψ || 565 et uince *E*
euince *A* || 566 colu ϵA colo (*o in ras.*) *R* colus ψ || 567
tela *Gron.* || fabularum *E* famularem *A* famularum *NHs.* ||
manus *E* manum *A* || *uu.* 568—571 Nutricis sunt ω Deia-
nirae dedit *uu.* 568 569 et 571 *Snoboda* || 568 congeratur
EMER congregetur *A* || et *ER* ut *A* || 570 Intempore *E* ψ
E tempore *A* || nouus *E* gnauus *A* nauus *NHs.* totus *u.*
om. *R* || 571 Celandia uis est ω Velanda uis est *scripsi.* ||
dira ne pateat doli *E* illa ne pateant mala *A* dira ne pa-
teant doli *NHs.* || 572 DEI. ω || 575 orbem ϵA orbe *NHs.* ||
577 Dum *E* Nunc *A* || fors *E* fors *A* || 578 merendo *E* *R*
emerendo *A* || merita uicerunt *ER* (*utramque uocem in*
ras.) merita uincunt et *m.* *A* m. uicere et *m.* *NHs.* || 579
coniunx i. uestes *E* uestes i. coniunx *A* || 580 pascat et
placet *E* spargat et poscat *A* || 581 cinctus *E* uinctus *A* ||
582 in pen. *E* ad pen. *A* || 584 expulit *E* extuli *A* || 585
defendam uicem *E* lugendas uices *A* ||

CHORVS.

- a   Flemus casus Oenei tuos
comitum primos turba per annos,
flemus dubios
.. — .. — ueneranda toros.
- b   Nos Acheloi tēcum solitae
pulsare uadum, quom iam tumidas   590
uere peracto poneret undas
gracilique gradu serperet aequor
nec praecipitem uolueret amnem
flauus rupta fronte Lycormas.
- [*Nos palladias ire per aras*   595
      et uirgineos celebrare choros,]
- b'   Nos cadmeis orgia ferre
tecum solitae condita cistis,
quom iam pulso sidere brumae
tertia soles euocat aestas   600
et spiciferae concessa deae
attica mystas cludit Eleusin.
- a'   Nunc quoque casum quemcumque times
fidas comites accipe fati:

CHORVS EA || 586 ^eonee E Oenei A || 588^b excidit
hemistichium. || ueneranda E miseranda A || 590 quum E
cum A quom scripsi. || 591 om. et in mg. m. sec. add. E ||
592 Gracilisque gradusēperet aequo E G. uado serperet
aequo A Gracilique gradu serperet aequor scripsi an
Gracilisque g. sterneret aequor (cf. Verg. A. VIII
86 ss.)? || 594 rupto E rapido A || fonte EA ponte Bo.
rupta fronte scripsi et fronte est in R10 || lycornas E g
licornas G corr. A || 595 596 utrumque deleui. || 595 palla-
das E || 599 quum E cum A quom scripsi || 601 spicē-
fere E || 602 Attica Eψ Actica A Athica ψ || Eleusin E
Eleusis A || 603 casum quemcumque E fatum quodcum-
que A ||

nam rara fides 605
ubi iam melior fortuna ruit.

c Tu quicumque es qui sceptrā tenes,
licet omne tua uulgu in aula
centum pariter limina pulset:
quom tot populis stipatus eas, 610
in tot populis uix una fides.

c' Tenet auratum limen Erinys
et quom magnae patuere fores,
intrans fraudes cautique doli
ferrumque latens cumque in populos 615
prodire paras, comes inuidia est.

c'' Noctem quotiens submouet eos,
regem totiens credite nasci. 618
quota pars moritur tempore fati. 643
quos felices Cynthia uidit,
uidit miseros enata dies. 645

d⁰ Pauci reges non regna colunt, 619
plures fulgor concitat aulae. 620
cupit hic regi proximus ipsi
clarus latas ire per urbes:
urit miserum gloria pectus.

d Cupit hic gazis implere famem
nec tamen omnis 625

---

607 qui regna t. *R* || 608 aula *E* aula *A* || 610 'al. In tot' *Commelinus* Quem *E* Cum *A* Quom *scripsi* || stipatus eas in ras. m. sec. *E* 'abest hic u. a uetustioribus' *Commelinus*. || 611 Intot *EA* Cum tot *ψ* || populos *Eg* (*ex corr.*) || 612 teneat *E* || 613 quom *E* cum *A* || 616 parant *ω* paras *GR*. || 618 post h. u. uu. 643—645 conlocavi || 645 abitura *A* vltima *g* enata *E* renata *NHs*. an elata? || 620 concitat *Eg*? conuocat *A* || 622 clarus *EA* clarusque *ψ* || totas *E* latas *A* *E* t. *Gron*. laetas *Gron*. ||

plaga gemmiferi sufficit Histri 626
 nec quae zephyro subdita tellus 628
 stupet aurato
 flumine clarum radiare Tagum, 630
 nec tota sitim Lydia uincit: 627

a' Nec si totus seruiat Hermus 631
 ruraque diues iungat Hydaspes
 intraque suos currere fines
 spectet toto flumine Gangen.
 audis audis natura parum est. 635

d Colit hic reges regumque lares,
 non ut presso uomere semper
 numquam cesset curuus arator
 uel mille secent arua coloni
 solas optat quas ponat opes. 640

d' Colit hic reges, calcet ut omnes
 perdatque alios nullumque leuet,
 tantum ut noceat, cupit esse potens. 643
 . . — . . — . . — . . —
 . . — . . — . . — . . —

e⁰ Rarum est felix idemque senex. 647
 caespes tyrio mollior ostro
 solet in pauidos ducere somnos,
 aurea rumpunt tecta quietem 650
 uigilesque trahit purpura noctes.

626 Histri) Indi *Iortinus* Austri *NHs.* et *Heringa* Euri *NHs.* || 627 *transposui ante u.* 631 || 629 claro *R* || 631 Hebrus ω Hermus *Delrio* || 632 iungat *E* cingat *A* || 633 Extraque *E* Intraque *A* || 634 spectet ϵA Spectent ψ || 636 reges ϵA regem *erratum Scaligeranae uidetur esse* || 639 secent arua *A* se centarua *sed statim corr. E¹* || 640 ponit *E* ponat *Gron.* donet *A* || 642 alios *E edd. Fernandi et Caietani aliquos A* || *post u.* 643 *interisse II uersus patet.* ||

- e O si pateant pectora ditum.
 quantos intus sublimis agat
 fortuna metus. bruttia coro
 pulsante fretum lenior unda est. 655
 aurea miscet pocula sanguis. 661
- e' Pectora pauper secura gerit 656
 tenet et patula pocula fago, ^
 sed non trepida tenet illa manu.
 carpit faciles uilesque cibos,
 sed non strictos respicit enses. 660
- e Coniunx modico nupta marito 662
 non disposito clara monili
 gestat pelagi dona rubentis
 nec gemmiferas detrahit aures 665
 lapis eoa lectus in unda
- e' Nec sidonio mollis aeno
 repetita bibit lana ruboris
 nec maeonia distinguit acu
 quae phoebeis subditus euris 670
 legit eo is Ser arboribus.
- f Quaelibet herbae tinxere colos
 quas indoctae neuere manus,
 . . — . . — . . — . . —
 sed non dubios fouet illa toros.
- f' Sequitur dira lampade Erinys 675
 quarum populi coluere diem.

---

653 agit eA agat R || 655 lenior E mitior A post h. u.
 reuocauit u. 661 || 657 tenet e patula A t. et p. R t. patula
 (om. e uel et) E || 658 illa E ipsa A ipse R g || 668 ru-
 boris sed statim pr. m. mutauit E rubores A || 671 Legut
 uitiose α || arboribus ser E Ser arboribus A seres arb. ψ
 seges arb. g || 672 colos E¹ A || ante u. 674 interisse unum
 u. indicauit. || 676 Quarum Eψ Quorum α ||

nec sibi felix pauper habetur,
nisi felices cecidisse uidet.

g   Quisquis medium defugit iter
stabili numquam tramite currit. 680
dum petit unum praebere diem
patrioque puer constitit axe
nec per solitum decurrit iter,
sed phoebeis ignota secat
sidera flammis errante rota, 685
secum pariter perdidit orbem.

g'   Medium caeli dum sulcat iter:
tenuit placidas Daedalus oras
nullique dedit nomina ponto,
sed dum uolucres uincere ueras 690
Icarus audet
patriasque puer despicit alas
Phoeboque uolat proxumus ipsi,
dedit ignoto nomina ponto.

h^o   Male pensantur magna ruinis. 695
felix alius magnusque sonet,
me nulla uocet turba potentem.

h   Stringat tenuis litora puppis
nec magna meas aura phaselos
iubeat medium scindere pontum. 700

---

680 currit *E* curret *A* || 682 patrioque p. constitit
axe *E* patriosque p. concitat axes *A* || 683 decurrit *E* g?
percurrit *A* || 687 dum ε ψ? cum *A* || sulcat *E* pergit *A*
peregīt *g* peregrat *R* peregerat uel percurrat uel pur-
gat ψ || 688 placidas *E NE pr. m.*? placitas *Gron.* latias
A NE m. sec. Secuit p. D. auras *GR.* || 690 Dum licet
R || 696 sonet *E* uolet *A* || 697 uocent uerba *E* uocet
turba *A* || potentem ε*A* potentum ψ || 699 meas *E* ψ?
meos *A* ||

- h'   Transit tutos fortuna sinus
 medioque rates quaerit in alto
 quarum feriunt sipara nubes.
- h   Sed quid pauido territa uultu
 qualis Baccho saucia maenas
 fertur tumido regina gradu? 705
- h'   Quae te rursus fortuna rotat
 miseranda? refer. licet ipsa neges: F. CXXXXVI
 uultus loquitur quodcumque tegis.

DEIANIRA. NVTRIX.

- Vagus per artus errat exanguis tremor,
 erectus horret crinis, impulsis adhuc
 stat terror animis et cor attonitum salit
 pauidumque trepidis palpitat uenis iecur.
 ut fractus austro pontus etiamnum tumet,
 quamuis quiescat languidus uentis dies: 715
 ita mens adhuc uexatur excusso metu.
 semel profecto premere felices deus
 cum coepit, urget. hos habent magna exitus.
 NVT. quis tam inpotens miseranda te casus rotat?

703 sipara *E* suppara *A* supā *g* || 705 maenas *E* men-
 nas *Heinsianus* maior Thyas *A* || 706 Fertur medio *E ME*
 Fertur tumido *scripsi* dubio *IGr.* rapido *A* grauido *Hein-*
sianus maior *m. pr.* trepido *Raphelengius* || 709 tegis *ε ME*
 negas *A* || DEIANIRA · NVTRIX *E* DEIANIRA · CHO-
 RVS *A* et per totam scaenam quae in *E* Nutricis in *A*
Chori sunt partes. Ilus add. *R* || 710 deya. *R* personae nota
om. EA || excusso *E* excussos *A* exanguis *scripsi ex Herc.*
I 418 || 714 fractus *εA* fretus *ψ* || etiamnum *ε* etiam-
 nunc *A* || 715 languidus *E R Mog.* languidis *A* tuentis *α*
err. typ. || 716 excusso *εA* excussa *ψ* expulso *NHs.* ||
 717 NVT. *E* nota *om. A* || Semel *E g?* Simul *A* || pro-
 mere *E* premere *A* || 718 Hos *h. m. e. Nutrici dedit Swo-*
boda. || 719 CH. *A* nota abest *E Choro dedit Swoboda.* ||
 miseranda *EA* o misera *ed. Lugdunensis?* ||

DEIAN. ut missa palla est tabe nessea inlita	720
thalamisque maerens intuli gressum meis:	
nescio quid animus timuit. <i>an</i> fraudem struit?	
libet experiri. solibus uirus serum	
flammisque Nessus sanguinem ostendi arcuit.	
hic ipse fraudes esse praemonuit dolus.	725
et forte nulla nube respersus iubar	
laxabat ardens feruidum Titan diem.	727
medios in ignes solis et claram facem	729
quo tincta fuerat palla uestisque inlita	730
abiectus horret sanguis et Phoebi coma	
tepefactus arsit. uix queo monstrum eloqui,	732
uix ora solui patitur etiamnum timor.	728
niues ut eurus soluit aut tepidus notus	733
quas uere primo lubricus perdit Mimans	
utque euolutos frangit ionio salo	735
opposita fluctus Leucas et lassus tumor	
in litore ipso spumat aut caelestibus	
aspersa tepida tura laxantur focis:	
sic languet omne uellus et perdit comas	
dumque ista miror, causa mirandi perit.	740

721 merens *E* demens *A* amens *ψ* || 722 et fr. *ω*
an scripsi. || struit *Eψ* astruit *α* strui *Gron.* || 724 ostendi
ER Ortel. Mog. offendi *A* || arguit *EA* arcuit *Ortel.* 'uetuit'
interpretis palatini scholion. || 725 dolus *E* deus *A* || 726
 Et *ω* *Vt DHs.* || respersum *E* respersus *A* || 728 post 732
traieci || 729 et claram *A* eiceram *E* et aetheriam *NHs.* ||
 731 Abiectus h. sanguis *EA* Abiectum h. uirus *R Mog.*
Basil. mg. Pall. quidam (abiectionem uel abiecta) quidam v. l.
Delrii || comam *Eψ* coma *A* || 732 Tepefactum *Mog. idem*
Pall. || astris *E g IPall.* ardet *A* arsit *scripsi* || uix
 quoque monstrum elocor *E* quoque est m. *E t. NHs.*
 uix queo m. eloqui *A* || 733 ut e. s. aut *A* et e. s. et *E*
 et e. s. aut (?) *g* ut e. s. ac *R* ut E. s. ut *Bad.* || 734
 lucidus *E* lubricus *A* || minas *E R10* minax *R* minās *G g*
 Mimas *A* Mimans *scripsi* || 735 euolutus *E* euolutos *A*
 inuolutos *Scaligerana* || 736 lassus *Eψ* lapsus *A* || 738 te-
 pido *E* tepidis *A* tepida *scripsi* || 739 uellus *E* uirus *A* ||
 comas *EMe* comam *A* || 740 post u. 742 transp. *Bo.* || 740
 ipsa *EA* ista *NHs.* ||

quin ipsa tellus spumeos motus agit
et quicquid illa tabe contactum est labat.

[*tumensque tacita sequitur et quassat caput.*]

NVTR. natum pauentem cerno et ardenti pede
gressus ferentem. prome quid portes noui.

745

HYLLVS ET IDEM.

I profuge quaere, si quid ulterius patet
terris freto sideribus oceano inferis.

ultra labores mater Alcidae fuge.

DEIAN. nescio quod animus grande praesagit malum.

HYL. regna triumphata templa Iunonis pete:

750

haec tibi patent, delubra praeclosa omnia.

DEIAN. effare quis me casus insontem premat.

HYL. decus illud orbis atque praesidium unicum

quem fata terris in locum dederant Iouis,

o mater abiit. membra et herculeos toros

755

urit lues nescio qua. qui domuit feras

ille ille uictor uincitur maeret dolet.

741 metus ψ || 743 Tumensque tacita | quassat caput
(sequitur et om.) E T. t. s. e. q. c. A Timensque Mog.
'Hic desiderantur aliquot uersus qui nullibi extant' Auantius
in ind. errat., transposuit h. u. post u. 745 Bo. (Timens quid
ista s. e. q. c.), inter u. 1006 et 1007 Delrio, delendum cen-
sui || uu. 744 745 absunt E personae nota om. A Nutrici
dedit GR. || HYLLVS · ET IDEM E HYLLVS · DEIA-
NIRA · NVTRIX A continuatur scaena R || 746 Illus R nota
om. ϵ A || profuge om. ψ || 749 Nescio quid R || uu. 750 751
leguntur E ME IPal. Mog. Ortel. G g R10 desiderantur A R ||
750 Personae nota abest ME R10 G? y non liquet de ceteris
codd. Hyllo dedit Lipsius || Regna triumphata ϵ Lipsius Regina
triumphi ME Mog. G g R10 Regia editio uetustissima qua
utebatur Gruterus an reges tyrannos (conl. uu. 882 1300)? ||
752 d'ya R10 (i. e. DEIANIRA) om. ϵ A || quis EA qui
Bo. || 755 habiit E abiit ψ obiit A || 756 nescio qua E
Raphelengius nescio que ψ ignota Gruter. Nessea α || 757
Ille ille A Ille semel E Mille ille NHs. ||

quid quaeris ultra?

DEIAN. miserias properant suas
audire miseri. fare: quo posita in statu
iam nostra domus est? o lares miseri lares 760
nunc uidua nunc expulsa nunc feror obruta.

HYL. non sola maeres Herculem, toto iacet
mundo gemendus. fata neu mater tua
priuata credas: iam genus totum obstrepit,
hunc ecce luctum quem gemis cuncti gemunt, 765
commune terris omnibus pateris malum.
luctum occupasti: prima non sola Herculem
miseranda maeres.

DEIAN. quam prope a leto tamen
ede ede quaeso iaceat Alcides meus.

HYL. mors refugit illum uicta quae in regno suo 770
semel est nec audent fata tam uastum nefas F. CXXXXVII

admittere. ipsas forsitan trepida colos
Clotho manu proiecit et fata Herculis
timet peragere. pro diem infandum diem.
hocne ille summo magnus Alcides erit? 775

DEIAN. ad fata et umbras atque peiorem polum
praecedere illum dicis an possum prior
mortem occupare? fare, si nondum occidit.

HYL. euboica tellus uertice inmenso tumens
pulsatur omni latere, phrixium mare 780
scindit Caphereus, seruit hoc austro latus,
at qua niuosi patitur aquilonis minas,

---

762 herculẽ *E* Hercules *A* || totoque *E* toto *A* toti
Ascensius || 763 nec *Eψ* ne *A* neu *GR.* || 764 credis *E*
credas *A* || 765 Nunc ecceluctu *Eg* Hunc heiulatu *A*
Hunc eiulatum *G Ascensius* Nunc hocce luctu *NHs.* Hunc
ecce luctum *GR.* || cuncta *E* cuncti *A* || 767 herculem *e ψ*
Hercule *A* || 772 Amittere *α err. typ.* || colos *EA* || 773
fata *E* fatum *A* || 775 Hoccine *E* Hocne *A* || ille *εA*
illo *ψ* || erit *E ψ iit α* || 776 DEI. *E G? om. A* || 777 Pro-
cedere *α uitiose* || P. tu illum *ψ* tu *om. EA* || an *ω*
ah s. at *Gruter.* || 778 morte *R* || 780 latere *EME* parte *A* ||
frixium *E* || 781 caphereus *E* Caphareus *A* ||

Euripus undas flectit instabilis uagas
 septemque cursus uoluit et totidem refert,
 dum lassa Titan mergit oceano iuga. 785
 hic rupe celsa nulla quam nubes ferit
 annosa fulgent templa cenaei Iouis.
 ut stetit ad aras omne notium pecus
 totumque tauris gemit auratis nemus:
 spolium leonis sordidum tabo exuit 790
 posuitque clauae pondus et pharetra grauis
 laxauit umeros. ueste tum fulgens tua
 cana reuinctus populo horrentem comam
 succendit aras. 'accipe has' inquit 'focis
 non false messis genitor et largo sacer 795
 splendescat ignis ture quod Phoebum colens
 diues sabaeis conligit truncis Arabs. —
 pacata tellus' inquit 'et caelum et freta:
 feris subactis omnibus uictor redi.
 depone fulmen.' gemitus in medias preces 800
 stupente et ipso cecidit, hinc caelum horrido
 clamore complet. qualis inpressa fugax
 taurus bipenni uolnus et telum ferens
 delubra uasto trepida mugitu replet
 aut quale mundo fulmen emissum tonat: 805
 sic ille gemitu sidera et pontum ferit,
 et uasta Chalcis sonuit et uoces Cyclas

---

783 instabilis uagas *EME* instabiles uagus *A* || 784
 uoluit *EME* flectit *A* || 785 lassa t. m. o. iuga *A* lassa t.
 m. o. iubar *E g ψ* lapsus t. m. o. iubar *R* *quidam Pall.*
 (lapsus uel lassus) lassum t. m. o. iubar *ψ e. g. Mog. R 10* ||
 mergit *E t. Gron.* mergat *A* || 787 caenae iouis *E* || 789
 tauris g. auratis *E IPal.* tantis g. armentis *A* || 791 gra-
 ues *ε ψ?* grauis *A* graui *u. l. Delr.* || 792 dum *E* tunc *A*
 tum *Bo.* || 795 falsae messis *E* false messes *A f.* genitor
 messes *R* || 797 truncus *E* truncis *A* || 798 h. u. *deest E* ||
 801 hinc *E IPal. ψ?* hic *A* || 803 bipenni *εA* bipenne
ψ || uolnus *altero u in ras. E²* || 804 tepida *E* trepida *A* ||
 806 gemitu *ER* gemitus *A* || 807 calchis *E* chalcis *ME*
 Calpe *A* ||

exceptit omnis, hinc petrae capherides,
 hinc omne voces reddit herculeas nemus.
 flentem uidemus. uulgu8 antiquam putat 810
 rabiem redisse: tum fugam famuli petunt.
 at ille uoltus ignea torquens face
 unum inter omnes sequitur et quaerit Lichan.
 complexus aras ille tremebundum manu
 [mortem metu consumpsit et paruum sui 815
 poenae reliquit. dumque tremebundum manu]
 tenuit cadauer 'hac manu hac' inquit 'ferar
 o fata uictus? Herculem perimit Lichas?
 ecce alia clades: Hercules perimit Lichan.
 facta inquinantur: fiat hic summus labor.' 820
 in astra missus fertur et nubes uago
 spargit cruore. talis in caelum exilit
 harundo getica iussa dimitti manu
 aut quam Cydon excussit, inferius tamen
 et tela fugient. truncus in pontum cadit, 825
 in saxa ceruix, funus ambesum iacet.

808 Excipit *E* Exceptit *A* || capherides *E* || 809 redit
E *R* 10 || 811 tunc *EA* tum *Bo.* || 812 uultus altero u in *ras.*
*E*² || 813 sequitur et quaerit *E* quaerit et sequitur *A* ||
 Lichan *E* Lycam *A* || 814 tremebunda ω *deletis uersibus*
 815 816 tremebundum *reposui.* || 815 816 *ad mg. adscr.*
m. sec. E hoc loco *desunt sed leguntur post u.* 830 (et *sae-*
uit etc.) *g* (nota *adposita uerum ordinem scriba cod. g* *re-*
stituit) || 815 paruum *E* parum *A* paulum *A* *ind. err. quidam*
Delbriani || 816 tremibundum *E* tremebundum *A* *treme-*
bunda R fremebundus manu *NHs.* || 817 ac *m.* ac inquit
 feram *E* hac *m.* inquit hac feram *ME* hac *m.* te inquit
 f. *R* hac *m.* inquit te f. *A* || 818 uinctus *E* uictus *ME A* ||
 uicit *E* perimit *MEA* || lychas *E* Lycas *ME A* || 819 cladis *E*
 clades *A* || herculis *E* Hercules *A* || peremit *E* perimit *A*
 perimet *R* 10 || lichan *E* Lycam *A* || 820 Facta *E* Fata *A* ||
 inquinantur *E* inquinantur *A* || fiat *E* fiet *A* || 823 iussa *Eψ*
 uisa *A* || 825 Et tela fugient. truncus in *p. c.* *E* (Sed et
 illa fugiet *NHs.* Et illa fugiet *uel* Ea tela fugient *Bo.*)
 Fugiente trunco corpus in *p. c.* *A* (al' caput *add. R*) || 826
 uersus *E t. Gron. unde uertex ci. Gron.* In saxa uersus (*i. e.*
conuersus) unus *a. i. NHs.* ambobus ω funus ambesum
scripsi cf. Vergil. A. VIII 491 funus lacerum *Phaedra u. 1275*

'resistite' inquit: 'non furor mentem abstulit,
 furore grauius istud atque ira malum est.
 in me iuuat saeuire.' uix pestem indicat
 et saeuit: artus ipse dilacerat suos 830
 et membra uasta carpit auellens manu:
 exuere amictus quaerit. hoc solum Herculem
 non posse uidi, trahere conatus tamen
 et membra traxit: corporis palla horridi
 pars est et ipsam uestibus miscet cutem. 835
 nec causa dirae cladiſ in medio patet,
 sed causa tamen est. uixque sufficiens malo
 nunc ore terram languidus prono premit,
 nunc poscit undas, unda non uincit malum.
 fluctisona quaerit litora et pontum occupat: F.CXXXXVIII
 famularis illum retinet errantem manus. 841
 DEIAN. o sortem acerbam. fuimus Alcidae pares.
 HYL. nunc puppis illum litore euboico refert
 austerque lenis pondus herculeum rapit.
 DEIAN. destituit animus membra, nox oculos premit. 845
 quid anime cessas? quid stupes? factum est scelus.
 natum reposcit Iuppiter Iuno aemulum,
 reddendus orbi est. quod potes redde exhibe,
 eat per artus ensis exactus meos.
 sic sic agendum est. — tam leuis poenas manus 850
 tantis reposcit? redde fulminibus precor
 nurum scelestam. nec leui telo manus

(membrum) multo uulnere ambesum undique (*sic A abruptum E*) || 827 Desistite *R* || 828 ira'st malum *Delrio*. || 831 capita uellens *E* carpit auellens *A* || 835 Parum est *E* Pars est *A* || ipsam *Eg?* ipsa *A* || uestis immiscet ω uestibus miscet *scripsi* || 837 sed causa tanto est uisque s. m. *NHs*. uisque et *Gron. ci.* || 838 premit *E* ferit *A* || 840 Fluctisona *E ME R* Et nota *A* || 842 Deianirae dedi, Hylli est ω || 843 ferit *E* uehit *Gron*. ferens *NHs*. refert *A* || 845 DEI. *E Lipsius (ex ME?) om. A* || 846 DEI. *A om. E* || factum est scelus *E R Lipsius (ex ME)* est *om. A* || 848 potest ω potes *Gron.* || redde *E* reddi *A* || 849 exactos *E* exactus *A* || 851 Tantas ϵA Tanta *R* Tantis *Lipsius* Tua te *NHs. conl. Oed. 957.* || redde *E \psi* tolle *A* perde *Raphe- lengius* || precor *E* socer *A* ||

armetur: illud fulmen exiliat polo
 quo, nisi fuisset genitus Alcides tibi,
 hydram cremasses: pestem ut insolitam feri 855
 et ut nouerca potius irata malum.
 emitte telum quale in errantem prius
 Phaethonta missum est: perdidisti sola Herculem
 et ipsa populos. — quid rogas telum deos?
 iam parce socero, coniugem Alcidae necem 860
 optare pudeat. haec erit uoto manus:
 a me petatur. occupa ferrum ocus. —
 cur deinde ferrum? quicquid ad mortem trahit
 telum est abunde: rupe ab aetheria ferar.
 haec haec renatum prima quae poscit diem 865
 Oeta eligatur, corpus hinc mitti placet.
 abrupta cautes scindat et partem mei
 ferat omne saxum, pendeant lacerae manus
 totumque rubeat asperi montis latus.
 leuis una mors est leuis, at extendi potest. 870
 eligere nescis anime cui telo incubes?
 utinam esset utinam fixus in thalamis meis
 herculeus ensis. huic decet ferro inmorti. —
 una perire dextera nobis sat est?
 coite gentes. saxa et immensas faces 875
 iaculetur orbis, nulla non certet manus.
 conripite tela: uindicem uestrum abstuli.

---

854 nisi *E* ni *A* || 855 cremassis *E* || 856 Et tu n. potius i. m. *E* Et ut n. peius i. m. *A* ceterum cf. u. 564. || 858 Phetonta *E*ψ corr. *A* || sola herculem *E* *ME* *R* in solo Hercule *NHs.* conl. u. 1845. erepto Hercule *A* || 861 haec *EME* hoc *A* || uoto *E* *ME* *Germanicus Gronouii* uotum *A* || manus ε*A* maius ψ || 862 occupatā *E* || 863 Cur deinde *E* *Lipsius ex Orteliano ut uidetur.* g? Cur? deme *A* demens ψ demum *R* *Mog.* al. *Pall.* an Reconde f.? || ad mortem *E* in m. *A* || trahi α err. typ. || 866 Oeta *A* Oceano *E* || 867 abrupta) p m. sec. *E* || 869 asperi ε*A* asperum *R* || montis ε*A* || ponti *R* *Mog.* *G* *R* 10 || 870 at *A* et *E* || 872 thalamos *E* thalamis *A* || 875 Colligite *Ortel.* || immensas *E* ingentes *R* incensas *A* || 876 nulla non *E* nulla nunc *A* || cesset ω nulla concesset *Gron.* nulla non certet *scripsi.* ||

- inpune saeui sceptrā iam reges gerent,
 inpune iam nascetur indomitum malum,
 reddentur arae cernere adsuetae hostiam 880
 similem colenti. sceleribus feci uiam,
 ego uos tyrannis regibus monstris feris
 saeuisque rapto uindice opposui deis.
 cessas tonantis socia? non spargis facem
 imitata fratrem et mittis ereptam Ioui 885
 meque ipsa perdis? laus tibi erepta incluta est
 ingens triumphus: aemuli Iuno tui
 mortem occupaui.
- HYL. quid domum impulsam trahis?
 erroris est hoc omne quodcumque est nefas.
 haud est nocens quicumque non sponte est nocens. 890
 DEIAN. quicumque fato ignoscit et parcit sibi
 errare meruit: morte damnari placet.
- HYL. nocens uideri qui mori quaerit cupit.
 DEIAN. mors innocentes sola deceptos facit.
- HYL. Titana fugies? 895
 DEIAN. ipse me Titan fugit.
- HYL. uitam relinques?
 DEIAN. miseram, ut Alciden sequar.
- HYL. superest et auras ille caelestes trahit.
 DEIAN. uinci Hercules cum potuit, hinc coepit mori.
- HYL. natum relinques fataque abrumpes tua?

---

878 gerant *E* gerent *A* gerunt *ψ* || 878 879 *uterque*
deest G solus u. 879 *om. R10* || 881 colenti *ω* inmolanti
GR. sed uid. Herc. I 903 || 883 exposui *R NHs.* || 885 ere-
 tam *E* || *a u.* 888 *ad u.* 928 cum Hyllo loquitur *Deianira E*
cum Nutrice A || 889 est hic *ER* est hoc *Scaliger* esto
 hoc *NHs.* istic *ψ* istuc *A* || 891 fato *εψ* facto *α Bo.* || ut
 parcat *Gron.* || 893 qui mori quaerit *E* mortem querit *R*
 qui petit mortem *A* morte petit *g* || 895 fugiens *E* fu-
 gies *A* || ipse me Titan f. *A* thiestem titan f. *E* || 896
 HYL. Vitam relinquens miseram. DEI. Vt a. s. *E N* (*i. e.*
Nutrix) V. relinques misera. De. at A. s. *A* DEI. Mise-
 ram ut A. s. *Gron.* (Vt *ER* 'o. u. l.' *Delrio* At *A* Et *R10*
 At A. sequar *om. g* || 897 et *A* ut *E* ||

- DEIAN. quamcumque natus sepelit haec uixit diu. 900
 HYL. uirum sequeris.
 DEIAN. praegredi castae solent.
 HYL. si te ipsa damnas, scelere te misera arguis. F.CXXXXVIII
 DEIAN. nemo nocens sibi ipse poenas abrogat.
 HYL. multis remissa est uita quorum error nocens
 non dextra fuerat. fata quis damnat sua? 905
 DEIAN. quicumque fata iniqua sortitus fuit.
 HYL. hic ipse Megaren nempe confixam suis
 strauit sagittis atque natorum indolem
 lernaesa figens tela furibunda manu.
 ter parricida factus ignouit tamen 910
 sibi: nam furoris fonte cinyphio scelus
 sub axe libyco tersit et dextram abluuit.
 quo misera pergis? cur tuas damnas manus?
 DEIAN. damnat meas deuictus Alcides manus:
 placet scelus punire. 915
 HYL. si noui Herculem:
 aderit cruenti forsitan uictor mali
 dolorque fractus cedit Alcidae tuo.
 DEIAN. exedit artus uirus ut fama est hydrae,
 immensa pestis coniugis membra abstulit.
 HYL. serpentis illi uirus euictae autumas. 920

---

900 Quacumque *E* Quicumque *R* Quaecumque *A*
 Quamcunque *Scaliger* || natus *E* natum *A* || haec *EA*
 hic *R* || 902 scelere *EA* sceleris *ME* ψ sceleris et misera
 uel miseram arguis *NHs.* || 903 abrogat *E* irrogat *A* ||
 905 fata *E* ψ facta α || 906 fuit *ER* fugit *A* || 907 Ipse
 hic ψ || megere nempe ophinionem *E* Megaram nempe con-
 fixam *A* ophinionem *finxit librarius ut supra u.* 895 Thye-
 sten. Megaren *Gron.* || 908 indolem *EA* indoles ψ || 909
 figens *EME* flectens *A* || 911 non *E* nam *A* || furori *E*
 furoris *A* || fonte) feroce *Gg* || 912 axi *E* || dextram *E* ||
 913 cur *E* quid *A* || 915 Placet scelus punire *ER* Frau-
 dem placet punire *A* || 919 920 *desunt sed in mg. m. sec.*
adscripta sunt haec: HYL. Serpentis illud | uirus ut fam |
 est ydrae *E* || 919 Immensa *A* Immersa *Mog. Lipsius.*
 Immissa *NHs.* || 920 illud *A* illi *Rg* ψ || enectae *E*
 euictae *R* ||

- haut posse uinci, qui malum et uiuum tulit?
 elisit hydram, dente cum infixio stetit
 media palude uictor effuso obrutus
 artus ueneno. sanguis hunc Nessi opprimet
 qui uicit ipsas horridi Nessi manus? 925
 DEIAN. frustra tenetur ille qui statuit mori.
 proinde lucem fugere decretum est mihi.
 uixit satis quicumque cum Alcide occidit.
 NVTR. per has aniles ecce te supplex comas
 atque ubera ista paene materna obsecro: 930
 depone tumidas pectoris lassi minas
 mortisque dirae expelle decretum horridum
 DEIAN. quicumque misero forte dissuadet mori
 crudelis ille est. interim poena est mori,
 sed saepe donum: pluribus ueniae fuit. 935
 NVTR. defende saltem dexteram infelix tuam:
 fraudisque facinus esse non nuptae sciant.
 DEIAN. defender illic: inferi absoluent ream,
 a me ipsa damnor. purget has Pluton manus.
 stabo ante ripas inmemor Lethe tuas 940
 et umbra tristis coniugem excipiam meum.
 sed tu nigrantis regna qui torques poli
 para laborem. scelera quae quisque ausus est,
 hic uincit error, [*Iuno non ausa Herculem*
eripere terris] horridam poenam para. 945

---

921 qua *E* qui *A* post *h. u. iterum leguntur haec*: Serpentis illud uirus ut fama est ydre *g* || 922 dente cum fixo tenens *E* dente cum infixio stetit *A* d. cum fixo trucem *NHs.* an confixo tenens? || 925 horridi *EA* horridas ψ horridus *NHs.* || 926 tenentur *E* tenetur *A* || 929 hic quoque *HYL.* *E* *NVT.* *A* || ecce *om.* *R* || 931 lassi *E* laesi *A* || 933 suadet *E* dissuadet *A* || 934 illi α || 935 *NVT.* *A* *om.* *E* || donum pluribus *E* d. in pl. *A* || ueniae fuit ϵ *A* uenia obfuit *Grotius* an uenia afuit? || 936 *NVN.* *E* *om.* *A* || dextram ψ || 937 sciant *E* scias *A* sciat *ME* ψ || 938 absoluent *E* soluent *A* || 939 pluton *E* Pluto *A* || 944 uincet *E* uicit *A* uincit *GR.* || 944^b 945^a (*Iuno — terris*) '*totum hoc mihi suspectum ut alieno loco positum*' *Delrio. deleui.* || 944 ausa *Herculem* est *A* ausa est *herculem* *R* est *om.* *E* ||

sisypbia ceruix cesset et nostros lapis
 inpellat umeros. me uagus fugiat latex
 meamque fallax unda deludat sitim.
 merui manus praebere turbinibus tuis
 quaecumque regem thessalum torques rota. 950
 effodiat audus hinc et hinc uultur fibras.
 uacet una Danaïs: has ego explebo uices:
 laxate manes. recipe me comitem tibi
 phasiaca coniunx. peior haec peior tuo
 utroque dextra est scelere, seu mater nocens, 955
 seu dira soror es. adde me comitem tuis
 threicia coniunx sceleribus. natam tuam
 Althaea mater recipe. nunc ueram tui
 agnosce prolem. quid tamen tantum manus
 uestrae abstulerunt? claudite Elysium mihi 960
 quaecumque fidae coniuges nemoris sacri
 lucos tenetis. si qua respersit manus
 uiri cruore nec memor castae facis
 stricto cruenta Belis in ferro stetit:
 in me suas agnoscat et laudet manus. 965
 in hac adire coniugem turba libet,
 sed et illa fugiet turba tam diras manus.
 inuicte coniunx innocens animus mihi
 scelestus manus est. pro nimis mens credula
 pro Nesse fallax atque semiferi doli. F. CL 970
 auferre cupiens paelici eripui mihi.
 recede Titan tuque quae blanda tenes

948 deludat *E* *ME* *R* decipiat *A* || 952 Vacet *ω* Vacat
Raphelengius et DHs. conl. Herc. I 504 || 953 tibi *ER* tui *A* ||
 954 hac *E* haec *A* || tuo *E* tua *A* || 955 Vtroque *ER* Vtra-
 que *A* || dextera *E* || 955^b 956^a (scelere — soror es) *desunt*
R 10 G g uid. ad u. 977 || 956 soror es *E* s. est *A* || 958
 Althaea *E* || tui *ER* tuam *A* || 960 adstulerunt *E* ||
 963 facis *E* *A* fides *ψ* || 964 cruentas *R* || bella cum ferro *E*
uid. Herc. I 265 Belias ferro *A* Belis in ferro *Gron.* ||
 965 agnoscat *E* cognoscat *A* || 966 In hac *E* In hanc *A* ||
 adire *R* coniugem *E* coniugum *A* || turba *E* turbam *A* ||
 967 Sed et *A* Et (*om. Sed*) *E* || 969 res *E* mens *A* || 970
 atque *E* nanque *A* || doli *E* dolis *A* ||

in luce miseros uita: cariturae Hercule
 lux uilis ista est. exigam poenas tibi
 reddamque uitam. fata an extendo mea 975
 mortemque coniunx ad tuas seruo manus?
 uirtusne superest aliqua et armatae manus
 intendere arcum tela missurum ualent
 an arma cessant teque languenti manu
 non audit arcus? si potes letum dare 980
 animose coniunx, dexteram expecto tuam:
 mors differatur. frange ut insontem Lichan,
 alias in urbes sparge et ignotum tibi
 inmitte in orbem. perde ut Arcadiae nefas
 et quicquid aliud cessit. a bellis tamen 985
 coniunx redisti.

HYL. parce iam mater precor.

ignosce fatis. error a culpa uacat.

DEIAN. si uera pietas Hylle quaerenda est tibi:

iam perime matrem. trepida quid renuit manus?

quid ora flectis? haec erit pietas scelus?

ignauae dubitas? Herculem eripui tibi,

990

973 cariturae $\epsilon\psi$ caritura α || 974 Lux illa sistat *E*
 Lux uilis ista est *A* (est om. *R10*) Lux ista satis est
uel L. i. restat quae exigat Gron. Lux ista sit sat
IGron. || exigat E exigam A || sibi E tibi A || 975 fata
an E fatane A || extendo E ψ extendam α || 976 ad tuas
ER in tuas A || seruo ER Delbriani plerique seruem A ||
977 et armata manus E ME g Germanicus et armatae ma-
nus ... ualent Lipsius Sarmatica et manus A || post u. 977
interposita sunt haec: Seu (Sed R) dira soror est (est
soror R) adde me comitem tuis R g R10 G uid. ad u. 955 ||
978 missurum A misserorum E g || ualent ϵg ? ualet A ||
979 An arma ϵ ME R al. Pall. Nun arma α Num ψ Nunc
Pall. || 980 Non audit ϵ ME R ψ ? Nun audit α Num ψ ||
arcu si E || potes ϵ R Lipsius (ME?) potest A || letum E
letum R g? IPal. telum A || 981 Animose ϵ R Lipsius (ME?)
Animosa A || 984 Inmitte E Emitte A || 985 cessit E re-
stitit A || ab illis ω et ab illis Gron. a bellis Bo. a bel-
uis ipse conieceram. || 986 haec uerba parce iam mater
precor desunt E || 989 trepida E pauida A || renuit E tre-
muit A || 990 haec E hoc A || 991 eripuit tibi E ||

haec haec peremit dextra cui debes patri
 auum tonantem. maius eripui decus
 quam luce tribui. si tibi ignotum est nefas:
 a matre disce. seu tibi iugulo placet 995
 mersisse ferrum siue maternum libet
 inuadere uterum: mater intrepidum tibi
 praebebit animum. non erit tantum scelus
 a te peractum: dextera sternar tua,
 sed mente nostra. natus Alcide times? 1000
 ita nulla perages iussa nec frangens mala
 [*erres per orbem, si qua nascetur fera:*]
 referes parentem. dexteram intrepidam para.
 patet ecce plenum pectus aerumnis: feri.
 scelus remitto. dexterae parcent tuae 1005
 Eumenides ipsae. uerberum crepuit sonus.
 quatenam ista torquens angue uibrato comam
 temporibus hirtas squalidis pinnas quatit?
 quid me flagranti dira persequeris face
 Megaera? poenas poscis Alcidae? dabo. 1010
 iamne inferorum dira sedere arbitri?
 sedent, reclusas carceris uideo fores.
 quis iste saxum inmane detritis gerit
 iam senior umeris? ecce iam uictus lapis

---

992 dextera *E* || 994 in luce *ε* *A* in *del.* *NHs.* || 998
 tantum *E* totum *A* || 999 1000 *desiderantur in E* || 1001 per-
 agas *ε* *A* perages *R* || franges *E R* frangens *ME* peragens
A Mog. in ras. || 1002 *abest E cf. infra u. 1333* || 1003 *Refe-*
res E Referas A || 1005 parcent *E* parcant *A* parcent *R*
Mog. parcam ψ || 1006 *interposuit post h. u. Delrius u. 743*
Tumensque tacita sequitur et quassans caput. || 1007 an-
 gui *E* angue *A* igne *NHs. cf. Herc. I 87* || uipereo *ω scripsi*
 angue uibrato *conl. Herc. I 793* || 1008 hastas *E* hirtas
scripsi atras *A* || pinnas *ε* pennas *ψ* || 1009 Quid me flagranti
 dira *E* Quid me flagrante dira *A* Q. dira me flagrante
Scriverius || 1010 poscis *E* poscit *A* || alcidae *E* Alcides *A* ||
 1011 dira *E* diua *A* || 1012 Sed ecce diras *A* S. e. dira *E*
 Sed en reclusas Tartari uideo fores *Bo. (reductas*
NHs.) Sedent, reclusas c. u. f. *LMueller* || 1013 de-
 tritis *ε* *A* detritus *ψ* || 1014 uictus *E R 10* uectus *A* ||

quaerit relabi. membra quis quatitur rota? 1015
 hic ecce pallens dira Tisiphone stelit,
 causam reposcit. parce uerberibus precor
 Megaera parce. sustine stygias faces:
 scelus est amoris. sed quid hoc? tellus labat 1020
 et aula tectis creuit excussis. minax
 unde iste coetus? totus in uultus meos
 decurrit orbis, hinc et hinc populi fremunt
 totusque poscit uindictam mundus suum.
 iam parcite urbes. — quo fugam praeceps agam? 1025
 mors sola portus dabitur aerumnis meis.
 testor nitentis flammeam Phoebi rotam
 superosque testor: Herculem in terris adhuc
 moritura linquo.

HYL.

fugit attonita ei mihi.
 peracta iam pars matris est: statuit mori
 nunc nostra superest mortis auferre impetum. 1030
 o misera pietas. si mori matrem uetas:
 patri es scelestus. si mori pateris: tamen
 in matre peccas. urget hinc illinc nefas.
 inhibenda tamen est uerum et eripiam scelus.

CHORVS.

a

Verum est quod cecinit sacer
 thressae sub Rhodopes iugis

1015 queritur *E* teritur *NHs*. quatitur *scripsi* prae-
 bet *A* || rotae *ε* *A* rota *NHs*. || 1016 patiens *E* pallens *A* ||
 thesiphone *ψ* || 1017 reposcit *E* poposcit *A* || 1020 creuit *E*
 crepuit *A* || excussis *ε* *NE IPal*. excessit *A* || 1025 erumnis
 meis *E G?* aerumnis locus *A* loco *R g IPal*. Germanicus lae-
 tus *IPal*. || 1027 in terris *E* in *om*. *A* || 1028 ei *E* hei *A* ||
 1029 et *E* est *A* || 1030 aufero *Lipsius an aufer?* || 1032

Matri *α* *err. typ.* || 1033 pecc^sa surget *E* peccas surget *g*
p. surgit *A* urget *Gron.* || scelus *E* nefas *A* || 1034 uerum
 et *E* serum *LMueller* pergam et *A* || *a u.* 1135 *ad u.* 1134
 bini uersus coniuncti *E* || 1036 Rodopes *E A* Rodope *ψ* ||

aptans pieriam chelyn
Orpheus Calliopae genus
aeternum fieri nihil.

- b** Illius stetit ad modos 1040
torrentis rapidi fragor
oblicusque sequi fugam
amisit liquor impetum.
[et dum fluminibus mora est,
defecisse putant Getae 1045
Hebrum Bistones ultimi.] 1046
- b'** Abrupit scopulos Athos 1052
Centauros obiter ferens
et iuxta Rhodopen stetit
laxatam niue candidus. 1055
- a'** Aduexit uolucrem nemus 1047
et silua residens uenit,
aut si qua aera peruolat,
auditis uaga cantibus 1050
ales deficiens cadit. 1051
- b** Et quercum fugiens suam 1056
ad uatem properat Dryas,

1037 aptans *E* tangens *A* || pieriam *E ME* Threiciam *A* || 1042 Oblitusque ω Oblicusque *scripsi conl. Horat. c. II 3, 11* || fugam *E* fugas *A* fugax *Lipsius* sui fugax *Bo.* || 1044—1046 *deleui consentiente AGoebelio.* || 1045 getae *E* gete $\equiv$ *R* Geten *A* || *conmutavi strophas a' b' (uu. 1047—1051 1052—1055)* || 1052 Abrupit *E* Abrupit *A* || 1053 Centauros obiter *E* ψ Centauris obitum α Centauros comites *NHs.* || 1054 rhodopen *E ME R al. Pall. Marmita Rhodope A* || 1055 lassatam *E* Laxatam *Bo.* Laxata *A* || cantibus ϵA cautibus *al. Pall.* candidus *g Pall. quidam Bo.* || 1047 uoluere *E* uolucres *A* uolucrem ψ || 1048 Et silua resides uehit *Scaliger* || 1049 siqua *EA* si quae *Scaligerana* || aere *E* aera *A* ||

undis stantibus inmemor 1080
excussit ravidam sitim
nec pomis adhibet manus.

d Sic cum linqueret inferos
Orpheus carmina *temperans*, 1084
consumptos iterum deae 1087
supplent Eurydices colus.

d' Sed dum respicit inmemor
nec credens sibi redditam 1090
Orpheus Eurydicen sequi,
cantus praemia perdidit,

d Quae nata est iterum, perit.
tunc solamina cantibus
quaerens flebilibus modis 1095
haec Orpheus cecinit Getis:

d Leges in superos datas
et qui tempora digerens
quattor praecipitis deus
anni disposuit uices: 1100

d' — — — . . . — —
— — — . . . — —
nulli non auidi colus
Parcas stamina nectere.

1081 Excessit *E* Excussit *A* Exclusit *NHs.* || rabi-
dam *EA* rapidam *ψ* || 1083 Sic cum inquirens inferos *E*
Sed cum linqueret inferos *A* Quin cum *NHs.* || 1084 fun-
deret *E* fundens *A* funditans *Gron.* diuidens *Bentleius*
carmina *temperans repetii ex Boetii l. III c. 12, 21.* ||
1087 Consumptos *E* Consumptas *A* || 1089 Sed *εA* Et *R* ||
1090 Nec *εA* Non *R* || 1093 Quonam est *E* Quae nata
est *A* || 1094 Tunc *ω* Tum *Bo.* || 1096 Has *With.* || 1098—
1100 (Et qui — uices) *Rutgersius transponendos censuit post*
u. 1113 probante et Gron. et With. et GR || 1098 Ex quo
Bo. || digerit *E* digerens *A* || 1099 Quattuor *E* Quatuor *A*
Certas *With.* || praecipites *E* praecipitis *A* || ante *u. 1101*
duo uersiculi interciderunt || 1101 auidi colus *E* auidas
colo *A* auidas polo *ψ* || 1102 Parcat *E* Parcas *A* ||

d'	Quod natum est, poterit mori.	
	— — — . . . — — — .	
	uati credere thracio deuictus iubet Hercules.	1105
f	Iamiam legibus obrutis mundo cum ueniet dies: australis polus obruet quicquid per Libyam iacet et sparsus Garamans tenet.	1110
f'	Arctous polus obruet quicquid subiacet axibus et siccus Boreas ferit. amisso trepidus polo Titan excutiet diem.	1115
g	Caeli regia concidens ortus atque obitus trahet atque omnis pariter deos perdet mors aliqua et chaos.	1119
g'	Discedet uia tartari,	1123
	fractis ut pateat polis	1124
	et mors fata nouissima	1120
	in se constituet sibi.	
g	Quis mundum capiet locus?	1122
	an quod diuidit aethera	1125
	a terris spatium sat est et mundi nimium malis?	

---

post u. 1103 *unus uersus desideratur* || 1104 *traicio* *ψ* ||
 1105 *Me uictus* *R* || 1106 *regibus* *E* *legibus* *A* || *ob-*
ruptis *R* || 1108 *obruit* *E* *obruet* *A* || 1111 *Arctos* *E* *Arctous*
A || 1114 *Amisso* *E* *Amissum* *A* || 1116 *concidens* *E* *con-*
cidet *A* || 1117 *Ortos* *E* *Ortus* *R* *IPal. g?* *Certos* *A* || 1119
nox alia *NHs.* || *post h. u. interponi iussi uu.* 1123 1124. ||
 1123 *Discede* *E* *Discedet* *A* || 1124 *Fractis* *E* *Stratis* *A* ||
 1127 *Et mundi niuieum est malis* *E* *Et mundi (uitium α)*
niuim malis *A* *numinum* *G* ||

g'   Quis tantum capiet nefas
fati? qui superis locus
pontum tartara sidera
regna unus capiet tria? 1130

h   Sed quis non modicus fragor
aures attonitas mouet?
— — — . . . —
est est herculeus sonus.

HERCVLES.

Conuerte Titan clare anhelantes equos. 1135
emitte noctem: pereat hic mundo dies
quo morior, atra nube inhorrescat polus.
obsta nouercae. nunc pater caecum chaos
reddi decebat, hinc et hinc compagibus
ruptis uterque debuit frangi polus. 1140
quid parcis astris? Herculem amittis pater.
nunc partem in omnem Iuppiter specta poli,
ne quis gigas thessalica iaculetur iuga
et fiat Othrys pondus Encelado leue.
laxabit atri carceris iam iam fores 1145
Pluton superbus, uincula excutiet patri
caelumque reddet. ille qui pro fulmine

1129 Fratrum ϵ ME Fatum ψ Fati A (R IPal.) || qui E
quis A || superis E A superus ed. Paris. a. 1515. Qui t. c.
n. Fati quis superest locus? Bo. Quis t. c. n. Fati, quis,
Superi, locus Gron. || 1130 tartara sidera E sidera Tar-
tara A || post u. 1133 sine dubio excidit uersiculus. || HERCV-
LES E ψ CHORVS add. A || 1135 HER. E om. A || 1137
mорий E R moriar A || 1138 obsta ϵ ψ obstat α obstet Mog. ||
nouerca E A nouerce ψ nouercae Lipsius. || caelo E cae-
lum A tetrum R || 1139 hinc hinc E || 1141 amittis α err.
typ. || 1142 partem in omnem E R Regiomontanus. parte in
omni A p. ab omni Delrius cont. Herc. I 1209 || spectat E
specta A || 1143 Nec quis E || 1145 Laxabit ϵ A laxauit ψ ||
1147 deest E || Caeloque A Celumque ψ (R g) ||

tuisque facibus natus in terris eram,
 ad Styga reuertor. surget Enceladus ferox
 mittetque quo nunc premitur in superos onus.
 regnum omne genitor aetheris dubium tibi
 mors nostra faciet. ante quam spolium tui
 caelum omne fiat, conde me tota pater
 mundi ruina. frange quem perdis polum.

1150
 F. CLI

CHORVS.

a	Non uana times nate tonantis:	1155
	iam te caeli regna sequentur.	1161
	iam thessalicam Pelion Ossam	1156
	premet et Pindo congestus Athos	
	nemus aethereis inseret astris.	
a'	Vincet scopulos inde Typhoeus	
	et tyrrenam feret Inarimen,	1160
	feret aetnaeos inde caminos	1162
	scindetque latus montis aperti,	
	nondum Enceladus fulmine uictus.	

HERCVLES.

Ego qui relictâ morte contempta Styge per media Lethes stagna cum spolio redi quo paene lapsis excidit Titan equis,	1165
---	------

1148 natus in terris *E A* in terris natus ψ || erat *E*
 eram *A* || 1150 Montemque *E* Mittetque *A* || onus ω || 1153
 faciat *E* fiat *A* || 1154 premis *E* perdis *A* || CHORVS *E* ψ
om. A || 1155 Chori nota praefixa *A om. E* ψ || u. 1161 huc re-
 uocauit || regna *E* signa *A* || 1156 Nunc *ER* Iam *A* || thessa-
 licam p. ossam *ER* Thessalica P. Ossa *A* || 1159 tipheus ψ ||
 1160 tyrrean *E* || in arimen *ER* || HERCVLES *E* ψ *om.*
A || 1165 Herculis nota praefixa *A om. E* ψ || 1166 stagna
 € *A* stadia ψ || 1167 Quo poenae lassiss *E* Quo pene lapsis *R*
 Cum pene lassiss *AE* (lapis corr. *Lipsius*) Cum pene tre-
 pidis *A fort.* Quom p. lapsus *cont. Herc. I u. 60.* ||

ego quem deorum regna senserunt tria
 morior nec ullus per meum stridet latus
 transmissus ensis, haut meae telum necis 1170
 saxum est nec instat montis abrupti latus
 aut totus Othrys, non truci rictu gigans
 Pindo cadauer obruit toto meum:
 sine hoste uincor quodque me torquet magis
 o misera uirtus, summus Alcidae dies 1175
 nullum malum prosternit, impendo ei mihi
 in nulla uitam facta. pro mundi arbiter
 superique quondam dexteræ testes meae
 pro cuncta tellus, Herculem uestrum placet
 perire *inertem*? dirus o nobis pudor 1180
 o turpe fatum. femina herculeae necis
 auctor feretur, morior Alcides quibus?
 inuicta si me cadere feminea manu
 uoluere fata perque tam turpes colus
 mea mors cucurrit: cadere potuissem *ei* mihi 1185
 Iunonis odio: feminae caderem minis
 sed caelum habentis. si nimis superi fuit:

1170 aut *E G* haud *A* || 1171 *abest E* || instar *A* instat
R Delrius. aut meae titulus necis Saxum nec instat m.
 a. l. *NHs*. || abruptum *Bo*. || 1172 Est totus athos *E* Aut
 totus Othrys *A* || nec *E t. Gron*. non *A* || rictu *E* uultu *A* ||
 gygans *E* Gigas *A* Gyges *Raphelengius*. || 1175 summis *E*
 summus *A* || 1176 impende ei mihi *E* impendo hei mihi *ME*
 impendo male *A* || 1177 facta e *A* fata *ψ (R g)* || 1178
 quondam meae *E (?)* testes meae *A* || 1179 herculem uŕm
 placet *E* Herculis uestri placet *A* || 1180 Morte ferire *E*
 Morte feriari *Gron*. H. u. hac p. Morte interire uel morte
 hac perire *NHs*. Mortem perire *A* Perire inertem *LMuel-*
ter || 1182 morior a. quibus *E* auctor A. quibus? *A* horror
 A. q. *NHs*. || 1183 Iniqua uel Inuita *NHs*. || 1184 quodque
 tam turpe scelus *E* perque t. t. colos *A* terque t. t. c. *ψ* ||
 1185 potuisset mihi *E* potuissem mihi *A* p. hei mihi
Lipsius. || 1186 Iunonis odio cadere potuissem nimis *E*
 I. o. feminae caderem minis *A* manu *NHs. cont.* 1189
 1322 || 1187 si nimis e *ψ* sin nimis *Gruter* sed nimis *A* ||
 superi *E* superis *A* ||

scythico sub axe genita domuisset meas
 uires Amazon. feminae cuius manu
 Iunonis hostis uincor? hinc grauior tui 1190
 nouerca pudor est. quid diem hunc laetum uocas?
 quid tale tellus genuit iratae tibi?
 mortalis odia femina excessit tua.
 adhuc furebas esse te Alcidae inparem:
 uicta es duobus: pudeat irarum deos. 1195
 utinam meo cruore satiasset suos
 nemeaea rictus pestis aut centum anguibus
 uallatus hydram tabe pauissem mea.
 utinam fuisset praeda Centauris datus
 aut inter umbras uinctus aeterno miser 1200
 saxo sederem, spolia cum traxi ultima
 fato stupente. nunc ab inferna Styge
 lucem recepi, Ditis euici moras,
 ubique mors me fugit. ut telo inclitae
 mortis carerem *tot* ferae uictae *iacent*. 1205
 non me triformis sole conspecto canis
 ad Styga reduxit, non sub hesperio polo
 hibera uicit turba pastoris feri,
 non gemina serpens, perdidit ei mortem mihi
 totiens honestam, titulus extremus quis est? 1210

1190 hic g. tibi *Gron.* || 1191 laetum *A* talem *E* ||
 1194 ferebas ω furebas *Gruter et NHs.* fremebas *Lip-*
sius || 1197 Nemea ω corr. α || 1198 Velatus *R* || patuis-
 set meas *E* pauissem mea *A* || 1200 uinctus *E III Deltriani*
 uictus *A* || 1202 facto *E* fato *A* || nunc $\epsilon \psi$ tunc *A* || 1203
 lucis *E* ditis *A* || erui *E* euici *A* Diem recepi lucis emerui
Gron. Ditis erupi *NHs.* D. et rupi *LMueller* D. en rupi
GR. euerti *conieceram.* || 1204 mors me *E* me mors *A* ||
 leto *EA* telo *ME* titulo *NHs.* || indite *E* inclito *A* || 1205
 Mortis *E* Fortis *A* || o ferae ω pro ferae α || uictae
 ferae *E* uictae o ferae *A* tot ferae uictae *iacent GR.*
conl. uu. 1245 1299 || 1206 iole *E* sole *A* || conspectu *E*
 conspecto *A* || 1207 A stiga *E* Ad Styga *A* || 1209 perdidit
 et mortem michi *E* perdidit mortem hei mihi *A* ||

CHORVS.

str. Viden ut laudis conscia uirtus
 non lethaeos horreat amnes?
 [*pudet auctoris, non morte dolet.*]
 cupis extremum finire diem
 uasta tumidi mole gigantis
 et montiferum Titana pati
 rabidaeque necem debere ferae,
 sed tua causa est miseranda magis,
 quod nulla fera est nullusque gigas:
 iam quis dignus necis herculeae
 superest auctor nisi dextra tui?

Quat. XVIII

F. CLIII

1215

1220

HERCVLES.

Heu qualis intus scorpios, quis feruida
 plaga reuulsus cancer infixus meas
 urit medullas? sanguinis quondam capax
 tumidi rigor pulmonis arentes fibras
 distendit, ardet felle siccato iecur
 totumque lentus sanguinem uexat uapor.

1225

CHORVS *Eψ* || 1211 *Chori nota A om. E ψ* || 1213
abest G deleui || 1214 *Cupit εA Cupis Bo.* || 1215 *Vasta*
tumidi E al' tumidi suprascr. R uasta pressus A || *morte E*
mole A || *gigantis E suprascr. al' tis R gigantum A* ||
 1216 *mortiferum E R m. pr. montiferum IIIPall. R m. sec.*
antiqui codd. Delrii monstriferum A || 1218 *Sed E Si A* ||
tua ε A tue (e in ras.) R Si c. tuae est m. necis Sca-
liger. || 1219 *fera est A est om. E* || 1220 *Nam quis E*
Iam quis A || 1221 *tui ε A tua Ascensius* || HERCVLES
E ψ om. A || 1222 *Herculis nota praefixa A om. E ψ* ||
 Heu qualis *E ME* Heu quis *ψ* Ehu quis *α* Eheu uel Heu
 heu *Gruterus* || scorpios *E scorpius A* || 1223 *reuulsus EME*
reuersus A || 1225 *iecur ε A cor en NHs. ecce cor Bo.*
decus Gron. uigor Bad. rigor scripsi || 1226 *d/scendit*
(eraso e) R || 1227 *sanguine uexat E sanguinem auexit A* ||

primam cutem consumpsit, hinc aditum nefas
 in membra fecit, abstulit costis latus,
 exedit artus penitus et totas malum 1230
 hausit medullas: ossibus uacuis sedet.
 nec ossa durant ipsa, sed compagibus
 discussa ruptis mole conlapsa fluunt.
 defecit ingens corpus et pesti satis
 herculea non sunt membra. pro quantum est malum 1235
 quod esse uastum fateor. o dirum nefas.
 en cernite urbes cernite ex illo Hercule
 quid iam supersit. Herculem agnoscis pater?
 hisne ego lacertis colla nemeaei mali
 elisa pressi? tensus hac arcus manu 1240
 astris ab ipsis depulit Stympthalidas?
 his ego citatam gressibus uici feram
 radiante clarum fronte gestantem caput?
 his fracta Calpe manibus, his cessit fretum,
 his tot ferae tot scelera tot reges iacent? 1245
 his mundus umeris sedit? haec moles mea est?
 haecne illa ceruix? hasne ego opposui moras
 caelo ruenti? quis mea custos manu
 trahetur ultra stygius? ubi uires prius

1228 aditum *E* abditum *R* aditus *A* || haec uerba: hinc
 a. n. i. m. fecit *desunt G R 10*. 'Cruserianus non habet hos
 uersus hinc — iecur, sicuti nec binos qui praecedunt.' || 1229
 pestis *E g* quidam *Pall*. costis *A* || latus *ε ME IPal*. iecur *A* ||
 1230 costas *E* totas *A* tostas *NHs*. || malum) l' uirus
superscr. R || 1232 durant ossa *E (?)* durant ipsa *A* || 1234
 pestis atest *E* pesti satis *A* || 1237 Incernite *E* En cer-
 nite *A* || 1238 Quid iam *A* Quid *om.* iam *E* || agnoscit *E*
 agnoscis *A* || 1239 Hisne ω His *GFabricius* || colla *E* spo-
 lia *A* || nemeae mala *E* nemeaei mali *A* nemei ψ || 1241
 depulit *E ME* detulit *A* || 1243 Radiata *E* Radiante *A* ||
 1244 carpent *E* calpe *A* || elisi *E* elisit *A* emisit *Gron*.
 his cessit *scripsi conl. Herc. I u. 960* Perdomita tellus,
 tumida cesserunt freta. his exit *GR*. || ferum *E* fretum
A || 1246 mea *E R g?* mei *A* ea *IGron*. || 1247 hasne *E*
 has *A* || manus *ε A* moras *Gron*. || 1248 quis mea *E* cuius
 o *A* || 1249 ubi uires *E* o uires *A* || prius) patris *Bo*. ||

in me sepultae? quid patrem appello Iouem? 1250
 quid per tonantem uindico caelum miser?
 iamiam meus credetur Amphitryon pater.
 quaecumque pestis uiscere in nostro lates
 procede: quid me uulnere occulto petis?
 quis me sub axe frigido pontus Scythes, 1255
 quae pigra Tethys meruit aut Maurum trahens
 hibera Calpe litus? o dirum malum,
 utrumne serpens squalido cristam situ
 uibrans an aliquod es mihi ignotum malum?
 numquid cruore es genita lernaeae ferae 1260
 an te reliquit stygius in terris canis?
 omne es malum nullumque. quis uoltus tibi est?
 concede saltem scire quo peream malo.
 [quaecumque pestis siue quaecumque es fera:]
 palam timeris. quis tibi in medias locum 1265
 fecit medullas? ecce direpta cute
 uiscera manus detexit, ulterior tamen
 inuenta latebra est. o malum simile Herculi.
 unde iste fletus? unde in has lacrimae genas?
 inuictus olim uoltus et numquam malis 1270

1251 uindico *E* uendico *A* || miser *E* mihi *A* || uindi-
 cor caelo miser *NHs.* || 1252 Amphitryon *Eψ* Amphitryo *A* ||
abest h. u. G || 1253 uisceribus in nostris *E* uiscere in no-
 stro *A* || 1255 quis me *E* quis te *A* || 1256 meruit *E*
 genuit *A* || trahens *E* premens *A* || 1257 Eraclia penitus *E*
 Ibera Calpe litus *A* || 1258 squalido *E* squalidum *A* || cri-
 stam *E* crista *A* || caput *ω* situ *scripsi* || *u.* 1258 *abest G* ||
 1259 *abest E G* || aliquod est mihi *A* aliquod es *Bo. cum*
Detrio a. et m. Gruter. || 1260 cruoris *E* cruore es *A*
cr. gen. est R || ferens *E* ferae *A* || 1261 requirit *E* reli-
 quit *A* || 1263 scire me malum *E* scire quo peream malo
A || 1264 siue *E* saeua *A* || es fera *E R IPal. Cruser. Lipsius*
es efferā ψ efferā es α es om. Pall. || *deleui conl. u.* 1253 ||
 1265 timeris *E* timeres *A* tumeres uel timori es *IPon-*
tanus. || 1266 direpta *ω* || 1268 l. est esto m. *E* l. est o
m. A || simul et *E* simile *A* || 1269 unde has lacrimas
 gerit *E* u. in has lacrimae genas *A* || 1270 et numquam
ε ψ est nunquam *A* || magis *E* malis *A* ||

lacrimas suis praebere consuetus, pudet,
iam flere didicit. quis dies fletum Herculis
quae terra uidit? siccus aerumnas tuli.
tibi illa uirtus quae tot elisit mala,
tibi cessit uni. prima tu ante omnis mihi 1275
fletum abstulisti. durior saxo horrido
et chalybe uoltus et uaga Symplegade
rictus meos infregit et lacrimam expulit.
flentem gementem summe pro rector poli
me terra uidit quodque me torquet magis 1280
nouerca uidit. urit ecce iterum fibras,
incaluit ardor. unde nunc fulmen mihi? F. CLIII

CHORVS.

ant. Quid non possit superare dolor?
quondam getico durior Haemo
nec parrhasio lenior axe 1285
saeuo cessit membra dolori
fessumque mouet per colla caput.
[*latus alterno pondere flectit.*]
fletum uirtus saepe resorbet.
sic arctoas laxare niues 1290
quamuis tepido sidere Titan
non tamen audet uincitque faces
solis adu'ti glaciale iubar.

1271 consueris pudis *E* consuetus pudet *A* pudor *sche-
dae Delbianae* || 1273 *pr. m. in mg. adscr. G* || 1274 *abest E* ||
1275 prima et ω prima tu *NHs.* primo *Scaligerana* prima
in aerumnis mihi *Gron.* prima tu prima hunc mihi
NHs. || 1277 uagas tymphalida *E* uaga Symplegade *A* ||
1278 Rictus ϵ *A* Ritus *R NHs. conl. Stat. Theb. XII 535* ||
expulit *E* extulit *A* || 1279 summa *Scaliger* || prorector *E ME*
Cantabrigiensis protector *A* prospector ψ || CHORVS *E R*
om. A || 1283 Chori nota *praef. A om. E R* || 1285 parnasio
E \psi Parrhasio *A* || lentior ϵ *A* lenior *D et NHs.* Et *P.*
lentior *Gron.* || 1287 mouet *E* mouens *A* || 1288 *deleui* ||
1289 resorbet *E Lipsius (ME?)* resoluit *A* || 1292 uincitque
E \psi uicitque α || faces *EA nefas \psi* || 1293 adusti ω
adulti *Zinzerlingius cf. Petronius c. 119 u. 148* ||

HERCVLES. ALCMENA.

Conuerte uoltus ad meas clades pater.	
numquam ad tuas confugit Alcides manus,	1295
non cum per artus hydra secundum meos	
caput explicaret. inter infernos lacus	
possessus atra nocte cum fato steti	
nec inuocaui. tot feras uici horridas	
reges tyrannos nec tamen uoltus meos	1300
in astra torsi: semper haec nobis manus	
uotum spopondit. nulla pro per me sacro	
micuere caelo fulmina, hic aliquid dies	
optare iussit. primus audieris preces	
idemque summus. unicum fulmen peto.	1305
giganta crede: non minus caelum mihi	
asserere potui, dum patrem uerum puto,	
caelo peperci. siue crudelis pater	
siue es misericors: conmoda nato manu	
properante mortem et occupa hanc laudem tibi.	1310
uel si piget manusque detrectat nefas:	
emitte siculo uertice ardentes pater	
Titanas in me qui manus Pindo ferat	
aut te Ossa qui me monte prorupto opprimat.	
abrumpat Erebi claustra, me stricto petat	1315

HERCVLES · ALCMENA *E A* HERCVLES *R* *utrumque om.* ψ || 1297 explicaret *E* ψ implicaret α *ex Danielis con.* || 1298 obsessus *NHs.* *at cf. Herc. I 286* || 1300 nec *E* non *A* || 1302 propter me *E A* me propter *NHs.* per me (*om.* pro) *R* pro per me *scripsi* || 1303 aliquod *NHs.* || 1304 audieris *E* audierit *A* audiuit *R ms. Delrii* || 1306 caelum *E ME* uerum *A* || 1309 manum ω manu *scripsi* || 1310 Properante morte *E* Propera ante mortem *A* Properamque mortem *IGron.* Properato mortem *Gron.* Properando mortem *NHs.* || 1311 detractat ψ || 1313 manus pindo ferat *E* manu Pindum ferant *A* || 1314 Aut ossa *E* aut te ossa ψ Ante Ossa *A* || proscripto *E* prorupto *NHs.* proiecto *A* || opprimat *E* opprimant *A* || 1315 Abrumpat *E* Abrumpe et *A* ||

Bellona ferro. mitte Graduum trucem.
 armetur in me dirus: est frater quidem
 sed ex nouerca. tu quoque Alcidae soror
 tantum ex parente cuspidem in fratrem tuum
 iaculare Pallas. supplices tendo manus 1320
 ad te nouerca: sparge tu saltem precor
 telum. perire feminae possum manu.
 iam fracta iam satiata quid parcis? minas
 quid quaeris ultra? supplicem Alciden uides.
 et nulla tellus nulla me uidit fera 1325
 te deprecantem. nunc mihi irata quidem
 opus est nouerca: nunc tuus cessat dolor?
 nunc odia ponis? parcis ubi uotum est mori?
 o terra et urbes non facem quisquam Herculi
 non arma tradet? tela subtrahitis mihi? 1330
 ita nulla saeuas terra concipiat feras
 post me sepulto nec meas umquam manus
 inploret orbis: [*si qua nascentur mala, -
 nascetur odium*] undique infelix caput
 mactate saxi, uincite aerumnas meas. 1335
 ingrate cessas orbis? excidimus tibi?
 adhuc malis ferisque suppositus fores,
 nisi me tulisses. uindicem uestri malis
 eripite populi. tempus hoc uobis datur

1317 est *E ψ* et *α* || 1322 possum *ε R Pall.* possum *A* ||
 1323 pascis *ω* parcis minis *Gron.* parcis? minas *scripsi.* ||
 1326 Te de precante *E* Te te precantem *A* || 1326 irata
 pater *E* irata quidem || 1327 num *E* nunc *A* || 1328 ^vNom
 (*corr. pr. m.*) *E* Nunc *A* || 1329 terra *E* terrae || 1332 sepulto *E*
 sepultum *A* post me. Sepulti *NHs.* || 1333 nascentur
 mala *E* nascetur fera *A* || 1334 Nascetur odium *E* Na-
 scatur alius *A* || undique *ω* || Nascantur ocus *Bad.*
 Iunonis odio *NHs.* Nascantur hodie aut undique *Gron.*
 Nascantur alio uindice *GR.* || 1333^b 1334 1335 1336^a *de-*
sunt G uu. 1333^b 1334^a *huc ex errore transpositos suspicor*
ex Hercule I, ubi post u. 940^a uel 941^a deesse duo hemisti-
chia eandem sententiam efficientia conieci. || 1335 Mactare *E*
 Mactate *A* || 1338 uestris *E* uestri *NHs.* || 1339 Eripite *E*
 Lipsius Excipite *A* ||

pensare merita. mors erit pretium omnium. 1340

ALCM. quas misera terras mater Alcidae petam?

ubi natus ubinam? certa si uisus notat,

reclinis ecce. corde anhelante aestuat,

gemit: peractum est. membra complecti ultima

o nate liceat, spiritus fugiens meo

1345

legatur ore. brachia amplexu cape.

F. CLV

ubi membra sunt? ubi illa quae mundum tulit

stelligera ceruix? quis tibi exiguum tui

partem reliquit?

HERC.

Herculem spectas quidem

mater sed umbram et uile nescio quid mei:

1350

agnosce mater, ora quid flectis retro

uoltumque mergis? Herculem dici tuum

partum erubescis?

ALCM.

quis feram mundus nouam

quae terra genuit quodue tam dirum nefas

de te triumphat? uictor herculeus quis est?

1355

HERC. nuptae iacentem cernis Alciden dolis.

ALCM. quis tantus est qui uincat Alciden dolus?

HERC. cuicumque mater femina irata est satis

ALCM. et unde in artus pestis aut ossa incidit?

HERC. aditum uenenis palla feminea addidit.

1360

1340 Pensare *E* Pensate *A* || Alcmena Hercules *R* Alc-

mena. Hercules. *Ylus G om. EA* || 1341 Alcmena *R* Alcme-

nae *nota praef. EA* || 1342 Vbi intus (*om. est*) *E* Vbi

natus est *A* || 1343 Reclinis *E A* Recliuis *ψ* || anhelante *E*

anhelanti *A* || 1344 ultimum *Bo.* || 1346 brachia et am-

plexus cape *E* br. in a. c. *A* brachia amplexu *Grotius*

brachia, amplexus cape *GR. fort.* brachia in planctus

date || 1348 tui (*a pr. m.*) *E* || 1349 Partem reliquid | Quis

feram mundus nouam | HER. Herculem spectas quidem *E* ||

1350 umbram et uile *E* (umbret uile *E t. Gr.*) *ME* umbrae

simile *A* | mee *R* || 1352 mergis *E* uergis *NHs.* maerens

A || 1355 uictor herculeus *E A* uictor Herculis *GFabricius*

ex antiquis conl. u. 1484 Herculis uictor *Scriueriana* ||

1358 Cuicumque m. femina irata sat est *E* est satis *GR.*

Quicumque m. feminae iratae sat est *A* || 1359 Et *ER*

At *A* || 1360 feminea *E R* femineis *A* || dedit *ω* addidit

scripsi. ||

ALCM. ubinam ista palla est? membra nudata intuo.

HERC. consumpta mecum est.

ALCM. tantane inuenta est lues?

HERC. o mater hydram et mille cum Lerna feras 1364

errare mediis crede uisceribus meis. 1363

quae tanta nubes flamma sicanias secat, 1365

quae Lemnos ardens, quae plaga igniferi poli

uetans flagranti currere in zona diem?

in ipsa me iactate pro comites freta

mediosque in amnes. — qui sat est Hister mihi?

non ipse terris maior Oceanus meos 1370

franget uapores, omnis in nostris malis

deficiet umor, omnis arescet latex.

quid rector Erebi me remittebas Ioui?

decutit teneri. redde me tenebris tuis.

qualem subactis Herculem ostendes /eris? 1375

nihil inde ducam, quid times iterum Herculem?

inuade mors nec trepida: iam possum mori.

ALCM. conpesce lacrimas saltem et aerumnas doma

malisque tantis Herculem indomitum refer

mortemque differ. quos soles uince inferos. 1380

HERC. si me catenis horridus uinctum suis

praeberet auidae Caucasus uolucris dapem:

Scythia gemente flebilis gemitus mihi

1361 ipsa e A ista Bo. || 1363 et 1364 conmutauit GFabricius *Regiomontani librum secutus. non consentiunt EA* || 1364 Lerna Bo. || 1363 crede ER credo A || 1365 secat E secans GR. bibit A || 1366 igniferi E ignifera ME (?) inferi R inferni A || 1367 uetat E uetans A || 1369 qui E quis A || 1371 franget e A frangit Scaligerana frangat NHs. || 1374 teneri E tenere A || 1375 Qualem — ostend^{al'} tis

des E Talem — ostende A || subactum R || inferis o feris scripsi an delendus h. u.? || 1376 Nichil inducam E Nichil inde ducam R Nil inde ducam A || 1377 ne trepida E nec tr. R non tr. A || iam uotum est mori NHs. || 1378 erumpna E aerumnas A || 1380 differ E uince A || quod e A quos R || 1382 aliquae casus E aquilae Gron. auidae Caucasus A || 1383 Scithie E Sithiae (ae ex a facto) R Scythia A || gemente e Delrio gementem A rigente NHs. ||

non extitisset. si uagae Symplegades
 utraque premerent rupe: redeuntis minas 1385
 ferrem ruinae. Pindus incumbat mihi
 atque Haemus et qui thracios fluctus Athos
 frangit Iouisque fulmen excutiens Mimans.
 non ipse si in me mater hic mundus ruat
 superque nostros flagret incensus toros 1390
 phoebeus axis, degener mentem Herculis
 clamor domaret. mille decurrant ferae
 pariterque lacerent, hinc feris clangoribus
 aetheria me Stymphalis hinc taurus minax
 ceruice tota pulset et quicquid fuit 1395
 solum quoque ingens surgat hinc illinc simul
 artusque nostros dirus immittat Sinis,
 sparsus silebo. non ferae excutient mihi
 non arma gemitus, nil quod inPELLI potest.
 ALCM. non uirus artus nate femineum coquit, 1400
 sed dura series operis et longus tibi
 paut cruentos forsitan morbos labor.
 HERC. ubi morbus ubinam? destne adhuc aliquid mali
 in orbe? mecum ueniat. — huc aliquis mihi
 intendat arcus. — nuda sufficiet manus. 1405

1385 Vtreque *E* Vtraque *A* Vtrinque *ψ* || rupae redeunt *E* rupe redeuntis *A* rupes *ψ* || 1388 Iouisque f. excutiens minas *EME* Mimas *Lipsius* tonantis f. excipiens Iouis *A* || 1390 toros *E* rogos *A* || 1393 fera *E* feris *A* || 1395 fuit *E* *ψ* furit *α* || 1396 ingens *om.* *E* (magis *E t. Gron.*) || urgeat *E* surgat *A* || hinc et illinc *E* et *om.* *A* || nemus *E* fremens *A* simul *Gron.* frequens *NHs.* || 1397 Artusque in astra *NHs.* || durus *E* dirus *A* || immittat *E* emittat *Valckenaer* imminuat *A* || cinis *E* Sinis *Gron.* dolor *A* || 1399 nichil *ER* nil *A* || 1400 quoquit *E* || 1401 durus serpens *ψ* || tibi *om.* *E* || 1402 Paut *E* Fauet *A* Fouit *NHs.* Fouetur *R Mog.* || cruentos e cruentis *A* || morbos *E* morbis *A* || labor *E* dolor *A* || 1403—1406^a Vbi morbus ubinam est desine adhucaliqui*) mali | In orbe mecum ueniat huc aliquis michi | Intendatarcus**) n. s. m. |

*) aliquid *t. Gron.*   **) arcum *E t. NHs.*

procedat agedum.

ALCM.

ei mihi sensum quoque

excussit iste nimius impulsu dolor.

F. CLVI

remouete quaeso tela et infestas precor

rapite hinc sagittas: igne suffuso genae

scelus minantur. quas petam latebras anus?

1410

[*dolor iste furor est: Herculem solus domat. — cur deinde latebras aut fugam uaecors petam?*]

obire forti meruit Alcmena manu.

uel scelere pereat antequam letum mihi

ignauus aliquis mandat ac turpis manus

1415

de me triumphat. ecce lassatas malis

dolore fessas adligat uenas *sopor*

grauique anhelum pectus impulsu quatit.

fauete superi. si mihi natum inclutum

miserae negastis: uindicem saltem precor

1420

seruate terris. abeat excussus dolor

corpusque uires reparet herculeum suas.

Procedat agedum *E* Vbi mors? ubi illa? *) testis est aliquis mali? | Intendat arcus' n. s. m. | In orbe mecum **) ueniat' huc aliquis mihi | Procedat agedum huc. ***) *A scripsi* destne || aliquid mali *Gron.* || mecum pereat *GR.* cf. u. 1175 || 1406^b Ei *E* Eh *g* Hei *A* Et ψ Vae *GR.* || sensum *E* *g*? sensus *A* || 1407 ille ϵ *A* illi *Bo.* iste *R* || impulsans *E* *IPal. g* *Lipsius* impussans *ME* impulsus *A* impulsus *Bo.* impulsu *Detrio* cf. u. 1418 || 1409 suffuso *E* ψ suffusae *A* || 1410 quas etiam latebras anus *E* qua (quas *Coloniensis*) fuga latebras petam *A* || 1411 1412 uterque abest *G* *Colon.*, in *mq.* adscripti a librarii manu *R* deleui *cont. uu.* 1787 1801 || 1411 solus herculem *E* ψ Herculem solus *A* || 1412 latebras ϵ ψ lachrymas *A* || 1413 meruit *EA* meminit ψ || alcmena *E* Alcmena *A* || 1414 Vt *E* Vel *A* || 1415 mandat *E* mandet *A* || 1416 triumphat *E* triumphet *A* || lassatus ω lassatas *GR.* || 1417 Sopor *E* Sopore *A* || dolor ω || Dolor — sopor *scripsi* *cont. Herc. I* u. 1079 *Herc. II* 1433 || 1418 anhelum ϵ *A* anelo ψ || impulsu ϵ *A* impulsus *A* || 1419 inclutae *E* inclutum *A* || 1420 negastis *E* negatis *A* || 1421 abest *E* ||

*) ubi-ista est *R*   **) mecum *om. ψ*   ***) huc *add. a, om. E ψ*

HYLLVS. ALCMENA. HERCVLES. PHILOCTETES
TACITVS.

Pro lux acerba pro capax scelerum dies.
nurus tonantis occidit, natus iacet,
nepos supersum. scelere materno hic perit, 1425
fraude illa capta est. quis per annorum uices
totoque in aevo poterit aerumnas senex
referre tantas? unus eripuit dies
parentem utrumque. cetera ut sileam mala
parcamque fatis: Herculem amitto patrem. 1430
ALCM. conpesce uoces inclutum Alcidae genus
miseraeque fato similis Alcmenae nepos:
longus dolorem forsitan uincet sopor.
sed ecce lassam deserit mentem quies
redditque morbo corpus et luctus mihi. 1435
HERC. quid hoc? rigenti cernitur Trachin iugo,
en inter astra positus euasi genus
mortale tandem. quis mihi caelum parat?
te te pater iam uideo. placatam quoque
specto nouercam. qui sonus nostras ferit 1440
caelestis aures? Iuno me generum uocat.
uideo nitentem regiam clari aetheris,
Phoebique tritam flammea zonam rota. —
cubile uideo noctis. hinc tenebrae uocant.
quid hoc? quis arcem cludit et ab ipsis pater 1445
deducit astris? ora phoebeus modo

PHIL. TAC. om. ω || 1423 dies *E* Raphelengius dolor
A || 1425 materno ω Centauri uel Nessaeo *NHs. conl.*
u. 1472 || 1428 tanta se *E* tantas *A* || eripuit *ER* eripiet *A* ||
1432 fato εψ nato *A* patri *Gron.* || 1435 Reditque *RGR.* ||
luctum *E* luctus *A* || 1436 trachio *E* || 1437 At inter *AR*
Aut inter ψ (*g*) Inter (*om. particula*) *E* An *Bo.* En *NHs.* ||
1440 qui εψ quis *A* || 1442 1443 desunt *E* || 1442 niten-
tem *AR* intentam ψ (*g*) intensam *ME* || 1444 tenebrae uo-
cant *E* uocāt *g* tenebras uocat *A* || 1445 axem ε*A* arcem
scripsi. || et ab *A* et *om.* *E* ab *om.* *IPal.* || 1446 deducit *E*
deducor *A* || modo al' mea *R* ||

- afflabat axis: tam prope a caelo fui,
 Trachina uideo. quis mihi terras dedit?
 Oete modo infra steterat, ac totus fuit
 suppositus orbis: quam bene excideras dolor. 1450
 haec Hylle dona matris hoc munus parat. 1452
 utinam liceret stipite ingesto inpiam
 effringere animam quale amazonium malum
 circa niualis Caucasi domui latus. 1455
 o cara Megara tune, cum furerem, mihi
 coniunx fuisti? stipitem atque arcus date.
 dextra inquinetur: laudibus maculam inprimam:
 summus legatur femina herculeus labor.
 HYL. conpesce diras genitor irarum minas, 1460
 cogis fateri ... parce et hanc uocem occupa. 1451
 habet peractum est, quas petis poenas dedit:
 sua perempta dextera mater iacet. 1461
 HERC. rati dolores, manibus irati Herculis
 occidere meruit, perdidit comitem Lichas.
 saeuire in ipsum corpus exanime impetus 1465
 atque ira cogit. cur minis nostris caret?
 ipsum cadauer pabulum accipiant ferae.
 HYL. plus misera laeso doluit, hinc aliquid quoque
 detrahare uelles. occidit dextra sua.
 tuo dolori plura quam poscis tulit. 1470

1447 Afflauat *E* || iam *E* tam *A* quam *NHs. conl.*
Herc. I 983 Tro. 1187 || cēlo *E ME* leto *A* || fui *ε ME A*
 fuit *ψ* || 1449 Oete modo inferas te peracto tutus fuit *E*
 Oete *Gron.* Modo nempe me infra steterat ac totus mihi *A*
 me *om. ψ* infra me *R* steterant *R G* || 1450 tam *ω* iam
NHs. quam *scripsi conl. Phaed. 598* || 1451 post *u.* 1460
traiecit Raphelengius. || 1452 Hoc *E* Haec *A* || ille *E R 10 g*
yle R G Hylle *A* || 1454 quali *Gron.* || 1456 clara *ε A*
 cara *NHs.* || megera *E ψ* Megara *A* || tum *E* tune *A* ||
 1458 macula menbris *E* maculam imprimam *A* || 1463 Recti
 dolor es *E* Caeci dolores *A* Cassi dolores *NHs.* Aucti
 dolores *LMueller* Recte dolori est *Bo.* Rati dolores *scripsi*
conl. u. 1460 (irarum minas) et *u.* 1470 (tuo dolori) || 1464
 perdidit *E* perdidit *A* || licha *E* Lycas *A* || 1465 exanime *E* ||
 1468 hinc *E ψ* huic *A* || 1469 dextera *E* || 1470 dolori *E*
 dolore *A* || poscas *NHs.* ||

sed non cruentae sceleribus nuptae iaces
nec fraude matris, Nessus hos struxit dolos
ictus sagittis qui tuis uitam expuñt.

cruore tincta est palla semiferi pater

Nessusque nunc has exigit poenas sibi.

1475

HERC. habet peractum est, fata se nostra expli-
cant.

F. CLVII

lux ista summa est: quercus hanc sortem mihi

fatidica quondam dederat et parnassio

cirrhaea quatiens templa mugitu nemus:

'dextra perempti uictor Alcide uiri

1480

olim iacebis, hic tibi emenso freta

terrasque et umbras finis extremus datur.'

nil querimur ultra: decuit hunc finem dari,

ne quis superstes Herculi uictor foret.

nunc mors legatur clara memoranda incluta

1485

me digna prorsus: nobilem hunc faciam diem.

caedatur omnis silua et oetaeum nemus

concipiat ignes, Herculem accipiat rogos

sed ante mortem. tu genus poeantium

hoc triste nobis iuuenis officium appara.

1490

herculea totum flamma succendat diem.

ad te preces nunc Hylle supremas fero.

est clara captas inter in uoltu genus

regnumque referens Euryto uirgo edita

lole, tuis hanc facibus et thalamis para.

1495

1473 expulit *ε A* exspuit *Delrio* extulit *ψ* || 1475
HER. *R 10 G om. ε A* || 1476 HER. *ε A om. R 10 G* || pater
actum est *E* peractum est *A* || fata s. n. e. Lux i. s. est
absunt haec ψ nostra se *ψ* || 1477 hanc summam *E ψ* hanc
sortem *A* || 1480 Dextera perhemptus *E* Dextra perempti
A || 1483 Nichil *E* Nil *A* || 1484 herculi *E* Herculis *A* ||
1488 Concipiat ignes *E* Suscipiat ignis *A* Suscipiat
ignem *ψ* || nemus *E* rogos *A* || 1489 te *E* tu *A* || 1492
ALC. *E om. A* || 1493 in uoltu *E* incultum *ME ψ* incli-
tum *g* incultas *A* Oechalias *Scaliger* || 1494 Regnum-
que *E ψ* Regumque *α err. typ.* Regemque *Scaliger* ||
1495 talamis *E* thalamis *R* flammis *A* ||

uictor cruentus abstuli patriam lares
 nihilque miserae praeter Alciden dedi,
 et iste rapitur. penset aerumnas suas,
 Iouis nepotem foueat et natum Herculis.
 tibi illa pariat quicquid ex nobis habet. 1500
 tuque ipsa planctus pone funereos precor
 o cara genetrix, uiuit Alcides tibi:
 uirtute nostra paelicem feci tuam
 credi nouercam. siue nascente Hercule
 nox illa certa est siue mortalis meus 1505
 pater est, licet sit falsa progenies mei,
 materna culpa cesset et crimen Iouis:
 merui parentem: contuli caelo decus.
 natura me concepit in laudes Iouis.
 quin ipse quamquam Iuppiter credi meus 1510
 pater esse gaudet. parce iam lacrimis parens:
 superba matres inter argolicas eris.
 quid tale Iuno genuit? aetherium gerens
 sceptrum et tonanti nupta mortali tamen
 caelum tenens inuidit: Alciden suum 1515
 dici esse uoluit. perage nunc Titan uices
 solus relictus: ille qui uester comes
 ubique fueram, tartara et manes peto.
 hanc tamen ad imos perferam laudem inclutam,

1496 HER. *E om. A* || patriam lares *ε ME* patrio a
 lare *A* a patrio extuli lare *R* || 1498 Et ipsa *E* Et ipse
 'o. u. l.' *Delr.* Et iste *A* || tuas *NHs.* || 1501 funereos *E*
 funebres *A* || 1502 clara *ε A* cara *NHs.* || uiuit *E* uiuet *A* ||
 tibi *E* tuus *A* || 1503 nostrā *E* nostra *A* || 1504 nascentē
 herculē *E* nascente Hercule *A* || 1505 Nox *ε A* Non *ψ* ||
 1506 mei *ER* mihi *A* || 1507 abest *E* || 1508 1509 *desunt*
Gg || 1510 quam *E* quamquam *ψ* quaque *A* quoque *R* ||
 1511 lacrimis parens *EMER* lacrimis meis *A* || 1513 Quid
 tale iuno genuit *E Q. t.* genuit peperit (*om. iuno*) *ME Q. t.*
 Iuno peperit *A* || 1516 Dici esse *ω* Dici, esse *Bo.* Dici ipse
 uel Dici ecce *NHs.* ipse Dixisse conieceram, sed uid. *Teren-*
tius Heaut. u. 106 Ego te meum esse dici tantisper uolo
 et u. 270 anus Quae est dicta mater esse ei antehac,
 non fuit. || 1516 1517 *commutati R* || 1517 noster *R Mog.* ||
 relictas *NHs.* || 1518 Vbicumque *R* || 1519 indutam *E* ||

quod nulla pestis fudit Alciden palam 1520
omnemque pestem uicit Alcides palam.

CHORVS.

a O decus mundi radiate Titan
cuius ad primos Hecate uapores
lassa nocturnae leuat ora bigae,
dic sub Aurora positis Sabaeis, 1525
dic sub occasu positis Hiberis,

a' Quique sub plaustro patiuntur ursae
quique feruenti quatiuntur axe,
dic ad aeternos properare manes
Herculem et regnum canis inquieti 1530
unde non umquam remeavit ullus.

a'' Sume quos nubes radios sequantur,
pallidus maestas speculari terras
et caput turpes nebulae pererrent.
quando pro Titan ubi quo sub axe 1535
Herculem in terris alium sequeris?

b Quas manus orbis miser inuocabit, 1537
thraciae si quis Rodopes alumnus 1542
durior terris Helices niuosae F. CLVIII
pascet humano stabulum cruore? 1544

1520 fudit *E* uicit *A* || 1521 Omnemque (*sic*) *E* omnesque
pestes *Bo.* || CHORVS *A om. E* || 1522 CHO. *E om. A* ||
1527 1528 commutati *A recto ordine E R* || 1528 feruenti
quatiuntur axe *E feruentem patiuntur axem A* || 1529 Dic
sub aet. *E* Dic ad aet. *A* || 1531 non numquam *E* non
unquam *A* || rem. inde *E* rem. ullus *A* || 1533 Squalidus
NHs. ex Ouid. M. II 381. || 1535 quo sub axe *E R ME* quoue
summo *A* || 1537 inuocabit *E inuocabis A* || *post h. u. re-*
posui uu. 1542—1544 || 1544 Sparget *e A* Pascet *Gron.*
conl. u. 1539 || pabulum *R* ||

- b' Si qua sub Lerna numerosa pestis 1538
 sparget in centum rabiem dracones,
 Arcadum si quis populis uetustas
 fecerit siluas aper inquietas. 1541
- b'' Quis dabit pacem populo timenti, 1545
 si quid irati superi per urbes
 iusserint nasci? iacet omnibus par
 quem parem tellus genuit tonanti.
- a Planctus immensas resonet per urbes 1550
 et comas nullo cohibente nodo
 feminae exertos feriant lacertos
 solaque obductis foribus deorum
 templa securae pateant nouercae.
- b Vadis ad Lethen stygiumque litus 1555
 unde te nullae referent carinae,
 uadis ad manes miserandus unde
 morte deuicta tuleras triumphum?
- b' Vmbra nudatis uenies lacertis 1560
 languido uultu tenuique collo,
 teque non solum feret illa puppis
 — . — — — . . — . — —
- b Non tamen uilis eris inter umbras
 Aeaconque inter geminosque Cretas
 facta discernens feriens tyrannos.
 — . — — — . . — . — —

1538 lerna *E* terra *A* || 1539 incetum *E* intentam *A* ||
 dracones *E* draconis *A* || 1540 populis uetustas *E* (uetu-
 stis *E* t. Gron.) populi uetusti *A* || 1549 immensas *E* *A*
 immensus *G* intensas *E*gui. intensus *ψ* (*R* *g*) || 1551 Femi-
 nae e. feriant *E* Femina e. feriat *A* || 1558 ueniens *E*
 uenies *A* || 1559 tenuique *E* trepidoque *A* || 1560 post *h. u.*
unius u. lacunam esse statui. || 1562 Aeacosque *E* *ψ* Aeacum-
 que *A* Aeaconque Gron. || 1563 facta *E* *ψ* fata *MEA* || discer-
 nens *MEA* discernes *ψ* || feriens *E* feries *ME* feri *ψ* fieri *A* ||
 tyrannos *EME* tyranni *A* || excidit ultimus strophae *b* uersus. ||

- b'   **Parcite o duras inhibete dextas:**
 laudis est purum tenuisse ferrum 1565
 dumque regnabas minimum procellis
 in tuas urbes licuisse fati.
- b   **Sed locum uirtus habet inter astra:**
 sedis arctoe spatium tenebis
 an grauis Titan ubi promit aestus? 1570
 an sub occasu tepido nitebis,
- b'   **Vnde commisso resonare ponto**
 audies Calpen? loca quae sereni
 deprimes caeli? quis erit recepto
 tutus Alcide locus inter astra? 1575
- b''   **Horrido tantum procul a leone**
 det pater sedes calidoque cancro:
 ne tuo uultu tremefacta leges
 astra conturbent trepidetque Titan.
- a   **Vere dum flores uenient tepenti** 1580
 [*et comam siluis hiemes recident*]
 uel comam siluis reuocabit aestas
 pomaque autumnno fugiente cedent,
 nulla te terris rapiet uetustas.
 tu comes Phoebo comes ibis astris. 1585

1564 o duces *E G* o dices *A* o dices *ed. Basil. R*
 (*om. o*) *g?* inmites *Heinsianus* minor audaces *IGron.* o du-
 ras scripsi. || 1566 Cumque *E* Dumque *A* || minus in p. *E*
 minimum *A* nimium *R* || procellis *E* cruentis *A* || 1567 fati
E ψ fati *Gron.* factis *A* || quae secuntur a u. 1568 usque
 ad finem chori desiderantur in *E* || 1568 Sed *A* Sin *Grotius* ||
 1570 grauis *A* graues *R* || 1571 rapido *Mog.* || 1573 loca
 quae *A* loca $\bar{q}3$ (*sed deleto 3*) *R* loca $\bar{q}3$ *G g R10* || 1574
 recepto *A (R)* recepti ψ (*g Mog.*) || 1575 Alcide *A* Al-
 cida *Gron.* || 1576 tantum *A* tamen *R* || 1580 ueniunt ψ (*g*)
 uenient *A (R)* || 1581 recidunt ψ (*g*) recident *A (R)* || *h. u.*
sustuli || 1582 olim *damnaui* || 1583 cadent ψ cadunt ψ
^ecadent *R* cedent *A (g?)* ||

- a' Ante nascetur seges in profundo
uel fretum dulci resonabit unda,
ante descendet glacialis ursae
sidus et ponto uetito fruetur
quam tuas laudes populi quiescant. 1590
- b Te pater rerum miseri precamur:
nulla nascatur fera, nulla pestis,
non duces saeuos miseranda tellus
horreat, nulla dominetur aula
- b' Qui putet solum decus esse regni 1595
semper intensum tenuisse ferrum.
si quid in terris iterum timetur,
uindicem terrae petimus relictæ.
- b En quid hoc? mundus tonat. ecce maeret
maeret Alciden pater. an deorum 1600
clamor an uox est timidæ nouercae
Hercule et uiso fugit astra Iuno?
- b' Pressus an pondus titubauit Atlas?
an magis diri tremuere manes
Herculem et uisum canis inferorum 1605
fugit abruptis trepidus catenis?

1588 discedet *A* (*R?*) descendet ψ (*g?*) desidet *NHs.* ||
1589 obruetur *NHs.* || 1594 Habeat nec ulla dominetur aula
A sapphycorum hemistichia posteriora his uerbis contineri ali-
quando suspicatus sum. Habeat nulla *Mog. g?* Horreat
nulla d. a. *Lipsius* || 1595 potest *A* putat *R* putat^{at} (at in *ras.*)
R10 putet *Mog. g?* putent *ms. Raphaelengii.* || 1596 inten-
sum *A* impensum *ME R g* ψ intensum uel intentum *NHs.* ||
1599 En *A* (*R m. pr.*) Hen ψ Hem ψ (*g*) Heu *ME* ψ ||
sonat *A* tonat *Lipsius* || maeret abest ψ (*R g*) || 1600 *Al-*
cidae A alcidem ψ (*R g*) || 1601 timidæ *A* tumidæ *mg.*
Basil. || 1602 an uiso ω scripsi et uiso || 1603 Lassus *A* Fes-
sus *G F* assus *GR.* Passus *ed. Fernandi cf. Thy. 933* magnum
... fracti pondera regni non inflexa ceruice pati. Pres-
sus scripsi. ||

b" Fallimur: laeto uenit ecce uoltu
quem tulit Poeans umerisque tela
gestat et notas populis pharetras
Herculis heres.

1610

CHORVS. NVNTIVS.

Effare casus iuuenis herculeos precor,
uoltune quonam tulerit Alcides necem.

NVNT. quo nemo uitam.

CHOR. laetus adeone ultimos
inuasit ignes?

NVNT. esse iam flammas nihil
ostendit ille qui sub hoc mundo Hercules
immune *nil reliquit*. en domita omnia.

1615

CHOR. inter uapores quis fuit forti locus?

NVNT. quod unum in orbe uicerat nondum malum
et flamma uicta est, haec quoque accessit feris,
inter labores ignis herculeos abit.

1620

CHOR. edissere agedum flamma quo uicta est modo?

NVNT. ut omnis Oeten maesta conripuit manus:

huc fagus umbras perdit et toto iacet
succisa trunco, flectit hic pinum ferox
astris minantem et nube de media uocat,
ruitura caudem mouit et siluam tulit

1625

1608 Poeas *A* peans ψ (*R g*) || humerisque *A R* humi-
lisque ψ (*g*) || NVNTIVS · CHORVS *E* CHORVS · PHI-
LOTETES *R* NVTRIX · PHILOCTETES *A* (*add. alcmena*
G) et sic per totam scaenam. || 1612 Voltune *E* Voltu-
que *A* || 1614 essetam *E* esse iam *A* || 1615 sub hoc
mundo *E* sub occasu *A* || 1616 Immune uinci? (*sic*) liquit
en domita omnia *E* Immane nil reliquit *Gron.* edomita
NHs. conl. Herc. 1960 (perdomita tellus) Virtute uinci indo-
mita docuit omnia ψ *V. u.* docuit indomita omnia α ? ||
1618 orbē *E* orbe *A* || uicerat *E* uenerat *A* || 1623 Hic *E*
Hinc *A* Huic *Gron.* || toto ϵ *R* tota *A* || 1624 flectit hic *E*
flexit hinc *A* || 1626 caudem *E* cautes *A* || tulit *E* trahit *A* ||

secum minorem. chaonis quondam loquax
 stat uasta late quercus et Phoebum uetat
 ultraque totum porrigit ramos nemus, 1630
 gemit illa multo uolnere inpresso minax
 frangitque cuneos, resilit incussus chalybs
 uolnusque ferrum patitur et rigidum est parum.
 conmotâ tandem est, tum cadens latam sui
 duxit ruinam. protinus radios locus
 admisit omnis: sedibus pulsae suis 1635
 uolucres pererrant nemore succiso diem
 quaeruntque lassis garrulae pinnis domos.
 iamque omnis arbor sonuit et sacrae quoque
 sensere quercus horridam ferro manum
 nullique priscum profuit luco nemus. 1640
 aggeritur omnis silua et alternae trabes
 in astra tollunt Herculi angustum rogi:
 paritura flammâ pinus et robur tenax
 et breuior ilex, alba se complet rogo
 populea silua frons herculeae decus. 1645
 at ille, ut ingens nemore sub nasamonio

1628 uasta late *E R Lipsius* lata uasti *A* || poenas
 uocat *E* Phoebum uetat *A* || 1629 totos *ε A* totum *Raphe-*
lengius || 1631 incussus *E* excussus *A* || 1632 patitur frigi-
 dus parum *E* p. et truncum fugit *A* ut rigidum parum
Gron. et rigidum est parum *Bo.* || 1633 tandem est *A* est
om. E || tum *E R* tunc *A* || candens *E* || latam sui *E NE*
 lenta mora *A* || 1634 nemus al' locus *R* || 1635 omnis *E R*
 (*superscr.*) omnes *A* || 1636 diem *ε A* domus *ψ* || 1637 ne-
 mus *E A* domos *Mog.* || 1639 horridam *pr. m. corr. E* ||
 1640 luco *E* ligno *A* || Nihilque p. p. luco decus *NHs.* ||
 1641 aeternae *E* alternae *A* || 1642 anguste *E* angustae
NHs. angustum *A* angustum *Scaligerana* || 1643 Raptura *E*
Raptura NHs. Paritura *scripsi conl. Ouid. M. XV 347*
 Rapit alta *A* Rapitque alta *ψ* || 1644 silua se complet
 rogo *E* silua contexit pyram *A* silua sed complet rogos
Bo. alba *scripsi* || 1645 salua *Bo.* || frons *ε A* frontis
NHs. || eschulee uel hesculee *ψ* || nemus *ε A* decus *NHs.* ||
 1646 Huc ille *NHs.* ||

aeger reclini pectore inmugit leo,
 fertur — quis illum credat ad flammas rapi?
 uoltus petentis astra non ignes erat. F. CLVIII
 ut pressit Oeten ac suis oculis rogi
 1650
 lustravit omnem: fregit inpositus trabes,
 arcus poposcit. 'accipe haec' inquit 'sate
 Poeante dona, munus Alcidae cape.
 has hydra sensit, his iacent Stymphalides
 1655
 et quicquid aliud eminus uici malum.
His utere felix iuuenis, has numquam inritas
mittes in hostem, siue de media uoles
auferre uolucres nube: descendant aues
et certa praedae tela de caelo fluent.
nec fallet umquam dexteram hic arcus tuam:
 1660
librare telum didicit et certam dare
fugam sagittis, ipsa non fallunt iter
emissa neruo tela. tu tantum precor
accommoda ignes et facem extremam mihi. —
hic nodus' inquit 'nulla quem cepit manus,
 1665
mecum per ignes flagret. hoc telum Herculem
tantum sequetur. hoc quoque acciperes,' ait

1647 Agere *E* Aeger *A* || inmugit *E* admugit *A* || 1648
 Fertus? (*sic*) *E* || 1649 erat *E* erant *A* || 1650 oeten ϵ ψ
 Oetan *A**) || 1651 omnem *E* omnes *A* || 1652 Arcus popo-
 scit *E* Arcumque poscit *A* || 1653 dona et munus *E A* et
del. ed. Lugd.? tela, m. A. tui *GR.* || 1654 sentit *statim*
*corr. E*¹ || 1655 malum ω fudi manu Victrice. *GR.* || 1656
 Victrice felix iuuenis has n. i. *E* Virtute felix iuuenis
 has n. i. *ME* Virtute felix iuuenis has enim n. i. *R* Victure
 felix. has enim n. i. *A* (*g*) His utere *NHs.* || 1657 ho-
 stem *E* hostes *A* || 1659 certam ψ || preda *E* praedae
Gron. praedam *A* || fluent *E* ferent *A* || 1662 tela neruo *E*
 neruo tela *A* || 1664 Age commoda *NHs.* || ignes *A* ignē *E* ||
 1664^b 1665 1666^a (et facem — flagret) *desunt g* || 1665
 cepit *E* capiet *A* || 1666 per ignes *E R* 10 m. sec. II uel
 III *Pall.* peringens *NHs.* per ignem *A* || hoc telum sequa-
 tur *R* h. t. sequax *g* 'm. s. u.' t. *Commelino* || 1667 Tan-
 tum ϵ *A* Nam cur *R* 'm. s. u.' *Commelini* || sequetur *EA*
 sequatur 'm. s. u.' *Commelini g* || hoc ϵ *A* hunc ψ (*R g*) ||

*) *Lactantium ad Statii Theb. IIII* 158 attulisse haec uerba 'ut pressit Oeten' *Welckerus contendit p. 1448* ('Hercules eo loco cui Pre-stion nomen est' *Lactantius*)

'si ferre posses. adiuuet domini rogam.'
 tum rigida secum spolia nemeaei mali
 arsurā poscit. latuit in spolio rogas. 1670
 ingemuit omnis turba nec lacrimas dolor
 cuiquam remisit. mater in luctum furens
 diduxit audum pectus atque utero tenus
 exerta uasto uerbere in planctus ruit,
 superosque et ipsum uocibus pulsans Iouem 1675
 inpleuit omnem uoce feminea locum.
 'deforme letum mater herculeum facis:
 conpesce lacrimas' inquit. 'introrsus dolor
 funereus abeat. Iuno cur laetum diem
 te flente ducat? paelicis gaudet suae 1680
 spectare lacrimas. conprime infirmum iecur
 mater: nefas est ubera atque uterum tibi
 laniare qui me genuit.' et dirum fremens
 qualis per urbes duxit argolicas canem,
 cum uictor Erebi Dite contempto redit 1685
 tremente fato, talis incubuit rogo.
 quis sic triumphans laetus in curru stetit
 uictor, quis illo gentibus uoltu dedit
 leges tyrannus? quanta pax habitum tulit.
 haesere lacrimae, cecidit impulsus dolor 1690
 nobis quoque ipsis, nemo periturum ingemit,
 iam flere pudor est. ipsa quam sexus iubet
 maerere siccis haesit Alcmenae genis

1668 regum *E* rogam *A* || 1669 nemeaei *E* nemei *ψ*
corr. α || 1671 Ingemuit *R* || 1673 Deduxit *E* Diduxit *A* ||
 audo ^ψ *E* || 1674 uasto uerbere *E* uastos ubera *A* || plactus
E || furit *E* ferit *A* ruit *Gron. et NHs.* || 1676 feminea *E* *A*
 funerea *NHs. conl. u. 1501* || 1678^b 1679^a (introrsus d. *F.*
 abeat) haec *om.* *R10 G* || 1679 Femineus *E* *A* Funereus
scripsi. || loetum *E* || 1681 conprime *E* *A* contine *ψ* (*R*
Mog.) || firmum *ψ* || 1683 me *om.* *E* || 1685 contemptor *E*
 contempto *A* || 1686 Tremendo *statim corr. e superscr. E'* ||
 1689 habitum *E* obitum *A* obitus *ψ* (*Rg*) || hab. tenet *GR.* ||
 1690 Cessere *NHs. propter u. 1693* || impulsus *E* expul-
 sus *A* || 1691 puerum *E* periturum *NHs. morituro A* ||
 1693 alcmenae *E* alcmena *R* Alcmenae *A* ||

stetitque nato paene iam similis parens.	
CHOR. nullasne in astra misit ad superos preces	1695
arsurus aut in uota respexit Iouem?	
PHIL. iacuit sui securus et caelum intuens	
quaesiuit oculis, arce an ex aliqua pater	
despiceret illum. tum manus tendens ait:	
'quacumque parte prospicis natum pater,	1700
te te <i>precor</i> quem nocte commissa dies	
quaesiuit unus, si meas laudes canit	
utrumque Phoebi litus et Scythiae genus	
et omnis ardens ora quam torret dies,	
si pace tellus plena, si nullae gemunt	1705
urbes nec aras inpias quisquam inquinat,	
si scelera desunt: spiritum admitte hunc <i>precor</i>	
in astra. non me mortis infernae locus	
nec maesta nigri regna conterrent Iouis,	
sed ire ad illos umbra quos uici deos	1710
pater erubesco. nube discussa diem	
pande, ut deorum uultus ardentem Herculem	
spectet. licet tu sidera et mundum neges,	
ultro pater: cogere. si uoces dolor	
abstulerit ulla: pande tum stygios lacus	1715

1694 Stetit (*om. que*) α *err. typ.* || 1695 ad sup. ϵ *A*
aut sup. ψ (*R g*) || 1696 Arsurns *om. E* || 1700 *desideratur*
E || 1701 Te te pater *E* Iste est pater *A* Te te *precor*
uel Te *deprecor GR.* || 1702 canis *E* canit *A* || 1703 *ab-*
est E || *latus R* || *Scythae* α *err. typ.* || 1704 *amens ore E*
ardens ora *A* || *qui E* quam *A* || 1705 *Siparce E* Si pace *A* ||
mille ψ || 1706 *impius Raphaelengius.* || 1707 *amitte E*
admitti *A* admitte *Gron.* || *hunoꝑcor E* hunc pater *GR. uid.*
ad u. 1701 || 1708 $\bar{n}$ *E* nec *A* || *noctis uel sortis NHs.* || 1709
conterrent ϵ *A* conturbant *Mog.* || 1712 *Parere (Pacere t.*
NHs.) atr. minus nigro sed m. satis antiqua. primo spatium ua-
cuum fuisse uidetur E Pande *A* || *uulguſ uel coetus NHs.* ||
ut — spectet *om. G* || 1713 *licet om. E* || 1714 *Vltro pater om.*
sed ante cogere spatium uacuum XII literarum E || 1715 *ab-*

s d tam

stulerit——it ulla pange tunc stygios lacus *E* (*quae*
minoribus literis descripsi sunt recentioris manus. quae etiam
ab ex at, pange uidetur effecisse ex tange). abstulerit *abesse*
testatur NHs. Abstulerit ulla. pande tum *A* (*tamen* ψ) ||

et redde fatis. approba natum prius:	
ut dignus astris uidear, hic faciet dies.	F. CLX
leue est quod actum est. Herculem hic genitor dies	
inueniet aut damnabit.' haec postquam edidit,	1719
flammas poposcit. 'hoc age Alcidae comes	1721
non segnis' inquit: 'conripe oetaeam facem.	1722
nouerca cernat quo feram flammas modo.	1720
quid dextra tremuit? num manus pauida inpium	1723
scelus refugit? redde iam pharetras mihi	
ignaue iners inermis. en nostros manus	1725
quae tendat arcus. quid sedet pallor genis?	
animo faces inuade quo Alciden uides	
uoltu iacere. respice arsurum miser.	
uocat ecce iam me genitor et pandit polos.	
uenio	1730
uenio pater' uoltusque non idem fuit.	
tremante pinum dextera ardentem inpuli.	
refugit ignis et reluctantur faces	
et membra uitant, sed recedentem Hercules	
insequitur ignem. Caucasum aut Pindum aut Athon	1735
ardere credas: nullus erumpit sonus,	

1718 herculem hic genitor dies *E* Herculem genitor prius *A* || 1719 Inueniet aut (an *t. Gron. et NHs.*) damnabit *E* Inuenit an damnauit *A* || hec postquā edidit *E* (hec *g* postquam *ψ* al' edidit *mg. R10*) hoc postque addidit *A* || 1720 abest *E* post u. 1722 transposuit *Gron.* || flammas *A* lacrimas *R* || 1722 oetaean *E* ethneam *R* Oetheam *A* || 1723 pauidum et impium *E* pauida impium *A* || 1725 *Thy. u.* 176 Ignaue iners eneruis || en *ε g?* *Lipsius* est *A* || 1726 quid sedet *E* quis sedet *A* qui *Bo. Bad.* || 1728 1729 Voltu iacere genitor et pandit deos *sed add. in mg. m. pr.:* Vocat ecce me genitor et pandit deos *E* (*desunt igitur haec:* respice arsurum miser) Vocat *etiam ME* Vultu iacere, respice arsurum miser' | Rogat ecce iam me genitor, et pandit polos *A* || 1730 Venio uenio pater *E g* Venio pater *A* || 'Mirum nī ante haec uerba Vultusque n. i. f. uersus unus et alter desideraretur' *Gron.* || 1732 Trementē *E* || impulit *E* inpuli *A* || 1733 luctantur *E* reluctantur *A* || 1734 uitat *E* uitant *A* || 1735 athon *ε ψ* Atho *A* || 1736 cernas *E* credas *A* || irrumpit *E* erumpit *ψ* erupit *A* ||

tantum ingemescit ignis. o durum iecur.
 Typhon in illo positus inmanis rogo
 genuisset ipse quique conuulsum solo
 inposuit umeris Ossan Enceladus ferox, 1740
 ast ille medias inter exurgens faces
 semiustus ac laniatus intrepidus rigens
 'nunc es parens herculea, sic stare ad rogem
 te mater' inquit, 'sic decet fieri Herculem.'
 inter uapores positus et flammae minas 1745
 inmotus inconcussus in neutrum latus
 conrepta torquens membra adhortatur monet
 gerit aliquid ardens. omnibus fortem addidit
 animum ministris, urere ardentem putes.
 stupet omne uolgu, uix habent flammae fidem: 1750
 tam placida frons est tanta maiestas uiro.
 nec properat uri cumque iam forti datum
 leto satis pensauit, igniferas trabes
 hinc inde traxit minima quas flamma occupat
 totasque in ignes uertit et qua plurimus 1755
 exundat ignis, repedit intrepidus ferox.
 tunc ora flammis inplet. ast illi graues
 luxere barbae cumque iam uultum minax
 appeteret ignis, lamberent flammae caput:
 non pressit oculos. sed quid hanc maestam intuor 1760

1737 o durum it *E* ad durum iecur *A* || 1738 im-
 ma.....nis *E* || 1739 concussam *E* conuulsam *A* ||
 1741 Ast *E* At *A* || exurgens *A* exurens *A* || 1742 ruens *E*
 rigens *scripsi* rubens *A* || 1743 Nunc ē *E* es *NHs*. Nunc
 o *A* || herculem *E* Herculea *A* || 1744 stare *E* fieri *A* flere
Gron. efferri *NHs.* unde ferri *Bad.* || 1745 uaporē *E* ua-
 pores *A* || 1747 torrens *E* torquens *Gron.* flectens *A* ||
 1748 forte *E* fortem *A* || 1749 ardente *E* ardentem *A* ||
 1752 poterat uti *E* properat uri *A* || tam *NHs.* || 1753
 pensauis *pr. m. statim corr. E* || 1754 nimia ē *A* minima
Lipsius || quis *E* quas *A* qua// *R* || 1755 ignes *E* ignem *A* ||
 quas *E* *R* qua *A* || pluribus *E* plurimus *A* || 1756 repedit *E*
 repedit *scripsi* recipit *A* || 1757 Tunc *E* Nunc *A* || ast ē *A*
 at *ψ* || 1758 desideratur *E* || uultum *A* uultu *ψ* (*R g*) ||
 1759 ignis ē *A* ignes *ψ* (*R g*) || lamberunt *R* || 1760 abest
E || hoc *A om. ψ* (*R*) hanc *ME g?* ||

sinu gerentem? reliquias magni Herculis
cineremque iactans squalida Alcmene gemit.

ALCMENA. HYLLVS.

Timete superi fata: tam paruus cinis
herculeus. huc huc ille decreuit gigans.
o quanta Titan ad nihil moles abit. 1765
anilis heu me recipit Alciden sinus.
hic tumulus illi est. ecce uix totam Hercules
conpleuit urnam. quam leue est pondus mihi
cui totus aether pondus incubuit leue.
ad tartara olim regnaque o nate ultima 1770
rediturus ibas, quando ab inferna Styge
remeabis iterum? non ut et solitum trahas
rursusque Theseus debeat lucem tibi,
sed quando solus? mundus inpositus tuas
conpescet umbras teque tartareus canis 1775
inhibere poterit? quando taenarias fores
pulsabis? aut quas mater ad fauces agar,
qua mors aditur? — uadis ad manes iter
habiturus unum. quid diem questu tero?
quid misera duras uita? quid lucem hanc tenes? 1780
quem parere rursus Herculem possum Ioui?

1762 Cineremque *E ME* Carinamque *g* Crinemque *A* ||
iactans *ε A* tractans *Bo.* uectans *Gron.* gestans *GR.* ||
squalidum *ω* squalida *Gron.* || gemuit *E* || ALCMENA ·
HYLLVS *E* ALCMENA · PHILOCTETES *A* || 1763 ALC.
E om. *A* || 1764 huc huc *E* est huc *A* || 1765 ad nichil *E*
in nihil *A* || 1766 recipit *E* cepit *ψ* coepit *α* || 1767 ille *E*
illi *A* || totum *E* totam *A* || 1768 leue est *A om.* est *E* ||
1772 ut et *E ψ* uti *α* || solitum *E* spoliū *A* || 1773 Rursus-
que *E R g* Rursumque *A* || 1774 mundus *E g?* ignis *A* || 1776
taenarias *E* trenarias *R* Taenareas *A* trenareas *ψ* || 1777
aut *E* ah *A* || quas) qua *Gron.* || faces *E* fauces *A* ||
1780 Quid sera *NHs.* || 1781 Q. parare possum *E (?)*
Q. parere rursus *A* ||

quis me parentem natus Alcmena suam
 tantus uocabit? o nimis felix nimis
 thebane coniunx tartari intrasti loca
 florente nato teque uenientem inferi
 timuere forsā, quod pater tantum Herculis
 uel falsus aderas. quas petam terras anus
 inuisa saeuis regibus, si quis tamen
 rex est relictus saeuus? ei miserae mihi.
 quicumque caesos ingemit natus patres
 a me petet supplicia, me cuncti obruent.
 si quis minor Busiris, aut si quis minor
 Antaeus orbem feruidae terret plagae:
 ego praeda ducar. si quis Ismarius greges
 Thracis cruenti uindicat: carpent greges
 mea membra diri. forsitan poenas petet
 irata Iuno: totus armetur dolor,
 secura uicto tandem ab Alcide uacat,
 paelex supersum, antiqua supplicia expetat.
 ne parere possem, fecit hic natus mihi.
 utero timenda quae petam Alcмене loca?
 quis me locus quae regio quae mundi plaga
 defendet aut quas mater in latebras agar
 ubique per te nota? si patriam petam

1785

Quat. XX

F. CLXI

1790

1795

1800

1782 Quis me *εΑ* Quisnam *Gron.* Q. enim uel Q. iam aliquando conieci. Q. te p. n. Alcmena s. *NHs.* || *alcmenen E Alcmenam A Alcmena scripsi.* || 1784 tartarea *E Tartari A* || 1790 ingemuit natus *E* ingemit *NHs.* ingemunt nati *A* || 1791 peti *E* petet *E t. NHs.* petent *A* petunt *ψ* || 1793 urbē *E* urbes *A* orbem *NHs.* || *feruidae E perfidae A* || terrē *E* terret *Gron.* terrent *A* || 1794 ismarius *E* Ismarios *A* || regis *E* greges *A* || 1795 abest *E* (*in mg. adscr. m. sec.*) || thraces *E²* || uindicant *E²* uindicans *A* uindicat *R* || partem gregis *E²* || 1796 uri *E* duri *ψ* diri *A* || petit *E* petet *A* || 1797 uretur *ω scripsi* armetur an iteretur? || 1799 a qua supplicia *E* de qua suppl. *ψ* supplicia de qua *α digna s. Bo. sera s. GR.* antiqua *scripsi conl. Oed. fr. u. 37* || expetet *E* (expetat *E t. NHs. et Gron.*) exigit *A* || 1800 possim *E* possem *A* || 1801 Vtero timenda *E* timendae *NHs.* timendo *Bad.* Vterum timendum *A* || 1804 per te *E* certe *A* || sed *E* si *A* ||

- laresque miseros: Argos Eurystheus tenet. 1805
 marita Thebas regna et Ismenon petam
 thalamosque nostros in quibus quondam Iouem
 dilecta uidi? pro nimis felix nimis
 si fulminantem et ipsa sensissem Iouem.
 utinam meis uisceribus Alcides foret 1810
 ereptus infans. nunc datum est miserae datum
 uidere natum laude certantem Ioui:
 ut et hoc daretur scire, quid fatum mihi
 eripere posset. quis memor uiuet tui
 o nate populus? omne iam ingratum est genus. 1815
 petam Cleonas? Arcadum populos petam
 meritisque terras nobiles quaeram tuis?
 hic dira serpens cecidit, hic ales fera,
 hic rex cruentus, hic tua fractus manu
 qui te sepulto possidet caelum leo. 1820
 si grata terra est, populus Alcmene tuam
 defendat omnis. thracias gentes petam
 Hebrique populos? haec quoque est meritis tuis
 defensa tellus: stabula cum regno iacent,
 hic pax cruento rege prostrato data est: 1825

1805 Argos *om.* *E* || 1806 Marita thebae regnat ismenon petam *E* Orbata Thebas regnum et Hismenum petam *A* (hismenium *R* hismeneum *R10* hysmenum *Gg*)
 M. Thebas regna et *NHs.* Thebes *Bo.* || 1808 pro felix nimis (*altero nimis om.*) *E* || 1810 acides *E* post foret in *mg.* adscr. l m. pr. *E* || 1811 Exceptus *E* Mog. Exectus *A* Esectus *R* Eiectus *G* (*cf. Herc. I 461* E matris utero fulmine eiectus puer) Exemptus *Gron.* scripsi Ereptus *conl.* Ouid. *M. III 310* || nunc d. est tempus datum est *E* nunc d. est miserae mihi *A* || 1812—1815 desiderantur *E* || 1813 Et hoc *A* Et/o// *R10* Vt hoc *NHs.* Vt et hoc *Gron.* || quod *A* quid *NHs.* || mihi *A* nichil ψ || 1815 nam ψ iam α || 1816 Arc. an pop. *A* an *om.* *E* || 1817 Meritisque *A* que *om.* *E* || terras nobiles *E* terram nobilem *A* Lernam nobilem quondam tuis *DHs.* Lernam n. ac Thracen tuis 'nisi excidissee uersum unum atque alterum opinamur' *NHs.* || 1821 alcmene *E* Alcmenam *A* || 1824 Emensa tellus *NHs.* || 1825 Hic pax cauendo regerostrato *E* H. p. cruento rege prostrato *A* ||

ubi enim negata est? quod tibi infelix anus
 quaeram sepulcrum? de tuis totus rogis
 contendat orbis. reliquias magni Herculis
 quis populus aut quae templa quae gentes colent?
 quis iam petet, quis poscet Alcmenes onus? 1830
 quae tibi sepulchra gnate, quis tumulus sat est?
 hic totus orbis, fama erit titulus tibi.
 quid anime trepidas? Herculis cineres tenes.
 conplectere ossa: reliquiae auxilium dabunt,
 erunt sat *haec* praesidia: terrebunt tuae 1835
 reges uel umbrae.

HYL. debitos nato quidem
 conpesce fletus mater Alcidae incluti.
 non est gemendus nec graui urgendus *prece*
 uirtute quisquis abstulit fatis iter.
 aeterna uirtus Herculem fleri uetat. 1840
 fortes uetant maerere degeneres iubent.
 ALCM. sedabo questus? uindice amisso *patent*
 terra atque pelagus quaeque purpureus dies
 utrimque clara spectat oceano rota.
 quot misera in uno condidi natos parens? 1845
 regno carebam, regna sed poteram dare.
 una inter omnes terra quas matres gerit

1826 negata est ϵ *ME R g?* est *om.* *A* Vni negata
Gron. || 1827 rogis *E* rogis *A* || 1828 urbis *E* orbis *A* ||
 1829 quae gentes *om.* *E* || rogant *E* colent *A* || 1830 Quis
 quis petit *E* Quis iam petet *A* || poscit *E* poscet *A* || alc-
 mene *R g* || 1831 tumulus *EA* titulus *IPal. g* || 1832 titu-
 lus *E* tumulus *A* || 1833 tenes *E* ψ tene α || 1834 Com-
 plectere ϵ *A* Complectar *Gron.* || 1835 satis pr. ϵ *A* sat
haec pr. *Gron.* Haec sunt satis pr. *NHs.* || 1836^b HYL. *E*
 PHI. *A* || nati *E* nato *A* || 1838 nece ϵ *A* prece *Peerlkampus*
LMueller || 1841 uetant — iubent *E* uetat — iubet *A*
 ueta — iube *Gron.* || 1842 uindice amisso *E* uindicem
 amisi *A* || parens *EA* patens *Bo.* patent *scripsi* || 1843
 1844 1845 *desunt G* || 1843 HYL. *E om.* *A* || Terra atque
 pelagus quaeque *E* Terrae atque pelagi quaeque *A* || 1844
 Vtrumque ϵ *A* Vtrimque *scripsi* || oceano *E* Oceanum *A*
 Ab utroque c. sp. Oceano r. *Gron.* || 1845 Quod *E* Quo
A || in uno *A* tu nunc *E* || condidit *E* condidi *A* || na-
 tos ϵ *A* nato ψ (*Mog. R g*) || 1846 ALC. *E om.* *A* ||

uotis peperci, nil ego a superis peti
 incolume nato: quid dare herculeus mihi
 non poterat ardor? quis deus quidquam mihi 1850
 negare poterat? uota in hac fuerant manu:
 quicquid negaret Iuppiter daret Hercules.
 quid tale genetrix ulla mortalis tulit?
 defleuit aliqua mater et toto stetit
 succisa fetu bisque septenos rogos 1855
 deplanxit una: gregibus aequari meus
 quot ille poterat? matribus miseris adhuc
 exemplar ingens derat, Alcmene dabo. CLXII
 cessate matres, pertinax si quas dolor
 adhuc iubet lugere quas luctus grauis 1860
 in saxa uertit. cedit his cunctae malis.
 agedum senile pectus o miserae manus
 pulsate. tune funeri tanto sat es
 grandaeva anus defecta quam totus breui
 iam quaeret orbis? expedi in planctus tamen 1865
 defessa quamquam brachia. inuidiam ut deis
 lugendo facias, aduoca in planctus genus.

CHORVS. ALCMENA.

Flete Alcmenen
 magnique Iouis plangite natum

1848 nichil *E* nil *A* || 1849 quid *A* q. *E* || 1850 deus
 et quid *om.* *E* || 1853 genetrix *om.* *E* || una *E* ulla *A* || 1855
 fletu *E* foetu *A* || uixque *E* bisque *A* || greges ω gregis
LMueller rogos *scripsi* || 1856 Declausit *E* Deplanxit *A* ||
 aequare *E* aequari *A* || meus ϵ *A* meis ψ || 1857 Quid ille?
 (*sic*) *E* Quot ille *A* || 1858 dabo *E* dabis *g* dabit *A* || 1863
 et una ω at u. *Bo.* an u. *NHs.* pulsate et ubera. fun.
GR. scripsi tune — es || 1864 manus *E* anus *A* || quam *E*
 quod *A* || breui ϵ *A* breuis ψ (*Rg*) || 1865 iam quaeret ω
 quod t. b. Anquiret *Gron.* quam t. b. Sequetur *NHs.*
conl. u. 762 defecta? iam t. b. Queretur *GR.* quod t. b. iam
 ploret *LMueller* || 1866 b. ut inuidiam *EA* b. inuidiam ut
 d. *Scrueriana* || 1867 aduoca ut in planctus *E* aduoca in
 planctum *A* || ALCMENA *R* ALCMENA SOLA α Planctus
 Alcmenae *G* haec *om.* *E* ψ || CHORVS *addidi.* || 1868 CHO.
E om. *A* || alcmenae *E* Alcmenen *A* ||

cui concepto lux una perit, 1870
 noctesque duas contulit eos:
 ipsa quiddam plus luce perit.
 totae pariter plangite gentes
 quarum saeuos ille tyrannos
 iussit stygias penetrare domos 1875
 populisque madens ponere ferrum.
 fletum meritis reddite tantis. 1877

a' ALCM. Fleat Alciden caerulea Crete 1879
 magno tellus cara tonanti. 1880
 centum populi bracchia pulsant. 1881
 totus totus personet orbis. 1878
 nunc Curetes nunc Corybantes 1882
 arma idaea quassate manu:
 armis illum lugere decet.
 nunc nunc funus plangite uestrum : 1885
 iacet Alcides
 non minor ipso Creta tonante.

b CHOR. Flete herculeos Arcades obitus
 nondum Phoebe nascente genus.
 iuga Parthenii nemeaeque sonent 1890
 feriatque grauis Maenala planctus.
 magno Alcidae poscite fletum.
 stratus uestris saetiger agris

1871 eous *E R G* Eos *A* || 1872 qd amplius *E* quid-
 dam plus *A* || 1876 madens *E ψ* mandens *A (g)* || 1878
transposuit post u. 1881 || 1879 ALC. *E om. A* || 1880 cara
 tonanti *E* clara tonante *A* || 1885 uerum *A* urûm *E* ||
 1888 CHO. *addidi.* || 1889 Phoebo ω Phoebe *DHs. cont.*
Phaed. u. 786 || 1890 Iuga partheni *E g IPal.* Iuga sparten
ψ (R) I. spartes *ψ* Spartem iuga *ψ* Et iuga Spartes α ||
 1891 Feriatque *E ψ* Feriantque α || grauis *A* graues ε *g* ||
 1892 Magno Alcidae poscite gemitum *E* Magno poscite
 alciden gemitu *ψ (R g)* Poscite magno Alciden gemitu α
 Gemitu Alciden poscite magno *B Schm.* fletum *scripsi.*
 promite *GR.* || 1893 agris *E* oris *A* ||

alesque sequi iussa sagittas
totum pennis celata diem.

1895

b' *ALCM.* Flete Argolicae flete Cleonae:

hic terrentem
moenia quondam uestra leonem
fregit nostri dextera nati.
date Bistoniae uerbera matres,
gelidusque sonet planctibus Hebrus,
[*flete Alciden*,]
quod non stabulis nascitur infans
nec uestra greges uiscera carpunt.

1900

c Flet Antaeo libera tellus
et rapta fero plaga Geryonae.

1905

... — ... — ... — ... —
... — ... — ... — ... —

mecum miserae plangite gentes.
audiat ictus utraque Tethys.

c' Vos quoque mundi turba citati
flete herculeos numina casus:
uestrum Alcides ceruice meus
mundum superi caelumque tulit,
cum stelligeri uector Olympi
pondere liber spirauit Atlans.

1910

d Vbi nunc uestrae Iuppiter arcis?
ubi promissi regia mundi?

1915

1895 uelata ω celata RKuenstler cf. *Herc. I u. 247*
Horat. C. S. 9 || 1896 *ALCM.* addidi || argolicae *Eψ* Argolici
α || 1900 bistoniae *E* Sithoniae *A* || natis *E* matres *A* || 1902
deleui fort. transponendus erat ante u. 1905 || 1903 uescitur
EA nescitur *IPal.* nascitur *Ortel. IPal. Lipsius* || 1905 aeth-
naeo *E* Antaeo *A* || tellus et *E* || 1906 Rapta (*om. Et*) *E* ||
strophae c duo uersus desiderantur. || 1907 mecum Hesper-
iae p. g. *NHs.* || 1908 theys *E* (*sic*) Tethys *A* || 1912 Mundi
E Mundum *A* || 1914 strauit *E* spirauit *A* || 1915 uestrae *εψ*
nostrae *A* || arcis *E* arces *A* || 1916 Vbi pr. r. m. *abest E* ||

nempe Alcides mortalis obit
 nempe sepultus. quotiens telis
 facibusque tuis ille pepercit.
 quotiens ignis spargendus erat. 1920
 in me saltem iaculare facem
 Semelenque puta.

d' Iamne elysias o nate domus,
 iam litus habes?
 ad quos populos . . — . . — F. CLXIII 1925
 natura uocat?
 an post raptum Styx atra canem
 . . — . . — praeclusit iter
 teque in primo limine Ditis
 fata morantur? 1930

e Quis nunc umbras nate tumultus
 manesque tenet?
 fugit abducta nauita cumba
 et Centauris thessala motis
 ferit attonitos ungula manes 1935
 anguesque suos
 hydra sub undas territa mersit
 teque labores o nate timent?

e' Fallor fallor uaesana furens
 nec te manes umbraeque timent: 1940
 non argolico rapta leoni

1917 mortalis o. n. sepultus *haec om. g* || ab it *E* obit
A || 1918 totiens *GR.* || stellis *E* telis *A* quociens tellus |
 Nempe alcides mortalis obit *g* || 1922 tuam *E* puta *A* || 1925
 At quod (quos *t. NHs. et sic g*) populos | An post raptum |
 Natura uocat | Styx atra^r (r *pr. m.*) canem p̄clusit iter |
 Teque etc. *E* Iam l. h., ad quod populos | Natura uocat?
 an post raptum | Styx atra canem praeclusit iter | Teque
 etc. *A* || duo strophae d' hemistichia uidentur intercidisse ||
 1937 sub undas *E* ψ sub undis α || 1939 Fallor semel
E || furens *E* parens *A* || 1940 tenent *E* timent *A* ||

fulua pellis contexta iuba
 laeuos operit dura lacertos,
 uallantque ferae tempora *malae*.
 donum pharetrae cessere tuae
 telaque mittet iam dextra minor :

1945

f   Vadis inermis nate per umbras
 ad quas semper mansurus eras.

VOX HERCVLIS ET IDEM.

Quid me tenentem regna siderei poli
 caeloque tandem redditum planctu iubes
 sentire fatum? parce: iam uirtus mihi
 in astra et ipsos fecit ad superos iter.

1950

a   ALCM. Vnde sonus trepidas aures ferit?
 unde meas inhibet lacrimas fragor?
 agnosco agnosco: uictum est chaos.

1955

a'   A Styge nate redis iterum mihi,
 fractaque non semel est mors horrida.
 uicisti rursus mortis loca.

1958

b   Peruius est Acheron iam languidus
 et remeare licet soli tibi
 nec te fata tenent post funera.

1960

1942 contempta *E* contenta *G g* contexta *A* || 1943
 Saeuos *E* Laeuos *A* || 1944 ferae t. gentes *E* (i. e. genae
 reposui *malae*) feri t. dentes *A* || 1945 fecere *E* cessere
A || 1946 'totum carmen abest a Mog.' Delr. || 1948 eris e *A*
 eas *NHs.* eras scripsi. || VOX · HERCVLIS · Et IDEM *E*
 Vmbra Herculis. Alcmene *G* HERCVLES · ALCMENA *A* ||
 1949 HERC. *R om.* *EA* || 1950 redditum *E R g* redditum
A || planctu *A* tantū *E* || 1951 iam *E* nam *A* || 1953 Vnde
 unde s. *E* || 1955 Agnosco semel positum *E* || esse *E* est *A* ||
 1958 rursus e *A* rursus *Bo.* || mortis *E* noctis *A* eterne
add. R mg. || 1959 post u. 1963 traieci || 1960 abest *E* ||

- b' An tibi praecluserit Pluton iter 1963
 puppis et infernae uada tristia: 1959
 et pauidus regni metuit sibi? 1964
- c Certe ego te uidi flagrantibus 1965
 inpositum siluis, cum plurimus
 in caelum fureret flammae metus.
- c' Arsisti. cur te cur ultima
 non tenuere tuas umbras loca?
 quid timuere tui manes precor? 1970
 [umbra quoque es Diti nimis horrida?]

HERC. Non me gementis stagna Cocyli tenent
 nec puppis umbras furua transuexit meas:
 iam parce mater questibus. manes semel
 umbrasque uidi, quicquid in nobis tui 1975
 mortale fuerat ignis euictus tulit,
 paterna caelo pars data est flammis tua.
 proinde planctus pone quos nato paret
 genetrix inertis, luctus in turpes eat.
 uirtus in astra tendit in mortem timor. 1980
 praesens ab astris mater Alcides cano
 poenas cruentus iam tibi Eurystheus dabit.
 curru superbum uecta transcendes caput.
 me iam decet subire caelestem plagam:

1963 plutoniger *E* Pluton iter *A* || 1966 plurimus *E*
 pluribus *A* || 1967 fureret *E* furerent *A* || metus *E* impe-
 tus *NHs.* minis *A* || 1968 cur te cur u. *E* certe uerum
 u. *A* || 1971 est *ε A* es *Gron. et NHs.* || ditis *E* Diti *A* ||
deleui h. u. || 1972 gementis *E* rigentis *ψ* rigentes *α* || 1973
 Nec *E R* Non *A* || fulua *E* *ψ* furua *α* || meas *om. E* ||
 1976 euictus *E* euictum *NHs.* inuictus *A* inuitus *ψ* || 1977
 pars d. e. f. tua *absunt E* || 1978 et 1979 *desunt R Mog.*
IIPall. nec agnoscit scholiasta palatinus, in tertio habentur
 sed additum margini: 'Vacant'. quartus Palatinorum solum
 agnoscit haec: Proinde p. p. Virtus in astra etc. *adsunt in*
reliquis Pall. R10 G g ME Egui. || 1978 pater *ω* paret
Lipsius || 1979 Meretrix *ME* || eat *ε IPal.* eas *A* || 1980 etiam
hic om. Mog. || 1983 transcendes *E* *ψ* transcendet *ψ* tran-
 scendens *A* || 1984 discet *E* decet *A* ||

inferna uici rursus Alcides loca.

1985

ALCM. mane parumper. — cessit, ex oculis abit,

in astra fertur. fallor an uoltus putat

uidisse natum? misera mens incredula est.

es numen et te mundus aeternum tenet:

credo triumphis. regna Thebarum petam

1990

nouumque templis additum numen canam.

str. CHOR. Numquam stygias fertur ad umbras
inclita uirtus.

F. CLXIII

uiuunt fortes quos lethaeos

saeua per amnes nec fata trahent,

1995

sed cum summas exiget horas

consumpta dies:

iter ad superos gloria pandet.

ant. Sed tu domitor magne ferarum

orbisque simul pacator ades.

2000

nunc quoque nostras respice terras

et siqua nouo belua uoltu

quatiens populos terrore graui:

tu fulminibus frange trisulcis.

fortius ipso genitore tuo

2005

fulmina mittas.

1985 Interna *E* Inferna *A* || uici *E* uinco *A* uito ψ
(*R g*) || 1986 precessit *E* cessit *A* || 1989 Is numen *E* (*atram.*
minus nigro sed delet. ix mum.) || aeternum *E ME R IPal.*
aeternus *A* || 1990 crede *E* credo *A* Io triumphe *Lipsius*
Credo triumphas *Scaliger* || CHORVS *A om. E* || 1992 CHO.
E om. A || 1994 uiuunt *E* uiuite *A* || Vos *E* quos *scripsi*
Nec *A* || 1995 sola *E* saeua *A* || Nec e Vos *A* || 1998 pa-
gens *E* pandet *A* || 2000 *abest E* || 2001 aspice *E* respice *A* ||
2003 quatiens *E* quatiet *A* || 2006 mitte *E* mittes ψ (*g*)
mittens α mittas *IPal.* Fulmina mittas deo gracias: $\sim R$ ||
MARCI·LYCII | ANNAEI SENECAE. | HERCVLES. | EX-
PLICIT .: *E* Expliciunt Tragedie Seneca feliciter per me
bartolomeu3 | notañ de cauaiño de Scto firmo Veroñ Scpte
complete | (*mg. atro colore '1391'*) XXV Iulij MCCCCLXXXIº.
(*sic*) Anno Vno · mense Vno · post deppl'aciõe3 | Ciuitatis
Verone. *R* ||

INCERTI

OCTAVIA

PERSONAE

- I OCTAVIA
POPPAEA
- II NERO
- III NVTRIX OCTAVIAE
NVTRIX POPPAEAE
SENECA
- IIII MATER NERONIS
PRAEFECTVS
NVNTIVS
- CHORVS ROMANORVM I
- CHORVS ROMANORVM II
- SCAENA ROMAE
- ANNO V. C. DCCCXV

NVTRIX.

Fulgore primo captus et fragili bono 35
 fallacis aulae quisquis attonitus stupet:
 subito labantis ecce fortunae impetu
 modo praepotentem cernat euersam domum
 stirpemque Claudii cuius imperio fuit
 subiectus orbis, paruit liber diu 40
 Oceanus et recepit inuitus rates.
 en qui Britannis primus imposuit iugum
 ignota et ante classibus texit freta
 interque gentes barbaras tutus fuit
 et saeua maria, coniugis scelere occidit, 45

Lucii annei senece Agamenon explicat. Incipit octauia eiusdem seu claudius ymo nero in populum romanum. Et proloquitur octauia conquerens de aduersitate sua in suorum exilio. Et haec est ^a trag. C Luti Agnei Senece Cordubensis Octauia incipit. V Senece poete tragediarum liber octauus qui agamemnon dicitur hic explicat et eiusdem nonus qui octauia nominatur Incipit. G Marci Lucii Annei Senece Octauia Tragedia Nona Incipit R11 In R13 R12 g (B?) deest inscriptio. Argumentum fabulae in R13 praemisum hisce incipit: NON ne tragedia que dicitur octauia.

Prologum (u. 35—57) suo loco restituit RP. NVTRIX A R13 om. G R12 10 nutrix secum C || 35 facili A fragili R13 (cf. Sen. Troad. 5) || 37 sub ymo latentis R13 sub imo lat. V sub uno lat. C subito lat. A subito labantis Raphelengius || 40 patuit R13 || 42 en A Et R13 || ora tanae A ora tanaes V ora trais R13 Britanis Scaliger || iugo A R13 iugo corr. ex iuga C iugum Vltrai. || Britannos p. i. iugo ci. Bo. || 43 tantis ω corr. Lipsius || casibus (spscr. classibus) C || freta (sps. l. tetra) C || 44 intraque V ||

mox illa gnati cuius extinctus iacet
 frater uenenis. maeret infelix soror
 eademque coniunx nec graues luctus ualet
 ira coacta tegere. crudelis uiri
 secreta refugit semper atque ira pari 50
 ardent mariti, mutua flagrant face.
 animum dolentis nostra solatur fides
 pietasque frustra: reddit immitis dolor
 consilia uana nec regi mentis potest
 generosus ardor sed malis uires capit. 55
 heu quam nefandum prospicit noster timor
 scelus quod utinam numen auertat deum. 57

OCTAVIA.

Iam uaga caelo sidera fulgens 1
 Aurora fugat.
 surgit Titan radiante coma
 mundoque diem reddit clarum.
 Age tot tantis onerata malis 5
 repete assuetos iam tibi questus
 atque aequoreas uince Alcyonas

47 ueniens *supscr.* uenenis *C* neronis *V* || 48 nec *sup.*
lin. *R12* || graues *om.* *R12* || 50 Quē secreto *R13* que
 secreta *C* q3^a *V* Secreta (*om.* quae) *A* non sanum puto. tegere
 crud. u. quae (ira) scelera *ci.* *Bo.* || ira pari *R13* odio
 pari *A* || 50 ardens *A* *R13* amens *Vlt.* ardent *RP.* || mariti
A *R13* maritus *Gron.*? || flagrat *A* *R13* flagrant *Gron.* ||
 53 mittit (mictit *V* mitit *R13* mutat *B* *R12*) immitis dolor
 consilia nostra (*in C* *spr.* l. uana) *A* *R13* reddit immitis
 dolor consilia (*scil.* nostra) uana *scripsi.* nostra *glossema*
uidetur esse. nectit *ci.* *RP.* || 54 tegi *R12* || 55 uerba sed
 malis uires capit. heu quam nefandum prospicit noster
 timor. scelus *in marg.* *C* malis ω magis *RP.* || 57 auertat *A*
 adūtat *R12* || OCTAVIA *A* *om.* *R13* *C* || 1 caelo *om.* *R11*
 (*sed in marg.* al' celo) celso (*supscr.* l' celo) *C* || 3 surgit-
 que *V* || 4 modoque *R12* || 5 Age tot annis *R13* *R12* *B* (*in*
mg. l'tantis) age tot tantis *V* *C* *Mog.* *Pall.* eia age tan-
 tis α ||

uince et uolucres Pandionias:
 grauior namque his fortuna tua est.

Semper genitrix deflenda mihi
 prima meorum causa malorum
 tristes questus natae exaudi,
 si quis remanet sensus in umbris. 10

Vtinam ante manu grandaeva sua
 mea rupisset stamina Clotho,
 tua quam maerens uulnera uidi
 oraue foedo sparsa cruore. 15

O lux semper funesta mihi,
 tempore ab illo
 nox es tenebris inuisa magis.
 tulimus saeuae iussa nouercae
 hostilem animum uultusque truces. 20

Illa illa meis tristis Erinys
 thalamis stygios praetulit ignes
 teque extinxit miserande pater
 modo cui totus paruit orbis
 ultra oceanum
 cuique Britanni terga dedere
 ducibus nostris ante ignoti
 iurisque sui. 25 30

Coniugis heu me pater insidiis
 oppresse iaces

---

8 et om. *V* R12 || 9 namque his grauior conieceram de Sen. trag. auct. p. 4, sed causa transponendi tollitur dimetro constituto. || tua est *A* est om. R13 || 10 semperque *C* || 12 nate questus R13 || 13 remanet *C* in mg. suprascr. in || 16 tua quam *A* R13 tuaque *V* || 20 lux est *A* R13 nox est R12 *Vltrai.* nox es Bo. || inuisa meis ci. Swoboda. || 25 Meque R13 || 28 dederunt *B* Schm. sed cf. u. 791 ||

seruitque domus cum prole tua
capta tyranno.

34

O mea nullis aequanda malis
fortuna. licet repetam luctus
Electra tuos.

58

tibi maerenti caesum licuit
flere parentem,
scelus ulcisci uindice fratre,
tua quem pietas hosti rapuit
texitque fides.

60

65

Me crudeli sorte parentes
raptos prohibet lugere timor
fratrisque necem deflere uetat
in quo fuerat spes una mihi
totque malorum breue solamen.
nunc in luctus seruata meos
magni resto nominis umbra.

70

NVTRIX. OCTAVIA.

Vox en nostras perculit aures
tristis alumnae.
cessat thalamis inferre gradus
tarda senectus?

75

OCT. Excipe nostras lacrimas nutrix
testis nostri fida doloris.

---

supra u. 58: Octania. Nutrix R13 A (B V C sed in B Octauia a 2 m.), om. R12 || 62 patrem R12 || 70 totque A tot R13 || 71 iluctus B || 72 al' tanti R12 in mg. nescio an recte. || NVTRIX · OCTAVIA om. ω || 73 uox en ω uox heu plerique libri impressi || in marg. Nu R13 || 75 cesset B R12 C V cesses codd. Gruteri praeter unum cessat A cesit R13 haesit RP. at cf. adn. ad u. 687 ||

NVTR. quis te tantis soluet curis
miseranda dies?

80

OCT. Qui me stygias mittet ad undas.
NVTR. omina quaeso sint ista procul.
OCT. non uota meos tua nunc casus
sed fata regunt.

NVTR. Dabit afflictæ meliora deus
tempora mitis.
tu modo blando uince obsequio
placata uirum.

85

OCT. Vincam saeuos ante leones
tigresque truces
fera quam saeui corda tyranni.
odit genitos sanguine claro,
spernit superos hominesque simul
nec fortunam capit ipse suam
quam dedit illi per scelus ingens
infanda parens.

90

95

Licet ingratum dirae pudeat
munere matris
hoc imperium cepisse, licet
tantum munus morte rependat:
feret hunc titulum post fata tamen
femina longo semper in aeuo.

100

---

79 *Nutricis nomen om. R13* || 81 undas *R13 B (sed l' umbras B in mg.) umbras A* || *nutricis et Octaviae nomina uel conmutata uel prorsus omissa per totam hanc scaenam R13* || 81 *cf. Herc. II 1992* || 82 omina ω omnia α || 83 meos tua nunc casus *A* meos *n* cassus *Nu R13* || 84 sed fata *A* sed mea uota *C* sed ~~ma~~ uota *V* sed fata (*ante fata uox mea erasa est. in mg. al' nota*) *R12* sed uota *R13* || 88 placida *V* || 89 saeuos *A R13* fuluos *B* || 92 sanguine claro *A R13* cōsanguineo claros (*sed ult. lit. o et s eras.*) *R12* || 93 spernit superbos humilesque (*spernitque V*) ω *corr. Delrio.* || 97 dicere *V* || 99 inpiū *R13* || 100 rependit *R13* || 101 huc *R13* ||

NVTR. Animi retine uerba furentis,
temere emissam comprime uocem.

OCT. Toleranda quamuis patiar : haud umquam queant 105
nisi morte tristi nostra finiri mala.
genitrice caesa per scelus raptō patre
orbata fratre miseriis luctu obruta
maerore pressa coniugi inuisa ac meae
subiecta famulae luce non grata fruor 110
trepidante semper corde non mortis metu
sed sceleris. absit crimen a fatiis meis,
mori iuuabit: poena iam grauior nece est
uidere tumidos et truces miserae mihi
uultus tyranni iungere atque hosti oscula, 115
timere nutus cuius obsequium meus
haud ferre posset fata post fratris dolor
scelere interempti cuius imperium tenet
et sorte gaudet auctor infandae necis.
quam saepe tristi umbra germani meis 120
offertur oculis membra cum soluit quies
et flexa fletu lumina oppressit sopor.
modo facibus atris armat infirmas manus
oculosque et ora fratris infestus petit.
modo trepidus idem refugit in thalamos meos. 125

104 OCTAVIA · NVTRIX *A om. R10 R12 R13* || 105
quamuis ω quaeuis *ci. Lipsius* haud *A* aut *R13* toleranda
quaeuis paterer, at numquam queunt *ci. Gron.* nefanda
quaeuis patiar? haud u. q. *ipse tentauit.* || 106 tristi nostra
finiri *A nra* tristi finire *R13* || 109 oppressa *R13* || 110 lucem *C*
furor *C* || 111 uersus in *mg. legitur R12* || 113 nam *A R13*
ne *B* 'nunc in duob. ms.' *Delr.* iam *ci. RP.* || 114 et timere *V*
miserae *A* miserere *C* miserie *R13* || 115 at (*om. que*) *C* ||
117 fata post *A* post fata *V* tanta post *R13* || 119
morte ω sorte *Lipsius.* infandae *A* nefande *R12 R13 V* ||
121 offertur *A R13* offertur *B R12* || cum soluit quies *A*
non s. q. *R13* consoluit sopor *Parisinus 8033* || 122 fessa *A*
flexa *R13 C V* || oppressit *A R13* pressit *V* cui oppressit
R12 || 124 oculos (*om. que*) *R12* || et *om. C* || 125 meos *om.*
R12 ||

prosequitur hostis atque inhaerenti mihi
 uiolentus ensem per latus nostrum rapit.
 tunc tremor et ingens excutit somnos paupor
 renouatque luctus et metus miserae mihi.
 adice his superbam paelicem nostrae domus 130
 spoliis nitentem, cuius in munus suam
 stygiae parentem natus imposuit rati
 quam dira post naufragia superato mari
 ferro interemit saeuior pelagi fretis.
 quae spes salutis post nefas tantum mihi? 135
 inimica uictrix imminet thalamis meis
 odioque nostri flagrat et pretium stupri
 iustae maritum coniugis captat caput.
 emergere umbris, affer auxilium tuae
 natae inuocanti genitor aut stygios sinus 140
 tellure rupta pande quo praeceps ferar.
 NVTR. frustra parentis inuocas manes tui
 miseranda frustra nulla cui prolis suae
 manet inter umbras cura, qui nato suo
 praeferre potuit sanguine alieno satum 145
 genitamque fratris coniugem captus sibi
 toris nefandis flebili iunxit face.
 hinc orta series facinorum caedes doli

---

126 prosequitur *R13* persequitur *A* || inhaerenti *A*
R13 merenti *R12* incerti (*spscr.* l'inherti) *C* corr. *NHs.* ||
 127 per latus castum *ci.* *RP.* conl. *Sen. Phaed.* 712 || 128
 tum *Ritter* || somnos *A* sonos *B R13* || 129 miserae *A*
 miserere *C* miſſie *R13* || 131 cinis (*uel* omis) in muſ
R13 || 133 dira *A om.* *R13* || superato *A* supasto *R13* su-
 to
 perando *C* || 136 uictrix *A* nutrix *R12* (*in mg.*) *R13* || 137
 et om. *V sup. lin.* *C in mg.* l' maſti *B in marg.* || 139 emergere
 undis ω Emerge te undis *Lipsius*, Emerge ab umbris
Gron., Emerge tenebris *Withofius*, corr. *NHs.* || et fer *A*
 confer *R13* et fer *supscr.* l'affer *C* || 141 ferar *A* feror *R13* ||
 post u. 144 *repetitus legitur u.* 132 *B* || 146 genitamque fratris
A R13 genitumque *C* gn atamque *ci.* *NHs.* genitamque fra-
 tre *ci.* *Lipsius* || fratris ante captus *repetitum sed linea deletum*
R13 || captis *C* captus *A* pactus *RP.* || 147 dolis coniece-
 ram. ||

regni cupido sanguinis dira *et* sitis:
 mactata soceri concidit thalamis gener
 uictima, tuis ne fieret hymenaeis potens.
 pro facinus ingens. feminae est munus datus
 Silanus et cruore foedauit suo
 patrios penates criminis ficti reus.
 intrauit hostis hei mihi captam domum
 dolis nouercae principis factus gener
 idemque natus iuuenis infandi ingeni
 scelerum capacis dira cui genitrix facem
 accendit et te iunxit inuitam metu.
 tantoque uictrix facta successu ferox
 ausa imminere est orbis imperio sacri.
 quis tot referre facinorum formas potest
 et spes nefandas feminae et blandos dolos
 regnum petentis per gradus scelerum omnium?
 tunc sancta pietas extulit trepidos gradus
 uacuumque Erinyes saeua funesto pede
 intrauit aulam, polluit stygia face
 sacros penates, iura naturae furens
 fasque omne rupit: miscuit coniunx uiro

150

155

160

165

149 diri sitis *A* dira sitis *R13* dira et sitis scripsi cum
NHs. || 151 tuis n. f. hymenaeis potens (himineus petēs *R12*)
 ω tui n. f. hymenaei p. *NHs.* tui n. f. hymenaeis p. *Ritter* ||
 152 *In C* haec leguntur: proh facinus. et cruore fedauit suo.
iuxta in mg.: ingens femine est munus datus. et suo fedauit
 silanus. || 154 factus *A* facti *B C ME R13 V* ficti *Lips.* ||

l. ne

155 hei *A* heu *R13 om. R12* || 157 infandi *C* nefandi *G*
R1113 inf. *A* || 158 scelerumque capax *R1213 V* sce-

que

rum capax *C* scelerum capax *cod. turonensis.* capax sce-
 lerumque α (capaxque scelerum *ind. err.*) scelerisque capax
B scelerum capaxque *LMueller* scelerum capacis scripsi
ex coni. RP. cont. Oed. fragm. 159 || 162 tot *om. R13* ||

163 nefandas *A* infandas *R13* infandā^s (*ult. lit. a corr.*
ex e) *C in mg. ne* || 164 pōtentis *C B* gradum *A R13* gradus
 'in uno antiquo codice' *Delrio.* || 168 fures *R13* || 169

micuit^s *R13* ||

uenena saeua. cecidit atque eadem sui 170
 mox scelere nati. tu quoque extinctus iaces
 deflende nobis semper infelix puer
 modo sidus orbis columen augustae domus
 Britannice heu me. nunc leuis tantum cinis
 et tristis umbra saeua cui lacrimas tulit 175
 etiam nouerca, cum rogis artus tuos
 dedit cremandos membraque et uultus deo
 similes uolanti quos furens flamma abstulit.
 OCT. extinguat et me, ne manu nostra cadat.
 NVTR. natura non tantas dedit uires tibi. 180
 OCT. dolor ira maeror miseriae luctus dabunt.
 NVTR. uince obsequendo potius immitem uirum.
 OCT. ut fratrem ademptum scelere restituat mihi?
 NVTR. incolumis ut sis ipsa, labentem ut domum
 genitoris olim sobole restituas tua. 185
 OCT. expectat aliam principis sobolem domus,
 me dira miseri fata germani trahunt.
 NVTR. confirmet animum ciuium tantus fauor.
 OCT. solatur iste nostra, non releuat mala.
 NVTR. uis magna populi est. 190
 OCT. principis maior tamen.

170 cecidit *suprascr.* l'occidit *C* ceciditque atque *B* ||
 171 tu quoque *A* tuq; *R13* || 173 fidus *R13* || colu-
 meⁿ *C* || 175 dedit *ω* tulit *scripsi cum Bad.* || 176 rogiōs
 (*prius o ex alia lit. corr.*) *C* || 177 et om. *C* 'In libro Regio-
 montani post h. u. haec uerba adscripta erant: Hic desunt
 XXX uersus, secundum aliquos; sed nihil deesse credo.' *Fabri-*
cius. || 178 feruens flamma *C V R12* feruida *Vlrai.* flamma
 feruens *α* ferues quos flama *R13* unde *RP* restituit: quos fu-
 rens flamma. || 179 mea cadat *R13* nostra (*sps. mea*) cadat
C || 180 natura non uires dedit tantas tibi *A* natura nō tan-
 tas (*spatium uacuum*) *R13* n. tantas non d. *Bo. cum Fern.*
Caiet. || 183 adeptum *R13* || rescit *supscr.* l'restituat *C* ||
 184 scis *C* labentem (*t in ras.*) *C* || 186 expectet *A* ex-
 pectes *C* expectas *R13* expectat *B? G?* || 187 dira *A R13*
 dira
 dura *C* || 188 fauor *A* furor *V* furor fauor *R12* || fu fauor
 (*fu lineola transfix.*) *R13* || 189 solatur *A* solator *I* so-
 lato *R13* || releuat *A* reuelet *C* ||

NVTR. respiciet ipse coniugem.

OCT. paelex uetat.

NVTR. inuisa cunctis nempe.

OCT. sed cara est uiro.

NVTR. nondum uxor est.

OCT. iam fiet et genitrix simul.

NVTR. iuuenilis ardor impetu primo furit,

languescit idem facile nec durat diu 195

in uenere turpi ceu leuis flammae uapor:

amor perennis coniugis castae manet.

uiolare prima quae toros ausa est tuos

animumque domini famula possedit diu,

iam metuit eadem. 200

OCT. nempe praelatam sibi.

NVTR. subiecta et humilis atque monimenta extruit

quibus timorem fassa testatur suum.

et hanc leuis fallaxque destituit deus

uolucer Cupido. sit licet forma eminens

opibus superba: gaudium capiet breue. 205

OCT. iungentur ante saeua sideribus freta 227

et ignis undae tartaro tristi polus

lux alma tenebris roscidae nocti dies

191 respiciet *A* *R13* respicit *C* *R12* || Elex *R13* || uetat
 bis *C* || 192 cara *A* cura *R13* sacra *C* || 195 durat om. *V* ||
 196 iuuenere *C* || 198 uiolare prima quae toros ausa est
 tuos *A* uiolare tuos q̄ p̄ma ausa ē thoros *R13* || 199 domui
C || 200 metuet *A* *R13* metuit *G* metuit metuit *C* || Oct. om.
 ω restituit Ritter || 120 Nut. scripsit Ritter, om. ω || 202
 fassa *C* falsa *R11* fassa *A* *R13* fassa non incorruptum puto.
 fort. insana. lassa uel cassa *RP*. || 203 et hanc leuis
 fallaxque *A* felix erasum ante leuis *R12* que om. *R13* ||
 destituet *A* destituit *C* distituit *R13* || 204 licet sit *R12* ||
 205 capiat *C* || de uu. 206—226 uide ad u. 277 || 227 saeua
A om. *R13* *R12* *V* *C* || 228 ignis unde *C* || tartareo *R12* ||
 tristi^{et} *C* ||

quam cum scelesti coniugis mente impia 230
 mens nostra semper fratris extincti memor.
 utinam nefandi principis dirum caput
 obruere flammis caelitum rector paret
 qui saepe terras fulmine infesto quatit
 mentesque nostras ignibus terret sacris 235
 nouisque monstribus. uidimus caelo iubar
 ardens cometam pandere infaustram facem
 qua plaustra tardus noctis aeternae uice
 regit bootēs frigore arctoo rigens.
 en ipse diro spiritu saeui ducis 240
 polluitur aether. gentibus clades nouas
 minantur astra quae regit dux impius.
 non tam ferum Typhona neglecto Ioue
 irata tellus edidit quondam parens.
 haec grauior illo pestis: hic hostis deum 245
 hominumque templis expulit superos suis
 ciuesque patria. spiritum fratri abstulit,
 hausit cruorem matris et lucem uidet
 fruiturque uita noxiam atque animam trahit.
 pro summe genitor tela cur frustra iacis 250
 inuicta totiens temere regali manu?
 in tam nocentem dextra cur cessat tua?
 utinam suorum facinorum poenas luat,
 [*Nero insitio Domitio genitus patre,*]

1. funestam
 231 menor *R 13* || 235 tenet *R 13* || 237 infestam *C* in-
 faustram *NHs.* cf. *Ou. her. VI 46* || 238 qua plaustra *A R 13*
 1. plaustra
 quaii *B* palustra *C* || aeterna α eterne *R 12 13 C V B*
 cf. *Herc. 928* || 239 bootēs ω bootēs α || frigido ω frigore
 ci. *Pontanus* (cf. *Med. 683* frigore arctoo rigens *Oed. 559*.
Lucan. VIII 363. X 250) || 240 en *A R 13 et B* || 242 mina-
 tur *R 13* || quas *A* que corr. ex quas *R 12* que *VC q R 13* ||
 1. impius
 ipsius *C* || 243 typhona *A* tiphonē *R 13* || 247 praeter uocem
 Ciues deest totus uersus *R 13* || 251 inuita *C* || 254 nero nisi
 diuo *R 12 13 B C* nero in diuo *V* nero nisi diuo *ME* insidiuo
R 11 g 'm. s. o. et interpret' *Commel.* nero ipse diuo α
 Nero insitiuus ci. *Lips.* genere insitio ci. *Scaliger.*

- orbis tyrannus quem premit turpi iugo 255
 morumque uitiis nomen augustum inquinat.
 NVTR. indignus ille fateor est thalamis tuis:
 sed cede fati atque fortunae tuae
 alumna quaeso neu uolentam noua
 iram mariti. forsitan uindex deus 260
 existet aliquis laetus et ueniet dies.
 OCT. graui deorum nostra iam pridem domus
 urgetur ira prima quam pressit Venus
 furore miserae dira genitricis meae:
 quae nupta demens nupsit incesta face 265
 oblita iusti coniugi legum immemor.
 illo soluta crine succincta anguibus
 ultrix Erinys uenit ad stygios toros
 raptasque thalamis sanguine extinxit faces.
 incendit ira principis pectus truci 270
 caedem in nefandam. cecidit infelix parens
 heu nostra ferro meque perpetuo obruit
 extincta luctu. coniugem traxit suum
 natumque ad umbras, prodidit lapsam domum.
 NVTR. renouare luctus parce cum fletu pios 275
 manes parentis neu sollicita tuae
 graues furoris quae sui poenas dedit. 277

iste insituius *ci. Gron.* odium deorum *ci. RP.* Nero
 insituiuo scripsi. uersum pro interposito habendum esse mihi
 persuasi. || 257 NVT. *om. R13* || est *A* et *R13* || 258 cede *A*
 lenta

ecce *R13* || 259 uiolenti moue *A* uio moue *C* uiolenta moue
R12 uiolentam moue *B V R11* uiolenta noue *R13* uiolentam noua *ci. RP.* (*conl. Liu. XXVI. 19. 2 ne excitet rursus nouetque iram.*) || 260 forsitan *corr. ex* forsitam *C* ||
 uindex *R13* || 263 primaq̄ p̄sit *R13* || 264 mīſie (*i. e. miserie*) *R13* misero *ci. NHs.* || dira *A R13* dura *B R12* dura
 iam *V* || 266 nostri coniugis *A* iusti coniugi *R13 Basil. mg.* || 267 illo soluta *A* insoluta *R13* illos *s. ci. RP.* || anguibus *A* ambiguus *R12* || 268 ultrix *A* Victrix *R13* ||
 269 extinxit *A R13* extraxit *R12* || 271 paſerens *R12* ||
 l. horruit

272 obruit *C* || 273 taxit *R13* traxit *cett. codd.* trusit *α* ||
 274 prodidit *A R13* perdidit *ME* 'libri quidam' *Bad.* || 276
 manesque *R12* || uene *R13* ut uidetur. ||

CHORVS.

Passa est similes ipsa dolores 206
regina deum,

cum se formas uertit in omnes
dominus caeli diuumque pater
et modo pennas sumpsit oloris 210
modo sidonii cornua tauri,
aureus idem fulsit in imbri.

[*Patrio residet Bacchus Olympo,
fulgent caelo sidera Ledae,
deus Alcides possidet Heben 215
nec Iunonis iam timet iras
cuius gener est qui fuit hostis.*]

Vicit sapiens tamen obsequium
coniugis altae pressusque dolor:
sola tonantem tenet aetherio 220
secura toro maxima Iuno
nec mortali captus forma
deserit altam Iupiter aulam.

Tu quoque terris altera Iuno
soror Augusti 225
coniunxque graues uince dolores.

Sententiam RP. secutus uu. 206—226 adscripto chori nomine huc reuocaui, chori carmen in codicibus perperam hoc loco positum (278—387) in fine secundi actus (post u. 603) conlocaui, ubi canticum desiderauit Delriò. || CHORVS om. ω

Nutrix V || 207 deumque V || 212 fulsit A fulxit R13 fulxit

l. umbris
C fluxit BME || in om. R12 || imbre R13 ymbri C || uu. 213—217 huc loco ineptos uncis saepsi. || 213 fulgent celo sidera lede | patrio residet bacchus olympo A patrio res. t b. o. | fulgent c. s. l. R13 || 216 iram V || 218 uicit R12 || tandem Ritter. || 220 hetero R13 || uu. 222—224 (non mortali — altera Iuno) textu omissos in marg. adscr. rec. m. R12 || 226 uincere B ||

SENECA.

Quid me potens fortuna fallaci nimis	388
blandita uultu sorte contentum mea	
alte extulisti, grauius ut ruerem edita	390
receptus arce totque prospicerem metus?	
melius latebam procul ab inuidiae malis	
remotus inter corsici rupes maris,	
ubi liber animus et sui iuris mihi	
semper uacabat studia recolenti mea.	395
o quam iuuabat, quo nihil maius parens	
natura genuit operis immensi artifex,	
caelum intueri solis et currus sacros	
[mundique motus solis alternas uices]	
orbemque Phoebes astra quem cingunt uaga	400
lateque fulgens aetheris magni decus.	
qui si senescit tantus in caecum chaos	
casurus iterum: nunc adest mundo dies	
supremus ille qui premat genus impium	
caeli ruina, rursus ut stirpem nouam	405
generet renascens melior, ut quondam tulit	
iuuenis tenente regna Saturno poli.	
tunc illa uirgo numinis magni dea	
iustitia caelo missa cum sancta fide	

SENECA *A* Act'. S's. Seneca. *R13* Seneca. Nero
V || 388 mihi ω diu *ci. Nlls.* nimis scripsi e *cont. Gruteri* ||
390 grauis *C R1213* || 391 Deceptus *R13* || arte *C* ||
prospicerem *A* respicerem *R1213* || 392 inuide ⁱ *C* || 394
et sup. *lin. C* || 395 in *mg. legitur R12* || 396 nil *R12* ||
397 gemit (*sps. l. genuit C*) || 398 solis *A* molis *ci. Bad.*
solus *R13* || currus sacros *A R13* cursus sacros *C R12 B?*
sacros currus *V* || uu. 398^b 399^a deleuit *Delrio* || 399 uncis
inclusit *Ritter* || 401 etherisque *R12* || 402 qui se se nescit
A R13 corr. Scaliger || 403 adest mundo *A R13* adsit celo
R12 || 405 ut stirpem *A* et stirpem *R13* ut gentem *V* ||
406 molior *C* || 408 uirgo *om. R13* || numis (*i. e. numinis*)
R13 nominis *A* ||

terrae regebat mitis humanum genus. 410
 non bella norant non tubae fremitus truces
 non arma gentes, cingere assuerant suas
 muris nec urbes. peruium cunctis iter,
 communis usus omnium rerum fuit.
 et ipsa tellus laeta secundos sinus 415
 pandebat ultro tam piis felix parens
 et tuta alumnis. alia sed soboles minus
 conspecta mitis. tertium solers genus
 nouas ad artes extitit sanctum tamen.
 mox inquietum quod sequi cursu feras 420
 auderet acres, fluctibus tectos graues
 extrahere pisces rete, uel calamo leui
 decipere uolucres, crate uel *texta* pecus
 tenere laetum, premere subiectos iugo
 tauros feroces, uomere immunem prius 425
 sulcare terram laesa quae fruges suas
 interior alte condidit sacro sinu.
 sed in parentis uiscera intrauit suae
 deterior aetas: eruit ferrum graue
 aurumque saeuas mox et armauit manus. 430
 partita fines regna constituit, nouas
 extruxit urbes, tecta defendit suis
 aliena telis aut petit praedae imminens.

410 terra *C B R1213 Vltrai*, terras α (*V?*) terris uel
 terrae *ci. Bo.* || 411 fremitus tube *R12* || 417 et uta *R13* ||
 418 post mitis nonnulla intercidiisse suspicor || tertium sed
V || 419 sanum *ci. LMueller* (sanctum *i. e.* non scelera-
 tum, *Ou. met. I. 127*: non scelerata tamen.) || 420 cursu
cursu C || 421 audet *C* audent *V* || 422 rheti *C* || 423 decipere
 uolucres crate uel calamo aut (aut *om. B*) leui | tenere la-
 queo premere subiectos iugo *A* decipere uolucres crate
 (*spatium uacuum*) | tenere laqueo. pmere subiectos iugo *R13*
lacunam suppleuit RP. ex Horat. epod. II 45: claudensque
 textis cratibus laetum pecus. || 425 uulnere ω uo-
 mere *margo ed. basil.* || 427 interior *B C V R13* interi⁹
 l. eruit
 (⁹ *in ras. syllabae* or) *R12* interiorius α || 429 exuit *C* || 430
 l. constituit
 sua *C* || 431 construit *C* || ¶ tecta *R13* || 432 Extr^uxit *C* ||
 433 perit *R13* ||

neglecta terras fugit et mores feros
 hominum et cruenta caede pollutas manus 435
 Astraea uirgo siderum magnum decus.
 cupido belli creuit atque auri fames.
 totum per orbem maximum exortum est malum
 luxuria pestis blanda, cui uires dedit
 roburque longum tempus atque error grauis. 440
 collecta uitia tot per aetates diu
 in nos redundant. saeculo premimur graui
 quo scelera regnant, saeuit impietas furens,
 turpi libido uenere dominatur potens,
 luxuria uictrix orbis immensas opes 445
 iampridem auaris manibus ut perdat rapit.
 sed ecce gressu fertur attonito Nero
 trucique uultu. quid ferat mente horreo.

NERO. PRAEFECTVS. SENECA.

Perage imperata: mitte qui Plauti mihi
 Sillaeque caesi referat abscissum caput. 450
 PRAEF. iussa haud morabor: castra confestim petam.
 SEN. in nihil propinquos temere constitui decet.
 NERO. iusto esse facile est cui uacat pectus metu.
 SEN. magnum timoris remedium clementia est.
 NERO. extinguere hostem maxima est uirtus ducis. 455
 SEN. seruare ciues maior est patriae patri.

434 terra *corr.* ex terras *V* || 435 et *om.* *ω* restitu-
 runt *Ascensius* et *Bo.* e codice *ultrai.* || 436 sidereum *V* ||
 441 per tot *ω* tot per *RP.* || *ge* regnant *R13* || NERO ·
 PRAEFECTVS · SENECA *A* Nero · seneca · prefectus *V*
 nero *R12* *ſ*₃ *a* *p̄s* actō. Nero *pfcūs* Seneca *R13* || 449 perage
R12 || *la* plauti *R13* || 450 abscissum *A* abscissum *R12* ab-
 scissum *R13* *V C* || 453 iustum *A* iusto *R13 C* || est *om.* *R13* ||
 455 maxima est uirtus ducis *A* magna ducis uirtus (*om.*
 est) *R13* ||

- NERO. praecipere mitem conuenit pueris senem.
 SEN. regenda magis est feruida adolescentia.
 NERO. aetate in hac sat esse consilii reor.
 SEN. ut facta superi comprobent semper tua. 460
 NERO. stulte uerebor esse cum faciam deos.
 SEN. hoc plus uerere quod licet tantum tibi.
 NERO. fortuna nostra cuncta permittit mihi.
 SEN. crede obsequenti parcus. leuis est dea.
 NERO. inertis est nescire quid liceat sibi. 465
 SEN. id facere laus est quod decet, non quod licet.
 NERO. calcat iacentem uulgus.
 SEN. inuisum opprimit.
 NERO. ferrum tuetur principem.
 SEN. melius fides.
 NERO. decet timeri Caesarem.
 SEN. at plus diligi.
 NERO. metuant necesse est...
 SEN. quicquid exprimitur graue est. 470
 NERO. iussisque nostris pareant.
 SEN. iusta impera.
 NERO. statuam ipse.
 SEN. quae consensus efficiat rata.
 NERO. * despectus? ensis faciet.
 SEN. hoc absit nefas.

---

l. pueris
 457 prius C || 458 est magis C || 459 satis ω sat
LMueller et BSchm. || 460 fata C || 461 esse A R13 ipse
 'in uno ms. (Pal.) defenditque schol.' Commelinus || 462 ue
 rere tantum quod V || 463 permittat R13 || 464 parcus A
 partius B R12 pcus uel pens R13 || 465 incertis C ne
 scire dea quid R12 || 467 SEN. om. R13 || 468 SE ferum
 R13 || et melius C et om. A || Inuisum (om. personae nota)
 R13 || 469 Ac (om. SEN.) plus R13 at plus A at tollendum
 esse conieci. || 470 SE metuant R13 || est Quicquid (om. per
 sonae nota) R13 || 471 iussis (om. que) C || SEN. om. R13 ||
 impari in ras. V impia R13 || 472 SE Statuam ipse Que c.
 R13 || efficiat A faciat R13 || 473 despectus ensis ω ('ms.
 omnes' Grut. Commel. 'omnes quos uidi codices' Delrio.) de
 tectus siue conspectus ensis ci. Lips. dstrictus ensis ci.

NERO. an patiar ultra sanguinem nostrum peti
 inultus et contemptus ut subito opprimar? 475
 exilia non fregere summos procul
 Plautum atque Sillam pertinax quorum furor
 armat ministros sceleris in caedem meam.
 absentium cum maneat etiam ingens fauor
 in urbe nostra qui fouet spes exulum, 480
 tollantur hostes ense suspecti mihi.
 inuisa coniunx pereat et carum sibi
 fratrem sequatur. quicquid excelsum est cadat.
 SEN. pulcrum eminere est inter illustres uiros,
 consulere patriae parcere afflictis fera 485
 caede abstinere tempus atque irae dare
 orbi quietem sacculo pacem suo.
 haec summa uirtus, petitur hac caelum uia.
 sic ille patriae primus Augustus parens
 complexus astra est colitur et templis deus. 490
 illum tamen fortuna iactauit diu
 terra marique per graues belli uices,
 hostes parentis donec oppressit sui.
 tibi numen incruenta summisit suum
 et dedit habenas imperi facili manu 495
 nutuque terras maria subiecit tuo.
 inuidia tristis uicta consensu pio.

Raphel. despectus? (*scil.* consensus) ensis *Bo.* consensus?
 ensis *ci.* *RP.* || faciet. Hoc (*om.* SEN.) *R 13* || 474 SE an patiar
R 13 || ultro *C* || 475 inuictus *nostri codices et Pall.* inuitus α
 inuisus et inuitus in *mss.* se legisse testatur *Fabricius.* inultus
ci. *Raphel.* cf. *Med.* 399 || contentus *R 13* || opprimar *A* opmāt
 (*ultima litera utrum t sit an r non satis adparet.*) *R 13* || 476
 non *A* uix *V* || 477 quorum pertinax *C* || 479 absentium *A*
 absentum *CR 12 13* || 480 quid foret *R 13* || 481 tollerantur *V* ||
 suspensi *R 12* || 482 inuixa *R 13* || ut carum α et carum ω ||
 484 NE *R 13* || est eminere *R 13* eminere est *A* || 487 Vrbi
R 13 || 491 NE. illum *V* || 492 Terra *R 13* || 493 hostes *corr.*
ex hostem *C* || oppressit sui *A* cōpressit tui sui *R 12* || 494
 SE. tibi *V* || incruenta *A* incruenta fortuna *R 12* || summi-
 l. submisit
 sit *A* submisit *R 12* *B* sumpsit *C* sumisit *R 13* || sui *R 13* ||
 496 nutuque *A* nutuique *V R 12 13* ||

cessit senatus atque iudicium patrum	498 ^a 499 ^b
plebisque uotis equitis accensus fauor.	499 ^a 498 ^b
tu pacis auctor generis humani arbiter	500
electus orbem iam sacro auspicio regis,	
patriae parens, quod nomen ut serues petit	
suosque ciues Roma commendat tibi.	
NERO. munus deorum est ipsa quod seruit mihi	
Roma et senatus quodque ab inuitis preces	505
humilesque uoces exprimit nostri metus.	
seruare ciues principi et patriae graues	
claro tumentes genere quae dementia est,	
cum liceat una uoce suspectos sibi	
mori iubere? Brutus in caedem ducis	510
a quo salutem tulerat armauit manus.	
inuictus acie gentium domitor Ioui	
aequatus alto saepe per honorum gradus	

498 499 cessit senatus equitis accensus fauor | plebisque uotum (uotum est α uotis *R13 ME C V mss. Commelini. Mog.*) atque iudicium patrum est (est om. α parum [om. est] unus ex *Pall. teste Grut.*) ω cessit: senatus, equitis accensus fauor: Plebisque uotis atque iudicio patrum *ci. Lips.* cessit cohortis. equitis accessit fauor *P. uotis a. iudicio patrum ci. Gron.* cessit; senatus eq. acc. *f. Plebisque uotum est adque iudicium patris ci. Bo.* cessit senatus, equitis accensus fauor | plebisque uotum es atque iud. patrum *ci. RP. equidem restituendum putauit turbatum hemistichiorum ordinem, nescio an scribendum sit:* cessit senatus atque iudicio patrum | plebisque uotis equitis accessit fauor. || 501 electus orbem specie (spē *R13*) sacra regis *R13 C V* electus "sapientia sacra regis" orbem *R12* el. o. sapientia sacra *r. B Mog. un. ex Pall.* el. o. specie sacra *r. G un. ex Pall.* el. o. tu sacra specie *r. α spiritu sacro ci. Grut.* tu sacro auspicio *ci. NHs.* iam sacra specie *ci. Bo.* iam sacro auspicio *scripsi.* || 502 patriae parens *A* patriaeque *p. B* parens paciere *C* || 503 recomendat *C* || 504 Senecae *h. u. dat R13* || seuit (*sprscr.* 1' seruit) *C* || 505 imis (*sprscr.* inuitis) *C* inuictis *R12* || 506 humiles (om. que) *R13* || noster *C* || 507 ciues *A R13* uiros *C V R12 Mog.* || 508 claros *C* || 509 una uoce *A* uia uoce *VC* una (uel uia) uoce *R13* || 512 inuictus *corr. ex inuentus C* || domitor gentium *R13* || 513 altos ω alto *RP.* || saepe *A R13* sepe (*sprscr.* 1. semper) *C* semper *R12* paene *ci. NHs.* ||

Caesar nefando ciuium scelere occidit.
quantum cruoris Roma non uidit sui 515
lacerata totiens. ille qui meruit pia
uirtute caelum diuus Augustus uiros
quot interemit nobiles iuuenes senes
sparsos per orbem, cum suos mortis metu
fugerent penates et trium ferrum ducum 520
tabula notante deditos tristi neci?
exposita rostris capita caesorum patres
uidere maesti. flere nec licuit suos,
non gemere dira tabe polluto foro
stillante sanie per putres uultus graui. 525
nec finis hic cruoris aut caedis stetit:
pauere uolucres et feras saeuas diu
tristes Philippi. hausit et siculum mare
classes uirosque caede per dentes suos.
concussus orbis uiribus magnis ducum. 530
superatus acie puppibus Nilum petit
fugae paratis, ipse periturus breui
. . . . .
hausit cruorem incesta romani ducis
Aegyptus iterum, nunc leues umbras tegit.
illic sepultum est impie gestum diu 535

515 roma non ω Roma tunc α || 518 quod R13 || 519
sparsos A R13 sparsosque C sparsique in marg. l' sparsos B
sparsit que R12 metus B || 520 fugent C fugere V ferrum A
ferocuz R13 || 521 notante A natante V note R13 || 522
rostris capita caesorum patres A cesorum capita rostris pa-
tris R13 || 524 nec V || rabe R13 || ferro C foro corr. ex
ferro B || 525 ull'tus R13 || 526 nec cedis V || 527 seuas fe-
ras R12 || 528 philippi hausit etiam A philipi hausit et
R12 13 C ph. mersit et ci. Gron. exhaust Bo. cum Ascensio.
sorbsit NHs. rapuit conieceram, sed rectius RP. statuere
uidetur periisse ante hausit duo hemistichia. || 529 uirosque
saepe (saepe om. R12) caedentes suos ω uirosque saepe
per caedem suis ci. NHs. uirosque caede per dentes suos
scripsi. || 530 est orbis V || 532 intercidisse censeo uersum quo
Antonii facta erat mentio. || 533 Se. hausit V || incesta ro-
mani ducis A icestū romāi decus ducis (decus linea dele-
tum) R13 || 534 umbra R13 || 535 sepulcrum R12 ||

ciuile bellum. condidit tandem suos
 iam fessus enses victor hebetatos feris
 uulneribus et continuit imperium metus.
 armis fideque militis tutus fuit
 pietate nati factus eximia deus 540
 post fata consecratus et templis datus.
 nos quoque manebunt astra, si saeuo prior
 ense occuparo quicquid infestum est mihi
 dignaque nostram sobole fundaro domum.
 SEN. implebit aulam stirpe caelesti tuam 545
 generata diuo claudiae gentis decus
 sortita fratris more Iunonis toros.
 NERO. incesta genitrix detrahit generi fidem
 animusque numquam coniugis iunctus mihi.
 SEN. teneris in annis haud satis clara est fides, 550
 pudore uictus cum tegit flammam amor.
 NERO. hoc equidem et ipse credidi frustra diu,
 manifesta quamuis pectore insociabili
 uultuque signa proderent odium mei.
 tandem quod ardens statuit ulcisci dolor 555
 dignamque thalamis coniugem inueni meis
 genere atque forma uicta cui cedat Venus
 louisque coniunx et ferox armis dea.
 SEN. probitas fidesque coniugis mores pudor

---

536 NE condidit V || 538 metu α metus C B V R 12 13 ||
 539 militus R 13 || 540 decus (sprscr. l. deus) C || 541 con-
 secratus (u ex o factum) R 13 || templis deus V || 542 sic
 seuo B || priorum VC || 543 occupato R 13 B || est om. R 13 ||
 544 dignaque nostram A dignamque nostra V || fundaro A
 fundaro corr. ex fundato B fondaro R 12 fundata R 13 || 545
 Neroni h. u., Senecae u. 547 adsignat R 13 || implebit A R 13
 impleuit B C inpleuit V || 549 iunctus A iuctus R 13 || 550
 Neronis est R 13 || teneris (sprscr. est) C || 552 ab h. u. usque
 ad u. 603 personarum notae desiderantur R 13 || hoc equidem
 et ipse A hoc ipse equidem R 13 || 553 insociabili A insa-
 ciabili B C V R 13 insacrabali R 12 || 555 tandem quod ar-
 dens A t. q. urgens B R 12 (in marg. al' ardens R 12) tan-
 demque V tandemque adurgens ci. RP. || 557 cedat A cedet
 R 12 13 credent C cedit Vltrai. || 558 uersus mihi suspectus. ||

placeant marito: sola perpetuo manent. 560
 subiecta nulli mentis atque animi bona.
 florem decoris singuli carpunt dies.
 NERO. omnes in unam contulit laudes deus
 talemque nasci fata uoluerunt mihi.
 SEN. recedet a te temere, ne credas, amor. 565
 NERO. quem summouere fulminis dominus nequit
 caeli tyrannum saeua qui penetrat freta
 Ditisque regna detrahit superos polo?
 SEN. uolucrem esse amorem fingit immitem deum
 mortalis error armat et telis manus 570
 arcusque sacros instruit saeua face
 genitumque credit Venere Vulcano satum.
 uis magna mentis blandus atque animi calor
 amor est. iuuenta gignitur luxu otio,
 nutritur inter laeta fortunae bona. 575
 quem si fouere atque alere desistas, cadit
 breuique uires perdit extinctus suas.
 NERO. hanc esse uitae maximam causam reor
 per quam uoluptas oritur. interitu caret
 cum procreetur semper humanum genus 580
 amore grato qui truces mulcet feras.
 hic mihi iugales praeferat taedas deus
 iungatque nostris igne Poppaeam toris.
 SEN. uix sustinere posset hos thalamos dolor

---

560 perpetua *R13* || 561 meritis (*sprscr.* l. mentis) *C* ||
 562 caput *R13* || 563 decus *R13* || 564 facta (c *linea del.*)
R12 || 565 recedat ω recedet *ci. Bo.* || 566 fulminis *A R13*
 sublimis *C* || 568 Disq3 *R13* detrahitque *V* || 569 SEN.
om. V || 570 SE. mortalis *V* || armatus *B* || 571 instruit *A*
R13 instituit *V* || 572 uenere et *C* || sato satum *R12* || 573
 set uis *V* ^a color *C* || 574 iuuentae α || luxu *A* lusu *R13* (*cf.*
Phaed. 211) || 578 NERO *om. \omega* add. *Delrio* || 579 oritur *C* ||
 580 gn̄ns *R13* || 581 truces *A* tristes *R13* || 582 Nero hic
A || 583 iungatque *R1213 V* iugatque *B C* ingetque α ||
 584 possem *B* deq3 dolor *R12* dolor ω deus α ||

- fidesque* populi sancta nec pietas sinat. 585
 NERO. prohibebor unus facere quod cunctis licet?
 SEN. maiora semper populus a summo exigit.
 NERO. libet experiri, uiribus fractis meis
 an cedat animis temere conceptus furor.
 SEN. obsequere potius ciuibus placidus tuis. 590
 NERO. male imperatur cum regit uulgi duces.
 SEN. nil impetrare cum ualet iuste dolet.
 NERO. exprimere ius est ferre quod nequeunt preces?
 SEN. negare durum est.
 NERO. principem cogi nefas.
 SEN. remittat ipse.
 NERO. fama sed uictum feret. 595
 SEN. leuis atque uana.
 NERO. sit licet, multos notat.
 SEN. excelsa metuit.
 NERO. non minus carpit tamen.
 SEN. facile opprimetur. merita te diui patris
 aetasque frangat coniugis probitas pudor.
 NERO. desiste tandem iam grauis nimium mihi 600
 instare. liceat facere quod Seneca improbat.
 en ipse populi uota iam pridem moror,
 cum portet utero pignus et partem mei.
 quin destinamus proximum thalamis diem? 604

---

585 uidere *A* Videĩ *R13* *fidesque conieci cum NHs.*

pudorque *ci. RP.* || sinet ^a*C* || 586 prohibebor *A R13* prohibeor *B V* || 587 populus semper *A* semper populus *B R13* || exigitl (*i. e. exigitur*) *R13* || 588 pluribus (*lit. plu linea deletae et sprscr. ui*) *C* || fractus *A* fractis *R1213 B* || 589 anscedat *R13* an sedeat *RP.* || animo *V* || ceptor *R13* || fauor ω furor α cf. 784 concepta rabies temere. || 592 Nichil ω || 593 ferre *A* ferro *corr. ex ferre B ferro R12 V* fere *R13* || 594 durum *A R13* dirum *B* || 595 permittat *A* remitat *R13* remittat *ME* set uictum fama *V* ferret *C* || 596 licet sit *V* || 598 té mérita *V* || 599 frangant *A* frangit *eog R13* frangat *R12 (corr. ex frangant) Pall.* || 602 et ipse *A* en ipse *R1213* || nota *C* || iam *om. V* || moror *corr. ex me-ror B* || 604 proximum *B C R1213* proximis *V* proximam α ||

CHORVS.

Quae fama modo uenit ad aures 278
 utinam falso | iactata fidem 279^a 280^b
 frustra totiens | credita perdat, 280^a 279^b
 nec noua coniunx nostri thalamos
 principis intret
 teneatque suos nupta penates
 claudia proles.

Edat partu pignora pacis 285
 qua tranquillus gaudeat orbis
 seruetque decus Roma aeternum.

Fratris thalamos sortita tenet
 maxima Iuno :
 soror Augusti sociata toris 290
 cur a patria pellitur aula?
 sancta quid illi prodest pietas
 diuusque pater?
 quid uirginitas castusque pudor?

Nos quoque nostri sumus immemores 295
 post fata ducis cuius stirpem
 prodimus *eheu* suadente metu.

Virtus quondam uera priorum
 romana fuit
 uerumque genus Martis in illis 300
 sanguisque uiris.

---

278 *uide ad u. 277* || Chorus *V R 12 13 B* chorus rome *C*
 chorus romanorum *A* || 279 *hemistichia* 279^a 280^b *transposui*
auctore RP. || 283 *Rupta R 13* || 286 *quîs Ritter* || 290 *augusti*
soror augusti (soror augusti add. m. 2) C || *sociata A sor-*
tita R 13 || 291 *aurâ C* || 297 *prodimus euo B C V R 12 13*
prodimus saeue A prodimus aegro coniecera prod. eheu
uel heu me ci. RP. eheu LMueller || 298 *uera priorum uir-*
tus quondam A R 13 uirtus q. uera pr. B R 12 uerba C || 300
martisque C ||

Illi reges hac expulerant
 urbe superbos
 ultique tuos sunt bene manes
 [uirgo dextra caesa parentis, 305
 ne seruitium paterere graue et
 improba ferret praemia uictrix
 cruda libido.
 te quoque bellum triste secutum]
 mactata tua miseranda manu 310
 nata Lucreti
 stuprum saeui passa tyranni.

Dedit infandi sceleris poenas
 cum Tarquinio Tullia coniunx
 quae per caesi membra parentis 315
 egit saeuos impia currus
 lacerosque seni uiolenta rogos
 nata negauit.

Haec quoque nati uidere nefas
 saecula magnum, 320
 cum tyrrhenum rate ferali
 princeps captam fraude parentem
 misit in aequor.

Properant placidos linquere portus
 iussi nautae, 325
 resonant remis pulsata freta:
 fertur in altum properata ratis

302 expulerant *AR13* expulerunt *V* || 304 ultique *R13*
 manes bene *R13* || uersus 305—309 interpolatos esse pro-
 bare studui de *Sen. trag. auct. p. 4* *Virginiae commemoratio*
iam Swobodae suspitionem mouit. || 306 paterer *R13* || 307
 improba ω nec proba *Bo.* || 308 dira *A* cruda *R13* ||
 309 secutum est *AR13* est *om.* *CR12* || 314 tarqno *R13*
 tarquino *R12* || 316 egit saeuos *R12* || 317 laceroque *A*
 lacerosque *R1213 C* || 319 hec ω hoc α || nati *B C V R12*
 natu *R13* (*unde natum ci. RP.*) nostra α || 320 secula
AR13 scelera *Pall. plerique.* || magnum ω maius *Grotius.* ||
 324 resonat *R13* || 325 Iusu uel Iusti *R13* || 327 profecta
R12 B C prouecta α properata *R13* ||

quae resoluto robore labens
pressa dehiscit sorbetque mare.

Tollitur ingens clamor ad astra 330
cum femineo mixtus planctu.
mors ante oculos dira uagatur.
quaerit leti sibi quisque fugam:
alii lacerae puppis tabulis
haerent nudi fluctusque secant, 335
repetunt alii littora nantes,
multos mergunt fata profundo.
scindit uestes Augusta suas
laceratque comas
rigat et maestis fletibus ora. 340

Postquam spes est nulla salutis:
ardens ira iam uicta malis:
'haec' exclamat 'mihi pro tanto
munere reddis praemia nate?
hac sum fateor digna carina, 345
quae te genui quae tibi lucem
atque imperium nomenque dedi
Caesaris amens.

Exere uultus Acheronte tuos
poenisque meis pascere coniunx: 350
ego causa tuae miserande necis,
natoque tuo funeris auctor.
en ut merui ferar ad manes
inhumata tuos
obruta saeuis aequoris undis.' 355

^{re}
328 que soluto *C* || 332 negatur *R 12* || 334 latere *C* ||
335 secatur *R 13* || 338 Augusta *R 13* || 339 laceratque *A*
lacerat *R 13* || 340 rigāt ī mestis *V* || 344 munera^e *C* || nate
praemia reddis *R 12* redis praemia natx *R 13* reddis (tradis *C*)
pr. nate *A* || 347 nomenque *A* nomen *R 13* || 350 que om.
R 13 || 352 actor *R 12* || 353 feror *ci. NHs.* ||

Feriant fluctus ora loquentis.
ruit in pelagus
rursumque salo pressa resurgit.
pellit palmis cogente metu
fata et cedit fessa labori.

360

Mansit tacitis in pectoribus
spreta tristi iam morte fides:
multi dominae ferre auxilium
pelago fractis uiribus ardent
brachia quamuis lenta trahentes,
uoce hortantur manibusque leuant.

365

Quid tibi saeui fugisse maris
profuit undas?
ferro es nati moritura tui,
cuius facinus [*uix posteritas*]
tarde semper saecula credent.

370

Furit ereptam pelagoque dolet
uiuere matrem
impius ingens geminatque nefas:
ruit in miserae fata parentis
patiturque moram sceleris nullam.

375

Missus peragit iussa satellites:
reserat dominae pectora ferro.
caedis moriens illa ministrum

---

358 rursusque *C V* rursumque *A R13* || 359 palmis
R13 || 360 fataq; et *R13* || 362 morti *R13* || 363 ferre et *C* ||
364 audent *A R13* ardent *R12 g* || 365 trahentem *A R13*
trahentes *B* trahentē *corr. ex* trahentes *R12* || 367 quic-
quid *C* || 369 ex *C* || 370 uix post. atrox capiet *ci. RP.*
ego uerba uix posteritas deleui. (cf. Thy. 192. 754) || secula
credunt *C R13* s. credent *B V R12* secula credet *g* cre-
dula credet *α* || 372 pelago atque *Ritter* || 374 que *om.*
R13 || 375 miserie *C* misē *R13* mise fața *R12* || 376 que
om. R13 || 379 mories *R13* ||

rogat infelix, 380
utero dirum condat ut ensem.

‘Hic est hic est fodiendus’ ait
‘ferro monstrum qui tale tulit.’
post hanc uocem
cum supremo mixtam gemitu 385
animam tandem per fera tristem
uulnera reddit. 387

AGRIPPINA.

Tellure rupta Tartaro gressum extuli 605
stygiam cruenta praeferens dextra facem
thalamis scelestis. nubat his flammis meo
Poppaea nato iuncta, quas uindex manus
dolorque matris uertet ad tristes rogos.
manet inter umbras impiae caedis mihi 610
semper memoria, manibus nostris grauis
adhuc inultis reddita et meritis meis
funesta merces puppis et pretium imperi
nox illa qua naufragia defleui mea.
comitum necem natique crudelis nefas 615
deflere uotum fuerat. haud tempus datum est
lacrimis sed ingens scelere geminauit nefas.
erepta pelago | foeda uulneribus sacros 620^a 618^b

381 ut in *V* || 382 hic est hic fod. *B* || Actus terci⁹.
Mat' Neronis *R13* Agripa *R12* mater neronis *C V* Agri-
pina mater neronis *B* Umbra Agrepine *R11* || 605 extuli *A*
extulit *R13* || 606 ^fpacem *C* || 608 iuncta nato *R13* || 609
matris uertit (uertat *Mog.*) *A* n̄ras ūtet *R13* || ad tristes
A R13 in tr. *R12* || 612 inultis *corr. ex* inuictis *V* || 613
^ppupis *C* || 614 uox *C B R12 13* nox *A* || que (*sprscr.* l. qua)
C || 615 necemque *R12* || 616 617 *desunt V* || 617 scelere *ω*
scelera *α* || 618 *hemistichiorum* 620^a 621^a 618^a *ordinem resti-*
tuit RP. ||

intra penates spiritum effudi grauem
 nec odia nati | sanguine extinxi meo 621^a 620^b
 perempta ferro | , saeuit in nomen ferus 618^a 621^b
 matris tyrannus: obrui meritum cupit.
 simulacra titulos destruit mortis metu
 totum per orbem quem dedit poenam in meam
 puero regendum noster infelix amor. 625
 extinctus umbras agitat infestus meas
 flammisque uultus noxios coniunx petit,
 instat minatur imputat fatum mihi
 tumultumque nati, poscit auctorem necis.
 iam parce: dabitur. tempus haud longum peto: 630
 ultrix Erinys impio dignum parat
 letum tyranno uerbera et turpem fugam
 poenasque, quis et Tantali uincat sitim,
 dirum laborem Sisyphei Tityi alitem
 Ixionisque membra rapientem rotam. 635
 licet extruat marmoribus atque auro tegat
 superbus aulam, limen armatae ducis
 seruent cohortes, mittat immensas opes
 exhaustus orbis, supplices dextram petant
 Parthi cruentam, regna diuitias ferant: 640
 ueniet dies tempusque quo reddat suis
 animam nocentem sceleribus iugulum hostibus
 desertus ac destructus et cunctis egens.
 heu quo labor quo uota ceciderunt mea?

619 intra *A R13* inter *R12* || 620 extingxi *C* || 621 in
 me ferus *V* || 624 in penam (in *add. m. 2*) *V* || 625 ^rgeren-
 dum *ur* *C* || 626 extinctas *R12* || infestus amor meas *C* ||
 626 que *om. C* || 629^a nati *A* nasci *CGg* ulcisci *V R13*
Mog. Vltr. (in *V* ex alia uoce correctum). || posit autore;
R13 auctore corr. ex auctore *V* poscit ulcisci necem uel
 p. ultorem necis *ci. RP.* || 630 parte *R12* pce *R12* || puto
R12 || 631 parcit *V* || 636 marboribus *B* || 638 ^uf mensas
R13 in mensas *R12* || 639 exhaustis *C* || petent *R13* pe-
 tant *A* || 641 reddit *V* || 643 et *A* ac *R13* || ac cunctis
C R12 Mog. et c. *A R13* ||

quo te furor prouexit attonitum tuus 645
 et fata nate cedat ut tantis malis
 genitricis ira quae tuo scelere occidit?
 utinam antequam te paruulum in lucem edidi
 aluique saeuae nostra lacerassent ferae
 uiscera. sine ullo scelere sine sensu innocens 650
 mecum occidisses, iunctus atque haerens mihi
 semper quietam cerneres sedem inferum,
 proauos patremque nominis magni uiros
 quos nunc pudor luctusque perpetuus manet
 ex te nefande meque quae talem tuli. 655
 quid tegere cesso Tartaro uultus meos
 nouerca coniunx mater infelix meis?

OCTAVIA. CHORVS.

Parcite lacrimis urbis festo
 laetorque die:
 ne tantus amor nostrique fauor 660
 principis acres suscitet iras
 uobisque ego sim causa malorum.
 non hoc primum pectora uulnus
 mea senserunt, grauiora tuli.
 dabit hic nostris finem curis 665
 uel morte dies.

---

645 prouexit *C* || 647 genitrix *V* || 648 utinam *C* te
om. B || edidi *A R13* dedi *B R12* l'edidi in *margin. B* || 649
 saeuae nostra *A* sceua nostre *V* seue *corr. ex sepe C* ||
 649 650 in *R13* sic habentur: alluique seue ullo scelere sine
 sensu innocens (*ceteris omissis*) || 651 meus *A R13* mecum
R12 III Pall. || uictus *R13* || haerens mihi *A* herens *m*
 l'meus *B* || 652 quietem *C* || 653 proauos patremque *A* p.
 ptemq; *R13* patrem paruosque *C* auos patremque *V* || 654
 manent *V* || 655 me que talem *C* || 656 quid tege^{re} cesso *C* ||
 OCTAVIA · CHORVS *A* S'a pars chor⁹ octauia *R13* ||
 659 die *corr. ex diem R12* || 660 nosterque (*sprscr. l. nri*)
C || 662 nobis que *C* || 663 uultus *R13* || 666 mortem *B* in
margin. ||

Non ego saeui cernere cogor
 coniugis ora,
 non inuisos intrare mihi
 thalamos famulae.
 soror Augusti non uxor ero.
 absint tandem tristes poenae
 letique metus.

670

CHOR. Scelerum diri miseranda uiri
 potes heu demens sperare memor?
 hos ad thalamos seruata diu
 uictima tandem funesta cades.
 sed quid patrios saepe penates
 respicis udis confusa genis?
 propera tectis efferre gradus,
 linque cruentam principis aulam.

675

680

En illuxit suspecta diu
 fama totiens iactata dies.
 cessit thalamis
 Claudia diri pulsa Neronis
 quos iam uictrix Poppaea tenet,
 cessat pietas dum nostra graui
 oppressa metu segnisque dolor.

685

Vbi romani uis est populi,
 quae saepe duces fregit claros
 dedit inuictae leges patriae

690

---

667 sene ω saeui α || cogor ω cogar α || 671 in
 marg. adscr. a pr. m. R12 || augtū R13 || 672 tantum ω tan-
 dem scripsi || tristesque R12 || 674 Choro dedit Ritter, ad-
 stipulatur cod. C || cho. socerum diri C socerum diri (om.
 cho) A R13 soror o diri B soror diu un. ex Pall. uel so-
 cerum uel scelerum B in mg. scelerum diri g IIPall. Ortel. ||
 675 hoc B V R12 hic R13 haec A heu scripsi e coni.
 Lips. || spernere C || 677 cedes R13 || 682 CHOR. ω del.
 Ritter || 687 cesit R13 || 688 compressa A oppsa R13 ||
 dolor noster V || 690 qui corr. ex que R12 || fregit claros
 quae saepe duces A q sepe claros fregit duces R13 quae
 saepe duces fregit claros scripsi ||

fascēs dignis ciuibus olim,
iussit bellum pacemque feras
gentes domuit,
captos reges carcere clausit?

695

Grauis en oculis undique nostris
iam Poppaeae fulget imago
iuncta Neroni.
affligat humo uiolenta manus
similes nimium uultus dominae
ipsamque toris detrahat altis.
petat infelix nox et flammis
telisque feris principis aulam.

700

NVTRIX. POPPAEA.

Quo trepida gressum coniugis thalamis tui
offers alumna quodue secretum petis
turbata uultu? cur genae fletu madent?
certe petitus precibus et uotis dies
nostris refulsit. Caesari iuncta es tuo
taeda iugali quem tuus cepit decor
et culpa Senecae, tradidit uinctum tibi
genitrix amoris maximum numen Venus.
o qualis altos quanta pressisti toros
residens in aula. uidit attonitus tuam

705

710

697 fulgent *R13* || 699 Affigat *R13* affigat *A* affi-
gat *Eguianus*. cf. 809 || iugo *V* || 702 infelix ω infestis
Grotius mox et *A* nox e *R13* || NVTRIX · POPPAEA *A*
2^a ps Nutrix popea *R13* Nutrix *R12* nutrix popee *C* ||
704 thalami *R13* || 705 quoue *C V* || 706 cur *A* tue *R13* ||
manant *C R1213* manent *G* madent α (*V B?*) || 707 ecce
petitus *V* || 708 Rostris *R13* || iuncta suo (es *interpretis* est)
R12 iuncta es tuo *A R13* || 709 regali *R13* || 710 et culpa
senece ω et culpa nuptae ci. *Gron.* nec culta Senecae
Bo. genitrixque amoris tradidit uinctum tibi culpata Se-
necae, max. n. V. ci. *RP.* cf. *uu.* 443. 568 || iunctam *C* || 711
Senitrixque *R13* || 712 Equalis *C* ||

formam senatus, tura cum superis dares
 sacrasque grato spargeret aras mero 715
 uelata summum flammeo tenui caput.
 et ipse lateri iunctus atque haerens tuo
 sublimis inter ciuium laeta omina
 incescit habitu atque ore laetitiam gerens
 princeps superbo. talis emersam freto 720
 spumante Peleus coniugem accepit Thetin
 quorum toros celebrasse caelestes ferunt
 pelagique numen omne consensu pari.
 quae subita uultus causa mutauit tuos?
 quid pallor iste quid ferant lacrimae doce. 725
 POP. confusa tristi proximae noctis metu
 uisusque nutrix mente turbata feror
 defecta sensu. laeta nam postquam dies
 sideribus atrae cessit et nocti polus
 inter Neronis iuncta complexus mei 730
 somno resoluor. nec diu placida frui
 quiete licuit: uisa nam thalamos meos
 celebrare turba est maesta, resolutis comis
 matres latinae flebiles planctus dabant.
 inter tubarum saepe terribilem sonum 735
 sparsam cruore coniugis genitrix mei
 uultu minaci saeua quatiebat facem.
 quam dum sequor coacta praesenti metu:
 diducta subito patuit ingenti mihi
 tellus hiatu, lata quo praeceps toros 740

714 formam *corr. ex fortunam V* || 715 sacrasque *A*
 que *om. R12* Et sacras *R13* grata^o *C* || spargens *C* || *u.* 715
bis legitur R13 || 716 tenui flameo *R13* || 718 omnia *V R12 13*
 (oia) omina *V* agmina 'unus antiquus cod.' *Delrio* || 720 ah
 mersam *V* || 722 thalamos *R12* || 724 subdita *R13* || 724 quis
 pallor *C* || 728 sideribus atris ω sideribus, atrae *ci. RP.* ||
 729 meis *R13* || 731 resoluor *R12* || 735 turbarum *R12* ||
 sompnum *C* fcl sonum *R13* || 736 sparsam *B C R12 (V?)*
 sparsa α Spasq; *R13* || genitrix *A* nutrix *R13* || 737 saeua *A*
 seuā *R13* || 738 plenti *R13* || 739 diducta *A* subducta *V B*
 (*sed in marg. ul' diducta B*) || 740 hitu^a *R13* ||

cerno iugales pariter et miror meos
 in quis residi fessa. uenientem intuo^r
 comitante turba coniugem quondam meum
 natumque. properat petere complexus meos
 Crispinus intermissa libare oscula: 745
 irrupit inter tecta cum trepidus mea
 ensemque iugulo condidit saeuum Nero.
 tandem quietem magnus excussit tremor
 [quatit ora et artus horridus nostros tremor]
 pulsatque pectus. continet uocem timor 750
 quam nunc fides pietasque produxit tua.
 heu quid minantur inferum manes mihi
 aut quem cruorem coniugis uidi mei?
 NVTR. quaecumque mentis agitat infestus uigor
 ea per quietem sacer et arcanus refert 755
 ueloxque sensus. coniugem thalamos rogos
 uidisse te miraris amplexu noui
 haerens mariti? sed mouent laeto die
 pulsata palmis pectora et fusae comae.
 Octauiae discidia planxerunt sacros 760

742 in quis *A* in quibus *V* || resedi *A* rescidi *R* 13
 residi *RP.* || intuo^r *A* intueor *C B* *R* 12 intuo^r *V* || 742—744
 in marg. adscr. sunt in *R* 12 || 743 cum comitante *C* || tan-
 dem meum *B* || 745 Pristinos et *C* pristinus et *B* Pristinus
R 12 13 pristinos *V* Crispinus et *α* || * oscula *R* 13 || 746
 inrumpit *V* || intra *A* inter *R* 12 13 *B* || tum *A* dum *R* 13 ||
 trepidus *A* *R* 13 rapidus *B* *Suet. Ner.* 49: trepidanter — fer-
 rum iugulo adegit. || mea ω Nero *Gruterus* || 747 condit *R* 13
 saeuum Nero *A* *R* 13 ferum iugu^lo nero *R* 12 ferrum nero *sed*
in marg. uel seuum *B* saeuum meo *Grut.* *sed haec ad Nero-*
nis mortem spectare recte contendunt et T. Bad. et F. Vaterus.
Poppaeam ictu calcis a Nerone occisam esse tradit Suet. Ner.
35. || 748 timor ω tremor restituit *RP.* ex u. seq. || 749
 uersum et *RP* et mihi suspectum deleui. omittitur in textu codicis
B, in marg. adscriptus est a m. 2 || timor *C* || 750 pulsat (*om.*
que) *C* *R* 12 || 754 Nutricis notam *om.* *R* 13 || intentus *ci.*
Gron. infectus *ci.* *RP.* || 757 mis mirarcis *R* 12 (*litterae*
mis et c lineolis deletae) || 758 marti *C* || leta *B* *R* 12 laeto
A || 760 desidia *B* *R* 13 discidia *V* *R* 12 *C* ||

inter penates fratris et patrium larem.
 fax illa quam secuta es Augustae manu
 praelata clarum nomen inuidia tibi
 partum ominatur. inferum sedes toros
 stabiles futuros spondet aeternae domus 765
 iugulo quod ensem condidit princeps tuus:
 bella haud mouebit, pace sed ferrum teget.
 recollige animum, recipe laetitiam precor
 timore pulso. redde te thalamis tuis.
 POP. delubra et aras petere constitui sacras 770
 caesis litare uictimis numen deum,
 ut expientur noctis et somni minae
 terrorque in hostes redeat attonitus meos.
 i uota pro me suscipe et precibus piis
 superos adora mandat ut praesens metus. 775

CHORVS.

Si uera loquax fama tonantis
 furta et gratos narrat amores,
 quem modo Ledaë pressisse sinum
 tectum plumis pennisque ferunt,
 modo per fluctus raptam Europen 780
 taurum tergo portasse truem:

Quae regit et nunc deseret astra,
 petet amplexus Poppaea tuos
 quos et Ledaë praeferre potest

---

761 inter ω intra α || 762 secuto *R13* || angusta *R13* ||
 764 ominatur *C* || 766 quod *sprscr.* quem *C* q3 *R1213* || tuus
 ω tuo *Lipsius* 'codd. nonn.' *NHs.* uide ad u. 747 || 767 haud
corr. ex aut *R12* uersum om. *V* || 772 expient *R13* || minax
R13 || 774 et uota ω tu uota *Gron.* i, uota *scripsi cum NHs.* ||
 775 manet ut *A* maneat ut *V* *R1213* mandat ut *scripsi e*
coni. NHs. emanet ut *ci. Ritter* || 776 loquar *C* loquor *A R12*
 loquā *R13* loquax α (*V?*) || 777 narret *C* || 778 que modo
C R13 quemodo *corr. ex* quimodo *V* || 779 pulmis *R13* ||
 ferum *C R13* in marg. *B R12* ferunt *A* || 782 deserit *C* ||
 783 peret *R13* petet *corr. ex* perit *V* ||

et tibi quondam cui miranti
fuluo Danae fulsit in auro. 785

Formam Sparte iactet alumnae
licet et phrygius praemia pastor:
uincet uultus haec Tyndaridos
qui mouerunt horrida bella 790
phrygiaeque solo regna dedere.

Sed quis gressu ruit attonito,
ecquid portat pectore anhelō?

NVNTIVS. CHORVS.

Quicumque tectis miles exultat ducis,
defendat aulam cui furor populi imminet. 795
trepidi cohortes, ecce, praefecti trahunt
praesidia ad urbis, uicta nec cecidit metu
concepta rabies temere sed uires capit.

CHOR. quis iste mentes agitat attonitas furor?
NVNT. Octauiae fauore percussa agmina, 800
en efferata per nefas ingens ruunt.

CHOR. quid ausa facere quoue consilio doce.

NVNT. reddere penates Claudiae ciues parant
torosque fratris debitam partem imperi.

CHOR. quos iam tenet Poppaea concordī face? 805

785 mranti *R13* || 786 daphne *R13* dannhe *C* dampne
R12 dapne *V* dane *B* Danae α || fluxit *A* fulxit *R13* 'al.
fulsit' *Commelin.* || 787 formam *corr. ex* fortunam *V* || iacet
C || 793 aut quid ω ecquid *scripsi.* || pectore portat ω portat
p. LMueller || Act⁹ qntus Nūcius chorus *R13* Nuncius *R12*
Nuncius chorus *C* || 794 exultat *A* *R13* exaltat *V* cf. *Verg.*
Aen. XI 661. || 796 cohortes *R12* || 797 ab urbis *R13* ad
urbes *C* || cecidit *R13* cedit *A* || 799 attonitus *A* attonitos
R12 attonitas *R13* || 800 furore ω fauore *Gron.* percussa *V*
R12 *R13* pulsa *C* perculsa α || 801 et efferata *A* Eeferata
R13 et om. *B V* nunc eff. *Bo. cum Vltrai.* en ci. *RP.* ||
802 quid est ausa *R12* || cōscilio *R13* || 803 Edere *R13* diui ω
cines ci. *RP.* || 805 fide *A* face *R13* quos nā tenet cōcordi
fide (*supra* tenet *interpres addidit* popea) *R12* ||

NVNT. hic urit animos pertinax nimium fauor
 et in furorem temere praecipites agit.
 quaecumque claro marmore effigies stetit
 aut aere fulgens ora Poppaeae gerens
 afflicta uulgi manibus et saeuo iacet 810
 euersa ferro, membra per partes trahunt
 deducta laqueis, obruunt turpi diu
 calcata caeno. uerba conueniunt feris
 immixta factis quae timor recipit meus.
 sepire flammis principis sedem parant 815
 populi nisi irae coniugem reddat nouam
 reddat penates Claudia uictus suos.
 ut noscat ipse ciuium motus mea
 uoce haud morabor iussa praefecti exequi.

CHORVS.

Quid fera frustra bella mouetis?
 inuicta gerit tela Cupido. 820
 flammis uestros obruet ignes,
 quibus extinxit fulmina saepe
 captumque Iouem caelo traxit.
 laesi tristes dabit poenas
 sanguine uestro. 825

Non est patiens feruidus irae
 facilisque regi:

---

806 ruit *B* || furor ω fauor *Grotius* || 807 praecipitatos
R 13 || 808 qui9q3 *R 13* stetit effigies *V* || 809 ara ω aere
Lips. || 811 pptes corr. ex ppetes *V* || trahuunt *R 12* || 811
 diducta *A* seducta *V* deducta *R 13* (*C?*) *IVPall.* || obruitur
R 13 || 813 ~~Calcata~~ Calcata *R 13* || 814 recipit *A R 13*
 recepit *V* reticet *ci. Delrio* rapuit *ci. RP.* || 815 se-
 pellire *V* sopire *R 13* sepire *A* || 815 irae om. *R 13* || red-
 dat ω dedat *Grotius* || 817 uinctus *C* || 818 mea uoce *C* ||
 819 haud (om. uoce) *C* aut *R 13* || 819 noua scaena *R 13*
 continuatur *A* || 822 nostros *B* || 823 quis *R 13* || 824 tela
 (linea del.) traxit *V* || 825 ~~del~~ dabit poenas *R 13* || 825
 nostro *B* || 828 facillique *R 13* ||

ille ferocem iussit Achillem
 pulsare lyram. 830
 fregit Danaos, fregit Atridem.
 regna euertit Priami, claras
 diruit urbes.

Et nunc animus quid ferat horret
 uis immitis uiolenta dei. 835

NERO.

O lenta nimium militis nostri manus
 et ira patiens post nefas tantum mea,
 quod non cruor ciuilis accensas faces
 extinguit in nos caede nec populi madet
 funerea Roma quae uiros tales tulit. 840
 et illa cui me ciuium subicit furor 843
 suspecta coniunx et soror semper mihi,
 tandem dolori spiritum reddat meo 845
 iramque nostram sanguine extinguat suo. 846
 admissa sed iam morte puniri parum est, 841
 grauiora meruit impium plebis scelus: 842
 mox tecta flammis concidant urbis meis, 847
 ignes ruinae noxium populum premant
 turpisque egestas saeua cum luctu fames.
 exsultat ingens saeculi nostri bonis 850
 corrupta turba nec capit clementiam
 ingrata nostram ferre nec pacem potest.
 sed inquieta rapitur hinc audacia,
 hinc temeritate fertur in praeceps sua.

---

832 regna *corr. ex regina R12* || claras *om. R13* circ-
 cuit *sprscr. l. diruit C* || NERO. *ω* || 837 tantum nefas *C*
R12 tanct. neph. *V* nefas tantum *A R13* || 838 quid *R12* ||
 839 in uos *R13* || ne *V* || 840 funesta *R12* || uiro *R13* || 841
 pulri *R13* || 841 842 *post u. 846 conlocandos putauit.* || 843 et
 illa *ω* at illa *Bo.* || subiecit *A* subicit *R13 V Pall.* || 845
 dedat *R13* || 849 rictu *ci. RP. cf. Herc. 695 Thy. 5.* || 851
 carpit *C* || 853 huc *R13* || 854 huc *R13* ||

malis domanda est et graui semper iugo 855
 premenda, ne quid simile tentare audeat
 contraque sanctos coniugis uultus meae
 attollere oculos. fracta per poenas metu
 parere discet principis nutu sui.
 sed adesse cerno rara quem pietas uirum 860
 fidesque castris nota praeposuit meis.

PRAEFECTVS. NERO.

Populi furorem caede paucorum diu
 qui restiterunt temere compressum afferro.
 NERO. et hoc sat est? sic miles audisti ducem?
 compescis? haec uindicta debetur mihi? 865
 PRAEF. cecidere motus impio ferro duces.
 NERO. quid illa turba petere quae flammis meos
 ausa est penates, principi legem dare,
 abstrahere nostris coniugem caram toris,
 uiolare quantum licuit incesta manu 870
 et uoce dira? debita poena uacat?
 PRAEF. poenam dolor constituet in ciues tuos?
 NERO. constituet aetas nulla quam famae eximat.
 PRAEF. qua temperet nos ira non noster timor.
 NERO. iram explicauit prima quae meruit meam. 875
 PRAEF. quam poscat ede: nostra ne parcat manus.
 NERO. caedem sororis poscit et dirum caput.
 PRAEF. horrore uinctum trepidus astrinxit rigor.

---

857 meos *R13* || 858 facta *B* || 859 nutu *A* nutui
R1213 *Mog.* nutu *V* || PRAEFECTVS · NERO *A om. V*
*Act*⁹ *qnt*⁹ *pfcs* nero *R13* *prefect*⁹ *R12* || 865 haec *A h'*
R13 || 866 PRAEF. *om. R13* || metus ω motus α || impio
A R13 *impii C* || duces *C* || 867—884 *praefecti et Neronis*
notae interse commutatae R13 || 869 tantam toris *ME* caram
t. A R13 || 874 nos ira ω non ira α || 875 expectabit *R13 VC*
expectet R12 *expiabit α explicabit B explicauit scripsi.*
expediuit ci. RP. || 876 possit *R12* || 878 uictum ω uinctum
Raphelengius ||

NERO. parere dubitas.

PRAEF. cur meam damnas fidem?

NERO. quid parcis hosti?

PRAEF. femina hoc nomen capit? 880

NERO. si scelera cepit.

PRAEF. estne qui sontem arguat?

NERO. populi furor.

PRAEF. quis regere dementes ualet?

NERO. quis concitare potuit?

PRAEF. haud quemquam reor.

NERO. mulier dedit natura cui prouum malo
animum ad nocendum pectus instruxit dolis, 885

PRAEF. sed uim negauit.

NERO. ut ne inexpugnabilis

esset sed aegras frangeret uires timor

uel poena, quae tam sera damnatam premit

diu nocentem. tolle consilium ac preces

et imperata perage: deuectam rate 890

procul in remotum litus interim iube:

tandem ut residat pectoris nostri timor.

CHORVS. OCTAVIA.

a O funestus multis populi

dirusque fauor,

qui cum flatu uela secundo 895

---

879 mea R12 || 880 quod A quod corr. ex quid R12
quid R13 cur B || 881 Si corr. ex S; (i. e. sed) V cepit C
q R13 || 882 deſtas R13 || 883 quis A R13 qui Mog. un.
ex Pall. || 884 dedit sprscr. l' reddit C dat R13 || 885 ni-
tendum C istruxit B || 886 uerba sed uim negauit prae-
fecto dedi auctore RP. || 887 regras R13 || 888 tam ω iam
Bo. || dāpnata R13 || 890 rate procul V || 891 urbe R13 ||
892 residet R12 in ras. || tumor A timor C B R12 13
(B in marg. uel tumor) || CHORVS · OCTAVIA A R13
chorus R12 || 893 O Funesti C || multus B ||

ratis impleuit uexitque procul,
languidus idem
deserit alto saeuoque mari.

a' Fleuit Gracchos miseranda parens,
perdidit ingens 900
quos plebis amor nimiusque fauor
genere illustres
pietate fide lingua claros
pectore fortes legibus acres.

a'' Te quoque Liui simili leto 905
fortuna dedit,
quem neque fasces texere sui
nec laeta domus.
plura referre prohibet praesens
exempla dolor. 910

b Modo cui patriam reddere ciues
aulam et fratris uoluere toros,
nunc ad poenam ferrumque trahi
flentem miseram cernere possunt.

b' Bene paupertas humili tecto 915
contenta latet:
quatiunt altas saepe procellae,
atque euertit fortuna domos.

---

897 iddez R13 || 899 gnatos A R13 gratos G R10 al'
gracos R10 in marg. gracos uel graccos Pall. tres Grut.
teste || 905 lenis A leuis C B V R1213 Liui 'ita quoque
Pall. aliquot et Colon.' Gruterus || simili corr. ex similis V
sil'i loco R13 || 907 faces C || tui α || 908 tecta ω saepta
uel tuta ci. NHs. laeta RP. || 909 referre R13 ||
pñs R13 || 913 letumque A feruq; R13 || 914 possunt
R1213 V B possis A || 916 conlecta V || 918 aut ω at-
que Bo. ||

- c OCT. Quo me trahitis? quoque tyrannus
aut exilium regina iubet, 920
si mihi uitam fracta remittit
tot iam nostris euicta malis?
si caede mea cumulare parat
luctus nostros:
inuidet etiam cur in patria 925
mihi saeua mori?
- d Sed iam spes est nulla salutis:
fratris cerno miseranda ratem.
hac *en* cuius uecta carina
quondam genitrix 930
nunc et thalamis expulsa soror
miseranda uehar.
- c' Nullum pietas nunc numen habet
nec sunt superi.
regnat mundo tristis Erinys. 935
quis mea digne defflere potest
mala? quae lacrimis nostris questus
reddet aëdon?
cuius pennas utinam miserae
mihi fata darent. 940
- d' Fugerem luctus ablata meos
penna uolucris procul et coetus
hominum tristes caedemque feram.

---

919 quodue *A* quo ue *R13 R10 G g* || 920 fortuna *α*
regina *ω* || 921 mihi *om. R13* fractam *C* || 922 annis *sprscr.*
nris R12 nras R13 euicta *ω* et uicta *Gron.* || 923 *sin ci.*
Gron. || 924 nostros *A uros R13* || 925 ~~nr~~ etiam *C* || 927
confer u. 341 || 929 haec est *A* hac est *C R13* hac *en ci.*
RP. || 933 ne pietas numen *V* || 938 rederet *R13* red-
deret
den^t *C* edon *ω* aedon *α* || 940 fata *corr. ex facta R12* ||
941 ablata *A* alta *R13* alata *R12* elata *ci. RP.* || 943
cedonque *R13* ||

sola in uacuo nemore et tenui
ramo possem querulo pendens 945
guttur maestum fundere murmur.

e^o CHOR. Regitur fatis mortale genus
nec sibi quisquam spondere potest
firmum et stabile . . — . . —
pro quam casus uoluit uarios 950
semper nobis metuenda dies.
animum firment exempla tuum
iam multa domus quae nostra tulit.
quid saeuior est fortuna tibi?

f Tu mihi primum tot natorum 955
memoranda parens
nata Agrippae nurus Augusti
Caesaris uxor
cuius nomen clarum toto
fulsit in orbe. 960

f' Vtero totiens enixa graui
pignora pacis,
mox exilium uerbera saeuas
passa catenas
funera luctus tandem letum
cruciata diu. 965

---

944 sola in uacuo *A* sola uacuo in *V* sola τ uacuo
R13 || 945 pendens querulo possem *A* possem q. pend.
R13 || 947 Chor. *m.* 2 add. *C* || 948 quisquam *R1213 C V*
quidquam *A* || 949 monometrum intercidisse puto. || 950 per
quam *A* p q; *R13* p casus que *R12* per quemⁱ *C* pro
(*i. e.* proh) quam casus u. uarios (*conl. Verg. Aen. I.*
12) uel perquam casus u. u. *ci. RP.* || nec sibi quisquam
s. p. firmam et stabilem *Parcam*, casus *ci. Bo.* || uolui-
tur *R1213 C* uoluit *A* || 953 nra *R13* nostra *G R11* ue-
stra *A* || 955 principium *V* || 956 meōrāda *V* in *ras.* || 957
augtī *R13* || 959 tu cuius *V* || 965 uulnera *ci. IGron.* ||
uictus *sprscr.* luctus *C* ||

- f^o Felix thalamis Liuia Drusi
natisque ferum ruit in facinus
poenamque suam.
Iulia matris fata secuta 970
post longa tamen tempora ferro
caesa est quamuis crimine nullo.
- f Quid non potuit
quondam genitrix tua quae rexit
principis aulam 975
cara marito partuque potens?
eadem famulo subiecta suo
cecidit diri militis ense.
- f' Quid cui licuit regnum in caelum
sperare parens tanta Neronis? 980
non funesta uiolata manu
remigis ante
mox et ferro lacerata diu,
iacuit saeui uictima nati?
- g OCT. Me quoque tristes 985
mittet ad umbras ferus et manes
ecce tyrannus.
- g' Quid iam frustra miseranda moror?
rapite ad letum
quis ius in nos fortuna dedit. 990

---

967 Ifalix *R13* || 970 secuta est *R13* || 971 tem-
pora tempora *V* || 974 texit *sprscr.* rexit *C* || 978 diri *A*
diu *R13* || 979 celo *V* || 980 uiolata *A* uiolenta *R13*
B in marg. || 983 an mox *V* || 984 saeui iacuit *A* iacuit
seui *R13* || 985 OCT. *om.* *R12* || 986 mittet *R13* || manes
corr. ex man3 C inmanis V totus uersus in marg. adscr. est
a 2 m. B || 988 quid iam *A* quidā *R13* || 990 quis ius in nos
A R13 q in nos ius *V* ius quis in nos *B* quibus in nos
ius *Vltrai.* ||

- h   Testor superos —
quid agis demens? parce precari
quis inuisa es numina diuum.
- h'   Tartara testor
Erebique deas scelerum ultrices   995
et te genitor
dignum tali morte et poena,
non inuisa est mors ista mihi.
- g''   Armate ratem date uela fretis
uentisque petat puppis rector   1000
pandatariae litora terrae.
- i CHOR. Lenes aurae zephyrique leues
tectam quondam nube aetheria
qui uexistis raptam saeuae
uirginis aris Iphigeniam,   1005
hanc quoque tristi procul a poena
portate precor templa ad Triuiaae.
- i'   Vrbe est nostra mitior Aulis
et Taurorum barbara tellus:
hospitis illic caede litatur   1010
numen superum.
cuius gaudet Roma cruore.

991 *post h. u. dimetrum cum monometro pertisse suspi-*
cor. || 992 *ageris C* || *prece sprscr. l. parce C* || 993 *Quis i*
uissa R13 || 994 *tartari V* || 997 *tantali R12* || 1001 *tandem*
pharie ω nisi quod unus e Pall. Grut. teste tandem funeste.
pandatariae ci. Lips. || 1002 *leues R1213 post aurae ra-*
sura unius lit. C que om. V || 1003 *etherea R13 C* || 1004
qui uexisti *C* || 1007 *portare C* || 1008 *uestra R12 (e in ras.)* ||
1009 *maurorum ω corr. Lips.* || 1011 *munere superum C* ||
1012 *cuius CV eius R13 cuius A cu3 gaudet „roma cruore*
cuius R12 || *Lucij Marci Anei Senece Octauia Tragedia nona*
feliciter Explicit die XIII mensis Iulii MCCCLXXXI:
— *R11 Lucij annei senece cordubensis octauia explicit*
tragedia nona. Sequitur a tergo decima et ultima que her-
cules oetheus nuncupatur et exitus eius. C Senece poete
tragediarum liber nonus qui octauia dicitur Explicit. De-
cimus autem qui hercules otheus noiatur hic Incipit. G.

I. INDEX

NOMINVM ET RERVVM.

Tragoediarum ordo et signa:

H	Hercules I (furens)	1
T	Thyestes	57
Ofr.	Oedipi fragmentum	101
Pfr.	Phoenissarum fragmentum	117
P	Phaedra	131
O	Oedipus	181
Tr	Troades	227
M	Medea	275
A	Agamemnon	317
HII	Hercules II (oetaeus)	365
Oct.	Octavia	455

Absyrtus. nefandae uirginis
paruus comes diuisus ense,
funus ingestum patri spar-
sumque ponto corpus M 131
—3

Abydo opposita Sestos Pfr. 249

Acastus regna thessalica opti-
nens leto expetit (*Iasonem*)
M 257 A. instat 524 A. et
Creo arma iungunt 529

Acharneus durus P 23*

Achelous undas sanguine infe-
cit suo HII 303 mutatus in
serpentem et taurum HII
304 Herculis claua sub-
actus HII 498 omnis faci-
lis in species dari HII 499
Acheloi uadum HII 589
sqq. tertius trames caua

conualle serpens tangit er-
rantes aquas (*Acheloi*) O 288
Acheron O 591 Acheron
languidus HII 1960 maestus
T 17 Acheron inuius re-
nauigari H 719 Acheron-
tis atri uultus A 630 con-
dere Acherontis plagis P
1209 Acheronte toto nos
tege T 1020 Acheron-
te exere uultus tuos Oct.
349 Acheronte in imo P
103
Achilles Tr 212 251 816 965 A
179 209 Achillis Tr 301
332 675 950 953 997 1001
1011 1131 Achilli (*gen.*)
Tr 241 Achilli (*dat.*) A 187
785 Tr 253 315 1168 pon-

- tus suum adesse Achillen sensit Tr 185 emicuit umbra thessalici ducis Tr 189 *sqq.* iras Achillis Tr 202 desponsa nostris cineribus Polyxena Tr 203 cantus Achillis Tr 332 ex Achille nate sed nondum uiro Tr 352 illo ex Achille Tr 353 356 Achillis *facta recenset Pyrrhus* Tr 220—254 Achillis *laudes* Tr 220 *sqq.* falsas uestes exuit Tr 223 Achillem lyram pulsare iussit Cupido Oct. 829 Achillem generum (*Clytemestrae*) A 160 trucis pueri magister Chiron Tr 842 in Agamemnonem torum armauit manum A 210 Achillis *bustum describitur* Tr 1131 saevus tumultus Tr 1174 Achilles falsus (*Patroclus*) A 647 simulatus Tr 456 *u. Aeacides Pelides thessalus*
- Achium** turba Tr 1129 Achuis Tr 863 achinae gentis praesidia M 227
- Actaeon** citus O 777 cadmei nepotis O 772 Actaeon suis noua praeda canibus Ofr. 14 O 772—784
- actaei** generis decus P 908 actaeae genti ueneranda Pallas 1158 actaea arua H 1171
- Acte** famula Oct. 110 670 prima Octauiae toros uiolare ausa 198 monumenta extruit 202
- Admetus** *u. pheraeus*
- Adrastus** gentes suas septemque regna ad auxilium trahit genero Pfr. 13—15 Adraستي gener 12 *u. Polynices*
- Adria** *u. Hadria*
- adynata** H 377 *sqq.* T 476—482 P 576—581 Oct. 227—229 HII 283 338 s. 518 1586 *sqq.* — HII 472
- Aeacidae** Tr 262 *cf.* Tr 46 *u. Achilles*
- Aeacis*** Tr 46
- Aeacus** Thetidis socer H 738
- Aeaco*** Tr 355 Aeacon HII 1562
- Aeetae** flammeum pecus M 471* palla Aeetae pignus datum a Sole generis 574 Aeetae Colchi genus 179 Aeeten ducem adice 530
- aegaeum** fretum Tr 235 aegaeo ponto O 499 aegaea freta Ofr. 313
- Aegei** coniunx Medea P 571
- ÆGISTHVS** (II) A Aegisthe 234 261 1037 1044 causa natalis tui Aegisthe ueniet A 48 furtium genus A 769 nomen ambiguum suis A 1042 Thyestae gnatus A 965 gnatus Thyestae — et nepos A 294 idem sororis gnatus et patris nepos A 1043 auctore Phoebo gignor A 295 agrestis ille alumnus A 770 exul A 292 exul et adulter A 942 semiuir A 948 Clytemestrae socius A 123 Aegisthus arces uenere quaesitas tenet A 985 consors pericli et regni mei A 1036 sceleris infandi artifex A 1041
- Aegyptus** incesta iterum hausit cruorem romani ducis Oct. 534 illic sepultum bellum ciuile 535 — cruentae regis Aegypti nurus H 502 *u. Danaides*
- aeolius** senex P 1240 *u. Sisyphus.* aeolia uirgo M 105 *u. Creusa*

aesonius dux M 82 *u. Iason*
 aetates P 533—565 Oct. 408
 —440 ultima T 881 pega-
 seo gradu Tr 394

Aethiopus binos H 38

Aetna feruens T 583 Aetna
 premens titana M 413 ignis
 ardentis Aetnae Hii 289
 tota Aetna Ceres filiam
 quaesiuit H 664 *u. siculus*
vertex. aetnaeum antrum
 P 107 aetnaeum fulmen
 161 Hii 545 aetnaeis iugis
 195 aetnaeos caminos Hii
 1162 caminis aetnaeis H
 106

AETOLARVM VIRGINVM CHO-
 RVS II Hii aetolum genus
 Hii 322

AGAMEMNO (II) A Tr Aga-
 memno A 535 Agame-
 mnon A 417 816 T 325 Aga-
 memnonis A 246 Aga-
 memnon regum rex A 292
 mille ductor ducum A 1065
 rex regum ductor ducum A
 39 regum tyranne Tr 312
 regum maximus rector Tr
 988 adest daturus coningi
 iugulum suae A 43 ardore
 (*Chryseidis*) furens A 178
 amores eius narrat Clyte-
 mestra A 173—192 uictor
 Asiae ferocis, ultor Europae
 A 206 ignauus iste ductor
 ac fortis pater A 237 igno-
 uit Helenae A 274 nulla
 Atriden uenere furtiua abs-
 tulit A 276 telluris altum
 argolicae decus A 416 *con-*
fertur cum marmarico leone
 A 776 deos suos adit A
 816 quis iste est alter
 Agamemnon tuus A 1020
 caesus Agamemnon docet
 timendum A 990 perem-
 ptus scelere materno iacet
 A 983 caesus parens Oct. 61

u. Atrides. agamemno-
nios currus Tr 161 aga-
 memnonias laurus A 356
 Agaue felix Pfr. 1 *cf. Ofr. 15*
 —18 Agaue furibunda O
 629 Agauen O 954 *u. Cad-*
meides cadmea mater

Agenoris natus O 731 *u. Cad-*
mus

Agrippae nata nurus Augusti
 Oct. 957 *u. Agrippina*

Agrippina Germanici uxor,
 nata Agrippae, nurus Au-
 gusti, Caesaris uxor Oct.
 955—966 Agrippina *Claudi*
uxor MATER NERONIS
 (IIII) Oct. parens Neronis
 Oct. 980 736 gnati sce-
 lere occidit 46 171 979—84
 rati stygiae imposuit natus
 132 *eius naufragium describitur*
 319—366 *cf. 613 614 929*
caedes eius 377—387 cf. 618
 —21 —nouercae dolis capta
 domus 156 Neroni facem
 accendit, Octauiam iunxit
 inuitam 159 successu fe-
 rox orbis imperio ausa im-
 minere 161 eius spes ne-
 fandae et blandidoliregnum
 petentis per gradus scele-
 rum omnium 162—164 mi-
 scuit uiro uenena 169 poe-
 nis meis pascere coniunx:
 ego causa tuae necis, nato
 funeris auctor 352 — saeua
 nouerca 21 infanda parens
 96 dira mater 97 dira geni-
 trix 158 nouerca coniunx
 mater infelix meis 657 Au-
 gusta 338 762 *u. Claudius*
Nero

Ajax melior morte decreta fu-
 rens Agamemnonem non uiolauit ense A 211 Aiakis Sa-
 lamina saeui* Tr 854 Aia-
 ci preces Ithacoque mandat

- Agamemno Tr 325 — Aiax (*Oileus*) A 553 564 Aeacis* Tr 46 Aiaci A 534 Aiaceum A 559 *bis. eius fatum narratur* A 553—577 fulmine et ponto moriens Oileus M 664
- Alani T 630
- Albin bibunt Persae M 377*
- Alcestis *u. phraeus*
- Alcides H 107 509 774 822 1066 801* H_{II} 373 434 502 511 769 775 854 914 1182 1295 1502 1521 1612 1810 1911 1917 1981 1985 P 851 M 637 A 853 912 Oct. 215* Alcidae (*gen.*) H 361 444 513 639 962 Tr 730 (A 641) H_{II} 327 331 345 452 477 748 860 1175 1318 1341 1653 1721 1837 Alcidae (*dat.*) H 84 810 H_{II} 78 225 406 842 917 1010 1194 1892 Alciden H_{II} 1324 1356 1357 1497 1515 1520 1600 1727 1761 1879 1902 260 274 513 896 P 857 Alcide (*uoc.*) H 188 425 1350 H_{II} 1480 P 1226 Alcide (*abl.*) H 402 H_{II} 928 1000 1575 1798 magnus Alcides A 853 pater* Alcidae H 208 Alcidae soror H_{II} 1318 uictor Alcidae H 1175 summus Alcidae dies H_{II} 1175 Alcidae genus H_{II} 1431 Alcidae minas flexit Priamus Tr 730 *u. Hercules*
- ALCMENA (III) H_{II} Alcmena H_{II} 1413 1692 1800 1858 H 21 Alcmenae (*gen.*) H_{II} 1432 Alcmenes H_{II} 1830 Alcmenen H_{II} 1821 1868 Alcmena (*abl.*) H_{II} 440 Alcmena genitus H 531 gnatus Alcmena H 777 natus Alcmena H_{II} 1782 natus (Alcmena) H 23 mater Herculis H_{II} 142 o cara genetrix H_{II} 1502 superba matres inter argolicas eris H_{II} 1512 ne parere possem fecit hic natus mihi H_{II} 1800 currum superbum uecta transcendens caput (Eurysthei) H_{II} 1982
- Alcyones Ceyca suum sonant, tranquillo male confisae A 717 coniunx Ceyca gemit H_{II} 198 Alcyonas aequoreas uince Oct. 7
- Alpheos sacer T 117 M 81 Alphei celeris ripa P 513 lucidus gelido flumine, stadio notus olympico T 130. 1* elei amnis gelidum uadum O 289
- Althaea mater H_{II} 958 *u. Meleager. piae sororis inopiae matris facem ultricis Althaeae uidet* M 783
- Amazon scythico sub axe genita H_{II} 1189 tunc saeua Amazon ultimus cecidit metus Tr 252 qualis argolicas ferox turmas Amazon strauit Tr 681 Amazon picta pharetras et securigera manu peltata A 219 quae uagos uicina prospiciens Scythas ripam cateruis ponticam uiduis ferit Tr 13 trucibus puellis O 488 quae uiduis gentibus imperat aurato religans ilia balteo H 546—550 armata peltis cohors inclusa ripis thermodontiis M 214 thermodontiacae cateruae O 490 *u. Hippolyte Antiope Penthesilea thermodontius. amazonium ferrum* A 773 amazonium malum circa Caucasi latus H_{II} 1454 amazonium genus P 237

Amor. genitum Venere Vulcano satum credit mortalis error Oct. 571 Amoris horridi matrem HII 583 (*Amorem*) mundus et superi timent et aequor HII 544 qui fulmen aetnaeum quatis 545 timende matri saenae aliger puer 546 Amoris spiculum 547 Iouem domuit 561 Ditem 562 deum inuictum aduoca qui certa tenera tela dimittit manu 542 *deprecatur Amorem Deianira* 544 *sgg.* amor defigi potest (magici) malis 527 amor uicit superos 475 amor summus Alcidae labor 477 amor dirus uitae A 611. — Cupido. Venerem uocat matrem P 280 geminus P 280 O 513 inpotens flammis et sagittis P 281 lasciuus puer et renidens 282 puer inmitis 341 uolucer 191 Oct. 204 leuis fallaxque deus Oct. 203 omni in terra pollet P 190 inuicta gerit tela Oct. 820 caeli tyrannus, freta penetrat Ditisque regna Oct. 565—7 caelo pariter et terris grauis P 199 captum Iouem caelo traxit Oct. 823 Iouem flammis torret P 192 Gradivus eius faces sensit 193 Vulcanus 194—196 Phoebus 197—9 iuuenes senes uirgines 295—8 superi 299 300 bestiae 346—58 Achillem lyram pulsare iussit Oct. 829 fregit Danaos Atridem, Priamiregna euerit 831—3 deus P 190 Oct. 582 *de eius potentia confer* P 190—199 279—365 Oct. 820—833 — falsum esse nu-

men a libidine fictum P 200 *sgg.* similiter Oct. 568 *sgg.*

Amphion manu laeua chelyn sustinens O 625 saxa dulci sono traxit O 625 cuiusque muros gnatus Amphion Ioue struxit H 266 ciuitasque Amphionis* H 272 Amphionis moles Pfr. 204 (*u. Thebae*) amphionios canes O 181 amphionia caede* O 496

AMPHITRYON (II) H Amphitryon HII 1252 thebane coniunx HII 1784 pater Herculis uel falsus HII 1786 uerus Alcidae sator (*a Lycodictus*) H 361 pater Alcidae* H 208 falsum ac nomini turpem tuo remoue parentem H 1035 siue me auctorem uocas seu tu parentem H 1254 per tui nominis semper mihi numen secundum H 1191 perimes parentem? H 1270 genitor H 1275 1302 1321 pater H 1279 1317 1322

Amyclas graias Tr 70

Ancaëum strauit saetiger M 646

ANDROMACHA (I) Tr Andromache 978 Andromacha 541 917 Andromacham 585 Andromachen 814 Andromacha (*voc.*) 935 Hectoris coniugia 59 Andromacha supplex cum filio 714—45

Antaeus Libys H 486 nullus Antaeus Libys animam resumit HII 24 Antaeo libera tellus HII 1905 si quis minor Antaeus HII 1793 Libyae dominos H 1178

Antenor coniugem Tr 60 *u. Theano*

- ANTIGONE** (II) Ofr. Pfr. pietas inclitae sororis Pfr. 175
- Antiope** barbara P 232 icta Thesei manu cecidit P 935* u. *Theseus Hippolytus*
- Antonius** u. notam ad Oct. u. 532 Nilum petit Oct. 531 u. *Aegyptus*
- aonius** latex M 80 aoniam* uirginem M 105 u. *aeolius*
- Aphidnae** P 25
- Apollo** u. *Phoebus Titan*
- Aquilone** natos strauit Alcides M 637 uid. *Boreas uenti*.
- Arabs** diuite silua P 72 Arabes diuites M 714 diues Arabs Phoebum colens tus conligit Hir 797 Arabes odoris quicquid arboribus legunt H 914 uid. *Indos*. Arabes beatos cinnami siluis O 117 Arabum donis A 844
- Araxes** gelidus M 376* P 62 niueum quisquis frangit Araxen O 434
- arbores herbae**. alnus O 553 amomum T 952 baccar* O 421 buxum A 358 726 cinnami siluae O 117 cupressus O 545 T 654 fagus Tr 1092 Hir 1623 dumeta H 135 P 524 fagus Tr 1092 Hir 1623 fraga P 524 frugis infaustae mala M 709 u. *ceres*. gramen M 734 A 890 hedera O 420 461 corymbus O 407 herbae magicae u. *sacra*. ilex T 654 O 543 Hir 1644 laurus Tr 1092 O 551 phoebea O 233 459 O 16 A 609 — A 313 356 H 832 myrtus paphia O 552 myrrha Hir 379 cf. 197 nardus H 473 olea H 917 ornus H 1052 pinus O 745 Tr 1092 Hir 1624 1643 O 554 A 347 p. Cybebae Tr 72 platanus O 458 poma A 903 Hir 1082 1583 P 523 u. *Hesperides Tantalus*. populus Hir 1845 u. *Hercules*. quercus T 656 Hir 1056 1477 1628 1639 O 548 u. *chaonius*. robur Hir 1643 A 95 O 588 744 ruscus* Tr 832 taxus T 654 O 568 H 674 thymus O 508 tilia O 551 tura O 309 A 844 T 687 463 H 913 Oct. 714 Hir 738 etc. u. *sacrae res*. uitis O 158 462 pampinea sarta O 436 u. *bacchus*
- Arcades** ueteres P 794 (u. *luna*) Arcades nondum Phoebe nascente genus Hir 1889 Arcadum populi Hir 1540 1816 Arcadum sidus O 485 u. *Bootes*. — arcades* ursae H 130 Arcadiae nefas Hir 984 — Arcadi agri populator A 877 arcadia uirgo (Auge) Hir 370 arcadia nemora H 233
- arctica** ora Tr 852 plaustra* M 315
- arctos** u. *sidera* arctous polus Hir 1111 sedis arctoeae spatium Hir 1569 arctoi Boreae Tr 404 arctoo frigore M 686 Oct. 239 arctoeas niues O 619 Hir 1290 arctoum licet Maeotis in me gelida transfundat mare H 1333
- Areopagus**. facere innocentes tecta quae superos solent H 1351
- Arginos** Tr 453 — argiua tellus Tr 286 argiua palaestra H 1131 argiuae inpotens dominator urbis H 1188
- Argo** uocem perdidit M 350*

- Argo palladia compacta manu regum referens inclita remos M 370 reuersa M 238 noua ratis M 3 thesala pinus 336 improba poenas dedit 340 prima carina 365 audax carina 610
- argolico** leoni HII 1941 **argolici** triumpho Tr 157 **argolica** Iuno A 843 **argolica** tellus T 185 **argolicae** telluris A 416 **argolicae** opes T 404 **matres argolicas** HII 1512 **argolicae** nurus Pfr. 214 **nuribus argolicis*** HII 403 **argolicas** turmas Tr 681 **cateruae** Ofr. 58 **argolicae** Cleonae HII 1896 **argolicas** classes H 7 per urbes **argolicas** H 59 HII 16* 37 421 1684
- Argos** T 411 Tr 865 A 766 HII 1805 **Argos** achaicum T 122 **Argos** et Sparte T 627 **Alcides** repetebat **Argos** HII 503 **Argos** supplex Iunonis A 353 **Argos** nobile ciuibus* A 845 **Argos** iratae novercae A 846 **nouerca*** O 498 **numerus** deorum inparem acquasti A 849 **Argos** uictimas alias dabit (*Eurystheum*) H 1043 **Argos** mouet in arma Polynices Ofr. 283 **Argis** nociturus Nauplius M 661 ad **Argos** alta uia P 1066 **Argi** nobiles timent ueterem sitim T 119 ut **Argos** regat ex parte dominus T 298 **Argis** Tr 254
- Ariadne**. **Ariadnae** mitis pater P 250 et longa curua fila collegit uia P 658 soror (*Phaedrae*) fila neuisset 670 soror quaecumque side-
- rea poli in parte fulges 672 uirginem (cressam) O 501 puellae sarta gnosiaca H 18 u. *Phaedra Minos*
- arma** Pfr. 137 HII 482 **arcus** HII 552 157 a. **Phoebi** A 327 u. *Hercules* — ballista P 543 **balteus** H 547 **bipennis** A 46 955 HII 802 **caestus** H 1132 **capulum** P 908 Pfr. 118 O 956 **claua** — stipes — nodus — robur O 790 u. *Hercules* **clipeus** Pfr. 108 119 **coryti** H 1134 **culter** M 812 P 57 **cuspis** HII 156 1320 A 370 **ensis** Pfr. 106 128 A 45 HII 660 u. *Hercules* **falx** M 725 **faces** Tr 1083 1184 **ferrum** Tr 1083 etc. **gaesum** P 116 **galea** Pfr. 110 119 **gladius** Pfr. 269 201 HII 153 Tr 1083 **harundo** P 823 HII 823 **hasta** Pfr. 107 **hastile** P 405 **iaculum** P 821 **neruus** HII 1163 etc. **orbis*** Pfr. 147 **parma** A 666 **pelta** P 411 H 549 M 214 A 219 **pharetra** P 404 M 713* A 327 *sqq.* **robur** (uenabulum) P 54 **sagitta** M 714 Pfr. 66 HII 548 **saxum** HII 1171 1335 **scutum** A 445 **securis** A 45 218 **spiculum** A 45 **telum** A 45 HII 158 HII 482 t. **missile** P 52 **tridens** A 575 **uagina** Pfr. 105 **uenabulum** u. *robur*
- armenia** sub rupe HII 244 **silua** T 732
- Asclepios** u. *epidaurius*
- Asiam** A 275 **Asiae** Tr 906 **Asiae** pollentis Tr 7 **Asiae** potentis A 822 **Asiae** ferocis A 206
- Assaraci** domus Tr 17 **Assaraci** ueteris A 936
- assyrio** odore uacet crinis P 401 **assyria** tellus 92 as-

- syrio regi possessa loca
Ofr. 124 *u. Cadmus.* puel-
lae assyriae HII 556
- Astraea** uirgosiderum magnum
decus Oct. 436 Astraeae
annum fugacem tradit leo
HII 69 matris genus
Astraeae *u. Somnus* H 1073
- ASTYANAX** TACITVS Tr Asty-
anax aequaeti gregis du-
cit turmas A 673 futurus
Hector Tr 560 *u.* 668 fu-
turus ultor extincti patris
Tr 669 *Ulixi traditus* Tr
823 Priami nepos hecto-
reus Tr 378 nostrae domus
paruulum stirpem Tr 465
*eius sortem queritur Andro-
mache* Tr 470 *sqq.* spes una
Phrygibus Tr 471 patri si-
milis Tr 473—477 troici
defensor et uindex soli Tr
480 hectoreasuboles Tr 537
Hectoris proles Tr 606 He-
ctoris stirps Tr 614 flebile
matris furtum Tr 715 de-
cus lapsae domus Tr 776
summum Troiae funus* Tr
777 Danaum timor* Tr 777
- ATHENIS** scaena P *Athenae*
fida famulorum manus P 733
audite Athenae 1200
- Athos** HII 1052 1388 praeruptus
Athos HII 145 Pindo con-
gestus HII 1157 haemonius
M 723 Caucasum Pindum
Athon HII 1735
- Atlans** pressus* an pondus ti-
tubauit? HII 1603 stelligeri
uector Olympi Atlans HII
1914 numquid inpositum
sibi non poterit Atlans
ferre cum caelo Herculem?
HII 11
- Atlantides** illinc timendum ra-
tibus ac ponto gregem pas-
sim uagantes exerunt H 11
- ATREVS** (II) T Atreus ira-
tus T 180 facinus dignum
Atreo T 271 cur inno-
cens uersatur Atreus? T
281 Atreus occurret T
412 Atreu 513 Atreus
ferus acer nec potens men-
tistruculentus T 547 Atreus
furens T 683 Atreus in-
motus T 704 Atreus di-
rus T 712 Atreus saeuit
737 Atreus *Thyestis libe-
ros inmolans* T 641—788 a
fratre Thyestes uictus A 25
Atrei Tr 350
- Atrides** A 431 Atriden A 276
Atridem fregit cupido Oct.
831 Atrida (*abl.*) A 293
u. Agamemnon Atrides mi-
nor A 534 *u. Menelaus* Atri-
dae Tr 605 duos Atri-
das Tr 155
- Atthis** natum sonat HII 201
Atthidum chorus P 111
u. Philomela Procne Itys.
- Attica** nostra te tellus manet
H 1348 (*Theseus Herculi di-
cit*) illic solutam caede Gra-
dus manum restituet ar-
mis, illa te Alcide uocant,
facere innocentes tecta quae
superos solent H 1349 at-
ticum solum P 408 attica
plaustra M 315 attici my-
stae H 851 atticae pup-
pes H 84 attica Eleusin
HII 602
- Attin** phrygium A 727
- Auerni** pallidi fauces P 1210
Auerni magis flebile hos-
pitium 1156
- aues** ales O 618 951 Tityi A 18
uolucres HII 1636 Prome-
thei HII 1382 aues O 460
obscenae M 735 accipiter
O 924 aedon A 706 H 149
Oct. 938 alcyones Oct. 7
A 717 HII 198 bubo M 736
H 691 hirundo A 708 cy-

cnus A 713 P 307 olor A 713
 Oct. 210 strix M 736 H 692
 nultur H 691 P 1242 Hii
 951 *u. Tityos*
Auge arcadia uirgo ab Her-
 cule stuprata Hii 370
Augei stabuli labor H 252
Augustus diuus Oct. 517 pa-
 rens 489 deus 490 tem-
 plis datus 541 *cf.* 491—3
 516—21 536—41 957 *u. Nero.*
Augusta u. Agrippina. au-
 gusta domus Oct. 173 a.
 nomen 256
Aulis A 174 amissi regis me-
 mor retinet carinas M 626
 Aulis mitior Roma Oct.
 1008 Aulin tardam ratibus
 A 588
Aurora ad uices suetas* mo-
 uet caput *etqs.* A 864 *u. Ti-*
thonus. Memnonis parens
 pallente vultu protulit mae-
 stum diem Tr 248 *u. Memnon.*
 sub Aurora positus Sabaeis
 Hii 1525 Auroram inter et
 Hesperum H 887 Aurora
 genetrix roscida primae lu-
 cis T 818 auroram uidet sol
 occiduus T 824 Aurora
 sidera fugat Oct. 2
Ausoniae H 380 — ausonium
 mare M 356 411
auster *u. uenti.* — australis
 polus Hii 1108
Autonoe *u. Cadmeides cad-*
meae matres
Bacchis lacer Pentheus O 630
 Cadmeis Bacchis* H 134
Bacchi O 406 491* Bacchum
 O 478 498 Baccho O 515
 Bacche O 113 412 Bac-
 chi parens H 16 *u. Semele*
 nitidi Bacchi matertera
 O 451 *u. Ino* cognatus
 Bacchi (Palaemon) O 454

u. Palaemon de Bacchi
 laudibus carmen populare
 O 407—521 lucidum caeli
 decus O 409 (Lyaeae) O 409
 uirgineum caput O 413 uultu
 sidereo O 414 religata frons
 hedera et baccare* 421 ty-
 ria mitra O 419 effusi cri-
 nes O 422 reuocati adducto
 nodo O 423 simulata uirgo
 O 426 cultus molles sinus
 laxi fluidum syrma 429 au-
 rato curru O 430 leones
 431 Silenus 435 mystae
 437 Bassarides 438 Bac-
 cho gratum solum Phocidos
 O 283 Thebani comites
 Bacchi extremos usque ad
 Indos O 114 Baccho sau-
 cia maenas Hii 705 e ma-
 tris utero fulmina eiectus
 puer H 461 (*cf.* Hii 1810:
 utinam meis visceribus Al-
 cides foret ereptus infans)
 mox fulminanti proximus
 patristetit* H 462 Bacchus
 non erubescit effusos te-
 ner sparsisse crines H 476
 mitra ferocem barbara fron-
 tem premens H 475 ma-
 nu molli leuem uibrans
 thyrsus H 477 parum forti
 gradu auro decorum syrma
 barbarico trahit *ibid.* Bac-
 chus et Bacchi parens
 adiere superos H 16 Bac-
 chus deis se intulit Hii 94
 nec in astra lenta ueniet ut
 Bacchus uia (Hercules)
 H 66 Lycurgi domitor et
 rubri maris H 907 tectam
 uirente cuspidem thyrso ge-
 rens *ibid.* Bacchi dona
 O 328 Bacchi lucos H
 1293 Bacchus curas exo-
 neret P 453 patrio residet
 Olympo Oct. 213* Baccho
 nota iuga Tmoli Pfr. 240

- tellus bacchi ferax H 701
uitis plena suo baccho
bracchia curuant O 158 cru-
or baccho incidet A 944 —
cui bacchor furens (*Cassan-
dra*)? A 761 — Bromius P
768 — Iaccho ogygio O 443
158* — Liber P 761 intonsa
iuuenis coma, tigres, cuspidē
territans, mitra cohibens
cornigerum caput 762 — 4
proles fulminis improbi ap-
tat qui iuga tigribus M 84 —
Lyaëus. Lyaei thysigēri
proles M 110 Lyaei for-
monsi O 521 Lyaeum con-
ceptum furens maenas H 11
247 — Nycteli iussu* O 504
Baetis M 729
barbara tellus P 171 barba-
rae urbes M 127 barbara
ora M 615 paelice bar-
bara A 186 barbara mi-
tra H 475 barbarae gentes
A 820 — auro decorum syrma
barbarico H 479 bar-
barica templa Tr 792 bar-
baricis equitum cateruis
A 624
Bassaridum cohors Bacchum
comitata O 438
Batanae* uicino uulnera diri-
git Parthus H 11 160
Belias* u. *Belis*.
Belis* H 11 964
Bellona H 11 1316 Bellona tri-
stis sanguinolenta manu A 82
bellum Bella H 699 bel-
lum ciuile Ofr. 355 Oct. 509
— 535 ciuile nefas O 769
u. *Sparti* inpium Ofr. 290
fratrum *ibid.* 362 O 771
septena Pfr. 29 dotale *ibid.*
148 belli fortuna Pfr. 267
— miles Pfr. 31 266 274 P
541 Oct. 836 lixa Pfr. 235
— grex hostilis Pfr. 181
exercitus Pfr. 188 acies
A 622 frons prima Pfr. 37
phalanx thressa A 217
turmae aequaeui gregis A
673 cateruae Pfr. 183
c. thermodontiacae O 490
equitum cateruae barbari-
cae A 624 equites Par-
thorum O 118 equitatus le-
uis Pfr. 183 cohors O 599
cohortes *praetorianae*: tre-
pidi praefecti cohortes tra-
hunt ad urbis praesidia Oct.
796 armatae cohortes li-
men ducis seruent Oct. 637
quicumque tectis miles exul-
tat ducis Oct. 794 signa
Pfr. 36 53 54 179 signa
Bacchi O 116 aquila Pfr.
28 uexilla nomen ducum
aurea clarum nota prae-
scriptum ferunt Pfr. 38 ue-
xillum A 40 signifer Pfr. 28
— bucina classicum li-
tuus tuba u. *instrumenta
musica*. clamor hosticus O
757 hostilis fremit Pfr. 53
— induciae exiguae Pfr.
123 — exuuiæ A 938 P
1190 spolia A 821 Pfr.
275 — triumphii praeda
Tr 157 Pfr. 216 spolia ad
Iouem ferunt uictores A 841
triumphus, triumphii H 11 44
100 417 565 750* 1557 1990
triumphans in curru stat
uictor Tr 196 H 11 1687 hasta
summo lauream ferro gerit
A 411 uictrice lauru cin-
ctus Agamemnon deos suos
adit A 816 palma Pfr. 276
tropaea A 191 subiecta
feret colla tropaeis Tr 158
pompa O 126 163 pompae
nobile ferculum H 11 110 —
currus sequens agamemno-
nios Tr 161 — iugum Tr 154
famulare iugum Tr 757 ma-
nus posterga dabit (*uictus*)

- Tr** 160 uincula **Hii** 109 *etc.* Lex nulla capto par-
 cit aut poenam impedit
Tr 342 *sed u.* 343 cultus
 squalidi captae, horrentes
 comae **Tr** 893 supplices
Tr 322 tibi Troia submi-
 sit manus **A** 822 uictorem
 posito suspiciens genu **H** 550
 ore delecto petiere terram
O 488 supplex ad genua
 accido dextram pedibus ad-
 moueo tuis **Tr** 702 *sq.* —
 praeda diuisa **A** 443 do-
 minum sortitur urna **Tr** 57
 62 984 sors **Tr** 982 986
 987 927 sortitor urnae **Tr**
 982 dominae captiua colus
 fusosque legam **Hii** 221 sup-
 plicia: rogus **H** 512 518
Bessan **Tr** 858
Bistones ultimi* **Hii** 1046 — sta-
 bula bistonii gregis **H** 230
 bistoniae matres **Hii** 1900
Boeotis nomen genti de boue
 tradidit (Cadmus) **O** 739
 boeotios agros **Ofr.** 130*
 — boeota loca **O** 679 —
Bootes u. sidera
Borea sati **M** 231 *u. Aquilo venti*
Briareus uastus **Hii** 167
Briseide capta **Tr** 231
Britanni anteignoti iurisquesui
 terga dedere **Oct.** 28 **Britan-**
 nis* primus imposuit iugum
 Claudius 42. — **Britannice**
 extinctus iaces **Oct.** 174 ex-
 tinctus uenenis **Oct.** 46 231
 natus **Claudi** 144 frater **Octa-**
 uiae 68 108 117 187 frater
 Neronis 247 umbra eius 120
 — 127 *u. Claudius Agrippina*
Bromius u. Bacchus
bruttius pontus **T** 578 bruttia
 unda **Hii** 655
Brutus in caedem ducis a quo
 salutem tulerat armauit ma-
 nus **Oct.** 510
Busiris cecidit ante aras suas
Hii 25 **Busiridis** feri
 aras non adpersit puerilis
 sanguis **Tr** 1117 qui hospi-
 tali caede manantes foci
 bibere iustum sanguinem
Busiridis **H** 488 si quis mi-
 nor **Busiris** **Hii** 1792 arae
 cernere aduetae hostiam
 similem colenti **Hii** 880 nec
 aras inpias quisquam in-
 quinat **Hii** 1706 **Libyae** do-
 minos **H** 1178 *u. Antaeus*
Cadmus **Pfr.** 285 **Cadmi** pro-
 les **O** 110 **Pfr.** 286 **Cadmi**
 domus semper cruore co-
 gnato laeta **O** 639 **Cadmi**
 nobilis stirpem ultimam **H**
 260 sidonio hospiti **O** 728 in-
 gens* natus **Agenoris** **O** 731
Cadm i errores **O** 731 *sq.*
 larem regis aduenae tyrium
 921 toruum subrigens crista
 caput illyrica **Cadmus** re-
 gna permensus fuga longas
 reliquit corporis tracti no-
 tas* **H** 397 **Cadmi** nemus
Ofr. 125 assyrius rex *uoca-*
tur ibd. 124 — **Cadmeides**
(in inferis) **H** 762 *u. Agaue*
Ino Autonoe. — **cadmeia**
Ino **O** 452 **cadmea** mater
u. Agaue **O** 1028 **cadmeas**
 inter matres **O** 440 **cad-**
mea proles **H** 272 **cadmei**
 nepotis **O** 772 **cadmea** pro-
 genies **Pfr.** 30 **cadmea**
 prata *ibd.* 184 **cadmeum**
 nemus **O** 177 **cadmeis** in-
 clusa **Bacchis** dumeta **H** 134
cadmeis cistis condita or-
 gia **Hii** 597 **cadmeis** Thebis
O 237 **cadmeae** genti **O** 29
Caesar ciuium scelere occidit
Oct. 513 *u. Nero Brutus Iup-*
piter
Calais u. Boreas Aquilo

- CALCHAS** (III) Tr¹ Calchas
 augur Calchas Tr 542 543
 Calchas Tr 601 645 759 A
 168 uatem Tr 763 Calchas
 interpres deum Tr 361 948
 Calchas (*voc.*) Tr 368 so-
 lus fata qui mundi uidet in
 nos fidelis augur, in captas
 leuis A 178
- Calciopae** genus *Orpheus* HII
 1038
- Calpe** hibera HII 1257 fracta
 Calpe HII 1244 Calpe
 conmisso ponto resonans
 HII 1573 Calpe* *u. Chalcis*
 HII 807
- Calydnae** quolibet uento faci-
 les Tr 849
- Calydona** fera uersa* notam
 Tr 855 — *Calydoniae*
Deianirae comites HII 585
- Camena** uocalis M 628
- Cantus carmen.** cantus
 carmen HII 1075 1076 1084
 1092 *u. Orpheus.* cantus
 flebilis HII 1068 *cf.* 1095
 canere laudes HII 1702
 Tr 302 bella canit Chiron
 Tr 845 canere = praedi-
 care HII 1981 1991. can-
 tus magici M 687 carmen
magicum M 691 carmina
thessalica P 799 *u. luna* car-
 men magicum uoluit Tire-
 sia et decantat O 574 can-
 nit rursus O 580 carmen
 letale T 692 carmen
 (*Sphingis*) O 98 102 250
 sociale* carmen Phoebus
 cantat O 510 carmina
 (*fescennini*) M 108 popolare
 carmen O 406 carmen sim-
 plex — acre A 333 mobile (*ae-*
donis) A 705 carmina tem-
 perans* HII 1084 carmine
 molli fila mouent doctapuel-
 lae A 361 aedon Ityn in ua-
 rios modulata sonos A 705
- dulci sono saxa trahens
 Amphion O 625 modi dulces
 A 605 flebiles HII 1095 lusus
 (*Phoebi*) A 337 —
- Caphereus** HII 781 fallax A
 581 — petrae Capherides
 HII 808
- Carystos** ferax uarii lapidis Tr
 846
- caspium** mare Tr 1115 rupes
 caspiae (*Promethei scopuli*)
 H 1213 caspia iuga T 374 —
 caspias fera (*tigris*) HII 145
- CASSANDRA** (III) A Cassan-
 dra Tr 61 987 978 A 1010
 Cassandram Tr 37 Cas-
 sandra (*uoc.*) A 728 phry-
 giae uatis A 190 furens no-
 uerca futura A 200 Cas-
 sandrae furor A 747 — 811
 geminum solem geminum
 Argos uidet enthea A 766
 Agamemnonem dominum
 sortita Tr 988 famula ueri-
 dici dei A 256 phoebas Tr
 34 dura uirago A 702 ca-
 ptina coniunx regii paelex
 tori A 1060 poenas capita
 persoluet suo A 1059
- Castaliae** sanctae O 280 —
 castalii fontis sancta lym-
 pha O 234 castalium ne-
 mus O 727
- Castore** cum suo Pollux M 88 Ca-
 stor et Pollux M 230 *u. Leda*
 — castorea manus P 818
- Caucasum** Pindum Athon HII
 1735 nivalis Caucasi HII
 1455 horridus Caucasus
 HII 1382 Caucasi abru-
 ptum latus H 1216 Cauca-
 sus inhospitalis T 1052 M 43*
 Promethei cruore sparsus
 M 712 ingens P 1143
- Caycus** Tr 237
- cecropiae** terrae T 1053 ce-
 cropii montis iuga P 2 ce-
 cropiae nurus M 76

cenaei annosi templa Iouis
HII 787 petra pollens arce*
cenaei Iouis HII 102

Centauri truces — Lapithaeque
in inferis H 782 Centauris
HII 1199 1934 rapiam
dextra plena Centauris
iuga HII 974 Centauros
HII 1053

Cephallanum dux Tr 527 u.
Vlixes

Cerberus Tr 415 Cerbero H
60 1231 Cerberum H 1340
triceps Cerberus catenas
mouit graues O 594 atrum
Cerberum uidit dies HII
23 canis inferorum HII 1605
A 913 stygius canis H 787
P 228 stygium canem HII
79 *describitur* H 787 *sqq.*
Tartari saeuum canem A
788 tartareus canis H 653
HII 1775 atrum canem H
59 tetra monstri colla H 61
post raptum canem Tisi-
phone portam uacantem
clausit opposita face H 991
canis abstractus P 852 so-
nuit infernus canis HII 463
triformis canis HII 1206
regnum canis inquieti HII
1530 canis H 59 canem
O 174 custos stygius HII
1249 custodem Stygis tri-
gemina nigris colla iactan-
tem iubis A 13 custos car-
ceris diri T 16 obsidentem
claustra lethaei lacus O 573
qualis duxit per urbes ar-
golicas canem HII 1684
Cerberus qui colla gerit
uincta catenis imo latitans
antro H 1114 triplici ca-
tena uinctus ab Hercule ta-
cuit A 914 spolia ultima
HII 1201

Ceres Ofr. 219 Pfr. 9 M 764
Cereris P 381 Cereri

Pfr. 246 frugifera Ofr. 219
coacta messem hibernam ui-
dit M 764 grata Gargara Pfr.
246 spiciferae deae HII 601
secretam Cererem H 849
tibi frugum potens secreta
reddam sacra, tibi muta fide
longas Eleusin tacita ia-
ctabit faces H 306 sacris
tacitis gaudens Eleusin Tr
853 *Cereris sacra describun-
tur* H 846—851 — tellus ce-
reris ferax H 701 ceres
adulta O 49 cererem co-
quant colla leonis P 978 ter-
tia falce decubuit Pfr. 9 nulla
eius cura P 381

Ceyca suum sonant Alcyones
A 717 raptum coniunx Cey-
ca gemit HII 198 u. *Al-
cyones*

Chalcedona u. *Chalcodona*

Chalcis Tr 848 nasta Chalcis
HII 807

Chalcodona* (*acc.*) A 587

chaonias arbores O 746 —
chaonis quondam loquax
quercus HII 1628 u. *Dodona*

chaos Tr 411 H 1115 mors
aliqua et chaos H 1119
chaos atrum A 508 cae-
cum chaos O 585 HII 1138
M 744 Oct. 402 chaos den-
sum H 865 audum chaos
H 681 extremum chaos
HII 47 noctis aeternae
chaos H 614 M 9 chaos
dirum P 1247 chaos de-
forme T 834 inane T 1013
uictum est chaos HII 1955

Charon *describitur* H 768 *sqq.*
nominatur H 775 portitor H
772 nauita H 778 HII 1933
qui turbida flumina seruat
capaci cumba durus senio
nauita crudo uix adsiduo
brachia conto lassata re-

- fert fessus turbam uectare nouam O 167—172 uno tot populi remige transeunt H 561 *Charonis cumba*: Phlegthontis atri rates A 790 inferni ratis aequoris HII 1077 puppis infernae uada tristia HII 1959 illa puppis HII 1560 puppis furua HII 1973
- Charybdis** rapax reuomit haustum mare T 581 Charybdis ausonium mare siculumque sorbens M 411 Scylla et Charybdis HII 238
- Chimerae** mediae dona M 835
- Chiron** trucis pueri magister TR 842 uideat sub Ossa Pelion Chiron suum H 976 Chiron *sidus* T 864
- CHORVS** Thebanorum HO Corinthiorum M senum mycenaeorum T ciuium atheniensium (et Cressarum u. 279) P Troadum TR CHORI II Mycenaeorum et Iliadum A oechaliarum virginum et aetolarum mulierum HII Romanorum alter Octaviae alter Poppaeae Oct. *desideratur* Ofr. Pfr.
- Chryse** causa litis regibus TR 232 — phoebei senis A 177 sacrae uirginis A 178
- Cilla** cara Phoebus TR 236
- cinyphio** fonte Hercules scelus expiauit HII 910
- cirrhaea** templa Paeon meruit HII 92 cirrhaea templa quatiens nemus HII 1479 uatis cirrhaeae O 273 u. *Delphi Phoebus*
- Cithaeron** H 984 quicquid Cithaeron uertice celso uidet* H 339 Cithaeronis iuga H 1293 T 117 Cithaeron notum oceano pecus pauit H 238 Cithaeronis niuoso sub iugo O 829 sub Cithaeronis plaga O 865 Cithaeron laetus O 866 sacer Cithaeron O 495 952 feras tuas immitte uel rabidos canes O 953 Cithaeron qua praerupta protenditiuga Ofr. 13 Cithaeron sedes meas redde *ibid.* 31 Cithaeron noxius *ibid.* 256
- Claudius** Claudii stirps Oct. 39 Britannis iugum imposuit 42 cui Britanni terga dedere 28 nato praetulit sanguine alieno satum genitamque fratris coniugem sibi iunxit 144—147 coniugis scelere occidit 45 coniugis insidiis oppressus 31 *cf.* 95 107 genitor Octaviae 140 142 996 s. Neronis pater diuus 293 598 u. *Agrippina*. — *Claudia u. Octavia* — claudia gens. claudiae gentis decus Oct. 546 (*u. Octavia*) claudia proles 284 (*u. Octavia*). — domus deorum mira urgetur 262 s. domum lapsam prodidit Messalina 274 domus nouercae dolis capta 155 domus tyranno seruit 34
- Cleonas** HII 1816 argolicae Cleonae HII 1896 — cleonaeum caput (*leonis*) H 802
- Clotho u. Parcae**
- CLYTEMESTRA** (I) A regina A 304 regina Danaum A 126 decem per annos uidua A 157 Tyndaris caeli genus A 163 Tyndaris furens A 955 cruenta Tyndaris A 307 Leda sata A 235 inclitum Ledae genus A 126 Helenae soror A 125 965 audacis leae A 777 Lacaena cultu A 773 festa coniunx A 817 cruenta coniugis uictrix sui A 100 5

- Cocyti** gementis stagna HII 1792 palus inertis Cocyti H 690 turba ... faciet uela inertis Cocyto H 874
- Colchi** M 164 991 Colchis 196 706 Colchos 454 530 — colchide nouerca maius malum P 705 nefanda Colchis M 879 — Colchus Tr 1114 Medea Colchi noxium Aeetae genus M 179 colchus Phasis P 915 — colchico regno M 225
- Corinthos** M 35 * CORINTHI scaena M Corinthi aera M 800 Corinthos maris gemini premens fauces T 269 — isthmi corinthii regna et portus gemini et mare dissidens T 124 s. geminum mare T 181 bimaris Sisyphi terras O 286 — CORINTHIUS SENEX (III) O corinthius populus O 805
- corsicum** mare Oct. 393
- Corybantes** et Curetes HII 1882
- CREO** (II) O (*Iocastae frater*) CreO O 207 209 germane nostrae coniugis O 214 CreO O 403 ad quem secundum regna respiciunt mea *ibid.* CreO de sua condicione loquitur O 700 *sqq.* *Herculis socer*: umbrae Creontis H 499 Creonti H 647 CREO rex Corinthi (II) M CreO M 178 246 493 517 524 529 Creontis 143 Creontem 418 — tumidus pelasgo imperio 178 coniugia soluit 144 CreO et Acastus arma iungunt 529
- Creta** HII 1887 caerulea Crete tellus cara magno tonanti HII 1879 centum populi HII 1881 Creta dominatrix freti P 90 Cretae centum populi P 155 centum populis (*Creta*) H 234 taurus populis centum paucior
- HII 27 urbibus centum spatiosa Crete Tr 830 — geminos Cretas HII 1562 u. *Minos Rhadamanthys* HII 1562 Cretes pugnaces P 35 dociles spicula figere 822 — cresius taurus biformis P 1181 — CRESSAE P 279 Cressa P 182 (*cressam*) uirginem O 501 — creticum fretum P 669 — cretaeae ceruae P 65
- Creusa** M 511 Creusae 498 Creusae nubes 822 Creusa peperit 930 uirgo aeolia M 105
- Crispinus** coniunx quondam Pop-paeae Oct. 743 Crispinus oscula petere properat 745
- Cupido** u. *Amor*
- Curetes** et Corybantes HII 1882
- Cybebae** matri Tr 72 cf. 792 phry-nemus matris Cybeles P 1144 turrita parenti A 725 *sqq.*
- Cyclas** omnis HII 807 Cyclas noua P 1030 Cyclada Delon A 387 Cyclades motae T 595
- Cyclops** ferus T 582 Cyclo-pum sacrae turres T 407 — cyclopia saxa (*Mycenarum*) H 1002
- Cycnus** H 490 Cycnus niuea proles aequorei dei A 216 neptunium iuuenem Achil-les perculit Tr 191 cana nitentem coma Tr 192
- Cydon** harundo quam C. ex-cussit HII 824
- Cyllaron** spartanum flectere po-teris P 819
- Cynthia** u. *Luna*
- cyprias*** lacrimas Myrrhae tue-tur HII 197
- Dacum*** u. *Zalacum*
- Daedalus** HII 688 P 125 Dae-dalus callidus senex O 921 potens arte mopsopia P 126 — daedalea claustra P 1180

- Dahae** sparsi T 370 **Dahae** (Hylli) HII 748 755 **regina** HII 706
- Parthis** equitem minati T 603
- Danaae** fulsit iu auro Iuppiter Oct. 786 *cf.* 212 *u.* Iuppiter
- Danais** deest una numero H 504 uacet una **Danais** HII 952 **Danaides** urnis quas foratis inritus ludit labor M 751 **Danaides** H 761 **cruentae** regis Aegypti nurus H 502
- Danai** Tr 274 671 693 1175 (*uoc.*) A 532 **Danaum** (*gen.*) Tr 777 A 654* 657 781 **regina** **Danaum** A 126 **Danaum** fatale munus* A 657 **Danais** (*dat.*) Tr 62 369 427 442 603 607 678 A 212 225 o longa **Danais** semper in portu mora Tr 171 *u.* 173 **Danaos** Tr 455 538 559 599 615 696 1083 A 547 **Danaos** fregit Cupido Oct. 831 — **Danaidae** Tr 616 **Danaidis** Tr 767
- Danuuius** M 727 **Danuui** uadum T 376
- Dardanus** pater exultat et ponit gradus decoros A 811 **Dardani*** mendax domus A 918 — **dardana** tecta A 639 **dardana** moenia Tr 141 — **Pelopis** **dardanii** H 1172 **dardanii** **Priami** HII 366 **spolia** **dardania** Tr 27 **dardaniae** domus Tr 881 A 224 **dardania** turre A 370
- daulis** parens sororque T 275 — **daulias*** ales HII 193
- daunias** *u.* **daulias**
- DEIANIRA** (II) HII **Oenei** HII 586 *u.* **Oeneus**. **hercule** coniunx HII 244 **Herculis** nuptam HII 347 **nurus** tonantis HII 1424 **nurus** scelestus HII 852 **mater** (*Hylli*) HII 748 755 **regina** HII 706
- Deiphobe** incertos geris uultus coniugis munus nouae (**Helenae**) A 786
- Delon** maternam A 384 *cf.* H 457 **mobilis** tellus H 15 **Cyclada** errantem A 387 **terra** errante H 457 **sistere** eam iussit **Lucina** A 384 — 391 — **pastor** **pheraeos** **Deilius** punit greges H 455 *u.* **Phoebus**. — **Delia** *u.* **Luna**.
- Delphis** fidem praestiti Ofr. 259 *u.* **cirrhaeus** **parnassius** HII 1479 **delphico** deo O 218 **delphico** admonitu O 821 **delphicae** laurus O 16
- Deucalion** uir (**Pyrrhae**) Tr 1049
- Diana** *u.* **Luna**
- dictaea** arua A 880
- Dictynna** *u.* **Luna**
- Diomedes** non parua gregibus membra suis epulanda posuit Tr 1118 **currus** **truces** **Thracis** **cruenti** H 1177 **greges** **Thracis** **cruenti** HII 1795 **thraciae** si quis **Rhodopes** **alumnus** **pascet** **humano** **stabilum** **cruore** HII 1544 **stabula** A 893 **auriga** A 897 **notos** **Hebro** **greges** HII 20 — **Diomedes** **Tydei** **filius** : **Ithaci** **comes** **nocturnus** Tr 39
- Dirce** O 42 729 **Dirce*** **fera** (**tellus** **thebana**) H 19 **Dirce** **sacra** **latet** **Ofr.** 126 **aonius** **latex** M 80 **nobilis** **Dirces** **nemus*** H 920 **Dircen** **ismenida** O 238 **turbatam** **sanguine** **Dircen** O 180 — **dircae** **uallis** **inriguae** **loca** O 544 **describuntur** O 543—560 **dircae** **moenia** HII 140 **dente** **dircae** O 601
- Dis** P 959 **Diti** O 791 P 227

1227 HII 1971 Ditis Ofr. 234
 M 641 744 Diti nunciet
 Lycus me iam redisse H 643
 Ditem TR 206 HII 271
 Ditis inplacabile numen
 O 399 aeternus Ofr. 234
 horridus P 959 ferus M 641
 tertiae regem sortis H 837
 tertiae sortis loca H 613
u. inferi paria sortitus
 Ioui* H 53 diro Ioui H 612
 limen inferni Iouis H 47
 rex infernus P 960 rector
 Erebi HII 1373 Stygis do-
 minus HII 563 mortis do-
 minus H 569 mortis arbiter
 H 586 tenebrarum potens
 O 889 rector umbrarum O
 890 qui manes regit O 562
 P 1249 qui rex populis plu-
 ribus imperat H 564 tur-
 bae ducem maioris HII 563
 opaca qui regit sceptro
 loca H 711 aspero sub do-
 mino regnum TR 414 — *Dis*
et Proserpina uterque do-
 minus H 809 sedens uter-
 que solio dominus H 809
 tristes deos H 615 umbra-
 rum dominos H 574 lacri-
 mis difficiles dei H 582 ira-
 tos reges H 1144 ire ad
 illos quos uicit deos *Hercules*
erubescit HII 1710 —
 Ditis regnum *describitur a*
Theseo H 666 *sqq.* Ditis
 audi regna A 789 Ditis
 regnapatefacta M 641 regni
 tristis dominus M 11 regni
 tenacis dominus et tacitae
 Stygis P 633 maesta nigri
 regna Iouis HII 1709 do-
 minantem regno capaci H
 662 Ditis inferni opaca
 loca A 1 *cf.* H 711 ab imo
 Dite TR 441 imo Ditis e
 regno* H 95 — in primo

limine Ditis HII 1929 per-
 fracto limine Ditis TR 733
 Ditis inuasi domus H 668
 auari Ditis domus H 786
 Ditis regia atque ingens
 domus *describitur* H 721 *sqq.*
 regia Ditis H 594 595 —
 Ditis morae HII 1203 Di-
 tis carcer apertum T 805
 Ditis umbrosi domus opaca
 M 744 qui carentis luce dis-
 ponis domos O 260 furua
 nigri sceptrata gestantem
 poli HII 562 dira maiestas
 dei *describitur* H 726 telum
 tergemina cuspidis praefe-
 rens H 567 effugit tenui
 uulnere saucius et mortis
 dominus pertimuit mori
 H 568 frons torua H 727
 pestiferae manus H 566
 Dite domito* H 51 Dite
 contempto HII 1685 uicti re-
 gis H 48 *eum Amor domuit* HII
 562 — populis Ditis O 586
 Ditis feri exanguis uulgu-
 s O 610 famulae Ditis *u. Fu-*
riae. patruus Alcidae H 765
 HII 331 — Pluton HII 1963
 placidus P 636 superbus
 HII 1146 purget has manus
 HII 939

Dodona quercus fatidica HII
 1477 *u. chaonius*

Dolops gelidus HII 125

Domitio patre genitus Oct.
 254*

doris tellus gigante excusso
 tremens H 81 — doricæ
 classi A 164 doricæ face
 A 442 doricum genus A
 544 doricignes A 638

Drusus *u. Liua*

dryas quercum fugiens suam
 HII 1057 dryades lasciu-
 ae nemorum deae P 792

- Echo** habitans cauis montibus Tr 111
edoni Pangaei O 439 edonas siluas Hii 192
Eetion uictus Tr 228
ELECTRA (III) A Electra A 982 hostis parentis A 1011 inpium atque audax caput A 1011 Electra Oct. 60—65
eleum ad tonantem H 844 elei amnis (*Alphei*) O 289 elea palma A 976
Eleusin sacris gaudens tacitis Tr 853 tacita iactabit faces H 306 mystas cludit Hii 602 dona quarta Triptolemi secatur P 846 *ad sacra eleusinia spectant* P 111 112
Elin Ofr. 129* Elida Iouis coronis claram Tr 860
Elissus u. *Ilissus*
Elysium Hii 960 — nemoris elysii loca H 748 elysiis [nemoris tutis] in umbris Tr 166 campo elysio Tr 954 elysias domus Hii 1923
Enceladus ferox Hii 1149 Enceladus Ossan umeris inposuit Hii 1740 Enceladus nondum fulmine uictus Hii 1163 anhelantem premens Aetna titana M 413 ne fiat Othrys pondus Encelado leue Hii 1144
Enispe formidat borean Tr 851
Enna* u. H 664
eos Hii 1871 noctem submouet eos Hii 617 — eoo mari H 25 eoi freni T 816 turis eoi O 309 eoa in unda Hii 666 eois campis O 115 eoo sinus A 504 eoae terrae O 432
epidauri dei rupes P 1031
equus troianus u. *Troia*
Erasini gelidos fontes A 319
Erebi O 415 Hii 1069 Erebo H 54* 1232 O 398 534 rector Erebi Hii 1373 u. *Dis* uictor Erebi Hii 1685 Erebi claustra Hii 1315 Erebi profundi claustra O 161 hiatus Erebi Tr 187 tenebris tuis (*rector* Erebi) Hii 1374 Erebi deae Oct. 995 u. *furiae*
Eridani Hii 187
Erinyes u. *furiae*
Erymanthi iugis H 232
Eryx Herculis caestibus fractus H 486 Eryci iunctus Antaeus ibid.—*Eryx mons* O 613 Eryx inuius saxis M 710 — Erycina P 204 u. *Venus*
ETEOCLES (III) Pfr. regia habitat superba Pfr. 230 nullas ferat poenas? 282 graues soluet sc. p. 283 turbae exulum se ascribat 291
euboicum mare Hii 103 litore euboico H 843 euboica tellus Hii 779 unda euboica H 382
Euenos per campos uagus Hii 504
Eumenides u. *furiae*
Euripus instabilis undas flectit Hii 783 septem cursus uoluit et totidem refert Hii 784 semper Euripo properante Tr 848 Euripus uicibus alternis fugax* H 381
Europae ultor Agamemnon A 206 Europae cruor Helenae fluxit Tr 906 Europam Helena malis adflixit A 275 — Europen raptam Oct. 780 tyriae Europae (*sidus*) H 9 puellae assyriae Hii 556

Eurotas Ofr. 128* Eurotan
A 282 320

EURYBATES (III) A Eury-
bates A 412

Eurydices HII 1088 Eurydi-
cen HII 1091 H 575 581 585

Eurystheus H 78 530 834 HII
1805 argiuae inpotens do-
minator urbis H 1188 cruen-
tus Eurystheus HII 1982
curru superbum uecta tran-
scendes caput (*Eurysthei*
Alcmena) HII 1983 natus
Eurystheus properante
partu H 834 qui Alcidae
imperat Eurystheus HII
407 hoc nullus Eury-
stheus iubet H 483

Euryti uictos lares HII 100 u.
H 481 not. Euryto uirgo
edita Iole HII 1494 parens
cum staret HII 356 regis
natam HII 357

Euxini unda A 66

ferae Tr 1104 O 953 belua
HII 2002 aper A 951 P 355
u. *Hercules Ancaeus* saeti-
ger HII 1893 M 647 can-
cer u. *sidera* canes O 953
ceruus O 773 u. *Actaeon*
O 150 P 350 ceruae cre-
taeae P 65 u. *Hercules* dam-
mae HII 1062 P 66 580
lucae boues P 360 leo
marmaricus A 776 HII 1061
nasamonius HII 1647 leo-
nes poeni P 356 — Tr 804 T
732 Oct. 89 O 97 151 431
940 lea A 777 u. *Bacchus*
Hercules sidera lupi P 580
HII 1062 O 150 scorprios
HII 1222 u. *sidera* serpen-
tum omne genus M 708 —
anguis coluber draco hydra
uipera H 790 1 — serpens
HII 1063 1258 O 153 M 689—
705 707 734 775 *Megaerae*

HII 1007 *dircaeus* draco O
743 *Herculis* gemini angues
H 221 *lernaeus* draco HII
1539 A 881 HII 17 94 H 226
M 704 H 533 *Python* Phoebi
draco H 459 HII 92 *Hesperidi-
um* A 909 *Achelous* serpens
factus HII 304 *Colchus* draco
M 706 *Briarei* uiperae ma-
nus HII 169 *Cerberi* H 790
s. 816 *taurus* u. *Achelous*
HII 304 501 *cresius* HII 27
A 878 *Europae* HII 556 *Zethi*
iuuencus O 623 *Aetae* M
469 s. 241 *marinus* P 1045
1086 1090 — M 837 *tauri*
paelear P 1053 *tigris* O 950
caspas HII 145 — 245 P
352 M 871 T 708 O 950 uri
P 70 bisontes P 69 ursi?
O 152 — uolucres u. *ues*
belua ponti P 359 uulgu-
s aequoreum P 965 monstra
ponti P 1213 caerulei maris
P 1169 cf. 1025 1043 u. *tau-
rus*. *delphin* O 473 A 470
— 476 *physeter* P 1039
pistrix P 1058

fescenninus M 113

Fides sancta Oct. 409

Fortuna dea leuis Oct. 464

FVRIA (III) T furiarum
turba M 966 furiarum co-
mitatus u. *inferi*. clusa fu-
riarum loca H 1228 furiis
age penates T 24 furia-
rum agmina dira T 78 dira
cohors T 250 famulae Ditis
H 100 turba sororum O 161
sorores H 110 sorores squa-
lidae A 796—801 *anguinea**
iactant uerbera A 797 ar-
dentem incitae concutite
pinum H 100 fert laeua sem-
ustas faces A 798 uestis
atri funeris A 800 sceleris
ultrices deae M 13—15
Erebi deae scelerum ultri-

- ces Oct. 995 agmen infernum M968 pectus furiis patet M 974 — furialis M 157 T 94 — Eumenides H 87 ignem flammeae spargant comae H 87 uiperea uerbera incutiant H 88 uerberum crepuit sonus H11006 Erinyes. Erinyes antiqua M 961 E. thalamis stygiis ignes praetulit Oct. 24 E. saeua 166 ultrix 268 631 tristis 935 torua O 603 discors T 251 discordem deam H 93 nimias semper comitata domos A 83 flammifera Erinyes uerbere excusso sonat rogisque adustas sudes in ora tendit H 987 Erinyes pronubas thalami traham toruum* sonantes uerbera O658 E. tenet auratum limen H11612 E. sequitur diralampade H11675 Megaera M 971 agmen horrendum anguibus M. ducat H 101 uastam rogo flagrante conripit trabem H 103 torquens angue uibrato* comam H111007 parce uerberibus sustine stygias faces H111018 dira H111011 flagranti face persequitur *ibid.* temporibus hirtas* squalidis pinnas quatit H111008 geminas faces quatiens T 252 umbra detestabilis T24 Tisiphone dira H111016 saeua H 989 caput serpentibus uallata portam uacantem (*Tartari*) face opposita clausit *ibid.*
- gaetuli** leones P 64
- Ganges** et Hister H11518 **Ganges** *dives auro* H11634 qui bibit Gangem O433 — gangeticum nemus M873 gangeticae silvae T707 tigris gangetica O 464
- Garamans** sparsus H111110 Garamans inops P 73
- Gargara** Cereri grata Pfr. 246
- Gelonos** dispersos O 487
- Germanicus** u. Caesaris uxor Oct. 958
- Geryon** H 491 Geryon sparsus H1126 fero Geryonae H111906 pastoris feri H111208 pastor triformis litoris tartesii H236 gemini fratres pectore ex uno tria monstrati A 885 Geryonae triformis A 888 Geryonae pecus H 1177
- Getae** campis uagi P172 **Getae*** H111045 Getas ultra nullus metatur ager T 462 Getis H11096 — getico Haemo H111284 getica manu H11823 geticas sagittas O 476
- gigans** truci rictu H111172 ille gigans (*Hercules*) H111764 nullus gigans H111219 ne quis gigans thessalica iaculeturiuga H11143 tumidigigantis uastamoles H111215 *cf.* 167* **giganta** crede H111306 tellus gigante doris excusso tremens H 81 feros gigantes O 91 gigantes arma pestiferi mouent H 981—986 gigantes uicti bellum temptant T 806 g. montibus pares T. 1088 ossa uasti corporis palude limosa iacent A 803 u. *Tityos Cithaeron Pallene Tempe Pindus Oete Mimans*
- gnosius** Minos H 737 gnosius rex O 913 quaesitor gnosius A24 monstri gnosisii P 657 — puellae sarta gnosiaca H 18 gnosiacis ictibus H11161

Gonoessa numquam uento carens Tr 850

Gorgon HII 96 — gorgoneo furore A 551

Gortyne u. *Gyrtone**

Gracchi Oct. 899—904

Gradius u. *Mars*

Graecia Tr 202 Graeciae A 183 Graecia (*abl.*) A 1000

Graecia uictrix A 221 inter caedes Graeciae atque uitas rates Tr 328 mille rates Agamemnonis nexillum secutae A 40 172 Tr 27 283 1017 millesimam ratem A 476 mille puppes A 451 mille uelis inpleat classis freta Tr 379 mille carinis Tr 717 Graeciae populi Ofr. 325 (u. *Polynices*) Graeciae omne robur Pfr. 265 Graeciae* flos inclitus M 226

Graiorum omnium procerumque Tr 535 Graium decus 623 Graios A 602 Graios Tr 560 graio uiro Tr 814 graio ferro Tr 141 graium iugum Tr 154 cultus graios Tr 876 graiae matres A 362 graias rates Tr 454 graias Amyclas Tr 70 graia tellus P 914 graio in ore 668 graiae urbes Ofr. 284 graii reges Pfr. 11 graia terga Tr 784

Gyas* tumidus HII 167

Gyges* u. *not. ad* HII 167 1172

Gyrtone* parua Tr 831

Hadriae uentosi tumor T 362

haemonius Athos M 723 haemonio rogo (*Achillis*) A 674 neruo haemonio T 863

Haemus M 593 Haemus Pinus Athos HII 1387 getico Haemo HII 1284

Halcyones u. *Alcyones*

Harpia saeui regis obseruans famem Pfr. 63 plumas reliquit H. dum Zeten fugit M 785

Heben deus Alcides possidet Oct. 215*

Hebrus gelidus HII 1901 Hebrus tristis M 634 Hebri ripis A 891 Hebri populos HII 1823 Hebro HII 20 Hebrum* HII 1046 u. *Hermus*

Hecate u. *Luna*

Hector Tr 136 244 247 331 452 474 510 544 580 655 664 667 668 691 724 815 1083 Hectoris Tr 133 335 563 606 614 647 794 996 1000 Hectori A 534 746 Hectorem Tr 197 468 569 611 693 917 Hectora Tr 168 Hectora flemus Tr 98 119 columnen patriae, mora fatorum, praesidium, murus Tr 128 *sqq.* auxilium Phrygum terrorque Danaum A 781 Hector non sola Danais et bello mora A 212 Hectoris fortis minas A 467 curus et empto redditum corpus rogo A 468 Hectoris coniugia u. *Andromache* Tr 59 futurus Hector u. *Astyanax* Tr 560 tumulus Tr 492—497 quem parens struxit Tr 493 turris latebrae Tr 513 claustra sepulcri Tr 521 Hectoris umbra apparet *Andromachae* Tr 452 uultus incessus habitus *describitur* Tr 473—477 celsus ueris Tr 476 fronte torua minax Tr 476 fusam dissipans comam Tr 477 — hector eos ignes A 681 Priami nepos hectoris Tr 378 hectora suboles

- TR 537 pondere hectoreo
 TR 424 hectoreo tumulo
 TR 1097
HECVBA (II) TR Hecuba
 TR 918 Hecabe TR 869*
 A 682 Hecubae (*gen.*) TR
 143 944 972 Hecubae
 (*dat.*) TR 1072 Hecubam
 TR 963 989 Hecuba (*uoc.*)
 TR 979 *bis* Hecuba gra-
 uida, uana uates ante Cas-
 sandram TR 36 liberum ma-
 gni greges TR 32 fecunda
 in ignes A 743 regimen
 Phrygum A 742 induit uul-
 tus feros (canis) A 744 sibi
 superstes A 746
HELENA (III) TR Helena
 TR 936 A 832 Helene TR
 1146 Helenae A 274 TR
 258 919 Helenae soror A
 965 soror Clytemestrae A
 125 426 auspice Helena TR
 873 annis decem captiua TR
 921 Lacaena A 741 Tyn-
 daries TR 1143 Tyndari-
 dos uultus uincet Poppaea
 Oct. 789 *cf.* 790 s. uultus incer-
 tos geris Deiphobe coniugis
 munus nouae A 786 lue tanta
 Troiae atque Achiuis TR 863
 pestis exitium lues utriusque
 populi TR 902 alumnae for-
 mam Sparte iactet Oct. 787
 Heleni coniugem TR 60
Helices nivosae HII 1543
Helle pauida T 854 Hellen
 TR 1044
Heniochus Caucasi rupem ha-
 bitans T 1053
herceum Iouem A 469 830
HERCVLES (I) H HII Hercu-
 les HII 264 551 819 898 1105
 1615 1734 1767 1852 Her-
 culis H 115 443 1048 1162
 1302 1320 HII 773 1272 1391
 1463 1499 1761 1786 1828
 1833 Herculi H 41 120
 428 HII 1484 1462 Her-
 culem H 646 965 1225 1284
 A 870 HII 12 35 516 565
 762 767 818 832 858 915 944*
 991 1027 1141 1179 1238
 1349 1352 1375 1376 1379
 1411* 1430 1488 1530 1536
 1605 1712 1718 1744 1781
 1840 Hercule H 1018 1170
 1246 HII 409 973 1237 1504
 1602 — herculeae Thebae
 O 770 H 278 parens hercu-
 lea HII 1743 herculeus so-
 cer HII 226 — herculeae
 domus H 635 herculeam
 domum H 355 per hercu-
 leos lares HII 248 — tela
 herculea H 996 hercu-
 leus labor H 1223 hercu-
 leo furto Ofr. 317 hercu-
 leus ardor HII 1849 amoris
 herculei HII 371 493 somno
 herculeo H 1159 hercu-
 leus sonus HII 1134 sonitus
 herculei gradus H 527 uo-
 ces herculeas HII 809 —
 pondus herculeum HII 844
 corpus h. HII 1422 pectori
 herculeo HII 559 collo her-
 culeo H 72 herculea manu
 H 886 manibus herculeis
 H 1039 herculeis palmis H
 1107 lacertis herculeis H
 229 membra et herculeos
 toros HII 755 herculea
 membra HII 1235 hercu-
 leos toros P 815 herculeas
 umbras H 830 frontis her-
 culeae HII 1645 — uictor
 herculeus HII 1355 her-
 culeum uirus M 781 her-
 culea flamma HII 1491
 herculeus cinis HII 1764
 herculeae necis HII 1171
 1220 herculeos obitus
 HII 1888 casus herculeos
 HII 1611 1910 — Hercules
 deus H 39 Graium decus

H 623 Thebarum salus 626 firmamen, columnen 1257 decus orbis et praesidium H_{II} 754 regna donat miseris et celsis rapit H_{II} 415 par tonanti H_{II} 1548 1887 gigans 1764 numen 1989 Ioue creatus 440 *cf.* 1155 H 902 928 fortius ipso genitore fulmina mittas H_{II} 2005 tonantem adorat H 918 frater quisquis incolit caelum meus non ex nouerca frater H 911 *u.* H 6 *sqq.* preces concipit Ioue Herculeque dignas H 931—43 Iouis nepotes (*Herculis liberi*) H 1211 Alcmena satus H_{II} 440 P 322 Iunonis hostis H_{II} 1190 Iunonis aemulus 847 887 magnus M 651 *etc.* laudes magni Herculis H 833 *celebrantur* H 834—898 A 845—924 fama H_{II} 320 triumphi H_{II} 417 natales H 24 834 1166 A 854 868 *sqq.* H_{II} 147 1505 1701 1870 infantis aetas: H 58 gemina serpens H 219 H_{II} 1209 iuuenis H 44 comae horrentes H 472 H_{II} 793 stantes H 897 hirta H_{II} 378 rigens H_{II} 581 barbae graues H_{II} 1758 frons placida 1751 maiestas *ibld.* pax habitum tulit 1689 minae uultus uires *describuntur* H_{II} 143—172 iratus H_{II} 172 mites irae Tr 740 populus cana dilecta Herculi H 898 916 H_{II} 581 793 1645 uestis H_{II} 569 palla feminea H_{II} 1360 semiferi cruore tincta 1474 arma Tr 741 *enumerantur* H 1236—41 1123—28 tela H 996 1057 1304 H. leone et hydra armatus H 45 cleonaeum caput 801 spolium leo-

nis H 469 1158 H_{II} 790 414 377 1669 P 323 332 lernaëa tela H_{II} 909 H 1203 arcus H 995 *sqq.* 1202 *sqq.* H_{II} 433 520 978 1240 1726 non semel infesti Troiae Tr 142 834 A 641 920 Philoctetae dedit moriens H_{II} 1608 1652 1945 pharetra A 641 H_{II} 791 1724 *etc.* P 322 harundo H 1307 H_{II} 521 ensis H 1236* H_{II} 873 caestus H 485 claua H 470 1029 P 328 H_{II} 417 498 robur H 804 stipes H 1034 1090 1126 H_{II} 1453 pondera 1092 robur H 804 robora 1128* nodus H_{II} 1665 Herculis facta H 481—491 defensi dei H 448 Teuthrantis euersi domus H 481 Eryx, Antaeus H 485 Busiris H 488 Cycnus H 490 M 638 *s.* Geryon 491 Aquilone nati M 637 haesit syrtium uadis et puppe fixa maria superauit pedes 323 *sqq.* bello cum peteres nestoream Pylon H 564 Discum Hercule conseruit manus H 565 uindex mundi H_{II} 324 877 883 1023 1339 1420 1598 1842 orbis pacator 2000 domitor H 623 immune nil reliquit H_{II} 1616 emensus freta terras umbras 1482 fregit mala H_{II} 56 *cf.* 35 scelera 57 omnem pestem 1521 monstra H_{II} 54 feras 34 54 1205 1375* domitor ferarum 1999 reges 1788 *s.* tyranni 1874 tyranni reges monstra ferae saeui dei 882 abellis* redisti 985 Hercules timens H_{II} 273 295 1265 H 45 797 labor bisseus H 1289 A 851 laborum numerus H 836 socia Pallas 904 comes Licha H_{II}

- 99 dura series operis et longus labor HII 1401 herculei labores HII 344 1323 1459 1620 *cf.* H 316 ultra labores Alcidae fuge HII 748 noti labores HII 143 labores timent HII 1938 in-mune caelum dignus Alcidae labor H 962 eat ad labores hic quoque herculeus labor H 1323 inter labores ignis herculeos abit HII 1620 inter herc. lab. me numeret HII 344 summus legatur femina herc. labor HII 477 labor summus fiat Alcidae Lycus* H 639 (*Lichas*) fiat summus labor HII 820 — *recensentur labores* XII H 219—252 HII 16—27 A 874—924 *magna ex parte* H 531—553 1239—49 HII 1816—25 1893—1937 *cf.* 1868 *sqq.* *pauci* H 1177s. HII 291 1206—9 1296—1300 1537—1544 1654 1792—6 primus en noster labor leo H 949 HII 16 1197 A 874 cerua HII 17 1243 aper HII 984 1541 1893 hydra HII 262 287 854 918 *sqq.* 1198 1260 1364 1538 1937 amazonium malum HII 1454 medius aether tua tela senserat H 1117 cesserunt freta H 960 HII 1244* caelum tulit H 69 429 1108 HII 98 1246 1347 1769 P 334 ex inferis rediit cum spolio H 596—833 HII 1166 1380 1685 1770 1985 ei Theseus lucem debuit HII 1773 H. patitur iugum H 436 amor herculeus HII 371 493 Omphale HII 374 576 H 469 M 322—336 captas amat HII 365 *sqq.* nuptas et uirgines 367 Priami soror HII 366 uagi amores eius 367 *sqq.* u. *Auge The-spiades.* furor H 944 *sqq.* liberos et Megaram coniungem interficit 992 999 1012 1028 1029 *ad planctum hortatur chorus* H 1106—28 manus tersit fonte cinyphio HII 910 *cf.* HII 432 810 907—910 1411 1456 nouercales manus H 1243 coniunx u. *Megara Deianira* HII 280 294 318 336 347 — 282 433 — u. *Hyllus* 302 918 1473 u. *Nessus* Lichan peremit HII 819 quercus hanc sortem mihi fatidica quondam dederat et nemus (parnassium) HII 1477 *sqq.* Hercules in Oeta u. HII M 642—645 rogi HII 1487 *sqq.* 1622 1642 preces supremas HII 1492 paterna pars caelo data, flammis materna HII 1997 cinerem Herculis iactans Alcmene 1762 inter astra positus HII 1952 1575 comites HII 1368 Philoctetes 1721 Titanis ipse comes 1517 1585 ministri HII 1749 turba 1671 uolgens 1750
- hercyniae** silvae u. *hyrcaniae* M 716
- Hermione** Tr 1144
- Hermus*** rapidus Pfr. 245 totus Hermus* (*diues auro*) HII 631 u. *Hebrus*
- Hesione** dilecta Priami dardanii soror concessa famula est Herculi HII 366
- Hesperus** A 863 Auroram inter et Hesperum H 887 commisit uices lucifer Hespero HII 149 Hesperus faciet diem. Ofr. 87 dux noctis M 886 nuntius noctis P 759 stella gemini temporis praeuia M 72 — Hesperugo* u. *adn.* ad M 886 — Vesper

serae nuntius horae T 795
 — hesperia Tethys P 579
 ante hesperios ortus O 793
 hesperiae rotæ flexura T
 796 hesperiae metae P 291
 hesperia maria M 730 hes-
 perii maris extrema tel-
 lus H 1147 zephyro sub-
 dita tellus H 11 628 hespe-
 rium latus (*Italiae*) H 11 80
 gentis hesperiae H 235
 sub hesperio polo H 11 1207
 hesperium pecus (Geryo-
 nae) A 887 — Hesperides
 Hercules deceptis referat
 mala sororibus H 535 au-
 reum nemus H 11 18 poma
 A 903 serpens peremptus
 H 11 18

Hiberi sub occasu positi H 11
 1526 hibera Calpe H 11
 1257 hibera turba (*Ge-
 ryonis*) H 11 1208 hibera
 gaza (*Tagi*) H 1332

Hippolyte ferox A 898

HIPPOLYTUS (II) P Hippo-
 lyti pater P 103 animus
 intractabilis 234 exosus
 omne feminae nomen fugit,
 inmitis annos caelibus uitae
 dicat, conubia uitat 235—7
 ferus 245 animus tristis et
 intractabilis 276 iuuenis fe-
 rus 277 inmitis uiri mens
 saeva 278 seuerimater Hip-
 polyti P 406* Hippolyti
 animus rigens *ibid.* 421 pe-
 ctus ferum 423 toruus auer-
 sus ferox 423 truculentus
 et silvester et uitae inscius
 469 Hippolytus (*matrem
 tenens*) 596 Hippolyte
 619 654 718 1177 Hippo-
 lytus stupri raptor 734
parentibus similis P 665—8
 facies torua uiriliter 806
 colla splendida 808 frons
 hirta, breuior coma 811 her-

culeos toros aequat 815 to-
 ros latior belligeri Martis
 816 Hippolyti comas ri-
 gidas (*non uincet Liber*) 766
 frenis castorea mobilior ma-
 nu spartanum poteris fle-
 ctere Cyllaron 818. 9 ficta
 maiestas, habitus horrens
 prisca appetens, morum se-
 nium triste, adfectus graues
 924. 5 siluarum incola ef-
 feratus castus rudis 930 s.

Hister H 11 1369 Hister ual-
 libus currat nouis H 11 86
 Hister Alanis fugam prae-
 bens T 629 in Histro P 63
 Hister torrens M 588 Hi-
 ster in tot ora diuisus M 766
 gemmiferi Histri H 11 626
 Histrum colens cygnus A
 715

Hybla O 614

Hydaspes diues H 11 632 Hy-
 daspes gemmifer M 728

Hylas puertener, Herculi ma-
 gno inreptus, raptus inter
 undas M 650—652

HYLLVS (III) H 11 Hylle H 11
 988 1452 1492 natus Alcide
 H 11 1000 natus (*Deianirae*)
 H 11 899 900 Iouis nepotem et
 natum Herculis H 11 1499 ne-
 pos tonantis H 11 1425 inclu-
 tum Alcidae genus H 11 1431

hymen funestus Tr 871 hy-
 men tuus (*Helenae*) Tr 905—
 hymenaeus aures pepulit
 M 116 hymenaeo M 300
 qui facibus legitimis ades
 M 67 cecinit hymenaeum
 Tritonum chorus Tr 210 hy-
 menaeum proloqui pudet
 Ofr. 262 tuis ne fieret hy-
 menaeis potens Oct. 151

Hymetti dulcis rupes P 24

hyrcani saltus P 75 hyrcani-
 nis lucis Suebae M 716
 hyrcana tellus T 631.

Iacchus *u. Bacchus*

IASON II. M Iason M 8 118 137

141 262 450 521 821 906 941

1029 1006 generum legit Creon

exulem addictum quem leto

expetit Acastus 255—7 *cf.* 240

caelebs 906 genitor 941 in-

gratus 1029 dux aesonius 82

dux ducum 233 thessalicus

dux 418 marequisubegit 599

causa uocandae Hecatae 821

Icarus H 11 691 O 913 *sqq.* ignoto

ponto nomina dedit H 11 694

puer O 918 928 nomen eri-

puit freto O 919 alitem no-

uam* O 923 (*icarius*) pon-

tus H 11 694

Ide Tr 73 fatalis Ide Paridis

domus Tr 66 celsa Ide Tr

1059 — idaei montis A 478

ab idaeis ingis Tr 938

idaea saxa Tr 183 idaeae

niues Pfr. 247 idaea ne-

mora A 767 facibus idaeis

Tr 454 idaeas aues Tr 576

rupis idaeae specu H 464

idaea manus (*Curetes*) H 11

1883 idaeus leo O 463

Idmonem quamuis bene fata

nosset condidit pestis* li-

bycis harenis M 655—6

Ilium Tr 31 244 421 921 1063

A 191 831 Ilii Tr 437 Ilio

A 42 598* lentum Ilium

Tr 22 Ilium decenni marte

concussus A 979 *u. Troiu* —

iliaca sceptrum Tr 781 fa-

uilla iliaca Tr 21 iliacus

fumus A 480 iliaca maria

A 41 iliaco ostro A 934

ILIADES (chorus II) A Iliades

A 608 689 Tr 150 *u. Troades*

Iliissus leuis P 14 Elisso niueo

corpus fouet 512

illyrica regna Cadmus permen-

sus fuga H 397*

Inachus uolucer H 11 139 Ina-

chi antiqui genus* T 337

phoronides latuere uenae T

115 s. — inachia stirps A

316 inachus murus Pfr. 82

Inarimen tyrrenam H 11 1160

cf. T 809

Indus Phoebo subditus H 11 41

Indus Phoebe propioris T

602 Indos ante glacialis

polus inficiet H 11 339 nudos

Indos O 123 Indus Ara-

xen potat M 376* extre-

mos usque ad Indos O 114

quicquid Indorum seges

H 913 *u. Arabes.* — India

decolor P 353 thyrsigera

761 Indiae populi perusti

M 487 — indici maris do-

num auris deducat P 400

inferi amnes per igneos

P 1183 amnis ora adluens

P 1241 *u. Tantalus.* flumi-

nis ultimi H 11 108 a fonte

discors manat hinc uno la-

tex H 715 inferni ratis

aequoris H 11 1077 stat

nigro pelagus gurgite lan-

guidum H 558 puppis in-

fernae uada tristia H 11

1959 abditum profundum

O 590 infernos lacus H 11

1297 tristes lacus A 12 tor-

pentes lacus O 596 P 1211

iuratos superis lacus Tr 400

u. Acheron Cocytus Lethe

Styx — inferorum arbitri

sedere H 11 1011 *cf.* 1562

iuridici H 585 quaesitor

inferis non unus H 735

quos ob infandas manus

quaesitor urna gnosiis uer-

sat reos A 24 — inferorum

carcer H 1229 carceris

fores H 11 1012 1145 do-

mus nocte perpetua silens P

226 carentis luce domos O

260 caecum retro patefe-

cit iter (Alcides) Tr 734

claustra et specus (Stygis)

Tr 439 — canis, custos
u. Cerberus — discordem
 deam quam munit ingens
 montis oppositi specus H 93
u. furiae discors latex H
 715 Dolor * O 665 fren-
 dens Dolor H 697 Dolor ra-
 bidus O 1082 — exilium H
 1231 nocentum exilia H 93
 Error H 96 1102* Fames
 maesta tabido rictu iacens
 H 695 — fato stupente
 HII 1202 tremente fato HII
 6168 inter infernos lacus
 cum fato steti HII 1298 ne-
 fas fati HII 1128 silentum
 fata HII 22 post fata Tr
 663 nec te fata tenent post
 funera HII 1962 timete su-
 peri fata HII 1763 redde
 me fati HII 1716 auidum
 fatum O 416 quid iuuat
 dirum properare fatum H
 871 saeuo rapiente fato O
 126 fata rapacia HII 107
 Fata uiolenta O 1081 fata
 ignaua A 539 fata uici H
 616 Fatum rumpe manu
 H 570 rumpe fatorum mor-
 ras, molire terras Tr 690
 — feralis loci omen tre-
 mesco Tr 497 turba fera-
 lis H 1153 — discussi fo-
 res HII 461 taenarias fo-
 res HII 1065 taenarias
 fores pulsabis HII 1776
 portam uacantem (Tartari)
 Tisiphone clausit H 991 —
 Funus H 697 — furia-
 rum comitatus H 66 *sqg.*
 694—700 O 603—7 *cf.* co-
 mitatus Oedipo dignus O 665
s. 1080—3 — Furor H 96
 1104 Furor caecus O 603
 — Horror O 604 — ad
 imos HII 1519 inferi
 HII 1785 tristibus inferis
 H 570 tristes Erebi deos

HII 1069 pallentes deos O
 597 praecipites actus ad
 inferos H 551 inferorum
 sedes infausta T 1 infe-
 rum sedes Oct. 652 infer-
 nae sedes Ofr. 207 *s.* in-
 ferna loca HII 1985 in-
 ferni specus amnisque no-
 tus T 105 *s.* inferna facies
 O 49 — Inpietas H 96
 — Labor * O 665 labor
 (*Deianirae parandus in in-
 feris*) HII 943 Sisypchos
 Ixion HII 1013—1015 Ti-
 tyos Sisypchos Tantalus HII
 1072 *sqg.* Ixion Sisypchos
 Tityos Tantalus A 15—21
 Sisypchos Tantalus Ixion
 Tityos Danaides HII 946—
 952 Ixion Sisypchos Tanta-
 los Tityos Danaides Cad-
 meides mensae phineae H
 754—763 — Letum * O 665
 — limen Ditis HII 1929
 limen obsidens Cerberus
 Tr 414 custos non facili
 ostio Cerberus Tr 415 —
 Luctus O 605 ater Luctus
 H 698 — Lues * O 665 —
 Macies O 1082 — Metus
 O 607 metus H 697 strepunt
 nocturni metus A 802 —
 Morbus O 606 Morbi tre-
 mor horridus O 1081 —
 Mors * O 665 mors HII
 1119 1120 sacra dirae mor-
 tis H 56 mors uicta HII
 770 morte deuicta HII 1557
 fracta non semel est mors
 horrida HII 1957 *s.* reli-
 cta morte HII 1165 mor-
 tem time: dominatur illic
 patrus Alcidae HII 330
 mortis loca HII 1958 mor-
 tis infernae locus HII 1708
 mortis locus ipsa morte pe-
 ior H 710 squalidae mortis
 specus M 745 — inferna nox

- A 514 nocte discussa inferum* H 50 noctis aeternae chaos H 614 quicquid atra nocte possemus latet 286 noctem ueram O 598 lassata prior est nox* Hii 47 nocturni metus strepunt A 802 — Pavor H 697 — Pestis atra O 1082 — noctis aeternae plaga P 843 sonti plaga decreta turbae H 1230 — deterior polus H 611 ad fata et umbras atque peiorem polum Hii 776 terga nigrantis poli A 793 nigrantis regna qui torques poli Hii 942 nigri poli Hii 562 polus uasto manes carcere umbrans P 844 — atri regio populi* H 1111 qui rex populis pluribus imperat H 564 regno capaci H 662 turbae maioris Hii 563 — Pudor serus conscios uultus tegit H 696 — ramus tristis stygia ab unda M 810 — regna superis auersa M 10 regnum tenax P 633 — inde unde omne retro Hii 49 unde non umquam remeavit ullus Hii 1531 — Scelus H 96 — Senectus O 607 iners Senectus adiuvat baculo gradum H 700 — simulacra inferna H 1152 — silentum fata Hii 22 tristi silentem nubilo domum H 624 silentum uulguis M 743 — sopor segnis H 694 — sortis tertiae loca H 613 tertiae regem sortis H 837 — superstitio inferum T 678 Taenara et Cerberus rumores uacui, fabula par sollicito somnio, uerba inania Tr 413 sqq. — Tabes* O 665 — rerum terminos tecum efferens H 294 — ultima loca Hii 1969 regna ultima Hii 1770 puppem fluminis ultimi Hii 108 — umbrae, animae u. manes exanguis uulguis Ditis O 611 — urna recipit populos citatos H 193
- Ino** cadmeia O 452 matertera Bacchi O 451 ponti regna tenet *ibid.* Nereidum choris cingitur O 452 Ino praecipit mendose legebatur Ofr. 23 sed spectant ad eam et filium eius uu. 23—25 — inoa* rupes *ibid.* — inoides* nurus Tr 372
- IOCASTA** (II) O (I) Pfr. soror (Creontis) O 684 Iocasta uaecors O 1027 uterum capax qui uirum et gnatos tulit O 1061 iacet perempta O 1062
- Iolcos** maris uasti domitrix Tr 829 Iolcon paruam M 460
- IOLE** (II) Hii Iole Hii 241 349 Iolen 208 356 Euryto uirgo edita Iole Hii 1495 regis nata Hii 357 regina *ibid.* eam Hercules poscit Hii 577 famulae in locum cecidit Hii 357 captiua 281 famula 282 382 394 412 paellex 350 439 paelicis captae decus 240 decor Ioles 559 *Hyllo traditur ab Hercule* 1495 parentis fata queritur qui letifero stipite pulsus tota iacuit sparsus in aula 210 sqq. parentes in tutum mors aequa tulit 219 Toxeus frater 217
- ionio** toto (sc. mari) A 527 ionium mare O 616 Pfr. 248 ionia maria A 586 ionio salo Hii 735 ionio pelago T 478 ionius sinus P 1021 ioniae naues T 143 —

ionides nurus u. inoides

Iphigenia rapta saevae uirginis aris Oct. 1005 tuam gnatum parens Helenae inmolasti Tr **258** iugales filiae faces et generum Achillem A 159 lustrale caput doricæ classi A **164** *sqq.*

iris imbrifera curuata picto sinu O **320** s.

Ismarius si quis greges Thraciscruenti uindicat HII 1793 ismaria sub umbra **194**

Ismenos tenuis O **42** Ismenos tenui flumine languidus HII **141** Ismenos rapidus torua ducens uada Ofr. **116** quicquid Ismenos rigat H **338** quisquis Ismeni loca colis H 1170 (*u. actaea arua, Pelopis regna.*) Ismenon HII 1806 Ismenon tacitum uirenti ripa A **322** — ismenida Dirce O **238**

Ister u. Hister

Isthmos quod cingit mare Pfr.

13 Isthmos M **45** Isthmo **299** quæ duobus terra comprimitur fretis P 1033 Isthmus corinthius T **124** Isthmos diuidens uicina uada T **112** s. bina scindens Isthmos exilis freta* H **340** Isthmos arto recurvatus solo A **585** Isthmos undas committat HII **83**

Italia hesperium latus Pelorus tangat HII **80**

Ithaca tremens* T 587 **Ithace** saxis dolosis nocens Tr 867 sterilis et saenis fretis inclusa tellus Tr 1001 — **Ithacus u. Ulixes**

Ityn A 705 HII **201*** *u. Atthis*

Iulius Caesar u. Caesar. — Iulia Oct. 970—72

IVNO (II) H **Iuno** H **109** 619 1304 HII 847 887 944* 1441

1513 1602 1679 1797 **Iunonem** HII **300** dea HII **275** maximi coniunx Iouis H 1041 soror tonantis H **1** soror cuncta pollentis uiri A 842 tonanti nupta HII 1504 aetherium gerens sceptrum HII 1504 tonantis socia HII 884 magni consors sceptri, soror et coniunx* A **348** nouerca HII **9 31 98 274 316 437 443 564** 856 1138 1191 1281 1318 1321 1326 1440 1504 1553 1601 1720 H **21 112** 912 1208 teneo nouercam H 1023 templa Iunonis HII 750 templa securæ nouercae HII 1553 nouerca irata (*Herculis*) A 846 iratam nouercam (*Bacchi*) O **424** **Iuno** argolica A 843 **Iuno** regia A **348** Mycenis culta A **350** supplex tui numinis Argos tueris A **353** bella pacemque regit A **355** uictrix A **357** tibia solemne canit **Iunoni** A **358** fila docta mouent puellæ carmine molli A **360** tibi lampada uotiuam iactant matres graiæ A **362** candida iuuenca inmolatur nescia aratri A **364** **Iunonis** odio H **451** 610 HII **38** 1186 hoc nulla **Iuno** iubet H **483** una uetante H 968 **Iunonis** hostis HII 1190 infesta **Iuno** H 218 (**Iuno**) uidua H **3** **Iuno** feras transtulit (*in caelum*) HII **66** **Iuno** astra portentis ferisque tribuit HII **75** fugit astra HII 1602 uirtus (*Herculis*) **Iunone** peior HII 63 non ausa est Herculem eripere terris HII 944 non spargis facem imitata fratrem et mittis

- ereptam Ioui? HII 885 paelicem (*Alcmenae*) HII 1503 generum uocat Herculem HII 1441 Iuno maxima Oct. 221 289 Iunonis irae* Oct. 216 Iunonis more 547 Octauia terris altera Iuno 224 regina deum Oct. 207 coniugis altae obsequium Oct. 218
- Iuppiter.** Iuppiter HII 87 847 1142 1510 1852 1915 Ofr. 59 P 1145 M 534 Iuppiter Oct. 223 Iouis H 79 1041 1388 P 134 1143 M 777 Ioui H 927 HII 420 493 494 885 1373 1781 1812 Tr 146 Oct. 512 Iouem H 2 1024 HII 554 1250 1675 1696 1807 1808 Oct. 823 Ioue H 118 932 936 HII 8 440 Tr 355* Oct. 243 maximus mundi parens P 474 summus deus 631 diuum rector atque hominum 688 creator caelitum 896 gubernator poli 911 igniferi rector Olympi 968 caelitum rector Oct. 233 summus genitor 250 summus M 534 dominus caeli diuumque pater Oct. 209 qui caelum nebulasque ducit P 305 fulminis dominus 566 reuulso mundo tonans Ofr. 59 caelo eum traxit Cupido Oct. 823 formas se uertit in omnes 207 formas induit minores P 304 oloris pennas sumpsit Oct. 210 tectus plumis penisque 779 sidonii tauri cornua sumpsit 311 taurus trux 781 iuuenus P 308 aureus fulsit in imbri Oct. 212 786 ales P 306 — *u. Danae Leda Europa Iuno.* tonans Oct. 220 776 tonantis H 1 918 1015 HII 1155 1424 tonanti HII 1514 1548 1880 tonantem HII 993 1251 tonante HII 1887 magni tonantis A 363 iniqui tonantis A 617 eleum ad tonantem H 844 soror tonantis H 1 coniunx tonantis HII 260 tonantis socia HII 884 nurus natus nepos tonantis HII 1424 tonantibus sceptriferis taurus colla ferat M 59 pater rerum HII 1591 diuum parens H 268 magnus diuorum parens T 90 sator deorum HII 1 P 162 diuum sator O 1050 deorum ductor H 303 pro caelestium rector parensque H 520 pater ac rector A 400 caelestum arbiter parensque H 602 pro mundi arbiter HII 1177 summe pro rector deum HII 293 summe pro rector poli HII 1279 summus caeli rector aetheriae potens dominator aulae T 1081 Ofr. 59 altisonus P 1143 qui caelum nebulasque ducit P 305 uicina petit 1146 neglectus Oct. 243 deserit altam aulam mortali forma captus 223 — *Phaedra Iouis* progenies P 134 *Bacchus* proles inprobi fulminis M 84 *Iouis* qui regna concussit M 777 *Ioui* aequatus *Caesar* Oct. 513 — tonantis furta et grati amores Oct. 776 regnum aetheris HII 1151 pater altisona quatiens regna A 603 pater qui sidera et terras regis A 840 ad quem triumphi spolia uictores ferunt A 841 cuncta pollens A 842 tu penes quem iura praecipitis poli O 253 — *Iouis* cenaei HII 102 cenaei *Iouis* annosa templa HII 787. *Iouem* herceum A 830 *Iouem* herceum spar-

sum cruore A [469](#) Iouis coronis claram [Elida](#) Tr [860](#) eleum ad tonantem H [844](#) Iouis pisaei palma A [996](#) — Iouis fulmen H [11](#) [88](#) fulmen facesque H [11](#) [148](#) tela faces ignis H [11](#) [1919](#) cuius excussis tremunt humana telis H [521](#) fulmen genitor Alcidae gerit H [11](#) [327](#) minaces ire per caelum faces spectra et tonantem fulmine excusso diem H [11](#) [328](#) fulminantem Iouem H [11](#) [561](#) uultus Iouis fulminantis H [728](#) fulmine pollens A [400](#) mundum concitans corusca saena tela iaculatur manu O [1051](#) fulminanti patri* H [462](#) quid qui gubernat astra, qui nubes quatit non latuit infans rupis idaeae specu? H [463](#) Iuppiter telum posuit coruscum* O [514](#) — Iouis irati A [549](#) crimen Iouis H [11](#) [1507](#) [1509](#) in locum Iouis H [11](#) [754](#) — Iouem iugo turpi pressum (*Iunonis*) H [1024](#) Iouis furta O [732](#) praedonem dem* O [734](#) [paelices](#) H [4](#) [sqg.](#) L in taurum conuersus H [11](#) [554](#) u. *Europa*. gnatus Amphion Ioue H [266](#) *Thebas* non semel caelo relicto uenit H [269](#) generis nostri Iuppiter auctor A [405](#) abauus A [407](#) — astra promittit pater H [964](#) patrem probauit H [36](#) Ioue esse genitum [118](#) genitor [122](#) H [11](#) [33](#) [1151](#) patri H [51](#) patris [971](#) Ioue genitus [118](#) Ioue natus [796](#) natus Iouis H [11](#) [1869](#) *Saturnum* anum dicit *Hercules* H [972](#) parenti altisono H [11](#) [533](#) teque testata est meum patrem no-

uerca H [11](#) [9](#) quis natus ex te (*Iuppiter*) et nouerca H [11](#) [97](#) Iouis nurus Iole fiet? H [11](#) [282](#) *Deianirae* socer H [11](#) [860](#) auum *Hylli* H [11](#) [993](#) Iouis nepotem H [11](#) [1499](#) mentimur Iouem H [450](#) quid uiolas Iouem? H [451](#) — inferni Iouis H [47](#) diro Ioui H [612](#) paria sortitum Ioui H [53](#) u. *Dis*. nubo Ioue* O [45](#)

Iustitia uirgo numinis magni dea Oct. [409](#) sancta M [442](#)

Ixion H [754](#) [1015](#) A [15](#) Ixionis labores: rota membra celeri differens cursu T [8](#) Ixion humum tangat, rota membra torquens resistat M [747](#) Ixionis rota Oct. [635](#) thessalus dux Nessi pater ex Nephela H [11](#) [495](#) regem thessalum H [11](#) [950](#) Perithoi pater P [1244](#)

Labdaci penates H [499](#) Labdaci clara domus Ofr. [53](#) — Labdacidas O [724](#)

labyrinthus daedalea claustra P [1180](#) monstri gnosis domus caeca [657](#)

Lacaena (*Clytemestra*) A [773](#) Lacaenam (*Helenam*) A [741](#)

Lachesis O [1007](#) u. *Parcae*

Laertes* pauper T [587](#) Laerta (*nom.*) Tr [709](#)

Laius O [261](#) [636](#) [795](#) Laius O [864](#) Laium O [222](#) [678](#) [786](#) loquitur O [639](#)—[671](#) ab *Oedipo* intersectus O [789](#)—[804](#) Ofr. [260](#) Laius sanguineum gerens insigne regni rapti furit Ofr. [41](#) poenarum suarum arbitrum uocat *Oedipus* ibd. [166](#)

Lapithae et Centauri multo in bella succensi mero apud inferos H [783](#)

- lares T [264](#) O 703 HII 1496
 1805 larem tyrium *Cadmi* H 921 tota cum lari-
 bus* suis dominisque te-
 cta H 1294 dum starent la-
 res* HII [356](#) in istos la-
 res* HII [321](#) caret patrio
 lare HII [362](#) lar patrius
 Oct. 761 lares patrios A
[413](#) 819 lares paternos im-
 mo fraternos A [6](#) fidi la-
 res O [262](#) cognati laris
 O 685 lare secreto tutoque
 H [200](#) exiguo lare Pfr. [232](#)
 lares miseri lares HII 760
 Euryti uictos lares HII 100
 per herculeos lares fertur
 HII [248](#) lar regius P 871
 alienus Pfr. [149](#) lares ma-
 culati Ofr. [344](#)
- latinae matres Oct. 734
- Latona quem profuga mater
 terra errante edidit H [457](#)
 — latonigenas deos A
[325](#) letoa* uates O [234](#)
- Ledae sinum pressisse Oct. 778
 Ledae 784 Ledae sidera
[214](#) Ledae genus A [126](#)
 Leda sata (*Clytemestra*) A
[235](#)
- Lemnos ardens HII 1366 Le-
 mnon scelere nobilem A
[587](#)
- Lerna HII 1364 sub Lerna
 HII 1538 Lerna gelida P
[515](#) Lerna retro cessit T
[115](#) Lernae monstra H [245](#)
 — lernaesus labos *apud in-
 feros* H 785 lernaesae fe-
 rae HII 1260 lernaesa ne-
 ce tincta tela H 1202 ler-
 naea tela H 1241 HII 909
 lernaesae spicula M 787
- Lesbos Tr [235](#) — lesbia mixta
 odoro cum thymo* O [508](#)
- Lethe describitur H 684 ad
 Lethen HII 1554 ratis Le-
 then bibit H 781 per media
- Lethes stagna HII 1166
 Lethes unda miseris grata
 P 1211 stabo ante ripas,
 inmemor Lethes, tuas HII
 940 — lethaeos amnes
 HII 1212 1994 claustra le-
 thaei* lacus O [573](#) le-
 thaeo profundo abditus P
[152](#) — lethaea* uates u.
letous
- letous u. *Latona*
- Leucas opposita fluctus frangit
 HII 735 — Leucaten ferit
 spuma* P 1023
- Liber u. *Bacchus*
- per Libyam HII 1109 Liby-
 ae dominos u. *Busiris An-
 taeus* H 1178 Libyae si-
 dus (*cancer*) HII [68](#) Liby-
 ae feruentis harena M 685
 — libycae syrtis fretum
 T [292](#) libycis harenis M
 656 libycis syrtibus A 64
 sub axe libyco HII 912 li-
 bycus leo O 940 libycus
 auster A [501](#) — Antaeus Li-
 bys H 486 HII 24 cancro
 subditus Libys HII [41](#)
- LICHAS TACITVS HII Li-
 chas HII 818 1464 Li-
 chan HII 813 819 982 Li-
 cha HII [573](#) naus occur-
 rit Lichas HII [570](#) Li-
 chas ab Hercule peremptus
 HII 819 comes laboris her-
 culei Licha HII [99](#)
- Liuius Drusus. Te quoque Liui
 leto fortuna dedit quem ne-
 que fascis texere sui nec
 laeta* domus Oct. 905—908
 Liui felix thalamis Drusi
 Oct. 967—9
- Lucae boues P [360](#)
- Lucifer P 760 post Luciferi
 meatus O 762 Lucifer
 matutinos ortus dum prae-
 dicet O [519](#) conmisit ui-

ces lucifer hespero H11
 149 — Phosphoros H 128
Lucina u. Luna
Lucreti nata mactata Oct. 311
ludi spectacula. *Olympia* A 977
 993 ludicrum certamen
 Tr 860 Troicilus sa-
 crum Tr 788 — ad noui
 theatri ludos H 843
 theatri more uallis crescit
 (*amphitheatri*) Tr 1135 —
 spectator Tr 1097 erecta
 summos turbalibrauit pedes
 Tr 1091 hanc pinus illam lau-
 rus hunc fagus gerit etc. Tr
 1092 sqq. — habet pera-
 ctum est A 959 H11 1461
 1476 bene habet p. est O
 1020 bene est A 928 per-
 actum est H11 1344
Luna. obscuri dea clara mundi
 currus fratri tradit P 314
 sidus post ueteres Arcades
 editum 794 Hippolytum de-
 spiciens currus non poterit
 flectere, nuper rubuit 795 s.
 cf. 793—802 solliciti nu-
 mine turbido tractam thes-
 salicis carminibus rati tin-
 nitus dedimus 798—800 sae-
 uae uirginis arae Oct. 1005
 uirginis deae agreste numen
 P 413 regina nemorum 414
 arquitenens dea 717 dea
 noctium 801 noctium sidus
 pessimos induta uultus fron-
 te non una minax M 753 s. di-
 ua uirago P 58 uirgo aspera
 M 87 cf. P 58—89 — **Lucina**
 genialis tori custos M 2 **Lu-**
cinam femina (*bos*) placet
 61 tu maternam sistere De-
 lon **Lucina** iubet A 385 —
Phoebe currus mitte M 882
Phoebes uultus P 662 Ph.
 rubicunda 755 Ph. solidum
 non suo orbem circuitis cor-
 nibus adligat M 98 *Phoe-*

bes orbis Oct. 400 **Phoebe**
 sacris tuis adesse M 773 no-
 ctiuaga **Phoebe** O 258 pal-
 lida **Phoebe** A 858 eius bi-
 gae A 857 Arcades nondum
Phoebe* nascente genus H11
 1889 **Phoebe** soror O 44 so-
 ror fratri semper occurrens
 O 257 — **Diana** P 77 uirgini
Pleuron inimica diuae Tr
 837 nimium saeui diua pudor-
 is O 784 uirginei eius artus
 O 783 — **Dictynna** M 799 —
Hecate triformis P 420 M
 7 cf. 745 tacitis sacris con-
 scium iubar praebens M 6
Hecate uocetur M 580 H. ue-
 nenis stimulos adde 841 au-
 dax H. ter latratus dedit 849
 magna dea caeli sidus no-
 ctis decus P 417 s. obliquis
 flexibus currens Tr 398 le-
 uat ora bigae H11 1524 He-
 cates turba latrauit, ter
 ualles sonuere O 582 — **Tri-**
uia currus agiles M 790 — 5
 Tr. ad templa Oct. 1007
Triuiam A 332 **Tantali-**
dos funera uictrix numeras
 A 393 tibi grandaeui senes
 grates reddunt atque uina
 libant A 380 — **Persei** M
 820 — **Cynthia** quos felices
 uidit, uidit miseros abitura
 dies H11 644 — **Delia** tar-
 dior H11 150 — **luna phoe-**
beis obuia flammis T 841
 digerit umbras T 828 sequi-
 tur unam **Mycalen** magam
 H11 529 **luna** carmine ma-
 ga descendat licet H11 471
 alias **luna** concipiat feras
 H 83 **luna** conditur A 491
 L. plena O 518 **luna** nocti
 timores demens T 842

Lyaeus u. Bacchus

Lycia tuta crebris portibus Pfr.
 251

- Lycormas** flauus HII 594
Lycurgi securigeri O 478 Lycurgi domitor (*Bacchus*) H 907
LYCVS (I) H a u. 336 Lycus H 335 639 643 647 Lyci 1188 terram cecidit ore H 899 Lyci nefandum semen proles regis inimici H 993 quis Lycus regnum optinet H 1168 exul Lycus H 278 ignarum exulem H 273
Lydia diti regno ferox P 331 Lydia (*auror diues*) HII 627 — lydius Pactolos O 474 lydiam nurum HII 374 576
Lynceus qui trans pontum submota uidet M 232
Lyrnesos parua apposita celso iugo Tr 230 — Lyrnesida ablatam Achilli A 187
Macetum* Tempe H 985
Maeander H 688 Maeandros laetis aruis flectit errantes aquas Pfr. 244 — Ilissus maeandros per inaequales amne maligno radit steriles harenas P 16
Maenali HII 17 Maenali pernix fera H 226 — Maenala HII 1891 — maenaliū suem H 233
maeonia acu HII 669
Maeotis P 724 O 482 Maeotis gelida H 1334 — Maeotis (*Amazon*) P 409
Malea nauibus flectens moras M 149
manes umbrae animae. **manes** (*inferi dei*) Tr 1015 tartara et manes HII 1518 Styga et manes H 90 laxate manes HII 953 manes remotos H 839 manestacitos HII 1066 aeternos manes HII 1529 diri tremuere manes HII 1604 maestos manes H 189 attonitos manes HII 1935 manes imi H 55 Tr 152 ibit ad manes H 873 ad manes O 128 HII 1556 1778 manes O 572 (*bis*) 581 manibus mors gentes innumeras intulit H 560 manes loquuntur HII 463 ululant Tr 670 si manes habent curas priores nec perit flammis amor Tr 812 manes cari Tr 821 Achillis manes Tr 301 manibus meis debitos honores Tr 199 deos ueros coniugis manes mei Tr 654 tui manes Tr 31 HII 1970 manes ereptos restitue P 1228 m. inpii M 10 — umbras manesque HII 1932 manes umbraeque HII 1940 manes umbrasque HII 1975 — uerum est umbras uiuere corporibus conditis Tr 381 foedus umbrarum H 49 rupto carcere umbrarum H 57 umbras leues O 576 tenaces H 683 umbrae nocentes P 1238 umbra tristis HII 941 infernis umbris H 1345 inter umbras H 1200 umbrae stetit HII 462 umbrae minores (*Hecubae liberi*) Tr 32 nobiles clari ducis umbras Tr 265 umbra nudatis uenies lacertis languido uultu tenuique collo HII 1558 non uilis inter umbras HII 1567 meas umbras (*Hercules ait*) HII 1973 umbrae meorum A 778 uos umbrae precor A 791 cf. leuis turba Phrygum A 794 — Animae M 746 animae trementes O 622 inter pias animas Tr 167 animas regias uictamque

- uicttricemque uehet ratis
A 790
- MANTO** (III) O Manto O 294
Manto fatorum praescia
A 323
- Marathon** P 18 — aper* *marathonius* P 30 31
- mare pelagus pontus** gemino mari pulsata Pelopis regna H 171 mares sanguineum T 373 rubri maris domitor Bacchus H 907 rubri litoris uada T 371 litus pelagi rubentis intrauit Bacchus O 120 pelagi dona rubentis H 11 664
- marmaricus** leo A 776 H 11 1061
- Mars** Tr 1068 Martem A 569
Mars saeuus Pfr. 165 decernit quodcumque 268 belliger P 816 sanguineus 473 Martis catenae P 130 (*u. Venus*) Martis sanguineas quae cohibet manus M 63 Martis incerti uices Pfr. 264 Martis genus Oct. 300 — aperto marte an insidiis iacet? O 279 marte uiolento Tr 193 marte inpio O 659 decenni marte A 979 marte* diro tristius leti genus Tr 793 saxum martem* indomito corpore pronocat H 11 155 — Mauors bellicus inuenit artes nouas P 558 Mauors sanguinem recentem cupiens T 557 Mauortis O 90 — Gradus belliger P 193 illic solutam caede G. manum restituet armis H 1349 Graduum trucem H 11 1316
- Massagetes** qui lactea pocula sanguine miscet O 477
- Mauors** *u. Mars*
- Maurorum** tellus *u. Tauri*. maurum litus H 11 1256
- MEDEA** (I) M P 572 M 166 179 499 520 527 570 678 906 918 942 coniunx Aegei P 571 Colchis nouerca 705 nefanda Colchis M 879 Colchinoxium Aeetae genus 179 Sole auo genus deduxit 210 monstrum saeuum horribile 191 machinatrix facinorum cui feminea nequitia uirile robur 266—8 maius mari malum 364 scelerum artifex 737 cruenta maenas M 857—877 phasiaca coniunx H 11 954 ardens in pia uirgo face A 120
- medentes** cadunt O 70 polluto animo mederi nemo queat H 1268 ferrum et ignis saepe medicinae loco est A 153 extrema primo nemo temptauit loco A 154 ubi turpis est medicina sanari piget O 530
- Medus** T 602 Medus pharetra pugnax* M 713
- Medusae** fellis M 838
- Megaera** *u. furiae*
- MEGARA** (III) H Megarā H 351 Megarā (*nom.*) 206 1014 Megaram 1022 Megaren strauit sagittis (*Hercules*) H 11 907 cara Megara H 11 1456 parentis sanguine fratrumque gemina caede adpersa Lyci manus H 376 patria abstulisti regna germanos larem patrem H 383
- Meleagre** fratrem mactas, moreris dextra matris M 647
- Melicertes** *u. Ino*
- Memnon** Tr 248 Memnon niger A 213 *cf.* Tr 10 *u. Aurora*
- Menelaus** T 327 Menelao A 274 Menelaum Tr 933 Atrides minor A 534 frater coniugis mei A 425

- Merope** Polybo sociata O 276
674 non uera Oedipi parens
823
- Messalina** genitrix deflenda
Oct. 10 caesa 107 genitricis miseræ furor 264 nupta demens nupsit incesta face 265 ferro cecidit 272 coniugem traxit ad umbras, prodidit lapsam domum 273 4 furoris sui graues poenas dedit 277 incesta genitrix 548 rexit principis aulam cara marito partuque potens, cecidit famulo subiecta militis ense 974—8.
- Methone** *u. Mothone*
- Mimans** saeuit horrendum H 986 lubricus Mimans HII 734 Mimans* Iouis fulmen excutiens HII 1388 *u. gigantes*
- Minerua** *u. Pallas*
- Minos** T 23 regno lato premit maria populisque reddit iura centenis P 155 mitis Ariadnae pater 250 domus sorores una conripuit duas P 673 gnosiùs Minos H 737 gnosiùm regem O 913 quæsitòr gnosiùs A 24 geminos Cretas HII 1563 — Minois nulla leui amore defuncta P 132 (*u. Venus*) — Minotaurus *u. Pasiphae Phædra*, ambiguus infans uultu truci P 700 cresius taurus biformis P 1181 monstri gnosiù domus caeca P 657
- Minyae** omnes M 233 — Minyæides* O 493
- Molossi** acres P 34
- Mopsopia** P 1285 — mopsopia ars *u. Daedalus*
- Mopsus** omnibus uerax sibi falsus uni concidit M 657—8
- mors funus**. Mors TR 1181 mors indiuidua TR 412 metra TR 407 portus A 613 HII 1025 audios hiatus pandit O 165 audis dentibus H 560 perdenda A 534 officium supremum parens gnato reddito TR 770 opacos ut mea condam manu uiuentis oculos 798 *u. querella Andromachae* 799—822 — coniunx oculis inposuit manum TR 382 — alios parentes adloqui in luctu decet TR 628 matris hanc solacium relinque uestem TR 819 luctu acerbo funera et questu carent O 56 squalor et lugubribus amicta coniunx, foedo paedore obsiti nati H 630 planctus nato parat genitrix inerti HII 1978 *cf.* 1841 ipsa quam sexus iubet maerere HII 1692 uoce feminea HII 1676 dolor funereus* HII 1679 planctus funereus HII 1501 *u.* TR 418 HII 120 184 1549 *sqq.* 1672 1674 1682 1863 *planctus exempla:* H 1106—1128 TR 64 67 — 170 HII 1672 1868 *sqq.* exequiae O 63 longus ordo agminis maesti O 128 *sqq.* rogius regius P 1286 Herculis HII 1487 *sqq.* liberorum Herculis H 1238 1241 ultimi ignes HII 1614 trabes igniferae HII 1753 alternæ 1641 fax O 55 faces HII 1741 fax extrema HII 1664 subdita TR 390 pinus ardens HII 1732 urna tristis cineres cohercuit TR 384 *u.* HII 1768 inferias dedi Ofr. 172 in inferias hominis homo inpensus TR 307 leuatur sanguine infuso cinis TR 304 *sqq.* iusta facere TR 65 O 997 solue P 1254 persolui

O 1020 bustum Tr 370
 339 tumulus HII 1767 1831
 O 66 sedes sacrae Tr 650
 sepulchrum HII 1827 1831
 grauis tellus inpio capiti
 incubet P 1289 titulus
 extremus HII 1210 1832
 Oct. 101 623 simulacra
 Oct. 623 — laqueo uitam
 finire P 264 laqueis dedu-
 cta membra Oct. 812

Mothone frequens riuus Tr 832
 Mulciber u. *Vulcanus*

mundus, mundi partes,
 caelum. Lugeat aether ma-
 gnusque parens aetheris
 alti H 1059 templa summi
 aetheris H 3 quod diuidit
 aethera a terris spatium
 HII 1125 uacuum aether
 HII 52 sedis aetheriae
 HII 259 aetheriam do-
 mum meruit Paeon HII 92
 — ubi quo sub axe HII 1535
 qui feruenti quatiuntur axe
 HII 1528 sub axe libyco 912
 sub axe frigido 285 1255
 parrhasio axe HII 1285
 scythico sub axe 1188 —
 caelo ruenti 1248 — sa-
 cro caelo 1303 (*caelum*)
 spoliū Iouis 1152 caeli
 regna HII 1161 caeli re-
 gia HII 1116 uestrae Iup-
 piter arcis HII 1915 quis
 arcem cludit? HII 1445
 arce an ex aliqua pater
 despiceret illum HII 1699
 arces caelitem ac summas
 domos O 48 laxat fores
 (*caeli*) H 967 ianuam mun-
 di traho H 969 — caelico-
 lae O 392 M 90 caeli-
 tes P 612 637 caelitem 896
 Oct. 233 monitu caelitem
 O 243 — et quas reperiet,
 ut uelit, clades deus? Tr 438
 melius adfectos deus re-

spicere coepit Tr 882 om-
 nis deos HII 1118 cum
 clara deos optulerit dies
 H 590 pudeat irarum deos
 HII 1195 deorum clamor
 HII 1600 omnis deorum
 coetus H 967 deorum uol-
 tus HII 1712 leues deos
 Tr 2 leuium deorum A 629
 faciles dei O 202 si propi-
 tios attamen lentos deos A
 424 quis tam sinister deus
 Tr 993 exprome cuius ca-
 pite placemus deos? O 522
 deorum numerum inparem
 aequauit Argos A 848 (*Me-
 gara*) tristi uestis obtentu
 caput uelata iuxta praesi-
 des adstat deos H 360
 praesides piorum T 1106
 uindices T 1114 dei coniug-
 ales T 1107 di coniugales
 M 1 penetrales deos O
 269 dei asperi et pugnaces
 P 813 tot pelagi deae Tr
 890 ferales dei M 743 T 668
 deos ueros coniugis ma-
 nes mei Tr 654 famuli dei:
 Delius Bacchus Iuppiter
 H 454 deos suos Agame-
 mnon adit A 815 Iuppiter
 Phoebus Phoebe Neptunus
 Dis *hos precatur Oedipus* O
 253—260 Phoebus Iuno Pal-
 las Venus (?) Lucina Iuppi-
 ter: *Chorus eos colit* A 311—
 408 Pallas Bacchus Phoebus
 Phoebe Iuppiter: *Hercules*
adorat H 904—918 — dies
 ater Tr 21 totum diem her-
 culea flamma succendat HII
 1491 stymphalis totum pen-
 nis celata* diem HII 1895—
 totus mundus HII 1023 quis
 mundum capiet locus? HII
 1122 sub hoc mundo HII
 1615 totus mundus (*omnes*
populi) HII 1023 tota mundi

ruina HII 1154 si negat
 mundus feras HII 34
 Achilles genere suo mundum tenet sparsus per omne caelitem regnum Tr 353—5 nihil leges (*mundi*) tenent HII 466 lege mundi rupta A 853 legibus obrutis HII 1106 leges in superos datas HII 1097 mundus (= *caelum*) HII 1989 onus omne media parte quod mundi sedet dirimitque superos H1300 mundum caelumque tulit Hercules HII 1912 sidera et mundum HII 1713 mundus tonat* HII 1599 substitit mundus tibi concitatus A 872 annosi mundi O 516 mundo primo O 116 regia mundi HII 1916 ianua mundi H 969 — natura P 967 O 25 964 — numina O 204 deorum numen Tr 28 te per omne caelitem numen precor HII 478 mundi citati turba numina HII 1909 numen supernum P 934 pro numinum uis summa H 520 numinum imperio O 251 saeua numina O 75 solet ira certis numinum ostendi notis O 335 es numen HII 1989 nouum numen tempus additum HII 1991 *u. Hercules*. — omnis ardens ora quam torret dies HII 1704 arctica* ora Tr 852 — caeli plagas O 993 caelestem plagam HII 1984 quis locus quae regio quae mundi plaga HII 1802 eoae plaga uasta terrae O 432 feruida plaga HII 1222 orbem* feruidae plagae HII 1793 feruidam partem (*caeli*) HII 90 ambit preemptus cancer ar-

dentem plagam HII 67 soliferae suppositus plagae HII 159 quae plaga igniferi poli HII 1366 plaga gemmiferi Histri HII 626 rupta fero plaga Geryonae HII 1906 — occasus H 378 cubile noctis HII 1444 ante ab occasu dies nascetur 338 sub occasu tepido HII 1571 sub occasu positus Hiberis HII 1526 occidens uarius. A 485 quota est mundi plaga oriens subactus HII 96 orientem mouet eurus A 503 ortus H 378 sub ortu solis H 1146 obitus et ortus H 1066 ortus atque obitus HII 1117 et quod occasus uidet et quod ortus H 875 ortum an occasum petes? H 1337 ortus A 868 occasus A 869 utrumque Phoebi litus HII 1703 — polus HII 1137 partem in omnem poli HII 1142 genitor pandit polos H 1729 reseras polum H 968 polus stellifer P 793 regna siderei poli HII 1949 iura praecipitis poli O 253 frange polum HII 1154 glacialis polus HII 339 glaciale polum HII 89 nivali polo uicina unda Euxini A 68 arcetous polus HII 1111 australis polus HII 1108 sub hesperio polo HII 1207 extremi poli A 403 compagibus ruptis uterque debuit frangi polus HII 1140 fractis polis HII 1124 — deorum regna tria HII 1168 pontum tartara sidera, regna tria HII 1130 tria regna aether atri regio populi unda H 1121 terra pontus Erebus Tr 179—187 terra

- pelagus quaeque purpureus
dies utrimque* clara spec-
tat oceano rota HII 1844
omne caelitem regnum: ae-
quora umbras caelum* Tr
355 tellus caelum freta HII
798 freta terras umbras HII
1481 omnis pontus et ae-
ther* Tr 115 terra pontus
aer inferi HII 15 mare terra
caelum tartarus HII 464
ferris freto sideribus oceano
inferis HII 747 — **supera**
loca P 150 **supera** con-
uexa P 225 o superi HII
297 **superos** deos Tr 1014
iter ad **superos** (i. e. *ad diem*
ex inferis) O 586 **ad supe-**
ros (i. e. *ad caelestes deos*)
H . . . fauete superi HII
1419 **superos** testor HII
1027 in astra misit ad su-
peros preces HII 1695
superi testes sceleris Tr
53 **irati superi** HII 1546
superi inferique O 787 —
Phoebi **zonam** HII 1443 fla-
granti in zona HII 1367
- Musa** docta Phoebi lusus re-
censet A 338
- musica instrumenta** bucina
tertia signum mittit T 799
buxus raucus A 726 u. *tibia*
chelys canora (*Achillis*) Tr
330 (*Amphionis*) O 625
(*Phoebi*) A 332 (*Orphei*) pie-
ria HII 1037 maerens 1067
chorda M 629 A 339 tinnu-
lae Tr 843 **fila** docta A 360
cithara M 358 Pfr. 207*
classicorum murmur T
574 reflexo classicum cornu
O 753 u. *bellum* cornu O 753
fistula indocta HII 129 li-
tui strepentis stridor T 575
striduli cantus O 753 *lyra*
A 335 **plectrum** Tr 330
843 M 629 *tibia* multifora
buxo solemne canit A 358
sacrifica A 605 *tubae* uo-
cales T 659 fremitus tru-
ces Oct. 411 **terribilis** so-
nus Oct. 735 *tuba* iussi dare
uela *nautae* Tr 1054 *tuba*
clara remigem monuit A 449
tympani sonus non uirilis
H 473 **tinnitus u. luna**
- Mycale** docta maga HII 528
- MYCENIS** scaena T A Myce-
nae Tr 865 **Mycenarum**
A 252 **Mycenis** H 1002
Mycenas A 794 929 1025
1056 1065 *pelopiae* domus
descriptio A 7—11 *arces* A
985 ultimo in regni angulo
A 1056 **Mycenis** relictis
bellicum totus canat popu-
lus T 188 per M. crepuere
arma ciuilis belli T 561—2
non uertis **Mycenas**? T
1015 *cyclopia saxa* H 1002
ruinam eis minatur Hercu-
les ibid. **Mycenae** tua (*Iu-*
nonis) turba A 350 **latis**
Mycenis Tr 163 **ex My-**
cenis Tr 254 — **myce-**
naeas domos A 122 **my-**
cenaeae nurus Tr 372
- Myrrha** cyprias lacrimas tue-
tur HII 197 — **myrrha** HII
379
- Myrtilus** deceptor domini occi-
dit T 140
- myrtol** maris spolia T 660
- Mysiae** ferocis Tr 225
- Nabatae*** u. *Batanae** — na-
bataea regna A 504
- naides** inprobae formosos so-
litae claudere fontibus P 788
- nasamonio** sub nemore HII 1646
- Natura** magna parens deum P
967 **leges ratas** in uno Oe-
dipoda uertit O 964 **naturae**
iura O 25
- navis** **maritimae** res. rates

(*nom. sing.*) A 789 regia rate signum recursus fulsit A 448 cumba M 371 A 106 phaselos HII 699 — prora pro-rae nocet et lateri latus A 519 aurata prora primas designat uias aperitque cursus A 450 puppis HII 678 *etc.* transtris fusus miles A 465 — remus ad militares manus aptatur A 446 remos adductos simul lentare properat iuuentus A 458 remo propiore A 106 remus* O 461 tonsae A 464 525 — malus rectus A 526 malo antemnas ponere M 324 carchesia O 462 antemnas medio malo ponere M 324 in summo loco religare 325 malus antemnas ferens A 526 — uela O 906 uelo tremunt sipara M 328 aura lenis adlapsa uelis A 452 lina tendere M 321 sinus plenos fortior aura tendit A 463 fugientia carbasa O 473 sipara HII 703 rubicunda M 328 — funem religauit ora M 615 pede prolato notos captare M 323 rudente tento uela cogere A 555 — tuba clara lentum remigem monuit A 449 tuba iussi dare uela nautae Tr 1054 — remiges A 449 nauita stupet A 529 — naufragium HII 118 Tr 1036 *sqq.* Oct. 614 Graecorum classis naufraga A 485—599 nil ratio et usus audet, ars cessit malis A 528 nauis lacera et omni decore populato lenis fluitat A 524 tabula naufraga Tr 1042 — fluctus decimus A 523 — litora stringere A 106 HII 698 —

portum mari datura moles H 1052 *cf.* T 460 longa in portu mora Tr 171 — naualia Tr 333 *s.* classibus piscari T 459

Nauplius igne fallaci nociturus Argis cadet in profundum M 661—2 perfida face classem Graecorum in saxa ducit A 589

Naxos aegaeo ponto redimita O 499

Nemeae iuga HII 1890 Nemeae timor H 228 A 874* — nemeaei leonis O 40 nemeaea pestis HII 1197 nemeaei mali HII 1239 1669

Nephele Nessum genuit *Ixioni* HII 495

Neptune pater O 270 Neptuneus pater tridente rupem subruit A 575 Neptuno genitus M 638 genitor aequoreus P 950 genitor irae facilis adsensor 1216 tumidus 966 regnator freti 953 qui secundum fluctibus regnum mouet 912 profundis saeuus dominator M 4 dominus profundis furit uinci regna secunda M 600—1 uentorum potens aequor per altum caerulos currus agit O 258 secundo maria qui sceptro regis H 603 regentem maria H 519 — neptunium iuuenem (*Cycnum*) Tr 191

Nereus O 456 Tr 892 HII 4 Nereus rostris peruius P 93 Nerea caeruleum O 520 — Nereidum grex caerulus rex Cupidinis sentit spicula P 344 Nereidum choris O 452

Neritos breuior Zacyntho Tr 866

NERO (II) Oct. *Neronis* **MATER** (III) *ibid.* Nero **254*** **447** 747 *Neronis* 730 980 *Ne-roni* 698 — *insitius* *Domitio* *patre* *genitus* **254*** *pacis* *auctor* *generis* *humani* *arbitr* *electus*, *patriae* *parens* **499** **501** *intrauit* *hostis* *domum* **155** *iuuenis* *infandi* *ingenicui* *genitrix* *facem* *accendit* **157** — **8** *Agrippinae* *opera* *imperium* *nactus* 624 — 5 95 — 6 **348** *munere* *matris* *imperium* *cepisse* *pudet* 98 — 9 *sanguine* *alieno* *satus* **145** *auctor* *necis* *Britannici* **119** **247** *parentem* *stygiae* *rati* *imposuit* **132** *cf.* **248** *ad eius* *mortem* *spectant* 631 — 643 747 766 (*ensem* *iugulo* *trepidus* *condit* 746 — 7 *redit* *iugulum* *hostibus* 642 *uerbera*, *turpis* *fuga* 632 *sitis* 633) — *templis* *expulit* *superos*, *ciues* *patria* **246** *orbis* *tyrannus* **255** *cf.* **34** **91** *crudelis* *uiri* *secreta* **49** *nefandi* *principis* *dirum* *caput* **232** *grauior* *Typhone* *pestis* **245** *hostis* *deum* *hominumque* **245** — *Caesar* *uocatur* **469** 708 *Caesaris* *nomen* *ei* *dedit* *Agrippina* **348** *Caesaris* *uxor* (*Octauia*) 958 *Caesarem* *deceat* *timeri* **469** — *Augustus* *uocatur* **225** **290** 671

Nessus **HII** **506** **510** 724 1472 1475 *Nessi* **HII** 924 925 *Nessus* *quem* *Nephele* *genuit* *thessalo* *duci* **HII** **495** *meque* *dorso* *ferens* *qua* *iungit* *hominem* *spina* *deficiens* *equo* **HII** **508** *moriens* *loquitur* **HII** **526** *Nesse* *fallax* **HII** 970 *Nessus* *expirans* **M** 779 *uectoris* *perfidis* *sanguis* 778 *infide* *uector*

HII **517** *semiferi* **HII** 970 1474 — *tabe* *nessea* **HII** 720 *lues* *nessea* * **HII** 756

nestoream *Pylon* **H** **565**

Nilus **H** 1330 *Nilum* *petit* *Antonius* *Oct.* **531** *Nilo* *te-
pente* **O** 619

Niobe *u.* *Tantalus*

Nubes * *u.* *Nephele* **HII** **495**

NVNTIVS (III) **O** **Tr** **T** **P** **M** (III) **HII** *Oct.*

nuptiae *aedes* *festas* *ornat* *mater* *Pfr.* **145** *coniugale* *tempus* **Tr** 900 *coniugis* *fides* **HII** **312** *conubia* *celebrate* **Tr** 911 *quo* *iugari* *thessalae* *cultu* *solent* *inoides* * *uel* *mycenaeae* *nurus* **Tr** **371** *dona* *quae* *dat* *socer* *Pfr.* **147** *ignes* *praeferre* *Oct.* **24** *thalami* *more* *praecedunt* *faces* **Tr** 1142 *faces* *iugales* **A** **159** *taedis*, *solemni* *face*, *igne* **Tr** 909 *ignis* *Oct.* **583** *igne* * *solemni* **O** **509** *per* *ipsas* *faces* **HII** **350** *nuptiales* *Oedipodae* *faces* **H** **500** *Polybi* *faces* **O** **276** *Eurysthei* **HII** **407** *tuis* *facibus* *et* *thalamis* *hanc* *para* **HII** 1495 *laetas* *faces* *uitta* *sua* *reuinxit* *mater* *Pfr.* **145** *pinus* *pronuba* **M** **37** *taedae* **H** **497** **A** **260** **O** **513** *Ofr.* **263** *taedas* *iugales* *deus* *praefert* *Oct.* **582** *hymenaeus* *u.* *hymen* *socialis* * *carmen* **O** **510** *lecti* *legitimi* *iura* **Tr** 887 *genialis* *torus* **M** **1** *torus* *iugalis* **O** 674 *Oct.* 740 *toro* *uiduo* **P** **456** *dubii* *tori* **HII** **588** *tori* *nefandi* *dicuntur* *nuptiae* *cum* *fratris* *filia* *Oct.* **147** *licentia* *et* *ioci* **M** **107** **114** *u.* *fescenninus* *carmina*

- M [108](#) maritales oculi O 977 munus regale quod nouis thalamis parem [H 432](#) nuptiali die me uictimam feriat [Hii 351](#) paelex u. *Iuppiter Iole Cassandra* posscit Iolen *Hercules* [Hii 577](#) pronuba Tyndaris [Tr 1142](#) pronubae thalami O 657 pinus pronuba M [37](#) repudia M [53 A 284](#) [Hii 435](#) thalami raptor P 635 socia 872 *arbitria* [Pfr. 234](#) in thalamos Oedipi deducta mater Ofr. [270](#) errasse thalamis [Pfr. 153](#) thalamis consulere M [446](#) thalamis adeste M [16](#) ad regum thalamos adsint superi M [56](#) thalamos patris et gnati miscere P [176](#) thalami Polyxenae falsi [Tr 871 sqq.](#) Iphigeniae A [165](#) thalamos appara [Tr 908](#) thalamis nouis quod parem regale manus [H 432](#) thalami more praecedunt faces et pronuba [Tr 1142](#) si paelex thalamos tulerit [Hii 532](#) dies thalami ultimus [Hii 308](#) in thalamos ducit parens [Pfr. 143](#)
- NVTRIX** (III) P M [Hii \(III\)](#) A (III) altera Octaviae altera Poppaeae Oct.
- Nyctelius u. Bacchus*
nymphae u. dryades naidēs
Nysae iugis M [387](#) — *nysaeis* thyrsis O [407](#)
- Oceanus** O [517](#) P [725](#) [1038](#) [1171](#) M [379](#) [758](#) Oct. [41](#) oceani plagae P [939](#) oceano [H 26](#) [1148](#) [Hii 785](#) [1844](#) P [966](#) A [505](#) oceanus terris maior [Hii 1370](#) oceanus caeruleis fretis bis ueniens bis* fugiens [Tr 392](#) oceani minas [Hii 49](#) rubenti ocea-
- no Titan diem mergit [Hii 492](#) notum oceano pecus [H 238](#) Hercules fecit oceano uiam [H 242](#)
- OCTAVIA** (I) Oct. Octaviae 760 800 claudiae gentis decus [546](#) claudia proles [284](#) *Neronis* soror et coniunx [48](#) terris altera Iuno soror Augusti coniunxque [224—6](#) soror Augusti pellitur [291](#) Augusti soror non uxor [671](#) suspecta coniunx et soror spiritum reddat [844](#) inuita *Neroni* iuncta [159](#) famulae subiecta [110](#) eius caput captat *Poppaea* [138](#) eius uirginitas castusque pudor [294](#) discidia 760 eius fauore percussa agmina 800 deductam in remotum litus interimi iubet Nero [890—1](#) — *Claudia* thalamis *Neronis* pulsa [685](#) *Claudiae* penates reddere ciues parant [803](#) cf. [817 u.](#) *Claudius Messalina* *odrysia* domus T [272](#)
- OECHALIARVM** VIRGINVM CHORVS I [Hii](#) — ad OECHALIAM scaena I [Hii](#) cecidit Oechalia inclita [Hii 425](#) Oechaliae [Hii 127](#) [162](#)
- OEDIPVS** (I) O Ofr. Oedipus [Pfr. 192](#) O [937](#) Ofr. [313](#) (*producta ultima*) infaustus hospes O [80](#) hospes gerit thebana regna O [268](#) mea tam graui regna O [691](#) saeculi crimen, odium deorum, iuris exitium sacri O [897](#) luminis orbus O [1019](#) oculos eruens Ofr. [174—6](#) [179](#) [Pfr. 175—7](#) [190](#) parricida O [1024](#) [1055](#) bis parricida O [1066](#) *caecum Oedipus se describit* O [1069—1073](#) forata ferro gesserat uestigia O [833](#) cf. [878](#) tumore na-

- etus nomen ac uitio pedum
834 matrem in matrimo-
nium ducens Ofr. [270](#) [271](#)
geminum nefas mixtumque
nomen coniugis gnati patris
[H 391](#) eius filii: bina fratrum
castra, totidem rogos [H](#)
[393](#) comitatus Oedipo di-
gnus: letum lues mors labor
tabes dolor O 665—6* fata
morbus macies pestis dolor
O 1080—83 Oedipe Ofr.
[178](#) — Oedipoda (*acc.*) O
1025 inpii Oedipodae [H](#)
[500](#) Oedipodae soli da-
tur ambigua noscere O [220](#)
unicum Oedipodae est sa-
lus non esse saluum Ofr. [89](#)
Oedipodā (*abl.*) O 964
- Oeneus** domus soceri [HII 322](#)
— Oenei (*uoc.*) [HII 586 u.](#)
Deianira
- OETA** in MONTE scaena [II](#)
[HII](#) Titan prospicit Oeta
[H 133](#) Oeta renatum pri-
ma quae poscit diem [HII](#)
866 ardenti in Oeta [M 642](#)
asper montis [HII 869](#) Oete
[HII 1449](#) Oeten [H 986](#) [HII](#)
1622 ut pressit Oeten [HII](#)
1650 — oetaeus rogos [M](#)
780 oetaeis siluis *u. os-*
saeis oetaeum nemus [HII](#)
1487 oetaeam faciem [HII](#)
1722
- ogygii** populi O 602 ogygio
Iaccho O [443](#)
- Oileus** [M 664 u.](#) *Ajax*
- Olenos** tectis habitata raris [Tr](#)
836 — olenia arua O [287](#)
oleniae caprae lumina [M](#)
[313](#)
- Olympus** Ossa [H 977](#) Olym-
pus pinifer Pelion et Ossam
pressit [A 347](#) Olympus
ignifer [P 968](#) Olympo pa-
trio [Oct. 213*](#) Olympo me-
dio [T 792](#) stelligeri Olym-
- pi [HII 1913](#) Olympi re-
ctor [H 209](#) [P 968](#) — *Olym-*
pia stadium olympicum
[T 131](#) pisaeae domus cur-
ribus inclitae [T 123](#) qua-
lis eleum ruit ad tonantem
quinta cum sacrum renoca-
uit aestas [H 844](#)
- Omphale** lydiam nurum [HII](#)
[374](#) [576](#)
- ORESTES** TACITUS [A](#) paternae
mortis auxilium unicum [A](#)
968 frater uindex [Oct. 63](#)
Oresta (*voc.*) [A 975](#) 991
germane [A 972](#) Oresten
[A 989](#) [Tr 564](#) Orestes
patri similis [A 197](#)
- Orion** ferro minax terret deos
[H 12](#)
- Orpheus** [HII 1084](#) 1091 1096 [M](#)
[228](#) sacer Orpheus Cal-
liopae genus [HII 1038](#) cele-
bratur [HII 1035](#) *sqq.* uati
thracio [HII 1104](#) (Orphei)
ars quae siluas et aues sa-
xaeque traxerat, quae prae-
buerat fluminibus moras, ad
cuius sonitum constiterant
ferae, mulcet inferos [H 575](#)
— 580 qui saxa mulcet et
siluas trahit [M 229*](#) Or-
pheus tacuit [M 349*](#) Or-
pheus thracius pieria ci-
thara resonans [M 359](#)
- Ossa** Pelion Olympus [H 975](#)—
978 [A 347](#) uideat sub Ossa
Pelion Chiron suum, in cae-
lum Olympus tertio positus
gradu perueniet aut mitte-
tur [H 975](#) *sqq.* Ossa thressa
Pelion premit [T 813](#) thes-
salicam Ossan Pelion pre-
met [HII 1156](#) Ossa Pindus
[HII 1314](#) Ossanumeris in-
posuit Enceladus [HII 1740](#)
— sub ossaeis* siluis [Tr](#)
833
- Othrys** [HII 1172](#) Othrys

- pondus Enceladi HII 1144
 Othrys cum Pindo HII 497
 ultra nubes eductus *ibid.*
- Pactolos** lydius diuite unda O 474
 Pactolus opulenta uada trahens inundat auro rura Pfr. 242
- Paean** u. *Phoebus*
- Palaemon** O 454 ius habet in fluctus O 453 magni puer aduena ponti O 453 cognatus Bacchi numen non uile O 454 u. *Ino*
- Palamedis** genitor A 589 Palamedis arx praerupta A 583
- Pallas** HII 1320 Pallas actaeae ueneranda genti P 1158
 Palladis telae P 108 quae Tiphyn nouam ratem frenare docuisti M3 dea praeses adiudicatae terrae P 114
 ferox armis dea Oct. 557
 Alcidae soror HII 1318 belligera Pallas cuius in laeuaciet aegis feroces ore saxifico minas H 905
 Pallas inclita magni nata tonantis A 368 matrona minor maiorque choro colit A 372 reserat ueniente dea templa sacerdos A 374 tibi nexilibus turba coronis redimita uenit A 376
 Pallas fulmine irati Iouis armata A 550 quicquid aut hasta minax aut aegide et furore gorgoneo potest aut igne patrio temptat A 551
 Pallas imitata patrem A 557
 Palladem A 567 — palladios choros HII 370
 palladia arx P 265 manus M 368
 palladias per aras HII 595
 palladia cola HII 566
- Pallene** alta H 984
- Pandatariae*** litora terrae Oct 1001
- Pandionias** uolucres uince Oct. 8
- Panes** montiuagi P 792
- Pangaei** edoni O 439
 Pangaei iugis M 724
- paphia** myrtus O 552
- Parcae** certo ueniunt ordine H 190
 durae sorores H 183
 Parcarum colos inreuocabiles H 563
 nulli non audicolus Parcas stamina nectere HII 1102
 consumptos iterum deae supplent Eurydices colus HII 1087
 per tam turpes colus mea mors cucurrit HII 1184
 rati stamina fusi O 1003 — Clotho colos proiecit H 773
 C. stare fortunam prohibet T 617
 utinam stamina Clotho rupisset Oct. 15 — decreta suae colus Lachesis dura reuoluta manu seruat O 1007
- Paris** Tr 918
 Paridis Tr 356
 966 A 189
 Paridi Tr 932
 Paridis certa tela A 213
 Paridis soror Tr 877
 fatalis sedet interpotentes arbiter pastor deas A 768
 iudici Tr 931
 iudicis diri Tr 66
 phrygius hospes Tr 70
 phrygius pastor Oct. 788
- pario** marmore clarius P 805
- Parnassos** biceps O 285
 Parnassi niualis gemina arx O 232
 Parnasi sacra iuga A 758
 Parnason *Ofr.* 129* — parnassio mugitu HII 1478
- Parnes**, Parnethi saxoso P 4
- parrhasis** cerua A 875 — parrhasio axe HII 1285
 parrhasiae ursae* P 293
- Parthenii** iuga HII 1890
- Parthus** soliferae suppositus plagae gnosiacis certior ictibus HII 161
 Parthi

- fallacis terga metuenda* O
119 Parthus procul inge-
 rens tela cum simulat fugas
 T 384 ultra Parthos nul-
 lus ager metatur T 462 Par-
 this minati equitem Da-
 hae T 603 Parthileues*
 M 713 supplices Parthi
 Oct. 640 — parthica manu
 excussa sagitta Pfr. **66** par-
 thico modo tela spargere
 P 824
- Pasiphae** matris miserae fa-
 tale malum P **118** pecoris
 efferum ducem amasti **121**
 matris parens (Sol) **160** ma-
 ter monstifera 696 biformi
 partus exhibuit nota 699
- Patroclus** falsus Achilles A
 647 ex Achille simulato Tr
456
- Pax** quae dat belligeris foe-
 dera gentibus et cornu reti-
 net copiam, donetur tenera
 hostia M 63—66
- pegaseo** gradu Tr **394**
- Pelasgi** Tr 763 A 665 Pelas-
 gis Tr 606 M **531** 700* A **9**
 — pelasgi nominis Tr 637
 pelasga tellus M **240** p.
 urbes **127** imperium 178 pe-
 lasgae matres Tr 747 pe-
 lasgae gentis Tr 886 pe-
 lasgae ratis Tr **362** classi
 pelasgae Tr 1017 pelas-
 gis aruis M 878
- Peleus** Tr 892 Pelei Theti-
 disque natus A 642 Pelei
 gnato Tr **256** — Pelides
 animos feroces sustulit luctu
 A 648 celer saltu 649 Pe-
 lidae feroci 644 — pelia-
 cus axis Tr **424** u. *Achilles*
Thetis
- Peliae** senis decocta membra
 M **133** Pelia supplicium
 tulit **201** Pelia iacet **276**
- Pelias** arsit 669 membra
 non reuicturi senis **479**
- Pelion** M 612 Pelion regnum
 Prothoi Tr 839 tertius caelo
 gradus 840 Pelion Ossa
 H 976 Pelion thessalicum
 Ossa premitur T 813 Pe-
 lion Ossam premet Hii 1156
Pelion Ossa Olympus A **347**
- Pellene** u. *Pallene*
- Pelopis** incliti domus pollens T
190 Pelopis alta stabula
225 Pelopem aspice **242**
 Pelopi pudenda domus 625
 Pelopis phrygius tiaras
 663 saeui Pelopis Tr 865
 gemino mari pulsata Pelo-
 pis regna dardanii H 1172
 Pelopis oras A 584 — pe-
 lopea domus T **22** sede
 pelopea M 899 — pelo-
 pia domus A **7** **166** pelo-
 pia domus pars 641 Atrei
 et Thyestae nobilem domum
 Tr **350** cf. scelere fratrum
348 pelopia sceptrum A **195**
 — aries arcanus *Pelopida-*
rum T 225—233 auectus a
 Thyeste **234—5**
- Pelorus** siculus Hii **81** Pelori
 siculi uirgo M **351**
- penates** O **23** 659 Tr 922 T 775
 Oct. **520** 868 *Agamemnonis*
 penates A **417** penates
 Labdaci H **499** penates
 regios O 721 Hii **582** pe-
 nates inpii T **24** misce pe-
 nates **52** penates suos
 teneat claudia proles Oct.
283 p. patrii **154** 678 p.
 fratris 761 p. reddere 803
 817 inuisi P **94** tenues **214**
 sacri Oct. **168** externi re-
 gis Pfr. **141** penatibus
 profugere M **453** u. *lares*
- Penelope** coniugis sanctae
 torus Tr 707
- Penthesilea** u. *Amazon*

- Pentheus** O 1028 Bacchis lacer, saeuus O 631 *ad eius mortem spectant* Ofr. 15—18 Pfr. 1—3 post laceros Pentheos artus O 448
- Peparethos** arctica* pendens ora Tr 852
- Pergamum** Tr 14 A 442 Pergama strata flagrant Tr 899 captiua Pergama A 207 rediuiua Pergama Tr 481 arx illa pollens opibus et muris deum 487
- Periclymenus** u. *Neptunus Alcides*
- Perithous.** Perithoo P 839 Perithoi pater 1244 u. *Ixion* audax procus 99 thalami raptor 635 Perithoi comes P 249 u. *Theseus*
- Persae** bibunt Albin Rhenumque* M 377
- Perseis** u. *Luna*
- Perseus** aureus sidus H 13 Perseus deis se intulit Hii 94
- Persis** P 330 — persica uiolentus unda Tigris H 1330
- pestis Thebis:** O 70 110—205 644—5 *ante Troiam* A 182
- PHAEDRA** (I) P hosti nupta P 95 thesea coniunx clara progenies Iouis 134 Phaedra sospes 442 Phaedra praeceps 591 Ph. uaecors 1164 Phaedram exuam 1187 maius ausa matre monstrifera malum 696 necis consilium tenet 862 Phaedrae soror P 768 u. *Ariadne*.
- Phaethonte** de cognato uiuacis fulgura flammae tuli M 834 Phaethonta currus excussit polo P 1101 inmemor metae iuuenis paternae M 603 errantem Phaethonta Hii 858 puer patrio constitit axe Hii 682 — phaethontiadum silua sororum Hii 189 u. *Eridani*
- Pharin** (acc.) Tr 859
- Pharia** terra u. *Pandataria*
- Phasis** M 44 765 Phasis colchus P 915 Phasin M 454 Phasis quodcumque placidis flexibus rigat M 211 — Phasidos thalamis ereptus* M 102 — phasiaca coniunx Hii 954 phasiaca regna A 121
- pheraei** coniugis fatum redimens uxor animum marito inpendit M 666 pheraeos greges Delius paut H 455
- Philippi** tristes Oct. 528
- PHILOCTETES** TACITUS Hii sate Poeante 1653 genus poeantium 1489 quem tulit Poeans 1608 iuuenis 1611 1656 cf. *NYNTIVS* 1611 Alcidae comes 1721 Herculis rogam inflammare iussus 1664 1721 Herculis heres 1610 *sqq.*
- Philomela** fugit uultus suos Hii 200 u. *Pandion*
- phineae** aues T 154 mensae H 763
- Phlegethon** O 163 T 73 igneus 1022 Phlegethontis atri A 790 Phlegethon nocentes igneo cingens uado P 1236 Phlegethonte ab imo 856
- Phlegram** inpio sparsam cruore H 448 — phlegraeos per hostes uia struitur T 811
- Phlyeus** P 30
- Phocis** obliqua H 337 Phocidossolumgratum Baccho O 283 Phocide A 976 — phocaea regio O 793
- Phoebus** H 25 458 O 20 109 122 226 300 512 Tr 938 A 598 Phoebi Tr 1150 O 320 558

735 Phoebos 239 295 459
 553 H 611 HII 693 1585
 A 295 Phoebum O 235
 A 56 296 311 Phoebe H
 599 A 326 759 deus Tr 367
 dum excutiat deum A 837
 deo uetante Tr 35 lucis al-
 mae rector et caeli decus
etc. H 596 qui bisseña si-
 gna regis O 255 promit hinc
 ortus aperitque lucem 121
 diem attollens M 298 dum
 diem parat 731 in medio
 stetit 771 Phoebi niti-
 dum iubar nubes inquinata
 484 te coruscum lucis ae-
 therae iubar inuoco P 897
 Phoebi coma HII 731
 Phoebi uultus P 662 Phoe-
 bo comparata Hippolyti col-
 la 808 Phoebeque tri-
 tam flammea zonam rota
 HII 1443 flamma propiore
 nudos inficit Indos O 122
 Phoebus ante tepida rota
 inficiet Scythas HII 340
 Phoebi propioris Indus T
 602 Indus Phoebo subdi-
 tus HII 41 nitentis flam-
 meam Phoebi rotam HII
 1026 Phoebum celeres
 currus tardius agitare ius-
 sit Iuppiter A 856 post dena
 Phoebi lustra deuicto Ilio
 A 42 Phoebum colens
 Arabs HII 796 cara Phoe-
 bo Cilla Tr 236 utraque
 Phoebi domus HII 2 utrum-
 que Phoebi litus 1703 —
 delphico deo mos est am-
 bage flexa arcana tegere O
 218 qui tripodas mouet M
 86 fatidica uatis ora cir-
 rhaeae mouens O 273 Paeon
 cirrhaea templa meruit ser-
 pente caeso HII 92 primus
 sagittas inuit Phoebi dra-
 co H 459 fatidice te prae-

sidem ueri deum O 1064 ue-
 ridici dei A 256 O Phoebe
 mendax O 1068 laurus Ph.
 carum nemus 459 Phoebi
 reus 34 — Phoebus thes-
 sali pecoris magister P 301
 Phoebus tela qui neruo
 regit P 197 arcus relaxa
 A 328 resonet chelys car-
 men simplex 332 cum Mu-
 sa docta tuos lusus recen-
 set 338 chorda grauiore ce-
 cinit uictis Titanibus 341
 quem profuga terra mater
 errante edidit H 457 Phoe-
 bus retro fugiens T 776 ter-
 rarum superumque parens
 T 789 diem perdit medio
 Olympo T 792 Phoebus
 adspectus suos rapiens T
 793 caelo expulsus. (*cena
 Thyestis*) A 298 — Phoe-
 bus et Phoebi soror H 909
 numen geminum A 398 H 909
 soror sagittis aptior Phoe-
 bus lyrae* H 910 frater
 uirginis asperae M 86 Phoe-
 bi soror H 136 O 44 Phoe-
 bus et Phoebe sidera qui-
 bus natis mobilis tellus ste-
 tit H 15 Phoebi nepotes*
 M 515 — phoebus obscuro
 meat sine nube uultu H 945
 phoebum uetat quercus
 HII 1628 u. *Sol Paeon Delius
 Titan Luna* — phoebea
 lampas noctem adferet Ofr.
 87 phoebeae facis signa
 P 387 phoebeae flammae
 T 841 HII 684 phoebeos
 currus H 848 phoebeus
 axis HII 1390 1446 phoe-
 beum genus P 131 phoe-
 beis euris HII 670 phoe-
 bea tela A 570 sorte phoe-
 bea O 292 phoebeisenis
 A 177 phoebea laurus O
 233 — phoebas Tr 34 A

- 747 phoebas effrena A
609 *u. Cassandra*
PHORBAS O 861
phoronides uenae T 115—6
Phosphoros H 128 *u. Lucifer*
Phrixus Tr 1044 — phrixei
arietis spolia M 474 gregis
ductor radiante uillo aureo
Tr 1046 inclitum regni
deus raptum M 130 auri
externi raptor 616 spodium
auratae pecudis 991 pellis
aurea 363 *ad draconem cus-*
todem eius spectant 475—6
insomne monstrum 1476 ser-
pens peruigil 706 — phri-
xeum mare HII 780 A 586
Phryges Tr 580 1145 1170
Phrygum 29 965 A 742 794
Phrygibus Tr 471 478*
483 541 768 874 898 A 571
934 1063 **Phrygas** Tr 286
443 Phryges uicimus ui-
cti A 927 Phrygas diu ui-
ctos 207 — maesta Phry-
giae turba Tr 418 — phry-
gius hospes 70 phrygius
pastor Oct. 788 Phrygiae
solo 791 *u. Helena* phry-
giis remigibus Tr 930
phrygii gregis 304 phry-
giae nurus A 195 phry-
giae uatis 190 phrygio
in Sipylo H 395 phry-
gium Attin A 727 phry-
gius tiaras T 663
Phthie uiros tellus dare mili-
tares aptior Tr 827
peria cithara M 358 pie-
riam chelyn HII 1037
Pindi iuga H 985 Pindi thra-
cis nemus 1292 Pindus
quae alit mala HII 469
threicio uertice Pindi* O
441 Pindo HII 1173 tre-
pidus Pindus Othrys HII
496 Pindus Haemus Athos
HII 1386 Pindo congestus
Athos HII 1157 Pindus
Ossa HII 1313 caucassum
Pindum Athos HII 1735
Pindus ingens M 724 Pin-
di iugis gelatis ingredi P
622 Pindi nualis uertice
M 387
pirenides undae M 748
Pirithous *u. Perithous*
Pisas (*acc.*) Tr 859 — pisaeae
domus curribus inclitae T
123 pisaei Iouis A 996
Plauti caput abscissum Oct.
449 Plautum exilia non
fregere 477
Pleiadum greges M 96
Pleuron inimica uirgini diuae
Tr 837
Plexippus *u. Meleager*
Plisthenes Thyestis filius, ab
Atreo trucidatur T 726—729
Pluton *u. Dis*
poeni leones P 356
Poeans quem tulit HII 1608
sate Poeante HII 1652 —
genus poecantium HII 1489
u. Philoctetes
Pollux caestibus aptior M 89
Polybus O 676 806 Polybi O
12 276 Polybo O 675
POLYNICES (II) Pfr. gener
Adrasti Pfr. 12 exul Argos
et urbes graias mouet in ar-
ma Ofr. 284 regna repetens
324 in bella cunctos Grae-
ciae populos agit 325 pro-
fugus regum auxilia graio-
rum rogat Pfr. 11 profugum
tegunt penates externi re-
gis Pfr. 141 gener hostium,
hospes alieni laris, sine cri-
mine exul 149 151 *cf.* 224
—5 crimine alieno exulans
256
Polyphemus *u. Cyclops* T 582
POLYXENA TACITA Tr Poly-
xene Tr 376 952 audax
uirago Tr 1161 extremus de-

cor 1149 desponsa Achillis cineribus Tr 203 Pyrrhi manu mactetur Tr 204 haemonio desponsa rogo A 674 gnatam Priami Tr 256 regia uirgo Tr 296 Paridis soror Tr 877 ducit turmas femineas A 674

Pontus M 44 Pontus quas herbas generat HII 468 — pontus scythicus M 212 pontum scythen H 1217 — ponticum mare P 724 pontici fauces freti M 457 freti terga gentia et mutis tacitum litoribus mare H 539 ripam ponticam Tr 13

POPPAEA (I) Oct. Poppaeae NVTRIX et CHORVS *ibid.* Poppaea Oct. 608 686 783 805 Poppaeae 697 809 Poppaeam 583 — Crispini quondam coniunx 743 coll. 745 eius natus (*Rufus Crispinus*) 744 in munus eius Agrippina occisa 131 — 2 pretium stupri captat Octaviae caput 138 Neroni iuncta 582 608 686 708 857 digna coniunx thalamis Neronis 556 concordia face toros tenet 805 eius amplexus Iuppiter petet 783 superba paelex 130 paelex inuisa cunctis cara uiro 191 — 2 eius imago Neroni iuncta 698 effigies eius ora gerens 809 *eius somnium* 726 — 753

PRAEFECTVS (IIII) (*Neronis*) Oct. rara quem pietas uirum fidesque castris praeposuit Oct. 860 s. — praefecti trepidi Oct. 796 praefecti iussa 818

Priamus Tr 319 321 323 582 731 885 P8 ami A 192 938 Tr 149 37ri 944 1006 1100

1113 Priamo (*dat.*) A 535 746 Tr 135 1079 Priamum Tr 918 A 831 Priame Tr 279 Priamo Tr 1187 rectorem Phrygum Tr 29 rector Phrygiae Tr 137 bis capte senex Tr 128 Ioui uictima caesus Tr 146 felix Priamus Tr 151 164 168 Memnonis patruus Tr 248 Hectoris pater Tr 248 gnatam Priami Tr 256 arbiter belli Tr 1080 tota pater Troia sepulta A 780 cecidit ante aras pater A 829 tumulum struxit in luctus suos rex non auarus Tr 494 senis in iugulo A 691 magne parens A 689 magni senis Tr 723 pueri regis lacrimae Tr 728 minas Alcidae flexit Tr 730 supplex paternus *Pyrrhi* Tr 321 regiae caedis nefas Tr 44 tot regum parens Tr 55 Priami nuribus et gnatis Tr 57 Priami regna euerit Cupido Oct. 832 Priami dardanii soror HII 366

Progne threicia coniunx HII 957 bistonis ales A 708 u. *Pandion Philomela*

Procrustes P 1179 Procrustes cecropiis terris metus T 1054

Proetides siluas petiere O 497

Promethei cruce sparsus Caucasus M 712 Prometheus caeli qui furta luit uiscere feto M 830 promethei scopuli* H 1214 ales auida* H 1214 Caucasus — catenae — auidae uolucris HII 1382

Proserpinae siculae regna H 553 quam tota inrita quae-siuit Aetna mater H 654 domina rapta M 11 cf. P 100 u. *Dis*

Proteus P 1214

Prothoi regnum Pelion Tr 839

publicae res arbiter umbrarum T 14 inferorum Hii 1011 pastor A 768 belli Tr 1080 arbitria Tr 934 causa Tr 932 incognita O 708 audita O 710 causas parat A 278 causam tueri T 916 coetus ciuium A 619 quo more coetus publicos uirgo petis A 1012 cruciatus tela uincla flamma Tr 567—570 flamma excutiat fidem O 883 uerbera ignis mors cruciatus Tr 587 flammae funera doloris artes fames sitis uariae pestes ferrum carcer Tr 591—594 culpa ius proprium* exigit Hii 448 in culpa quisquis fuit, dimissus odit omne quod dubium putat O 715 curiae habendae locus A 11 dux Oct. 794 *etc.* effigies Poppaeae Oct. 809 pario marmore P 805 ephebi H 857 equitis accensus fauor Oct. 498 excubitor T 458 exilium H 1338 Oct. 920 exul O 263 *etc.* fasces dignis ciuibus olim dati Oct. 692 turpi tradere gaudet populus 991 Liui 907 forum H 737 Oct. 524 rabiosa fori iurgia H 174 hospes (infernus) P 861 O 80 Oct. 1010 hospitia P 861 hospitalis tellus hunc non ferat exulem O 263 iudex infestus Tr 916 iratus Tr 932 iustitia M 443 Oct. 409 leges dedit gentibus tyrannus Hii 1688 luxuriae romanae exempla T 455—67 502 508 525 monumenta Oct. 201 muri decora alta Tr 15 palaestra argiua H

1131 patres u. senatus pirata O 465 plebeius senex T 400 plebeia domus P 1148 plebs Oct. 498 842 praedones O 290 467 praetorianae cohortes u. bellum praefecti u. praefectus principis aula Oct. 681 795 975 sedes 815 tectaducis Oct. 794 princeps 720 766 270 priuatus torus A 265 priuata bona (sanctitas pietas fides) T 217 priuata fata Hii 764 proceres Pfr. 185 *proscriptionis* tabula Oct. 521 *sq.* — reges urbe expulsi Oct. 302 *de* regibus *agitur* T 339—403 A 57—108 149 265 270 *sqq.* 286 Hii 607—703 Tr 781—3 Oct. 246 695—7 712—7 825 rex populis stipatus Hii 610 u. O 798 regem nefas inuisere umbras O 402 inflexo genu regnantem adorare H 415 iura populis dabis Tr 781 uictas gentes sub tuum mittes iugum Tr 783 iura regnorum A 270 iura (Priami) Tr 723 regiae uestis cultus decori Tr 956 gradus decoros ponit Dardanus A 811 (*regiae coniugis natalis dies:*) quarum populi coluere diem Hii 676 solium P 221 A 265 (*opponitur* priuatus torus A 265) sceptrum H 434 Tr 280 781 A 10 diadema T 599 regium capitis decus A 8 falso uinclo comam decentem Tr 281 ebur regale patriis signis asperum P 907 regia Thebarum O 206 *etc.* Pelopidarum A 7—11 *cf.* Hii 488 *sqq.* regia sedes Hii 488 regia domus A 149 nimias

- domos A [84](#) arces A [77](#)
 aula Tr [2](#) 781 A 79 HII 608
 620 1593 limen A [286](#) cen-
 tum limina HII 609 aura-
 tum limen HII 612 aurea
 tecta HII 650 fores HII
 613 postes HII [257](#) regum
 grex (liberi regii) Tr [144](#) —
 Quirites u. *nomina* reus
 Phoebi O [34](#) rostris ex-
 posita capita Oct. [522](#) se-
 natus Oct. [498](#) [505](#) 714 pa-
 tres [498](#) [522](#) simulacra
 Oct. 623 u. *effigies* titulus
 stadia iuueni celebrata T
[409](#) supplicia horrida HII
[299](#) poena *ibid.* carcer et
 saxum A 1046 saxum spe-
 cu O 720 catenae H [423](#)
 uincla H 753 cadauer pa-
 bulum accipiant ferae HII
 1467 fames H [423](#) saxa,
 tela O 892 saxa et faces
 HII [323](#) 875 ignes O 895
 ferrum et ignes A [233](#) fer-
 rum ignis saxum O 948 Ele-
 ctrae A 1055 Oedipus ocu-
 los sibi eruit O 982 ter-
 minus omnis motus M [372](#)
 lapis sacer arbiter agros di-
 uisit nullus P [537](#) tituli
 (*statuarum*) Oct. 623 trium-
 uiri trium ducum ferrum
 Oct. [519](#) ducum uiribus
 concussus orbis [529](#) u. *bel-
 lum (ciuile)* turbae mediae
 sors A [105](#) tyrannus A
 892 *etc.* rex Mycenarum
 fuit, ueniet tyrannus A [253](#)
 rudis est t. morte qui poe-
 nam exigit A 1053 genti-
 bus leges dedit HII 1688
 puniceum ostrum M [99](#)
PYLADES TACITVS A Pylade
 (*voc.*) A 999
 Pylon nestoream H [565](#) Py-
 lon senilem Tr 858 — py-
 lii senis Tr 221
- Pyrenes** ferocis iuga P [74](#)
Pyrrha (*producta ultima*) Tr
 1049
PYRRHVS (I) Tr Pyrrhus
 Tr 317 [347](#) [373](#) 945 1009 1164
 A [533](#) 670 Pyrrhi Tr [204](#)
 691 874 911 951 Pyrrho
 Tr 891 Pyrrhum Tr [261](#)
 784 1157 Pyrrhe Tr 675
 1010 Pyrrhi maximum in
 bello decus peremptus Pri-
 amus Tr [320](#) ex uirginis
 concepte furtiuo stupro et
 ex Achille nate sed nondum
 uiro Tr [351](#) pelasgae gen-
 tis decus Tr 886 *sqq.* scy-
 rius iuuenis Tr 986 macta-
 tor senum Tr 1012
Python HII [94](#) Python ge-
 mina numina lacessere au-
 sus M 703
Quiritibus nullis nota aetas
 per tacitum fluat T [396](#)
Rhadamanthus H 738 gemi-
 nos Cretas HII 1562
Rhenus ferox H 1331 Rhe-
 num bibunt Persae M [377](#) *
Rheso bellicoso A [217](#) qui Ta-
 nain bibit Tr [9](#)
Rhodanus M [590](#)
Rhodopen HII 1054 thressae
 Rhodopes HII 1036 thra-
 ciae Rhodopes alumnus
 HII 1542 num Titana ferum
 te Rh. tulit? HII [144](#)
Rhodus *adeam spectat* Pfr. [250-1](#)
 rhoetea litora Tr [110](#) rhoe-
 tea uada Tr 1132
riphaea nix P [9](#)
ROMAE scaena Oct. Roma
 Oct. [287](#) [503](#) [505](#) [515](#) fune-
 rea 840 urbe est nostra mi-
 tior Aulis 1008 ciuis gau-
 det R. cruore 1012 — ro-
 mani ducis cruor Oct. [532](#)
 romana uirtus uera prio-
 rum [299](#) r. populi uis 689

- Romanorum seditio aduersus Neronem et Poppaeam* Oct. 696—703 794—818
- Rufus Crispinus u. Poppaea**
- Sabaeis** sub Aurora positis HII 1525— *sabaea myrrha* HII 379 *sabaeis truncis* HII 797
- sacrae res altaria** M 39 *arae* H 507 880 915 HII 794 P 111 M 581 788 Oct. 715 770 *augur u. Calchas* interpretes deum Tr 360 948 *fatidicus* Tr 1111 *cf.* 366 *auspex* Tr 873 *auspicia* Tr 618s. *auspicari* A 8 175 *inauspiciatus* O 739 1044 *chori* H 884 A 318 HII 370 596 *cf.* 589 *coronae nexiles* A 376 *Iouis* Tr 860 *delubra* O 203 HII 751 804 A 365 413 Oct. 770 *dextra* H 375 1010 *entheos* M 385 A 609 O 641 *expiatio* H 1330—36 HII 912 *extispicia* O 338—387 T 757 s. *festus* A 677 679 817 *dies* A 828 *noctes* P 452 *fide tua* H 1184 *fidei pignus* H 375 *fidem caelitem* appello Tr 674 *foci* HII 584 P 716 *fores deorum obductae* HII 1552 *fronde laeta uelletur caput* A 604 *funes sacri* A 672 *furoris signa* M 389 *furor Herculis* H 944 *sqq.* *Cassandrae* A 747—811 *cf.* Tr 987 *ignispicia* O 303—330 *infulae* A 730 *iusiurandum* O 274—7 Tr 608—12 HII 1331; O 268—70 *laena manu inferis libatur* O 580 u. M 683 *lampas uotiu* A 362 *latex sacer* M 816 *libatur lac* O 579 *sanguis* O 576 *cf.* H 925 *bacchus* O 579 *uina libantur* A 380 T 700 988 *merum* Oct. 715 *limen sacrum* H 621 *litare* Oct. 771 1010 H 1044 A 598 *lucus sacer* Tr 182 *lustrum* Tr 787 *Phoebe lustra* A 42 *lustrale sacrum* Tr 643 *cf.* A 164 *maenas* O 442 493* Tr 683 M 386 811 857 Pfr. 3 A 756 HII 247 705 *magae* HII 526—8 *magicae artes* HII 456 *sqq.* 470 *sqq.* 523—536 u. *ueneficia* *carmen magicum* O 575 HII 470 467 *cantus* 466 473 *preces* 569 *uerba* M 740 *herbae* HII 468 *ministri sacri* O 384 *mola salsa* O 339 *fusa* T 688 *monstra* Tr 176 u. *portenta mystae* H 851 HII 602 O 437 *nebris sacra* O 444 *necromantia* O 535 561—671 *obtestari* A 427 987—H 1253 *oestrum* O 449 u. *thyades* *omen* O 876 *oraculum* O 16 235 *responsa* O 296 *orgia cadmeis condita cistis* HII 597 O 437 *pious** A 956 *portenta* O 175 *sqq.* *signa fati* Tr 364—6 *precari* O 1043—5 HII 1049 *preces* HII HII 456 542 544 569 583—1492; 1838 *rata uerba* O 585 *reliquias Herculis quae templa colent?* HII 1829 *ritus pius* P 113 *rite* Tr 363 374 *sacerdos* O 136 561 *pious** A 956 *sacra* A 423 H 902 O 843 *tacita* P 112 *generis* H 1253 *quoddam sacrum regni iacentis* Tr 53 *saltatus priscus* Tr 790—2 *solemnis uox* O 308 *supplex* H 507 510 880 1199—HII 1320 *testor deos* O 14 Tr 28 653 1026 *thyades* O 449 *thyrsus* H 478 O 407 447 641 Tr 684 HII 247 Ofr. 18 *tripodes* M 86 788 *tus* HII 580 795 *etc.* *uates cirrhaea*

- O [234](#) letoa [273](#) falsa A [762](#) (Sphinx) O [93](#) uictima H [881](#) [903](#) [927](#) [1043](#) HII [351](#) Oct. [677](#) [771](#) [984](#) M [39](#) taurus HII [803](#) A [813](#) [956](#) O [138](#) [342](#) HII [789](#) centena tauri colla H [303](#) uictima niuea A [606](#) tauri candida coniunx A [364](#) cf. M [60—61](#) atrae boues O [569](#) uitta T [686](#) P [659](#) M [808](#) A [747](#) [1010](#) ueneficium Medae *describitur* M [710—40](#) u. *magicae artes* uota H [1041](#) HII [1696](#) [1848](#) A [415](#) [531](#) uotium sacrum H [519](#) pecus A [843](#) HII [788](#) munera A [678](#) dona P [110](#)
- Salamina** (*nom.*) Aiakis saeui Tr [854](#)
- Sarmata** frigidus HII [158](#) Sarmata uagus P [76](#) Sarmatis fortibus T [375](#) intonsis Sarmatis H [543](#) — sarmaticus boreas T [127](#)
- SATELLES** (III) T Pfr.
- Saturno** regna tenente Oct. [407](#) uincla Saturno exuam H [970](#) auum *dicit Hercules* H [972](#) Plutoni uincla excutiet patri caelumque reddet HII [1146](#)
- SCAENA** Thebis H, O, Ofr., Pfr., Athenis P Corinthi M Mycenis T, A ad Oechaliam, postea Trachine atque in Oeta HII Troiae Tr Romae Oct.
- Scarphen** Tr [858](#)
- scironides** petrae scelere nobiles P [1032](#) — scironia saxa P [1234](#)
- Scylla** H [380](#) Scylla et Charibdis sicula contorquens freta HII [238](#) Scylla pulsatis resonat cauernis T [579](#) Scylla M [411](#) siculi uirgo Pelori utero canes succincta M [352](#)
- Scyrus** Tr [348](#) — scyrius iuuenis Tr [986](#)
- Scythes** sparsus P [173](#) Scythae M [486](#) Scythas [531](#) Scythia sedis incertae Tr [1114](#) Scythae passim uagi T [631](#) uagos Scythas Tr [12](#) arua mutantes O [480](#) gentes patriis sedibus hospitibus H [538](#) ante Scythas tepida Phoebus inficiet rota HII [340](#) — pontus scythes HII [1255](#) pontum scythen H [1217](#) scythes Taurus P [914](#) — Scythiae cautes HII [143](#) Scythiae genus HII [1703](#) Scythiae multiuagas domos H [537](#) Scythia gemente HII [1383](#) — scythica harundine HII [157](#) ur-sae scythicae HII [40](#) scythico sub axe HII [1188](#) scythicus rigor P [668](#) pontus M [212](#) telum scythici leue corytis H [1134](#)
- Semelen** HII [1922](#) cf. HII [1809](#): si fulminantem et ipsa sensissem Iouem
- SENECA** (III) Oct. Seneca quod improbat liceat facere Oct. [601](#) Senecae culpa [710](#) remotus inter corsici rupes maris Oct. [393](#)
- SENEX** (III) Tr SENEX CORINTHVS (III) O
- Ser** phoebeis euris subditus quae legit eois arboribus HII [671](#) ultimi Seres HII [417](#) Seres ultimi P [397*](#) Seres uellere nobiles T [379](#)
- Sestos** Abydo opposita Pfr. [249](#)
- sicanias** nubes HII [1365](#)
- siculus** Pelorus HII [80](#) siculi Pelori uirgo M [351](#) siculus mons Ofr. [314](#) siculus uertex H [80](#) HII [1312](#) siculum mare M [412](#) Oct. [528](#) sicula freta P [1020](#)

- HII [238](#) sículis saxis HII
[190](#) sículi aestus rapax
 unda consistet T477 sicu-
 lum latus H 380 siculae
 regna Proserpinae [553](#)
 sidera O [516](#) HII 685 stella
 semitam trahens Tr [365](#)
 ignes longos porrigens P747
 caelo delapsa Pfr. [69](#) mino-
 res P 756 cometa *uisus*
in signo Bootae Oct. 236—
[42](#) sidus atrum limitem
 trahens T 699 astra Tr
 1151 H 1339 signa bis se-
 na O [255](#) Tr [395](#) *zodiaci si-*
gna T 847—871 *paelices*
Iouis caelum tenentes H [3](#)
 —18— *aegoceros* T 867
 anguis M 698—9 T 873
 arctos H 6 O [520](#) ursa H
[130](#) HII [284](#) 1147 1588 plau-
 strum ursae HII 1527 se-
 ptem stellae H [130](#) Tr [448](#)
 arctoe M [408](#) T [477](#) ursae
 H [130](#)* M 698 761 T 872
 geminum plaustrum O [485](#)
 aries T 853 arctophy-
 lax T 877 *aquarius* T
 867 *Ariadnes corona* H
[18](#) Atlantides H 11 Boo-
 tes M [315](#) 683 Oct. [239](#) O
[481](#)* A [70](#) cancer HII [41](#)
[68](#) HII 1223 1577 T 857 P
[292](#) canis aestifer O [39](#)
 capra olenia M [313](#) Chi-
 ron T864 cynosura T 875
 draco T 874 gemini Tyn-
 daridae H [14](#) T856 Oct. [214](#)
 Hercules HII 1576 hya-
 des H [11](#) M [312](#) 772 T 856
 leo herculeus T858 H 949—
 957 P 977 O [40](#) HII [69](#) 1576
 libra H 848 T 861 P 847
 ophiucus M701 Orion H
[12](#) Perseus H 13 pisces
 sidus brumae T869 HII 599
 Pleiades H 11 M96 scor-
 pios T 862 signifer T
 849 taurus uernus H [9](#) 957
 T 856 uirgo T 860 *sol luna*
lucifer hesperus u. suis locis
 sidonio aeno HII 667 fulsit
 pictum ueste sidonia latus
 H471 sidoniis minor apta
 (*arctos*) M 700* sidonii
tauri cornua Oct. [211](#) sidon-
 io hospiti O 728 undis si-
 doniis (*Thebanis*) O [164](#)
 Sigeon Tr 942 Sigei relict
 A [457](#) — sigea litora Tr
[148](#) sigeis campis Tr [75](#)
 Silanus Oct. [153](#) concidit so-
 cieri thalamis gener, ne hy-
 menaeis Octaviae potens fie-
 ret 150—1 feminae munus
 datus cruore foedauit suo
 patrios penates criminis fi-
 cti reus 152—4
 Silenus senior O [435](#) pando*
 asello O [435](#) turgida tem-
 pora sertis redimitus O [436](#)
 Silius *ad matrimonium eius cum*
Messalina spectat Oct. [266](#)
 Sillae caesi *caput* Oct. [450](#) Sil-
 lam exilia non fregerunt [476](#)
 Simois fluctus caede purpureos
 agens A [215](#)
 Sinis saeuus P 1178 dirus Si-
 nis* HII 1397
 Sinon fallax Tr [39](#)
 Sipyli A [394](#) phrygio in Si-
 pylo H395 — sipylum fle-
 bile saxum HII [185](#)
 Siren. me uel sículis additi sa-
 xis ubi fata gemam thessala
 Siren HII [191](#) Sirena so-
 litam cantu retinere ratem
 M [361](#) dirae pestes uoce
 canora mare ausonium mul-
 cent M [357](#)
 Sisyphe O [286](#) Sisyphe ne-
 potes M [515](#) S. labor Oct.
 634 Sisyphe uoluit la-
 pis M 750 Iasonis socer
 749 senex aeolius P 1240
 Sisyphe labores: Sisyphe

phi lapis T 6 uenturi montis ruina T 76 lapis inprobis HII 1085 utinam uinctus aeterno saxo sedem (*ut Sisyphus*) HII 1200 *cf.* A 16 HII 1013 — sisyphia cernix H 755 HII 946 sithonius HII 1900 *u. bistonius* smintheus *u. zmintheus*

Sol generis nostri (*Medeae*) sator M 29 auo Sole deduxi genus M 210 Solis stirps P 129 *u. Venus* a Sole generis pignus M 574 *u. Aetes* rebus lumen infundens suum matris (*Pasiphaes*) parens P 159 qui tempora digerens quattuor praecipitis deus anni disposuit uices HII 1098 — sol oriens et occidens Tr 391 utraeque domus H 1067 occidens auroram uidet T 824 dux astrorum saecula ducens T 839 astrorum dominus Tr 397 solis excessi uices HII 44 qua sol medium tenens umbras corporibus negat H 889 solis adulti* glaciale iubar HII 1293 sol obscuratus H 945 — 957 *u. Thyestes* — purpureus dies, clara rota HII 1845

Somnus celebratur H 1071 — 1086 matris genus Astraeae H 1073 domitor malorum H 1071 curarum domitor A 76 frater mortis H 1074 pater rerum H 1077

Sparte Tr 864 Oct. 787 Sparthe pios sortita fratres T 627 Sparten fratre gemino nobilem* Ofr. 126 127 muris quod caret oppidum M 79 Spartam A 282 — spartani canes genus audax audumque ferae P 37 spartani Taenari H 591 spar-

tana tellus H 666 spartana freta Tr 929

Sparti uipereum genus O 600 fratrum cateruae dente dircaosatae O 601 eorum proelium O 749 — 768 agmina cognata O 759 digna iacto semine proles O 760 uno aetatem permensa die O 761 populi bella recentis O 765 saeua iuuentus O 766 stricto iuuentus orta cum ferro stetit H 265 miles terrigena mutua caede occidit M 473 *cf.* thebana tellus uiribus* sparsa iniis H 20

Sphinx Pfr. 60 Sphingis O 105 Sphinga caecis uerba nectentem modis O 92 Sphinge O 654 uatis infandae O 93 describitur O 92 *sqg.* ales O 96 102 carmen Sphingis O 98 102 calidi monstri O 106 lues O 107 audumque populi pestis ogygii malum O 602 Sphinx dolos nectens Ofr 120 Thebarum saeua lues 131 Sphingis uictae spolia 138

STROPHIVS (II) A Strophius A 976 elea palma inclutus A 976 amici fida praesidia A 975

Strymonis gelidi O 617 — strymonius aquilo A 500 strymonii fluminis A 890

Styx Styga* H 54 90 O 164 HII 1149 1207 Styge HII 77 1956 Styx atra HII 1927 P 485 Styga tristem A 631 dirae Stygis A 514 dirae Stygis deformis unda T 666 iura ferae Stygis H 562 uiolatae Stygis H 104 sacram Styga H 717 contempta Styge HII 1165 Styga infernam T 1011 HII 1202

- 1771 *populus infernae Stygis* O [400](#) *Stygis tacitae dominus* P 633 *lacus inuius* P [28](#) per *Styga* P 1189 *St. inuocata* P 952 *Styga ferre* P [153](#) *notam Styga* M 635 *Stygis iuratos superis lacus* H_{II} 1071 *alter (latex) quieto similis, hunc iurant dei* H [716](#) cf. A 792 *Stygis sinu profundo* Tr [529](#) *Stygis profundae claustra laxare* O [405](#) *Stygis profundae claustra et obscuri specus laxantur* Tr [439](#) — *custos stygius* H_{II} 1249 *stygius canis* H 787 H_{II} 1261 79 P 228 *stygias adumbras* H_{II} 1992 *stygias undas* H [187](#) *st. unda* M 810 Oct. [81](#) *stygius lacus* A 787 H_{II} 1715 *stygiae paludes* P 1160 *stygiae paludis* H 884 *st. sinus* Oct. [140](#) *stygius portus* H 1138 *stygias domos* H_{II} 1875 *stygium litus* H_{II} 1554 *iurata superis unda* A 792 cf. H_{II} 1071 *stygiae rati* Oct. [132](#) *stygius senex* H_{II} 1079 *stygios ignes* Oct. [24](#) *stygia face* Oct. [167](#) 606 *stygias faces* H_{II} 1018 *stygias preces* O 635 *stygios toros* Oct. [268](#)
- Stymphalis** A 901 H_{II} [17](#) *aetheria* H_{II} 1394 *Stymphalis atra nube subtexens diem* Pfr. [61](#) *Stymphalidos sauciae pinnae adice lernaea passae spicula* M 786 *durior uaga Stymphalide* H_{II} 1277 u. *Symplegas* *Stymphalides* H_{II} 1654 *Stymphalidas* H [248](#) H_{II} 1241
- Suebae** *nobiles lucis hyrcaniis* M 716
- Sueui** u. *Suebae*
- Sulla** u. *Silla*
- Sunion** P [28](#)
- Symplegas** H 1218–1221 *Symplegades describuntur* M 342–346 per *Symplegades* M [459](#) *uaga Symplegade** H_{II} 1277 *uagae Symplegades* H_{II} 1384 *scopuli uagantes* M 613
- Syros** *fecunda* Tr [235](#)
- syrtis** *incerta* P [578](#) *syrtis* A [501](#) *syrtium breuibus uadis* H [327](#) *syrtibus libycis* A [64](#) *syrtis lybicae fretum dubium* T [292](#) *bisque discedens fretum et bis recurrens* H [325](#)
- Taenara** Tr [413](#) — **Taenarus** H 667 *spartanique aderit ianua Taenari* H [591](#) *ad oras Taenari* 817 — *taenarias fores* H_{II} 1065 *taenarias fores pulsabis* 1776 *taenarei specus* P 1210 *taenariae** *nurus* H [581](#) *taenarii ferri* O [173](#)
- Tagus** *unda aurea** T [354](#) *aurato flumine radians* **Tagus** H_{II} 630 *Tagus hibera turbidus gaza fluens* H [1332](#)
- TALTHYBIOS** (III) Tr
- Tanais** H 1330 P 723 *nouas Tanais accipiat uias* H_{II} [86](#) *septena Tanain ora pandentem* Tr [9](#) *Tanain colens cynus* A 715 — *Tanaitis* P [409](#) u. *Amazon*
- TANTALVS** (II) T **Tantalus** T 3 [152](#) *Tantalo inple domum* T [53](#) *Tantali uocem excipe* T [80](#) **Tantali** *sicci progenies inopia* T [137](#) *Tantale* T 147 *Tantalum sume animo* T [242](#) *Tantalo pudenda domus* T 626 *stare circa Tantalum* T 1015

Tantali mensae T 144—
 148 *Tantali labores*: stagna et amnis recedentes aquae T 68 arboris plenae fugae T 69 atrum carceris cubile T 70 fames infixae medullis T 97—8 incensum siti cor T 98—9 aeterna fames T 149 aeterna sitis T 150 *poena Tantali describitur* T 152—175 Tantalus undas auriat M 748 Tantali sitis Oct. 633 stygius senex HII 1079 senex H 756 uagus latex (Tantalum cludens) HII 947 cf. A 19 806 sqq. — TANTALVS IVNIOR (III) T Tantalus Thyestis filius ab Atreo mactatur T 718—725 — Tantalidae T 657 — Tantalidos superbae uterus M 962 riget superba Tantalidis luctu parens H 394 Tantalidis inter natos suos superba O 626 numerat umbras O 628 Tantalidos matris funera A 392 Tantalidis facta sibi superstes HII 199 defleuit aliqua mater et toto stetit succisa fetu bisque septenos rogos* deplanxit una HII 1855 sipylum flebile saxum HII 185 flebile saxum sipyli stat uertice A 394 — tantaleam* domum T 53 tantalei* reges T 229 — tantalici *ibid.*
 Tarquinius Oct. 314 u. Tullia tartara HII 1068 1130 1770 Oct. 995 tartara profunda P 959 tartara infra si quid est T 1017 in tartara ima O 890 tartara et manes HII 1518 — tartarus reuulsus P 852 tartarum contigit M 635 tar-

taro tristi Oct. 228 tartaro gressum extuli Oct. 605 tartaro uultus tegere 656 si quid ultra t. est Ofr. 145 tartari M 745 H 1232 uada tartari HII 893 uia tartari HII 1123 tartari saeuum canem A 788 tartari loca HII 1784 ab imo tartari fundo H 86 tartari profundo specu A 2 in recessu tartari obscuro H 713 u. *Dis Erebus inferi* — tenebrae tartareae H 440 tartarea nubes T 1075 tartarei lacus P 1188 face tartarea O 162 tartareus canis H 653 HII 1775 tartesii litoris H 236
 Taurus frigore arctoo rigens M 686 Taurus scythes P 914 Tauri iugis 390 Taurus inhospitalis P 173 — Taurorum* barbara tellus, hospitilic caede litatur nomen superum Oct. 1009—11
 Taygeti iugis M 77 Taygeti conspicuae niues T 126
 Telemacho Tr 602 inueniis tuus Tr 709
 Telephus Tr 224
 Tempe marcent H 985 T. thesala M 460 opaca Tempe Tr 825 Tempe scissa cum uasto impetu patuere HII 290
 Tenedos nota fama Tr 233
 Tereus inopia diri furta mariti A 710
 Terra Tellus orbis Terra alma parens Ofr. 222 terra parens* consurget in istos (*Herculis*) rogos HII 321 luceat Tellus ferax H 1060 pro cuncta tellus HII 1179 tellus omnis defendet Herculem HII 325 pace tellus plena HII 1706 uindicem

- seruate terris HII 1421 —
tellus labat HII 1019 mu-
git solum H 524—527 terra
concussa totos traxit ex
imo sinus Tr [179](#) *sqq.* ipsa
tellus spumeos motus agit
HII 741 — ora arctica Tr
852 — in orbe HII 1618 to-
tus orbis HII 1022 1450 1878
totus orbis quaeret Alcme-
nen HII 1864 nec meas um-
quam manus inploret orbis
HII 1333 ingratis orbis HII
1336 orbis miser HII 1537
clausum fluctibus orbem
oceanus dum ambiat O [517](#)
orbem* feruidae plagae
HII 1793 orbe composito*
HII [418](#) orbis nouos de-
tegit Tethys M [381](#) quis-
quis sub hoc in alia uersus
sidera et solem auius de-
pendet orbis O 1039 — per
urbes HII 1546 1549 in-
mensas per urbes HII 1549
per urbes ire HII [413](#) la-
tus ire per urbes HII 622
nullae gemunt urbes HII
1705 Iam parcite urbes
HII 1024 in tuas urbes
HII 1567 en cernite urbes
HII 1237 o terra et urbes
HII 1329 — omne ingratum
est genus (*omnes populi*)
HII 1815 aduoca in planctus
genus HII 1867 humanum
genus HII [326](#) — superi *i.*
e. homines qui terram incolunt
Ofr. [236](#) P 1159 T [83](#) ti-
mete superi fata HII 1763
— gens iuris expers Tr 1116
totae gentes HII 1873 — po-
puli HII 1024 centum po-
puli (*Cretae*) HII 1881 uin-
dicem uestri malis eripite
populi HII 1339
Tethys magna Tr 889 tota H
1335 pigra HII 1256 utra-
que HII 1908 hesperia P
[579](#) extrema 1171 nouos
detegat orbis M [381](#)
Teucris (*dat.*) Tr 928
Teuthrantis euersi domus pe-
corumque ritu uirginum op-
pressi greges H [481](#)
Theano Antenoris coniugem
Tr 60
THEBIS scaena H O Pfr. ad
THEBAS Ofr. Thebae O [525](#)
678 Thebe O [112](#) Thebis
H [255*](#) 879 1169 O [237](#) 642
680 792 Thebas O [107](#) H
[262](#) — miseranda Thebe
O [112](#) Thebae pauentes
Ofr. [321](#) regna Thebarum
HII 1990 cadmea proles ci-
uitasque* Amphionis H [272](#)
Amphionis moles Pfr. [204](#)
ad originem Th. spectant
Pfr. 206—8* Thebis caruit
Mopsus M 658 Thebae
Bacche tuae O [412](#) (*theba-*
nus) miles Bacchi comes
extremos usque ad Indos O
[114](#) stirpis inuictae genus
O [125](#) Thebae herculeae
O 770 H [278](#) hic mater tu-
midi nupserat Herculis HII
[142](#) marita Thebas* re-
gna HII 1806 Thebis fes-
sis ruina uenit Ofr. [285](#)
Thebas euerte Pfr. [195](#)
ueteres deum irae secun-
tur O 725 Thebas sangui-
ne et flammis implere Pfr.
[220](#) Thebarum salus H
626 Thebis nouum faci-
nus Pfr. [187](#) ferax deorum
terra H [263](#) in cuius urbem
non semel diuum parens
uenit [269](#) haec quae caeli-
tes recepit et quae fecit et
fortasse faciet [270](#) tenetque
Thebas exul herculeas
Lycus [278](#) templa theba-
na H 1295 Thebarum

fata *describuntur* O 600—602
 622—636 conditores urbis
 H 919 Thebarum saeua
 lues Ofr. 131 lucus procul
 ab urbe circa dircaea ual-
 lis inriguae loca cum fonte
 ac palude O 543—560 re-
 gia O 684 arx Pfr. 83 se-
 ptem portae O 131 H 1299
 thebanos muros septena
 castra premunt Ofr. 326
 thebana tellus uiribus
 sparsa inpiis* H20 the-
 bane coniunx H11 1784
 thebana manus Pfr. 214
 urbis opulenta thebae
 loca H 336 urbe cum tota
 O 656 — Thebano nullo
 inpune fuit sceptrata gerere
 Pfr. 286 thebana sceptrata
 Ofr. 57 thebana noui re-
 gna matres passas et au-
 sas scelera; geminum nefas
 mixtumque nomen coniugis
 gnati patris; bina fratrum
 castra, totidem rogos —
 Tantalus — Cadmus H 390
sqq. THEBANORVM CHORVS
 O — Thebae Eetionis re-
 gna Tr 228 — thebae hos-
 pes (*Venus?*) A 317

thermodontiacae cateruae O
 490 — regina gentis uidua
 thermodontiae H 250
 thermodontiae hostis
 spolia H11 21 ripis thermo-
 dontiis M 215 *u. Amazon*

THESEVS (III) H (II) P The-
 seus H1180 P 97 Thesea
 P 153 Theseu H 641 658
 1184 (*bis*) 1249 1325 1342 P
 1253 semper sceleris alieni
 arbiter amas noces H
 1343 te ramus oleae fronde
 gentili tegat H 917 tu con-
 ditores urbis et siluestria
 trucis antra Zethi nobilis
 Dirces nemus laremque re-

gis aduenae tyrium coles H
 919—921 me subiectum
 tuis restitue uinculis (*illi
 Hercules dicit*) H1344 The-
 seus lucem debuit Herculi
 H11 1773 Theseus pro-
 fugus P 96 miles audacis
 proci 99 socius furoris 101
 pater Hippolyti 103 reme-
 antis uiri sceptrata 222 The-
 seus solus negatas inuenit
 uias 229 inuitis coniugi
 castae 231 saeuam manum
 Antiope experta 232 Peri-
 thoi comes 249 Thesei
 amore furis? 653 Thesei
 uultus 654 Theseus adest
 842 Theseu magnanime
 877 Theseus spectat cae-
 lum 1159 Theseu dure
 1173 sidera manes undas
 scelere compleuit 1220 uin-
 dex seuerus 1219 — the-
 sea coniunx P 134

Thespiades uacant H11 372

Thessali naualibus Tr 334 na-
 ualibus thessalicis Tr
 333 umbra thessalici du-
 cis Tr 179 370 (*Achillis*)
 thessalo duci (*Ixioni*) H11
 495 thessalicus dux M
 418 regem thessalum H11
 950 thessala Siren H11
 191 thessala ungula H11
 1934 thessalae nurus Tr
 371 H11 341 528 thessali-
 cus pastor 128 campit hes-
 salici Tr 888 ieiuna soli
 ingera thessali H11 134
 thessali montes Tr 825
 thessala .Tempe M 460
 thessalica iuga H11 1143
 supra thessalicum aggre-
 rem (*Briareus et Gyas* con-
 stitit) H11 168 quae thes-
 sala sub rupe Pindus alit
 H11 469 thessalicam Os-
 sam H11 1156 thessalicum

- Pelion T 813 thessalus torrens [H 292](#) thessalica trabe A [121](#) thessalicum hastile P 405 thessalica carmina 799 regna M [257](#) thessalicis minis uexata M 794 thessala pinus M [336](#) (*u. Argo*) thessali pecoris magister Phoebus P [301](#) thessali cantus 429
- Thetis** placidum numenaequoris tumidi Tr 890 Thetidis A 642 Thetidis maritus exul M 660 Thetidis socer (*Aeacus*) [H 738](#) Thetin coniungem accepit Peleus Oct. 721 Thetide* Tr [355](#) matris dolos Tr [223](#) [577](#) fluctu cognati maris Tr [349](#)
- Thracis** cruenti (*Diomedis*) [H 1177](#) HII 1795 Pindi thracis nemus [H 1292](#) — thracium nefas T 56 thracius Orpheus M 359 uati thracio HII 1104 thracios greges Tr [234](#) thracios per agros M 633 thracios fluctus HII 1387 thracia paelex [H 149](#) thraciae Rhodopes HII 1542 thracias gentes HII 1822 — threicium gregem A 889 threicio uertice Pindi* O [441](#) threicia coniunx HII 957 threiciae nurus [H 581](#) *u. taenariae** threicia arma Tr 190 — thressa phalanx A [217](#) thressae Rhodopes HII 1036 thressa ossa T 813
- thyasiis uallibus P [6](#)
- Thule ultima M [382](#)
- THYESTES** (I) T **THYESTIS** YMBRA (II) A Thyestes A [4 25](#) Thyestae A [294](#) 965 Tr [350](#) Thyestae gnatus A 965 liberis plenus
- tribus in me sepultis uiscera exedi mea A [27](#) gnatae concubitus petiit A 28—36 Thyestes liberos nondum deflet suos T [57](#) Thyeste ipso utetur dolor T [259](#) dignum Thyeste facinus T [271](#) si nimis durus preces T. spernet T [300](#) amat Thyesten frater T [476](#) Thyestes uenit in nostras manus T [495](#) Thyesta T 783 Thyeste sobrio opus est T 904 ueterem Thyesten ex animo mitte T 941 Thyestis scelera T [222](#) — [4](#) Thyestis cena *ad eam spectant* T 277—8; [281](#) —3; 778—82* 1058—1069 epulae T 62 mensae T 64 dapēs T 66 pater inplebitur funere suorum T 893, turbasua T 983 Thyestis filii. *u. Tantalus Plisthenes*. tertius quidam ab Atreo trucidatur T 740 — thyestea uia A 967
- Tiberius** *u. Agrippa*
- Tigris** M 726 tepidum Tigrin Tr [11](#) persica uiolentus unda Tigris [H 1331](#)
- Timolus** *u. Tmolus*
- Tiphyn** nouam ratem frenare (docuit Minerva) M [3](#) Tiphys ausus carbasa pandere M [318](#) audax nimium qui freta primus rate rupit [301](#) Tiphys audax paluit [357](#) Tiphys domitor profundi litore externo occidens 620 *sqq.*
- TIRESIA** (II) O Tiresia O [293](#) proximum Phoebocaput O [295](#) sacerdos senior O [561](#) uates O [565](#) [584](#) 683 intrepidus parens audaxque damno O 610 ritus senis artesque O 608 senior O

- 680 luce uiduatus O [294](#)
Tiresia sata u. *Manto* A [324](#)
Tisiphone u. *furiae*
Titan O [140](#) HII 895 972 1135
 1291 1535 1765 **Titana**
 fugies? HII 895 clare **Ti-**
tan HII [42](#) [294](#) radiate P
 686 **Titan** lucidus H [124](#)
 feruide **Titan** H [1065](#) gra-
 nis **Titan** HII 1570 **Ti-**
tan trepidus HII 1115 **Ti-**
tan ne trepidet HII 1579
Titan ortus et labens H447
Titan solus relictus HII
 1517 uester comes ubique
 fueram (*Hercules*) HII 1518
 o decus mundi radiate **Ti-**
tan HII 1522 *sqq.* anhelan-
 tes equi (*Titanis*) HII 1135
Titan paene excidit equis
 HII 1167 **Titan** caeruleis
 euctus aquis H [132](#) T. sur-
 git radiante coma Oct. [3](#)
Titan ardens laxabat diem
 HII 727 **Titan** summa iu-
 ga stringebat ortu Tr [177](#)
Titan dubius suane currat
 an thyesteia uia A 966 T.
 medium diem constituit P
 787 T. diuidens orbi diem
 M [5](#) **Titan** dubitat an iu-
 beat sequi periturum diem.
 T 120—1 T. currus uertens
 T 785 nil T. queror, si per-
 seueras T 1099 **Titan** las-
 sa collare leuabat iugo A 481
Titan oceano mergit lassa
 iuga HII 785 ferens **Ti-**
tan diem lassum rubenti
 mergit oceano diem HII [491](#)
 unus **Titan** uidit atque
 unus dies stantem et caden-
 tem Oechaliam HII [426](#) ipse
Titan Cerberum meliore
 uultu uidit H [1340](#) illum
 caesaries nescia colligi or-
 nat P 810 *cf.* *Phoebus*, *Sol* —
 titanias H 79 montiferum
 titana HII 1216 num ti-
 tana ferum te Rhodope tu-
 lit? HII [144](#) bella tita-
 nes parent me duce furen-
 tes H 972 emitte siculo uer-
 tice titanias HII 1313 ti-
 tanias fulmine uictos A [341](#)
 trucibus monstris montes
 gradus struxere A [345](#)
Titaressos subiturus aequor Tr
 856
Tityos H 760 982 **Tityi** iecur
 HII 1074 audius uultur HII
 951 **Tityi** ales Oct. 634
Tityo relicto P 1242 **Ti-**
tyi poena T 9 *cf.* A [18](#) **Ti-**
tyos iras renouat T 808
Tmolus attollit nota Baccho
 iuga Pfr. [240](#) — **Timoli** HII
[374](#)
Toxeu HII 217 u. *Iole Meleager*
TRACHINE atque in OETA
 MONTE scaena (II) HII Tra-
 china HII 1448 aspera
 Trachin HII [196](#) Tra-
 chin rigenti iugo HII 1436
 lapidosa Trachin fortis
 armenti Tr 828 ad Tra-
 china uocor saxa rigentia
 et dumeta iugis horrida tor-
 ridis HII 135 uix gratum pe-
 cori montiuago nemus* [137](#)
Tricce sterilis Tr 831
trifidas uias O 793 trigemi-
 na uia O [282](#) u. *Phocis*
Triptolemi dona P 846
Tritonum chorus Tr [210](#)
Triuia u. *Luna*
Troes Tr 752 1065 1139 A [532](#)
 636* 656* **Troas** Tr 801
 A [547](#) — **Troades** Tr 911
 A 694 TROADVM CHORVS Tr
 u. *Iliades* troada turbam
 Tr [95](#) troades* turbas A
 646 — **Troia** Tr [4](#) [19](#) [30](#) [43](#)
[56](#) [104](#) [139](#) [191](#) [213](#) [273](#) [463](#)
 751 800 885 910 1061 A [543](#)

762 822 832 928 Troiae
 Tr [65](#) [86](#) [114](#) [295](#) 777* Tr
 834 1141 A [456](#) Troiae
 (dat.) Tr [863](#) A 746 828 Tro-
 iam Tr [197](#) [288](#) [559](#) 750 754
 A 832 1069 Troia (abl.)
 Tr 1078 A 780 — TROIAE
 scaena Tr moenia diuum
 fabricata manu A 685
 (Troia) bis expugnata Tr
[140](#) Herculis arcus iterum
 sensit A 920 ut quondam
 herculea cecidit pharetra A
 641 Troiae auxilia et so-
 cii recensentur Tr [8](#) sqq.
 Troia prior Tr 729 regnum
 Troiae Tr 744 columen
 Asiae Tr [7](#) Troia concidit
 totidem diebus quot . . . an-
 nis A 924 Troia bis quin-
 is restitit annis A 654 unius
 noctis peritura furto A 653
 post decima Phoebi lu-
 stra deuicto Ilio A 42 Ilium
 decenni marte concussum A
 979 decima iam metitur se-
 ges O 804 deciens niuib-
 us canuit Ide deciens nostris
 nudata rogis Tr [73](#) stetit
 illa decem per annos Tr 131
 bella post hiemes decem to-
 tidemque messes iam senex
 miles timet Tr [556](#) post
 annos decem Tr 600 bis
 quinis annis Tr 1067 decem
 annorum graui regno sub-
 actos Pyrrhus exsoluit Tr
[347](#) diu uictos Phrygas A
[207](#) decem per annos (*ui-*
dua Clytemestra) A [157](#) (He-
 lena) annis decem captiua
 Tr 921 res agitur par annis
 decem A 925 per decem
 annos A [419](#) decem annis
 Tr [23](#) [283](#) — *equus troia-*
nus A 656—672 Danaum
 fatale munus A 657 soni-
 pes cauernis conditos reges

gestans 661 — arcis celsae
 saxo Tr 940 turris una est
 super Tr 1078 1085 *etc.* cu-
 ius summis pinnis Priamus
 regebat acies Tr 1081 e
 turre lapsis sola quae muris
 manet Tr 631 alta rupes ad
 Troiam Tr 1090 — tro-
 paea troica A [191](#) troici
 soli Tr [480](#) troici lusus
 sacrum Tr 788 troicis
 malis A 1066 troica pubes
 A 671 u *Iliou Pergamum*

Troezen sinuosa Tr 838

Troile nimium cito congressu
 Achilli A 785

Tullia cum Tarquinio sceleris
 poenas dedit Oct. [314](#) cf.
 313—318

Tyndaris Tr 1143 Oct. 789—
 791 u. *Helena* — Tyndaris
 A [163](#) [307](#) 955 u. *Clytemestra*
 — geminum Tyndaridae
 genus sidera H [556](#) gemini
 Tyndaridae H [14](#) cf.
 Oct. [214](#)

Typhoeus discors M 776 Ty-
 phoeus latus explicuit* T
 810 Typhoeus uincet sco-
 pulos H 11159

Typhon inmanis H 11738 Ty-
 phona ferum tellus edidit
 Oct. [243](#)

tyrium larem H 921 tyrios
 colonos O 730 tyriae Eu-
 ropae H [9](#) tyrium stam-
 en P [335](#) uestis tyriae
 T [345](#) tyrii muricis rubor
[396](#) tyrium ostrum T 959
 tyrio ostro H 11648 tyria
 mitra O [419](#)

tyrrhenus piscis A [472](#) tyr-
 rhena manus O [455](#) tyr-
 rhenam Inarimen H 1160
[tyrrhenum aequor](#) Oct. [321](#)

Uellus aureum u. *Phrixus*
 uenatio et piscatus P 1—89 Tr

786 [H 155](#)—9 calamus Oct. [422](#) canes P [83 87](#) O 775 T [497](#) lora canum P [34](#) cassis A 951 crates Oct. [423](#) hami [H 156](#) laquei P [49](#) [81](#) linea P [50](#) [H 159](#) piscari classibus T [459](#) plumae O 779 plaga P [48](#) plaustrum P [82](#) rete Oct. [422](#) P [80](#) O 780 subsector P [56](#)

u. arma

uenti africanus [HII 113](#) aquilo [HII 782](#) A [500](#) *u. Aquilo* auster A [93 501 502](#) O 645 P 22 1020 M 587 T 642 [HII 71](#) [103](#) 714 781 844 boreas M [316](#) P 944 1139 A [497](#) O [480](#) T [128](#) Tr [404](#) 851 [HII 1113](#) *u. Boreas* corus Tr 1043 T [578](#) P 745 1022 1140 [HII 655](#) M 415 A 505 622 etesiaae T [129](#) eurus [HII 670 733](#) A [497](#) T [360](#) A [503](#) P 1138 faunius [H 554](#) notus [H 554](#) 1095 A [90 497 502](#) [HII 733](#) P 1139 M 323 zephyrus A [454 497](#) P [13](#) M [316](#) [H 703](#) O [38 554](#) 905 Oct. 1002 T 852 [HII 628](#) turbo A [499](#) eurus zephyrus boreas notus A [497](#) boreas africanus eurus zephyrus [HII 113](#) boreas notus [HII 385](#) faunius notus [H 554](#)

Venus peros Solis inuasi stirpem P [129](#) per nos catenas uindicat Martis sui suasque probris omne phoebeum genus onerat nefandis [130](#)—[132](#) Veneris numen animus finxit P [208](#) V. sancta in paruis tectis habitat [216](#) diua ponto generata [279](#) quam uocat matrem Cupido [280](#) Veneris iniura redeat (*Hippolytus*) P [425](#) Venus grata iuueni [455](#) Ve-

nere deserta iuuentam collis [470](#) Venus excedat rebus humanis P [477](#) quae supplet ac restituit exhaustum genus [478](#) Veneris iugum [584](#) Veneris foedera odisse 918 Venus dira Oct. [263](#) cedit Poppaeae 556 genitrix amoris maximum numen 711 *u. Amor Veneri* A [184](#) uictrix dea Tr 931 Amoris horridi matrem [HII 583](#) matri saeuae (timendus Amor) [HII 546](#) ueneris nouae Tr [313](#) uenere quaesitas arces A 985 uenere furtiua A [276](#) uenere illicita A [300](#)—Erycina P 204

Vesper *u. Hesperus*

victus et cultus; mores. acumaonia distinguuntur sericae uestes [HII 669](#) aenum T [60](#) 767 1065 M 669 sidonium [HII 668](#) aera Corinthi M 800 aere fulgens effigies Oct. 809 altrix [HII 399 405 453 493](#) alumna [HII 448 542](#) etc. amictus texti A 941 funestus O [564](#)—[HII 574](#) 832 *aqua* refouete gelido latice (*Cassandram exanimem*) A 825 *aurus* solas optat quasponatopes [HII 640](#) *aurum insigne*: gemmiferas detrahit aures lapis eoa lectus in unda [HII 666](#) niueus lapis deducat auris indici donum maris P [400](#) baculum senile O 670 caespes [HII 647](#) M 801 chlamys picta T 664 cibi faciles uilesque [HII 659](#) diadema *u. rex (res publ.)* gemmarum nitor distinguit aurum quo solent cingi comae M [577](#) cf. [HII 363](#) colus fuscusque

legam HII 221 colos quae-
libet herbae tinxere quas
indoctae neuere manus HII
672 palladia colu HII 567
ad leues sedit colos udum
stamen intorquens manu HII
375 telae Palladis P 108
crinis nudus auro HII 363
admoueri crinibus patitur
manum Tr 957 crinem do-
cta patere distingui manu
Tr 895 turba tristis incom-
ptae comas A 607 (*u. Mors:*
planctus) effusos sparsisse
crines H 476 crine flauenti
simulata uirgo O 426 coma
Herculis rigens HII 581 hirta
HII 379 c. horrentes H
472 per uenerandos piis can-
nos H 1255 cultus molles
O 428 festos c. cape Tr 893
c. habitusque graios dare
Tr 876 *diuitiae* mille ca-
rinae Tr 1040 qui centum
bubus rura opulenta scin-
dunt Tr 1031 dominus A
280 domina A 263 domus
plebeia P 1148 delicata 215
effigies marmore aut aere
fulgens Oct. 809 pario mar-
more P 805 epulae cele-
brantur instructae A 933 ul-
timae Phrygum dapes A 934
famuli, famulae H 434
454 1058 HII 138 231 811
Tr 517 925 A 824 1055 O
845 933 comites Tr 83 mi-
nistri HII 1749 turba Tr
63 A 837 familiaris manus
HII 567 841 feminae no-
centes HII 954—9 feminae
furor cassus Tr 688 fila
deducunt properante fuso P
329 quae fila ramis ultimi
Seres legunt P 397 fila col-
legit P 658 flammeo te-
nui caput uelata Oct. 716
fratres in se ruentes Pfr.

187 gazae H 168 HII 624
gemmae M 576 gradus
decoros Dardanus exultans
ponit A 811 gratulari
Tr 629 gratare matri libe-
ris auctam domum O 902
gratari amico (*Troiam de-*
uictam) causa ueniendi fuit
A 979 ius nominis H 1253
lactis niuei candidi fontes
O 507 lana sidonio aeno re-
petita bibit rubores HII 668
uellus HII 739 licentia in
dominos rara M 109 *luxuriae*
quae poetae aetate Romae ui-
gebat exempla T 455—467 P
502 508 525 matres passae
et ausae scelera H 390 HII
954—9 matrona minor ma-
iorque A 372 mellis suci
O 507 merum HII 575 m.
in auro ueteris Assaraci
trahunt A 936 mitra tyria
O 419 barbara H 475 crin-
em m. pressit HII 378 m.
ferocem frontem premens H
475 monile auro textili
fulgens M 576 monili ua-
cua cernix P 399 disposito
clara monili pelagi dona ru-
bentis HII 663 muricis
tyrii rubor P 396 myrrha
sabaea HII 379 nardo co-
mae maduere H 472 *nata-*
lem diem regiae coniugis po-
puli colunt HII 676 natalis
Aegisthi A 41 nouerca
A 200 *u. Iuno* nouercales
manus A 200 H 1243 ob-
uios gressus Agamemnoni
tulit coniunx A 817 ostro
iliaco lectus nitet A 935 o.
puniceum M 99 tyrium T
959 HII 648 palla lugu-
bris O 566 pignus Aeetae
generis a sole M 574 nessea
tabe inlita HII 720 730 834
tyrio stamine tenuis P 335

- penetrable funestum M679
 pensa P [109](#) poculum
 gentile T987 *cf.* *merum* A936
 p. patula fago H11 657 ue-
 nenum in auro bibitur T453
 aurea pocula sanguis miscet
 H11 661 puerili sangui-
 ni Busiris et Diomedes pe-
 percerunt Tr 1117 pur-
 pura P [395](#) H11 651 sal-
 tatus *u. res sacrae et supra*
u. gradus sinus laxi [O429](#)
 laxi et inuii s. exitum mani-
 bus negant et caput cludunt
 A 947 fluentes undique et
 caeci A 953 simulacra
 Oct. 623 *u. effigies* soccus
 luteus P [327](#) stamen ty-
 rium P [335](#) subditius
 gnatus O 824 syrma auro
 barbarico decorum H [479](#)
 fluidum [O429](#) tiaras phry-
 gius Pelopis T 663 uestis
 obtentu tristi caput uelata
 iuxta praesides adstat deos
 H [360](#) uestis mortifera Aga-
 memnonis A 945 *sqq.* Her-
 culis H11 [567](#) 835 *u. palla*
 picta ueste sublimis iacet A
 939 *u. purpura* atque auro
 inlita P [395](#) longa O [431](#)
 uina lesbia O [508](#) *u. sacra*
 uirgo quo more coetus pu-
 blicos petis? A 1012 zona
 breuis P 398 z. lutea uestem
 retinens O [427](#) niuei uin-
 cula pectoris H [549](#)
- Vindex.** *ad Iulium Vindicem*
adhuc uidetur Oct. [260](#) 608
- Virginia.** uirgo dextra cae-
 sa parentis Oct. [305](#)*
- Vlixes** (II) Tr Vlixes Tr
[531](#) 759 1111 A [534](#) Vli-
 xis Tr 767 Vlixen Tr
[578](#) 691 997 1109 Vlixes
(uoc.) Tr 603 717* Vlix
- (uoc.)* Tr [585](#) 701 797 1003
 Vlixis subdolo A 670 falla-
 cem Vlixem Tr [156](#) ma-
 chinator fraudis et scelerum
 artifex Tr 760 nocturne
 miles Tr 765 totum Vli-
 xen Tr 623 uicit matrum
 dolos etiam dearum Tr [577](#)
 dux Cephallanum Tr [527](#)
 durae minister sortis Tr 533
 — Ithacus Tr [325](#) 937
 1099 cautus Ithacus Tr
[38](#) Ithaci comes noctur-
 nus Tr [38](#) *u. Diomedes*
- Vmber** sagax quomodo se ha-
 beat in uenatu describitur T
 497—503
- ungulae** insertam harundinem
 Nessus Deianirae tradit H11
[525](#)
- Vulcanus.** Vulcano satum
 credit amorem mortalis er-
 ror Oct. [571](#) opifex trisulci
 fulminis P [194](#) qui furen-
 tes semper aetnaeis iugis
 uersat caminos 195s. — Mul-
 ciber M 832
- Xanthus** niuibis idaeis tumens
 Pfr. [247](#) tardus cruento
 Xanthus errauit uado Tr
[195](#) Xanthus armis cor-
 pora inmixta aggerans A
[21](#)
- Zacyntho** parua Tr 866
- Zalacum** terrae feroces O [479](#)
- Zedacum** *u. Zalacum*
- Zetes** dum Zeten fugit Har-
 pyia M 785 *u. Calais Boreas*
- Zethus** dextra ferocem corni-
 bus taurum premens O 623
 Zethi iuuenus corpus in-
 uisum trahens Ofr. [20](#) tru-
 cis antra Zethi H 920
- zminthea** spolia A [177](#)

II INDEX ORTHOGRAPHICVS.

De orthographia codicis E.

I V o c a l e s.

- 1 **adspiratio ante uocales admissa:** harena harundo Hister Haemus haemonius hedera humus hiberus haedus halitus anhelus anhelans Dahae T 370 603 coherces P 462 1086 cohercuit Tr 384 omissa: *fere constanter:* umerus umor pro (*nusquam* proh) ei (*nusquam* hei) aenum; *aliquot locis:* era P 272 erus H 815 alcyones A 717 a (*pro* ah) Tr 1023 adspirationis uitiose admissae uel neglectae exempla: haethnē H11 289 hetneum H11 545 habiit A 1002 habeant T 885 heuboica herinis habunde herebi histhmon hostendit hiris hora hortus — inhermes Pfr. 126 perhennes P 972 perhemptus H11 1480 — ac H11 817 (*bis*) ydra ymenaeum ille (= Hylle H11 1452) asta amos H 156 (EV) yadas esperio auriendum H 640 (EV) aut (= haut) H 349 926 P 500 Tr 25 H11 1170 *alia sexcenta.* — cf. II 6.
- 2 **diphthongarum et uocalium mutationes:**
ae — e *ae fere ubique has uoces tenet:* caelum caelestis caeruleus maeror maestus paedor (*at* poedore A 1049) saecula caespes saetiger taedae caecus paene saeptus dissaeptus uaecors caelebs caestus gaesum taeter paenitet (E Rescr.) — *e constanter in his adparet:* cetera obscenus frena fetus effectus fecundus (femina femineus) obscenus camena cena. — *paelex et pelex pari fere numero* (pelex in H11 *frequentior*), pellex *nusquam* — *uitiose ae pro e vel e pro ae saepissime posita, uelut:* phetonte H11 858 fērei (Pheraei) M 665 pre que hec quēri quaerulus quēstus (1 quāerere M 196 Rescr.) aebrius Haector micaeneas A 122 *ae pro e frequentiter in imperatiuis in III^a decl. VI° casu in II^a decl. uocatiuo* (compressae metuae rupae stigae lampadae summae falsae animē) — *praeterea digna commemoratione:* leuus *fere constanter uelut* T 913 P 18 53 404 716 1268 M 683 paena Ofr. 264 M 465 495 619 cf. paenitet faenus P 463

[*cf. faenore ap. Ritschl. pr. lat. mon. ep., cl. XXIII. p. 284*]
 physaeter P 1039 *ae — oe* (paena) phēbeis mēnia laeti P
 864 (*pro eo quod loetum i. e. letum scribi solet*) loetum (= lae-
 tum) HII 1677 *phoethontiadum poenae* (= paene) HII 1167
 foetus poedore (*u. sup.*) Phoedra *e — oe* phebus cepit ce-
 tus echalia — ephoebi loetum loetalis loetificus (*sic con-*
stanter, nisi quod letum extat HII 980 laetifero HII 211)
o — au occupet *pro* aucupet HII 485 *u — au* cludendi *et*
 claudendi *formis sine discrimine usus est librarius* *oe — o*
 Deiphoebe A 786 *uu — uo. in syllabis primitiuis o post u*
consonam non seruatum est nisi in HII, ubi id generis exemplo-
rum tantum adparet numerus, ut eius fabulae auctorem hac scri-
bendi ratione usum esse facile intellegatur. Idem post quod ser-
uauit o in quom. — uolnus HII 1632 uulnus 803 (*sed alterum*
u posterioris manus) uoltus HII 1262 1270 1277 1294 1300
 1649 1712 uultus 812 (*sed u m. sec.*) uoltu 1493 1612 1728
 auolsam 525 — *scripturae quom certa adparent uestigia:*
 HII 613 (quom E cum A) 610 (cum A quem E i. e. quom)
 1167 (cum A quo E R restituendum erat quom, quod etiam 590
 599 ubi quum E cum A et 615 ubi cum *ω* scribendum uidetur).
plerumque tamen forma cum inuenitur. o — u suboles Tr
 472 537 P 476 (*a pr. m.*) incolomis A 421 urbis *pro* orbis
 HII 1832 attullit Pfr. 240. *ii — i* pelasgij Tr 637 *u. I 3*
i — y saepissime permutantur: hyemes lacrymae sylua raro
 sydus *plerumque per y. i — y — u* sipara (*u. II 7*) inclitus *et*
 inclutus (*utrumque frequens*) proxumus HII 693 optume Tr
 495 Ofr. 151 decumas Tr 76 tegumen Pfr. 110 lubet H
 399 cumba HII 1933 A 107 O 167 H 779 T 592 M 371 (mo-

u

nimenta Oct. 201 G) phrygibus Tr 768 simul *et pro* si-
 mile HII 1268 Eurupus H 382 E^{IV} Thylae (Thule) M 382
 myrrha myrtus Thyades saetyger M 647 clamus E^I cla-
 mys E² T 664 *e — o* uertex HII 506 512 A 580 (*A ubique*
uortex). — *in uocabulo graeco* Tr 832 Mothone (*A Methone*)
a — e in uocab. graecis: Pellene H 984 *pro* Megara non raro
 Megera uel Maegera uel Megaera. Caphereus A 581 HII
 781 capherides HII 808 cephallanum Tr 527 *e — i* tremesco
 Tr 497 H 422 T 696 genetrix O 628 767 Pfr. 190 P 120
 (genitrix non nusquam) negligit HII 154 T 159 demissos O
 518 deminuto O 148 dstricta A 772 deripis A 730 de-
 ducit M 947 — deferte (differte) H 1182 decedere (decid.)
 A 508 — protinus pinna pinnata *plerumque* penna P 50 —
 direpta HII 1266 discendi P 677 descendit Pfr. 84 tremi-
 bundum HII 816 gantiticum (ganget.) M 873 cremassis
 HII 855 recides H 1337. — *Mutatio uocalis alia atque in*
conpositis fieri solet obseruatur in subrupiendi uerbo A 299
ubi sub rupe reductus E surripere doctus A [cf. Plaut.
Trin. u. 83 ed. Ritschl.] — in uocc. graecis: Ilissus P 14 (Elis-

- sus A) elisus P 112 [*Ελλισός* Paus. I 19 6] Perithous P 249
1244 Treptolemi P 846 mecenās (mycenās) A 1056.
- 3 uocalium contractio. di T 266 407 530 (m. pr.) M 399
diffugistis (*pro* di fugistis) T 1074 dis Ofr. 205 (m. pr.) is-
dem Tr 334 Grais A 602 — imperi T 223 (Lucreti Oct.
311 R 13 V) uitiose dardani H_{II} 367 partheni H_{II} 1890
elysi H 748 — coniugii M 484 supercilii P 807 imperii P 876
non nullis locis i an ii extet in E dubitatur — tristis *pro* thria-
siis P 6 exiliis Pfr. 263 supplitiis M 1023 suppliciis O 965
— contractae perfecti formae in i it isti imus issem
isse plerumque recte scriptae sunt in senariorum exitu. peti
H_{II} 1848 M 248 redi H 616 H_{II} 48 petit H 829 Tr 357
O 824 redit H_{II} 1685 Tr 50 perit H_{II} 1425 Ofr. 210 H
49 M 1002 abit H_{II} 1986 P 736 obit Tr 606 *pluribus aliis
locis testimonium de scriptura non satis certum habemus.* —
ineunte uel medio uersu ante consonas: (h)abiit A 1002
perit A 114 abit H 1158 ante uocales petit H 248 abiit
(bi in ras. 2 m.) H 325 in anapaesticis perit H_{II} 1872
abit (*pro* obit) H_{II} 1917 in glyconeo adit H_{II} 1066 — re-
disti H_{II} 986 petisti H_{II} 554 redimus P 1222 petissem Tr
564 perisse Tr 499 obisse O 786 P 1007
- 4 uocalium elisio. — derat P 1195 ^ederat Tr 898 *at*
deerat Pfr. 7 de ē O 706 de esse T 717 P 485 deerran-
tes P 1078 — semusta Tr 1095 semustas A 798 — se-
miustus T 80? H_{II} 1742? semianimem P 1111 se-
mianima O 1075 — anteire A 474? *in concursu uoca-
bularum* Hecuba est Tr 1072 E (hecuba est ψ hecube
om. est) supreminens (supra em.) T 655 fides (fida es)
Ofr. 105 Taenaret (Taenara et) Tr 413 potuisset mihi
(potuissem ei mihi) H_{II} 1185 regnat (regna et) H_{II} 1806
- ^o
explicerrores (explica errores) O 794 caelumlympus (cae-
lum ol.) H 977 praebeoccurro (praebeo oc.) H 1046 cruoris
(cruore es) H_{II} 1260 satest (satis est) H_{II} 1234 — *Denique non
praetermittenda uidē forma pro uidēsne* Pfr. 32 H_{II} 1211 —

II Consonae.

- 1 adsimilatio omissa in compositis. adlapsa P 675 A
453 adlegi A 852 adnumerat P 1273 adridet O 862 ad-
suetas Tr 158 adstringit O 568 adsistit T 706 adspetus
P 742 adfusos O 71 adfusa Tr 1086 addictis O 217
afflicti H 674 — afuit M 264 E *et Rescr.* (ascondit H
296 V agredi H 1288 V) — inlitis H_{II} 530 720 730 M 579
P 395 inlisus O 468 T 1049 P 1102 inlustre H 598 in-
licitum H 599 (E V) inloca *pro* inroga H 516 inrigare

Tr 975 inriga Ofr. 164 inremeabilis H 552 (V, inremediabilis E) inridens Pfr. 521 inritus H 663 (E V) M 751 inreperus M 651 inmani T 1019 inmensa T 1099 inmori Hii 873 inmitte Hii 984 inmisso M 232 (*Rescr.*) inmiscet Tr 11 inpunita P 829 inpune Hii 878 879 inpotenti M 859 inpauidus Hii 63 649 impulsu Tr 1125 inpegit H 996 E V (*V etiam inperium H 1322 inpetus H 998 inbuit H 459*) — conlucent T 911 conlucet A 564 conlapsa Hii 1233 conbibit O 506 conponit H 168? (V: conponit H 168 814 conpesce H 523 980 compressit H 828) — subcumbet A 1051 subcubuit Tr 960. — *constanter scriptum est umquam numquam numquid cumque utrimque namque — iamdudum pessumdatum. —*

- 2 **adsimilatio admissa in compositis.** *Constanter subm — subp — obp — adp adsimilationem passae sunt (summ — supp — opp — app) nec non formae quicquid quicquam. singularis est scriptura assint M 58. porro in dissiciendi uerbo sj molitum est in ss: dissicite Ofr. 343. — media ante mutam facta est muta his exemplis: optegis P 895 optinere M 257 O 864 optulerit H 590 optutus A 239 adsimilationis cuiusdam in media uoce simplici factae est exemplum rittus pro rictus T 992*

- 3 **dissimilatio.** *pro membrum membratim membrana constanter scripsit librarius menbra menbratim membrana. similiter panpinea P 763 iubsa H 43 (E V) obtabat Hii 402 (plura exempla in V: unbrante H 722 sonpnia 1088 iubsus persaepe trumco 1030 lapdaci 499)*

- 4 **consonae eiectae.** *in compositis: conubia O 821 Tr 911 P 237 — operiar A 1003 (E A) — comitti Ofr. 328 committe M 33 i consona in compositis iaciendi: adicere Ofr. 201 adice M 530 (bis) adicit T 727 (non liquet de scriptura M 277 474 786 O 832) obicere M 499 obici H 438 (E V) M 237 (*Rescr.*) proiciet Pfr. 64 (subicit Oct. 843 R 13) obex: obice H 241 1004 in uoce ineunte: g. nouus pro nauus (gnauus) Hii 570 — gnatus — natus: utraque forma usus est librarius, ita tamen ut in VIII prioribus tragoediis solam integram (gnatus) poeta admississe uideatur; contra Hii et Oct. nisi ubi lex metrica refragatur tumentur alteram (natus). s post ex praepositionem ommissa: expectent T 441 exurgat M 49 exiluit M 448 exilit Hii 245 expue Ofr. 44 exanguis H 418 seruata: exsecrabilis Ofr. 223 exurgere Tr 545 P 1021 exsequi P 626 H 41 Hii 541 exsequiae O 63 exsanguis P 1062 exferit pro exserit Hii 258 excidit Hii 556 exserta Hii 1674 addita: exsuere Hii 832 Tr 571 s post trans praepositionem plerumque ommissa: transcribor transcendendo transilio. addita: transsierat Tr 447 in uoce media c ante t autumnus artus constanter (u. II 7) in uocum con-*

- cursu: *praepositio post ante uocabulum a litera t incipiens consona ultima aliquotiens priuatur*: postergum Pfr. 215 *posterga* M 303 O 1077 poste P 945. — *Contra n consona seruata in terminatione*: quotiens totiens *constanter coniunx plerumque formonsus* O 521 P 789 *Atlans* Hii 1914 *gigans* Hii 167 1172 1764 *Garamans* P 73 *Mimans plerumque corruptum minans* H 986 *minas* Hii 1388
- 5 **consonae interpositae**. mpt emptus peremptus peremptor temptare praetemptans (O 670 P 1056) intemptata (M 62) *satis frequentes, at intentare* P 735 *contempta* Hii 1165 *at contemtor* A 629 *incomptae* A 607 *at incomtus* P 665 *consumptus* Hii 1087 1362 mps sumpsisse Tr 104 consumpsit Hii 1228 A 735 *absumpsit* Tr 1187 *mpn tempne* H 90 (E V) *contempnere* M 543 [*u. Vergil. Ge. IIII 104*] *dampnare* Hii 902 905 Ofr. 253 *at damnum* O 502 etc. *erumpna* Hii 1378 *aerumpnas* Tr 775 Ofr. 78 *columpnae* T 647 P 505 *antempnas* M 324 (*autumpnus* H 954 V *sompnus tyrampnus persaepe* V) *solempnis* O 308 Tr 788 909 H 883 (E V) M 112 802 *mt pro mpt = nt temtat* H 358 *somti* H 1229 *insomti* P 833 [*cf. Mommseni C. I. ind. gramm. p. 607 col. 3: quamta tamtae sententiam alia*] *uu—u fluuitauit* (*fluuiialis* A) M 634
- 6 **adspiratio consonis addita uel dempta**. c — ch *constanter lacrimae simulacrum ancora—pulcher sepulchrum. uitiose leguntur ophiucus* M 701 (E Rescr.) *oecalia* Hii 162 *calcas* Tr 542 *corda* A 339 Tr 843 — *archadius* O 485 *archanus* H 601 *alchmene* H 22 *lachenam* A 741 *zachintho* Tr 866 *calchus* (Caycus) Tr 237 *chaphereus* A 581 *chorus fere ubique pro corus, michi nichil constanter; cholcus pro colchus* Tr 1114 [*cf. calchidicus Verg. ecl. X 50*] p — ph *spinx* O 92 250 654 *prygibus* Tr 478 *paretram* H 998 *scarpen* Tr 858 — *trophea* A 191 Tr 158 *phylon* Tr 858 t — th *tus torus balteus* H 353 *Nabatae* Hii 160 *Nabataeus* A 504 — *Tyestes* A 25 *Aegistus tyrsus frequenter talamis* Tr 910 *istmos* Hii 83 *scyta* Tr 1114 — *antheus* Hii 24 *aethnaeus saepe bisthonius* H 230 etc. r — rh *rodope* Hii 1036 1542 *pyrrus non raro* h non suo loco *parrahsis* A 876 *trhaces* Hii 1795 [*cf. trhaso ap. Ritschl. prisc. lat. mon. ep. p. 69 ad 76 E*]
- 7 **consonae simplices pro geminatis, geminatae pro simplicibus**. c — cc *sucus* O 506 M 715 721 H 940 *fucus* P 1054 *baça* O 551 *bucina* T 799 *sicine* P 872 (*at hocine pro hocne* Hii 775) — *baccifera* O 421 *ex baccare corruptum uidetur* O 421 [*βάρβαρος*] *oceanus* O 517 H 26 *sicculo* Hii 1312 *peccoris* P 301 ch — cch *Bacchus plerumque, bachus* A 944 O 158 (*pro Iaccho*) 113 328 H 701 *Iaccho* O 443 *bracchia* Hii 109 1866 O 408 — d — dd *redit aliquotiens pro reddit*. t — tt *litus plerumque*

littora HII 840 A 456 Tr 110 147 *etc.* uita *pro* uitta Pfr. 146 P 659 Atin A 727 — bruttia HII 654 bruttium T 578 — oblitterentur M 560 quattuor *bisyllab.* HII 1099. — **p** — **pp** sipara M 328 HII 703 Iuppiter puppis *constanter* — supremus HII 1510 Tr 383 771 *etc.* clippeus Pfr. 108 119 repperiet Tr 438 Oedippus *plerumque.* 1 — **ll** pelex (*nusquam* pellex) belua squalleo squalor squalidus illex HII 1644 ilico O 611 paulum solemnis (*uel* solempnis) querela reliquiae cybelę *producta media* Tr 72 (*at Rescr.* cybebae) cybeles *anapaest. mensura* P 1144 — calidus (*i. e.* calidus) O 106 callidum (*calid.*) T 1058 sollertis Ofr. 238 sollicitus *ubique* ballista P 543 Calliopae pallidus — Encelladus HII 1740 mollitur O 1019. **m** — **mm** — **mn** — **nn** sqamosus T 1048 M 1031 — dammis P 580 damae HII 1062 immo ammentum P 820 comminus Tr 357 ammissi *pro* amisi H 1266 lamma A 909? antemnas A 526 O 907 antempnas M 324 solemnis *u. II 4 et 5* Clytemestra A *inscr.*: 109 227 413 1011 Strynnonis O 617 — ennarra Tr 1077 **n** — **nn** — **mn.** Erinys *ubique* — Agamemno A *inscr.* Agamemnon A 816 990 *u. subscr.* Agamenon A 816 990 Menon *pro* Memnone Tr 248 **s** — **ss** causa (*numquam* caussa) casus *pro* cassus Tr 680 *al.* cresius P 1179 gnosis A 24 H 737 O 913 gnosiacus HII 161? Lyrnesos Tr 230 Lyrnesida A 187 Parnasi A 758 Parnason Ofr. 129 *at* Parnassos O 285 Parnassio HII 1478 Cassandra Thressa tartessius H 236 Titaressos thessalicus (*thesalus* H 292 V) Nassamonio *uitiose* HII 1646 transsierat *u. supra.*

8 consonarum mutationes. **u** — **b** — **ph** — **f.** Danuuius M 727 (*E Rescr.*) Danubius T 376 fauula Tr 380 afflauat HII 1447 uixque (*i. e.* bisque) HII 1855 graue (*i. e.* trabe) A 250 iuuatus (*iub.*) T 732 [*cf.* iuuaberit *ap. Momms. inscr. R. N.* 4342] aucupauor *m. pr.* Ofr. 361 deuium (*i. e.* dubium) Tr 901 (fleuiles O 521 *Rescr.*) — Suebae M 716 — tolerabit H 1195 nobis (*nouis*) Tr 910 pluribus (*i. e.* plurimus) HII 1755 (1966A) — bosforos H 128 (bosforus V) — fylomela HII 200 fineas frigas frigibus frygiae frigio frixeum fereī Et hieme Tr 827 *ex* Fthienatum fluis *i. e.* Phlyeus P 30* nefele tysifone sulfure **c** — **q** secuntur O 726 insecuntur O 985 (aecum M 200 *Rescr.* *qui tamen eodem uersu* aequus habere *uide-tur*) oblicus O 369 (*cf.* HII 1042) elocor HII 732 locor H 299 *pr. m.* condam (*quond.*) HII 553. **qu** — **c** arquite-nens P 717 quoquit HII 1400 quaquumque P 1079

¹
(a)quilles *i. e.* Achilles A 179 R 10 *cf.* Aquillitani C. I. 200, 79) **gu** — **g** tinguere H 38 T 820 P 660 O 43 urguere M 956 O 556 — lango[re] A 162 **c** — **g** Ligurgi O 478 H 907 (*E V*) — corytis H 1134? **gn** — **n** gnatus gnauus *u. supra* II 4 gnosis A 24 H 737 P 657 O 913 gnosiacus HII

161? cynus A 715 cienus A 216 Cynus H 490.
 d — t liquid P 904 1009 H 624 reliquid Tr 632 HII 1349
 H 398 *pr. m.*? T 221 inquid M 693 quod *pro* quot HII
 1857 H 435 capud P 1029 — andro *pro* antro Ofr. 103
 aliquit T 274 M 398 aliquot Pfr. 51 O 18 *m. pr.* quit P
 742 nequit T 894 Pfr. 151 at *pro* ad HII 1925 (illut M 226
Rescr.) — fronte *pro* fronde A 604 — sed *pro* et aliquotiens
ubi uox superior s litera terminatur ut H 968 recipi sed
pro recipis et E V (set *plerumque* V) — haut uel aut
pro haud non raro s — c cinis HII 1397 (siti H 850 V)
 s — sc — ss — ssc Syrus Tr 348 Sythes HII 1255 (consios
 H 696 V) — Scyros Tr 235 abscons H 277 (E V) scaenus
aliquotiens ut H 1130 — augessit (sc) M 674 ulcissi O 222
 (nosce H 220 V) — paciscei A 269 posscit Tr 319 de-
 cresscet Tr 1058 — ascensor (ds) P 1216 s — x — ss
 nisus H 1327 at nixae T 600? mixtus Vlixes *constanter* —
 estollit Tr 311 declausit *pro* deplanxit HII 1856 — minax
pro minas H 906 (*pro* Mimans HII 734 R) ferox nonnumquam
pro feros uixque (*i. e.* bisque) HII 1855 (experii H 1147 ful-
 xit H 212 exit H 327 V) lassus lassatus (*pro* lax.) saepe.
 — pistrix (πίστρις) P 1058 x — sx arsx A 583 O 232 x — cx
 reuinxit Pfr. 146 coniunex HII 198 zm zmaragdos P 324
 zminthea A 177 li — ll Illo A 598 pylli Tr 221 bella cum
 fero (*i. e.* Belis in f.) HII 964 l — r fluctum O 49 *pr. m.* fulua
 HII 1973 (fructuat H 703 V *m. sec.*) lustrare (*i. e.* lustrale)
 Tr 643. m — n forsam A 1048 Tr 669 quim H 396 ae-
 dom A 706 — minans minas *pro* Mimante *aliquotiens* (HII
 1388 H 986 *al.*) famen Tr 592 semianimen P 1111 — n
oppressum plactus (*i. e.* planctus) HII 1674 c — t ante i
uocalem sexcenties conmutatae: spacium aties *al.* solacium
 Tr 819? conuitia M 113 nuntius *constanter. raro ante*
alias uocales: detus Tr 776 latera A 434 artem A 588
 (uertitis H 80 V) ct — t — tt auctor autumnus artus
constanter artat H 1218 (E V) rictus HII 1278 complecte
 Tr 103 (mictetur emicte guctura actici sagittas *alia* V) —
 flete Tr 935 lutifer H 691 — atticus *pro* arctico *aliquotiens*.
 — rittus u. II 2 (attis *pro* actis H 1221 V) c uel t — p Tripce
 = Tricce Tr 831 (septatur *i. e.* sectatur H 757 sagiptas
 H 459 V)

III Singularia quaedam ad nominum et uerborum flexionem pertinentia.

- 1 nomina. rates (*nom. sing.*) A 464 789 uolucres (*n. s.*) M
 631 rupis (*nom. sing.*) Ofr. 23 — exanimis: corpus ex-
 animę HII 1465 A 962 exanimis Tr 613? semianimen
 P 1111 — us: corpore exanimo T 1063 c. exanimum P 593

unanima coniunx O 794 semianima pectora O 1075 —
aetheri (*gen. s.*) M 1034 — puppem H 773 (E V) 779 *al. se-*
curam A 45 — sceleri (*abl. sing.*) P 693? M 1024 (*contra uer-*
sus legem) sorti Tr 987 *non abl. sed dat. est.* — rubente P 1054
tepente H 8 (E V) uirente H 908 (E V) ubere H 337 (E V *con-*
tra uersum) — toto (*dat. s.*) H 11 762 *nom. plur. is* auris P
1047 urbis M 127 arcis H 11 1915 [*pluris mon. ancyr. ed.*
Mommsen IV 46] *acc. pl. is* omnis *frequenter* fontis T 107
auris P 400 messis H 11 795 gregis H 11 1794 ruboris H 668
— feralis T 668 incolumis T 1030 bimaris O 286 ueteris
M 397 *gen. um* mensum Pfr. 173 caelestum H 601.
decl. IIII. domus (*acc. pl.*) H 243 domos (*acc. pl.*) A 122
lauru (*abl. sing.*) A 816 laurus (*acc. pl.*) A 356 colus suae
(*gen. sing.*) O 1006 colus audi (*gen.*) H 11 1101 *acc. pl.:* le-

ues colos H 11 375? ipsas colos H 11 772 colos^v quas H 11
671 (*corr. 2 m.*) colus H 11 221 turpe scelus (*i. e. turpes co-*
lus) H 11 1184 consumptos colus H 11 1088 — genibus T 521
Ofr. 306 P 675 711 ueribus T 765 770 portibus Pfr. 251.
nomina graeca. nom. sing. I decl. a producta (cf.
Lachmann ad Lucret. p. 405 s.) Alcmena H 11 1413 He-
cuba Tr 869 Pyrrha Tr 1049 Megara H 206 1014 Oe-
tee H 11 1499 = Oeta? — *a correpta* Phaedra Electra
Oechalia H 11 425 Hecuba *plerumque*, hecubae A 682 (he-
cube A) Andromacha *inscr. Tr* — Polyxene Tr 376 Alcme-
nae *pro* Alceme H 11 1858 Eurydice. — Tiresia O 293 295
(*inscr.*) Licha H 11 1464 (Pelias M 201 *recte* A Pelias E *ui-*
tiose). *nom. sing. II decl. plerumque* os on: Syros Cary-
stos Tityos Ismenos Euenos Alpheos Pactolos scorpios
isthmus Synion (Sunium) Ilion *alia, raro* us *um* Scyrus Tr 348
Ilium Tr 31. *acc. Cyllaron Ismenon Aeacos pro* Aeacon
H 11 1562 III decl. o — on Creo O 207 209 *inscr.:* 206 522
Agamemno *inscr. tragoediae alias* — on Agamemnon Pluton
Memnon Amphitryon. *acc. sing. decl. I et III praevalent*
terminationes graecae en — an — yn Alcmenen Oeten Eury-
dicen Rhodopen — Borean Eurotan Lichan — Araxen Vlixen
Gangen Alciden Atriden Oresten Achillen — chelyn Ityn
Eleusin Trachin *alia. am — em — im* Andromacham Tr
585 Ossam H 11 1156 Alcidem H 11 513 1324 Erynim O
657 Tigrim (*sequitur uox* *inmiscet*) Tr 11 — Eurydicem H
581 Scythem H 1217 — Oedipodam O 1025 *gen. sing.*
Cybelae Tr 72 Hecubae 143 972 *at* Cybeles P 1144 Ioles
H 11 559 Helenae *an* Helenes? A 965 (E: helene soror) —
Geryonae A 888 geryone H 1177 — Oedipodae H 500 —
Phasidis M 102 *dat. s. Parnetho pro* Parnethi P 4 *uo-*
cat. sing. Calchas Tr 368 — Oresta A 991 — Vlixes Tr
603 (*alias* Vlixes) *abl. Oedipoda* O 964. *adiectiua*
graecam terminationem os on non admittunt. bistono

- ales A 708 *uitiose pro bistonis. ius — eus pelopēus* M 899
 T 22? pelopius A 7 166 pelopaeae = pelopiae T 641 —
 2 uerba. *In coniugatione quod obseruatione dignum esset nihil
 repperimus praeter haec pauca: tondis pro tondes* Ofr. 130
friget pro frigit O 39 *uomet pro uomit* O 979 — *tenderent
 i. e. tenderant pro tetenderant* H 542 — *occurrit uitiose pro
 occucurrit* Pfr. 5. — (*adorsus = adortus* H 243 V) — *de
 contractis perfectorum formis* cf. I 3.

IV Qua ratione uoces uel coniunctae uel seiuinctae sint.

praepositiones nominibus suis adnexae: [*de monum.
 ancyr. Mommsenius (Res gestae diui Augusti p. 145): saepe
 inter praepositionem et sequens substantium in archetypo
 non interpungi uix dubium est; certe in indice maioribus et
 euidentioribus litteris scripto ita legitur u. 2 inrem u. 3
 induabus.*] *instatu aculpa abetheria adte adcantus perhas
 pertonantem exillo exte proptermesubplastro profato prome
 caelotenus (H11319) immembra T760 uocabula composita
 diuelluntur: in domitum a mitto at tonitu per errent ex
 cusso sub actus de cretum super sum — in cassum T 1070
 in uicem T 102 — qui cumque cui quam ante quam quae
 nam iam ne amor ne iam iam non dum etiam num. parti-
 culae orationis coniunctae cum uocibus quae
 subiciuntur: siqua siquid site sipotes sinimis sedtu sed-
 magnus ethanc etfulget neccitotus nequis iamse iampos-
 sum ante anpossum namquis autcentum nonlicuit quam-
 prope tambene quidhoc cumtraxi endomita protector. —
 multa praeterea uel coniunctarum sine ratione uel male direm-
 ptarum uocum exempla soli librarii — quem quidem e libro con-
 tinua scriptura exarato suum transscripsisse hac ipsa re in-
 tellegitur — aut negligentiae aut inscitiae tribuenda uidentur
 esse uelut talia: terhodopetulit, pallorraborem, siquafecun-
 dum, inihibendataamen illothessalicus expectotuum tupraeda
 occurrit ibi (H1142), fer culum, diui dunt, in achus, cas
 pias, at hos de lia, phoetontia dum. — De literarum elisione
 cf. I 4.*

III. INDEX METRICVS.

A

RECENSVS METRORVM

IN LYRICIS CARMINIBVS ADHIBITORVM.

Vno asterisco* *significauimus carmina quae mediis in actibus leguntur, duobus** quae in difficilioribus Oedipi atque Agamemnonis canticis reperiuntur.* — de lyricis Senecae metris nuper egerunt L. Mueller de re metrica poetarum latinorum Lipsiae 1861 (prooemium d. Dec. 1859) p. 118—130. B. Schmidt de emendandarum Senecae tragoediarum rationibus prosodiacis et metricis Berolini (Dec. 1860).*) G. Richter de Seneca tragoediarum auctore. Bonnae (1862) p. 20—24. R. Peiper Observationum in Senecae tragoediis libellus Vratisl. 1863. Strophen in Seneca's Chorliedern Z. f. G. 1 XVIII (1864) p. 247—53 328—33 694—701. G. Richter die Composition der Chorlieder in den Tragödien des Seneca MRh XIX (1864) p. 360—79 522—27 confer.: Beispiele von versversetzung und interpolation MRh XVIII (1863) p. 29—46. De cantico quodam Oedipi Senecae [402—508 Gr.] ad genuinam formam reuocando, Symbolorum philologorum Bonnensium fasciculi posterioris, qui nondum prodit, p. 555—580. scripta est haec commentatio anno 1864.

Anapaesti **I** dimetri inmixtis monometris **H** 125—208 1059—1144 T 789—887 P 1—89* (Hippolyti) 330—65 967—96 1132—57 O 155—205 438—450** 759—84** 1001—19* Tr 714—45* (Andromachae) M 301—382 790—850* (Medeae) A 57—108 635** 671—92** 698—729* HII 173—235 (Ioles) 586—709 1155—64* 1211—21* = 1283—93* 1992—2006* Oct. omnia carmina. amoebaeum (Hecubae et Chori) artificiosius compositum insigne epiphonematis Tr 67—170 Chori et Thyestae 923—73* amoebaeum ex parte (Chori et Alcmeneae) HII 1868—1948.

II dimetro subicitur monometer A 311—412.

sapphici (*Obs.* p. 1—20) **I** desunt adonii **H** 834—78 P 279—329 1158—62 O 755—58** (*corrupti*) A 908—917** II. additur adonius a) in fine carminis T 546—622 HII 1522—1610 O 417—434** b) primae et ultimae strophae Tr 1019—65 P 744—60 mediis strophis A 845—873**

*) Vix dignus est qui commemoretur M. Hoche die Metra des Tragicers Seneca. Halle 1862.

- c) strophis uersiculorum numero paribus constanter additus: strophae generis horatiani M 582—609 A 614—20 = 628—33** 877—80** (*alcaicae str. respondens*) sapphico-
rum numero adaucto M 610—72 (9 uu.) O 110—154 (13
et 10 uu.) O 479—515** (8 uu.) Tr 824—71 (11 uu.)
A 636—62** (7 et 8 uu.) 666—70** (5 uu. *str. alcaicae
respondens*) 881—86 = 893—97 = 918—24** (7 uu.)
- adonii u. *sapph. alcm.*
- alcaici (*Obs.* p. 26 not. 1) strophae alcaicae horatiani
generis: A 621—24 = 634** 663—65** 874—76** (*sap-
phicis respondentes*) 887—88** (*asclepiadeae respondens*)
tertio uersu bis repetito: A 898—902 = 903—7**
- sapphici et alcaici copulati: sapphici subiciuntur alcaici
O 735—40 = 741—42** alcaicis subiciuntur sapphici
O 743—48 = 749—54**
- glyconeï (*Obs.* p. 20—24) I horatianum genus: H 879—98
T 336—403 M 75—92 O 722—26** HII 1035—1137 (*phere-
cratei uu.* 1064 1084 *spurii*) II a basi trochaica in-
cipientes O 903—35
- pherecrateus u. *glycon.*
- asclepiadei dodecasyllabi (*Obs.* p. 25—28) H 528—95 T
122—175 P 761—831 Tr 380—417 M 56—74 93—109
HII 104—172
- asclepiadeum quartum aliquantum inmutatum: asclepiadeo
bis repetito subicitur glyconeus cum choriambica heph-
themimeri P 1137—40 = 1149 eadem strophā restituenda
uidebatur alteri nostrum O 413—16 u. *Symbola* p. 565, quae
inter asclepiadeos legebatur P 790 s. (*lasciuae nemorum
dae montiuque Panes*) sublata *Obs.* p. 27 s.
- strophae hybridae**
- a **asclepiadeo-sapphica**: uersui asclepiadeo ter repetito sub-
mittitur sapphicus O 413—16** (≈ O 409—12) A 610—13**
(*prood.*)
- a' **sapphico-asclepiadea**: duobus sapphici subiciuntur metri
asclepiadei tertii clausulae (asclēp. cum glyconeō) O 409—
412** (≈ 413—16)
- b **asclepiadeo-alcaica**: asclepiadeo bis repetito subiciuntur
alcaicae strophae clausulae (iamb. dim. hypercatal. et alcai-
cum decasyllabum) O 727—30** (≈ 731—34) A 889—92**
(≈ 887—8 *str. alcaica*)
- b' **alcaico-asclepiadea**: alcaico bis repetito subiciuntur ascle-
piadei tertii clausulae (asclēp. cum glyconeō) O 731—34**
(≈ 727—30)
- dactylii tetrametri s. alcmānii (*Obs.* p. 30) O 455—73** (*ado-
nio clausi*) P 769—71 (*spurii*) HII 1953—71* (Alcmenae)
- dactylii hexametri (*Obs.* p. 30) O 237—42* (oraculum) O 407
et 408 435—7 451—4 474—8 516—21** M 110—5.

trochaici tetrametri (*Obss.* p. 29) P 1210—21* (Thesei) O 228—36* (Creontis) M 743—54* (Medeae)
 iambici trimetri (*Obss.* p. 28) M 755—73* (Medeae) trimetro subicitur dimeter acatalectus M 774—89* (Medeae) dimeter acatalectus A 796—811* (Cassandrae) dimeter catalecticus s. anacreonteum M 857—86 tres strophae dimetro brachycatalecto s. euripidio clausae.
 cantica ex pluribus metris composita (*Obss.* p. 35—38) sapph. anapp. T 279—329 330—65 O 110—54 155—205 anapp. sapph. P 1132—57 1158—62 (anapaestis interpositae sunt II strophae liberiores 1137—40 1149) asclep. anapp. H 104—172 (Chori) 173—235 (Iolae) asclep. glycon. H 834—78 879—98 asclep. glycon. asclep. hexam. M 56—74 75—92 93—109 110—5 sapph. asclep. P 744—60761—831 (3 alemanios qui sunt interpositi spurios habemus) tetram. troch., trim. iamb., trimetris subiecti dimetri iamb., anapp. M 743—856 (Medeae ueneficium). difficiliora sunt O 407—521 O 722—784 A 610—92 A 845—924

B

C O N S P E C T V S

EVRYTHMIAE.

Signis usi sumus hisce:

- (+) dialogi strophicae partes ubi cohaerent — quod non nisi ita fieri solet ut primi uersus strophae sequentis particula, quae fere semper semiquinaria caesura efficitur, superioris strophae sententiam claudat, — signum crucis uersuum numeris adiecimus.
 (*) strophas aut lacunis aut additamentis foedatas aut uersibus contra poetae consilium transpositis turbatas asterisco indicauimus.
 (m) anapaesticorum monometri singuli et in mediis strophis et in stropharum exitu positi deprehenduntur. Qui sunt medii plenorum uersuum auctoritatem habent, qui strophas claudunt non numerantur. quo fit ut e. g. septem uersibus quorum ultimus est dimeter, respondere possit strophæ post totidem uersus monometro clausa. monometro stropham claudi in litera uersuum numero adposita notauimus.

Praeterea nuda litera strophas significat, antistrophas lineola (') literae adiecta, proodos circulo (°), epodos duabus lineolis ("), strophas adonio clausas (ad) adiecto insigniuimus. Quae in nostro exemplari errata sunt, tacite hic correximus.

I HERCVLES

Actus I 1—124

5 2 2 2 2 2 3 3* 4 3 3 + 4 3 + 3 3 + 3 3* 3 3 + 6 6 4 4 6 6 4* 4 6 6 6* 2
 a b b' b'' b b' c c' d c c' d e c c' c c' c c' e e' d d' e e' d d' e e' e'' f

Canticum I anapp. 125—208

7* 7 7 7* 7* 5* 5 5* 9 9 7 7m
 a a' b b' b'' c° c c' d d' e e'

Actus II 209—527

8 + 8* + 4 2 2 2* 4 4 2 2 2 4 | 5 5 5 5* 4 4 + 6 6 + 4 4 6 | 8 8 3 3*
 a a b c c' c'' b' b c° c c' b' | d d' d d' e e' f f' e e' f'' | a a' h h'
 3* 4 + 4 + 5 5 3 | 4 6 4 5* 5 5 5* 5 + 6 + 6 | 4 4 4 4 4 4
 h i i' k k' h' | i l° i' k k' k k' k'' l' l' | m m' m m' m m'
 6 6 6 6* 1 1 3 3 6 4 4 4 + | 6 6 5 5 5 4 4
 n n' n'' n o o' p p' n' q° q q' | r r' s s' s' t t'

Canticum II asclep. 528—595

ZfG p. 697 s.

6* 6 4 5 5 4 6* 6 6 5 5 6 6*
 a a' b c c' b' d d' e f f' e' e''

Actus III scaena 1 596—621

7 7 4 + 4 4
 a a' b b' b''

scaena 2 622—833

4 4 5 5 4 + 5 5 4 4 4
 a a' b b' a'' b b' a a' a''

6 5* 5 3 + 3 3 4 4 3 3* 3 2 2 5 + 5* + 5 + 4 4 4 + 5* + 5 2 2 2 2
 c d d' e e e'' f f' e e' e'' g g' h h' h'' i° i i' h h' k° k k' k k'
 2 2 5 4 5 4 5* 5 4 + 4 6 6 5 5* 6
 g g' h i h' i' h h' i i' i l' m m' l''

Canticum III sapphici 834—878 glycon. 879—898 ZfG

p. 330 252 MRh XIX p. 521 $\underline{5^*4466^*63443}$ $\underline{777^*}$
 $\underline{a\ b\ b'\ c\ c'\ c''\ d\ e\ e'\ d'}$ $\underline{f^o\ f\ f'}$

Actus IIII 899—1058

$\underline{533^*5336+655^*+885556654+4+}$
 $\underline{a\ b\ b'\ a'\ b\ b'\ c\ c'\ d\ d'\ e\ e'\ f\ f'\ f\ g\ g'\ f'\ h\ h'}$
 $\underline{677+63443436+6}$
 $\underline{i\ k\ k'\ i'\ l\ m\ m'\ l'\ m''\ l''\ n\ n'}$

Canticum IIII anapaesticum 1059—1144

$\underline{99^*5577^*7^*8^*8^*7^*7^*44^*}$
 $\underline{a\ a'\ b\ b\ c\ c'\ c''\ d\ d'\ e\ e'\ f\ f'}$

Actus V 1145—1351

$\underline{55^*445553353+335544^*+4^*4+444}$
 $\underline{a\ a'\ b\ b'\ a\ a'\ a''\ c\ c'\ a^o\ c''\ c\ a\ a'\ d^o\ d'\ d'\ d\ d\ d\ d'}$
 $\underline{5^*111666511225+58+855^*88774^*+4}$
 $\underline{e\ f\ f'\ f''\ g^o\ g\ g'\ e'\ f\ f'\ h\ h'\ i'\ i'\ k\ k'\ i'\ i'\ k\ k'\ l\ l'\ m\ m'}$

II THYESTES

Actus I 1—121

$\underline{2554444+5+5^*44+44+6668+8+644555.2}$
 $\underline{a\ b\ b'\ c\ c'\ c\ c'\ b\ b\ c\ c'\ c\ c'\ d\ d'\ e\ f\ f'\ e\ g\ g'\ h\ h'\ h''\ a}$

Canticum I asclep. 122—175 ZfG. p. 698 MRh XIX p. 369

A. Goebel ZfG XVI p. 737—44 $\underline{44^*48833477}$
 $\underline{a\ a'\ a''\ b\ b'\ c\ c'\ d\ e\ e'\ \dots}$

Actus II 176—335

$\underline{8+866+5555^*55^*5555+336+677+55}$
 $\underline{a\ a'\ b\ b'\ c\ c'\ c''\ c'''\ d\ d'\ d\ d'\ d\ d'\ e\ e'\ f\ f'\ g\ g'\ h\ h'}$
 $\underline{6+644+446+6}$
 $\underline{i\ i'\ k\ k'\ k\ k'\ i\ i'}$

Canticum II glycon. 336—403 ZfG p. 252 MRh. XVIII
p. 37 sqq.

[3] 5 6* 5 5 6 7 4 7 4* 5 5 3
... a b c c' b' d e d' e' f f g

Actus III scaena 1 404—490

7 5* 6 6 5 6 6 8* 8 8 7 5 3
a b c c' d c c' e e e' a' b' f

scaena 2 491—545

5 8 8 5 6 6* 6 5 5
a b b' a' c c' c' d d'

Canticum III sapphicum adonio clausum 546—622

ZfG p. 331

3 3 4 4 7 7* 4 5 5* 4* 4* 3 5 3 5 3 4 4^{ad}
a a' b b' c c' d e e' f f' g h g' h' g' i i'

Actus IIII 623—788

4 7 7 9 9 9 9+8 8 7 7 5 5 3 6 6 5 5 3+7 7 6 6 5 5* 5
a b b' c c' c' c' d d' e e' f f' g h h' f f' g' e e' h h' i k k'

Canticum IIII anapp. 789—887

4 8 4* 8 6^m 6 8* 8^m 8 8 7 7* 2^m 3* 2^m 3
a b a' b' c c' d d' e e' f f' g h g' h'

Actus V scaena 1 888—922

4 4 5 5 5 6 6
a a' b b' b' c c'

Chori et Thyestae anapp. 923—973*)

7 7 4* 4 5 5 5 4 4 5
a a' b b' c c' c' b b' d
Ch Th Ch Th Th Ch Th Th Ch Th

*) Si uestigia codicis sequimur sic describendae sunt strophae:

Ch Th Ch Th Ch Th Ch Th Th

sed offendunt uu. 946—950 a choro prolati.

scaena 2 974—1116
 $\begin{array}{cccccccccccccccc} 3 & 3 & 3 & 3 & 3 & 7 & 7 & 7 & 5 & 5 & 5 & 5 & 7 & 7 & 7 & 5 & 5 & 5 & 5 & 7 & 7 & 7 \\ aa' & bb' & b'' & cc' & c'' & d & d' & d'' & e & e' & ff' & f' & f' & e & e' \end{array}$
 $\begin{array}{ccccccc} 9 & 9^* & 9 & 5 & 5 & 5 & 1 & 1 \\ gg' & g'' & hh' & h'' & i & i' \end{array}$

III OEDIPI FRAGMENTVM

Actus I 1—319

$\begin{array}{cccccccccccccccc} 3 & 8 & 7 & 8 & 7 & 6 & 6 & 5 & 4 & 4 & 4 & 4 & 5^* & 5 \\ a & b & cb' & c' & dd' & e & f & f' & f' & g & g' \end{array}$
 $\begin{array}{cccccccccccccccc} 8 & 8 & 7^* & 7 & 7^* & 5 & 6^* & 6 & \text{deest} & 7 & 7 & 7 & 5 & 8 & 8 \\ aa' & b & b' & b'' & c & d & d' & c' & bb' & b'' & c'' & a & a' \end{array}$
 $\begin{array}{cccccccccccccccc} 6 & 6^* & 4 & 7 & 7 & 5 & 5 & 5 & 5 & 6 & 6 & 5^* & 5^* & 5 & 5 & 7 & 7 & 4 & 7 & 7 & 6 & 6^* & 7^* & 7^* \\ aa' & b & cc' & dd' & dd' & aa' & d & d' & dd' & cc' & b & cc' & aa' & \dots & c & c' \end{array}$

Actus II 320—362

$\begin{array}{cccccccc} 4 & 4 & 6 & 6 & 6 & 6 & 6^* & 6^* \\ aa' & bb' & bb' & bb' & bb' \end{array}$

IIII PHOENISSARVM FRAGMENTVM

$\begin{array}{cccccccccccccccc} 3 & 3 & 5 & 4 & 5 & 4 & 7 & 7 & 6 & 7 & 6 & 7 & 6 & 7 & 3 \\ aa' & b & cb' & c' & dd' & e & f & e' & f' & e'' & f'' & a \end{array}$
 $\begin{array}{cccccccccccccccc} 8 & 8 & 8 & 8 & 8 & 5 & 5^* & 5 & 5 & 5 & 5 & 5 & 7^* & 7 & 7 & 8 & 7 & 7 & 6 & 7^* & 6 & 7 \\ aa' & aa' & a'' & b & b' & b' & b' & b' & b' & b' & c & c' & d^o & c & c' & e & f & e' & f' \end{array}$
 $\begin{array}{cccccccccccc} 8 & 8 & 6 & 6 & 7 & 6 & 6 & 5 & 5 & 5 & 5 & 5 & 6 & 6 \\ gg' & hh' & i^o & hh' & k & k' & k' & k' & l & l' \end{array}$

V PHAEDRA

Actus I scaena 1 Hippolyti anapp. 1—89

$\begin{array}{cccccccc} 8^m & 8 & 6 & 6^* & 5 & 5 & 5 & 5 & 7^* & 7 & 7 & 4 & 4 & 4 \\ aa' & b & b' & cc' & c'' & dd' & e & e' & e'' & ff' & f' \end{array}$

scaena 2 90—278
4 4 6 6 7 7 5 5 7 7* 7 7 6 6 6+9 9 7 7 7 7 2
 a a' b b' c c' d d' e e' e e' f f' f' g g' h h' h' i

$\frac{1}{2} + \frac{1}{2}$
4 4 7 7 sexiens 4 8 8* 4 3
 a a' b b' c c' c c' c c' a d d' a' e

Canticum I sapph. 279—329 (ZfG p. 330 s. MRh¹ XVIII
 p. 43) anapp. 330—365

4* 4* 4* 8* 8 4* 8 8 | 6 5 5 5 5 5* 5
 a b b' c c' d^o c c' α β β' γ γ' δ δ'

Actus II scaena 1 366—413 2 7 10 10 10* 7*
 α a b b' b'' a'

scaena 2 414—596
3 7 7 4 4 4 4* 7 7 7 5 6 5* 6 3 4 4 7 7 7 7 8 10 10 8* 6 9 6 9
 a b b' c c' d d' e e' e' f g f' g' h^o i i' k k' k k' l m m' l' n o' o'

scaena 3 597—743
5+5 5 4 4 5* 5+5 5 5 5* 6 6 6 6 4 7 7 7 4 6 6 5 4 6 6+5
 a a a' b b' c c' c c' c c' d d' d d' e f f' f' e' g g' h e'' g g' h'

Canticum II sapph. 744—760 ZfG p. 329 asclep. 761
 —831 ibid. p. 700 Obs. p. 27 s. (alcmanii 769—71 spurii
 ib. p. 30) MRh XIX p. 521 ss.

5^{ad} 8 5^{ad} [3] 4 4* 4 5 5* 5 5 8* 8 8 4* 4 4 4
 a b^o a' alc. α α' α' β β' γ γ' δ δ' δ'' ε ε' ε'' ζ

Actus III scaena 1 832—871 5 5 1. 3 4 4 4 4 5 5
 a a' b^o c c' c c' d d'

scaena 2 872—966
4+4 5 5 6 6 2 2 5 | 6 6 6* 6 6* 6 6 4 4
 a a' b b' c c' d d' e a a' a a' a a' b b'

Canticum III anapp. 967—996 6* 6 6 6* 6*
 a a' a'' a'

Actus IIII 998—1131

2 3* 3* 3 | 7 7* 7 7 7 7* 7* 7 7 8 8 8 8 9* 9+4 4*
 α a a' a'' | a° a aa' a' a a' aa' b bb' b' c c' d d'

Canticum IIII anapp. 1132—1157 strophae II libe-
 riores 1137—40 1149 (Obs. p. 26 s. MRh XIX p. 525 s.)
 sapphici 1158—1162 5 4 5^m 4* 5* 5 6

a β a' β' a a' γ

Actus V 1163—1289

2.3 5 4 7 6 7* 6 7* | 3 3 3* 3 | 6+6* 6 6 6 3 7 7* 6 6
 a a' b c d c' d' c'' | α α' α α' | a a' b b' b'' c° d d' aa'
 tetrametri troch.
 (ZfG p. 700)

VI OEDIPVS

Actus I 1—109

5 6 6 6 4 4 5 4 4* 4 4 5 5 5 4 4 6+6 2 3 3 3+3 2 3 4
 c° a° aa' bb' c b b' bb' c' c' c' bb' a a' d e e' e' e' d' e' b''

Canticum I A sapphici cum adoniis 110—154 u. Obs.
 p. 19 s. ZfG p. 329 s. MRh XIX p. 376 s. s.

13*^{ad} 10*^{ad} 10*^{ad} 12*^{ad}
 a b b' a'

B anapaest. 155—205 6 4* 8 8*^m 6^m 6*^m 5 5
 a a' b b' c c' d d'

Actus II scaena 1 206—294

2 2 6 5 6 2 3 2 3 3 3 4 5 4* 4 4* 4 6 6 6 6* 3
 α α' a b a' γ δ γ' δ' ε ε' f° b' f' f' f' f' g g' g g' h
 tetrametri hexametri
 ZfG 700 s.

scaena 2 295—406

4 4 5 5 6 6 6* 6 6 5 6 5 5 5 6 6 6 5* 5 4+4
 aa' bb' cc' c'' dd' e d e e' e' d' d d' b b' a a'

Canticum II ex uariis metris compositum 407—521 u. Sym-
bola 1 1 de hexametris cf. ZfG p. 701 Obs. p. 37

2 4* 4* 6* 6 6^{ad} 3 6* 6 4 2* 2 22* 2 2 2 2 2 3^{ad}
A α α' a a' a'' B b b C c c' c' c' c' c' c'

hex.- strophae sapphici hex.- anapp. hex.- alcmanni u. Obs. p. 30
liberiores *)

5 8* 8* 8* 8* 8* 6
D d d' d'' d d' E

hex. - sapphici cum adoniis - hex.

Actus III 522—721

2.1 2.1 2.1 2.1 2.1 2.1 1.1.1 6* 6* 6 7* 7*
 α α' α α' α α' α'' a a' a'' b b'

4* 4* 5 8 8 5 5 4 4 5 5* 5 6 6 6 5 5* 5 6 6 7 7
 c c' d e e' d' d'' c c' d d' d'' g g' g'' d d' d'' g g' h h'

1 1 6 1 1 4 4 4 2
 i i' g'' i i' k^o k k' l

Canticum III uaria metra complectens 722—784

(A) α β β' γ γ' δ δ' ε (B) 5 5 2^m $\left[\begin{array}{ccc} \underline{4} & \underline{5} & \underline{4} \\ a & b & a' \end{array} \right]$
strophae sapphici liberiores anapp. a a' b u. Obs. p. 36.

Actus III scaena 1 785—804

4 5 4 5 1 1
 a b a' b' c c'

scaena 2 et 3 805—865—902

3 3 4 4 5 4 4 3 3 5 3 3 5 5 5 5 4 4 6 6 7 7
 a a' b b' c b b' a a' c a a' c c' c' c' b b' d d' e e'

Canticum IIII 903—935 glyconeis ex basi trochaica inci-
pientes u. Obs. p. 21 s. ZfG p. 252

5 5 7 7 4* 4
 a a' b b' c c'

*) u. 415 corrigendus sic: et tristes Erebi (*terribilis*) minas.

Actus V 936—1083

$\frac{4}{a} \frac{6}{b} \frac{4}{a'} \frac{6}{b'} \frac{7}{c} \frac{7}{c'} \frac{9}{d} \frac{6^*}{b} \frac{6}{b'} \frac{9}{d'} \frac{3}{a} \frac{4}{b} \frac{4}{b'} \frac{4^m}{b''} \frac{3}{a'}$
 anapp.
 choricum
 u. 1001—1019

$\frac{6}{a} \frac{5}{b} \frac{5}{b'} \frac{6}{a} \frac{4}{c} \frac{4}{c'} \frac{4}{c''} \frac{4}{c'''} \frac{6}{a} \frac{5}{b} \frac{5}{b'} \frac{6}{a'} \frac{4}{c'}$

VII TROADES

Actus I 1—66 $\frac{7}{a^0} \frac{7}{aa'} \frac{6}{b} \frac{5}{c} \frac{5}{c'} \frac{6}{b'} \frac{6^*}{d} \frac{6}{d'} \frac{4}{d''} \frac{4}{e}$

Canticum I anapp. 67—170 u. Obs. p. 31—33 F. Haase
 Miscell. philoll. L III c. 5

A (Ch)	B (H)	B' (Ch)	A' (H)	C (H) (Ch)	D (H)	D' (Ch)
$\frac{6}{aa'} \frac{6}{b}$	$\frac{44^m}{a} \frac{5}{b} \frac{21}{cde}$	$\frac{4}{a'} \frac{4^m}{b'} \frac{5}{c'} \frac{21}{d'e'}$	$\frac{6^*}{a} \frac{6}{a'}$	$\frac{2^m}{a} \frac{5^m}{b} \frac{5}{b'} \frac{2^m}{a'}$	$\frac{5^*}{aa'} \frac{5}{a'}$	$\frac{5^*}{aa'} \frac{5}{a'}$

Actus II scaena 1 171—210 $\frac{2}{aa'} \frac{2}{bb'} \frac{6}{bb'} \frac{6^*}{bb'} \frac{6}{bb'} \frac{6}{bb'}$

scaena 2 211—379
 $\frac{4^*}{a^0} \frac{4}{aa'} \frac{4}{aa''} \frac{4}{bb'} \frac{5}{bb''} \frac{5}{aa'} \frac{4}{aa''} \frac{4^*}{aa'''} \frac{4}{aa''''} \frac{4}{aa'''''} \frac{4}{aa''''''} \frac{6}{bb} \frac{6}{bb'} \frac{4^*}{aa} \frac{4}{aa'} \frac{6}{bb} \frac{6}{bb'} \frac{4^*}{aa} \frac{4}{aa'} \frac{6}{bb} \frac{6}{bb'}$

$\frac{3}{aa'} \frac{3}{bb'} \frac{6}{cc'} \frac{6}{cc''} \frac{5}{cc'''} \frac{5}{cc''''} \frac{1}{a} \frac{1}{a'} \frac{1}{a''} \frac{1}{a'''} \frac{1}{a''''} \frac{1}{a'''''} \frac{2}{bb} \frac{2}{bb'} \frac{2^*}{bb''} \frac{2}{bb'''} \frac{2^*}{bb''''} \frac{2}{bb'''''} \frac{4}{cd} \frac{7}{cd'} \frac{4}{cd''}$

Canticum II ascle p. 380—417 ZfG p. 696 MRh XIX
 p. 365 s. s.

$\frac{7}{a} \frac{4}{bb} \frac{4}{bb'} \frac{4}{bb''} \frac{4}{bb'''} \frac{4^*}{bb''''} \frac{7^*}{a'}$

Actus III scaena 1 418—527

$\frac{7}{aa} \frac{7}{aa'} \frac{7}{aa''} \frac{7}{aa'''} \frac{7}{aa''''} \frac{4}{bb} \frac{8}{bb'} \frac{8^*}{bb''} \frac{5}{cd} \frac{6}{cd'} \frac{9}{cd''} \frac{5}{cd'''} \frac{6}{cd''''} \frac{6}{cd'''''} \frac{2}{gg} \frac{2}{gg'}$

scaena 2 a) 528—713

$\underline{55} \underline{7^*7} \underline{6+6} \underline{6+6} \underline{55} \underline{46} \underline{65} \underline{44} \underline{66} \underline{88^*88^*66} \underline{8888^*55}$
 $\underline{aa'} \underline{bb'} \underline{c} \underline{d} \underline{d'} \underline{e'e'} \underline{fdd'e''} \underline{ff'dd'} \underline{gg'gg'} \underline{hh'} \underline{gg'gg'} \underline{aa'}$

b) anapaest. 714—745 $\underline{22} \underline{4} \underline{33} \underline{3} \underline{44} \underline{34}$
 (Andromachae) $\underline{aa'} \underline{bcc'} \underline{d} \underline{ee'd'} \underline{b'}$

c) 746—823 $\underline{7+7} \underline{55} \underline{6} \underline{8^*8} \underline{6+5} \underline{5+7} \underline{7^*}$
 $\underline{a} \underline{a} \underline{bb'} \underline{c} \underline{dd'} \underline{c} \underline{bb'} \underline{aa'}$

Canticum III 824—871 V strophae sapphicae XI uersuum
 (adonio clausae) u. Obs. p. 10—18 ZfG p. 329
 $\underline{aa'} \underline{aa'} \underline{aa'} \underline{a''}$

Actus IIII 871—1018

$\underline{77^*7} \underline{55+5+5} \underline{6+6} \underline{44+4} \underline{66^*77} \underline{67+6^*6+5^*6^*56} \underline{55}$
 $\underline{aa'a''} \underline{bb'} \underline{b} \underline{b} \underline{c} \underline{c} \underline{dd'd''} \underline{cc'ee'fe''} \underline{fg} \underline{hg'h'g''h''h''}$

Canticum IIII 1019—1065 sapphici ZfG p. 329 MRh XIX
 p. 375

$\underline{9^{ad}} \underline{8^*888} \underline{9^{*ad}}$
 $\underline{a} \underline{a'} \underline{bb'c} \underline{c'}$

Actus V 1066—1189

$\underline{44^*4^*} \underline{77} \underline{6556} \underline{7+7} \underline{55+6+6} \underline{77^*} \underline{55} \underline{66^*} \underline{2}$
 $\underline{\alpha\alpha'\alpha''} \underline{aa'} \underline{bcc'b'} \underline{a} \underline{a'} \underline{dd'} \underline{e} \underline{ef} \underline{f'} \underline{dd'} \underline{ee'} \underline{\beta}$

ultimus strophae b' uersus 1113 non integer.

VIII MEDEA

Actus I 1—55 $\underline{6+6} \underline{688^*} \underline{6^*66}$
 $\underline{a} \underline{a'a''} \underline{bb'} \underline{a'a'a''}$

Canticum I 56—74 asclep. 75—92 glycon. 93—109
 asclep. 110—115 hexametri ZfG p. 694 s. 252 701
 MRh XIX p. 524 s.

$\underline{3} \underline{44} \underline{44} \underline{77^*} \underline{34^*} \underline{44^*} \underline{4} \underline{333}$
 $\underline{a} \underline{bb'bb'} \underline{\alpha\alpha'} \underline{\beta} \underline{b^o} \underline{bb'b''} \underline{a} \underline{\gamma\gamma'}$

Actus II scaena 1 116—178

7 7+7 7* 7 5 5, $\alpha\alpha'\beta\beta'\gamma\gamma'$ $\alpha\alpha'\beta\beta'\beta''\gamma$ 3 d
 $\underbrace{a a a' a''}_{c} \underbrace{b b'}_{c}$

scaena 2 179—300

$\underline{3\ 3\ 3\ 4\ 3\ 3\ 3\ 3^*}$ $\underline{4\ 4\ 5\ 5\ 7+7^*}$ $\underline{6\ 5\ 5\ 6\ 4\ 4\ 6\ 5\ 5\ 3\ 5+3\ 3\ 5}$
 $\underbrace{a a' a'' b^0 a a' a a'}_{c} \underbrace{a a' b b' c}_{c} \underbrace{d e e' d' f f' d' e e' h^0 i}_{c} \underbrace{h h' i}_{c}$

Canticum II anapp. 301—382

$\underline{6^* 6\ 4\ 4^m 6\ 6\ 7\ 7^* 5\ 5^m 4\ 4^m 5^* 5}$
 $\underbrace{a b c c' a' b' c c'}_{c} \underbrace{d d' e e' f f'}_{c}$

Actus III scaena 1 383—433

$\underline{2\ 4^* 4^* 4^* 4\ 4\ 5\ 5\ 4\ 5\ 5+4\ 2}$
 $\underbrace{a b b' b b' c}_{c} \underbrace{d d' c' d d' c''}_{c} a$

scaena 2 434—581

$\underline{8+8\ 4\ 8\ 8^* 6^* 6\ 6\ 6^* 3\ 3\ 4\ 4\ 11\ 3\ 3^* 3\ 3\ 2\ 2\ 11\ 3\ 3+7\ 7\ 9\ 5\ 5\ 9}$
 $\underbrace{a a' b^0 a a' c c' d d' e e' f f' g g' h h' h h' h h' i i' k k' l l' m m' o p p' o'}$

Canticum III strophae sapphicae adonio clausae,
 a quaternorum b nouenorum uersuum 582—672

u. Obs. p. 9 ZfG p. 329 MRh XIX p. 374 s.
 $\underbrace{a^0 a a' a'' a^0 a a' b^0 b b' b b' b^* b^*}$

Actus IIII scaena 1 673—742

$\underline{5+5\ 8^* 8\ 6^* 6\ 6^* 6\ 6^* 6\ 6\ 3}$
 $\underbrace{a a' b b' c c' c c' c c' d}$

scaena 2 ueneficium Medae 743—856

Obs. p. 37 23 ZfG p. 700

$\underline{4\ 4^* 4}$ $\underline{5\ 5^* 5\ 5^*}$ $\underline{4\ 4\ 4\ 4}$ $\underline{6\ 5\ 6\ 6\ 4\ 5\ 5\ 4^* 4\ 5^* 5\ 6}$ $\underline{6}$
 $\underbrace{\alpha \alpha' \alpha''}_{c} \underbrace{a a' a a'}_{c} \underbrace{b b' b b'}_{c} \underbrace{a b c c' d e e' f f' e'' b a}_{c} \text{ trimetri iambici}$
 tetrametri trochaici 743—754   trimetri iambici 755—773   trimetri et dimetri iambici 774—789   anapaesti 790—850

Canticum IIII 857—886 anacreontici cum euripidio Obs.

p. 28 29 ZfG p. 700 $\underline{4\ 5\ 4\ 4\ 4\ 4\ 5}$
 $\underbrace{a b a c a' a' b}$

Actus V 887—1035

6 6 2 2 5 5 + 6 5 5* 6 7 7 5 4 5 4 7 6 + 7 4 6 7 7 4 4 + 4 4 5 5
 aa' bb' cc' d c c' d' ee' f g f' g' h i' h' k' o' i' h h' k k' k' k' l l'

VIII, AGAMEMNO

Actus I 1—56

Canticum I anapp. 57—108 7 7 6 6 7 7 6 6
 aa' bb' cd c' d

Actus II scaena 1 109—226 (stichomythia 145—162)

scaena 2 227—310

Canticum II 311—412 strophae V disticha conplectuntur
 ex dimetro et monometro anapaestico facta

a* a' b b' c* c' d d' e c' f

Actus III 409—609

Canticum III ex uariis metris compositum 610—692

A	B	C	D
str. liberiores.	anapp.	strophae sapphicae	alc. sapph.
a b b' c b b' c'	anapp. fragm.	7* 8* 8* 7*	4* 5*
a b b' c b b' c'	a b b' a'	c c'	6 6 5 5
			aa' bb'

Actus III scaena 1 693—818 inest chori canticum anapp.
 698—729:

7 8 8* 7
 c d d' c'

Cassandrae canticum ex dimetris iambicis 796
 —811 ZfG p. 700

2 4 4 4 2
 a b b' b' a'

scaena 2 819—844

Canticum III uaria metra conplectens 845—924*)

a b b' a' c c' d e e' d' f f' g g' d''

*) u. 879 s. (str. c') sic erat describendus: — — dictaea — — —
 linquens horridus arua. || u. 905 (str. f') sic: insueta carpi
 — — — ||

Actus V scaena 1 925—967
 2 968—975
 3 976—1010
 4 1011—1070

X HERCVLES II

Actus I 1—103

Canticum I 104—172 asclepiadeum ZfG p. 699

7* 7 5* 5 5 4* 4* 4 4 5 6 5 6
 a a' b° bb' c c' cc' d e d' e'

canticum Ioles et chori anap. 173—235

12 12 12 6 6 7 7*
 a a' a'' bb' c c'

Actus II 236—585

Canticum II anapp. 586—709*)

4* 6 6* 4 5 5 5* 5 6* 6 5 5* 5 5* 5 5 5 4* 4* 8 8 3 3 3 3 3 3
 a b b' a' c c' c'' d° b b' d d' e° e e' e e' f f' g g' h° h h' h h'

*) b 624—30 (Cupit—Tagum) = b' 627—835 (Nec tota sitim—
 parum est)

Actus III scaena 1 710—745
 scaena 2 746—1034

Canticum III 1035—1134 glycon. Obs. p. 20 22—24
 MRh XIX p. 370 s. A Goebel ZfG XVI p. 737—44 uid.
 ibid. XVIII p. 251

5 4* 4 5 4 4* 7 7* 7 4* 4 4 4* 4* 5 5 4 4* 4* 4 4*
 a b b' a' b b' c° c c' d d' d d' d' d' f f' g g' g g' h

Actus IIII scaena 1 1135—1393 insunt tria chori cantica
 anapp. 1155—1164 5* 5*

a a

1211—21 = 1283—93 10* 10*
 str. ant.

scaena 2 1294—1422

scaena 3 1423—152

Canticum IIII 1522—1610 sapphicum adonio clausum ZfG p. 332

5 5 5 4* 4 4 5 4 4* 4* 4 4 4 5* 5 4 4 4 4 4^{ad}
 aa' a' b b' b' a b b' b b' b' b' a a' b b' b b' b'
 { { { { }

Actus V scaena 1 1611—1762

scaena 2 1763—1867

Canticum V anapp. 1868—1948 Chori et Alcmenae

10 10* 8 8* 6* 6 8 8* 8 8 2
 . a a' b b' c c' d d' e e' f
 Ch A Ch A

Actus VI 1868—2006

insunt: Alcmenae alcmarii 1953—1971 ZfG
 p. 700 s. 3 3 3 3* 3 3'
 a a' b b' c c'

Chori anapaesticum 1992—2006 7 7^m
 str. ant.

XI OCTAVIAE ordo.

(u. Obs. p. 38—40)

Actus I Nutrix 1 35—57

Octauia 1—34 58—72

Nutrix. Octauia 73—104 } anapp.

Octauia. Nutrix 105—205 227—277

Chorus 206—226 anapp.

Actus II scaena 1 388—448

scaena 2 449—604

Chorus 278—387 anapp.

Actus III 605—657

Octauia Chorus 658—703 anapp.

Actus IIII scaena 1 704—775

Chorus 776—793 anapp.

scaena 2 704—818

Chorus 819—836 anapp.

Actus V scaena 1 836—861

scaena 2 862—892

Chorus Octauia 893—1012 anapp.

3 2044 038 410 932

